5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei

6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III 50 Bani

„ „ „ „ IV 40

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: Iași str Gh. Mîrzescu 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul X — No. 1751 Sîmbătă 31 Noembrie 1912

România față de războiul balcanic

Deși ostilitățile au încetat, sîntem încă departe, ori cît am dori-o, de încheerea păcei. In momentul de față, cu toată bunavoința care se va pune din toate părțile, nimeni nu poate afirma, cu siguranță, nici măcar dacă se va ajunge sau nu la pace. Cu atît mai puțin, în mod anticipat, ar fi greu să se vorbească despre rezultatelu efective pe cari victoriile le vor aduce aliaților. Ce va pierde Turcia și ce vor cîștiga Regatele balcanice, iată un mare punct de întrebare care excită curiozitatea întregei lumi.

Și nedumerirea aceasta se explică în parte, prin lipsa de claritate care caracterizează cam tot ceea ce se referă la chestiunile balcanice. Nici învingătorii și nici învinșii, nu pot dovedi că războiul actual ar fi dat, din punctul de vedere militar, rezultate definitive. Pînă la Ceatalgea s'a afirmat supremația coaliției; după viguroasa rezistență a otomanilor însă, de dindărătul ultimei lor întăriri, ca și din încăpățînarea Adrianopolului și a cetății Scutari, sentimentul general este că armistițiul a însemnat o adevărată binefacere pentru aliați—în primejdie de a pierde roadele frumoaselor lor victorii. Și acum, cînd începe a doua fază a războiului, acea diplomatică în care superioritatea Turciei este universal recunoscută își închipuie ori cine cît de greu este să se întrezărească viitorul cînd și Imperiul Otoman și Regatele creștine sînt la drept vorbind, niște subordonate ale dreptului public internațional.

Dar greutățile problemei se complică și mai tare cînd ne gîndim, că nici marile Puteri și nici micile Regate, nu's nici măcar de acord, în calitățile lor respective de judecători și împricinați, asupra pretențiunilor ce rîdică, ori asupra normelor de rezolvare a litigiilor. De aci, aproape imposibilitatea soluției sau în tot cazul, perspectiva unui gigantic proces internațional, a căruia hotărîre nu va fi atît ideea de dreptate excluzivă pentru una din părți, cît o formulă mixtă, complexă și multiramificată, care, împăcînd în formă și pe judecători și pe cei judecați dar nemulțumind în fond pe toți, să garanteze cel puțin lumei acea pace mult dorită de care se simte atîta nevoe pretutindeni.

Fără a prejudeca asupra rezultatelor finale, România interesată în cel mai înalt grad în tot ce se referă la Peninsula balcanică, nu are a se plînge în prezent de atitudinea sa neutrală. Din potrivă,avem cuvinte de a crede că politica noastră externă, îndreptată în direcțiunea ideei de pace, va da rezultate foarte apreciabile.

Să observăm că, pe cîtă vreme beligeranții, literalmente extenuați de eroicele lor sforțări, sînt în momentul de față, într'o stare de foarte neexplicabilă nesiguranță, Romînia, cu cei 400'000 de ostași ai săi, cu o excepțional de înfloritoare situațiune materială, cu o încredere desăvîrșită în patriotismul și priceperea conducătorilor, așteaptă ziua de mîine cu o seninătate absolută. Sprijiniți și pe puterile noastre și de considerațiunea pe care ne-a acordat'o toate marile puteri, avem siguranța că modestele noastre revendicări, Dobrogea și conaționalii noștri de peste Dunăre, vor cîștiga de pe urma soluției balcanice.

In afară de această latură pozitivă a chestiunei pe care opinia publică, fără a intra în amănunte, o lasă în seama guvernului actual, de pe urma războiului balcanic, cu toată neutralitatea noastră, se pot înregistra numeroase învățăminte pentru viitor.

Tragedia de peste Dunăre, a fost pentru România exemplul patriotizmului conștient care se întrupează în organizațiunea militară, cît mai desăvîrșită, a unei națiuni. Nu'i destul să fii stăpînit de iubirea de neam și de țară, să subordonezi ființa individuală existenței colective așa cum individul este robit speței; se mai cere o închegare a forțelor și a bunăvoințelor în acea gigantică mașină, infinit de multiplă și extrem de unitară, numită puterea armată și care, avînd conștiința și viața celei mai superioare asociațiuni omenești, să-ți dea putința apărarei în cel mai înalt grad. Am învățat să ne prețuim armata, s'o perfecționăm și să'i dăm maximum de desvoltare posibilă. De sigur, ținem să fim învățați, bogați, sus pe scara civilizațiunei, departe pe terenul economic. Dar ca să fim toate acestea, avem nevoe de o armată cu atît mai bine organizată, cu cît aspirațiile noastre țintesc mai sus.

In al doilea loc, să înregistrăm cu bucurie cum ultimele luni mai înseamnă pentru România o renaștere a mîndriei noastre naționale, o redeșteptare a conștiinței cetățenești, o netăgăduită afirmare a solidarității sociale.

Dovezile acestui spor de energii morale s'au dat și se dau zilnic. Luptele dintre partide au încetat, viața legislativă se desvălue liniștit în mijlocul unei excepționale libertăți, iar actele publice cu caracter general iau formele entuziaste ale unor plebiscite naționale.

De aceea, putem spune, chiar de pe acum, că, de pe urma evenimentelor din Balcani, România are numai de cîștigat, din toate punctele de vedere.

Alegerea dela Suceava

Domnul N. Iorga alesul poliției din Ploiești și zapciilor din Prahova, a debutat ieri în Cameră prin o lamentabil susținută contestație a alegerei col. III de Suceava.

Domnul Iorga a ținut, prin susținerea contestație, să servească o fișă de consolație co-șefilor „partidului" Cuza și Zdrelea—cari, ei, n'au avut norocul să fie susținuți de poliție ca d. Iorga.

Domnul Iorga a avut un debut nenorocit și cu drept cuvînt a fost apostrofat de d. C. Arion, care i-a spus, că nu susține o chestie dreaptă, ci se face ecoul unor paraponisiți.

Domnul Iorga, în mijlocul atmosferei ideale ce domnește acum în Parlament, a ținut musai să se facă purtătorul unei note discordante—ceea ce n'ar fi făcut dacă în el ar fi fost stofă de om serios, nu de zurbagiu.

Ce s'a petrecut la Suceava? Doi smintiți au venit să facă scandal, unul din ei a tras focuri de revolver—iar poliția a avut grija să-i apere de lumea revoltată contra lor.

Cei doi „eroi" au șters-o de la Folticeni, dînd de veste, la Iași, că unul din ei urmează să fie prohodit, celalalt fiind rav rănit—ambii, însă, fiind, de fapt, perfect sănătoși.

A fost o farsă de prost gust, sau de gust, sau de gust naționalist și asemenea farsă a ținut d. Iorga s'o aducă în desbaterea Camerei și să aibă un debut desgustător.

Camera a rămas scandalizată de lipsa de probe cu care d. Iorga și-a susținut contestația, a respins-o repede trecînd la ordinea zilei.

Onoare poliției din Ploiești și zapciilor din județul Prahova, cari au trimis în Cameră pe d. Iorga.

Rezboiul austro-serb inevitabil

— Austria trimite astă-zi ultimatum Serbiei —

In cercurile oficiale războiul austro-sîrb este considerat o chestie de zile.

La intervențiile diplomatice ce a făcut la Belgrad guvernul austro-ungar, i s'a răspuns de către guvernul sîrbesc că el nu mai are putere să stăpînească curentul național, de oare ce acesta este condus de către partidul militar.

Acest partid este format din foștii regicizi, reprimiți în armată și care astă-zi formează curentul de rezistență în potriva Austriei.

Guvernul austro-ungar trimite astă-zi ultimatul guvernului sîrbesc.

In caz cînd guvernul sîrbesc nu va da imediată satisfacțiune, Austria va porni imediat războiul, pe motivul că, față cu o țară pe care guvernul declară că nu o poate stăpîni, trebue să se procedeze ca cu o țară în anarhie.

Acțiunea militară va fi pornită de odată direct asupra Belgradului, care va fi atacat imediat, sub protecțiunea monitoarelor de pe Dunăre.

*

In legătură cu conflictul austro-sîrb, un înalt demnitar al țărei noastre, a întrebat la București pe Marele Duce Nicolae Mihailovici, asupra intențiunilor Rusiei față cu conflictul austro-sîrb. Marele Duce a răspuus: „Nous ne bougeons que și on nous attaque".

Din aceasta se vede că Serbia nu poate să compteze în nici un caz pe sprijinul Rusiei, în numele căreia de sigur spiritul public a fost împins la rezistență în potriva Austriei.

Serbia va fi lasată la propriile ei mijloace.

Scene de răsboiu

Acum încep să iasă la iveală multe din grozăviile petrecute pe cîmpul de războiu, ce au trebuit să rămîie ascunse, din cauza cenzurei, sau a greutății răsboiului.

Astfel comandantul Weit, care era atașat pe lîngă armata turcă, se rădică cu putere împotriva acuzațiunei aduse, că soldatul turc măcelerește pe dușmanul rănit.

„Am văzut—spune Veit,—pe însuși colonelul Salih-Pașa, un brilant ofițer, cedînd calul seu pentru un rănit bulgar.

In schimb am mai văzut și alta.

După o luptă crîncenă, căzură răniți un mare număr de turci. Ei trebuiau îngropați. S'a improvizat repede un cort, peste care s'a înălțat steagul alb. Drept răspuns bulgarii au deschis un foc puternic și a trebuit să părăsim cortul.

Intr'o noapte, la Bustanli, furăm treziți de alarma de foc. Un bulgar fu găsit la locul incendiului. Eu eram de părere ca incendiatorul să fie imediat executat, dar Salih-Pașa refuză aceasta. „Nu l'am găsit—zise el—cu făclia în mînă și nu-l pot pedepsi.

Dacă este o plîngere de formulat, apoi ea se adresează bulgarilor, cari au incendiat și distrus toate satele dintre Andrianopol și Ceataldja. Totul e pustiit, dispărut în flacări. Singurele ființe viețuitoare, sunt câinii flămînzi, cari latră pe ruinele rămase.

Numai la Baba-Eski am văzut sfârșitul tragic al unei părți din armata turcă.

Aripa stîngă bătută, de trei zile, a devastat orașul părăsit, pentru a-și astîmpăra foamea. Apoi trupele porniră fără conducători, într'o tăcere mormîntală, fără ordine, dar fără a se opri, fără a se deda la desordine, supuși și fără a se plînge de soarta lor amară.

Mă'ndoesc dacă vre-o armată europeană—spune Veit,—ar suporta cu atîta răbdare, o soartă atît de groaznică".

D.

ORACOLUL

Țara întreagă a văzut cu o vie satisfacțiune declarațiile din mesajul Regal, așa de categorice și așa de liniștitoare pentru țară și demne pentru prestigiul ei.

Regele ne declară că la lichidarea definitivă a chestiunilor, în legătură cu conflictul balcanic *„glasul Romînei va fi ascultat"*.

Neaparat că aceste declarațiuni au făcut să se nască în mintea ori-cui, ideia că „va fi ascultat", însemnează că ni se va da ceea ce cerem. — Pentru aceea a tresăltat de patriotică însuflețire, inima ori-cărui bun romîn.

In ziua următoare chiar, ziarele ne-au adus vestea că Romînia își va avea reprezentantul său la conferința ambasadorilor de la Londra, ceea-ce neapărat ne-a produs aceiași patriotică exaltare.

Cu tot entuziasmul ce ne produc, însă, aceste vești, care se urmează așa de aproape una pe alta, par'că suntem prea deprinși cu limbajul acoperit al diplomației, ca să nu cercetăm cu luare aminte toate mărunțișurile care se pot ascunde sub o vorbă ce poate avea numai suprafața liniștitoare.

In adevăr, încredințarea că „glasul nostru va fi ascultat, nu însemnează numai de cît că ni se va da ceea ce cerem, ci se poate foarte bine să însemneze numai pur și simplu ceea-ce a doua zi de mesaj ne-a fost anunțat, adică faptul că Romînia va avea reprezentantul său în sfatul ambasadorilor și că prin urmare glasul ei va fi „ascultat", în senzul fisiologic al simțului auzului.

Nu putem ști ce trebue să luăm drept sens adevărat al cuvintelor mesajului, fiindcă, cu limbajul acoperit al limbei oficiale,trebue de multe ori să știu mai mult să înțelegi, de cît să citești.

Limba diplomatică nu uită că în gura unui diplomat stă adesea viitorul a țări și popoare și de aceia în materie de prezicerea viitorului, diplomația se inspiră de bunul obiceiu al strămoșilor lor în diplomație, augurii oracolelor. Aceștia răspundeau: „ibis redibis non peribis in armis"; rămînea ca viitorul să pună singur virgula unde trebuia, înainte sau după „non".

Cunoscîndu-ne, însă, augurul nostru, inclinăm a crede că Regele Carol a asigurat Țara de mai mult de cît ascultarea fisiologică.

OAMENI ȘI LUCRURI

Boala care sfidează...

E cancerul. E îngrozitorul „rac"—cum l'a denumit atît de suggestiv poporul în graiul lui colorat.

E boala care sfidează știința, care sfidează omenirea, sfidează ori-ce logică a bunului simț; e boala care distruge fără încetare, fără saț,—fără vre-o speranță de îmblînzire.

In palatele somptuoase, ca și în colibele obscure, tronează de-opotrivă, omoară deopotrivă, pustlește de-opotrivă.

Se povestia, cu cîteva luni în urmă, că în decursul unei festivități, Impăratul Wilhelm al Germaniei, a întrebat pe savantul profesor Ehrlich, directorul unui institut de cercetări speciale anti-canceroase—în ce stadiu se află în momentul de față rezultatele științei.

Cu sinceritatea eruditului, care nu cunoaște eticheta în materie de laboratoriu și de adevăr, profesorul zise Suveranului:

— Din nefericire, nimic îmbucurător!

Impăratul, izbit de brutalitatea răspunsului, ar fi întors spatele—spunea relația ziarelor—adresîndu-se altor cercuri mai puțin... pozitive de cît descoperitorul lui 606.

Acei cari cunosc întîmplările din sinul Casei Domnitoare germane, își pot explica nemulțumirea, iritația Impăratului.

Acei cari nu le cunosc ar putea ceti cu folos volumul de curînd apărut și despre care s'au ocupat ziarele. E colecția scrisorilor chirurgului von Bergmann, trimise pe vremuri soției sale și în care se află povestite, zi cu zi, peripețiile lungei, dureroasei, umilitoarei agonii a lui Frederic al III, răpus de un cancer al laringelui.

Nu sunt interesante numai detaliile semi-științifice ale luptei pseudo-medicale între chirurgia engleză, reprezentată prin sir Marell Mackenzie și acea germană, reprezentată prin Bergmann, al cărui asistent Bramann a făcut și tracheotomia împărătescului bolnav; ci sunt mai interesante momentele de suferință pur omenească prin care a trecut anturagiul muribundului și cu deosebire princesa de coroană soția lui.

...„Ea nu vroia să creadă—scrie Bergman, cu nici un preț, că poate fi voaba de cancer. Ea caută necontenit pe fața lui semne de îndreptare.

„Ar vroi să-l vadă proaspăt, rumăn și sănătos. „Ce bine era în Ianuarie!... Priviți, vă rog, ochii lui! E oare privirea unui bolnav fără leac?"—ne spunea mereu.

„Ar trebui să o vezi cu ce duioșie ea își îmbrățișează bărbatul pe frunte, pe ochi, pe mîni. Salonul ei este lipit de odaia bolnavului. Am auzit-o sculîndu-se, ascultînd la ușă și apoi venind în toaletă de noapte și întrebînd: „N'a tușit? Nu tușește prea mult?" Și ca să nu fie zărită de către bolnav, ea se așază îndărătul meu, sau îndărătul unui jilț și veghează să-l vadă cum doarme. De luni de zile grijile-i merg crescînd și nu se mai liniștește, nici ziua, nici noaptea".

Agonia—s'a sfîrșit cum sfîrșesc toate agoniile: prin moarte. Și de atunci, o vagă, dar continuă îngrijorare stăpînește descendența... Cassa domnitoare germană face jertfe mari, ca să ajute pe chirurgi în cercetările lor laborioase în potriva cancerului. Dar teribilul flagel nu știe de frica nimănui și, neîmblînzit, distruge și pustiește în palate ca și în bordee...

Rodion

„MARTIRA"

Crescută în casa patricianului filosof Zytophanes, unchiul ei, Flammeola se simte prea stingheră și îndurerată. Flammeola se plictisește și nimeni nu știe pricina, ea însăși mai puțin ca ori cine. Să fie vrîsta romantică a pubertății?

Să fie atmosfera prea rece în care e crescută? Să fie lipsa de pricepere a bucătarului artist, care nu-i mai cunoaște gusturile în ale mîncărei?

Austerul filosof îngrijește ca Flammeola să aibă distracții și atunci Sphoragmas, negustorul de monștri, între nenumăratele curiozități, rarități și noutăți, i-aduce și doi...creștini, pe Aruns și Iohannès.

Acțiunea se petrece în al doilea secol al erei creștine, atunci cînd adepții doctrinei lui Isus, aveau de îndurat cele mai groaznice ocări și persecuții, așa că nu e de mirat că „impresariul" poartă cu sine alături de monștrii vii din regnul animalelor și pe acești doi apostoli ciudați, din care unul, Aruns, e de o violență feroce și în mijlocul oaspeților voioși — între cari jovialul poet Glaucus și atletul păzitor Latro — aruncă blesteme fulgerătoare.

Sărmanilor, petreceți cît încă va putea
O palidă scînteie să vă lucească 'n piept.
Tu, care porți zădarnic o barbă de 'nțelept,
Batrîn nebun, ce luneci prin vreme gol și straniu....
Tu, mai pustiu, mai șubred, de cît ar fi un craniu
Și tu femee, care te zici în agonie
Dar care ești perdută, ești stînsă pe vecie
Căci trupul tău își tae prin viață încă drum
Cînd sufletul în tine e mort de mult acum
O, socoteai de sigur, viața moartă, tu.....
De-ai tăi paiați sătulă fiind de mult acu,
Acești creștini, că-ți da-vor plăceri virgine! Da,
O mlaștină ți-e mintea cît și simțirea ta!.....
Și te gîndeai.... că rîsul e—un fluviu argintiu
Și clar, ce pe figură se împrăștie sglobiu,
De-ți spală plictiseala, — a gîndului otravă!...
— Ce-o spală și mai bine, e un torent de lavă!
Pe toate-a tale pofte..... dorinți nestăpînite,
Pe toate-a tale patemi și năzuinți smintite,
Pe ochi-ți, ce'i aprinde-a orgoliului faclă,
Pe-a tale visuri pline de viermi, precum e-o raclă,
Pe-a sînului tău floare, pe-a gurii tale roadă,
Blestemul și urgia lui Dumnezeu să cadă!..
Blestem pe-a tale șolduri, culcușuri calde, da...
De desmierdări sterile, pe mersu-ți, ce putea
Triumfător s'alerge către un cer feeric
Și care-acum te duce pe un drum de întuneric
Spre-o lume infernală unde necontenit
Eternitatea toată e-un vaet aiurit!
In tot și peste totul, ori unde și întreagă
In toată-a ta făptură, sicriu lipsit de vlagă,
Femee păcătoasă, căzută, desfrînată,
Pe-o întreagă veșnicie fii dară blestemată!....

Celalt însă, Iohannès, e blîndețea personificată care atrage prin bunătate, prin iubire:

„...Da, da, din orice parte și mari și mici, veniți...
Voi toți desmoșteniții, voi toți cei părăsiți,
Toți cei sătui de viață și mai flămînzi de ea,
Căci pentru toți e cina cerească întinsă! Da,
Femee pentru tine-i!.... Ce, te 'ndoești să vii
Să 'mparți cu noi frățește atîtea bucurii?.....
Ca sufletu-ți să fie din nou curat, senin,
Intr'însul răsădește consolatorul crin

Și blînd să crească lasă-l, să se dezvolte lent,
Curînd o să sosească acel nespus moment
Cînd o să-i simți parfumul scăldînd obrazu-ți pal :
Atunci, vino la mine, sunt în Subura 'n deal.
Botez de mult acolo în micile cocioabe
Bandiți, pungași, lupoaice, omorîtori și roabe....
Și căzături infame.... și drojdiile toate
De ticăloasa Romă de mii de ori varsate !.....
Ei sufăr ca și tine ... și-mi sunt prieteni: deci
Cînd vei veni acolo ca fruntea să ți-o pleci
La Dumnezeul păcei, al lumilor stăpîn,
Pomană o să-și facă cu sufletu-ți păgîn....
Și tu vei bea cu sete, în acel loc murdar,
Un vin de visuri limpezi ! La revedere dar....

*

Negreșit, or să se revadă. Iohannès e apostolul mîngîietor, la care vin toți infirmii, sluții, bicisnicii păcătoșii. La el aleargă și conrupta Trulla :

.....Cum se întoarnă cîinii la vărsătura lor
Din sîngele-mi noroiul fierbînd pe neștiute
Simțesc o nostalgie de vremile trecute,
Dar Iohannes, de sigur, tu mă vei îndrepta,
Mă vei scapa de rele. E datoria ta.

Flammeola îl admiră tot mai mult. Zytophannes, filosof pătrunzător, își dă seama repede, că îndărătul acestui sentiment de admirație e *altceva*, care poartă alt nume ; că nu e raza lui Christ, ci săgeata lui Eros, zeul amorului ; el mai înțelege că plictiseala de odinioară răspundea unor adînci trebuințe sufletești și trupești, de domeniul iubirii :

Tu, ce-i drept,
Și el nu știți nimica, dar eu, vechiu înțelept,
Stînd mult, de la o parte, văzut-am pe deplin
Sub lacul ce înfioară al tău concert senin
Ferbind a voastre inimi ca într'un aprins cuptor.
Te lași tu legănată de cîntecu-i sonor,
Dar eu, pricep cu senzul ce singur el nu știe,
Căci Dumnezeul care acuma îl învie
E tot bătrînul Eros, întâiul dintre zei.
Și cel mai crud. E floarea divinelor scîntei....

*

Da, da, or să se revadă încă.

Găsim în actul al doilea pe Flammeola fascinată cu totul de glasul evanghelic al lui Iohannès și ea, în fine, își mărturisește simțirea.

Apostolul, sfios, dă îndărăt, bate în retragere.

El și-a închinat viața numai credinței curate. Ea îns-l cheamă, îl ispitește și, în fața șovăelilor lui, îi deschide orizonturi mari, arătîndu-i ce vaste și neașteptate cuceriri ar putea face cu ajutorul ei. S'ar putea apropia de însuși Cezarul și —cine stie !—să-l convertească, să-l subjuge...

Și nobili și cu vază, bogați... și poate chiar
Mai mult de cît atîta, pe Marele Cezar
Să-l convertesc, gîndește, am liberă întrarea
La dînsul și pe tine pot să te duc... Vezi, marea,
Sublima ta recoltă, cît de măreț ar crește
Și cît de largă-i astfel, iubitul meu, gîndește.

Amețit de atari perspective, Iohannès e aproape să slăbească, să cedeze ..

Cezar, omnipotentul și marele Cezar
Creștin ! De cîte chinuri astfel lipsiți mi-apar
Toți oamenii din lume ! Cum vor trăi, senini
Și plini de bucurie atîția pelerini
A căror slabe inimi ce-acum în umbră pier,
Le văd umplînd de-a valma azurul larg din cer.

Dar o piedică neștiută stă în calea celor două simțiri reciproce. Latrô, atletul iubește în taină pe Flammeola și neputînd fi un „amorez" este un gelos de temut. El simte apropierea lui Iohannès de ea și vrea să-l înlăture. Un moment și bietul apostol va cădea strivit sub pumnul de oțel al gladiatorului. Dar curagiul îi lipsește acestuia din urmă : inima i se înmoaie ; atunci încearcă pe căi blînde, rugătoare :

...Fiorul
De dragoste ce'n mine se zbuciumă amorul
Acesta trist, de lacrimi, cu ură răsplătit
Nu poate și de tine să fie chinuit..
Ești bun, dar de-ai iubi-o, ai fi al meu calău
Și nu poate să fie acesta placul tău.
...Ar însemna aceasta să faci a fi lipsit
De singurul său bine un biet nenorocit.

Și după această duioasă și umilă rugă, tot nu cruță pe Iohannes de o lovitură grea, nu însă omorîtoare.

*

Și astfel regăsim eroii în actul al patrulea plutind în plină poezie la care pare că ia parte Zythophanès, scepticul filosof.

Zythophanès

Nu-ți pare dulce totul ?

Iohannès

Prea dulce-mi pare încă.
Mă tem... plutește 'n juru-mi o lene prea adîncă
Și aerul acesta în care se mărită
Du muzica parfumul, pătrunde și irită
Indurerata-mi carne și 'n suflet pînă'n fund
Accentele aceste de patimi mă pătrund...

Zythophanès

Te 'mbată a ta vigoare, renaște seva iar

Flammeola

Asemenea cu crinii cei veștezi, ce tresar
Cînd sunt udați.

Zythophanès

O lasă 'ncetișor să zboare
In tine seva ceia

Flammeola

Și-accentele ușoare,
Parfumul... și-ale noastre cuvinte înflorite
Ți-or legăna simțirea pe valuri aurite.

Simpatia a devenit iubirc,—iubirea pasiune și e păcat că nu putem urma aici cu citațiile poetice, îmqătătoare ca dragostea însăși, care le-a dictat imaginației celor doi poeți,—Jean Richepin și adaptatorului piesei sale, M. Codreanu.

Iohannès întîmpină două mari obstacole : intransigența sectară a lui Aruns care-l acopere de blesteme și apoi,—un denunț la curtea Cezarului.

Acesta din urmă-l osîndește la moarte pe cruce și aci asistăm, în actul ultim, la desfășurarea celor mai colorate și mai poetice tablouri. Cu totul dată pasiunei, Flammeolla devine o martiră sufletească, dorind să devie o martiră aeve, să moară împreună cu adoratul de torturi trupești:

...Cu tine, mult iubite, alăturea să mor,
Căci tu mă'nalți acuma spre cerul înflorit
Al dragostei eterne! O scumpul meu iubit.
...Să fiu în sînul nopței, ca stelele cu luna,
Cu tine împreună, a ta pe totdeauna !

Ea însă nu va muri ca o martiră a credinței, ci victimă a unei gelozii negre. Latrô o înjunghie și se omoară pe sine, în timp ce Iohannès va pieri pe cruce, îndurînd chinuri de felul acelora ce vor suferi mai tîrziu, sub domnia lui Torquemada, mii de martiri și eroi. Iar pe urma tuturora, poeții vor culege partea de vis, de iluzie și de frumos, pentru a mîngîia simțirile, așa cum zice și Zytophannès.

...A trebuit odată
Să dea ceva să bee sărmanei lumi. Ușor.
Născutu-s-a atuncea un alt sublim izvor.
Ce ușurează pieptul : frumosul.

Și așa
Cîntatu-l-au poeții și 'n veci îl vor cînta,
Iar zeii ce-i creară sînt un pretext, un nume
Prin ei ca să se'nchine frumosului în lume.

Rodion.

In chestia „Centrului studențesc"

(Urmare)

2. Trecem acum la punctul al doilea. Cu toate nedreptățile enumerate mai sus, totuși un minimum de echitate tot mai putea eși la iveală, dacă nu exista și o altă dispoziție. In adevăr, conform art. 11 din Statut, care cerea ca fiecare facultate să-și aibă reprezentanții săi, proporțional cu numărul studenților înscriși la acea facultate, art. 29 din Regulamentul Centrului studențesc a hotărît ca facultățile de drept și de medicină să-și aibă cîte patru reprezentanți, cea de litere trei și cea de științe doi, în total deci 13 membri, care formau comitetul.

Cel mai elementar principiu de drept cerea ca reprezentanții facultăților respective să fie aleși de studenții facultăților respective. In realitate s'a procedat cu totul altfel. In adevăr se designau ca *candidați* pentru studenții de la drept, patru de la medicină, trei de la litere și doi de la științe, dar ei nu erau aleși de studenții fiecărei facultăți în parte, ci erau aleși toți treispreze *în bloc* de toți votanții.

Înțelegeți, domnule Profesor, că în aceste condiții acești aleși nu erau reprezentanții facultăților respective, ci ai membrilor activi ai Cercului studențesc în bloc, și cum o lucru de la sine înțeles că studenții de la drept ori dela medicină sînt în număr covîrșitor de mare față de cei dela litere ori științe, urma că în realitate acești așa ziși reprezentanți ai facultăților de litere și științe erau aleșii tot ai studenților dela drept ori medicină, iar nici de cum aleșii colegilor lor de facultate. Să mai vorbim că de unde putea cunoaște studentul de la litere pe candidatul dela medicină, ori vice-versa ?

Nu e un secret pentru nimeni că cauza acestei dispoziții e faptul că facultățile de litere și de științe manifestînd oarecare veleități de schimbare a directivei Centrului studențesc, s'a găsit pe această cale a se înnăbuși glasurile lor. Pe de altă parte, ca să nu se zică că Centrul studențesc n'ar reprezenta toate facultățile universității, s'a recurs la dispoziția ca în adevăr să fie 4 studenți de la drept, 4 medicină, 3 litere și 2 științe, dar prin sistemul votării în bloc, iar nu pe facultăți, de fapt ei nu erau reprezentanții facultăților respective.

Cre'em, deci, domnule Profesor, următorul lucru : *Ori că reprezentanții facultăților să fie votați numai de studenții facultăților respective, ori să se renunțe la sistemul reprezentării pe facultăți și atunci să rămînă bine stabilit că interesele speciale ale fiecărei facultăți nu sunt reprezentate.*

3. In al treilea rînd, domnule profesor, cerem *excluderea oricărei politici de partid în sînul Centrului studențesc.* De aceia rugăm pe onor. Senat Universitar să fie cu deosebită privighere asupra acestui punct și oricînd se vor stabili probe vădite că se fac recomandări de candidați politici, în însuși localul Centrului, că se vor afișa înștiințări electorale, să se retragă autorizația de funcționare a Centrului studențesc, Senatul Universitar neputînd patrona cu autoritatea sa jocul politic al oricărui partid.

Desigur onor. Senat Universitar nu va putea privighea cu amănuntul toate abaterile acestea și fatal vor fi unele care nu vor putea fi reprimate. Cît timp va fi un grup restrîns la Centrul studențesc, totdeauna aproape în mod fatal va dicta cutare sau cutare politică. Azi dictează o anumită politică, mîne cu schimbarea comitetului vor încerca să întroneze alții altă politică. De aceia singura scăpare va fi numai atunci cînd un număr cît mai mare de studenți se vor interesa de viața lor studențească. Cît timp va fi un grup restrîns, care va predomina prin faptul că va fi lăsat să vorbească totuși în *numele* întregii studențimi, el va avea o anumită influență politică prin amestecarea însăși a numelui întregii studențimi în acea politică. Cît timp însă acel grup restrîns va vorbi numai în numele său propriu, primejdia predominării anumitor curente politice e mult mai mică.

Cînd însă prin adoptarea celor două puncte dintâiu ale acestui memoriu, studențimea va avea deplina încredere că, luptînd pentru transformarea Centrului studențesc, va avea un rezultat proporțional numărului și muncii depuse, sîntem siguri că atunci studențimea eșană va simți *de la sine* necesitatea unui centru studențesc, iar nu ca acum *impus* și atunci, prin participarea celor două treimi din numărul total al studenților eșeni, se va putea înjgheba un adevarat Centru studențesc. Altminteri toate elementele de valoare vor simți oroare să se amestece în mișcările studențești.

In cazul acesta, cînd cel puțin două treimi va forma Centrul studențesc, atunci și primejdia politicei de partid a sudențimii va fi chiar prin aceasta complect înlăturată. Studenții desigur vor face politică și atunci — și credem cu tărie că, în afară de societatea lor studențească, au dreptul s'o facă, fiind cetățeni și avînd entuziasmul vrîstei lor tinere, dar atunci, în acel număr imens de studenți, toate curentele politice se vor anihila unul pe altul și fatal studenții vor rămînea de acord numai asupra principiilor generale care conduc toate partidele : ideia *națională* și ideia *democrată.*

Domnule Profesor, am mai avea de cerut și alte garanții, ne oprim aici.Ținem însă să vă aducem la cunoștință că atîta timp cît nu se vor aduce la îndeplinire primele două puncte ale memoriului nostru,—și vă rugăm să ne credeți că ele sînt rezultatul experienței de viață universitară a celor mai mulți dintre noi, toate celelalte măsuri ce se vor lua vor fi numai niște simple paliative. Numai dela realizarea acastor dorințe ale noastre va purcede însănătoșarea vieței noastre studențești.

Ne oprim aci. Acest memoriu va fi urmat de semnături.

Nu știm dacă vor fi multe, dacă vor fi puține, dacă vor întrece numărul apărătorilor vechii stări de lucruri cu zece semnături ori vor fi mai puține cu zece. Poate va fi un număr mare de semnături. Nu știm. Ceia ce știm e că adevărul spuselor noastre nu-l bazăm pe numărul semnăturilor, ci pe ceva mai mare și mai demn de rolul nostru : pe *dreptatea* cauzei noastre. Așteptăm cu deplină încredere hotărîrea d-v.

▪▪ Zece mii de lei premii (La plongeuse) este titlul noului film danez care se prezintă astă seară Vineri 30 Noembrie în Sala teatrului circ Sidoli. Un scenariu cu desevârșire original și extrem de ingenios este special alcătuit pentru această extraordinară dramă și jocul incomparabil al ansamblului artistic al teatrului danez din Kopenhaga ilustrează mai mult această piesă, o adevărată operă de valoare.

In noul program de astă seară Vineri apare și D-ra Saharet în piesa „Desprețuind aurul".. (La cage dorée). D-ra Saharet apare pentru întâia oară pe ecranul cinematografic. E o celebritate mondială, de o superioritate artistică egală cu Cleo de Merode și Napierkowska în arta reconstituirilor coregrafiei antice.

Sunt apoi cuprinse în noul program de astă seară Vineri din sala Circului : Elegantul Deed, scene comice.—Pathé-Journal cea mai recenă apariție etc. etc. etc.

Mîine Sâmbătă mare matineu la 3 ore ziua și reprerentație serală la 9 ore.

Litere-Științe-Arte

Teatru în școală.—Sub titlul acesta d. Paul Ionescu—Pastion, magistrat și scriitor, ne prezintă un prea drăgălaș volum. Drăgălaș în cuprins, drăgălaș în formă.

După titlul cărții se înțălege că ea, cuprinde exclusiv încercări de a lărgi orizontul artistic al micului public școlar, oferindu-i posibilitatea de a „reprezenta" lucrări accesibile și instructive pe cît posibil. E o varietate de bucăți — zece la număr — în care ne întîmpină subiecte picante, dar compatibile cu lumea căreia se adresează în scop moral și artistic în același timp.

Autorul, în prefață, ne arată, între altele că :

„... —Invățămîntul primar nu ne limitează numai la predarea lecțiunilor în clasă ; astăzi se încearcă pe toate căile a se cultiva mintea tinerelor vlastare și în afară de școală. Această activitate extra școlară de cîtăva vreme, a luat o mare desvoltare, și dacă ea ripește învățătorilor și institutorilor timp, în schimb profită copiilor, care trag multe foloase practice, necesare în viața de toate zilele.

Mintea, la vîrsta fragedă, înregistrează ușor tot ce i se spune, dar puțin reține ; numai ceia ce i se prezintă în mod viu, prin forme și mișcări, se imprimă pentru totdeauna. In zadar vei spune unui copil că nu trebne să fure, cam greu va pricepe el importanța acestor cuvinte ; dar dacă îi înfățișez înaintea ochilor pe un hoț, care, prins ssupra faptului, e atît de aspru pedepsit în cît regretă ceia ce a făcut și promite a fi cuminte pe viitor, atunci copilului îi va rămîne în minte acest exemplu și va ști să se ferească pentru ca să nu cadă nici odată în asemenea greșală. Și fiindcă acest exemplu se poate arăta fie prin cuvinte, sub forma unei povestiri, fie chiar prin desfășurarea întregei acțiuni, sub forma unei piese de teatru, experiența a dovedit că imjlocul din urmă e mai practic căci prin reprezentarea acțiunei pe scenă îi arăți copilului realitatea cu toate manifestările ei".

Credem că lucrarea d-lui Ionescu-Pastion merită a fi recomendată de autoritățile școlare.

*

A apărut „Teatrul" No. 7 cu următorul cuprins :

Martira de *Rodion*, *Sonet pluvios* de Dem. Botez, *Văpaia* de Proletar, Sonet de Ioan Costeanu. Cronica teatrală de G. Costăchescu, Varia, ilustrații, subiecte teatrale etc.

*

S'au publicat zilele acestea pasagii dintr'un testament inedit al lui Lew Tolstoi din 1895. Un testament filosofic și social nu financiar bine înțeles.

*

Mumărul abenaților telefonici ai Parisului este de 75,000.

*

Versul zilei

In numărul nou al „Arhivei" un anonism publică un mic poem 1911 — în care, rezumă în strofe pe alocuri spirituale activitatea luptele și greutățile vechi publicații iașane și descrie „cenaclul" „Arhivei" Cităm cîteva trofe :

La masă, Domnul Președinte,
Cuconul Thoader Burada,
Cu'n teanc de acte dinainte
Alege spre-a citi ceva...

Și-auzi de : teatru din Moldova,
Ori de : Voiajul pin Egipt..,
Apoi își pune singur slova,
„Se-aprobă" sus, pe manuscript.

Alături șede secretarul
Și scrie un proces-verbal...
E Al. De-Atanasiu, larul
Revistei fără cașcaval.

Il vezi că'ncepe să ofteze
Cînd cată'n condica cu zor...
—.Așa nu poate să dureze ;
„Eu n'o mai scot făr'ajutor !

Și totuși numerele iese.
Cu tot oftatul lui cel greu,
Cam nu la timp, cam prost culese,
Dar iese, cum ? habar n'am eu !

INFORMAȚII

▪▪ *Călătoriea școlarilor cu ocaziea vacanției Crăciunului.*— Scolarilor se acordă o reducere de 50 la sută din taxele de călătorie tarifare, pe baza certificatelor (modelul. c. f. r.) eliberate de către direcțiunele școalelor și care vor trebui să poarte semnătura dtrectorului general al c. f. r. și directorului său a directoarei școalei unde urmează elevul.

Certificatele vor trebui vizate la ducere și venire de către casierii stațiunelor.

Valabilitatea certificatelor este dela 18 | 31 Decembrie pînă la 10 | 23 Ianuarie 1913.

Examenele de învățători

Decizia ministerului instracției publice

Ministerul instrucției publice a dat următoarea decizie privitoare la obținerea titlului de învățător, institutor sau învățător ajutor definitiv, se va ține cu începere de la 1 Martie anul 1913 și anume :

Sunt chemați la acest examen învățătorii, institutorii și ajutorii-învățători care pînă la 1 Martie 1913 vor avea 3 ani împliniți de cînd funcționează cu titlul provizoriu în învățămînt.

Examenul va consta din două probe : una extemporală, conform art 152 din regulament, a doua de practică pedagogică.

La ambele probe candidații trebue să obțină media 7.

Urmează dar că acei care vor obține o notă mai mică, la proba extemporală nu vor mai fi admiși la proba de practică pedagogică.

Președinții comisiunilor vor încunoștința, prin revizoratele școlare, pe fiecare candidat în parte, cînd și unde mai are a se prezenta pentru a-și trece examenul.

Revizorul este dator să înainteze președintelui comisiunei dovezi din partea celor chemați la definitivat, de primirea acestor înștiințări.

Nici un candidat nu mai poate părăsi postul de cît numai pentru termenul chemării.

In preziua ținerii probei de practică pedagogică, fie care candidat va trage un plic cu chestiunea ce va trata a doua zi pe care îl va semna cu numele și pronumele său și apoi îl va încredința președintelui.

In ziua fixată, cu două ore înainte de începerea lecțiunilor, fie care candidat își desface plicul ce fusese încredințat președintelui și în urmă își pregătește leoțiunea într o sală anume a școalei, sub paza de necomunicare, fără a i se permite note sau cărți,

Candidatul va prezenta comisiunii planul lecțiunei model ce va avea să țină în clasă cu școlarii asupra unui subiect de limbă romînă sau aritmetică, după programul scoalelor primare. Această lecțiune va dura o jumătate de oră și se va ține numai cu elevii claselor a treia și a patra primară.

Rezultatul se pronunță în fie care seară pentru cei examinați în aceiaș zi conconsemnîndu-se printr'un proces-verbal și nota medie obținută de fie care candidat. pentru recomondarea la obținerea titlului definitiv, candidatul trebue să întrunească cel puțin media 7.

Institutoriii, învățătorii și învățătorii-ajutori, care fără motive valabile vor lipsi de la examen, vor fi considerați ca respinși

▪▪ Celebrul „*Quatuor Bruxeles*" săvîrșește acum un turneu triumfal prin Europa și obține peste tot succese pe care presa e unanimă a le constata și a le sancționa. De la Bruxeles la Petersburg trecînd prin Hamburg, Berlin, Posen, etc., e un adevărat concert de laude la adresa acestui uimitor ansamblu, care a dus arta muzicei de cameră la cel mai înalt grad de perfecțiune.

Singurul concert pe care Quartetul Bruxeles îl va da la Teatrul Național Vinerea viitoare 30 Noembrie va fi cercetat de întreaga Elită Ieșană.

▪▪ Simbătă, 1 Decembrie, ora 5 p. m. va vorbi la cercul didactic din Iași „despre o călătorie în Rusia" d. profesor G. Velea.

Laboratorul de Analize Medicale și Industriale

Doctor A. Ratianu

Chimist diplomat de la Universitatea din Geneva

— IAȘI — Strada Cuza-Vodă (Golia) 46 — IAȘI —

Execută : Analize complecte de urină, chimice și microscopice; Analize chimice și microbiologice de lapte de la doici ; Analize bacteriologice de spute asupra bacilului tuberculozei ; Analize de secrețiuni Uretrale asupra Gonococilor Neiser ; Analize alimentare de Vinuri, lapte, făinuri etc. Analize de stofe din punct de vedere a compoziției și a conținutului în lînă, bumbac sau matasă, etc. etc.

Ultime Informaţii

O administraţie indiscretă.— *Sunt vre-o opt luni, de cînd un însemnat savant al ţărei, a le cărui lucrări sunt aşteptate totdeauna cu lăcomia cu care se aşteaptă evenimentele epocale, menite să revoluţioneze literatura, a făcut plîngere în justiţie, în potriva direcţiei căilor ferate romîne, pentru că i s'a perdut la transport un colet conţinînd un material enorm de eercetări ştiinţifice, ceea ce şi pentru ţară şi pentru autor constituia o pagubă ireparabilă.*

Faţă cu un aşa prejudiţiu, era natural ca şi ţara, doritoare de a-i se da cu un moment mai curînd, luminile care ei i se cuveneau, să fie despagubită într'o largă măsură, dîndu-se autorului un fond însemnat, care să întreţină în el focul sacru al literelor, cărora s'a devotat.

Savantul, călăuzit de aceste sacre motive, a cerut în Justiţie o despăgubire de 350,000 lei (trei sute cincizeci mii), de la Direcţia căilor ferate.

Administraţia acestora, însă. a întreprins cercetări serioase, pentru a se regăsi ştiinţa perdută. Era în aceste cercetări şi reputaţia administraţiei în joc, dor era şi dorinţa patriotică de a se reda ţărei un patrimoniu literar aşa de sus preţuit de către autor.

După cercetări minuţioase s'a găsit într'un fund de magazie, nepreţuitul bagaj, absolut intact.

In momentul cînd a fost verificat conţinutul, pentru a se vedea ce a fost rîpit ţărei, savantul, foarte bucuros că a regăsit munca sa de o viaţă întreagă, a scăzut pretenţiile de despăgubiri materiale, căci este natural că adevăratul om de ştiinţă să uite totul, în faţa bucuriei ce'i produce regăsirea unui material aşa de preţios.

Pentru aceia la cele trei înfăţişări ce au avut loc în faţa justiţiei, pretenţiile de despăgubiri au scăzut treptat la 250, la 150 şi la 100 de mii de lei iar astăzi, cînd materialul a fost regăsit intact, au scăzut la zece mii de lei, la cît preţueşte autorul paguba ce s'a adus ţărei, prin întîrzierea publicaţiunei acestui material.

Este drept, că acelaşi sentiment care a dictat autorului scăderea pretenţiunilor, 'l'a făcut să iee patriotica hotărîre de a nu mai duce în justiţie o afacere care nu este spre lauda căilor ferate şi de aceea cere ultima sumă de despăgubiri, sub forma unei transacţiuni prin bună înţelegere.

Recunoaştem că intenţiunile autorului sunt din cele mai lăudabile, de oare-ce preţueşte numai la zece mii de lei, prejudiţiul ce s'a adus ţărei, prin întîrzierea de a i se da acesteia, ce i se cuvine.

Astăzi are loc consfătuirea majorităţilor. Din partea guvernului nu va vorbi decît d. Maiorescu, şeful guvernului

Domnul P. P. Carp a refuzat să primească biletul de liber parcus ce i-a fost remis ca deputat.

Domnul Carp a înapoiat biletul direcţiei generale a C. F.

Domnul N. Pavli, fost primar, s'a înscris în partidul nostru din Bacău.

Domnul Ionaş Grădişteanu a demisionat din partidul conservator.

Senatul universitar, decizînd a nu mai recomanda profesori, la catedrele ce se vor ivi de acum vacante, conform art. 81 din lege, — adică pe simple cerere a cinci d-ni profesori, d. d-r Tatuşescu, care candida sub auspiciile acestui articol, a telegrafiat Rectoratului că'şi retrage candidatura la catedra de Patologie internă de la Facultatea de medicină din Iaşi.

Senatul, în unire cu consiliul Facult. de medicină, decisese într'o şedinţă anterioară, cu să ceară Ministerului ţinerea concursului, de oare-ce lucrările altor d-ni candidaţi erau superioare lucrărilor d-lui dr. Tatuşescu, care dorea să fie numit pe baza art. 81.

La această catedră vor candida: d-nii dr. A. Dobrovici, dr, Savini şi dr. Crăciuneanu.

D. M. B. Cantacuzino a fost delegat de Senatul universitar să prezinte corpurilor legiuitoare un memoriu, prin care profesorii Universităţii din Iaşi, cer să li se acorde, cu începere de la 1 Aprilie, ca **pensie**, *după 35 ani de serviciu, leafa întreagă, egalîndu-se în aceste privinţe, cu membrii Inaltei Curţi de Casaţie.*

După cum am anunţat, Marele Duce Neculai Neculaevici. după ce şi-a luat în Iaşi remas bun de la d. ministru Badareu, a plecat la Ungheni, însoţit de d. Ştefan Negruţi, prefect de judeţ şi de generalul Presan şi Cotescu, directorul general al căilor ferate.

La Unghenii romîni, Marele Duce s'a scoborît din vagon, şi luîndu-şi rămas bun de la d. Ştefan Negruţi, l'a rugat să transmită Suveranului mulţumiri pentru modul călduros cu care a fost primit în Romînia.

Mîne se va face alegerea biuroului Camerei. Din partea conservatorilor-democraţi vor fi aleşi vice-preşedinţi d-nii Nestor Cincu şi Toma Cămărăşescu, d. Teodor Badareu secretar şi d. Stefan Gheorghiu chestor.

Lista de subscripţiei pentru aeroplanul „IAŞUL"

D-na Ana Conta-Kernbach	60 lei
D. Stefan Negruţi	500 „
D. Lupu Weinsengrün	30 „
D. Cristea T. Cristea	500 „
Banca Moldovei	200 „
D. Gh. Calmuski	20 „
D. Dr. Ilie Stroici	500 „
D. Grigore Iamandi	500 „
D. Dr. Gh. Proca, profesor la facultatea de medicină din Bucureşti	100 „
D. Nicu Stroici	300 „
D. N. Corjescu	100 „
D-na Lt.-Colonel Cătuneann	6 „
D-ra Beatrice Trantomir, prof.	2.50
D-ra Ida Ienescu, profesoară	2.50
Banca populară „Leul"	20 „
D. D. Brudea	5 „
D-na Zenobia Botez, subdirectoare la şcoala Elena Doamna—Bucureşti	20 „
D. Teodosie Motăş	20 „
Scoala de fete din Iaşi, Elena Doamnă, prin d-na Motăş, directoară	50 „
D-na Emilia Humpel	100 „
D-na Elena Omer Popvici	20 „
D-na Elena Conta	25 „
D-ra Mariana Kernbach	15 „
D. Leon Horga	5 „

Banii au a se adresa d-lui Victor Fara la Prefectura de judeţ.

Firma fraţi Herşcovici, mari manufacturişti în Iaşi, a fost declarată astăzi în stare de faliment, după cererea comisionarului Vulkovici din Bucureşti.

Tot astăzi tribunalul a respins acordarea moratorului cerut de aceiaşi firmă.

Domnul Emanoil Constantinescu a fost numit director al liceului naţional din Iaşi, în locul d-lui Gr. Bîrsan, demisionat.

Domnul dr. Nimereanu a fost numit asistent al laboratorului de anatomie de pe lîngă facultatea de medicină din Iaşi.

Domnul locotenent Barozzi Alexandru a fost numit contabil în bani şi materii la reg. 7 Cuza-Vodă, în locul d-lui căpitan T. Coculescu, înaintat.

Tribunalul secţia III a declarat astăzi din oficiu în stare de faliment, pe fraţii Gross, magazin de galanterie din localitate, piaţa Cuza vodă.

Marele colegiu universitar a fost convocat pentru Luni, 3 Decembrie, ora 6 p. m, în vederea luărei unei deciziuni în privinţa publicărei lucrărilor de valoare a d-lor prof. universitari; pe socoteala Minist. Instrucţiei —aşa după cum glăseşte art. 92 din lege Arion.

D. Dr. A. Vrânceanu a fost numit asistent provizor la Clinica II Chirurgicală, de la facultatea de medicină din Iaşi.

Bursele şi cantina studenţilor pe luna Decembrie vor fi achitate în ziua de 19 Decembrie între orele 11—12 dimineaţa.

Tăierea animalelor în stare febrilă şi transportul cărnei în căruţe.— Direcţiunea generală a serviciului sanitar, a adresat următoarea circulară d-lui primar al capitalei:

Intre cărnurile improprii pentru consumaţiune sunt şi acelea provenite dela animalele tăiate în stare febrilă în această categorie intră şi vitele obosite cari au parcurs distanţe mari pe jos; asemenea vite se aduc de obiceiu imediat la abator unde se taie, iar carnea lor este de culoare mai închisă, se alterează uşor şi conţine toxine vătămătoare sănătăţei.

Este dar absolut necesar, din punctul de vedere al igienei, ca asemenea cărnuri să nu se pună în consumaţiunea publică şi spre acest sfîrşit vă rog să luaţi măsuri ca vitele cari au parcurs distanţe mari pe jos şi prin urmare au febră de oboseală, să nu se admită la tăiere după 12 pînă la 24 ore, după cazuri.

Cu această ocaziune, am onoare a vă ruga să luaţi măsuri ca transportul cărnei de la abator la pieţe sau măcelării să se facă în mai bune condiţiuni de igienă, adică în vehicule proprii acestui scop şi cari să nu mai servească şi la alte trebuinţe.

Actualmente aceste transporturi se fac mai mult în căruţe obişnuite cari nu adăpostesc în mod suficient cărnurile contra diferitelor murdării, cu atît mai mult că aceste căruţe, servind şi pentru alte destinaţiuni, sunt mai totdeauna murdare, neputînduse curăţi şi desinfecta într'un mod satisfăcător.

Numiri la sf. Spiridon.—Azi au depus cuvenitul jurămînt, d-nii D. Longhinescu şi Chirilovici, numiţi avocaţi ai casei sf. Spiridon, Gheorge Ciurea, şef al serviciului administratv, V. Butman, şef registrator şi Ioan Bădărău, intendent.

Tribunalul s. II a reconfirmat astă-zi mandatul de arestare al lui Eug. Drob, autorul furtului cu spargere de la debitul s. III Tribunalului.

Astă-zi a fost amînată pentru 11 Decembrie judecarea procesului de revendicare dintre epitropia Spitalului Caritatea cu d. Sebastian Moruzzi.

In ziua de 2 Decembrie a. c. se va sfinţi biserica parohială din satul Tabăra comuna Bivolari, unde va lua parte Protoereul jude;ului şi d. Prefect al jud.

Domnul T. Aguletti, director al învăţămîntului privat, a demisionat pe ziua de 1 Decembrie.

Cursurile comerciale serale pentru ucenicii şi adulţii de prăvălii, ateliere şi fabrici, vor începe a funcţiona şi anul aceste tot pe lîngă şcoala comercială elementară, din str. Romînă No. 25.

Ziua deschiderei acestor cursuri s'a fixat pe ziua de Vineri 30 Noembrie a. c. Tot atunci se vor ţine şi examenele de corijare.

Cererile de înscriere trebuesc adresate Direcţiunei şcoalei.

In seara de 6 Decembrie a. c. se va celebra logodna gintilei d-rei Elena Stroescu fiica d-lui Dimitrie Stroiescu seful arhivei Primăriei de Iaşi, cu d. Neculai Stamboliu teligrafist la oficiul Telegrafic Central din oraşul Iaşi.

Ministerul Domeniilor a luat măsuri a se ceda din pădurea statului materialul lemnos pentru construirea unui dig de apărare a malului rîului Prut, din comuna Prisacani, ale cărui ape ameninţă a se revarsa în acel sat.

In ziua de 21 Noembrie 1912 s'a instalat noul Consiliu Comunal din Movivileni. Membrii au depus cuvenitul jurămînt în faţa d-lui administrator a plăşei Bahluiului N. Simionescu.

In urmă procedînduse la alegerea de Primar şi ajutor: a fost ales D Ştefan P. Constantin, Primar cu 9 voturi şi d. Ciolău, ca ajutor de primar.

Consiliul Facultăţei de litere se întruneşte astăzi, la ora 6 p. m., pentru a proceda la recomandarea unui Docent—conferenţiar ve Filosofie, în locul d-lui C. Fedeleş, care nu întruneşte condiţiunile cerute de lege.

Cererea D-lui Dr. Tatuşescu de a fi numit direct profesor definitiv de patologie internă la Facultatea noastră de medicină., a fost retrasă telegrafic, în cît şedinţa senatului universilar ce trebuia să aibă loc aseară, a fost rdvocată.

Marele Duce Nicolai în Iaşi

După cum se anunţase, Marele Duce Neculai Michailovi, întorcîndu-se astăzi în Rusia, a trecut prin oraşul nostru, unde s'a oprit timp de o jumătate de oră.

Gara a fost pavoazată cu drapele şi ecusoane romîne şi ruse. Sala de aşteptare a clasei întăia, era deasemenea decorată cu drapele şi draperii tricolore. Peroanele şi salele erau acoperite de covoare.

Ordinea este ţinută de către poliţia locală şi de către compunia de jandarmi pedeştri sub conducerea d-lui locotent Carp.

Asistă foarte multă lume între care şi un mare număr de membri ai coloniei ruse din localitate.

Inainte de venirea trenului, soseşte la gară d. ministru Al. Badareu, care este întîmpinat de d-nii St. Negruţi prefectul judeţului şi Al. Stroja, prefectul poliţiei.

Autorităţile militare sunt reprezentate numai prin comandantul pieţei, orice paradă militară este suprimată.

La ora 11 şi 20 se dă semnalul sosirei trenului alteţei imperiale.

Marele Duce care se scoboară din vagon însoţit de către d-nul general Presan, este îmbracat civil, cu joben. Cel întăi care-l întîmpină este d-nul ministru Badareu, cu care se întreţine cîteva minute.

Imediat coboară şi suita, care este însoţită de ofiţerii romîni ataşaţi. Trenul a fost condus de către d-nul Cottescu directorul general al C. F. R.

Inaltul oaspe părăseşte gara, mergînd în oraş pentru a vizita biserica Trei-Erarhi. Se formează un cortegiu de automobile, In primul, iea loc d-nul director al siguranţei generale, însoţit de d-nul Al. Stroja, prefectul poliţiei, în al doilea Marele Duce şi generalul Presan, urmează imediat automobilul d-lui ministru Badareu, însoţit de d. Stefan Negruţi, prefectul judeţului, după care vin automobilele suitei şi a ofiţerilor romîni ataşaţi.

Vizitarea bisericei Trei Erarhi durează cîteva minute. Marele Duce a fost plăcut impresionat de arhitectura şi arta care străluceşte pretutindeni în frumoasa biserică.

Cortegiul format după cum am aratat mai sus, parcurge la întoarcere străzile Stefan cel Mare, Piaţa Unirea, Lăpuşneanu şi Carol până la Copou de unde se întoarce înapoi spre gară. Pe strade Marele Duce a fost călduros aclamat de mulţime.

Marele Duce foarte bine dispus, îşi ea remas bun în mod cordial dela persoanele care-l petreceau şi se sui în vagon în uralele mulţimei de pe peron.

D-nul Stefan Negruţi prefectul judeţului nostru însoţeşte pe Marele Duce până la Ungheni.

Trenul s'a pus în mişcare la ora 12 şi 40 minute.

Amintim cetitorilor că în seara de 8 Decembrie are loc reprezentaţia de retragere a execelentei artiste Atena Georgescu, pensionară a teatrului Naţional

ULTIMA ORA

Telegrafice şi Telefonice

Bucureşti 30 Noembrie

Contele Berthold şi romînii din Macedonia

Sprijinitorii cererilor României
Noi lupte între greci şi turci
Drama grevistă din Nev-Jork

Viena. — Corespondenţa parlamentară spune că întrunirea ce s'a ţinut la Viena la 4 Decembrie în favoarea macedo-romînilor şi albanezilor a luat o rezoluţiune în care se arată atrocităţile comise de greci asupra macedo-romînilor şi albanezilor şi se cere o protecţiune eficace contra măcelurilor şi sprijinirea protocolului creărei unui stat albano-romîn independent. Intrunirea a dat însărcinarea unei deputaţiuni compuse din deputaţii Isopescul şi Ciurciu Popovici, să remită o rezoluţiune contelui Berchtold. Deputaţiunea a fost primită azi cu amabilitate de ministrul de externe care a mulţumit pentru informaţiunile ce i s'au dat şi declarat că va studia rezoluţiunea.

*

Viena.—„Neues Wiener Tagblatt" află că dorinţa Romîniei evident legitimă de a fi reprezentată la întrunirea ambasadorilor la Londra este sprijinită călduros nu numai de Austro-Ungaria dar şi de Germania.

*

Roma.—Tribuna şi jurnalele din Italia publică depeşi din Valona, semnalînd o telegramă a lui Iesad-paşa, vestind că s'au dat alaltăeri lupte crîncene între Ianina şi Paramiţia.—Grecii au suferit o înfrîngere deplină şi au trebuit să se retragă cu perderi considerabile. Turcii au avut 10 morţi şi 100 răniţi.

*

München.—Principele Ruprecht nepotul regentului Luitpold a vestit moartea tatălui său marelor curţilor germane şi curţilor amice străine. Corpul regentului a fost îmbalsamat azi dimineaţă. Trupele au prestat jurămînt noului principe regent Ludovic.

*

Belgrad.—Biuroul presei spune că ştirile ziarelor cu privire la sănătatea nesatisfăcătoare a regelui şi a principelui moştenitor sunt neîntemeiate.—Regele e perfect sănătos. Mîne va da o mare recepţie la palat cu prilejul sărbătoarei Sf. Andrei, patronul casei regale,—şi principele moştenitor e perfect sănătos —starea principelui George s'a îmbunătăţit, şi e în afară de ori-ce pericol.

*

New-York. — Greviştii de la căile ferate au tras lîngă Edgewater statul New Gersey asupra unui vapor în care se afla negreviştii escortaţi de poliţie doi poliţişti au fost ucişi 9 rîniţi.

O. Daneff la Berlin
Delegaţii păcei la Berlin

Berlin.—Preşedintele sobraniei d. Daneff'a sosit aci azi dimineaţă — a luat prînzul la d. Kiderlen Waechter — ministrul Bulgariei la Berlin şi subsecretarul de stat Zimmermann — asistau — d. Daneff a plecat la ora 1 după amiază la Londra.

*

Petersburg.— Vinderea ziarului Simplicissimus a fost interzisă în Rusia.

*

Atena. — Agenţia telegrafică din Atena spune că soldaţii turci din Lasistan au comis masacre în judeţele Galipoli şi Kessani (Trecia) au dat foc mai multor sate.

*

Paris. — D. Poincare a oferit un prînz în cinstea delegaţilor statelor balcanice la conferinţa pentru pace aflători la Paris în drumul lor spre Londra — printre invitaţi mai erau miniştrii Greciei şi Serbiei. Insărcinatul de afaceri al Bulgariei consulul general a Muntenegrului miniştri Briand şi Klotzi înalţii funcţionari ai ministerului de externe.

Pantelimon încearcă să evadeze

Botoşani.—Astă noapte Pantelimon, în tovărăşia unui alt deţinut anume Marin, a încercat să evadeze din închisoarea locală.

Au fost însă surprinşi şi împedecaţi.

Se crede că Pantelimon a avut complice pe una din santinele.

Scrisoarea ţarului către Regele Carol

Bucureşti.—Iată textul scrisorei autografe, pe care Ţarul a trimis'o Suveranului, prin Marele Duce Neculai Mihailovici.

Zarskoe Selo 23 Noembrie 1912

Domnule şi Frate,

Dorind să aduc un omagiu înaltelor virtuţi militare ale Majestăţei Voastre, precum şi să întăresc memoria glorioasei confraternisări de arme a ţărilor noastre, atunci cînd armata română, sub înalta conducere a Majestăţei Voastre, s'a acoperit de strălucire în neuitatul an 1877, v'am numit la 17 Septembrie anul curent, Mareşal al armatei mele, însărcinînd pe prea iubitul meu unchiu, Marele Duce Neculai Mihailovici, de a Vă transmite in numele meu bastonul de Mareşal, în chiar ziua neuitată a luărei Plevnei.

Imi place să nădăjduesc că Majestatea Voastră va bine-voi să vadă în acest act, o nouă dovadă a sentimentelor mele neschimbătoare pentru Majestatea Voastră.

Sunt încredinţat că prietenia caro ne uneşte, va contribui să strângă legăturile de fraternitate între popoarele noastre.

Făcând urări de prosperitate în succesul României, sub înţeleapta guvernare a Majestăţei, V. o rog să primească asigurarea multei stime şi neschimbatei afecţiuni, cu care sunt, Domnule şi Frate, al Majestăţei Voastre

Bun frate

Nicolae

Intrunirea parlamentarilor conservatori

Discursul d-lui Maiorescu

Bucureşti.—Aseară a avut loc consfătuirea parlamentarilor conservatori.

D. *Titu Maiorescu*, luînd cuvîntul, zise că este un obiceiu ca la începutul fie cărei seziuni parlamentare, să se adune in consfătuire membrii majorităţei. O asemenea întrunire va avea loc mîne seară, la care vor participa şi parlamentarii partidului conservator-democrat.

D. Maiorescu arată apoi împrejurările care au adus colaborarea de azi. Insistă asupra tratativelor de împacare cu partidul conservator-democrat şi intervenirea împrejurărilor externe, care au adus repede formarea guvernului de azi.

D. Maiorescu se opreşte la demisia d-lui P. P. Carp şi spune: „Noi toţi dorim ca domnul Carp să rămîie şeful partidului nostru.

Venind la situaţia externă, şi la rolul Romîniei, domnul Maiorescu face un apel călduros de a se lăsa la o parte ori ce susceptibilităţi personale, si toţi să se gîndească la vitalele interese ale ţărei.

„Prin conlucrare—zise primul ministru,—să dăm străinătăţei impresia şi siguranţa, că Romînia e o ţară, care ştie ce vrea şi că va şti să realizeze ori ce în interesul ei.

Chiar unele semne externe, cum sunt de exemplu importantele vizite din ultimele zile, dovedesc rolul important al ţerei în Europa.

Finanţele sunt bune; armata noastră e excelentă. Putem avea deci speranţă că cuvîntul României va fi ascultat. Vă cerem concursul şi suntem siguri de el. Inlesniţi astfel o sarcină pe care nu o putem purta, de cât sprijinindu-ne de a întregul pe încrederea Domniilor Voastre.

Se fac primului ministru mari ovaţiuni.

*

D. *C. C. Arion*, spune că guvernul poate conta pe concursul majorităţei.

*

D. *N. Filipescu*, luînd cuvîntul zise:

„Reţin numai că s'au făcut negoţieri referitoare la politica internă, dar că ele n'au avut nici un rezultat. Insă tot în urma evenimentelor externe, cele interne au ajuns la o soluţie bună.

Meritul nostru şi mîndria noastră să fie în imensitatea sacrificiilor noastre".

BYRRH Cel mai bun VIN TONIC ŞI APERITIV

PREMIAT La toate dispoziţiunile din lume şi la expoziţiunea generală romînă din 1906. (82 medalii)

BYRRH

Vînzare anuală 7 Milioane BUTELII

VIOLET FRERES (THUIR) FRANŢA
I. VIOLET Succesor
De vînzare la toate magazile de consum din ţară

Lozurile Schröder

Sunt în totdeauna favorizate de ŞANSA!

S'a adeverit aceasta şi la ultima loterie, când au căzut în colectura noastră norocoasă

Cele mai multe şi cele mai mari cîştiguri!

achitând pentru câştiguri dintr'o singură zi aproape:

JUMATATE MILION!

Pentru tragerea Clasei I-i:

14 (27) DECEMBRIE 1912

Oferim Lozuri norocoase:

1|8 LOZ Lei 1.50

1|4 Lei 3.—1|2 Lei 6.—1|1 Lei 12.

Cel mai mare câştig eventual:

LEI 900.000

Comenzile din provincie se efectuiază prompt şi conştiincios contra plăţii anticipate, sau sub ramburs

Rob. Th. SCHRODER

BUCUREŞTI

Centrala: Calea Victoriei 97

Sucursale: Calea Victoriei 50 Calea Griviţei 96 Str. Lipscani 72

BOTOŞANI Calea Naţională 203; **IAŞI** Str. Ştefan cel Mare 8; **GALAŢI** Str. Domnească 14.

CRAIOVA Str. Unirii 69; **BRAILA** Piaţa Sf. Archangheli (Casa Rally); **PLOEŞTI** Str. Basarabilor 1

Renumitele PLUGURI

intregi de oţel bătut marca PORC MISTREŢ

DIN FABRICA

Gebrüder Eberhardt Ulm

a) cu 1, 2 şi mai multe brazde
b) speciale de vie
c) speciale de prăşit

Maşini de secerat de Mc. CORMIC precum şi alte maşini şi unelte agricole, permanent în depozit la

Fraţii Bachstez, Iaşi

Magasinul Conservatorului

IAŞI—Strada Lăpuşneanu 32—IAŞI

NOTE de MUZICA

ASORTIMENT compleet după Programa Conservatorului

Instrumente Muzicale şi Accesorii

Reprezentanţa şi Depositul renumitelor

Piane şi Pianine

— ROSENKRANZ —

Neintrecute în soliditate şi ton frumos

Vînzare şi în rate mici fără acento —

— *Cataloage gratis* —

INCHIRIERE DE PIANE CU PREŢURI AVANTAGIOASE

— NEVRALGIELE —

Hapurile Doctorului Moussette

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE ameţesc şi vindecă *Nevralgiele* cele mai grele de tămăduit, *Migrenele*, *Cefalgiile*, *Sciatica*, *Afecţiunile reumatismale acute şi dureroase* cari nu resistă la nici o altă remedii.

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la masă. In diua cea d'antâiă să se ia 3 hapuri: unul dimineaţă, unul la dejun, şi unul la cina, séra. Dacă bolnavul n'a simţit vr'o uşurare, va lua 4 hapuri a doua zi: 2 dimineaţa, unul la dejun, şi unul la cina, séra. Nu trebue să ia mai mult de cât 4 pe zi.

A se cere: Les VERITABLES PILULES MOUSSETTE de CLIN & Cie, de PARIS, *cari se potu găsi la toţi Droghiştii şi Farmaciştii.*

BROSSE A TAPIS

Prix 4 fr.

R. GARIEL

2me, quai de la Mégisserie PARIS

Envoi franco du Catalogue

POIGNE JET

EN FONTE INDIVIDABLE

Prix 2 fr.

Raymond GARIEL

2me, quai de la Mégisserie, PARIS

GRILLAGES, etc.

Envoi franco de l'Album sur demande

PONDOIR

DÉPOSÉ

Prix..... 6fr.50

R. GARIEL

2me, quai de la Mégisserie, PARIS

Abreuvoirs pour Poules et Faisans

RATELIERS A LAPINS

Envoi franco de l'Album sur demande

Las'mi nstrata a [illegible]

se primesc

[illegible] cu preţuri convenabile

Iaşi.- Tipografia H. Goldner, str. Gh. Mirescu 17—Instalaţie cu motoare electrice

6 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

6 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 50

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: Iași str Gh. Mirzescu 25 | Sub directiunea unui Comitet | Anul X — No. 1752 Duminică 2 Decembrie 1912

COMERȚUL NOSTRU

Negreșit că e banal a se tot repeta că criza de care suferim noi, ca ori-ce criză, nu e altceva de cît o boală a creditului. Și cu toate acestea nu strică dacă se spune mai dese-ori acest lucru.

Creditul, fără îndoială, e pîrghia pe care se sprijină întreg edificiul economic al unui Stat.

In societățile noastre organizate așa cum se găsesc ele astăzi, nu e om care să nu uzeze de credit. De la individul care stă pe treapta cea mai de jos a societății și pînă la cel mai de sus, toți cunosc întrebuințarea acestui minunat instrument de progres.

Acolo însă unde întrebuințarea lui se face pe o scară mai întinsă și unde pe lîngă avantaje are și mult inconveniente este în comerț.

De aceia la cel mai mic semn de criză, cei dintâi cari se plîng, cei dinăi cari sunt atinși, sunt negreșit comercianții.

Astăzi, din ce cauze nu sunt încă bine lămurite, noi trecem prin o criză, care pune pe gînduri.

In primele timpuri ale ivirei ei, zvonurile alarmante de războiu au putut avea oare-care influență. De atunci însă a trecut mai bine de o lună și criza nu numai n'a încetat ba chiar sunt unii, cari cred că ea merge agravîndu-se din ce în ce.

Ne aducem aminte cu toții, că în momentele, cînd se credea că criza a ajuns la apogeul său, Statul, Banca Națională ca și bancherii mari declarau că își fac datoria ca și în trecut, că toți susțin pe clienții serioși, ba chiar se ajunsese a se afirma că nu e criză.

Și dacă ar fi să judecăm lucrurile după exterior, am conveni cei mai mulți că chiar dacă e criză, ea nu se simte. In adevăr, mai nimeni nu și-a schimbat felul de traiu. Localurile publice de distracție, teatrele etc., tot pline de lume ca și înainte de a se spune că e criză. Articolele de modă și lux se vînd și acum aproape în aceiași măsură ca și anii anteriori. Ba, ceea ce e și mai mult, angajamentele de altă natură de cît cele pur comerciale, cum ar fi bună-oară actele de credit, dobînzile ipotecare s'au achitat la timp și cu regularitate, ceea ce însă ne atrage luarea aminte și ne face să zicem că e criză e faptul, că se cer pe zi ce merge, moratorii și declarări în stare de faliment. Aceasta se vede în toată țara, însă mai cu putere în Iași.

Se întreabă de sigur mulți, cum și de unde să vină această stare de lucruri? Acest lucru cercăm a-l lămuri aici.

Astfel: va fi de observat un fenomen foarte curios, cel puțin pentru noi cei, cari trăim prin aceste locuri. Cei mai mulți, cari învîrtesc cîte un negoț, ori n'au capital de loc, ori dacă au, el e foarte mic și neînsemnat. Cu dreptul s'ar putea zice, că negustorul nostru trăește numai și numai din credit.

E locul a ne întreba, dacă cu asemenea sistem se poate merge departe, și dacă nu e imperios cerut ca să fie la mijloc și un capital, reprezintînd o proporție oare-care cu creditul de care se bucură un comerciant?

Se știe de altfel procedeul întrebuințat în bănci și comerț. Se deschide, de exemplu, unui comeraiant un credit la o instituție de bancă pînă la o sumă determinată. Ei bine, acest cont rămîne aproape permanent la suma cît s'a acordat. In adevăr, comerciantul sau clienții lui, achită la banca la care creditorul lor a scontat efectul ce dînșii i-au liberat, dar pe de altă parte un alt efect tot al lor și de cîteva ori chiar de valoare mai mare reîntră la aceiași bancă, scontat de acel creditor.

Un moment numai banca să facă încercarea de a cere acoperirea creditului și să nu admită alt portofoliu la scontare, comerciantul se va simți cel puțin jenat. In timpuri normale va alerga la altă bancă, la care scontează portofoliul și cu banii luați achită banca.

Să presupunem însă că, fără absolut nici o criză, nici vre'o temere oare-care, un număr mai mare de bănci s'ar hotărî a cere acoperire, dacă nu totală, dar în părți mici a creditelor deschise și jena dacă nu criza, e declarată. Creditul prin urmare, are într'însul ceva bun, dar cu condițiune ca partida clientului debitor să rămînă veșnic deschisă și să nu sufere măcar o diminuare.

Apoi în comerț lucrurile nu se petrec altfel. Detailistul, care cumpără marfă pe credit, plătește acceptul ce a semnat la scadență, dar cu o condițiune.

Această condițiune stă în aceea că în același momeot cînd el achită acceptul, el cere să i se dea altă marfă pe credit și chiar mai multă marfă de cît întâi.

Această operațiune samănă mult cu un fel de *truc* pe care-l întrebuințează mulți debitori. Are cineva să-ți plătească una sută lei. El se îngrijește înainte de a sosi scadența pentru cei una sută lei, iar altecri chiar după sosirea scadenței și a neplății, să-ți propună a-i împrumuta două sute lei, din cari să plătească suta dintâi.

Și practica aceasta în comerț și bănci e uzuală, e așa de cunoscută în cît se socoate că acesta e însuși adevăratul comerț.

Or, toată lumea poate vedea cît de șubred e acest agrenagiu.

După această modalitate de practică comercială se vede că o lume întreagă trăește numai și numai din credit.

Apoi, dacă Iașul se pare că a fost lovit mai tare de ceia ce ne place să numim criză, faptul vine și de acolo, că avem *prea mulți comercianți*.

O populație numeroasă, cari ori-ce s'ar zice, are *dreptul la viață* găsește atîtea restricțiuni în alte feluri de ocupațiuni, în cît nu-i rămîne deschisă altă cale de cît numai pentru comerț.

Nu găsesc negreșit acum locul a discuta dacă e bine sau rău, așa dar mă mărginesc a constata faptul. De altă parte dacă astăzi avem criză, va trebui să se recunoască de toți că sub pretextul acesta se ascund de multe ori operațiuni nu tocmai cinstite.

De sigur, dacă ni s'a retras creditul de străinătate, dacă Băncile mari au redus și dînsele creditul, aceasta s'a făcut în urma unor împrejurări că nu se plătea la scadență. Nu se zicea mai acum vre-o trei săptămîni, că comercianții mici *s'au cartelat* ca să nu plătească ceia ce dînșii numesc posturi deschise, adecă pentru cari n'au liberat accepte? Un cartel de sigur foarte ușor și comod.

Și e logic oare ca atunci cînd nu plătești la termen, să ai pretențiunea a ți se continua creditul?

Este însă îngrijitor pentru creditul general care e al țării și nu numai a indivizilor, cînd cererile de moratoru și falimente se înmulțesc ca acum.

Și dacă cu toții ne interesăm de acest credit general, ar fi timpul să se modifice din regulele prevăzute de Codul comercial privitoare la falimente.

N'ar fi rău dacă s'ar discuta serios cu acea ocaziune și aplicarea falimentului la civili, după cum n'ar fi rău ca să se pună mai multă severitate contra celor ce dau loc la aplicarea unor asemenea măsuri, n'ar fi rău poate ca din tribunalele comerciale, se facă parte un comerciant.

Astăzi comercianții au educațiune, au învățătură și luminile lor în asemenea materie nu pot fi de prisos. Și zic acest lucru, pentru că socotesc că experții și expertizele n'au influența hotărîtoare pe care ar exercita-o comerciantul judecător.

Apoi cînd vom avea și Academia Comercială, cultura comerciantului va fi deplină, și deci putem fără teamă să încredințăm judecarea afacerilor comerciale.

Dar modificarea legei comerciale în ce privește falimentele și compunerea tribunalului comercial cu din comercianți, e o chestiune care merită a fi văzută din mai multe puncte de vedere.

Vom cerceta-o cu alte ocaziuni.

V. I. Radu.

Scrisoarea Tarului

Marele Duce Nicolae Mihailovici, a fost purtătorul unei scrisori autografe din partea Tarului către M. S. Regele.

Termenii în cari e concepută această scrisoare, momentul ales pentru remiterea ei împreună cu bastonul de mareșal, împrejurările în cari vizita Marelui Duce a avut loc— toate acestea constituesc tot atîtea dovezi de simpatia de care se bucură țara noastră și de situația excelentă ce am reușit să ne-o facem în timpul celor 35 ani de pace.

Insuși M. S. Regele, în cuvîntarea rostită la prînzul de gală dela Palat a ținut să sublinieze odată mai mult, importantul rol jucat de noi și de armata noastră, la 1877, cînd cauza întregei creștinități din Balcani era încredințată vitejiei armatelor ruse și romîne:

„Pe cît de mîndru am fost de încrederea ce Impăratul Alexandra al II-lea Mi-o arăta în acele timpuri, a spus Suveranul nostru—în grele împrejurări, tot atît de mîndru sunt astăzi de neprețuita distincțiune ce Mi-o conferă Augustul Său Nepot, înălțînd-o încă prin măgulitoarele cuvinte prin care a binevoit a Mi-o vesti.

„Aceste cuvinte au avut atunci un adînc răsunet în Țara Mea, iar armata a văzut în ele, cu îndreptățită mîndrie, o prețioasă recunoaștere a conlucrărei sale în acest război de la 1877, care a întemeiat Statul bulgar, și a înlesnit rodirea silinților acestei Țări spre întreaga îndeplinire a aspirațiunilor sale.

Amintirea acestor timpuri glorioase, a luptelor viteșești și a marilor jertfe ce ne-am impus împreună, care au fost încununate de isbîndă, va rămînea pe veci una din paginile frumoase și generoase ale istoriei noastre".

Serbătoarea dela 28 Noembrie, din Capitală, a fost și rămîne o serbătoare pur militară. Ea a avut darul să sublinieze încă odată, după 35 ani, rolul jucat de armata țării noastre în crearea actualelor State balcanice și în deosebi a Bulgariei.

MAJORITĂȚILE

Majoritatea din Cameră și din Senat e acum formată de reprezentanții celor două partide conservatoare. Cu toate acestea, în Parlament și față de evenimentele politice fie interne, fie externe, ele se prezintă strîns unite și nu formează decît un singur bloc.

Intrunirea de la ministerul de interne de aseară, voturile de pînă acum din cele două Camere, toate împrejurările vieței noastre parlamentare, cari au cerut până în prezent rostirea de voturi și de păreri, au fost tot atîtea prilejuri cari să dovedească că înțelegerea între cele două partide, cari au dat majoritățile, este deplină.

E un semn al vremei, această solidaritate deplină. In fața evenimentelor externe, față de situația din peninsula balcanică, ori ce resentiment și ori ce preocupare de partid a dispărut. Evenimentele de-afară au dat glas numai acelor simțiminte, cari sunt de natură a pecetlui și arata deplina conștiință a intereselor noastre superioare de neam și de țară.

Trecem prin momente istorice, și istoria va înregistra cu întreaga ei repețiciune numele acelora cari în clipe grele au știut să facă jertfa de persoana lor, pentru a și dedica întreaga activitate numai binelui public.

La curtea Tarului

Nu sunt toate drumurile așternute cu flori, — iar suferința pătrunde aidoma, în Palatul Țarilor ca și în bordeiul modest.

Și așa, pe cînd marele Duce Neculai Mihailovici, își făcea intrarea triumfală în Romînia, primit cu o sinceră cordialitate, de Suveran, guvern și populație, așa cum se cuvine nu numai în vederea misiunei cu care era însărcinat, dar ținînd seamă, că este unchiul Țarului, deprins cu onoruri.

Marele Dnce a rămas încîntat de recepția ce i s'a făcut, și despărțindu-se în Iași, de domnul ministru Badareu și de Ștefan Negruzzi, Prefectul județului, i-a rugat să exprime din nou mulțumirile sale Suveranului și populațiunei.

Era mulțumit și încîntat unchiul Țarului.

In acest timp, o rudă și mai de aproape a Țarului, se frămîntă din greu: este însuși unicul frate al Țarului, principele Alexandrovici.

Principele a fost desbracat de rangul său și i s'a luat comanda regimentului gardei de elită, pe care o avea.

Motivul e simplu, dar dureros. Principele care s'a înamorat cu d-na de Vrubel, — o frumnseță răpitoare. — s'a grăbit a se cununa cu dînsa, găsind un preot, care să bine-cuvînteze această căsătorie în singuratate, neavînd ca martori de cît numai cît-va persoane devotate.

Fu disgrațiat, — dar înspăimîntat de consecințe, prințul promise să rupă ori-ce legătură cu aleasa sufletului său. Țarul îl iertă și îi reîncredință comanda gardei de elită.

Dar prințul nu se ținu de cuvînt. Prea era robit sufletul său, pentru a se putea despărți pe veci de icoana vieței sale —și sbură cu dînsa spre țărmurile Italiei și vesti pe Țar de hotărîrea sa neclintită, de a nu gusta viața, de cît în tovărășia alesei inimei sale.

Fu disgrațiat, — și sufere, dar cine poate garanta cît va dura idila începută așa de frumos, și dacă ea nu se va stinge, așa cum a fost pornită, repede, ca flacara de vînt.

D.

„31 NOEMBRE"

Ne povestea Caragiale că el, înainte de a deveni prietin al *Opiniei*, fusese un cititor al ei pentru a se... distra. Greșelile de tipar, fapte diverse banale cu pecetea extra-provincială, nume proprii schimonosite — făceau deliciul nemuritorului dramaturg.

Rîsul lui Caragiale ne-a lasat indiferenți. Și astă-zi *Opinia* abundă în greșeli zise de tipar, în delicioase fapte diverse și în schimonosiri de nume.

Opinia maltratează și astăzi numele ministrului de externe al Austro-Ungariei. In numărul de ieri el se numea *Berthold*, s'a numit și Bechtold și Bertold.

Prinț-regentul Bavariei, mort alaltaieri, a fost botezat, după deces, de *Opinia*, *Leutpold*; în una și aceeași telegramă, d. Daneff apare: „d. Daneff, președintele Sobraniei, d. Daneff primul ministru bulgar, la fel și marele duce Mihailovici; în rîndul de sus: „Excelența Sa Ducele", jos: „A. S. Imperială Ducele".

Acum a venit rîndul calendarului să fie rectificat de noi. Numărul nostru de ieri poartă data *31 Noembre*. Foarte interesant și absolut nou: Noembre, de cînd ie el, n'a avut de cît 30 zile.

Revendicăm pentru noi, în total, aceste diverse și multiple „erori de tipar".

In trecut ele ne atrăsese simpatia lui Caragiale, la al cărei foc ne încălzim și astă-zi. In viitor — sperăm că erorile de zaț vor exista și în viitor — ele ne vor atrage poate, premiul Nobel. Acest premiu se acordă, în special, propăvăduitorilor păcii — și diversele revoluții din *Opinia* sunt foarte pașnice, căci nu fac nimănui nici un rău.

OAMENI ȘI LUCRURI

TABULA RASA...

O rară ocasiune—și prețioasă în același timp se oferă unuia dintre profesorii universitari din Iași, d-lui I. Bărbulescu: ocaziunea de a contribui la o sănătoasă îndrumare a studențimei iașane.

Memoriul pe care-i l'au adresat un număr de studenți—și care a fost tipărit în ziarele iașane—lămurește multe chestiuni prea puțin cunoscute marelui public și, fără îndoială, prea puțin cunoscute chiar și celor mai mulți dintre profesori.

Acum cîțiva ani, cînd chestiunile studențești ajunsese de asemenea prea plicticoase, ori prea penibile; cînd ecoul unor întîmplări regretabile străbătuse—în fine!—dincolo de zidurile Universității ca să ajungă în auzul înaltului corp profesoral,—Senatul a dat d-lui Paul Bujor însărcinarea de a se ocupa de aproape de societatea—astăzi foasta societate „Solidaritatea". Eminentul om de știință s'a ocupat foarte de aproape; a studiat și statutul și activitatea și „budgetul" foastei organizațiuni și într'un raport discret —din cale afară discret—a pus Senatul universitar în curent cu starea de lucruri. Peste puțin s'a făcut... tabula rasa! Societatea condamnată la dispariție a încetat de a fi un factor disolvant în viața Universității iașane, vrednică de o faimă mult mai înaltă de cît acea pe care i-o făceau unii solidariști.

Acum e la ordinea zilei „Centrul". Și încă odată s'a dat misiunea delicată unuia dintre profesori de a cerceta starea de lucruri.

Ce este acea stare — se poate vedea din documentatul memoriu înaintat de un însemnat număr de studenți iașani.

Legalmente, organizația și mai cu seamă comitetul ei nu există. In cel mai bun caz reprezintă o mică fracțiune a studențimei,—vr'o 150 din peste 750!

Fracțiune care tinde a se micșura tot mai mult, grație procedeelor ce se aplică de către comitet, — ales în potriva oricărei norme — acelor recalcitranți.

Cităm din memoriu:

„...Așa studentul Hotnog de la facultatea de litere a fost exclus, fiindcă a îndrăznit să protesteze în mod cît se poate de urban împotriva manifestărilor nedemne cu ocazia jocului unei actrițe străine (cazul Francisca Rozan). Studentul Sevastos de la facultatea de drept, a fost exclus, fiindcă a îndrăznit să protesteze prin scris împotriva direcției actuale a Centrului studențesc."

Excluderile acestea sunt menite a îngădui ca să se petreacă lucrurile „în familie",—ceea ce nu oprește însă ca, în ori-ce împrejurare, organizația să se rostească „în numele studențimei iașane"— fără rezervă, fără restricțiune,—ca și cum toate sutele celelalte de studenți n'ar avea și ei dreptul de a gîndi, dreptul de a vroi — sau macar de a *nu* voi: bunăoară de a nu vroi să se facă anumite lucruri în numele lor...

...Și cu toate aceste e încă vreme. O bună inițiativă ar fi încă la timp venită și ar face să se dee uitării excesele din trecut, dezordinele organizate și monopolizate,—tot ce, într'un cuvînt, a contribuit să pună la index reputația unei studențimi, pentru care s'ar fi cuvenit să nu existe de cît laude, decît stimă.

Leacul?

Foarte simplu. Să se facă încă odată „tabula rasa" și să se pregătească viața cea nouă, cea demnă, cea serioasă înlăuntrul studențimei iașane, chemată încă la fapte mari.

Rodion

Din revoluția Junilor-Turci

Se știe că cea mai simpatică figură dintre Junii-Turci este Ahmed-Riza, președintele Camerei otomane, care încă cu cîți-va ani în urmă frecventa cenaclurile pozitiviste din Paris.

D-na Einayre îl descrie așa cum îl cunoscuse ea, comparînd impresia de atunci cu cea din timpul revoluției din anul 1909.

Ea spune că avea înfățișarea simpatică din pricina exilului său, a cinstei sale, a sărăciei lui mîndre, a aerului său măreț de calif filosof sau de rege mag tînăr încă.

Autoarea îl întîlnise la un bal costumat în casa unui pictor. Acolo erau și Turci, dar Turci falși. Ahmud-Riza în frac părea singurul Parizian dintre toți; dar prin aerul lui serios și grav arată dezgustul ce simția pentru danț, dezgolirea brațelor și pentru travestire.

Arătînd bine că nu-i Parizian, dar Turc prin sînge și prin simțire.

*

In urma mișcării reacționare de la 13 April, el e tot așa de grav, mai maestos.

Barba și părul i-au albit; umerii obrajilor mai adîncați, privirea mai vagă, surîsul descurajat. Se simte, zice ea, că acest om s'a trezit rău după un vis urît.

Contra revoluția l'a desamăgit. El visase că Turcia să evolueze liniștit, într'un prefect acord al cetățenilor. Se interesase de toată educația poporului și a femeei.

Voise să fondeze un liceu de fete pentru care obținuse de la Sultan un frumos Konak.

Dar intențiile lui fusese denaturate în chip infam. Hagii — preoții—îl acuzaseră de sacrilegiu.

Prejudițiul religios, fiind așa de puternic la Turci făcură pe mulțime să calce în picioare pe femeile ce căutară a se emancipa.

Li se rupse hainele, li se tăiară părul și se maltratară pînă și copiii care purtau pălării.

Nenorocirea femeilor a fost că tinerii Turci erau tot bătrînii Turci cari în căsnicia se opuneau cu toată puterea ca femeile lor să-și descopere fața înaintea unui străin, ori ce vrîrstă ar fi avut ele. Dar au fost și sunt și unii Turci, care se mai interesează mult de soarta femeilor.

Unii cred că revendicările femeilor turce — revendicări cam nesocotite — au servit de pretext inamicilor noului regim mărind mai mult furia fanaticilor și a ignoranților.

Lumea din afară e de părere însă, că revoluția din 1908 dînd libertate turcilor, a dat și femeilor — fie chiar și numai pe jumătate.

Dar această libertate le-a permis să sfărîme grațiile, să înlăture pe eunuci și să nu-și păstreze valul de cît din cochetărie.

Adevărul e că femeile cnlte au privit revoluția cu mult entuziasm. Unele din ele au servit chiar revoluțai pacifică făcîndu-se mesagerile anonime și credin-

cioase ale comitetului de „Uniune și Progres“.

Proclamîndu-se constituția femeilor respirară mai ușor înlăturînd pînă și valul mic ce li acoperea fața. Cît privește acel domino lung de mătasă ce și-l aruncau ele peste cap, a suferit și el influențele modei devenind mai strîmt sau mai larg.

Alte femei se emancipară eșind cu bărbații sau cu tații lor pe stradă—ceea ce nu era permis mai înainte. Iar altele și mai îndrăznețe publicară articole prin diferite ziare pentru a-și afirma dreptul la instrucție și libertate.

De aici se înțelege, se declară tacit deocamdată războiu femeilor. Episodul cel mai trist însă, din acest războiu, contra lor fu asasinatul unei fete musulmane și al unui tînăr grec ce avea să fie logodnicul ei. Pricina a fost că religia mahomedană interzice unirile mixte, cînd un musulman ia pe o creștină, căci aceasta constitue o cucerire—femeia nefiind decît un instrument pasiv al generației—afară de faptul că supremația masculină nu se discută, Dar cînd o fată musulmană ia pe un creștin, atunci aceasta constitue o crimă și nenorocita victimă merită moartea.

Tatăl fetei, despre care e vorba, voind să pedepsească pe ghiaur, îl denunță poliției. Poliția arestă pe ambii logodiți ducîndu-i într'o trăsură închisă însoțită de un corp de gardă. Mulțimea mergînd după ei îi reclamară. Cîți-va ofițeri căutară să-i apere, dar foarte slab. Mulțimea înfuriată forță ușile trăsurei și dădu curs liber pornirei ei sălbatice. Tînărul mai norocos muri îndată. Fata însă, se chinui grozav timp de 5 ore încă.

Pe lîngă aceste fapte tragice se mai petrecură și altele chiar comice, dar care cu toate acestea ajutară să mai trezească puțin spiritile. Așa, un derviș Vahdeți printr'un ziar ce-l dirija el, atacă cu o mare violență pe Ahmed-Riza și pe sora lui Sélma Hanum, femee de valoare.

Vahdeti numia pe Ahmed-Riza ateu, ghiaur pentru că voia să suprime fesul național impus de sultanul Mahomed musulmanilor. Iar pe sora lui o făcea femee fără rușine, care îndeamnă pe femeile turce să lase vălul de pe față, comandînd 1000 de pălării de la Paris pe care să le împarte compatrioatelor nerușinate ca și ea. Apoi această femeie,—relatează Dervișul, — a mai înființat un cerc de doamne, în care fetele și soțiile credincioșilor să poată cunoaște toate meșteșugurile celor necredincioși ; iar în clubul lor se găsesc tot felul de tablouri și cărți nelegiuite. „Tot la ele se mai găsește pînă și un *piano !*“

Nu e vorba că în ziua de 13 Aprilie 1909 soldații avură grijă să atace cercul *nelegiuit* femenin din Stambul și să sfărme pianul necredincioaselor.

*

Cît privește pe *nerușinată* de Selma Hanum, sora lui Ahmed Riza, vom cunoaște-o ceva mai bine într'un articol viitor.

Maria C. Buțureanu.

Scrisori din Bucovina

De la corespondentul nostru special —

Situația politică internațională

O convorbire interesantă cu o personalitate distinsă din localitate. — Cercurile politice nu cred în loialitatea rusiei.

—Amănunte însemnate—

Cernăuți 30 Noembrie. — Față de continuarea crizei politice nelămurite a austriei, care criză apasă îngrozitor și asupra populației bucovinene și față de atitudinea autorităților în a pastra o tăcere mormîntală, în această privință, fapt care, de altfel, face să circule în fie-care zi versiuni din ce în ce mai alarmante m'am hotărît să solicit o convorbire unei distinse personalități din Cernăuți, care, grație poziționei ce ocupă, ar fi în măsură de a ne da cîte-va lămuriri asupra situației, menite de a desvălui întru cîtva ministerul de care este încurajată.

Cum, însă, in împrejurări ca cele actuale, e cam greu să decizi pe ast fel de personalități să vorbească, hotărîrea mea îmi părea irealizabilă chiar înainte de a fi pus în aplicare, dar cu toate acestea am ținut cu ori-ce preț să mă anunț acestei personalități, cu riscul de-a fi refuzat categoric.

Care nu mi-a fost mirarea însă, cînd, în loc să fiu, cum zice neamul „abgefertict“ prin două cuvinte, interlocutorul meu m'a primit cu toată amabilitatea și s'a pus la dispoziția mea fără nici o obiecție contrarie. Ceva mai mult. A fost deajuns ca să-i pun numai două întrebări ca distinsul meu convorbitor să-mi vorbească, cu o perfectă, cunoștință de cauză de toate chostiunile de la ordinea zilei, chestiuni cari interesează în mod vag atît populația locală, cît și pe cea din România.

Văzînd buna dispoziție a convorbitorului meu, m'am adresat cu următoarele cuvinte :

— Sunt mîndru că am fericita ocazie să obțin o mică convorbire cu d-voastră, care sunteți considerați în cercurile politice locale, ca cel mai în măsură de a se exprima asupra actualei siituații politice internaționale. Vă rog deci, în numele a mii de cetitori, să vă exprimați mai pe larg care este actuala situație ?

— Actuala situație e nelămurită, dar dacă vrei o definiție, e critică, ca să fiu mai scurt.

—Ași dori însă, o expunere, *mai pe larg.*

— Bine. Dacă crezi că e necesar acest lucru, îl fac cu plăcere.

Ultimele 2—3 zile au fost prea bogate in știri liniștitoare generale. Isvorul acestor știri este Viena și mai cu seamă Budapesta acolo unde în urma unor zile de un permis covîrșitor, spiritele se cred obligate a se mîngîia singure, aceasta în urma tonului blazat al presei sîrbești și a altor inconveniente pe cari nu voiesc să le numesc.

De imprudență sun numai amănuntele ziarului „Echo de Paris“ cari ne vorbesc de faptul că Rusia ar fi dat de înțeles celor din Belgrad că în ce privește aspirațiunile serbărilor de ași crea un port în Adriatica nu vor găsi întrînsa nici un sprijin. Dar iarăși nimic alt-ceva de cît amănuntelele unui ziar care pot fi tot atît de adevărate pe cît și nu.

După minc ipoteza din urmă pare a fi mai verosimilă căci Rusia oficială încă n'a dat prin nimic de înțăles că e decisă a se opnne serios pretențiunilor excesive ale sîrbilor.

In contradicție cu veștile necontrolate, cari anunță o schimbare spre bine a situației, cărora se opun însă cele din Sofia și Belgrad, cari anunță o mică agravare, rămîne numai cuvîntarea de eri a secretarului de stat englez Grey, un eveniment mai important. D. Grey se exprimă, ca totdeauna foarte prevăzător și se ferește a fi categoric. Chiar sub tonul pesimist al discursului său sună și pentru urechea cea mai nedeprinsă cu muzica diplomatică, cam nedumerit. D-sa presupune, cu toate legăturile de prietenie dintre puterile cele mari, conflicte neprevăzute și se hotărește numai să declare că, aderarea tuturor puterilor la reuniunea ambasadorilor, dovedește că o aplanare diplomatică a conflictelor nu e exclusă. Deci, din emanațiunile semnificative de până acuma ale Angliei și Germaniei, se ridică uriașă această presimțire neagră și cred că nu e nevoe să fie cineva hipocondric, ca să susție că din discursul lui Grey reiesă o notă liniștitoare pentru Europa. Și cînd se mai adaugă și faptul că Austria înainte de a fi consimțit să participe la conferința ambasadorilor a declarat că rezervă dreptul de'egatului ei să se retragă de la conferință imediat ce discuțiile vor atinge coardele ei simțitoare, apoi nu mai avem nici un motiv să nu ajungem la conclusia că situația nu e de loc liniștitoare și că amănuntele liniștitoare ale presei ungare nu sunt decît niște visuri simptomatice.

— Dar, întrerup eu, scuzați, cum se face deci că toată presa oficială a monarhiei e unanimă în a recunoaște că Austria a fost cea dintăiu care a acceptat conferința ambasadorilor, sperînd în aceasta o clarificare a situației ?

— Participarea Austriei la conferința din Londra pare a fi numai o aprobare, ce politica noastră externă se crede obligată a o arăta Germaniei. In Berlin a vrut să se aducă cabinetului din Petersburg o dovadă că Germania face tot ce-i stă în putință pentru menținerea păcii și pentru aplanarea conflictului cu Serbia în mod pacinic. In cercurile oficiale din Viena s'a declarat categoric, înainte ca Austria să fi aprobat conferința din chestie, că sub nici un cuvînt monarhia nu înțelege să compare înainte representanților puterilor pentru a-și legitima pretențiunile, și a fost nevoie ca diplomația engleză să intervie și sub masca că decisiunile conferinței nu vor avea caracter decisiv, Austria a consimțit, pentru care lucru de altfel contele de Berchtold, va avea de suportat multe dificultăți din partea celorlalți diplomați ai țării. Sub această formă s'a obținut aprobarea Austriei.

Așa dar, pe deoparte conferința neavînd rolul de a se pronunța decisiv, iar pe de alta neputînd prin nimic influența asupra pretențiilor Austriei, va fi nevoe ca Serbia, sau în casul cel mai rău Rusia, să declare imediat că chestia Albanesă, a Adriei și în fine chestia generală a Serbiei vor fi resolvate în sensul dorit de Austria, iar trupele sîrbești vor trebui imediat să părăsească Albania și Durazzo. Pentru aceasta, socotind după situația prezentă, cu toate amănuntele liniștitoare ale zilei de eri, sunt prea puțini sorți de isbîndă și prin urmare, nu e esclus că chiar în cursul săptămînei viitoare lămurirea situației atît de mult dorită de noi, va fi fapt îndeplinit și încă în mod irevocabil. Istoria ultimilor zile m'au făcut sceptic.

Scepticismul meu se bazează și pe faptul că nogo ierile de pace din Londra nu sunt altceva de cît o prelungire a crizei, și aceasta se va vedea mai lămurit după conferință. Turcia, socotește cu nelămurirea conflictului nostru cu Serbia și va face desigur, după cum a declarat și d. Danew, mari greutăți încheierei păcii. Și în casul cînd ostilitățile vor începe în nou în Balcani, atunci judecînd după noul principiu inaugurat, nici conflictul nostru cu Serbia nu va fi aplanat până în Marte-Aprilie 1913.

Dar, opinia noastră publică nu va mai acorda nici o prelungire a conflictului și cere cu toată energia o hotărîre definitivă încă înainte de anul nou.

— După cum văd, intervin din nou, D-voastră credeți aproape exclus că conflictul austro-rus va găsi o rezolvare pașnică ?

— Se înțelege. Eu judec lucrurile după stadiul evenimentelor și al faptelor, iar nici de cum după visurile trandafirii ale presei ungare.

— Dar despre recompensațiile Romîniei ce credeți ? Ele sunt legitime ?

— Mai e vorbă ? Romînia a dovedit lumei întregi că este un factor prețuit la gurile Dunărei și prin urmare e nevoie absolută ca să se ție seamă de dreptele ei cerinți. Și că Austro-Ungaria o va sprijini cu toată căldura e do sine înțeles.

Dar presupun, că nici aceste drepte cerinți nu vor fi îndeplinite și prin urmare iată am un motiv mai mult, să cred că norii politicei internaționale sunt foarte întunecoși amenințînd din moment în moment o furtună năprasnică, și aceasta fără să mai aduc în legătură cu faptu schimbării căpiteniilor armatei noastre

*

Tocmai discuția se încinsese deabinelea și mă pregăteam să mai pun o sumedenie de întrebări interlocatorului meu, cînd servitorul îi anunță vizita unor rude mai de aproape.

Cu părere de rău am fost nevoiți să întrerupem discuția, care devenise foarte interesantă, promițîndu-ne însă un la revedere apropiat, cînd vom continua tema întreruptă astăzi.

I-am mulțumit sincer pentru cele declarate și m'am retras, satisfăcut că am reușit să obțin această prețioasă convorbire.

Gama

Litere-Științe-Arte

Intr'o polemică — Nu toată lumea cetitoare a putut să facă abstracție de „dedesupturile“ violentei campanii pe care a întreprins-o un coiidian bucureștean în contra d-lui Al. Davila, directorul general al teatrelor.

Dovadă că revista — cum să-i zicem ? — oficioasă a teatrului național din Iași, redactată de publiciști cari au legături strînse cu organe liberale, scrie în această chestiune, între altele :

„...*Viitorul* a luat cu febrilitate apărarea d-lor seriitori Oreste și Hirjeu. Generosul ziar politic a scris în această chestie zile de-a rîndul articole în care a atacat pe d. Davila, a luat un lung „interview cn d. Oreste“, în alt No. a tipărit o scrisoare însoțită de portretele autorilor jicniți, în altul a oferit două facsimile pentru canvingerea cetitorului care poate nu era destul de convins, în No. de Duminică a publicat în aceiaș chestie două articole pe pag. I și unul lung pe pag. II-a continuat campania în toate No. următoare, și ni se pare că o continuă și acum.

Ar fi foarte frumos și ne-am bucura dacă atitudinea *Viitorului* ar fi sinceră și desinteresată.

Dar scepticismul nostru ne împiedică să socotim această atitudine ca dezinteresată. Ce interes să aibă oare un ziar de partid ca să susțină cu atîta înverșunare o piesă respinsă ?

De sigur că piesa cu pricina a fost numai un pretext de campanie împotriva d-lui Davila, fiindcă acesta nu vrea în ruptul capului să încurajeze literatura dramatică națională.

Dar, iarăș, ce interes vital are *Viitorul* ca această literatură sa fie încurajată ?.

Nu cumva d. Ionel Brătiann a scris vr'o piesă de teatru care a fost sau ar putea fi respinsă de d. Davila ? Căci numai o vindictă personală a d-lui Brătianu poate da o explicație campaniei surprinzătoare pe care organul oficial al partidului liberal o duce de atîta vreme în această chestie fără importanță.“

*

...ETIAM DONA FERENTES

Bulgarii au refuzat ajutorul oferit de Greci pentru reînceperea atacului contra Cetalgei.

Ziarele.

Bulgarii nu mai cer nimică
Urmașilor lui Menelaos ;
Ca și Romanii spun cu frică
Proverbul : „Timeo Danaos.“

Dela 15 Noembrie produsele Debitelor Badareu se vînd cu următoarele prețuri

	Litru	Kgr.
Unt pentru masă și cafea		6.00
Smîntînă dulce centrifugată	2.80	
Unt proaspăt pentru gătit		3 80
Brînză proaspătă de vaci		1.—
Brînză de oi de putină		1.60
Brînză de munte		2,—
Brînză de munte de toamnă		2.60
Ouă proaspete	11 lei suta	
Lapte dulce proaspăt se găsește în fie-care dimineață și seara litrul		0.50
Cașcaval grecesc		2.80
Brînză de burduf		2.80
Cașcaval de Penteleu		3.00

Se găsesc zilnic paseri tăiate 2 lei kg.

De asemenea s'au pus în vînzare vinuri cu următoarele prețuri :

	Litrul
Vin alb vechiu	1.—
Vin negru vechiu	1.—
Vin alb negru si superior	1.20
Vin Cotnar și Bordeaux	1.60
Vin Cotnar și Bordeaux superior	2.—
Vin otonel tămăios	2.40

Consfătuirea majorităților parlamentare

Cuvîntările d-lor Titu Maiorescu, Take Ionescu, C. C. Arion, N. Filiti și Toader Emandi.

Majoritățile parlamentare din Cameră și Senat au fost întrunite eri seara la ministerul de externe, unde membrii guvernului le-au mai dat unele indicațiuni chiar asupra situației interne și externe.

D. *Titu Maiorescu*, președintele consiliului, le-a urat bun venit la consfătuire și le a explicat că întrunirea a fost întîrziată din cauza vizitelor importante de zilele trecute.

D. Maiorescu a continuat :

Bine-ați venit ca reprezentanți ai celor două ramuri conservatoare, ca reprezentanți ai țărei, în momentele de grea cumpănă în care ne aflăm.

Nu vă mai explic împrejurările în cari s'a format guvernul actual. E de ajuns să vă spun că împrejurările externe au determinat guvernul acesta la colaborare.

Chestiunea externă să fie ținta. Despre ea a vorbit mesagiul regal și dv. a-ți știut că prin aplauze la paragrafele importante, să arătați care e adevăaatul sentiment al țării.

Va veni momentul să vă dăm explicații asupra situații externe și a Romîniei față de ea.

Deocamdată e nevoe să ne dați încrederea dv.

D. Nicu Filipescu, în întrunirea de eri de la clubul conservator, spunea foarte bine că ambele grupări conservatoare au făcut multe sacrificii ca să ajungă aici.

D-sa a făcut apel la înaltul patriotism al tuturor să dea concursul guvernului căci, foarte bine spunea domnul Filipescu : e un mare merit pentru aceia cari au fost sacrificați și dau totuși concursul lor guvernului.

Să aveți răbdare în ce privește chestiunile externe.

Să amînăm dorințele de partid și să aducem în adevăr jertfa personală pentru a rezolvi afacerile țărei.

Cu aceste explicațiuni repet cerința mea de a da guvernului tot concursul dv. (Vii apl.).

D. *Take Ionescu :* Ca și d. prim-ministru vă cer încrederea tuturor. Au fost guverne care au cerut să vină la putere ; acestuia i s'a cerut să ia puterea. Se vede că forma în care ne aflăm azi a fost aceea care să determene convergența tuturor voinților și dorinților către acelaș punct.

Atîrnă de d-voastră toți ca vremea să nu e desmintă. (Aplauze).

Chipul de formațiune al guvernului actual impune concursul disciplinat al tuturor.

Să nu fie îngrijorare din nici o parte. Să fie în schimb o disciplină și o încredere mai viguroasă de cît oricînd. Cine cunoaște taina situației de azi, numai acela își dă seama de cîte greutăți sunt pentru țară și că față de ele toate celelalte, rămîn mici de tot. (Aplauze).

In asemenea împrejurări eu n'am de cît sentimentul datoriei și vă îndemn pe toți numai la îndeplinirea datoriei. (Aplauze).

D. *C. Arion :* Ministrul de interne v'a vorbit de îndeplinirea datoriei. Poate că n'au fost împrejurări, în cari să se impună tuturor romînilor aceiași datorie. Trebue să dăm guvernului asentimentul întreg al țărei pentru apărarea intereselor acesteia.

Eu nu dau asentimentul meu de conservator d-lui Titu Maiorescu sau d-lui Take Ionescu; îl dau ca romîn, guvernului romînesc. (Aplauze). Mă bucur că aceea ce e în sufletul meu e și în al dv.

Conlucrarea noastră e un bine și o fericire. Așa a voit soarta ca pagina aceasta glorioasă s'o înscrie conservatorii în istorie. (Aplauze prelungite). Cu ori cîte sacrificii s'a ajuns la conlucrare, s'a făcut o operă bună și eu mă mîndresc de a fi contribuit la ea.

A fost o zi de mare mîndrie națională cînd s'a deschis Parlamentul cu mesagiul atît de important al Regelui glorios.

Romînia culege azi fructele politicei ei de pace. A stat în voia ei să rupă pacea. A venit timpul ca faptele să concorde și cu vizitele ce le-am primit și cu mesagiul ce l'am aplaudat. Căci noi nu voim pacea cu ori-ce preț, ci pacea cu onoare pentru noi. (Apl.).

Unitatea partidului conservator se va face pe baza serviciilor mari ce le vom aduce țărei în împrejurările actuale. (Apl).

Trebue ca în fața partidului liberal să stea sus un partid conservator mare și puternic, căci numai astfel vom face opere mari. Nu vreau ca liberalii să tragă foloase din slăbiciunea noastră. (Apl).

*

D. *N. Filiti*, din partea tineretului conservator a asigurat guvernul de tot concursul dorit, ar a cerut în schimb ca unirea conservatoare să fie realizată.

D. *Teodor Emandi*. conservator-democrat, a declarat că toți vor da sprijin guvernului și vor găsi toată puterea de rezistență față de chestiunile străine de situația externă.

D. *Titu Maiorescu*, a mulțumit pentru promisiunile ce i s'au dat și a anunțat că la Cameră se va comunica azi lista cu persoanele pe cari guvernul dorește să le aleagă majoritatea în birou.

Zece mii de lei premii (La plongeuse) este titlul noului film danez care se prezintă astă seară Sîmbătă 1 Decembrie în Sala teatrului circ Sidoli. Un scenariu cu desevârșire original și extrem de ingenios este special alcătuit pentru această extraordinară dramă și jocul incomparabil al ansamblului artistic al teatrului danez din Kopenhaga ilustrează mai mult această piesă, o adevărată operă de valoare.

In noul program de astă seară Vineri apare și D-ra Saharet în piesa „Despreținind aurul“.. (La cage dorée). D-ra Saharet apare pentru întăia oară pe ecranul cinematografic. E o celebritate mondială, de o superioritate artistică egală cu Cleo de Merode și Napierkowska în arta reconstituirilor coregrafiei antice.

Sunt apoi cuprinse în noul program de astă seară Vineri din sala Circului : Elegantul Deed, scene comice.—Pathé-Journal cea mai recenă apariție etc. etc. etc.

Mîine Duminică mare matineu la 3 ore ziua și reprerentație serală la 9 ore.

Cura
cu Untură de Pește
nu se face cu folos decît cu:
„Emulsia-Racovitza“
300 de atestațiuni medicale, cît și
150,000 flacoane vîndute pînă acum
dovedesc puterea ei curativă neîntrecută!
Adoptată de toate spitalele din țară pentru tratamentul
Rachitismului, Scrofulelor, Oaselor moi, Anemia și Poale albe a Femeilor. Inoftigă sau Tuberculoză, în Bronchite și Tuse învechite pentru a Ajuta Hrănirea Anevoioasă a Copiilor slabi și Surmenați și pentru Curățirea Sîngelui Stricat
Modul de întrebuințare se află la fie care flacon.
De vînzare în toate farmaciile și drogueriile din România. Prețul flaconului 3 Lei 70 b
Feriți-vă de contrafaceri și substituțiuni!

Ultime Informaţii

Procesul Pantelimon.

Ministrul justiţiei a decis să se ţie o sesiune extra-ordinară de jaraţi, la Botoşani, pentru judecarea banditului Pantelimon şi complicilor săi. S'a fixat termen de judecată la 17 Decembrie.

Curtea va fi prezidată de d. consilier C. Buzdugan.

Primul procuror a dat astă-zi concluzii de arestare pentru fraţii Herşcovici, manufacturişti, cari au fost declaraţi ieri în stare de faliment, avînd un pasiv de un milion lei, faţă de un activ de 800,000 lei.

Judele instructor cabinetul II va lansa astă-zi mandate de arestare contra celor doi fraţi.

La s. II a Curţii s'a judecat ieri şi astăzi apelul a minima făcut de procurorul general şi apelul făcut de Kahane şi Briess în contra sentinţei trib. s. III, prin care numiţii comercianţi fusese condamnaţi la cîte un an închisoare pentru bancrută simplă şi frauduloasă.

Curtea s'a pronunţat astăzi, respingînd apelul procurorului, primind apelul numiţilor şi, calificînd falimentul de simplu, a condamnat pe apelanţi la amendă.

Domnul Al. Gheorghiu a fost recomandat titular la catedra de obstetrică medicală la facultatea din Bucureşti, catedră vacantă recent prin retragere la pensie a d-lui profesor dr. Drăghicescu.

Domnul Teodor Speranţă a fost numit director al învăţămîntului privat în locul d-lui Aguletti, d. Colorian va fi numit director al învăţămîntului secundar în locul d-lui Liţica,

Domnul T. Avr. Aguletti a fost numit director al liceului sf. Sava din Bucureşti; d. G. Dumitrescu Mugur a fost numit inspector al activităţii extra-şcolare, în locul d-lui Ionescu-Lung; d. Ifotodiu, profesor detaşat la liceul internat din Iaşi, a fost detaşat la liceul din Focşani.

In ziua de 5 Decembrie se va face la Craiova desvelirea statuei lui Ion Maiorescu.

Lacheul supărat.

Lacheul A. S. I. Ducele Nicolae Mihailovici, fiind decorat de M. S. Regele cu serviciul credincios cl. II, a declarat că refuză decoraţia, cerînd cl. I.

Regele a satisfăcut imediat pretenţia lacheului.

Cu începere de săptămîna viitoare va circula în fiecare Mercuri un tren expres Ungheni-Ruşi—Petersburg, cu întoarcere în fie-care Vineri.

Reforma orarului şcoalelor primare urbane. — Am anunţat mai de mult că Direcţia I-a a învăţămîntului primar şi normal din ministerul Instrucţiei studiază reforma orarului şcoalelor primare urbane.

Dăm mai jos referatul dir. I către d. Ministru al Instrucţiei, privitor la această chestiune, care, studiată în direcţia I, va fi studiată şi de o comisiune de institutori şi institutoare.

Din Iaşi sunt numiţi în comisiunea de redactare a unui raport în această privinţă d-nii: *C. Zaharia, D. Sachelarescu, C. Tăzlăuanu* şi din partea cercului didactic, membrii învăţămîntului primar, d *Lazăr Grecea* şi d-na *Eufrosina Dimachi.*

Comisiunea dela Iaşi se va întruni cu cea din Bucureşti în ziua da 6 Decembre, lucrînd împreună şi redactînd raportul cu proectul de orariu pînă la 8 Decembre.

Cel mai tîrziu până la 20 Decembre, direcţia învăţămîntului primar va încunoştiinţa toate şcoalele urbane de aplicarea noului orariu pe jum. zi cu începere de la 8 Ianuar 1913, satisfăcîndu-se astfel dorinţa întregului corp didactic manifestată de ani, spre binele şi propăşirea şcoalei.

*

Iată şi referatul direcţiei I, către ministru:

Domnule Ministru,

Sesizat de dorinţa generală a corpului didactic primar,exprimată de ani de zile prin congrese, conferinţe, reviste şi broşuri pentru modificarea orarului cursului primar şi în urma studiilor şi experienţelor personale, convins că rezolvirea acestei chestiuni nu mai poate dăinui fără a se prejudiţia progresul învăţămîntului, am onoare a vă ruga să binevoiţi a aproba o comisiune compusă din persoanele notate pe contra pagină, institutoare şi institutori cari s'au ocupat multă vreme cu chestiunea orarului.

Această comisiune să studieze, să desbată şi să fixeze proectele de orariu pe jumătate de zi, pentru toate şcoalele urbane din ţară, cel puţin ca orariu de experimentat pe anul şcolar curent.

Despre rezultatul acestor desbateri să ne prezinte un raport motivat, pe care vom avea onoarea a vi-l înainta spre aprobare, împreună cu proectele de orariu corespunzătoare nevoilor moderne ale şcoalei primare.

Lista de subscripţiei pentru aeroplanul „IAŞUL"

D-na Ana Conta-Kernbach	60 lei
D. Stefan Negruţi	500 „
D. Lupu Weinsengrün	30 „
D. Cristea T. Cristea	500 „
Banca Moldovei	200 „
D. Gh. Calmuski	20 „
D. Dr. Ilie Stroici	500 „
D. Grigore Iamandi	500 „
D. Dr. Gh. Proca, profesor la facultatea de medicină din Bucureşti	100 „
D. Nicu Stroici	300 „
D. N. Corjescu	100 „
D-na Lt.-Colonel Cătuneann	6 „
D-ra Beatrice Trantomir, prof.	2.50
D-ra Ida Ienescu, profesoară	2.50
Banca populară „Leul"	20 „
D. D. Brudea	5 „
D-na Zenobia Botez, subdirectoare la şcoala Elena Doamna—Bucureşti	20 „
D. Teodosie Motăş	20 „
Scoala de fete din Iaşi, Elena Doamnă, prin d-na Motăş, directoară	50 „
D-na Emilia Humpel	100 „
D-na Elena Omer Popvici	20 „
D-na Elena Conta	25 „
D-ra Mariana Kernbach	15 „
D. Leon Horga	5 „

Banii au a se adresa d-lui Victor Fara la Prefectura de judeţ.

S'a observat ieri la Ungheni-Ruşi, că atît marele Duce, cît şi persoanele din Suită, aveau peşapoarte de călători, care au fost vizate ca şi paşpoartele tuturor pasagerilor.

Serviciul sanitar al oraşului a dat în judecată pe brutarul Moritz Grinberg din strada I. C. Brătianu No. 168 pentru că la inspecţiunea făcută de domnul medic al cicumscripţiei, a găsit întreţinerea necurată a localului, aluatul ţinut în dulapurile de ţinut aluatul necurăţate, nu cerne făina precum şi încă alte neregule.

Direcţiunea generală a serviciului sanitar, motivată de petiţiunea d-lui farmacist D. Philippescu, care cere a i se elibera un certificat de pe rezultatul analizei probeler produselor farmantice ce are în farmacie, probe luate de către d. inspector al farmaciilor şi drogherielor, a stabilit că Direcţiunea sanitară nu eliberează asemenea acte.

Pe ziua de azi s'a declarat un caz de scarlatină la copilul Titi Gatovschi, fiul domnului Gatovschi din strada Carol No. 15.

Copilul e izolat la domiciliu.

Direcţiunea Vămilor, prtntr'o circulară către birourile vamale, comunică următoarele instrucţiuni:

Pe viitor la art 53 al tarifului vamal adică cu 5 lei suta de kgr. untura deglicerinată, considerată ca grăsime animală, se va taxa cu 20 lei suta de kgr.

Acizii derivaţi ca obina şi stearina se vor taxa cea dintăi cu 30 lei şi cea de a doua cu 25 lei suta de kgr.

Prietenul nostru Lascar Antoniu a fost ales ieri secretar al Senatului.

D. N. Nanu, senator de Iaşi, a fost ales chestor al Senatului.

Domnul Hugo Selten, capitan în retragere, a fost numit intendent al Spitalului Maica Precista, din Roman.

D-ra Alma Brügger s-a logodit cu d. Petru Onu, avocat în Trg. Frumos. Felicitări.

Noii medici secundari ai spitalelor sf. Spiridon d-nii d-ri Brumă, Moţoc, Iancu şi d na dr. Savini Castano, şi-au luat azi posturile în primire, depunînd cuvenitul jurămînt.

Monitorul de astăzi publică decretele privitoare la transferarea d-lui profesor dr. Juvara, pe ziua de 20 Noembrie, la catedra de clinică chirurgicală III din Bucureşti şi a d-lui D. Ionescu la catedra de farmacologie, de la acea facultate.

In numărul nostru de Luni, vom publica impresiile unui medic romîn, culese din războiul balcanic în lagărul armatelor turceşti.

Judecătorul sindic a închis astăzi magazinele fraţilor Herşcovici manufacturişti şi Fraţii Gros declaraţi în stare de faliment.

D-na Ana Marcopol a fost numită directoară a şcoalei primare din Tg. Frumos.

Regulamentul pentru funcţionarea şcoalei de farmacie pe lîngă facultatea de medicină din Iaşi, a fost aprobat prin decret regal.

Domnii Caton Lecca şi C. Paraschivescu au fost numiţi inspectori administrativi generali.

La parchet se ia astă-zi interogatoriul fraţilor Gross, galantari, declaraţi ieri faliţi.

La s. I a Curţii se va judeca astăzi procesul trusturilor, privitor pe d-nii Froim şi Carol Fischer.

Amintim cetitorilor că în seara de 8 Decembrie are loc reprezentaţia de retragere a excelentei artiste Atena Georgescu, pensionară a teatrului Naţional

ULTIMA ORA

Telegrafice şi Telefonice

Bucureşti 1 Decembrie

Bulgaria vrea să continue răsboiul

Noile lupte între greci şi turci

Intoarcerea d-lui Mişu la Bucureşti

Discuţia în chestia Romînilor din Ungaria

Sofia.—Aprovizionarea armatei bulgare pe calea Andrianopolei, începînd azi, conform clauzelor protocolului armistiţiului, un tren de încercare a fost lansat astăzi dimineaţă pe calea ferată.

*

Belgrad.—Regele a serbat ziua de Sf. Andrei, patronul familiei asistînd la un serviciu divin în marea catedrală unde se află o mare mulţime. Apoi a primit la palat felicitări din partea principilor Pavel şi Alexe din partea miniştrilor, deputaţilor, delegaţiunilor ofiţerilor şi notabilităţilor. Ceremonia de azi dezminte ştirea despre boala regelui, principele George a fost înaintat maior.

*

Budapesta.—Camera deputaţilor discută budgetul cultelor, deputatul romîn Pop polemizează contra recentelor declaraţiuni ale preşedinlelui consiliului şi declară că în Austria cea mai mică naţionalitate se poate organiza în partid particular pe cînd în Ungaria nu, elemental romîn nu este în deajuns în administraţie juridicţiune şi instituţiuni culturale, romînii n'au fost susţinuţi în măsură ce li se cuvinea, deşi dînşii contribuesc la menţinerea statului şi sunt în număr întreit în ţara lor de baştină

Ministrul cultelor Zichy declară că înfiinţarea noului episcopat greco-catolic nu are nici o tendinţă agresivă. Invinuirile aduse de d. Popp guvernului ungar că suprimă naţionalităţile, au fost deja respinse de către preşedintele consiliului. In budget figurează 320,000 cor.

Subvenţiune pentru biserica greco-orientală romînă; 80,000 pentru cea greco-orientală serbă şi 286 mii pentru cea transilvano-saxonă. Şcoalele primare şi secundare neungare primesc subvenţiuni dacă le cer.

Un budget naţional nu poate prezenta altă cultură de cît pe acea naţională, noi respectăm aspiraţiunile naţionalităţilor pentru cultivarea limbilor lor, însă nu putem face mai mult. (Aplauze).

*

Berlin.—Legaţiunea bulgară dezminte în modul cel mai categoric pretinsele convorbiri ale d-lui Danew, publicate în unele ziare.

*

Atena.—Ministerul spune că fortificaţiunile dela Bizani unde e aşezată tabăra armatei elene, a luat de la inamic trei tunari.

*

Atena. — Ministerul de externe comunică o depeşă a generalului Philippide: azi dimineaţă armata noastră a început atacul general contra inamicului, aripa dreaptă a ocupat Autochchon, artileria noastră după un duel de 4 ore a impus tăcerea bateriilor vrajmaşe, generalul Sapundzakis dirijează personal acţiunea. Avem ca la 200 de răniţi. Lupta a fost întreruptă din cauza nopţii.

*

Paris.—D. Poincare a primit pe ambasadorul de la Londra, Cambon, precum şi pe Rezid-Paşa însoţit de ambasadorul Turciei.

*

Paris.—D. Daneff a declarat corespondentului berlinez al ziarului „Le Temps" că aliaţii vor cere unanim admiterea reprezentanţilor Greciei la negocieri, ocuparea Andrianopolului e o condiţie sine qua non a semnării păcii, altmintrelea Bulgaria ar continua războiul.

*

Londra. — Sir Grey a primit la prînz pe delegaţii serbi La Foreign Office. D. Daneff a conferit azi dimineaţă îndelung cu ministrul Bulgariei. Sir Grey a primit şi pe delegaţii greci şi muntenegreni cari în urmă şi-au depus cărţile la d. Asquith, Lordmajorul va oferi la 20 Decembrie un dejun delegaţilor.

*

Constantinopole.—Ministrul romîn d. Mişu a plecat spre Bucureşti.

*

Conflictul austro-sîrb

Viena.—Consulul Jedi a sosit de la Belgrad, şi s'a dus la ministerul de externe, spre a-şi depune raportul.

*

Viena.— Comisiunea justiţiei numită spre a delibera, asupra proiectului de lege, privitor la prestaţiunele comunelor şi particularilor în caz de război, proect în contra căruia cehii radicali fac obstrucţiuni, a ţinut şedinţă toată noaptea, Cehul radical Hubschman, care a şi început discursul la orele 10 seara, a vorbit pînă la orele 6 dimineaţă. apoi a urmat o scurtă discuţiune după care proiectul a fost adoptat fără modificare. Şedinţa sa ridicat la orele şapte dimineaţă după ce durase 13 ore.

Atacarea unui torpilor grecesc

Constantinopol. — Două torpiloare turceşti au atacat, lîngă Bezi-Kape, un torpilor grec care a fost silit să se predea.

Torpilorul a fost adus în Dardanele.

Participarea Romîniei la conferinţa ambasadorilor

Budapesta.—Privitor la participarea Romîniei la conferinţa ambasadorilor de la Londra „Pester Lloyd", este informat că dorinţele Remîniei vor fi probabil satisfăcute, reprezentantul Romîniei va trebui să formuleze aceste dorinţe în decursul deliberarilor acelei conferinţe.

Comentariile streine despre Mesagiul romîn

Constantinopol.—Ziarul „Levant-Harald", reproducînd Mesagiul romîn, zice că aspiraţiunile României de a participa la rezolvirea conflictului balcanic, constitue azi punctul cel mai negru în orizont, şi ar fi copilăresc a se crede, că pregătirele de mobilizare al armatei romîne, ar viza numai cucerirea Silistrei.

Convocarea Sobraniei

Sofia. — Sobrania, convocată în seziune extra-ordinară se deschide azi la orele 3.

Discursul Ţarului va fi scurt.

Seziunea va ţine numai cîte-va zile şi se va ocupa cu votarea de credite militare.

Alegerea biroului Camerei

Bucureşti.—Prezident al Camerei a fost ales d. Const. Cantacuzin-Paşcanu cu 117 voturi. Vice-prezidenţi au fost aleşi d-nii: Mişu Antonescu cu 87 voturi, Nestor Cincu 112 voturi, Mişu Săulescu 90 voturi şi M. Vlădescu 99 voturi.

Chestori au fost aleşi d-nii G. Bădescu, Stef. Gheorghiu, G. Negură şi Căpit. N. Crupenschi. Secretari d-nii Teod. Badarau, N. Riuşeanu, Al. Darvari, I. Păucescu, Dr. Giani, Artur Rosetti, Gr. Riuşeanu şi N. Pop.

Comisia pentru Mesagiu

In comisia pentru respunsul la Mesagiu au fost aleşi din partea Camerei, d-nii Ion Lahovari, C. C, Arion Nenitescu, B. Păltineanu, T. Iamandi şi N. Titulescu, care va ales raportor.

VACANŢA CAMEREI

Bucureşti.—Camera va lua vacanţă de Marţi pînă Lunea viitoare.

Grigore Dimitrescu

profesor universitar, fost magistrat

AVOCAT

ALEEA PRINCESA MARIA — IAŞI

GRATIS! GRATIS!

Cine doreşte să aibă o surprindere plăcută de sărbători să-şi trimită imediat adresa la

—Casa de export N. Reifler —

— Cernăuţi (Bucovina) —

Cumpărări şi vînzări de case

mijloceşte un **agent bine introdus.** *A se adresa cererile şi ofertele la Administraţia ziarului „Opinia" sub cifra* **Imobil.**

Kino-Teatru „Apollo"

Str. Ştefan cel Mare No. 31

vis-á-vis de Mitropolie

anunţă în curînd deschiderea

SINGURUL CINEMATOGRAF din IAŞI

cu spectacole la fiecare oră

Dr. I. BRENER

Specialist în boale de femei

MAMOŞ

Str. Lăpuşneanu 25

— Cons. 1—6 —

Française trouve bonne place pour bébé de 6 ans. S'adresser en personne à l'Imprimerie H. Goldner.

UN ASISTENT cu foarte bune recomandaţiuni găseşte loc la Farmacia Dr. Rătianu, Iaşi.

S'AU REDESCHIS

Restaurantul şi Casinoul

Hotel Trajan

aranjate cu totul din nou, mobilate elegant după modelul localelor similare din străinătate, fiind conduse de cunoscutul restaurateur şi hotelier d. Adolf Gottesman.

In curînd renovarea Marelui Hotel Trajan.

Cele mai fine varietăţi

de

PERE ŞI MERE DE IARNĂ

de vînzare la moşia Cîmeşti jud Roman.

MAMOŞUL

Dr. HALPERN

dela Facultatea din Paris

Vechiu medic francez.

Membru al Societăţei de Obstetrică din Paris

Fost asistent al Prof. Budin la Clinica de Faceri Tarnier

Specialist în faceri şi boli de femei

17 str. Elena Doamna (foastă str. Albă)

8—10 a. m. 2—5 p. m.

De vînzare

VIA MITOC, *com. Ciurea satul Todireni jud. Iaşi întindere 30 hectare, arătură, fînaţe, livezi şi huciag, case, coşere, 2 fîntîni etc.*

UNA CASA *str. Albineţ 12 în stare bună.*

Ambele cu mici sarcini.

Adresa N. C. Cogălniceanu str. Brosăriei 98.

AVIZ Amatorilor

Au sosit CANARI de HARTZ, care cîntă Ziua şi Noaptea cu garanţie.

Papagali, Porumbei

şi alte diferite păseri străine, se găsesc

„CUIBUL PASARELELOR"

I. Goldner, str. I. C. Brătianu 110

Se trimite şi în provincie contra ramburs cu garanţie că vor sosi bine.

BYRRH Cel mai bun VIN TONIC ŞI APERITIV

PREMIAT La toate dispoziţiunile din lume şi la expoziţiunea generală romînă din 1906. (82 medalii)

BYRRH Vînzare anuală 7 Milioane BUTELII

VIOLET FRERES (THUIR) FRANŢA
I. VIOLET Succesor
De vînzare la toate magazilie de consum din ţară

Chiar Săptămîna viitoare

Incepe tragerea Clasei I-i:

14 (27) DECEMBRIE 1912

Veniţi prea târziu

dacă nu cumpăraţi imediat lozuri norocoase:

1|8 LOZ Lei 1.50

1|4 Lei 3.—1|2 Lei 6.—1|1 Lei 12.

Cel mai mare câştig al acestei loterii eventual:

LEI 900.000

Comenzile din provincie se efectuiază prompt şi conştiincios contra plăţii anticipate, sau sub ramburs

Acei dintre stim. mei clienţi cari vor să continue jocul cu aceleaşi numere cu care au participat la loteria trecută, sunt rugaţi să-şi asigure dreptul de participare, achitând imediat preţul Clasei I-iu, se înţălege dacă numerile le mai avem disponibile, altfel vom fi nevoiţi a dispune asupra biletelor.

Rob. Th. SCHRODER

BUCUREŞTI

Centrala: Calea Victoriei 97

Sucursale: Calea Victoriei 50 Calea Griviţei 96 Str. Lipscani 72

BOTOŞANI Calea Naţională 203; **IAŞI** Str. Ştefan cel Mare 8; **GALAŢI** Str. Domnească 14.

CRAIOVA Str. Unirii 69; **BRAILA** Piaţa Sf. Archangheli (Casa Rally); **PLOEŞTI** Str. Basarabilor 1

Renumitele PLUGURI

intreg de oţel bătut marca PORC MISTREŢ

DIN FABRICA

Gebrüder Eberhardt Ulm

a) cu 1, 2 şi mai multe brazde
b) speciale de vie
c) speciale de prăşit

Maşini de secerat de Mc. CORMIC precum şi alte maşini şi unelte agricole, permanent în depozit la

Fraţii Bachsfez, Iaşi

Magasinul Conservatorului

IAŞI— Strada Lăpuşneanu 32—IAŞI

NOTE de MUZICA

ASORTIMENT complect după Programa Conservatorului

Instrumente Muzicale şi Accesorii

Reprezentanţa şi Depositul renumitelor

Piane şi Planine

— ROSENKRANZ —

Neintrecute în soliditate şi ton frumos

Vînzare şi în rate mici fără acconto —

— *Cataloage gratis* —

INCHIRIERE DE PIANE CU PREŢURI AVANTAGIOASE

NEVRALGIELE

Hapurile Doctorului Moussette

ADEVĂRATELE HAPURI MOUSSETTE vindecă şi vindecă Nevralgiile cele mai grele de tămăruţă, Migrenele, Cefaleegiile, Sciatica, Afecţiunile reumatismale acute şi cronice, cari resistă oricăror celelalte remedii.

ADEVĂRATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la masă. In ziua cea d'antâiu se ia 3 hapuri: unul dimineaţă, unul la dejun, şi unul la cină, séra. Dacă bolnavul n'a simţit vr'o uşurare, va lua 6 hapuri a doua zi: 2 dimineaţa, unul la dejun, şi unul la cină, séra. Nu trebue a lua mai mult de cât 4 pe zi.

A se cere: LES VÉRITABLES PILULES MOUSSETTE de ULLIN & Cie, de PARIS, cari se pot găsi de toţi Droghiştii şi Farmaciştii.

BROSSE-TAPIS
Prix 1 fr.
R. GARIEL
2me, quai de la Mégisserie
PARIS
Envoi franco de Catalogue

PONTE-SOIE
EN FONTE INVAYDABLE
Prix 0f50
Raymond GARIEL
2me, quai de la Mégisserie, PARIS
GRILLAGES, etc.
Envoi franco d'un Album sur demande

FONDOIR
déposé
Prix..... 6fr.50
R. GARIEL
2me, quai de la Mégisserie, PARIS
Abreuvoir pour Poules et Faisans
RATELIERS A LAPINS
Envoi franco de l'Album sur demande

La administraţia ziarului se primesc anunţuri cu preţuri convenabile

Iaşi.—Tipografia H. Goldner, str. Gh. Mîrzescu 17—Instalaţie cu motoare electrice

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: Iași str Gh. Mîrzescu 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul X — No. 1753 Marți 4 Decembrie 1912

Albania autonomă

Delegații bravului popor albanez, întruniți la Valona, au proclamat, în mijlocul unui entusiasm indescriptibil, independența statului lor. Un guvern provizoriu, prezidat de Ismail Kemal bey, a și fost instituit, iar drapelul național, după atîtea veacuri de speranțe și lupte, a ajuns, în fine, să fîlfăe pe edificiile publice din toate orașele noului principat.

Actele oficiale săvîrșite de noul guvern și notificările făcute marilor puteri, nu mai lasă nici o indoială asupra realității evenimentului.

O Albanie autonomă în actuala situație a Turciei, capătă o însemnătate excepțională: e un început de rezolvare a dificultăților balcanice.

Așezată între Serbia, Muntenegru, Bulgaria și Grecia, Albania este menită să servească de tampon veleităților cuceritoare ale aliaților. Prin crearea acestui principat, se desenează cu claritate limitele pînă unde se vor putea întinde, cel puțin în această parte a Peninsulei, apetiturile Regatelor creștin. Pe lîngă aceasta se aduce o considerabilă ușurare soluțiunei conflictului sîrbo-austriac. Grație Albaniei, sîrbii vor avea de aci în colo, două căi de ales pentru a ajunge la Adriatica: ori se înțeleg cu Muntenegru pentru un port terminus a calei ferate ce proectează, ori se pun de acord cu albanezii. In ambele cazuri, accesul la Adriatica nu poate să privească de cît interesele ecenomice și comerciale. In schimb perspectiva unei Serbii care, prin cucerirea parțială a Albaniei, să ajungă direct la Adriatica și din punctul de vedere politico-strategic, pare, dacă Albania autonomă e recunoscută, definitiv pierdută.

Șansele consacrărei definitive de către marile puteri a noului principat, sunt considerabile. Intăi, sub raportul dreptului ginților, Albania își justifică existența în temeiul principiului naționalităților, principiu de care s'a prevalat și coalițiunea în lupta ei contra Turciei. Albania este în majoritate locuită de albanezi, ortodoxi, catolici, mahomedani; vin apoi cuțo-vlahii și numai în al treilea rînd și în o infimă minoritate găsim evrei, sîrbi, bulgari și greci. Din punctul de vedere istoric, albanezii sunt cei mai vechi locuitori ai Peninsulei Balcanice.

Ei au despășit lumea eleno-romană și slavă, căci invaziunile acestora i-au găsit de mult statorniciți în ținuturile pe cari le ocupă și azi. Limba lor, întemeiată pe un fond tracic, abundă în cuvinte latine, italiene, turce și slave. Caracterul precumpănitor al națiunei îl formează focul neatîrnărei și al gloriei. Albania a fost patria eroilor. Din ea au eșit Alexandru și Ion Castriotul, Scander-bey și atîția alții, toți oameni de același sînge și același geniu. O poezie sănătoasă le colorează spiritul și moravurile, iar cîntecele lor amintesc pe ale lui Omer care, ca și Achil, amestecă muzica, ritmul și jocul cu războiul. Pe cîtă vreme au fost sub dominațiunea ideei religioase, geniul lor întreprinzător i-a lăsat nehotărîți între cruce și semi-lună, amestecînd dogmele și trecînd dela o religie la alta. De îndată însă, ce sentimentul național a înlocuit pe cel religios, îi găsim lucrînd pentru unitatea națională de astăzi realizată.

Cu toate încercările d-lui Pasici, prin ziarul „Times", de a tăgădui existența unei națiuni albaneze ca individualitate etnică, Albania nu-i mai puțin o provincie care trebue să beneficieze și ea de principiu naționalităților pus înainte de același barbat de Stat al Serbiei.

Turcia, Austria și Italia, în primul rînd, celelalte mari puteri după ele, nu vor întîrzia, siguri suntem, de îndată ce momentul va sosi, să recunoască noua creațiune politică. Va fi un act de dreptate și în acelaș timp un mijloc de aplanare a unei părți din atît de complexul conflict balcanic. Și, fără a ne face prea mari iluziuni, să sperăm că exemplul dat de Albania va putea servi de îndrumare și față de Macedonia, care își așteaptă și ea autonomia.

Națiunea romînă, și ea fruct al principiului de naționalitate și libertate, salută din toată inima noul principat al Albaniei.

Cu noul principat ne unește nu numai simpatiile, pe cari identitatea de evenimente istorice le stabilește între popoare chiar diferite, dar ne mai leagă numeroasa populațiune Aromânească care, de veacuri și în strînse legături de frăție, a dus, împreună cu albanejii, jugul cel mai greu al robiei. Se știe, în adevăr, că toată regiunea Musakias este colonizată cu macedo-romîni agricultori. La Ianina și Berat, aromînii au cîte un gimnaziu; la Valona, unde independența a fost proclamată, la Coriță și la Elbasan, avem școale primare.

Atîtea legături, pe cari le-au inventat indestructibil suferințele trecutului, ne oferă garanția că elementul romînesc va avea în noul stat albanez un rol de prima ordine, iar conaționalii noștri, la adăpost, de compețiunile eleno-slave, vor putea să se bucure de pașnica posesiune a limbei și așezămintele lor culturale.

Din mijlocul urgiei dezlănțuite în toată Turcia de armatele învingătorilor împotriva conaționalilor noștri, vestea unei Albaniii libere și de sine stătătoare, vine ca o rază de mîngăiere și se răspîndește asupra întregei românimi.

SITUAȚIA

Parlamentul întrunit, încă nu e constituit. Birourile n'au fost alese, așa că de o activitate parlamentară propriu zisă nici nu poate încă fi vorba.

Totuși primul act cu care debutează orice activitate parlamentară, desemnează chiar de pe acum ce va fi acest Parlament de solidaritate națională.

Actul acesta este Mesagiul de deschidere a sesiunei. Felul în care el a fost primit atît în țară cît și în străinătate; faptul că partidul liberal a consimțit să renunțe la discuția Adresei,— toate aceste împrejurări sunt de natură a ne arăta că în momentele dificile ca acestea, toți bărbații noștri politici, uniți în același gînd și ne urmărind decît binele suprem al țării, știu să înăbușe patima politică, știu să uite tot ce ne-ar putea despărți, pentru a nu vedea decît celace ne unește. Datorită acestei cumințenii politice s'a putut face Unirea, s'a putut alege Domnitorul pe la 1866, Legile de azi, s'au putut înfăptui, într'un cuvînt toate idealurile noastre naționale, formulate în divanurile *ad-hoc*. **Credincioși acestei înalte cumințenii, bărbații politici de azi au urmat pe iluștrilor lor înaintași, și de aceia azi, față de evenimentele externe, nu există nici conservatori și nici liberali,— ci numai Romîni.**

Simțimîntul acesta de solidaritate națională a făcut țăria noastră în trecut, și tot ea face țăria noastră de azi.

Activitatea d-lui N. Xenopol

Un ziar liberal, din Capitală, a încercat să aducă d-lui N. Xenopol învinuirea că în momentele acestea grele pentru țară, d-sa s'ar ocupa cu instituirea unei medalii pentru industriași și comercianți.

Medalia aceasta, nu vedem ce-ar avea a face cu evenimentele externe, cari domină azi situația. Iar atenția d-lui N. Xenopol pentru pătura muncitoare a țării, nu-i poate face decît cinste. Negoțul și industria au fost multă vreme disconsiderate la noi — aceasta a fost poate cea mai autentică moștenire de la Romani.

Există în țară la noi diferite ordine, pentru literați, militari, clerici, oameni politici — numai negustorii n'aveau un semn distinctiv de recunoaștere publică a meritelor lor profesionale d. Xenopol s'a gîndit să împlinească această lacună, și bine a făcut.

Dacă Ministerul Industriei și comerțului s'ar fi mărginit numai la aceasta, poate că ziarul în chestie ar fi putut face observația nedreaptă pe care a făcut-o. Dar chiar din prima zi a venirei sale în capul departamentului industriei, d. N, Xenopol și-a făcut datoria. D-sa s'a dus la Camera de Comerț și într'o cuvîntare și documentată și patriotecă a ținut să liniștească piața, arătînd în același timp străinătății și celora cari puseseră în circulație svonuri tendențioase, că țara noastră e departe de a trece printr'o criză economică și că tezaurul public dispune de mari rezerve, cu care poate face față ori cărei împrejurări.

Actul acesta ai d-lui N. Xenepol n'a scăpat nimănui, iar urmările acelui discurs au fost poate incalculabile pentru țară. Iată dar că d.Xenpol și-a făcut deplina datorie și atît cît i-a stat în putință, față de evenimentele istorice prin care trecem.

Tot așa și pentru politica noastră economică internă. Ideia înființărei unei academii comerciale este întreagă a d-lui N. Xenopol și realizarea ei imediată se datorează tot inițiativei actualului Ministru al Comerțului.

Am ținut să relevăm activitatea de pînă acum a d-lui N, Xenopol nu doar pentru că observația *Viitorului* ar fi fost de natură să micșoreze sau să supere pe Ministru, dinpotrivă

Dacă d. N. Xenopol n'ar fi fost un ministru de la care se așteaptă, sigur că nici ziarul liberal nu i-ar fi pretins ceva. Așa privită observația Viitorului, ea e măgulitoare pentru d. N. Xenopol, deși e nedreaptă.

PRESA BULGARA

Ziarele din Sofia au adoptat față de noi un ton în totală discordanță cu atitudinea factorilor oficiali și responsabili din regatul vecin.

Neapărat, tonul presei din dreapta Dunării nu angajează întru nimic guvernul bulgar, precum noi nu ne putem simți atinși de cele publicate în ziarele bulgărești. Ceiace e însă supărător și trist pentru țara noastră, este faptul că campania dușmănoasă dusă la Sofia împotriva României, se sprijină în total pe articolele d lui Iorga. Omul acesta ne-a făcut mai mult rău, decît binele pe care pretinde că l'ar fi putut face vreodată acestei țări. Dacă am admite chiar că d. Iorga e de bună credință, întrebarea e dacă d-sa, ca profesor de istorie avea dreptul ca în răspărul întregei opiniuni publice să se rostească contra năzuințelor noastre naționale, și să invoace în sprijinul acestor idei insolite tocmai calitatea sa de istoric și de profesor universitar?

Atitudinea aceasta a d-lui Iorga e atît de curioasă, încît lumea a început s'o explice — aplicînd teoria de rasă a d-lui A. C. Cuza—prin origina d-sale dubios—românească.

In orice caz, așteptăm ca d. Iorga să-și spună cuvîntul său asupra chestiilor externe, în Cameră pentru a vedea cum ar putea fi chemat la răspundere, și întru cît e responsabil d. Iorga de cele ce spune.

Un prim succes

Ziarele străine ne aduc știrea, că România a fost admisă la conferința europeană, în vederea păcei.

Negreșit, că trebue primită știrea, sub toată rezerva ce comportă, căci până în acest moment, ea nu este confirmată în mod oficial.

Ori cum ea pare netăgăduită și constitue un succes al politicei noastre externe.

Admiterea României la conferință, nu numai că toate puterile recunosc rolul de căpitenie ce-l are țara și în același timp modul seu de a vedea, în resboiul balcano-turc. Aplicarea strictă a neutralității din partea României — spun cele mai multe din marele ziare streine — a dat posibilitatea de a se localiza resboiul, între Turcia și țările balcanice. Dacă România ar fi părăsit această neutralitate, apoi negreșit, că răsboiul se transplanta și ar fi adus o conflagrație, cu consecinți de tot dureroase.

Dar negreșit că chemarea României la conferință, nu rămîne și nu poate rămânea un simplu act de curtenie diplomatică.

In această conferință, România va avea a-și susține drepturile sale, insistînd ca ele să-i fie satisfăcute în întregime, fără șovăire și cît mai repede posibil.

In această privință, să nu avem nici o grijă. Ne putem bizui pe forțele factorilor din țară, care azi au a protegui interesele țerei.

D

OAMENI ȘI LUCRURI

Prin prizma cifrelor

Un militar publicist vorbind în ultimul număr din „Noua Kevista Romînă" despre „Recruți" ne descrie astfel gradul de știință de carte al recruților dintr'un regiment de Infanterie, contig. 1913:

Absolvenți de școli speciale	6
Cu clase de liceu și gimnaziu	10
Cu cinci clase rurale	104
Cu patru clase urbane și rurale	69
Cu trei clase	92
Cu două clase	63
Cu o clasă	38
Fără știință de carte	260

Dacă privim ceva mai de aproape clasificația, ne dăm seama că, de fapt, cifra de 260 se dublează, dacă—precum e natural—socotim ca neștiutori de care pe cei cu o clasă, cu două, cu trei și uneori chiar pe cei cu toate clasele rurale. De îndată ce săteanul n'a mai continuat învățămîntul, el ajunge pînă la epoca recrutării aproape tot așa de inocent în ale cărții ca și ceialalți.

Insemnătatea lucrului este enormă. Cu prilejul războiului balcanic s'a scris și s'a repetat mereu că Bulgarii nu au de loc analfabeți. E adevărat că în același timp micul regat a făcut excesul de a duce în războiu—și de a pierde cu prea multă ușurință—pe toți cărturarii propriu zișii, pe acei cu multă știință de carte. Tot cu prilejul războiului s'a reamintit vorba celebră că în campania din 1870 n'a biruit soldatul, ci învățătorul german...

La noi, pînă la o schimbare a stării de lucruri, cifrele se prezintă din cale afară triste și progresul se înfăptuește extrem de încet.

E adevărat că, în schimb, cazarma este și ea și o școală, — mai cu seamă de cînd tinde să dispară violența, bataia...

Autorul statisticei menționate scrie în alt loc:

„Veniți în primele două săptămîni ale lunei Noemvrie printre recruții noștri. Veți constata că nu știu cine e regele țării, și nici nu își dau seamă de țară— nu și e puțin lucru acesta? Habar n'au de doctorul și de administratorul de plasă, despre cari—cînd îi convingi că există—caută să-i scuze că ar fi venit pe la primărie. Stați de vorbă cu aceiași oameni, cînd armata îi trimete după terminarea serviciului, la cămin. Veți vedea: nu seamănă cu neîndemânatecii de acum doi ani; știe ce-i cu țara lor; își cunosc Regele și familia domnitoare; sunt în stare să facă o scrisoare—deși cînd veniseră nu puteau iscăli—pricep rostul medicului; își dau seama de legi și de ordine..."

Priveam, în una din zilele acestea, un grup de recruți conduși prin oraș de către un caporal. Ii oprise în fața statuei lui Miron Cestin și—după cît părea — le făcea un mic curs de... istorie, explicîndu-le rostul monumentului.

De la distanță, din vagonul de tramvai, de unde priveam, aveam impresie că recruții ascultă cu multă luare aminte și se pasionează de vorbele mai marelui lor.

In același vagon, un sătean tinerel — purtînd haina de mahalagiu orășenesc— vorbia cu o femee de țară, ceva mai în vrîstă. In „piața nouă", pe cînd vagonul sta în „haltă" ea-i arăta statueta simbolică rămasă de la serbările jubilare, tronînd pe globul de ipsos...

— Dar asta cine-o fi?

Vecinul ei nu stătu mult pe gînduri și-i răspunse:

— Asta-i fiica lui Osman-Pașa...

Din ce galimatias de cunoștințe prinse în fugă, provenia răspunsul dat cu toată seriozitate,—nu m'am putut dumeri....

Dar am revăzut în gînd tabloul agramaților-recruți și alte tablouri cu cifre încă și mai îngrijitoare, cetite aiurea, cetite mereu!

Ele ar trebui meditate necontenit!

Rodion

Impresii din războiu

Unul din medicii romîni, cari au fost trimiși de către statul romîn în misiune sanitară la Constantinopol, a trimes unui prieten din Iași următoarea serisoare, foarte suggestivă prin detaliile absolut vii ce ni se dă asupra ororilor războiului și asupra sălbătăciei oștirilor victorioase:

Trieste, 26 Noembrie 1912, st. v.

Am ajuns la Trieste. Cum și ce fel, e o odisee întreagă. Am plecat cum îți scrisesem Luni 5 Noembrie din Constantinopol pentru Dédé-Agatch, pe un vapor austriac condus de un căpitan din Dalmația, slav ca origine și lipsit de ori-ce cuviință, ca educație. Marți seara la 6 am ajuns; dar nesansa noastră că n'am fost cu o zi mai înainte; s'au dacă vrei șansă; poate să fie adevărat — și în cazul nostru, proverbul romînesc—tot răul spre bine. Orașul era incendiat, se auzeau împușcături, țipete, iar la lumina focului se vedea bine cum alergau oamenii zăpăciți în toate părțile. Prin apropiere de oraș se vedeau încă trei sate incendiate, așa că asistam la patru focuri uriașe. Cum de la 6 p. m. portul e inchis, căpitanul a depărtat vaporul cam la 2 km. de port și am stat noaptea în largul mărei, de unde pînă la 12 noaptea am privit la acel spectacol mai mult de cît îngrozitor.

Dimineață, încă de la revărsatul zilei, împrejurul vaporului nostru, singurul care era în port, staționau bărci pline cu refugiați, îngroziți, salvîndu-se fie-care cum au putut. Nu cred să ai altă ocazie să vezi fețe mai chinuite de frica morții. Cu toții cereau îndurare căpitanului ca să-i primească pe bord, de altfel cum a și primit dar nu pe toți. In oraș venise Marți comitagii (bandiți) bulgari și greci, cari au incendiat orașul și satele vecine și au început a masacra populația musulmană în chip oribil; cei 200 soldați turci cari formau garnizoana au ripostat cît au avut cartușe în urmă s'au închis în cazarmă, lăsînd să se reverse groaznic furia salbatică a greco-bulgărimei. E de ajuns să-ți spun că dintre toți funcționarii turci n'au scăpat de cît 3 cari au luat-o fuga la vapor.

Pe la 9 dimineața de pe un deal, se vedea venind în goană o cavalerie, se zvonea că vine cavaleria turcă, atunci turcii cari mai rămăsese au eșit de pe unde erau ascunși, iar greco-bulgărimea o rupse la rîdul ei la fugă; cînd colo era cavaleria bulgară, care într'un galop a străbătut străzile orașului omorînd și pe acei ce mai rămăsese. Pe strada mare se vedeau în urmă mormane de cadavre, copiii și femeile turce s'au ascuns prin moschei îngenunchind și cerînd iertare lui Alah, dar viteaza cavalerie a intrat și a masacrat — cum știu bulgarii — au scos ochii, au tăiat degetele de la mîni și picioare, au tăiat sînurile—de altfel era o schiță în „Le Journal" cu vre-o două trei zile în urmă, o plîngere a consulului francez. E destul să-ți spun că nu mai rămăse în oraș de cît consulatele și moscheele, și clădiri de piatră, cari nu au putut lua foc.

Asa fiind debarcarea ne-a fost imposibilă și am luat-o înainte chit ca să debarcăm la Cavalu pentru a reveni la Constantinopol; aici însă portul fiind ocupat de bulgari și greci, autoritățile lor reprezentate prin doi ofițeri, unul bulgar iar altul grec recunoscut de un macedonean din echipa noastră, ca un fost șef de bandă din Bitolia, nu ne-au permis debarcarea ca să ne îmbarcăm din nou pe un vas ce ar trece spre Constantinopol.

Mai mult: nu ne-au primit nici ofertele noastre ca să le facem servicii armatei lor, iar în cele din urmă grecul ne-a spus că să ne ducem înainte altfel nu ne garantează nici viața, nici materialul. Cu forța au rîdicat de pe vapor pe turcii ce fugise din Dédé Agatch și i-au arestat, iar seara au făcut ei o sebătoare cu artificii, pentru că era o zi națională bulgărească, și cu acea ocazie cu uralele mulțimei s'au acoperit gemetele acestor nenorociți pe cari i-au căsăpit. Mai mult nu știu cum se face dar dimineața, în vaporul nostru s'au găsit 11 gloanțe, iar o cabină era pe vr'o 3 locuri găurită—De altfel căpitanul a scris în „Il Picollo de la Sera" aici, cînd a ajuns, toate aceste întîmplări; noroc că acosase pentru noapte la 3 km. depărtare de țărm, altfel cine știe ce mai se întîmpla.

Am plecat la Salonic, acolo aveam consul și credeam că vom putea debarca; dar cum am ajuns vaporul a fost înconjurat cu bărci cu soldați greci și au interzis ori-ce comunicare. Am conrupt cu o liră turcească un soldat ce știa romînește—fusese la Galați în port—ca să ne dea o scrisoare la consul. Ne-a dat-o, căci a venit consulul cu o barcă pînă aproape de vapor și ne-a spus că cu toată intervenția lui nu putem debarca. Ne-a ținut cu vaporul 5 zile acolo, apoi ne-a dat drumul după ce a mai îmbarcat pe el vr'o 600 supuși austriaci, și iată cum am ajuns pînă în Trieste, după o călătorie de 15 zile pe apă cu „mal de mer"

KALODONT

PASTĂ DE DINȚI

de vânzare la: PARFUMERII, FARMACII, DROGUERII etc:

F. A. SARG'S SOHN & Co., Viena-Berlin-Paris

Reprezentant: Sam. Löbl, Bucuresti.

și mizerii destule, din care dacă ași fi meșter, ași scri și eu o odisee.

Ajunși aici schimbăm telegrame cu guvernul turc, romîn și diplomatul nostru din Constantinopol se vedem ce facem. Probabil că venim în țară.

Culiță.

Cetatea moartă..

Cu pași de plumb și cu sufletul cernit rătăcesc prin orașul de azi, cu străzi de asfalt și bulevarde largi și gîndul îmi zboară la cetatea cu porțile închise, cu ulițe întortochiate și întunecate. E mișcare, larmă; tramvae, autobuze și muscali luxoși se încrucișează; lumea își plimbă eleganța pudrată cu aere de occidentali si vînzătorii îsi strigă ziarele... și totuși nostalgia cetății cu oameni cari se furișează la umbra zidurilor, cu zăngănit de arme, cu mirosul ei de sînge și de strălucire sumbră, cu larma zilelor de paradă și de războiu, mă copleșește mereu.

Și tărîndu-mi pașii în neștire, simte cum calc pe oasele îngropate sub asfaltul străzii și aud blestemul strămoșilor care nu pot dormi de larma vieții moderne.

Și un zid ce abia mai putu să răzbată prin noianul anilor, își arată ruina, voind încă să mai sfideze vremea și omul, și par'că zăresc urmele petelor numai de sînge și capete înfipte în prăjini înălțate....

Se străduește orașul de azi să trăiască și suflul cetății moarte, — a cetății care a fost, plutește peste edificiile mărețe ridicate în goana vieții moderne.

Din altare seculare, din zidiri roase de mucegaiul vremii, din pietre înegrite și din atîtea „vechituri" prețioase, se ridică mirosul cetății și procesiuni de credincioși, hoarde de războinici, turnuri și balcoane tainice se perindă 'n minte, anii morți care rătăcesc în nesfîrșitul timpului par'că se grămădesc pe mine și chiar spatele mi se încovoaie sub povoara lor.

Larma străzii, cu sirenele autobuzelor cu trapul cailor și cu duruitul tramvaielor cu tot „vinodute", și de zgomote mărunte, nu poate înăbuși oftatul cetății moarte, cu răsunetul înăbușit al pașilor grăbiți, pe caldarîmul ulițelor sucite, cu șoaptele și cu serenadele foarte nocturne....

Lucruri vechi, oameni morți, ruini și praf sfînt, es deasupra orașului cu poleală modernă și cu pretenții chiar occidentale.

Se sforțează orașul de azi să trăiască, — și trecutul său țășnește din nesfîrșitul negru prin toate colțurile și toate crăpăturile și miros lugubru înăbușă pieptul și vedenii macabre îngrozesc mintea și melodii bizare răsună în urechi.

In veselia și petrecerile de azi umbre cetății cu șirul ei de soli negri vine nepoftită și exhală miros de oase, gemete și soare roș, — și jocurile încetează și răsetele încremenesc pe buze..

Și fug toți de orașul acesta, pe care trecutul mort îl ucide, fug savanții și poeții din cavoul acesta viu, — fug toți și totuși îi atrage amintirea cetății cu viața ei plină de soare, cu împărați și cărturari, cu domnițe și serenade, cu războaie și glorii....

Azi cetatea e un oraș, care nu poate trăi față de măreția trecutului mort, care-i mai tare ca viața, — și se sforțează zădarnic să alunge spectrul morții, căci veselia sa e macabră strălucirea sa e funebră, iar savanții și poeții par ciocli și dascăli.

*

Viața sa de azi e un veșnic prohod de înmormîntare.

Clopotele sună a mort, căci plînsetele lor sfîșietoare par'că isvorăsc din ținutul nesfîrșit de gheață neagră.

...E mort orașul, mort, cu toată viața de care răsuflă; cetatea moartă nu'l lasă să trăiască și'l copleșește cu rămășițele trecutului său.

Nu învie morții, — și moartea-i mai tare ca viața.

Reigis.

De vînzare

VIA MITOC, *com. Ciurea satul Todireni jud. Iași întindere 30 hectare, arătură, fînețe, livezi și hucîag, case, coșere, 2 fîntîni etc.*

UNA CASA *str. Albinei 12 în stare bună.*

Ambele cu mici sarcini.

Adresa N. C. Cogălniceanu str. Brosăriei 98.

Solemnitatea de la școala Profesională „Sf. Sava"

Eri după amiază a avut loc în saloanele școalei profesionale, o frumoasă solemnitate, organizată de către corpul profesoral al acelei școli, cu ocaziunea retragerei d nei maestre Elena Tisescu din învățămîntul profesional după 35 ani de activitate.

Solemnitatea a fost deschisă de către corul școalei, care sub conducerea d-rei Sidonia Hogaș, a executat mai multe bucăți alese.

Ministerul instrucțiunei publice a fost reprezentat prin d. Prasa, inspector al învățămîntului primar.

D-na Cleopatra Gheorghiu, directoara școalei profesionale, în numele școalei, și a comitetului organizator, oferă serbătoritei d-ne Tisescu o frumoasă marchiză de diamante rostind următoarea cuvîntare.

Onorată Adunare,

Astă-zi serbăm o zi îmbinată cu ceva tristeță; de și serbătoarea este foarte îmbucurătoare. Iubita noastră colegă, d-na El. Tisescu, s'a retras din învățămînt, după o muncă rodnică de 35 ani, ca maestră de Croitorie la școala noastră.

Este tristă această serbare, de oare-ce ne despărțim de vrednica tovarășă de muncă, care a învățat pe atîtea copile, să-și cîștige existența sau să ajute la conducerea gospodăriei părinților lor, sau chiar a acelora, pe care singure le au întemeiat. Din 234 absolvente ale Atelierului de croitorie, a avut fericirea de a vedea pe mai multe numite în învățămînt și chiar 3 din acele absolvente fac parte din corpul didactic al acestei școale.

Despărțirea e totdeauna îmbinată cu durere, cum este tot remasul bun, care se lasă, cînd pleacă cine-va în depărtare, și cu toate că gîndul nostru va fi totdeauna aproape de foasta noastră colegă, totuși lipsa ei din școală va face să regretăm prezența ei, care de la începutul carierei sale, a dat exemplu de hărnicie și exactitate.

Dar, cum am mai spus, această serbare conține și un element înălțător. In ea se vede pătrunderea tot mai adîncă a învățămîntului profesional în iubita noastră țară; căci acest învățămînt e de tot nou. Romînii nu s'au gîndit până acum 35 ani, că au nevoe pentru învățătura fetelor și de practica profesională, ci numai la 12 Mart 1877 regretatul Ministru al Instr. Publice C. Ghiță a transformat Externatul secundar de fete din localitate în școală profesională; iar la 3 Maiu a numit ca prime maestre: la croitorie pe d-na El. Tisescu, întâia absolventă a școalei profesionale a Reuniunei Femeilor Romîne din localiate, fondată de un comitet de doamne, presidat de atunci și până azi, cu atîta demnitate, dragoste și abnegație de d-na E. Mărzescu; iar la Lengerie, pe d-na E. Petit, ce de cîțiva ani ne-a părăsit fiind transferată la Externatul secundar de fete din localitate, de unde tot acuma a eșit la pensie. D-na E. Tisescu este eea dintâiu maestră de croitorie din toată țara, care s'a retras la pensie după sevîrșirea pe deplin a stagiului de profesorat la această școală.

Oamenii se duc, instituțiile rămîn; să fim prea mulțumiți cînd ne-am putut jertfi viața întreagă pentru întărirea și înflorirea unei ramure de învățătură în scumpa noastră patrie. Imboldirea spre această pîrghie rodnică a îndeletnicirei românești, ne vine de sus, de la M. S. Regele și mai ales de la M. S. Regina, care prin desmormîntarea portului național a dat primul avînt învățămîntului profesional în România.

Școala noastră, după cum se știe, a avut onoarea de a fi vizitată anul trecut de M. S. Regele și Regina și de A. L. Regale Principesele Maria, Elisabeta și Princepele Carol. Inalții visitatori au încurajat și aprobat mersul întregei școli, în cît, de sigur că una din cele mai frumoase amintiri pe care sărbătorita de de azi o va avea din școală, va fi aceea a Ienaltelor mulțumiri rostite de M. Lor pentru mersul atelierului, pe care l'a condus atîția ani.

Ca o amintre a zilei de azi, te rugăm să primești din partea foastelor d-tale colege, acest inel, în care am notat două date importante din viața d-tale: 1877, anul intrărei învățămînt și 1912 anul eșirei la pensie, împreună cu dorința să trăești mulți ani spre a te odihni de munca depusă.

Trăiască M. L. Regele și Regina României cu Augurta lor familie, Trăiască țara Românească și Industria ei.

*

Domnul inspector Prasa, în numele ministrului, mulțumește d-nei Tisescu pentru munca îndelungată și pricepută ce a depus spre răspîndirea învățămîntului profesional, urîndu-i să se bucure în pace de laurii culeși pe urma unei cariere conștiincios îndeplinită.

D-na V. Gavrilaș, care va urma d-nei Tisescu la catedră, rostește o cuvîntare bine simțită, aducînd elogii meritate predecesoarei și relevînd roadele frumoase ce s'au cules de pe urma activității d-nei Tisescu.

D-na Alexandrescu aduce d-nei Tisescu laude și felicitări în numele primei serii de absolvente a cursurilor dumnisale.

D-ra Dron, în numele elevelor clasului de croitorie, exprimă stima și recunoștința ce au pentru d-na Tisescu care le a dat prețioase îndrumări.

Vorbind cea din urmă, d-na Tisescu, mulțumește călduros pentru simpatica și recunoștința ce i s'au arătat de către aceia în mijlocul cărora a muncit și de către acei pentru care a muncit.

Urmînd d sa zice: „sunt mîndră de a fi fost chemată să unesc silințele mele cu ale tuturor acelora, care au văzut încununată în mod așa de bine meritat truda ce am depus pentru bunul renume al școalei și pot să-mi permit, fără modestie, a recunoaște, că în numele ce școala și-a creat, are dreptul, să i se acorde o parte, cine-va care s'a devotat acestui scop tocmai în anii care au văzut crescînd renumele școalei.

După terminarea cuvîntărilor, și în timp ce numeroasa asistență, compusă în mare parte din profesori, se grăbea să prezinte felicitări d-nei Tisescu, — d na Gheorghiu directoara, d-na Dăscălescu secretară, d na Botez și d-rele Eraclide, Deleanu, Ștefănescu, Crețescu, Cateliu, împărțeau cu grație și dornicie, prăjituri, bomboane și mai ales șampanie.

Litere-Științe-Arte

Biblioteca Iașilor. — O adevărată abundență de drăguțe și instructive broșuri ne oferă, dintr'o dată, simpatica interprindere a librăriei locale Socec. Șase numere au apărut în această colecțiune atrăgătoare cuprinzînd subiecte variate, din limba romînă și din limba străină. Literatură, beletristică, teatru, psihologie, fiziologie, nuvelă, — de toate într'un cuvînt.

Asupra unora din broșurile apărute — între care și „Tablouai din Natură" de d. A. D. Xenopol — vom reveni mai pe larg.

Prețul unei broșuri de 64 pagini 15 bani.

*

Noua piesă „l'Habit Vert" care se joacă la Variétés în Paris face încasări monstre. Primele 8 spectacole au adus, în medie, cîte 10,000 lei, pe lîngă că s'au vîndut prin locațiune. de peste 150.000 lei bilete pentru reprezentațiile viitoare.

*

A apărut „Noua revistă Romînă" cu un foarte bogat sumar de articole, actualități,, versuri recenzii și note polemice.

*

Academia de științi din Paris va primi Luni în mod solemn la Sorbona pe celebrul explorator Roald Amundsen, descoperitorul polului sud.

*

Activul publicist Matei Rusu publică în ultimul număr din „La Vie" o schiță despre Aristizza Romanescu.

*

Admiratorii lui Flaubert au serbătorit un mic iubileu la 24 Noembre: 50 de ani de la publicarea romanului Salambô și de la inaugurarea faimoaselor dineuri „Magny".

*

Herman Iadlowker, primul tenor al operei imperiale din Berlin, a fost angajat pentru cîte 10 reprezentanțiuni pe an, la opera populară din Budapesta.

El va avea 5000 coroane pe seară.

*

Am amintit aci că s'au descoperit 5 exemplare din „Alvare" romanul scris de Aimée de Coigny „la jeune captive" cîntată odinioară de André Chénier. Unul din acele exemplare a devenit proprietatea ziarului „Le Temps" care reproduce romanul în foileton.

*

La teatrul Scala din Milan s'a reprezentat săptămîna trecută opera Lonhengrin, care a avut darul să scoată în evidență uu mare tenor: Cesar Bianchi, a cărui voce și inteligență în joc îl pun printre cei mai mari tenori ai timpului nostru.

*

La Lugano (Italia) a murit actorul Edvardo Girand, care a obținut mari succese pe scenele teatrelor milaneze vreme de 30 de ani. Era în vrîstă de 74 de ani și a murit pe cînd se spoia, spre a eși în scenă.

*

STRUNA ZILEI

BĂTAIE SÎRBA

Știrile sunt mai bune; sîrbii bat în retragere în chestia Adriaticei.

Ziarele

Pe neamț l'ar bate sîrbul — dar
E prea fricos și mititel.
Deci în retragere mă-ar
Să „bată", dacă nu alt fel...

INFORMAȚII

Lista de subscripției pentru aeroplanul „IAȘUL"

D-na Ana Conta-Kernbach	60 lei
D. Stefan Negruți	500 „
D. Lupu Weinsengrün	30 „
D. Cristea T. Cristea	500 „
Banca Moldovei	200 „
D. Gh. Calmuski	20 „
D. Dr. Ilie Stroici	500 „
D. Grigore Iamandi	500 „
D. Dr. Gh. Proca, profesor la facultatea de medicină din București	100 „
D. Nicu Stroici	300 „
D. N. Corjescu	100 „
D-na Lt.-Colonel Cătuneanu	6 „
D-ra Beatrice Trantomir, prof.	2.50
D-ra Ida Ienescu, profesoară	2.50
Banca populară „Leul"	20 „
D. D. Brudea	5 „
D-na Zenobia Botez, subdirectoare la școala Elena Doamna—București	20 „
D. Teodosie Motăș	20 „
Scoala de fete din Iași, Elena Doamnă, prin d-na Motăș, directoară	50 „
D-na Emilia Humpel	100 „
D-na Elena Omer Popvici	20 „
D-na Elena Conta	25 „
D-ra Mariana Kernbach	15 „
D. Leon Horga	5 „

Banii au a se adresa d-lui Victor Fara la Prefectura de județ.

Schimbări de nume de strade în Iași.

Stradela Goliei a fost preschimbată în stradela dr. Filipescu; stradela școalei de Arte în stradela dr. Ciak, strada Arcu în strada Scarlat Pastia.

La tribunalul Iași s'au făcut următoarele cereri de declarare în stare de faliment: firma M. Iurist pe Daniel Rechler, frații Kepich, București, pe Z. Gutman; societ. rusă de export pe Ch. Conschonski; Martin Schick pe Iacob Segall și B. Avram.

Cîte va date interesante relativ la recensimîntul populației.—Recensămîntul fiind la ordinea zilei, e interesant să se știe că acesta la care se lucrează acum va fi al șaptelea recensămînt care se face pentru orașul Iași.

Cel întîiu s'a făcut la anul 1859, cînd s'au găsit 65.745 suflete; al doilea la anul 1877 cu 72,000 suflete; al treilea la 1884 cu 59,427 sufl.; al patrulea la 1889 cu 72,859 sufl.; al cincilea la 1894 cu 66.024 suflete și al șaselea la 1899 cu 78969 suflete.

Din compararea datelor de mai sus reesă că într'o epocă de 40 ani, numărul populațiunei Iașului a variat cu diferențe surprinzător de mari, fără a se putea observa o progresie de creștere sau scădere.

Diferența între cifra cea mai mare: din 1899 și cea mai mică din 1884 este de 19,542 locuitori.

Confratele nostru „Acțiunea" a intrat ieri în cel de al doisprezecelea an de rodnică existență.

Facem urări fratelui nostru să mai lupte mulți ani de aci înainte pentru propășirea partidului nostru.

Direcțiunea generală a serviciului sanitar a admis introducerea în țară a produselor chimice sub formă de conprimate, venite în fiole din străinătate, cu condițiunea ca pe etichetele aplicate pe fiole să fie scris pe lîngă denumirea convențională și cea chimică de exemplu Aspirină și acid acetylo- salicylic.

Intrunirea absolvenților școalei comerciale superioare curs seral din Iași. —Duminică 2 Decembrie 1912, ora 2 p. m., Absolvenții împreună cu părinții elevilor acestei școli, s'au întrunit în localul asociației, sub presedenția d-lui Gr. Căfin, spre a protesta contra revocării dreptului absolvenților de a beneficia de reducerea serviciului militar, drept consfințit prin regulamentul acestei școli aprobat de M. S Regele, prin decretul No. 2424, din 30 Iulie 1904.

D. Gr Paraschiv, i-a cuvîntul și arată nedreptatea făcută absolvenților acestei școli prin răpirea dreptului de a face armata cu termen redus, îndemnîndu-i la organizarea serioasă pentru ducerea la un bun sfîrșit a acțiunei lor.

D. O. Khingher, vorbește de rostul școalelor comerciale superioare curs seral, importanța ce prezintă elementele provenite din aceste școli în comerț, arătînd însemnătatea consolidării în acelaș timp a cunoștinților teoretice cu cele practice și dă ca model școalelor noastre comerciale, cursurile comerciale din străinătate, arată importanța asociațiunea absolvenților pentru a apararea intereselor lor morale și materiale și laudă mișcările făcute în acest senz în București, Ploești, Giurgiu, Craiova, Galați, Pitești și T.-Severin.

Susține apoi că s'a făcut o neaplicabilă nedreptate prin faptul că au fost despuiați de dreptul reducerei serviciului militar.

Probează că această chestiune a mai desbătută în Parlament și recunoscîndu-se nedreptatea făcută acestor absolvenți, domnul general Crăiniceanu pe atunci Ministru de Război depunînd pe biroul Camerei modificarea legei recrutărei, prevede în art. 1.

„Vor beneficia de termenul redus în armată și absolvenții școalelor superioare de comerț curs seral."

D. Gr. Dumbrăvescu, spune că chemarea noastră, pentru apărarea intereselor să fie aceiași că și chemarea prin trîmbiță a soldaților spre a-și face datoria către patrie. Indeamnă pe absolvenții la solidarizare și luptă.

D. I. Anton se asociază la părerile predecesorilor și îndeamnă și pe părinții elevilor a da concurs conducătorilor acestei mișcări.

D. Gr. Călin, președinte încheie seria cuvîntărilor, făcînd o dare de seamă asupra mișcărei asociațiilor din țară, arată că aceste școli care au un deosebit interes în comerț, sunt școli superioare, căci chiar prin regulamentul lor se prevede că nu pot fi admiși la înscriere de cît numai absolvenții școalelor comerciale elementare și a patru clase secundare.

De aci deduce că dacă absolvenților școalelor inferioare de agricultură, care au 4 clase primare și 2 de studii agricole, li se acordă reducerea serviciului militar, cu atît mai mult sunt îndreptățiți la aceasta absolvenții școalelor comerciale curs seral.

Apoi mai spune că dacă constitue o piedică pentru cineva intrarea în comerț a acestor elemente de o reală utilitate, roagă pe cei interesați să dea lupta fățiș.

Protestează cu energie contra răpirei unui drept fără a fi motivat și spune că nu se va înceta lupta pînă la completa lui redobîndire.

Se votează, totodată, următoarea moțiune.

In ziua de 2 Decembrie ora 2 p. m., Absolvenții școalei comerciale superioare curs seral din Iași întruniți în localul asociației lor în str. Cuza Vodă No. 71' protestează împreună cu părinții elevilor contra revocărei art. 11 din regulament aprobat prin decretul No. 2424 din 30 Iulie 1904, prin care se dă dreptul absolvenților școalelor comerciale curs seral de a satisface legea recrutărei cu termen redus.

Hotărăsc, de a duce o acțiune energică pînă la redobîndirea definitivă a acestui drept.

Intrunirea se sfîșește la orele 5 jumătate, anunțîndu-se cea viitoare pe Duminică 9 c.

Domnul Aurel Colceag a fost numit subcomisar la Iași, iar d. Timuș, subcomisar în Trg. Frumos, a fost transferat la Iași.

Mîne seară va avea la loc corporația Confecțiunelor alegerea membrilor Comitetului breslei cizmarilor.

Laboratorul de Analize Medicale și Industriale

Doctor A. Ratianu

Chimist diplomat de la Universitatea din Geneva

— IAȘI — Strada Cuza-Vodă (Golia) 46 — IAȘI —

Execută: Analize complecte de urină, chimice și microscopice; Analize chimice și microbiologice de lapte de la doici· Analize bacteriologice de spute asupra bacilului tuberculozei; Analize de secrețiuni Uretrale asupra Gonococilor Neiser; Analize alimentare de Vinuri, lapte, făinuri etc. Analize de stofe din punct de vedere a compoziției și a conținutului în lînă, bumbac sau matasă, etc. etc.

Ultime Informaţii

:: Comisiunile Senatului. — *Alegerea comisiunilor Senatului ne dă prilej să facem oare-cari constatări, care arată marele prestigiu ce'l dă guvernului colaborarea celor două partide conservatoare, precum şi dorinţa ce au fie care din cele 2 partide, de a nu face din alegerea acestor comisiuni pricină de nemulţumiri.*

In adevăr, Comisiunea de răspuns la mesaj reprezintă prin numele ce cuprinde în ea, un prestigiu pe care numai partidele conservatoare îl pot atinge. Teodor Rosetti, Eugen Ghica-Comăneşti, Matei Cantacuzino, Dr. Istrati, Delavrancea sînt atîtea nume care dau actualului guvern şi Senatului pe care-l va reprezenta faţă de Tron o vază neatinsă pînă astăzi.

De remarcat este şi faptul că d. Eugen Ghica-Comăneşti este dintre puţinii boeri de seamă ai ţărei, care nu calcase nici o dată la Palat. In urma stăruinţelor şefului nostru, d. Eugen Ghica-Comăneşti a consimţit să facă parte din comisia de răspuns la Mesaj şi a cerut o audienţă pentru a se prezenta Regelui înainte de a se duce comisia cu răspunsul.

Comisia de indigenate a Senatului, apoi, a fost alcătuită numai din Senatori ai partidului conservator, ceea ce arată dorinţa celor două partide de a nu face din aceste alegeri pricină de nemulţumiri.

:: Iată numele candidaţilor partidelor noastre la alegerea judeţeană, col. I, în ziua de 8 c.: domnii Andrei Badareu, Pompiliu Antonescu, Nicolae I. Stroici, Al. Calerghi, N. Alexandrescu şi maior Panaitescu.

Opoziţia liberală nu va lupta în alegerile judeţene.

:: Consiliul de higienă.—Consiliul de higienă al oraşului, întrunindu-se sub preşedinţia d-lui dr. Flor, a discutat cîteva chestiuni interesante.

Azistă d-nii d-ri Flor, Socor, Imervohl, Tudor, Grigoriu, Grossi, Stenner, Petrovici, şi d. inginer Bălănescu.

La această şedinţă a azistat şi d. Miclescu, ajutor de primar.

D. dr. Flor, medic şef al oraşului, arată statistica boalelor contagioase din oraş, din cursul lunei Noembrie. Rezultă că starea sanitară este satisfăcătoară. Chiar anghina difterică. care bîntue localitatea, încă provine din judeţ.

Se autoriză pe d. Natan Wachtel de a'şi schimba atelierul de lăcătuşerie în fabrică.

Medicul şef arată apoi diferitele indicaţiuni, după care suntem ameninţaţi pentru primavară de primejdia holerei.

Pentru a evita o adevărată catastrofă. se impune ca serviciul de vidanjare, care se face azi în chipul cel mai detestabil, să fie organizat ast-fel, ca pînă în Martie 1912, toate latrinele din oraş să fie curăţite.

Medicul şef cere aseminea a se chibzui, ca serviciul de curăţirea stradelor, să fie cît mai întins.

D. ajutor de primar Miclescu, declară că va ţine în seamă de desideratele consiliului de higienă şi va lua măsuri în consecinţă.

:: Curtea de Apel din Bucureşti, s. I, judecă astăzi, în continuare, procesul casat al trusturilor, în ce priveşte reziliarea contractului de arendă al moşiei Ripiceni.

Pledează d-nii: V. Dimitriu, V. Missir, Al. Constantinescu, Nicoleanu-Botoşani şi C. Xeni.

:: Dosariul procesului trustului, în ce priveşte moşia Barboşi a fost declarat închis prin retragerea apelului procurorului, întru cît contractul de arendare a fost declarat reziliat.

:: La s. II a Curţii urma sa se judece astăzi procesul de revendicare a moşiei Mitoc.

Pentu comunicare de acte, judecarea a fost amînată pentru ziua de 28 Ianuarie.

:: Din partea Ligei Culturale — Secţia Iaşi, suntem rugaţi a da publicităţei următoarea informaţie:

Membrii Ligei culturale — Secţia Iaşi, au fost convocaţi în adunare generală pentru Duminică 2 Decembrie 1912, ora 4 p. m. în localul laboratorului de chimie din str. Săulescu, la ordinea zilei fiind:

1) Baportul secretarului secţiunei asupra activităţii Ligei pe ultimii 2cani.
2) Raportul Casierului.
3) Alegerea noului comitet.

Aceasta fiind a doua convocare, adunarea va avea loc cu ori-ce număr de membri.

:: Domnul G. D. Creangă a fost numit sub derector al Creditului fonciar rural, in locul d-lui I. G' Duca demisionat.

:: Preoţii economi C. Ştiubei şi G Possa au fost decoraţi cu medalia răsplatei muncii. cl I pentru biserică.

:: Tribunalul s. I se va pronunţa mîine asupra mandatelor de arestare a fraţilor Herşcovici faliţi.

:: Acuma cît-va timp reuşise să evadeze din pentenciarul Iaşi deţinuţii I. Mazurchievici şi Alex. Cantemir. Ambii au fost prinşi ieri seara la Podul Iloaei pe cînd vroiau să comită un furt cu spargere la prăvălia comerciantului Olariu.

:: **Congresul morarilor din România.** — In zilele de 16 şi 17 Decembrie va avea loc la Bucureşti în localul Camerei de Comerţ congresul morarilor din România.

Vor lua parte la desbateri un delegat ai c. f. r. şi unul al Serviciului Maritim Romîn.

La ordinea de zi a congresului sunt următoarele chestiuni: 1) organizarea industriei morăritului în vederea menţionărei şi desvoltărei exportului de făină. 2) Neajunsurile îndeplinite de industriea morăritului în ce priveşte transportul pe c. f. r. şi serviciul maritim, şi asigurarea timpului de predare. 3) Desfiinţarea taxelor de export asupra făinei sub orice denumire ar fi şi cu deosebire abrogarea dreptului de vamă la export înfiinţat anul trecut asupra derivatelor făinei, ermiei şi tărîţei.

Raportuî comisiunei însărcinnată de congresul morarilor din Constanţa şi votarea statelor uniunei merarilor din România. 5) Orice alte propuneri în scris co se vor depune la biroul congresului pînă la 10 Noembrie 1912 inclusiv.

:: Tribunalul s. III a declarat astă-zi în stare de faliment pe comerciantul Lupu Sârcu, cârciumar în Podul Iloaei

:: Creditorii firmei Daniel Rechler au fost convocaţi să se adune astă-zi spre a se pronunţa asupra moratorului cerut de numita firmâ.

:: Subscripţie pentru rădicarea unui monument, la Vîlcea, lui Stirbei Vodă.

Grigore Ghica Deleni, lei 1000, Banca Vîlcea 300, Marmorosch 200, Baron Groedel 500, Alex. Filipescu 400, Societatea Lotru 200, Siemens Schuckert 100, D-na şi d. Buzulescu 50, Ioan Pleşoi 40, Popescu Zatrevi 34. T. Stelian 20, F. Corlătescu 20, Burghele 20, Dr. Piteşteanu 5, Alea de la Universal 5, Ministrul Dissescu 100 lei. Total 3,490.

:: Amintim cetitorilor că în seara de 8 Decembrie are loc reprezentaţia de retragere a execelentei artiste Atena Georgescu, pensionară a teatrului Naţional

:: Noul program de astă seară Luni 3 Decembrie al teatrului cinematografic Pathé Frères din sala Circului Sidoli, cuprinde între altele: Intre iubire şi corectitudine (Echoné), Mare desfăşurare în trei parţi, dramă din viaţa reală. Intre iubire iubire şi datorie. Din seria filmelor lungi teatrale. Montare escelentă, interpretare superioară. Cea mai mare parte a acţiunei se desfăşoară în plin aer.

Laura, cepila răsfăţată, splendidă naraţiune însufleţită. Scenariu original şi foarte bogat. Interpretare datorită artiştilor teatrali parizieni

Aventurile a doi prieteni. Scene comice de moravuri americane.

Pathe Journal, cel maî nou număr, cuprinzând între altele: Funeraliile primului ministra al Spaniei Canalejias, etc.

Jongleur din dragoste, scene comice.

Noul program viitor se reprezintă: Mercuri 5 Decembrie 1912.

:: Dela 15 Noembrie produsele Debitelor Badareu se vînd cu următoarele preţuri

	Litru	Kgr.
Unt pentru masă şi cafea		6.00
Smîntînă dulce centrifugată	2.80	
Unt proaspăt pentru gătit		3.80
Brînză proaspătă de vaci		1.—
Brînză de oi de putină		1.60
Brînză de munte		2,—
Brînză de munte de toamnă		2.60
Ouă proaspete	11 lei suta	
Lapte dulce proaspăt se găseşte în fie-care dimineaţă şi seara litrul		0.50
Caşcaval grecesc		2.80
Brînză de burduf		2.80
Caşcaval de Penteleu		3.00

Se găsesc zilnic paseri tăiate 2 lei kg.

De asemenea s'au pus în vînzare vinuri cu următoarele preţuri:

	Litrul
Vin alb vechiu	1.—
Vin negru vechiu	1.—
Vin alb negru si superior	1.20
Vin Cotnar şi Bordeaux	1.60
Vin Cotnar şi Bordeaux supcrior	2.—
Vin otonel tămăios	2.40

Toate calităţile de vinuri superioare se vînd cu litrul şi în sticle înfundate.

Grigore Dimitrescu

profesor universitar, fost magistrat

AVOCAT

ALEEA PRINCESA MARIA — IAŞI

10 lei lunar se învaţă franceză sau germana special conversaţia şi corespondenţa.

Prepar special curs complect primar şi secundar după programul ministerial, la domiciliul elevului.

V. Emil Profesor *Str. Sf. Teodor 36 (în curte).*

ULTIMA ORA

Telegrafice şi Telefonice

Bucureşti 3 Decembrie

Flota turcească gata de răsboiu

Serbia face concesiuni

Noi crîncene lupte între turci şi greci

Călătoria d-lui Daneff

Paris.—D. Danew întrebat de un redactor al ziarului „Le Temps" a afirmat că chestiunile romîno bulgare vor fi tratate într'un mod leal şi amical.

*

Viena. — „Neue Frei Prasa" află din Belgrad că Serbia nu se gîndeşte să se opună voinţei solidară Europei din contra e hotărîtă să se supună Europei în chestia albaneză şi în chestia portului de pe Marea Adriatică.

*

Atena.—Detaşamentul comandat de locotenentul Terekidis şi trei corpuri de voluntari au ocupat eri şcoala Paramchia în Epir—toată ziua lupta a fost crîncenă, locotenentul Terekidis a fost rănit. Un şef de voluntari şi cîţiva soldaţi au fost ucişi, dar 60 de turci au fost făcuţi prizonieri, duşmanul a luat-o la fugă părăsind o mare cantitate de material,—Iată cîteva amănunte despre lupta de alaltăeri lîngă Ianina, linia turcilor se întindea de la Anatonia pînă la Aetorachon. Evzonii au luat cu asalt printr'un atac cu baioneta această înălţime, turcii au de chis un foc ucigător 200 de greci au căzut dar poziţiunile turcilor au fost cucerite. Turcii au fugit în dezordine părăsind şapte tunuri frontul otomanilor a rezistat pînă sara dar înfrîngerea aripei stînge a pricinuit o retragere pe întreaga linie. Ministerul de externe a primit o telegramă după care bandele turco-albaneze sosite dinspre nord au distrus aproape 30 sate greceşti între Delvino şi Buthristo precum şi în partea de miazăzi în districtul Chimare din Epir.

*

Budapesta.—Fostul ministru contele Csaky fost preşedinte al Camerei magnaţilor a murit.

*

Petersburg. — Ambasadorul Germaniei d. Pourtales a plecat în concediu.

*

Paris.—Primul ministru d. Poincarè a primit azi pe d. Paul Cambon, ambsadorul Franţei la Londra apoi pe d. Danew pe care l'a reţinut la dejun. D. Danew a făcut mai pe urmă o vizită d-lui Deschanel şi d-lui Isvolski, ambasadorul Rusiei apoi a plecat la ora patra spre Londra.

*

Constantinopole.—După ziarele turceşti guvernul otoman a hotărît ca funcţionarii turci nu trebue să părăsească Salonicul spre a nu da o aparenţă de recunoaştere a ocupărei oraşului de către greci. Poarta a hotărît ca funcţionarii rămaşi în provinciile ocupate vor primi lefurile lor din luna Noembrie prin intermediarul consulilor străini.

*

Sofia.—Mai multe trenuri încărcate cu proviziuni pentru trupele bulgare din Ceatalgea a trecut pînă acum prin gara Andrianopole—numai un tren încarcat cu cărbuni a fost refuzat de turci, bulgarii n'au făcut nici o obiecţiune. Trenul regal a trecut prin Adrianopole şi a fost trimis la Kirkilise.

*

Constantinopole.—De două zile circulă felurite zvonuri cu privire la o eşire a flotei turceşti din Dardanele şi despre o luptă ce s'ar fi dat cu flota greacă. Pînă acum însă n'a sosit nici o confirmare a vre-unei lupte faptul este că flota care este concentrată în Dardanele se ţine gata de pornire. O ştire din Atena spune că flota greacă aşteaptă gata de luptă cu flota turcească.

*

Constantinopol. — Fostul ministru Talaat a fost arestat ieri la Perra dar a fost pus din nou în libertate.

Demisia d-lui P. P. Carp

Bucureşti. — D. P. P. Carp a trimis azi preşedintelui Camerei, demisia din deputaţie.

Demisia nu este motivată.

O inaugurare

Constanţa. — Eri s'au inaugurat aci şcoala normală de institutori. A participat un public numeros.

A vorbit d. Ilie Ghibărescu. despre misiunea şcoolei normale în regiunea Dobrogei.

Accidentul d-lui A. A. Badareu

Bucureşti. —In Capitală a produs azi o vie emoţie svonul, că d. Al. A. Badareu, ministrul lucrărilor publice, a fost victima unui accident de automobil.

Cercetînd, iată ce s'a întîmplat:

Azi dimineaţă, pe cînd d. Badareu, venea în automobil de la minister spre locuinţa d-sale, în strada Sf. Constantin, automobilul s'a ciocnit cu un camion, ce venea din direcţia opusă.

Din fericire, d. Badareu. a putut la timp, să părăsească automobilul, aşa că n'a suferit nici o leziune.

Automobilul a suferit mari stricăciuni.

Ministrul s'a urcat într'o trăsură şi s'a dus acasă.

După o oră, d. Al. Badareu, şi-a continuat activitatea, participînd la consfătuirea miniştrilor, ce a avut loc la ministerul de interne.

Comisiile budgetare

Bucureşti. — Azi, la orele 10 jum. a avut loc la ministerul de interne, o consfătuire, la eare au luat parte d-nii Miniştri Al. A. Badareu, Marghiloman, general Harjeu, Mişu Cantacuzino şi N. Xenopol.

S'a discutat asupra alegerei comisiunilor budgetare.

Ciocnire de trenuri

Roma. — Intre Girgenti şi Catania, a avut loc o terinilă ciocnire de trenuri, Tant 25 morţi şi 50 rîniţi.

Va amîna parlamentară

Bucureşti — Parlamentul va lua vacanţă mîne seară.

Discuţia Mesagiului va începe după serbători.

Oraşul şcoalelor primare

Bucureşti.—Comisiunea aleasă pentru modificarea orariului şcoalelor primare, în senzul ca în acnste şcoli cursurile să fie numai în orele de dimineaţă, se va întruni la Bucureşti, în zilele de 6, 7 şi 8 Decembrie.

Comisiunea se compune din 30 persoane.

Din Iaşi fac parte d-nii Tăzlăuanu, C. Zaharia, Lazăr Grecea, Sachelarescu, d na şi d-ra Dimachi şi d-na Maria Buţureanu.

Grefa Trib. Jud. Iaşi S. III-a

EXTRACT

No. 18865 *1912, Noembrie 29*

D-l Iulius Reinicke, arhitect din Iaşi, prin petiţia înreg. la No. 22758 | 912, declară că'şi retrage acţiunea ce făcuse pentru sustragerea unei Cambii pe suma de 5000 lei întru cît D-na Sofia Elman, care poseda zisa cambie, sosind în oraş i-a remis'o cerînd închiderea dosarului, şi Tribunalul

Prin jurnalul No. 6328 din 26 Noembrie 1912 luînd act de această declaraţiune, a ordonat închiderea dosarului No. 942 | 912.

Grefier, *Hulubei.*

AVIS

Expirînd contractele la 23 Aprilie 1913 prăvăliilor din casele Schnurer din str. Ştefan cel Mare şi anume:

Prăvălia ocupată de Confecţiuni la „Regina Elisabeta" acea ocupată de „La Leon", „La Marchiza" şi de băcănia Aberman se aduce la cunoştinţa amatorilor ca să se adreseze din timp pentru închiriere d-lui proprietar cu locuinţa în acele case.

Dr. I. BRENER

Specialist în boale de femei

MAMOŞ

Str. Lăpuşneanu 25

— Cons. 1—6 —

†

Emanoil Popovici

pensionar c. f. r.

în vrîstă de 66 ani a încetat din viaţă Duminică 2 Decembrie.

Nemîngîiata soţie Sultana Popovici şi întreaga familie au durerea a ruga pe toţi amicii şi cunoscuţii defunctului să asiste la înmormîntarea care va avea loc Marţi 4 Decembrie ora 2 p. m. la Cimitirul Armean, unde se află depus corpul defunctului.

Aceasta în locul ori cărei alte înştiinţări.

Française trouve bonne place pour bébé de 6 ans.

S'adresser en personne à l'Imprimerie H. Goldner.

UN ASISTENT cu foarte bune recomandaţiuni găseşte loc la Farmacia Dr. Rătianu, Iaşi.

Dr. S. Dulberger

Specialist în boale de femei

—MAMOŞ—

fost medic la clinica obstetricală a Consilierului intim Prof. dr. Bum din Berlin; fost timp îndelungat medic secundar al Spitalelor Casei Sf. Spiridon din Iaşi.

dă consultaţiuni

de la 10—12 a. m. şi de la 3—5 p. m. în locuinţa sa din str. Costache Negri (foasta str. Veche) No. 10 vis-à vis de farmacia Zfass. **—Telefon—**

Important

Aduc la cunoştinţa onor. public şi vechei mele clientele, că am deschis în acest oraş strada Cuza-Vodă (foastă Golia) No. 71.

Fabrică de rahat, halvale, dulceţuri etc.

fabricaţiune specială şi după toate regulele higienice.

Calităţi exelente

Cu stimă, **H. Alexiades**

Magasinul de Muzică „MICHELSOHN"

Iaşi—Fondat 1878—Iaşi

Piane şi Pianine

SCHILER, WAREN, CZERNY, ROSENKRÄNZ

şi orice altă fabricaţiune.

se vînd în rate lunare mici.

PIANE ELECTRICE

KUHL et KLATT

ORCHESTRIOANE AUTOMATE

La cerere prin o cartă poştală, trimitem acordorul-voiajor în orice parte a ţărei cu modelele cele mai noui.

NOTE MUZICALE, CLASICE ŞI MODERNE

Acordor şi constructor de piane

Cumpărări şi vînzări de case

mijloceşte un **agent bine introdus.** *A se adresa cererile şi ofertele la Administraţia ziarului „Opinia" sub cifra* **Imobil.**

Kino-Teatru „Apollo"

Str. Ştefan cel Mare No. 31

vis-á-vis de Mitropolie

anunţă în curînd deschiderea

SINGURUL CINEMATOGRAF din IAŞI

cu spectacole la fiecare oră

INTINDEŢI MANA NOROCULUI!

CASA S. HAIFLER

Iaşi—Strada Ştefan-cel-Mare

a pus în vînzare

Clasa I a Loteriei Regatului Romîn

/8 lei 1.50, 1/4 3 lei, 1/2 6 lei, 1/1 lei 12

Vinde Bilete de călătorie pentru America

Cu preţuri convenabile.

Legătoria de Cărţi ROSENFELD Succ.

Fondată în anul 1854, s'a mutat în strada Gh. Mărzescu (foasta str. Primăriei) No. 30 peste drum de Tipografia H Goldner.

BYRRH Cel mai bun VIN TONIC ŞI APERITIV

PREMIAT La toate dispoziţiunile din lume şi la expoziţiunea generală romînă din 1906. (82 medalii)

BYRRH

Vînzare anuală 7 Milioane BUTELII

VIOLET FRERES (THUIR) FRANŢA

I. VIOLET Succesor

De vînzare la toate magazinele de consum din ţară

Chiar Săptămîna viitoare

Incepe tragerea Clasei I-i:

14 (27) DECEMBRIE 1912

Veniţi prea târziu

dacă nu cumpăraţi imediat lozuri norocoase:

1|8 LOZ Lei 1.50

1|4 Lei 3.—1|2 Lei 6.—1|1 Lei 12.

Cel mai mare câştig al acestei loterii eventual:

LEI 900.000

Comenzile din provincie se efectuiază prompt şi conştiincios contra plăţii anticipate sau sub ramburs

Acei dintre stim. mei clienţi cari vor să continue jocul cu aceleaşi numere cu care au participat la loteria trecută, sunt rugaţi să-şi asigure dreptul de participare, achitând imediat preţul Clasei I-iu, se înţălege dacă numerile le mai avem disponibile, altfel vom fi nevoiţi a dispune asupra biletelor.

Rob. Th. SCHRODER

BUCUREŞTI

Centrala: Calea Victoriei 97

Sucursale: Calea Victoriei 50 Calea Griviţei 96 Str. Lipscani 72

BOTOŞANI Calea Naţională 203;

IAŞI Str. Ştefan cel Mare 8;

GALAŢI Str. Domnească 14.

CRAIOVA Str. Unirii 69;

BRAILA Piaţa Sf. Archangheli (Casa Rally);

PLOEŞTI Str. Basarabilor 1

Renumitele PLUGURI

intreg de oţel bătut marca PORC MISTREŢ

DIN FABRICA

Gebrüder Eberhardt Ulm

a) cu 1, 2 şi mai multe brazde
b) speciale de vie
c) speciale de prăşit

Maşini de secerat de Mc. CORMIC precum şi alte maşini şi unelte agricole, permanent în depozit la

Fraţii Bachstez, Iaşi

Magasinul Conservatorului

IAŞI—Strada Lăpuşneanu 32—IAŞI

NOTE de MUZICA

ASORTIMENT complect după Programa Conservatorului

Instrumente Muzicale şi Accesorii

Reprezentanţa şi Depositul renumitelor

Piane şi Pianine

— ROSENKRANZ —

Neintrecute în soliditate şi ton frumos

Vînzare şi în rate mici fără acente —

— *Cataloage gratis* —

INCHIRIERE DE PIANE CU PREŢURI AVANTAGIOASE

NEVRALGIELE

Hapurile Doctorului Moussette

ADEVĂRATELE HAPURI MOUSSETTE vindecă şi prevăd *Nevralgiile* cele mai grele de tămăduit, *Migrenele, Cefaleea, Sciatica, Reumatismele* acute şi dureroase cari se vindecă numai cu aceste hapuri.

ADEVĂRATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la mesă, în dina cea d'antîiu câte trei hapuri, unul dimineaţa, unul la dejun, şi unul la cina, seara. Dacă bolnavul nu se simte vindecat, va lua 6 hapuri a doua zi: 3 dimineaţa, unul la dejun, şi unul la cina, seara. Nu trebue de luat mai mult de cât 6 pe zi.

A se cere: Les Véritables Pilules Moussette de CLIN & Cie, de PARIS, care se pot găsi la toţi Droguişti şi Farmacişti.

BROSSE-TAPIS

Prix 14 fr.

R. GARIEL

2me quai de la Mégisserie PARIS

Envoi franco du Catalogue

PORTE-FLTS

En FONTE INCASSABLE

Prix: 0f.80c.

Raymond GARIEL

2me, Quai de la Mégisserie, PARIS

GRILLAGES, etc.

Envoi franco d'Album sur demande

PONDOIR pliant

Prix..... 6f.50

R. GARIEL

2me, quai de la Mégisserie, PARIS

Abreuvoirs pour Poules et Faisans

RATELIERS A LAPINS

Envoi franco de l'Album sur demande

La administraţia ziarului se primesc anunciuri cu preţuri convenabil

Iaşi.—Tipografia H. Goldner, str. Gh. Mîrzescu 17—Instalaţie cu motoare electrice

6 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

6 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: Iași str Gh. Mîrzescu 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul X — No. 1754 Mercuri 5 Decembrie 1912

Conferința ambasadorilor

La Londra se încep tratativele de pace, între delegații statelor aliate și acei ai imperiului turcesc. Alături cu aceste tratative, însă, care vor stabili condițiunile încetărei războiului între statele beligerante, se pregătește o reuniune a ambasadorilor marilor puteri — între cari va intra și Romînia, — pentru a stabili punctele de vedere ale statelor mari, care au interese în raport cu noua stare de lucruri din Balcani.

Intervenția aceasta a marilor puteri europene, fazele prin care ea a trecut și modul cum se manifestă astăzi, ne dau o idee, acum, cînd de sigur se închee conflictul balcanic, despre temeritatea întreprinderei celor cari l'au pornit.

In adevăr, urmărind evoluția intențiunilor statelor mari, față de războiul balcanic, se vede că și la începutul conflictului și la sfîrșitul lui, toate statele mari s'au găsit de acord, că trebue să intervină în soluția definitivă a chestiunilor balcanice. Numai în timpul războiului a fost un moment, în care acordul nu mai era complect; era timpul în care oștirile bulgărești victorioase, ajunseseră la porțile Constantinopolului și amenințau să pună Europa în fața faptului îndeplinit, al unei noi căderi a imperiului de răsărit. In acel timp vitejia oștirilor bulgărești și sacrificiile enorme de oameni ce se făcuseră, au făcut să se audă în concertul european, cîte un solo curajos, care propunea să se lase statele balcanice să se bucure deplin și cum vor ști, de succesele lor.

Fiind-că, însă, în limbajul diplomatic curent, conflictele de interese între state constitue „concertul european", a venit, ca în orice concert, după un solist rîndul altuia și apoi al altuia. Germania a declarat că nu lasă nici pe Turcia să piară, nici pe aliații ei să fie lezați; Austria a mobilizat, în cît toți soliștii concertului, amenințau să schimbe pe gloanțe și obuze, instrumentele pașnice ale sinfoniei lor de pănă acum.

Conferința ambasadorilor are, deci de scop a aranja prin înțelegere comună, punctele litigioase, pentru a evita un măcel general.

Actul ultim al intervențiunei puterilor, prin care se declară că Europa are interese în Balcani, este îndeplinit, deci, cu hotărîre și în acord unanim.

S'ar părea că acest act este în concordanță cu declarația ce puterile au făcut la începutul războiului, că, adică, statele balcanice pot să pornească războiul pe riscul lor, dar că, ori care ar fi rezultatul acestuia, statele mari vor avea a'și spune cuvîntul la lichidarea conflictului.

Cu toată consequența ce pare a reeși din această atitudine, conformă la începutul și la sfîrșitul războiului, ne este, însă, proaspătă în amintire, tăcerea europeană ce a întovărășit victoriile bulgărești și în care s'a auzit precis acel solo al Angliei, profetizînd lichidarea Turciei.

Era în această atitudine efectul neașteptat al victoriilor bulgărești; în nedumerirea ce coprinsese pe toți, până să se deprindă cu ideia căderei Constantinopolului sub Bulgari, au acceptat'o și au debarcat marinarii de pe staționare la Constantinopol, pentru a evita excesele din partea Turcilor ce trebuiau să fugă în Asia.

Prin urmare a fost un moment cînd Europa s'a închinat tăcută, în fața nouei stări de lucruri consfințită prin victoriile Bulgarilor și ori ce gînd de intervenție între beligeranți a fost uitat.

Astăzi statele mari revin la ideia intervenției și dacă e drept că tăcerea de un moment a Europei, a fost datorită victoriei statelor aliate, apoi de sigur că în noua atitudine intervenționistă, pricina trebue căutată în soarta contrară a armelor statelor beligerante.

Este știut că oștirile bulgărești, cu toate asalturile disperate, n'au putut forța linia de la Cetalgea, unde au perdut într'un singur atac nouă mii de oameni; n'au putut cuceri Adrianopolul și și-au tocit avîntul într'o luptă de o lună, în condiții rele, luptînd cu intemperiile și cu boalele și avînd aprovizionările din ce în ce mai grele fiind-că erau din ce în ce mai departe de baza de aprovizionare.

Pe de altă parte solidaritatea între statele beligerante a început să se clatine Grecia s'a gîndit numai la cucerirea locmalelor ce făceau obiectul poftelor ei personale și amenință chiar să devină ostilă Bulgariei, din pricina întîlnirei în anumite zone, a unor interese contrare între Grecia și Bulgaria. Sîrbii n'au ajutat de loc oștirile bulgărești, iar Muntenegrenii stau de la începutul războiului la asediul Scutarilor.

Toate aceste împrejurări au slăbit complect cohesiunea blocului balcanic și tăria lui, de oare-ce fie-care se învîrtește în cercul lui, în cît Europa poate să'și reia aerul ei de tutelă asupra unor copii cari nu știu ce vreau și ce fac.

Vechiul adagio al fabulei, care cîntă „la raison du plus fort" intervine astăzi în paguba confederației; dar tot el a intervenit în folosul ei, cît timp oștirile aliate erau victorioase.—Puterile mari înclinau să tacă, față de prestigiul pe care'l dă victoria, iar azi își reiau drepturile, cînd se află în fața slăbiciunei și a neputinței.

Noua atitudine a marilor puteri, va face probabil ca statele balcanice să nu se poată bucura în mod deplin de roadele izbînzilor lor. Nu putem ști pînă la ce punct se va căuta ca cel puțin prin extinderi teritoriale, să se răscumpere jertfa de sînge ce s'a consumat; dar de sigur că visurile iperbolice ale patrioților balcanici, care'și vedeau țara lor cuprinzînd Turcia întreagă, nu vor fi atinse.

Dacă pentru mărunțișul statelor balcanice, frîul ce probabil se va pune ambițiuniior lor, nu va fi de cît răsplata meritată a pescuitorilor în apă tulbure, pentru Bulgaria, cel mai încercat în jertfe de tot soiul, dintre statele beligerante, va fi o răsplată finală disproporționată cu sacrificiile enorme ce 'și-a impus.

Toate aparențele sunt astăzi pentru o intervenție în această direcție, din partea marilor puteri. Dacă acesta va fi rezultatul, probabil că statele balcanice vor avea pentru multă vreme, lecția că nu numai avîntul războinic garantează succesul unui popor. Impetuozitatea cu care Bulgarii au condus campania de la început, a fost secundată la timp de norocul de a avea în față oștiri rău organizate și rău aprovizionate; numai în caz cînd cu aceiași iuțeală ar fi putut să intre în Constantinopol, puteau să culeagă la discreție roadele norocului. Astăzi lecția ce se dă școlarilor în arta războiului, este că la război maximele populare n'au trecere și că de cît un car de noroc, e mai bun un dram de minte.

S. G.

Cazul Iorga

Este de notorietate publică cazul d-lui N. Iorga, profesor de istorie la Universitatea din București și intitulat de cîți-va prieteni și rude, șef al partidului (?) naționalist romîn.

D. Iorga se găsește în conflict de păreri, în ceea ce privește orientarea politicei noastre externe, cu toți oamenii politici ai țării noastre, și probabil cu membrii propriului său grup. D. Iorga, în schimb însă, este un om mare pentru Bulgari. Tot ce scrie d-sa în cestiunile politicei externe a regatului romîn, este mai dinainte aprobat și declarat ca adevăr istoric de oamenii de Stat ai Bulgariei. Istoricul romîn Iorga, este consilierul intim al d-lui Daneff, președintele Sobraniei bulgare, care are interese contrare țării noastre.

Acestea sunt faptele. Constatarea lor, ori cît de tristă ar fi ea, nu ne revoltă. Fie care cetățean, mai ales cînd este și om de știință, are dreptul să-și spună liber părerile sale, ori cît de izolat ar fi el în aceste păreri. Constituția garantează fiecărui Romîn libera cugetare în toate cestiunile.

Aceea ce ne revoltă însă este inconsequența însăși a d-lui Iorga. Acest scriitor, — să-i zicem scriitor, căci om politic n'a fost nici odată, — a încurajnt pînă astăzi, prin toate mijloacele, spiritul de netoleranță față de adversarii săi: iar astăzi el cerșește de la toată lumea o largă toleranță pentru sine însuși, Nu a fost părere liberală, s'au umanitară pe care d. Iorga să nu o fi combătut cu... pietre, în numele, sentimentelor naționale; și nu a fost adversar asupra căruia dînsul să nu fi asmuțit ura publicului prin ocări și batjocuri. Era fapt știut de toată lumea, că n'a rămas un om politic în țara noastră, care să nu fi primit din partea d-lui Iorga cel puțin epitetul de viclean, sau vîndut străinilor.

Astăzi însă, acelaș N. Iorga bîrfitorul de profesie, se pune în locul adversarilor săi de pînă acum. Astăzi, el N. Iorga, este apărătorul moralei și dreptății, cari nu cunosc patrie; iar toată lumea cealaltă se face apărătoarea moralei și dreptății în funcțiune de naționalism! Și cine credeți că revendică dreptul să vorbească în numele toleranței? Tot el, N. Iorga. Netolerantul de profesie de pînă ieri, este profesionistul istoric tolerat astăzi.

Lumea trebue să le cunoască toate acestea, cînd mai ales nu este la mijloc vre-o intenție de răzbunare.

Politica internă a Turciei

Răsboiul continuă.

In contra tuturor așteptărilor, în ultimul moment neînțelegeri s'au iscat între țerile balcanice, pînă ieri perfect aliate.

Și astfel Grecia, refuzînd să consfințască pacea provizorie, a deschis un nou foc în potriva Turciei, care și de astă dată se apără cu îndîrjire.

Și după toate informațiunile în ceiace privește politica internă a Turciei se operează o schimbare în bine, care probabil va aduce cu sine o creștere a forțelor, de care această țară dispune,

Exact nu se cunosc cauzele, dar în timpul cînd tunurile bubuiau, în Turcia se deschise o goană nebună contra tinerilor turci. Unii au fost smulși și aruncați în temnițe, alții au fost siliți să găsească salvarea în fugă.

Se explică aceasta, prin aceia că junii turci înțelegeau să lupte pînă la ultima picătură de sînge pentru demnitatea țerei lor, ceia ce poate nu convenea bătrînilor diplomați ai Turciei.

Dar au revenit la sentimente mai bune.

Se credea eri, că Talaat-Pașa, conducător june turc a fost arestat și știrea a provocat o adevărată uimire.

Curînd însă telegraful a desmințit svonul. Din contra Talaat-Pașa, a fost invitat la o consfătuire cu ministrul de răsboiu, care a ținut ore intregi.

Se prea poate deci, ca Turcia să profite de armistițiu, pentru a se organiza și e chiar probabil—după cum afirmă unele ziare streine, — să avem curînd o schimbare în cabinetul turc, prin intrarea unui număr de juni turci.

Cît pentru Grecia, se pare că Turcia e fără de grijă asupra sfîrșitului acestui nou răsboiu.

D.

Bilanțul Războiului

Chestia balcanică frămîntă Europa, sub forme diferite, din vremuri foarte îndepărtate.

E atît de veche problema și așa de ancvoioasă soluția ei, în cît multe din satele mari cărora le revine acum sarcina de a o dezlega, s'au născut în urma ei și s'au desvoltat pe măsură ce chestiunea creștea și lua proporții amenințătoare.

Azi problema orientului a devenit boală cronică — doctorii nu'i mai caută leacul specific ca s'o vindece din rădăcină, ci se mulțumesc să combine expediente care să'i înlăture vremelnic asperitățile simptomatice.

Cele mai recente victime pe cari le a făcut chestia balcanică, sunt însuși actorii care jucară drama sîngeroasă din orient.

Morți cu sutele de mii; rîniți, nenumerabili; infirmi și oameni cu răniie nevindicabile; sincopă primejdioasă în viața economică; ruină, mizerie și pustiu asupra întregului ținut locuit de beligeranți — iată bilanțul, pe scurt, fără amănuntele înfiorătoare care se vor cunoaște abia mai tîrziu, ale mișcărei vitejești care a transformat toată Peninsula balcanică chiar, într'un imens cimitir.

Și soarta aceasta, pe care cu greu o poate concepe omul modern, au avut-o nu numai acei învinși, ci chiar și toți învingătorii — mai ales toți învingătorii.

In fața cetății de la Ceatalgea, acum, șed, pentru a pecetlui sentimentele pacifiste ale Europa, două armate de morți care susțin prestigiul a două armate de muribunzi.

Și de lături, ca într'un tablou macabru, epidemiile pîndesc să mai secere pe acei, care, întîmplător ar scăpa de glonț.

In schimbul acestor jertfe, pe care un secol nu le poate face să se uite, statele beligerante biruiți și biruitori, au cîștigat — nu altce-va, de cît dreptul de a aștepta ca ambasadorii marilor puteri să puie regulă la încurcata lor contabilitate.

E mult, — dar e așa de puțin în raport cu adîncimea rănilor pe care și le-au făcut eroii, în cît credeam că dacă s'ar fi prevăzut sfîrșitul acesta, nici o sabie nu s'ar fi tras din teacă.

O reprezentație-serbare

Ieșenii vor fi chemați, peste cîte-va zile, a participa la reprezentația de retragere din teatru a d-nei Athena Georgescu,

Toți ieșenii cunosc, apreciază și iubesc pe această distinsă artistă, care a muncit în teatru mai mult de cît ori care alta, și care totuși ar mai putea încă multă vreme să continue a face gloria teatrului național.

Dar așa e firea lucrurilor. Ajunge un timp, cînd trebue să cedezi armele de luptă, să faci loc altuia, poate mai cu vlagă, mai destoinic.

Și Athena Georgescu s'a supus acestei porniri și se retrage din teatru, spre regretul tuturora.

Nu e locul aci, să facem o recenziune asupra activității, pe care artista a desfășurat-o, în lunga sa carieră dramatică.

Dar ajunge să spunem, că a fost cea mai bună din interpretațiunile din repertoriul lui Caragiale.

Aceasta nu odată a declarat-o maestrul atît de regretat, ori de cîte ori venea în Iași. Nici nu-și poate închipui încă cine va, o Cucoană Veta mai în carne și oase, de cum era Athena Georgescu.

Dar și repertoriul francez a găsit în artistă, o interpretațiune de admirat.

Și de astă-dată ieșenii o vor admira încă odată în *Văduva Frochard* din *Două Orfeline*, din care a știut să facă o creațiune admirabilă.

Să ne dăm întîlnire cu toții la acest spectacol de elită.

D.

OAMENI ȘI LUCRURI

Leacul durerei

O notă particulară — dacă nu zicem chiar „nouă" — a dat chirurgul francez Lucas—Championnière concluziilor unei conferințe publice pe care a ținut-o, zilele aceste, vorbind despre *Durere* și despre mijloacele de a-o căuta, de a-o alina. Calitatea de auxiliare, de infirmiere, el o crede înnăscută femeei într'așa grad, încît nu-și poate închipui că ar putea îngriji cu folos bolnavi operați de cît cu ajutorul *lor*. Indiferent dacă sunt infirmiere religioase, ori laice; însușirea fundamentală ilustrul chirurg o vede numai în faptul că sunt femei, de oare-ce numai ele au darul, priceperea, — răbdarea și blîndețea trebuincioasă pentru ușurarea suferinței fizice, pentru împuținarea durerei în lumea bolnavilor.

In medicină nu are însemnătate numai durerea fizică supremă, — acea pe care o biruie anestezia, chloroformul, stovaina, eterul; dar e importantă și durerea care urmează operațiunilor, durerea în care intervenția chirurgului este de prisos, pentru că este zadarnică.

Infinit de mare este numărul acestor varietăți ale durerei. Insuși cuvîntul în sine are multă înțelesuri, variabile după împrejurări, după indivizi, după aspecte și după sensibilități. In vremurile aceste de războiu, dările de samă vorbesc necontenit și foarte abundent despre elementul durerei. Nu fără uimire cetim unele rapoarte ale medicilor „Crucei Roșii", unele statistici suggestive. Pe alocurea găsim înregistrate curiozități sau particularități în ce privește gradul de suferință și de rezistență la durere. Așa, despre soldații turci, cu deosebire, se afirmă că sunt de o resignare supremă, că în operațiunile chirurgicale suferite anestezicele sunt aproape necunoscute; amputările și alte operații extrem de dureroase se fac de-adreptul: „à la guerre, comme à la guerre..."

Sunt exemple remarcabile de adaptare la împrejurări. Conștiința omului că nu are dreptul, nici prilejul de a se alinta, — îi măresc puterea de a suferi, îl fac mai apt de eroizm, ori de stoicism, — fără a mai socoti că, de mult, orientalul este mai suferitor, mai apatic, mai indeferent chiar față de tortura fizică: orientul este al Dervișilor și al exaltării.

Suggestiunea, apoi, influențează nespus de mult și într'aceasta este un element etern de a învinge suferințele fizice ale altora.

Trebuie oare să găsim aci—în principiul suggestiunii—putința extraordinară a femeei de a liniști pe suferind? Poate! In presupunerea aceasta, rolul sufletesc al Crucei Roșii ar fi și mai însemnat,—rolul femeei ca infirmiere în genere.

Lucrul, de altfel, nu e cunoscut numai de astăzi,—de la d. Lucas-Championnière. Durerea, sub toate formele ei, nu are antidot mai puternic de cît privirea femeei, alintarea femeei, surîsul și graiul ființei, pe care Alfred de Vigny o numește:

Femme, enfant malade...

Intre cele mai frumoase legende ce încunjură faima marelui medic grec Hipocrate este și acea cu tînărul prinț,—fiul Regelui din Cos. Durerea lui n'a putut s'o tămăduie nimeni—cu ajutorul științei. Hipocrate recurse atunci la grațiile și la bunătatea unei femei tinere, care nu era de rang regal sau princiar,—dar avea de la Natură daruri mai prețioase,—de a fi iubită și dorită.

Bolnavul fu scapat...

Multe, multe veacuri încă, arta și știința tămăduitoare vor lupta în zădar contra unor forme ale Durerei și vor chema într'ajutor farmecul femenin care va ușura ori va risipi durerea cu multă iscusință, pătrunzînd pînă în manifestările ei cele mai tainice..

Rodion

Predarea desemnului

în legătură cu celelalte obiecte de învățămînt în școala primară și în deosebi cu lucrul de mînă

Conferință ținută de D-ra Margareta Vidrașcu, învățătoare la cercul cultural școala Andrieșeni (Iași)

Desemnul cu toate că nu-i un obiect propriu de învățămînt e un factor foarte însemnat în educațiune. El urmărește două scopuri:

1) *Educativ* căci el contribue la cultura generală 'a spiritului și mai ales la formarea gustului și

2) *Practic* ajutînd copiilor să dobîndească cunoștințile practice în așa fel, că din cele ce posed să poată mai tîrziu să le folosească în toate împrejurările în care desemnul e de trebuință.

Prin exercițiul metodic al desemnului se desvoltă *spiritul de observație și inițiativă proprie.* Copilul este obligat la fie-care pas să măsoare cu ochii, să prindă toate notele obiectelor ce privește, să combine rezultatele și apoi să judece. Iar în urma progresului ce realizează pe fiecare zi *gusul său se desvoltă* și în aplicațiunile sale naturale răsar tot mai vii și astfel personalitatea copilului se afirmă mai mult.

Prin observația de aproape a obiectelor, copilul capătă gustul și dorința de a se intinde și asupra obiectelor înalte și de aice naște năzuința spre măreție a spiritului și atenția crește neîncetat.

Din aceste zise urmează că desemnul, ca să-și ajungă scopul, nu trebue considerat ca un exercițiu mecanic pentru perfecțiunea vederei și îndemînarea mînei, din contra el este ceva mai mnlt, este chiar o activitate intelectuală. In școala primară desemnul trebue chiar să pătrundă, pe cît posibil, pe celelalte obiecte de învățămînt să fie ca un isvor dătător de viață.

Desemnul e o pornire înăscută copiilor, cari traduc în desemn imaginile obiectelor ce-i impresionează mai mult, Imaginile acestea atît de iubite de copil sunt simple și informe și de aceea el desemnează după cum și vorbește, adică după cum el suprimă legăturile ce crede că nu-s de trebuință în vorbire, tot așa esclude în desemn detaliile ce crede de prisos. Dar lui, copilului, acest desemn îi satisface gustul și i-i fixează atenția. Noi vom folosi în bine această pornire naturală a copiilor.

Dragostea de desemn aduce dragostea de școală, pe care încep să o priceapă mai bine și apoi un lucru desemnat să pricepe mai bine și se păstrează mai multă vreme.

Intre cele mai multe obiecte de învățămînt și desemn trebue să fie o legătură foarte strînsă și aceasta este atît în folosul propriu al învățămîntului cît și în folosul consolidării educațiuni. Principiul pedagogic atît de bine cunoscut despre „Concentrarea obiectelor de învățămînt dovedește astfel folosul ce aduce legătura între desemn și celelalte studii: „O cunoștință se întipărește cu atît mai mult în mintea copiilor și capătă o putere de veracitate cu atît mai mare, cu cît i se amintește copilului cît mai des, în mai multe ocazii și în legătură cu ori-ce e-

biect unde se poate". Prin urmare cunoștințile predate trebueau să alcătuiască un tot complex și ale cărui părți să fie legate strîns unele cu altele, iar nu grupări deosebite de învățămînt fără atingere și fără legătură între ele.

Dacă trecem acum a studia raporturile de legături ce putem face între Desemn și celelalte obiecte de învățămînt iată care sunt ele, începînd cu primile elemente.

1) Intre *Scris-citit* și *Desemn*. Inainte de a învăța cunoașterea sunetelor limbei și scrierea literelor cu care formăm cuvinte *se desemnează imaginea* obiectului a cărui nume conține sunetele și semnele-litere ce voim a preda copilului, bine înțeles după ce s'a făcut intuirea obiectului cu copiii. Iar mai pe urmă, după desemn, cînd sintetizăm diversele cunoștințe, tot desemnul ne ajută a pune acele cunoștinți într'un cadru întreg.

In primile clase, I și II, tablourile intuitive ce reprezintă orașul, satul, pădurea, muntele etc. numai desemnul ca reprezentare mintală ajută intuirea multor lucruri, cari nu le avem la îndămînă și dacă prin diferite semne convenționale reușim ca să facem pe copii să înțeleagă legăturile între forma lucrurilor și desemnul convențional, atunci am sintetizat în mod concret și total o sumă de cunoștinți, Hărțile sunt tot desemnuri de acest fel cari concretizează aspectul general al mediului în mintea noastră.

2) Legătura între *Desemn* și *Geografie* reesă clar din concluzia de mai sus. Cunoștințile elementare de geografie ca: planul clasei, al școalei, împrejurimile, satul, orașul, comuna etc. se fac *prin desemnuri* sumare.

3) *Științele naturale și Desemnul*. Instrumentele și mașinele pe care nu le avem în natură, sunt reprezentate în carte printr'o imagine, care de cele mai multe ori fiind prea complexe noi desemnăm prin cîte-vd linii obiectul lecției noastre.

4) *Desemnul și istoriceale morale*. Punem copii să desemneze momentele principale din istoriceale morale pentru desvoltarea imaginațiunei și inițiativa proprie.

5) *Intre Desemn și Geometrie* e cea mai strînsă legătură, cu condiție ca absolut toate figurile ce predăm să nu fie din partea elevilor o imitație a trăsăturilor noastre de pè tablă ci rezultatul intuiției și observației ler.

Pînă acum Desemnul a intrat în tratarea celorlalte obiecte ca parte, făcînd desemn să ajutăm predarea diferitelor obiecte.

Dar nu-i posibil *desemn* fără intuiție pentru a observa părțile earacteristice ale obiectului după cum nu-i posibil *desemn fără Aritmetică* care să stabilească proporțiile între părțile acelui obiect. După natura obiectului de desemnat intră și obiectul de învățămînt din care face parte și Geometrie, Geografie, Științe etc.

Făcînd dar legături cît mai dese între diversele obiecte de învățămînt și desemn, obiectele se întregesc unele pe altele și se ușurează reciproc toată înțelegerea.

Ultima legătură e între Drsemn și *lucrul manual*.

Ca să lucreze după desemn, copiii trebue să aibă gust de muncă. Intăi se cere plăcere de activitate și în urmă desemn folositor pentru muncă. In acest caz elevii vor desemna și apoi tăia în hîrtie colorată figuri regulate, apoi cartoane și vor închega obiecte din cartoane după modele gradate chiar în greutate.

In ce privește progresul educațiunei industriale ce va începe și la noi a se răspîndi tot mai mult înțelegerea desemnului geometric și ornamental va fi o condiție fundamentală ca să putem aspira la desvoltarea unei *industrii naționale* și să putem scoate la lumină geniile ce de sirur că vor fi în popor pentru invențiunile în macanică și știință.

Elevul pentru a fi introdus în studiul desemnului, nu se va putea folosi de desemnul din cărți, pînă nu va fi făcut destule exercifii de desemn al obiectului ce-l lucrează singur ca să poată surprinde prin munca proprie, legătura între obiect și desemn.

Fetele au nevoe mai mult de desemn decorativ ca să-l poată executa la brodat, dar în ele deprinde mîna cu trăsăturile de o curbură mai plăcută pentru croiala hainelor ce o fac pentru ele și cei din jurul lor.

Executarea modelelor pe care le găsesc în mare număr în cărți și caiete presupune o chibzuită gradație făcută mai înainte și începînd de la cele mai ușoare.

Totul se reduce aice la un desemn *suficient*.

In rezumat dar, desemnul se poate lega cu mai toate obiectele de învățămînt.

Desemnul este și un ohiect de artă; el desvoltă simțul *estetic*, eare cuprinde pe copii cu curățenia și regularitatea, ferindu-i de vicii.

In principiu Desemnul trebue tratat în școala primară mai mult de cît un exercițiu mecanic; el trebue privit ca o întreagă activitate intelectuală și astfel Desemnul ĭ-și ajunge cu succes scopul său în educație.

Telegraful

— Un mic istoric —

(Urmare)

Telegraful electric a adus cea mai mare binefacere omenirei, calei ferate el a devenit unul dintre factorii cei mai principali care al contribuit la înflorirea și la repedea ei desvoltare. Fără telegraful electric, care să pună în mișcare aparatele semnalînd plecarea trenului sau dînd de veste încă la timp pentru înlăturarea unui accident funest, desigur creațiunea lui *Georg Stephenson* n'ar fi luat acea uimitoare desvoltare, n'ar mai fi fost de un folos atît de salutar pentru omenire, dacă n'ar fi venit telegraful electric să-i dea mînă de ajutor; iar din cauza imenselor servicii pe care telegraful îl aduce Statului, au făcut pe ultimul să-i devie ocrotitorul său cel mai puternic, să-i asigure existența și propășirea.

In ordine chronologică statele cari au introdus telegrafia electrică au fost mai întăi Prusia în 1833 și 1837, în Anglia 1840 Cooke construi o linie dealungul căi *Great—Western*, iar în 1846 se înființa *Electric-Telegraph-Company*, care în scurt timp construi un număr considerabil de linii telegrafice. In America neobositul Morse în 1844 canstrui prima linie *Washington—Baltimore*. Tot în acest timp în Germania direcția căilor ferate renane însărcinează pe un englez cu construirea unei linii cu 4 fire în *Aachen*, cărei îi urmează tot în 1844 construirea unei linie cu un singur fir de către *William Fardely* care leagă Mannheim cu gara liniei ferate a *Taunusului*, apoi vine Rusia în 1844, Franța 1845, Austria, Prusia și Bavaria în 1846, mai tîrziu de tot în Norvegia, statul pontifical 1855, iar în Portugalia de abia în 1857. In România prima linie Giurgiu—Predeal prin București fu construită în 1854, precum și acea Iași—Fălticeni, apoi urmă în 1855 linia, care leagă Iași cu București prin Galați, Brăila, etc.

Ca o rețea uriașă de paianjin azi telegraful înfășoară globul terestru, zi cu zi el își întinde domnia sa, strabate munții cei mai inaccesibili, prăpăstile cele mai înfricoșătoare, pădurele seculare îi oferă copacii lor bătrîni ca suporți, iar valurile înfuriate și spumegoase ale fluviilor în zădar se izbesc de flancurile stîncelor, căci liniștit și netulburat curentul electric își urmează calea sa. Unde omul își face apariție, se stabilește, imediat îi urmează și telegraful care a devenit un ce indispensabil vieței sociale.

Inainte de a încheia acest articol nu pot trece cu tăcere ultima senzațională invențiune a tînărului italian *Marconi*, *telegrafia fără fir*. Experiențele făcute nu numai pe distanțe mici, dar și pe cele mari au dat rezultate splendide; în zadar imensul ocean caută să desparte continentele, undele herțiene le apropie și le unește într'o dulce armonie.

Utilitatea acestui sistem de telegrafie e cunoscută tuturora, iar serviciul pe care-l aduce vapoarelor e neprețuit; liniștite și încrezătoare ele își urmează azi calea lor, înfruntînd furia elementelor, căci acum dispun de un puternic auxiliar, în fața primejdiei telegrafia fără fir vestește și cheamă ajutorul altor vapoare din apropiere; unite ele luptă contra pericolului scăpînd din ghiarele morței sute de ființe In pieptul cărora bate o inimă dornică de viață.

Accidentul tragic a *Titanicului* ne este încă viu în memorie, iar sutele de vieți omenești nu vor uita că scăparea lor o datoresc telegrafiei fără fir, căci fără ea, nemilos valurile uriașe le-ar fi pregătit și lor un mormînt rece pe fundul oceanului.

Și portul nostru Constanța are o instalație de telegrafie fără fir, fiind în continuă legătură cu vapoarele noastre, care duc cu mîndrie tricolorul național în țări îndepărtate.

Un viitor splendid stă deschis acestui sistem de telegrafie, iar veacul al nouăsprezecelea, atît de bogat în evenimente mari, descoperiri și invențiuni uimitoare se închee cu una dintre cele mai grandioase cuceriri a geniului omenesc.

Ion Smolinski

Notă. — La întocmirea acestui articol relativ la anii și numele inventatorilor am consultat lucrarea d-lui Dr. M. Geistbeck, *Geschichte der Telegraphie*.

Mobile LOBEL

IAȘI — 32 Str. LAPUȘNEANU 32

MARE ALEGERE ÎN

Dormitoare, Sufragerii, Saloane, Birouri

Mobile în piele ultimele noutăți.—

Paturi de bronz, Noptiere, Lavabouri, toilete asortate.

Covoare, Perdele complecte de la 15 lei în sus.

Lămpi electrice cele mai noui (*Prețuri excepționale de*
Vase Galeé și Daum (*reduse*

Mobile mici fantesiuri. — Biurouri americane.— Canapele-Pat.

Galerii de bronz pentru perdele complecte. Lei 7.50.

PREȚURI EFTINE *Face și condițiuni de plată avantajoase.*

Litere-Științe-Arte

Un program.— Credem interesant să reproducem aci, ca titlu de document literar, programul de activitatea ce-și propune a desfășura d. profesor M. Dragomirescu, noul președinte al societății scriitorilor romîni,

1) Să aducă în sînul societății pe toți scriitorii de valoare care pînă acum s'au ținut departe de societate.

3) Să caute a împăca și pe aceia care, din pricini personale sau din neînțelegeri întîmplătoare, ar vrea să se retragă din societate.

3) Să modifice statutele, negreșit că cu ajutorul adunării generale, în așa sens, încît toți tinerii scritori să poată, subt o formă sau alta (subt formă de *membri auxiliari* bunioară) să facă parte din societate, ca să poată lucra din vreme pentru interesul ei, iar subt formă de *membrii corespondenți* să-și atașeze pe toți scriitorii din țară și din străinărate, care se vor dovedi că cultivă cu dragoste limba romînească.

4) Să întreție legături cît mai strînse cu toatd societățile culturale — fie artistice, fie literare — atît din țară cît și din străinătate, căutînd să realizeze sub forma cea mai vie unitatea culturală a tutulor romînilor.

5) Să instituiască — firește tot prin modificarea statutelor — comisii speciale, — alcătuite din membri competenți, — de consultație și arbritaj, care să rezolve conflictele literare prea acute, conflictele juridice (ca de exemplu acelea între scriitori și editori) ce s'ar ivi între membrii secietății.

6) Să caute să stîrpească favoritismul ce se practică astăzi cu recompensele date scriitorilor din partea statului, căutînd să solidarizeze pe toți membrii „Societății Scriitorilor Romîni„ într'o întreprindere publicistică (ca fundarea unei biblioteci care să cuprindă traducerea tuturor capo d'operelor literaturii universale), fie numai cu ajutorul statului, fie cu al statului și al particularilor care ar vroi să se asocieze. Tot de această preocupare se leagă și înființarea unei *case de editură*.

7) Să caute să se solidarizeze generația cea nouă de scriitori cu cea trecută instituind, în locul așa numitelor șezători literare în care autorii inșiși *se produc* în public conferințe literare, în care să so pună în relief ce-au scris mai frumos atît scriitorii de astăzi cît și scriitorii mai bătrîni prin cetiri făcute de lectori de talent și luminate de comentăriile unei critice competente și simpatice.

8) Să caute interesînd pe toți membrii influenți ai Neamului nostru, să construiască un local și o sală care să slujească atît pentru sediul societății, cît și pentru manifestările culturale mai însemnate ce vor ieși din sînul ei.

*

„Cafeneaua mică" se va reprezenta pentru a 5-a oară în una din zilele Crăciunului, în matineu.

*

D. Matei Rusu va ținea peste vr'o 16 o conferință despre Caragiale în saloanele revistei „La Vie" din Paris.

*

A apărut „Sănătatea" cu data de 1 Decembrie 1912 cuprinzînd un foarte bogat sumar științific și beltristric.

*

La Munchener Kammerspiele din Munich s'a dat o reprezentație în onoarea lui Gerhardt Hauptmann, care a luat premiul nobel din anul acesta și al cărui cincuantenar îl serbează astăzi Germania întreagă.

*

La „Schauspielhaus" din Munich s'a reprezentat o piesă în trei act, *Dorul de viață*, de Ludwig Ganghofer o comedie romantică scrisă în stilul lui Ibsen în ce privește simbolul ei și în al lui Bernstein, din punctul de privire al tehnicei.

*

La Teatrul Național s'a hotărît definit,v reluarea „Bibliotecarului" cu d. V. Boldescu în rolul titular.

*

„Cri de Paris" crede că motivul principal pentru care Țarul Ferdinand „nu vrea" să mai intre în Constantinopole e frica de... microbi. Din relația lui René Puaux în „Le Temps" din 14 Decembrie, se vede însă că sunt rațiuni militare cu totul de altă natură. Catalgea e inexpugnabilă pentru Bulgarii prea slăbiți.

*

Versul zilei

Poetul A. Toma publică în „Flacăra" două bucăți poetice închinate memoriei defunctului I. L. Caragiale.

Una din ele, intitulată „Bolid" o reproducem aci;

Un Surgunit de Dumnezeu.
Un fără-patrie prin vid,
Trecui, — scîntee de bolid
Ce-a scris o clipă'n noapte : Eu!

Lăsați-mi lava stnisă'n tină,
Un număr de muzeu nu cer;
Destul — : între pămînt și cer
Am fost o dungă de lumină.

INFORMAȚII

Lista de subscripției pentru aeroplanul „IAȘUL"

D-na Ana Conta-Kernbach	60 lei
D. Stefan Negruți	500 „
D. Lupu Weinsengrün	30 „
D. Cristea T. Cristea	500 „
Banca Moldovei	200 „
D. Gh. Calmuski	20 „
D. Dr. Ilie Stroici	500 „
D. Grigore Iamandi	500 „
D. Dr. Gh. Proca, profesor la facultatea de medicină din București	100 „
D. Nicu Stroici	300 „
D. N. Corjescu	100 „
D-na Lt.-Colonel Cătuneann	6 „
D-ra Beatrice Trantomir, prof.	2.50
D-ra Ida Ienescu, profesoară	2.50
Banca populară „Leul"	20 „
D. D. Brudea	5 „
D-na Zenobia Botez, subdirectoare la școala Elena Doamna—București	20 „
D. Teodosie Motăș	20 „
Scoala de fete din Iași, Elena Doamnă, prin d-na Motăș, directoară	50 „
D-na Emilia Humpel	100 „
D-na Elena Omer Popvici	20 „
D-na Elena Conta	25 „
D-ra Mariana Kernbach	15 „
D. Leon Horga	5 „

Banii au a se adresa d-lui Victor Fara la Prefectura de județ.

:: Eri la orele 4 d. a., s'au întrunit la prefectura poliției Capitalei, proprietarii de cinematografe din București.

Consfătuirea a avut loc în cabinetul d-lui Const. Solomonescu, directorul prefecturei. A rămas să se fixeze o zi în care se vor da la cinematografe reprezentațiuni morale și instructive pentru elevii de școală.

:: Eri au avut loc întruniri de protestare împotriva sălbăticiilor grecești din Macedonia în următoarele orașe: Tîrgoviște, Galați, Tulcea și Constanța.

S'au ținut cuvîntări entuziaste și s'au votat moțiuni de energică protestare.

:: D. dr. Teohari a prezintat ministerului instrucțiunei publice demisiunea din funcția de profesor la catedra boalelor interne de la Universitatea din București, pentru motivul că Eforia spitalelor civile refuză un serviciu de spital.

:: Amintim cetitorilor că în seara de 8 Decembrie are loc reprezentația de retragere a execelentei artiste Atena Georgescu, pensionară a teatrului Național

CABINETUL MEDICAL
AL
DOCTORULUI
IN MEDICINĂ & CHIRURGIE.
EDUARD FABINI
IAȘI, STR. PĂCURARI, No. 5, Etajul I
Vis-à-vis de Jockey-Club
(DEASUPRA FARMACIEI)
INTRAREA PRIN RÂPA GALBENĂ
INSTALAȚIUNE MODERNĂ
CONSULTAȚIUNI
DELA 8—10 a. m. și DELA 3—6 p. m.
PENTRU
Boale interne
de piept, de stomah, de ficat, de rinichi, de intestine, etc.
și
Boale de Femei
TRATAMENT MEDICAL AL AFECȚIUNILOR
DE ORDIN
GINECOLOGIC

:: Pe biurourile Corpurilor legiuitoare se va depune un proect de lege, prin care se stabilește ca alegerea consiliilor județene și comunale din Dobrogea să se efectueze conform legei consiliilor comunale.

:: **Concert religios.** (Joi, 6 Decembre, orele 2 jum.—4 jum.), dat de „Unirea Educatoarelor Romîne", în scopuri de binefacere, cu bine-voitorul concurs al d-rei Beatrice Dogaru, absolventa Conservatorului din Iași, (Piano), d-lui Andrei Niculescu, bariton, absolvent al conservantorului din Milano, d-l Flor Breviman, absolvent al Conservatorului din Iași (Violoncello); orchestra conservatorului sub conducerea d-lui profesor Vlăduță, corul sf-tului Spiridon, sub conducerea d-lui Diriginte I. Teodorescu, a d-lui Cătulescu, elev al Conservatorului din Iași și a cîtorva tinere domnișoare din societate.

Partea I. — 1. „Concert la Nașterea Domnului", p. cor mixt, aranjat de G. Muzicescu.— 2. a. „Trio de l'Oratorio de Nöel" de Saint-Saens, Piano, Violină, Violoncel; b. „Adante Religioso", de Fr. Thomé, Piano, Violină, Harmonium, Violoncello.—3. „Doamne Milueşte" de 100 de ori, de Cor mixt de Lvoff.—4. a „Wie einst în schöner 'n Tagen", de Popper; b. „Träumerei", de Rob. Schumann, Violoncello.— 5. „Eri tu"— Aria Baritonului din „Ballo in Maschera" de Verdi. — 6. „Laudate Dominum", de Haendel, Solo Baryton, Cor mixt, Piano, Harmonium,

Partea II.—„După Stea"; Mister în 10 tablouri (proecțiuni electrice, 15 plăci) pentru: Soli, Cor, Orchestră, Poemă și muzică de G. Fragerolle și H. Rivière.

:: **Mișcarea din învățămînt.**—In învățămînt a fost făcută următoarea mișcare:

D-șoara Victoria Ureche a fost numită profesoară de limba franceză la școala profesională din Roman.

D-na Mina Popescu prof. de limba franceză a fost transferată la școala secundară de fete din Tulcea.

D. V. Maniu a fost numit inspector general al învățămîntului normal.

D-na Gheorghiu Smara a fost numită inspectoare a școalelor medii.

D. Theohare prof. la liceul din Pitești a fost numit inspector general al învățămîntului primar secția VI-a.

D. V. Stănciulescu a fost numit revizor școlar al jud. Argeș și d. N. Popescu revizor școlar al jud. Mehedinți.

Cura cu Untură de Pește
nu se face cu folos decît cu:
„Emulsia-Racovitza"
300 de atestațiuni medicale, cît și 150.000 flacoane vîndute pînă acum
dovedesc puterea ei curativă neîntrecută!
Adoptată de toate spitalele din țară pentru tratamentul
Rachitismului, Scrofulelor, Oaselor moi, Anemia și Poale albe a Femeilor. Inoftigă sau Tuberculoză, în Bronchite și Tuse învechite pentru a Ajuta Hrănirea Anevoioasă a Copiilor slabi și Surmenați și pentru Curățirea Sîngelui Stricat
Modul de întrebuințare se află la fie-care flacon.
De vînzare în toate farmaciile și drogueriile din România. Prețul flaconului 3 Lei 70 b
Feriți-vă de contrafaceri și substituțiuni!

Ultime Informaţii

Ziarul Wiener Tageblatt *află din Linz, că vasul Măcin, comandat de guvernul romîn, a fost terminat eri în şantierele de aci.*

Prima cursă de încercare s'a făcut azi dimineaţă pe Dunăre. Ministerul de rezboiu romîn era reprezentat prin căpitanul Măncescu şi mai mulţi ofiţeri navali.

Incercarea a izbutit. Vasul este înarmat cu 4 tunuzi şi mai multe mitralieze.

După recepţionare, şantierele din Linz vor construi un al doilea vas în compţul României.

Din Fălticeni ni se comunică, că aseară la orele 6 jum., s'a observat un aeroplan austriac, venind din direcţia Bucovinei.

Aeroplanul care avea un reflector foarte puternic, a zburat pînă în dreptul căzarmei, unde a făcut cîte-va evoluţiuni. Apoi a dispărut spre miază-zi, făcînd o curbă în direcţia Coarnei Luncei, de unde probabil, s'a înapoiat în Austria.

D. N. G. Ionescu a fost numit administrator cl. I-a al plăşei Bălăcita, jud. Mehedinţi.

Domnul Gh. Teodoru a fost numit şef de birou clasa I-a în poliţia oraşului Roman, în locul domnului A. Teodorescu.

In cît se poate construi o biserică la sate. — In anul 1895—96, locuitorii comunei Ungheni, în urma insistenţei parohului de, pe atunci au hotărît construirea unei biserice în comună atît ca local de închinare cît şi ca înfrumuseţare a comunei avîndu-se în vedere, ca în timpul verei, Unghenii erau vizitaţi de un mare număr de orăşeni iar pentru unii, era chiar staţiune balneară.

Constituind-se un comitet în care intra aproape toată comuna s'a hotărît că nefiind fonduri, să se alcătuiască o loterie, din produsul căreia să se formeze capitalul necesar construirei.

Loteria a avut fiinţă, s'au plasat bilete în toată ţara, iar tragerea nu s'a efectuat nici pînă azi,

Comitetul, văzînd că din vînzarea biletelor de loterie, profitul e prea mic, a hotărît a se cere locuitorilor să vină şi ei în ajutor după puterile lor, şi în acelaşi timp autoritatea comunală, a pus o taxă de fie care vită exportată. Această taxă s'a încasat timp de aproape 16 ani, şi dacă se socoteşte că numărul vitelor exportate în fiecare an ar fi fost de 20000 ajungem că comitetul a strîns pînă azi suma de 16 mii lei, — de mai adaugi taxa încasată de la vizitatorii băilor care se socoteşte la 400 lei pe an aveau 6400, cu rezultatul vînzărei biletelor loteriei, vre-o 5000 lei în total 27400 lei, sumă cu care s'ar putea construi o frumoasă biserică în orice oraş nu la un sat.

Ce s'a întîmplat, comitetele ce se alcătuiau pentru strîngeri de fonduri, imediat ce aveau în casă o sumă mai mare se retrăgeau, cu fonduri cu tot; făceau loc altora, care procedau la fel, aşa că astă-zi, din toată această sumă ce ar fi urmat să fie depusă, nu se găseşte de cît vre-o 4—5000 lei.

D. Ştefan Negruzzi, prefectul judeţului aflîndu-se în Ungheni, cu ocazia venirsi Marelui Duce în ţară, şi-a reamintit de faimoasa loterie a bisericei din Ungheni, a făcut o sumară anchetă, constatînd fapte relatate mai sus.

D-sa a intervenit apoi, la Mitropolie, şi la administraţia financiară, cerînd a se delega pe Protoereul judeţului şi un controlor financiar, care în unire cu administratorul de plasă, să procedeze la facerea unei serioase anchete, pentru a stabili exact sumele, de cine au fost încasate, iar vechile comitete să fie chemate, ca în faţa justiţiei să dea samă de toate acele sumi, sau să şi primească pedeapsa.

In acelaş timp se va interveni prin publicitute la toţi deţinătorii biletelor loteriei Ungheni, ca să renunţe la sumele date, pentru biserică, şi instituirea unui comitet, pentru că în campania anului viitor Unghenii, după o munoă de 16 ani să aibă un locaş al Domnului.

Se remarcă faptul că în acest lung timp, nici o administraţie, nu a fost alarmată de taxele ilegale ce se percepeau de comuna Ungheni, pentru a se construi o biserică, în care după 16 ani nu a ajuns să să facă de cît numai temelia.

D. Sussman, bijutier din Str. Ştefan cel Mare, a făcut apel contra respingerei cererei sale de moratoriu.

Termin la 8 Decembrie la Curte, secţia I.

— Aceiaşi curte va judeca tot la 8 Decembrie, apelul lui Saul Rottenberg, magazin de galanterie din str. I. C. Brătianu, în contra respingerei cererei de acordarea unui moratoriu.

In trenul ce a venit eri seara din Bucureşti, a murit într'un vagon de cl. III-a, soldatul Constantin Nucă, din regimentul 25 Vaslui care venea spre a fi internat în Spitalul Militar din localitate.

Un loz norocos puteţi găsi numai la **Rob. Th. Schröder** sucursala **Iaşi, str. Ştefan cel Mare 8.**

Tragerea cl. I la *14 Decembrie*, 1/8 *numai Lei 150*, 1/4 *Lei 3*, 1/2 *Lei 6*, 1/1 *Lei 12.*

Pincu Bercovici, magazin de pălării şi blănării din str. Cuza-Vodă, a declarat apel atît contra respingerei sale de moratoriu cît şi contra declarării în stare de faliment.

Termin la 7 Decembrie la secţia a II-a a Curţii.

Foasta stradă Rece a primit denumirea de strada, Locotenent Caranda

Recenzămîntul populaţiei.—In zilele de 2 şi 3 Noembrie, agenţii controlori însărcinaţi cu recensămîntul, au făcut probă practică în oraş, cu agenţii recenzori.

In zilele de 6 şi 12 l. c. întreg personalul care lucrează la recensămînt, va face cîte o colindă în tot oraşul, cu care ocazie se vor complecta formularele relative la imobile şi menaje.

In zilele de 15 şi 16 se vor face ultimele lucrări relativ la populaţie. La ora 6, în ziua de 19, se vor închide difinitiv toate lucrările în întreaga ţară.

Eri seara în localul Corporaţiei confecţiilor a avut loc alegerea comitetului breslei cizmarilor.

Alegerea a fost prezidată de către d. St. Istrati asistat de către d-nii Buşilă şi Munteanu.

Au luat peste 70 alegători, din care 67 au reales vechiul comitet compus din d-nii V. Arsenie preşedinte N. Teleman şi I. Cazacu membrii.

Tribunalul s. III a amînat azi pentru ziua de 22 Ianuarie 1913, cererea de declarare în stare de faliment a lui Lupu Aberman băcan din str. Ştefan cel Mare.

Acelaş tribunal a amînat cererea de declarare în stare de faliment a lui D. Rechler manufacturist.

— Camera de punere sub acuzare a admis azi eliberarea pe cauţie de cîte 10,000 lei a lui Goldştein şi Kaiserman proprietarii magazinului „La Luvru" din Str. Ştefan cel Mare.

— Camera de punere sub acuzare a respins azi cererea lui Kaufmann şi Barbalatt, de a fi puşi în libertate pe cauţie.

— Fraţii Herşcovici, manufacturişti în localitate au făcut apel în contra respingerei cererei lor de acordarea unui moratoriu.

Noul program de astă seară Marţi 4 Decembrie al teatrului cinematografic Pathé Frères din sala Circului Sidoli, cuprinde între altele: Intre iubire şi corectitudine (Echoué), Mare desfăşurare în trei parţi, dramă din viaţa reală.

Din seria filmelor lungi teatrale. Montare escelentă, interpretare superioară. Cea mai mare parte a acţiunei se desfăşoară în plin aer.

Laura, copila răsfăţată, splendidă naraţiune însufleţită. Scenariu original şi foarte bogat. Interpretare datorită artiştilor teatrali parizieni.

Aventurile a doi prieteni. Scene comice de moravuri americane.

Pathé Journal, cel mai nou număr, cuprinzând între altele: Funeraliile primului ministru al Spaniei Canalejias, etc.

Jongleur din dragoste, scene comice.

Noul program viitor se reprezintă mîne Mercuri 5 Decembrie 1912 şi cuprinde între altele: Infrîngerea lui Napoleon I-iu în Rusia. Reconstituire istorică făcută chiar pe cîmpiile Borodinei unde au fost date crîncenele lupte. La aceste reconstituiri au servit tablourile lui Vereşaghin, picturile din sala Primăriei din Manchester precum şi acte şi documente autentice cari se păstrează în arhivele Parisului şi ale Moscovei. Armatete ruseşti au dat concurs în reconstituirea acestui episod, Noul program de mîne cuprinde apoi: Palatul şi parcul Chenonceaux (Franţa) excursiuni.— Deschiderea parlamentului romîn. — O excursiune în Grecia antică, vederi din clasica Eladă. — Tindală e urmărit, scene comice, etc. etc.

Dela 1 Decembrie produsele Debitelor Badareu se vînd cu următoarele preţuri

	Litru	Kgr.
Unt pentru masă şi cafea		6.00
Smîntînă dulce centrifugată	2.80	
Unt proaspăt pentru gătit		3.80
Brînză proaspătă de vaci		1.—
Brînză de oi de putină		1.60
Brînză de munte		2,—
Brînză de munte de toamnă		2.60
Ouă proaspete		11 lei suta
Lapte dulce proaspăt se găseşte în fie-care dimineaţă şi seara litrul		0.40
Caşcaval greçesc		2.80
Brînză de burduf		2.80
Caşcaval de Penteleu		3.00

Se găsesc zilnic paseri tăiate 2 lei kg.

De asemenea s'au pus în vînzare vinuri cu următoarele preţuri:

	Litrul
Vin alb vechiu	1.—
Vin negru vechiu	1.—
Vin alb negru si superior	1.20
Vin Cotnar şi Bordeaux	1.60
Vin Cotnar şi Bordeaux supcrior	2.—
Vin otonel tămăios	2.40

Toate calităţile de vinuri superioare se vînd cu litrul şi în sticle înfundate.

Cele mai fine varietăţi
de
PERE ŞI MERE DE IARNĂ
de vînzare la moşia Climaşti jud Roman.

ULTIMA ORA

Telegrafice şi Telefonice

Bucureşti 0 Decembrie

Prima şedinţă a conferinţei păcei

Discursul lui Sir Grey

Conflictul Austro-Serb

Viena.—Ancheta pe care a făcut-o ministerul de externe în afacerea consulului Prohaska la Pizrend printr'un delegat special trimis din Viena şi care a traganat din cauza marilor distanţe şi condiţiunile create de războiu s'a terminat acuma. Din fericire se poate constata pe baza rezultatului anchetei, că zvonurile cari au circulat cum că consulul Prohaska ar fi ţinut prizonier la postul său de autorităţile sîrbeşti şi chiar maltratat s'au dovedit a fi false. Inculpările oficiale adase de guvernul sîrbesc acestui funcţionar consular şi cererea de transferare a d-lui Prohaska, inculparea că cu prilejul intrărei trupelor sîrbeşti la Prizrend s'ar fi tras focuri din localul consulatului Austo-Ungar s'au dovedit a fi absolut false.

*

Viena. — Primind în audienţă pe preşedintele şi comisia controlului datoriei publice, Impăratul spun ziarele ar fi declarat că situaţia externă s'a îmbunătăţit foarte mult. Suveranul este perfect sănătos.

*

Viena.—Intr'un interview acordat unui corespondent al ziarului „Neue Presse" la Paris d. Danew a declarat că guvernul francez să străduieşte sincer să aplaneze criza actuală în mod pacific. A constatat că Europa întreagă sprijină cererile Austro-Ungariei privitoare la autonamia Albaniei şi la chestiunea portului sîrbesc.

*

Viena. — Noul ministru al Serbiei la Viena, d. Iovanovici a sosit.

*

Londra.—Conferinţa pentru pace a ţinut prima sa şedinţă azi la amiază. Conferinţa s'a terminat la 2 jum. Mîine se va întruni la ora 11 dim. Delegaţii s'au învoit ca preşedenţia să o aibă alternativ fiecare stat în ordine alfabetică, Deschiderea conferinţei pentru pace n'a provocat decît un mediocru interes în oraş.

*

Londra. — La deschiderea conferenţei pentru pace, d. Grey a rostit o cuvîntare în limba franceză spunînd: Regele face urările cele mai sincere pentru izbînda sarcinei ce o aveţi. Guvernul britanic va face tot posibilul spre a asigura delegaţilor tot de ce vor avea nevoe. Veţi găsi în Anglia o atmosferă favorabilă sarcinei d-v. Veţi fi aci pe un teren cu adevarat neutru. Nu-mi revine mie a vorbi de natura greutăţilor negocierilor de pace, dar nici o sarcină nu e mai nobilă decît a voastră de a învinge dificultăţile şi a încorona sfărăduinţele voastre printr'o operă de pace. Veţi pune astfel bazele pe care o politică cuminte va şti să asigure prosperităţii ţărilor voastre. Dacă politica d v va lipsi de cumînţenie şi moderaţiune, cîştigul din răsboiu nu va avea valoare pentru generaţiile viitoare, altfel însă relele şi perderile resboiului se vor putea repara. Ministrul a încheiat spunînd: pacea care va rezulta din discuţiunile d-v va cuceri stima întregei Europe.

*

Constantinopol. — Crucişătorul romîn Elisabeta a plecat. „Terdjtmani Hakikat" publică o povestire a unui călător sosit din Dardanele; el spune că trei torpiloare greceşti punîndu-se la adăpostul unui vas al companiei Loyd, care trecea Dardanelele au izbutit să treacă eri la ora 9 jum. dimineaţă în strîmtoare şi au deschis focul contra forturilor. Forturile au ripostat. Bombardarea a ţinut o jumătate de oră. Torpiloarele greceşti s'au îndepărtat.

*

Constantinopol. — Primind cu mari onoruri deputaţiunea patriarhatului ecumenic, venită să mulţumească pentru participarea exarhatului la înmormîntarea patriahului. Exarhul a rostit o cuvîntare spunînd: vizita dv. dovedeşte că momentul unei apropieri a sosit, că sforţările noastre tind a face să se risipească neînţelegerile în vederea consolidărei unei păci dorite între cele două biserici.

Alocaţiunea exarhului a făcut impresiune în cercurile patrierhatului.

*

Constantinopol.—Ştiri aduse de persoane depe vasele companiei Loyd, care la 10 Decembrie au fost la Saint-Quaranta, spun că 2300 heleni au debarcat în acel port dar au fostrespinşi de indigenii musulmani. Grecii au trebuit să se îmbarce din nou, după ce 50 dintr'înşii au fost ucişi. Saint-Quaranta a fost incendiată după plecarea lor.

D. Al. A. Badareu şi îmbunătăţirea comerţului

Bucureşti. — Aseară, la orele 6 jum. o delegaţiune a Camerei de Comerţ din Capitală, compusă din d-nii Staicovici, Negreanu şi Zane, a fost primită în audienţă de către d. Al. A. Badareu, ministrul lucrărilor publice.

Delegaţiunea a expus ministrului greutăţile ce le întîmpină comerciul din lipsă de vagoane şi alte greutăţi la căile ferate.

D. ministru Badareu a răspuns că cunoaşte perfect chestiunea şi că de îndată ce pacea va fi pe deplin stabilită, o va rezolvi pe deplin.

— „De va fi pace—a zis d. Badareu,—voiu da cel mai mare sprijin posibil, voiu acorda credite cît de mari, în rezolvarea acestei chestiuni.

Şi cum sper — a adăugat d. Bareu,—că va fi pace, cred că în curînd creditele de care se simte nevoie, vor fi acordate".

Delegaţiunea s'a retras încîntată şi mulţumind d-lui ministru de atenţiunea acordată.

O Aniversare

Breşov. — Duminică s'a serbat aci, cu osebită solemnitate Centenarul Morţei lui Iancu Mureşanu.

Incendiul din Galaţi

Galaţi. — Aseară la orele 8 jum. un incendiu a izbucnit în nişte hambare, cu cereale din strada Cerei.

Pagubele se urcă la un sfert de milion.

Noua decorare a Marelui Duce Mihailovici

Bucureşti. — M. S. Regele a însărcinat pe d. Disescu, Ministrul de culte, să elibereze un decret special, prin care se acordă Marelui Duce Neculai Mihailovici, medalia Bene Merenti clasa I-a pentru merite artistice şi ştiinţifice.

Consfătuirea conservator democrată

Bucureşti.—Azi dimineaţă a avut loc o consfătuire la clubul conservator-democrat.

A vorbit numai domnul Take Ionescu, care a sfătuit pe partizani, de a întreţine raporturile cele mai cordiale cu colaboratorii.

Demisia d-lui Carp

Bucureşti.—CAMERA. — La Cameră a început discuţia asupra demisiei d-lui Carp.

Sunt presenţi toţi domnii miniştri, în afară de d-nii N. Filipescu şi generalul Hărjeu.

D. Preşedinte supune la discuţia Camerei demisia nemotivată a d-lui Carp.

D. C. C. Arion, cere să se respingă demisia, nu ca un omagiu adus d-lui Carp, de care n'are nevoe, dar pentru a nu se aduce o perturbare în partid.

D. *Jean Miclescu* vorbeşte pentru primirea demisiei.

In timpul cuvîntărei, făcîndu-i-se reu d-lui Miclescu, şedinţa se suspendă pentru cîteva minute.

D. Miclescu, care se contrazice în discursul d-sale, termină cerînd primirea demisiei.

D. *Emil Costinescu*, crede că d. Carp face reu, căutînd să reînvie vechile certuri, în aceste momente tulbure.

D. prim-ministru *Maiorescu* luînd cuvîntul, aduce elogii d-lui Carp, a căruia merit nu este că a fost prim-ministru şi şef de partid, dar prin capacitatea şi valoarea sa intelectuală.

Aminteşte cum în 1881 d. Carp a acceptat din partea lui Ion Brătianu, de a reprezenta ţara la Viena.

D. Maiorescu se uneşte cu părerea d-lui Arion şi cere respingerea demisiei.

Cel de pe urmă vorbeşte d. Take Ionescu.

Şeful partidului conservator-democrat spune, că prin acţiunea de colaborare, a ţinut să arăte două fapte: unul pentru interior, anume că partidele conservatoare se pot uni într'o lucrare comună şi unul pentru lumea de afară, că în momente poate să existe o unitate sufletească între membrii tuturor partidelor.

Demisia d-lui Carp este respinsă, cu umanitate.

Serbia cedează

Bucureşti. — In cercurile bine informate de aci, se afirmă că după ultimele ştiri primite din Belgrad. Serbia se declară gata a satisface cererile Puterilor.

Un Comunicat

Bucureşti.— Din partea ministerului de răsboiu, se declară că vaporul Măcin, despre care vorbeşte ziarul *Wiener Tageblatt*, nu e un vapor, de răsboiu, ci un simplu remorcher de Dunăre.

Grigore Dimitrescu
profesor universitar, fost magistrat
AVOCAT
ALEEA PRINCESA MARIA — IAŞI

Magasinul de Muzică
„MICHELSOHN"
Iaşi—Fondat 1878—Iaşi

Piane şi Pianine
SCHILER, WAREN, CZERNY, ROSENKRÄNZ
şi orice altă fabricaţiune,
se vînd în rate lunare mici.
PIANE ELECTRICE
KUHL et KLATT
ORCHESTRIOANE AUTOMATE
La cerere prin o cartă poştală, trimitem acordorul-voiajor în orice parte a ţărei cu modelele cele mai noui.
NOTE MUZICALE, CLASICE ŞI MODERNE
Acordor şi constructor de piane

Dr. I. BRENER
Specialist în boale de femei
MAMOŞ
Str. Lăpuşneanu 25
—Cons. 1—6 —

Kino-Teatru „Apollo"
Str. Ştefan cel Mare No. 31
vis-á-vis de Mitropolie
anunţă în curînd deschiderea
SINGURUL CINEMATOGRAF din IAŞI
cu spectacole la fiecare oră

MAMOŞUL
Dr. HALPERN
dela Facultatea din Paris
Vechiu medic francez.
Membru al Societăţei de Obstetrică din Paris
Fost asistent al Prof. Budin la Clinica de Faceri Tarnier
Specialist în faceri şi boli de femei
17 str. Elena Doamna (fostă str. Albă)
8—10 a. m. 2—5 p. m.

De vînzare

La 10. Decembrie, Tribunalul Iaşi, casele Leizer Iţicovici, strada de sus 191, pentru 60,000 lei şi Aron Vodă 126, pentru 12 000 lei, precum şi Casele Arnold Bercovici str. Procopie şi Sf. Teodor 10. pentru 40,000 lei.

A se adresa

Maior A. Hagiescu
Strada Popa Tatu No. 64
Bucureşti

BYRRH Cel mai bun VIN TONIC ŞI APERITIV

PREMIAT La toate dispoziţiunile din lume şi la expoziţiunea generală romînă din 1906. (82 medalii)

BYRRH

Vînzare anuală 7 Milioane BUTELII

VIOLET FRERES (THUIR) FRANŢA

I. VIOLET Succesor

De vînzare la toate magazinele de consum din ţară

Chiar Săptămîna viitoare

Incepe tragerea Clasei I-i:

14 (27) DECEMBRIE 1912

Veniţi prea târziu

dacă nu cumpăraţi imediat lozuri norocoase:

1|8 LOZ Lei 1.50

1|4 Lei 3.—1|2 Lei 6.—1|1 Lei 12.

Cel mai mare câştig al acestei loterii eventual:

LEI 900.000

Comenzile din provincie se efectuiază prompt şi conştiincios contra plăţii anticipate, sau sub ramburs

Acei dintre stim. mei clienţi cari vor să continue jocul cu aceleaşi numere cu care au participat la loteria trecută, sunt rugaţi să-şi asigure dreptul de participare, achitând imediat preţul Clasei I-iu, se înţălege dacă numerile le mai avem disponibile, altfel vom fi nevoiţi a dispune asupra biletelor.

Rob. Th. SCHRODER

BUCUREŞTI

Centrala: Calea Victoriei 97

Sucursale: Calea Victoriei 50 Calea Griviţei 96 Str. Lipscani 72

BOTOŞANI Calea Naţională 203; **IAŞI** Str. Ştefan cel Mare 8; **GALAŢI** Str. Domnească 14.

CRAIOVA Str. Unirii 69; **BRAILA** Piaţa Sf. Archangheli (Casa Rally); **PLOEŞTI** Str. Basarabilor 1

Renumitele PLUGURI

intregi de oţel bătut marca PORC MISTREŢ

DIN FABRICA

Gebrüder Eberhardt Ulm

a) cu 1, 2 şi mai multe brazde
b) speciale de vie
c) speciale de prăşit

Maşini de secerat de Mc. CORMIC precum şi alte maşini şi unelte agricole, permanent în depozit la

Fraţii Bachstez, Iaşi

Magasinul Conservatorului

IAŞI—Strada Lăpuşneanu 32—IAŞI

NOTE de MUZICA

ASORTIMENT complect după Programa Conservatorului

Instrumente Muzicale şi Accesorii

Reprezentanţa şi Depositul renumitelor

Piane şi Pianine

— ROSENKRANZ —

Neintrecute în soliditate şi ton frumos

Vînzare şi în rate mici fără aconto —

— *Cataloage gratis* —

INCHIBIERE DE PIANE CU PREŢURI AVANTAGIOASE

NEVRALGIELE

Hapurile Doctorului Moussette

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE ameţesc şi vindecă *Nevralgiele* cele mai grele de tămăduit, *Migrenele, Gastralgia, Sciatica, Afecţiunile reumatismale acute şi dureroase* cari se resistă tuturor celorlalte remedii.

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la masă. In diua cea d'antâiă se ia câte 3 hapuri: unul dimineaţă, unul la dejun, şi unul la cina, sêra. Dacă bolnavul n'a simţit vr'o uşurare, va lua 6 hapuri a doua di: 2 dimineaţa, unul la dejun, şi unul la cina, sêra. Nu trebue să ia mai mult de cât 4 pe di.

A se cere: Les VÉRITABLES PILULES MOUSSETTE de CLIN & Cie, de PARIS, *cari se pot găsi la toţi Droghiştii şi Farmaciştii.*

POÊLE-FOYER
En FONTE INOXYDABLE
Prix: 0f50c.
Raymond GARIEL
2, quai de la Mégisserie, PARIS
GRILLAGES, etc.
Envoi franco de l'Album sur demande

La administraţia ziarului se primesc anunciuri cu preţuri convenabili

Iaşi.—Tipografia H. Goldner, str. Gh. Mîrzescu 17—Instalaţie cu motoare electrice

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: Iași str Gh. Mîrzescu 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul X No. 1755 Joi 6 Decembrie 1912

O reformă în învățămîntul primar

E vorba după cum spun și ziarele, că zilele acestea să se înfăptuiască o reformă a învățămîntului primar.

Această reformă privește modificarea orelor în cari urmează să se țină lecțiuni cu copiii. Ea va consta după cît se vede în aceia că de la data punerei sale în aplicare, nu se vor face lecțiuni cu copiii de cît patru ore dimineața în loc de cinci ore cum se face pînă astăzi la clasele III și IV sau de aproape patru ore pe zi la clasele I și II, divizate în ore de dimineață și ore de după amiază.

Pentru multă lume o atare reformă nu prezintă mare importanță, de aceia ea va trece aproape nebăgată în seamă.

Și e un rău aceasta, pentru că tot ce privește învățătura și creșterea copiilor noștri ar trebui să ne intereseze în deosebi pe toți.

In alte țeri numai pentru că se schimbă o carte, și nu un întreg sistem de a învăța pe copii, părinții se mișcă, lumea toată discută, își dă părerea și dacă ceia ce s'a făcut, e rău, se îndreaptă.

Ar fi de dorit ca și noi să punem mai mult interes pentru ceia ce privește mai ales baza învățămîntului nostru, care e în acelaș timp temelia organizării noastre sociale. O reformă cît de mică trebuea văzută nu numai de specialiști, dar de toată lumea care o atinge direct sau indirect.

Așa, în cazul de față, chiar dacă reforma proectată e mică, totuși se poate avea consecinți, cari ar fi bine să fie puse în lumină, nu numai de specialiști, dar de cît mai mulți.

Imi inchipuesc că revistele speciale s'au spus cuvîntul lor, dar sunt de părere că reforma se poate și e bine a se discuta și prin alte organe de publicitate.

Voesc să ating cu ocaziunea aceasta cîteva puncte, asupra cărora cred că trebue să se facă o discuție mai largă.

Reforma ce se propune poate fi privită din multe puncte de vedere, dar cele mai importante vor fi desigur, acel al profesorilor, acel al elevilor și în fine al societății.

Institutorii pot găsi că prea e grea sarcina lor de a munci timp de 5 ore zi cu copii mici, într'un aer de multe ori confinat. Ei mai pot găsi că e greu să vii de două ori la școală, pe fiecare zi, atît vara cît și iarna.

Negreșit asemeoea motive pot părea plauzibile și deci din acest punct de vedere reforma va fi binevenită.

Dar lăsînd la o parte orice considerațiuni de altă natură, e bine să ne aducem aminte de discuțiunile, cari au avut loc și la noi, dar mai ales în alte țări asupra raporturilor dintre profesor și elev.

E bine să ne gîndim puțin la ceia ce trebue să cerem noi de la învățămîntul primar și cel secundar. Astfel cu toții vom fi de acord, că, chiar dacă aceste învățăminte ne vor da cetățeni cu mai puțină carte, însă *oameni de caracter*, de sigur atunci ele au bine meritat de la societate. Ori, formarea caracterului e operă de educație. Și acest lucru trebue să-l cerem noi de la toate gradele de învățămînt. Nu se poate face ceva bun în această ordine de lucruri, de cît alipind cît se poate mai tare și mai îndelungat timp pe profesor de școală.

De aceia s'a constatat în anii din urmă reviriment în părerile celor mai bine chemați a se pronunța asupra acestei chestiuni. In învățămîntul secundar din Franța, Germania, Austria etc. se muncește cîte 33, 34 și chiar 36 oare pe săptămînă, nu ca la noi unde ajungem la minimum 28 oare.

Francezii, vorbind de învățămîntul secundar al lor, ziceau: *unitate de învățămînt, profesor unic.* In așa mod zic ei se leagă mai bine profesorul de școală. Și e bine ca profesorul să fie cît mai mult timp în contact cu elevii săi, căci numai așa se poate stabili între dînșii acel curent de simpatie, de aprecieri reciproce, cari fac să se nască încrederea.

Academicianul Hanotano zicea: *„profesorul care trece numai prin clasă nu e un amic și părinte pentru elevi; este un instructor agresiv, grozav și cîte odată chiar odios“.*

Și noi mergem pe aceiași cale. Cerem astăzi de la profesorii secundari cîte 15 oare de lucru pe săptămînă. Ba, tendința legiuitorilor anteriori era de a le da și mai multe oare, legîndu-i și mai tare de școală, dar plătindu-i după muncă. Cele ce zic aici despre secundari, cred că s'ar potrivi și la Primari. Este necesar ca institutorul să fie mai bine plătit, dar nu e bine ca dînsul să fie musafir la școală.

Cît despre aceia că vin de multe ori la școală, să se gîndească un moment la un profesor, care face lecțiuni la două școale și cîte odată la trei și atunci vor vedea că numai dînșii sunt expuși a face curse multe.

E drept că în decursul timpului s'au distrus multe măsuri, cari se socoteau niște pedici pentru progres. Am distrus examenele de finea anului școlar, după cum am distrus premianții, cu sărbătoarea ce i servea de corolariu, împărțirei premiilor.

Altă-dată profesorii noștrii socoteau că luptele din școală ne prepară pentru cele ce vom avea a purta mai tîrziu în viață. Astăzi se pare că această concepție a lor era o curată prostie și că dascalii noștri de atunci nu pricepeau nimic din ale educației. Se socotește astăzi că ar fi un pericol, dacă s'ar face ca altă-dată ca în sunetul muzicei și aplauzele publicului, învingătorii să primească recompense. Bine am făcut ?...

E drept că societatea modernă înțelege să ușureze munca, dar aceasta nu trebue să însămneze că astăzi nu trebue să muncim.

Voim să ușurăm munca elevilor, de aceia astăzi le punem la îndămînă toate mijloacele pentru aceasta. Administrația școlară să gîndește a introduce și cinematograful în școală, pentru ca clasul să se instruiască prin vedere așa că osteneala lui de a învăța să fie cît mai ușoară.

Dacă însă lucrul merge la exces, atunci ajungem să auzim idei ca cele preconizate de un inspector școlar, de acum vr'o doi ani în urmă, care cerea ca școlarul să iasă cu lecțiunea învățată din școală și acasă să nu învețe nimic, nici să citească ceva. Se cerea chiar a se lua măsuri contra profesorului, care ar obliga pe elevi să mai arunce ochii și pe carte ori ai da vre-o temă.

Ori cîte mijloace însă pentru a ușura învățătura elevelor s'ar introduce totuși e de nevoie să fie cine-va care să le arăte cum trebue să se servească de ele, trebuie să-i deprindă cu rînduiala muncei și aceasta nu se poate face grămădind totul într'un timp, care nu e suficient.

Unde mai punem că munca intensivă ce s'ar cere institutorilor cît și elevilor, n'ar fi de cît în detrimentul și al unora ca și al altora.

Nu pot crede că prin procedarea aceasta să se tindă la o egalizare de muncă, ca chestiune de oare, între institutorii și profesorii secundari. Alta e pregătirea unora și alta a celorlalți. Ca pregătire mai degrabă ar fi o asemănare între profesorii secundari și cei universitari, dar cu toate acestea cîtă diferență între muncă și tratamentul lor ? Și în instrucțiune sunt grade ierarhice, consacrate de timp, și lor ne supunem.

In cît privește pe elevi, problema ce discutăm, poate da naștere la oare-care discuțiuni.

Așa, nu știm dacă o dată cu modificarea orarului se va modifica și programul. Dacă aceste rămîn ca mai înainte, cred că vor conveni, toți, că ceea ce oamenii competenți au judecat, că nu poate fi mistuit de un elev de cl. III ori a IV primară în 30 oare pe săptămînă, s'o poată face acum în 24 oare.

Dacă programa se reduce, atunci lucrurile ar lua o altă față și încă și atunci tot ar fi loc a se vedea de e bine așa.

Dar de altă parte, să ții patru oare în șir copii mici la învățătură, deci la muncă, este potrivit ?

In legea industrială care se ocupă de munca copiilor în fabrici si ateliere, după ce nu se permite întrarea lor acolo de cît după 12 ani împliniți, se stipulează că ei nu vor fi obligați a *munci mai mult de patru oare în șir.*

In școala primară avem a face cu copii începînd de la vrîsta de 7 ani pînă la 11 ani. Bine ie să i punem la muncă aproape încontinuă pe timp de 4 oare, (căci întreruperile vor fi foarte mici) de și munca lor diferă de aceea a copiilor în fabrici, dar tot muncă ie?

Ce vor face apoi acești elevi după amiază, cînd știm că nu sunt obligați să mai vie la școală ? Acum un an se aplicase de probă un orar, ca cel propus astăzi. S'a aplicat însă vara. Or, elevii din orașul nostru se primblau singuri ori în grupe pe la Frumoasa ori pe malul Bahluiului. Dacă părinții, ar putea să-i ocupe, negreșit școala ar găsi aici ajutorul dorit. Dar se știe că majoritatea copiilor de școală primară din orașe, sunt de extracțiune inferioară. Părinții ocupați cu munca, nu se îngrijesc de ei și dacă școala îi alungă de la dînsa după amiază, nu le va rămîne de cît vagabondajul.

Or cum, în aceste vremuri, cînd o țară ca Franța, caută să strîngă copii de pe drumuri, să le creeze aziluri unde să-i țină sub privigherea unui învățător toată ziua cît părinții sunt la lucru, noi să-i lăsăm absolut liberi, pare a nu fi ceva la locul său.

La țară par'că ar mai merge să se lese de-amiază liberi copiii. Părinții îi întrebuințează la gospodărie, dar se știe că și acolo se face abuz din aceasta.

In programul cursului primar urban e drept că nu se prevede timpul cînd nu se ține lecțiunile. Se zice numai: Religia, clasa I, $^3/_2$ oare pe săptămînă, clasa II $^3/_2$ oare pe săptămînă. Negreșit că de aici s'ar putea trage concluziunea că regulamentarea timpului se face cum am voi noi, deci să punem toate oarele numai dimineața.

Avem însă tradiție și eu cred că trebue respectată. De alt-fel în învățămîntul privat se muncește mai mult, pentru că se învață și ceva limbi streine.

Am ajunge astfel că învățămîntul acesta să fie superior celui al Statului, lucru ce pînă astăzi nu s'a pomenit, cel puțin la noi. In ce privește apoi societatea, părinții copiilor, toți au interes a vedea pe băeții lor îndemnați a munci, deprinși cu muncă ordonată.

Dacă s'ar face o anchetă nu pentru părinții, cari trimet copii de acasă să facă obrăznicii la școală, dar pentru cei cari-și dau sama de rostul învățăturii și educațiunii copiilor lor, mi-i teamă că nu pentru cele patru oare de muncă dimineața, vor înclina.

Se zice că reglementarea nouă va face ca elevul să nu facă de cît două drumuri la școală, iar nu patru ca acum.

Acesta, cel puțin, nici nu-l cred argument serios. Noi profesorii, oamenii în vrîstă și mergem de cîte două ori cel puțin la școală, mai ales, cînd ni se complectează oarele la două școale, și nu ne plîngem, dar un copil, care e cu mult mai vioiu și sprinten ? Socotesc că modificarea de care e vorba are o însemnatate pentru bunul mers al învățămîntului mai mare de cît s'ar crede.

Experiența făcută anul trecut ne poate fi concludantă.

Trebue să ținem samă în înfăptuirea ei, de mediul social în care trăim noi. Familia nu ajută în deajuns școala. Părinții, ori muncesc și n'au timp a se ocupa de copii, ori n'au acel grad de cunoștință și pricepere necesar pentru aceasta.

Înțeleg ca munca institutorului să fie mult mai bine plătită de cum se face astăzi, dar să nu-l deslipim așa de ușor de școală.

N'am negreșit pretențiunea de a fi atins toate punctele pe cari o asemenea discuțiune le ridică. Sunt însă, și cred că mai sunt și alții ca mine, nu în destul de luminat asupra reformei ce se propune. Doresc ca o dezbatere largă să se facă în această materie și aș fi fericit dacă mi s'ar da argumente așa de temeinice în cît să n'am altceva de făcut, de cît să mă închin înaintea lor. Doresc ca să dispară ponosul sub care stă școala cam de mult, că adică „școala e pentru profesori, iar nu pentru elevi“.

V. I. Radu

MILITARISMUL

Rezultatele strălucite la care au ajuns statele creștine de peste Dunăre, au dovedit că chiar națiunele relativ mici pot ajunge foarte departe cînd înțeleg și cultivă spiritul militar.

Se știe de toți, cum Romînia, în toate timpurile, a avut o deosebită solicitudine pentru armată. Acum de curînd, în timpul crizei balcanice, peste o sută de milioane au fost consacrate în vederea sporirei munițiunilor și a armamentului de războiu. Noul Parlament ratificînd creditele deschise, va vota și alte sume importante tot în acelaș scop.

Pentru viitor se prevede o și mai mare desvoltare încă a puterilor și spiritului nostru militar.

Din multiplele nevoi ale armatei, două puncte mai ales, apar ca absolut indispensabile.

Primul, este sporirea numărului combatanților propriu ziși. Mersul ascendent al populației, permite recrutarea unui contingent anual de 50,000 de tineri, ceea ce, menținîndu-se termenul de doi ani numai, face permanent sub drapel 100,000 oameni. De aci, necesitatea de a se organiza și mai complect încă regimentele de rezervă cari, din toate punctele de vedere, trebue să se prezinte, ca număr, organizație și instrucție, exact în aceleași condițiuni ca și cele 40 de regimente active.

Al doilea punct, care preocupă lumea militară, este chestia ofițerilor de rezervă. Nu numai că, de aci încolo, instrucțiunea militară dată tinerilor bacalaureați va trebui să fie cît mai complectă, dar încă se impune stabilirea unor legături tot mai strînse, cel puțin timp de zece ani, între tînărul ofițer rezervist si cadrele din care face parte.

Tendința către militarizare, n'are nimic care să ne poată nelinişti. Din potrivă, ea e perfect compatibilă cu ideea de ordine și disciplină, cu simțul împlinirei datoriei și cu ideea de conștiință națională, — atîtea bunuri neprețuite cari stau la temelia ori-cărei națiuni vrednice de a merge înainte.

Declarația d-lui Badareu

Delegația Camerei de comerț din Capitală, părăsind pe ministrul de lucrări publice, s'a declarat perfect mulțumit de răspunsul obținut.

Nici nu poate fi altfel.

D. Al. A. Badareu s'a ocupat în deosebi cu chestiunea și cunoaste adînc nevoile comerțului și industriei.

Sunt ani de cînd s'a constatat lipsa mare de drumuri de mărimea rețelei de căi ferate, și de îmbogățirea materialului rulant, singurele mijloace pentru a da un nou avînt industriei și comerțului.

Nu poate fi vorba numai de împrejurările extra-ordinare de azi.

Dar în timpuri normale, din lipsa arătată mai sus, am avut a înregistra o paralizare a industriei și comerțului din lipsa de vagoane.

Și a suferit din cauza aceasta, și exportul nostru de cereale, baza bogăției țărei.

Proprietarii n'au avut posibilitatea de a răspunde angajamentelor lor, căci pînea n'a putut fi transportată la locul hotărît, iar exportatorii s'au văzut în trista pozițiune, de a nu putea răspunde la timp obligațiunilor lor față de casele străine.

Toate aceste au cauzat și cauzează pagube însemnătate.

Din prima zi a alcătuirei actualului guvern, domnul Al. A. Badareu cu francheța ce o caracterizează, nu s'a sfiit ca el însuși să releve răul și să-și ia angajamentul tot de a aduce o bună îndreptare.

In chiar primul consiliu de miniștri, d. Al. Badareu a formulat propunerea, indicînd anume ce este de făcut, pentru a da o deplină satisfacțiune dorinței generale.

Din nefericire, evenimentele din afară preponderează și guvernul preocupat de marele viitor al țărei, e silit a temporiza ori ce altă chestiune.

Dar făgăduința d-lui Badareu va fi cu sfințenie adusă la îndeplinire, — despre aceasta nimeni nu se îndoește.

D.

OAMENI ȘI LUCRURI

Spre o viață nouă

E vorba de viața noastră universitară, în cari se prevestesc schimbări în diferite direcțiuni și înțelesuri.

In rîndurile profesorilor—grație recentei intervențiuni a d-lui profesor Ion Peretz—se prepară inițiativa unei serioase îmbunătățiri în relațiunile personale dintre profesori pe de-o parte, în lărgirea orizontutului de activitate socială și culturală a corpului profesoral.

Mulțumită energiei unui tînăr profesor —d. Dim. Gusti—se proiectează transformarea și reorganizarea bibliotecei,—care e cu totul de prisos, așa cum funcționează, ori—mai drept — cum *nu* funcționează astăzi.

Biblioteca!

Dacă s'ar concentra *acolo* toată luarea aminte, toată activitatea, tot prisosul de vreme și de voință—ce imensă cîtime de foloase ar trage, în viitor, societatea care-și pune atîtea drepte speranțe în corpul profesoral—care e prezentul — și în corpul studențesc—care e viitorul.

E pur si muove...

Se poate spune că și din rîndurile studențești se arată, de un timp încoace, cele mai îmbucurătoare semne de schimbări și de îndreptări. Sunt semne sigure ce prevestesc că, peste puțin, va fi încetat terorizarea care ținea tineritul studențesc în făgașul unei strîmte concepțiuni despre oameni și lucruri ; va fi trăit pretenția infatuoasă de a impune a priori —studențimei —iezuitice convingeri, despotice înclinări de dușmănire a libertății și neatîrnării intelectuale.

Chiar în numărul de astăzi al ziarului un tînăr nou venit în incinta universității arată, în chip suggestiv, penibila impresie ce a resimțit față de încercări.e de terorizare pornite din mediul suspect al micilor fanatici.

Intr'un stil impetuos și convingător, un alt student—d. Cezar Petrescu—arată într'o revistă din Capitală pînă în ce grad s'a mistificat mentalitatea singurei instituțiuni oficiale a studențimei iașane—care n'a trimis o coroană pentru sicriul lui Caragiale. Știm de asemenea că n'a adresat un cuvînt de mîngăiere și de condoleanță familiei Caragiale, în ziua cînd se făceau funeralii naționale celui mai mare scriitor romîn ce s'a ivit de la Eminescu încoace.

După atari adînci falsificări de suflete, —reacțiunea se impunea în mod firesc, în mod fatal, în virtutea acelor tainice și drepte legi cari cer și impun echilibrul preste tot, neîngăduind întronarea anarhiei, triumful dezordinei.

Și reacțiunea vine, fără larmă, fără sfidări,—ci purtată de mînă de un prieten și sfetnic unic: bunul simț.

Există încă, din fericire, destul suflet, destulă, simțire, destulă inimă, destulă inteligență, voință și cultură în rîndurile tinerimei universitare ; prea destulă ca să împună tăcere zgomotoasei deșertăciuni.

Cu un astfel de capital moral, lesne se va crea viața cea nouă în locul cele sterile de altă-dată. Iar toată lumea va da cu drag tributul de iubire și de simpatie *acestei* vrednice activități universitare, punîndu-și în ea speranțele toate pentru ziua de mîne.

Rodion

Locuința modernă

— Din noile chestiuni sociale —

I

In vremea aceasta, cînd se construește cu atîta furie și repeziciune, cînd casele răsar din toate colțurile ca ciupercile, fără să'ți dai seama cum, cînd orașe întregi își schimbă fața, renăscînd mereu, — în vremea aceasta de monștrii architectoniei, care tot se tot întrec în etage, chestiunea locuinței moderne e cea mai importantă și nu tocmai așa ușor de rezolvat.

Azi se construește fără nici o măsură cu o furie oarbă, necugetată. Azi cei ce construesc au perdut ori ce simț de răspundere față de generațiile viitoare și nu se gîndesc de loc, ca strămoșii noștrii, că ceia ce construesc va arăta lumii epoca lor culturală.

Nu mai e azi nici un stil hotărît. E un amalgam de stiluri personale, de ciudățenii, artistice, de încercări de creați originale și fanteziste.

Firul trainic al tradiției pare a fi cu totul rupt.

Ce-i de făcut ?

Să ne întoarcem înapoi, scormonind și copiind toate stilurile ?

Dăm atunci prea mult îndărăt și arta aceasta nu s'ar potrivi de loc cu spiritul timpului nostru, cu pretențiile noastre de artă atît de rafinată, produse de secole de cultură.

Să creăm stiluri noi din propria noastră fantezie ?

Tradiția ne leagă prea strîns cu lanțurile ei.

Să continuăm starea actuală ? Am ajunge la o stare nesuferită și la o adevărată decădere chiar a artei architectonice.

Trebue deci să respectăm cu sfințenie operile străbunilor noștri, să nu uităm însă propria noastră epocă culturală menajînd spiritul nostru modern și.... căutînd un drum nou în architectonică. Acesta dar e singurul mijloc pentru o fericită schimbare chiar a actualei stări de lucruri,

*

Infrigurata viață modernă, cu neobosita goană după afaceri, în care fie care vrea să parvie sau să-și păstreze situ a

KALODONT

PASTĂ DE DINŢI

de vânzare la: PARFUMERIĬ, FARMACIĬ, DROGUERIĬ etc:

F. A. SARG'S SOHN & Co., Viena-Berlin-Paris

Reprezentanţi: Sam. Löbl, Bucureşti.

ţia cîştigată, cu iştovitoarea muncă zilnică a miilor de robi din uriaşele stabilimente industriale, cu cerinţele din ce în ce mai mari şi mai felurite ale spiritului nostru, care are în urmă o cultură de secole, — toate aceste fac din omul de azi o fiinţă de-o extremă sensibilitate.

Nu mai e viaţa de linişte patriarhală a strămoşilor noştrii cu spiritul lor cumpătat.

E lupta crînceană a vieţii, în care fiecare e un număr, o rotiţă a imensuiui mecanism social.

Şi'n secolul aceste de nervozitate şi automatism, în care totul ce face în mare, arta architectonică din ultimul timp, peartă numai pecetea spiritului cel modern.

Şi astfel au eşit ca din pămînt acele uriaşe clădiri, acele case — cazarmă, acele case zgîrie — norii, cu nenumărate etage, care în America păreau că au atins tot maximul posibil şi care totuşi cresc mereu.

In aceste blocuri imense împărţite în sute şi sute de compartimente, stau sute şi sute de compartimente, stau sute şi sute de familii, despărţite numai printr'un simplu părete.

Iar cînd după sfîrşitul muncii istovitoare a zilei, nenorocitul „om modern" se întoarce la „casa" lui, unde doreşte liniştea, odihna, ca să se mai întremeze nu poate avea nici aceasta.

Pretutindeni, la dreapta şi lu stînga, de asupra şi dedesubtul compartimentului său, ziua ca şi noaptea, e acelaşi sgomot nesuferit ca şi pe stradă şi la locul de muncă, iar el e şi aici acelaş automat şi numai acelaş simplu număr.

Nu se simte la el acasă, nu simte plăcerea unui loc comod; e ca un vizitator de-o zi la hotel.... Lăs la o parte celelalte neajunsuri de ordin practic şi higienic.

In rezolvarea acestei importante probleme a locuinţei moderne, lucrează cu rivnă o sumă de artişti specialişti, care au reuşit să pornească o fericită mişcare pentru o locuinţă ideală.

Fie care familie trebue să aibă locuinţa ei, care să întrunească toate cerinţele de estetică, de comoditate şi de higienă. Omul de azi după munca lui de-o zi, trebuie să se simtă în locuinţa sa ca la el acasă: în deplina libertate şi comoditate. Casa să fie pentru dînsul şi copii săi o mică patrie, în care toate bucuriile şi durerile sa fie ascunse de ochiul lumii. Străzile acelea pline de larmă şi de mişcare, să fie înlocuite cu aer curat, cu verdeaţă, deci cu grădini. Aceasta e într'un cuvînt, tendinţa ideală a nouei mişcări ce s'a început în marele oraşe: *formarea aşa numitelor oraşe-grădini, adică contactul cît mai intim cu natura.*

Da, natura cu toate darurile ei, pe care omul modern, din cauza împrejurărilor în care trăeşte, n'o cunoaşte şi n'o simte decît în grădinile cafenelelor, în parcurile unde se abate cîte odată sau în scurt timp de vilegiatură. Să-ţi fie casa în mijlocul unei grădini, în mijlocul liniştei, a deplinei libertăţi, a aerului curat, acesta e idealul unui om, care o zi întreagă e în cea mai febrilă şi mai istovitoare activitate, aceasta şi-o doreşte şie' şi şi copiilor săi.

Englezii, la cari spiritul de tradiţie e mai înrădăcinat ca la ori care alt popor, au înţeles de mult aceaslă necesitate şi-au ajuns a-i la o rezolvare a problemei locuinţei moderne, care atinge perfecţiunea. Germanii calcă pe urmele lor şi tind să-l egaleze | şi mişcarea aceaste se întinde pretutindeni.

Aceste locuinte formează în jurul oraşelor, în jurul marelor centre de activitate, nişte cartiere pline de verdeaţă şi de aer, care înconjoară oraşul ca un briu. Pentru marea massă a proletariatului, mai ales, această chestiune e de cel mai vital interes. Şi astfel se nasc acele admirabile colonii de lucrători care formează un pas important la complecta realizare a oraşelor grădini.

Adaog în treacat că şi pentru *„regenerarea fizică"* a omului modern istovit de muncă şi de vicii, va găsi in rezolvarea acestei probleme, un mare pas înainte.

*

Dar odată cu mişcarea de mai sus, s'a produs şi altă mişcare într'o chestiune destul de importantă. E vorba de stilul architectonic. După cum s,a înţăles că în vremea aceasta de uriaşă ativitate, trebue să ne întoarcam la strămoşeasca casă de linişte bucurie şi verdeaţă, s'a înţăles şi că nu trebue să ne depărtăm prea mult de stilul acelor case. — Faţadele şi interioarele trebuesc să'şi păstreze carecterul lor etnic şi chiar local iar la marile lucrări de artă superioară, motivele vechi populare, trebuesc puse cu pricepere în serviciul lor. Tradiţia deci trebue contiuuată, unind arta veche cu cea cultă,

—Noi însă, dacă am rămas în genere cu toată epidemia de construcţii, cu vechia grădiniţă sau livadă, în ce priveşte stilul, am rupt orice continuare a tradiţiei şi astfel e numai o înşirare nesfîrşită de faţade schimonosite, care nu lasă vre'o impresiune estetică. In cercarea oficială de reînviere a vechei architecturi romîneşti e deci destul de fericită.

Dar acum cînd şirurile de case se strîng din ce în ce în toate oraşele noastre, cînd masivele de piatră şi străzile prăfuite şi gălăgioase, iau locul grădinei, o mişcare puternică trebuie să se nască, pentru a înfrîna aceste devastări. Acum e timpul la o sistematizare a planurilor oraşelor noastre. Tot ce acumulează munca toate clădirile de folos general să fie grămădite în centru, în cartiere anume, cari dacă nu se poate altfel, pot fi un bloc cît de compact; în jurul lor să se păstreze grădinile, întreaga natură aşa cum e, pentru adevăratele locuinţe moderne.

Relgis.

Cele mai fine varietăţi

de

PERE ŞI MERE DE IARNĂ

de vînzare la moşia Climeşti jud Roman.

Reprezentanţii studenţimii

Moto: «...Te aşteptăm să vii la Iaşi».
(Din telegrama exp de studenţii Ieşeni dl u N. Catargi).

In calitate de student al „Facultăţii de Drept", m'am hotărît, într'o bună zi, să dau şi eu o vizită acelora cari la prima ocazie ce se prezintă vorbesc în numele studenţimei Universitare, deci şi în numele meu...

Vroiam să-i cunosc mai de aproape; să stabilesc un contact mai intim între mine, un singur ins dintre ce-i ce formează „studenţimea", cu acei care şi-au luat sarcina de a o reprezenta. Vroiam să fac aceasta, convins că una din condiţiile necesare pentru propăşirea şi desvoltarea unei societăţi este armonia şi unitatea dintre factorii ce o compun.

Şi m'am îndreptat atunci spre „Centrul studenţesc" considerînd acest local ca fiind cel mai indicat, pentru a putea găsi adunaţi pe cei mai mulţi dintre acei pe care doream a-i cunoaşte mai bine.

Pe drum însă, meditînd asupra activităţii ce eventual socoteam că trebue să existe, în ori-ce moment, în interiorul societăţii... în imaginaţia mea, vedeam cu gîndul grupuri de studenţi strînşi împrejurul vre-unei mese, sfredelindu-şi fruntea cu degetul arătător, frămîntîndu-şi mintea, discutînd cu aprindere, dar cu gravitatea impusă de cultura lor, chestiuni literare, nu ştiinţifice. M'a cuprins sfiala şi o adîncă părere de rău că prin prezenţa mea va trebui să-i întrerup pentru cîteva clipe, de la atari preocupări înălţătoare, — aşa că începusem să stau la îndoială dacă trebue să mai păşesc într'acele momente pragul „Centrului studenţesc".

Cugetînd însă apoi, că dacă nu voin face acest pas azi, va trebui să-l fac mîne, cu aceleaşi consecinţi şi fiind cuprins tot odată de dorinţa de a-i cunoaşte şi a mă afla cît mai curînd în mijlocul lor, mi-am continuat drumul, iar odată ajuns la uşa „Centrului" cu multă sfiială şi precauţiune, pentru a nu face sgomot, am deschis'o şi am intrat.

Prima privire aruncată în interiorul salonului Centrului, a avut ca reflex în inima mea şi prima decepţie!...

In locul celor cîte-va grupuri de studenţi pe care eu mi-i închipuiam că îi voi găsi cufundaţi în lecturi culturale, realitatea mi-a arătat o adunătură de vre-o duzină de elevi de liceu, mulţi vechi cunoştinţi pe care prea marele număr de *preocupări intelectuale* i-a făcut să nu-mi rămîie în urmă, iar aceştia nu aveau înaintea lor vre-o revistă ştiinţifică sau literară, ci diferite: „Solii", „Trîmbiţe", „Răcnete" „Uniri" „Neamuri" şi alte asemenea burueni ale ziaristicei noastre, pe care le cetiau sgomotos şi cu nesaţ. La intervale foarte mici glasul unuia dintre ei domina de toate celelalte, cetind cu multă satisfacţie vre-o înjurătură mai brutală a vre unuia dintre autorii articolelor din sus numitele ziare, la adresa autorităţilor, ori a oamenilor politici...

Plictisit de acest spectacol, m'am strecurat — cu multă precauţiune, pentru a nu-i deranja cumva din ocupaţiile lor,— în odaia vecină şi... minune mare! ...Am zărit acolo studenţi. Da erau 4 la număr. Îi cunoşteam doară prea bine din ziua în care fuseseră alegerile pentru comitetul „Centrului". Discutau; discutau cu aprindere (o dovadă mai mult că erau studenţi) şi cu nervositate, după cum o dovedeau gesturile lor.

Crezînd cumva că s'a iscat iarăşi vre-o polemică literară între d. Gherea şi d. Marinescu, sau că s'a găsit cineva să răstoarne teoriile lui Lombroso, ori mai ştiu eu care alt savant, împins de un viu interes şi de o vie curiositate, am tras cu urechea. Dar vai! Iarăşi decepţie!

Subiectul discuţiei, mai bine zis, cauza larmei şi injuriilor — căci de aceste se auziau — era: guvernul, administraţia, alegerile şi aşa mai departe.

Uluit, m'am întors pe uşa pe care intrasem, grăbit şi părăsesc cît mai curînd localul. Fatalitatea însă face să fiu observat de către un membru al duzinei de elevi, din pacate fost coleg, care neputîndu-şi explica prezenţa mea în acest local şi tot odată pentru a face atenţi de acest fapt şi pe ceilalţi tovarăşi, isbucneşte lăbărţîndu-şi gura cît îl cuprinde dantura dinţilor îngălbiniţi, — dinţi de fumător precoce:

—„Hă! hă, hă!... i'ote mă!... Simionescu?!"

— „?!"

— „Hi!... măi Gicule, ci cauţi pi la noi?!"

— „Am venit şi eu la „Centrul Studenţesc"...

— „D'apoi tu nu eşti naţionalist... *N'ai ce căuta".*

Am rămas zăpăcit pentru un moment, ne ştiind dacă trebue sau nu să-i mai dau răspunsul cuvenit. Ce mi-ar fi folosit? Dacă i-aşi fi spus că eu îmi închipuiam „Centrul Studenţesc" un local serios, în intericrul căruia studenţii se ocupă numai de interesele lor culturale, că „Centrul Studenţesc" nu-i un club politic; iar că preocupările studenţilor care-l îl formează nu's de a înjura şi a *ameninţa* pe toţi acei ce reprezintă o autoritate în Statul acesta, pe toţi acei ce au muncit şi au contribuit cu ceva la propăşirea economică şi culturală a ţărei al al cărui nume cu mîndrie îl purtăm. Nu! n'aşi fi folosit cu nimic, căci aceste lucruri nu sunt scrise în „Neamul" şi deci nu trebue să li se dea nici o ascultare; ba şi-ar fi rîs chiar de naivitatea credinţelor mele.

Pentru a nu mai continua deci conversaţia, în consecinţă şi şederea mea în local, i-am răspuns ultimei lui întrebări:

„Da! Ai dreptate, nu's naţionalist... şi deci n'am ce căuta printre voi, la „Centrul Studenţesc"...

Şi m'am dus grăbit, desnădăjduit a mai avea posibilitatea de a păşi în localul care de drept ar trebui să fie al nostru, şi să servească numai interesele noastre; dar care în realitate, fiind condus de o infimă minoritate de studenţi, cu asentimentul unei majorităţi de liceeni, servesc interese cu totul străină şi dăunătoare prestigiului nostru.

Dar iată că acum vre-o cîteva zile o mînă de studenţi, mînaţi de sentimente cinstite şi frumoase, au lansat un protest, prin care zugrăvind starea deplorabilă în care se află actualul „Centru Studenţesc", cer o radicală prefacere a regulamentului, şi menirei acestui local, în toate directivile dependente de realele interese ale studenţimei universitare.

Plin de bucurie şi recunoştinţă m'am dus şi le-am strîns mîna cu căldură, oferindu-le sprijinul meu şi le-am urat succes întru izbîndirea cauzei, care pe cît de frumoasă şi curată, pe atît de necesară restabilirei armoniei şi rîdicărei prestigiului studenţesc.

Sunt sigur că tot astfel, toţi acei studenţi cari se respectă şi ţin la demnitatea lor, nu vor ezita o clipă şi se vor duce să le deie concursul iscălind alăturea de dînşii protestul; iar autorităţile universitare cărora li se va înmîna acest Protest vor şti să-i dee cuvenita luare aminte şi cuvenita satisfacţie.

George Simionescu
Student.

Epitropia Generală

a

Casei spitalelor şi Ospiciilor

Sf. SPIRIDON DIN IAŞI

Face cunoscut că în ziua de 1 Februarie 1913, oarele 2—4 p. m. se va ţine în camera acestei Epitropii, licitaţie publică prin oferte sigilate pentru arendarea pe de 10 ani, cu începere de la 1 Aprilie 1913, a staţiunei balneare Slănic Moldova, cuprinzînd izvoare de ape minerale, alcaline, clorosodice, bicarbonate şi alcaline feruginoase pentru băut şi pentru băi; băile, inhalatoriul, otelurile, restaurantele, cazinul şi toate celelalte localuri din raza băilor şi din satul nou.

In caz cînd nu se vor prezenta concurenţi pentru întreaga staţiune se va ţine licitaţie la ora 4 p. m. din aceiaşi zi tot prin oferte sigilate, pentru închirierea în parte a stabilimentelor notate mai jos a băilor Slănic-Moldova pe timp de 5 ani cu începere de la 1 Mai 1913.

Licitaţia se va ţine conform Art. 72—83 din legea comptabilităţei generale a statului şl regulamentelor de licitaţie a Epitropiei.

Concurenţii sunt invitaţi a se prezenta în ziua licitaţiei însoţiţi de o garanţie provizorie în numerar sau efecte publice în valoare de 25,000 lei pentru întreaga staţiune, iar pentru stabilimentele notate mai jos, garanţia prevăzută în dreptul fiecărui stabiliment.

Epitropia generală îşi rezervă facultatea de a aproba sau nu oferta cea mai avantajoasă ce se va prezenta la licitaţie sau a ţine o nouă licitaţie dacă va găsi de cuviinţă.

Condiţiunile de arendare şi toate lămuririle necesare se pot vodea în ori ce zi de lucru la serviciul Ad-tiv, din cancelaria Epitropiei G-le din Iaşi.

	Garanţia proviz.
1) Restaurantul, cofetăria, cafeneaua, şi sala de biliard din Cazinul Regal.	2500 Lei
2) Băcănia	500 „
3) Cantina	150 „
4) L calul No. 7 din piaţa băilor Slănic p. legume şi zarzavat şi o baratcă în sat	150 „
5) Restaurantul No. 2	400 „
6) Restaurantul No. 3	500 „
7) Localul No. 1 de sub otelul Cerbu pentru ceasornicărie	100 „
8) Localul No. 2 de sub otelul Cerbu pentru galanterie	100 „
9) Localul No. 3 de sub oteIul Cerbu pentru articole de mode	100 „
10) Localul cu dreptul de farmacie	150 „
11) Exploatarea apelor minerale	300 „
12) Două baratce în satul nou pentru spălătorie	100 „
13) Localul No. 4 din piaţa băilor Slănic pentru croitorie	100 „
14) Localul No. 3 4in foasta hală de bere pentru galanterii	100 „

No. 8913 19 Nov. 1912

INFORMAŢII

Lista de subscripţiei pentru aeroplanul „IAŞUL"

D-na Ana Conta-Kernbach	60 lei
D. Stefan Negruţi	500 „
D. Lupu Weinsengrün	30 „
D. Cristea T. Cristea	500 „
Banca Moldovei	200 „
D. Gh. Calmuski	20 „
D. Dr. Ilie Stroici	500 „
D. Grigore Iamandi	500 „
D. Dr. Gh. Proca, profesor la facultatea de medicină din Bucureşti	100 „
D. Nicu Stroici	300 „
D. N. Corjescu	100 „
D-na Lt.-Colonel Cătuneann	6 „
D-ra Beatrice Trantomir, prof.	2.50
D-ra Ida Ienescu, profesoară	2.50
Banca populară „Leul"	20 „
D. D. Brudea	5 „
D-na Zenobia Botez, subdirectoare la şcoala Elena Doamna—Bucureşti	20 „
D. Teodosie Motăş	20 „
Scoala de fete din Iaşi, Elena Doamnă, prin d-na Motăş, directoară	50 „
D-na Emilia Humpel	100 „
D-na Elena Omer Popvici	20 „
D-na Elena Conta	25 „
D-ra Mariana Kernbach	15 „
D. Leon Horga	5 „

Banii au a se adresa d-lui Victor Fara la Prefectura de judeţ.

:: Consiliul general al judeţului Roman şi delegaţiunea sa au fost dizolvate. Alegerile judeţene se vor face în cursul lunei Ianuarie 1913.

:: Astăzi Mercuri 5 Decembrie este aniversarea naşterei A. S. I. şi R. Arhiducelui Frantz Ferdinand, moştenitorul tronului austro-ungar, născut în anul 1863.

:: Au fost numiţi perceptori rurali fiscali cl, III-a d-nii Gh. Nicolau şi Dimitrie D. Popa, la jud. Iaşi, primul în loc vacant şi cel de al doilea în locul d-lui Mahalu, demisionat.

D. Leonida Popescu, la Vlaşca, în loc vacant.

:: Se crede, că recenzămîntul general al populaţiunei în localitate, se va termina la 19 Decembrie.

:: **Concert religios.** (Mîine Joi, 6 Decembre, orele 2 jum.—4 jum.), dat de „Unirea Educatoarelor Romîne", în scopuri de binefacere, cu bine-voitorul concurs al d-rei Beatrice Dogaru, absolventa Conservatorului din Iaşi, (Piano), d-lui Andrei Niculescu, bariton, absolvent al conservantorului din Milano, d-l Flor Breviman, absolvent al Conservatorului din Iaşi (Violoncello); orchestra conservatorului sub conducerea d-lui profesor Vlăduţă, corul sf-tului Spiridon, sub conducerea d-lui Diriginte I. Teodorescu, a d-lui Cătulescu, elev al Conservatorului din Iaşi şi a cîtorva tinere domnişoare din societate.

Partea I. — 1. „Concert la Naşterea Domnului", p. cor mixt, aranjat de G. Muzicescu.— 2. a. „Trio de l'Oratorio de Nöel" de Saint-Saens, Piano, Violină, Violoncel; b. „Adante Religioso", de Fr. Thomé, Piano, Violină, Harmonium, Violoncello. —3. „Doamne Milueşte" de 100 de ori, de Cor mixt de Lvoff.—4. a „Wie einst în schöner 'n Tagen", de Popper; b. „Träumerei", de Rob. Schumann, Violoncello.— 5. „Eri tu"— Aria Baritonului din „Ballo in Maschera" de Verdi. — 6. „Laudate Dominum", de Haendel, Solo Baryton, Cor mixt, Piano, Harmonium,

Partea II.—„După Stea"; Mister în 10 tablouri (proecţiuni electrice, 15 plăci) pentru: Soli, Cor, Orchestră, Poemă şi muzică de G. Fragerolle şi H. Rivière.

:: **Şcoiare.**—Se detaşează pe 1 Decembre pe Zaharia Aronovici de la Unţeni-Botoşani la Ripov-Prahova.

— Minist. transferă pe 1 Decembre pe învăţ. ajutor D. Stefănescu de la şcoala din Patrăşceni la şcoala Tărnăuca Dorohoiu.

— Ministerul transferă pe 1 Decembre 1912 pe d-nii A. Diaconescu de la Vîrful Cîmpului şi D. Xantopol de la Hudeşti-Lupeni-Dorohoiu, unul în locul altuia, prin consimţămînt.

— Preotul I. Serghie învăţ. la Bivol-Dorohoi, a obţinut un concediu de 2 luni, cu începere de la 15 Noembre, suplinit fiind de d. I. Munteanu.

— D-na Aurelia Totoescu instit la şc. de băeţi Hărlău a fost transferat pe 1 Decembre la şcoala de fete din acel oraş.

— Au fost numiţi suplinitori în judeţ. Botoşani: D-ra Medvedovici la Vînători şi d-na Maria Ghiţescu la Fîntînele-Slobozia în judeţ. Dorohoiu. Dl. V. Tincu la Lişna Suhărău. In jud. Roman: Maria Bărgovanu la Cantişeni; Pavel Popescu la Sabaoani, Eufrosina Popovici la Vovrineşti şi Ioan Georgescu la Boghicea.

— S'a acordat un concediu de 4 luni d-nei Natalia Antoniu de la Popăuţi Botoşani fiind suplinit de d. Al. Vătămănuţă.

— De unii învăţători cari locuesc la marginea oraşelor, şi centrele unde trebue să ia parte la conferinţele lunare fiind departe, făcîndu-se intervenţii spre a ţinea conferinţele lunare cu institutorii oraşului, consiliul inspectorilor a admis cererea lor.

— Dl. Gh. Popa absolvent a 7 clase liceu a fost numit suplinitor la şcoala din Munteni-Iaşi.

— Dl. A. Grigoriu a fost numit pe 1 Decembre suplin. la şcoala din Ursoaia Armăşeşti-Vaslui.

— D-nei Nat. Dimitriu învăţ. Erbiceni-Iaşi, i s'a acordat un concediu de o lună pentru boală.

— Învăţătorii şi institutorii cari au ţinut cursuri cu adulţii în anul şcolar 1911—912, vor trimite revizoratului un tablou de numele elevilor, numărul lor etc. şi numai în urma acestor date, îşi vor primi premiul pentru munca depusă cu adulţii.

:: Individul Ioan V. a Marandei de 18 ani ce era urmărit pentru furt, fiind prins în comuna Plugari de jandarmi şi pe cînd se transfera de la postul de jandarmi Plugari la secţia jendarmi Şipote pe drum s'a dat într'o fîntînă din marginea drumului înecîndu-se. Cadavrul a fost scos, nu sunt bănueli. Se fac cercetări de Parchet.

:: Focul a distrus una casă a d-lui Cantacuzino Paşcanu pe moşia Dumeşti, în care se află scriptele moşiilor Dumeşti şi Mălăeşti şi mobila arendaşului Saul Fischer. Evaluarea pagubelor se ridică la 20,000 lei.

Lucrurile au fost asigurate. Focul a devenit de la coşul sobei. Nu sunt bănueli.

Laboratorul de Analize Medicale şi Industriale

Doctor A. Ratianu

Chimist diplomat de la Universitatea din Geneva

— IAŞI — Strada Cuza-Vodă (Golia) 46 — IAŞI —

Execută: Analize complecte de urină, chimice şi microscopice; Analize chimice şi microbiologice de lapte de la doici; Analize bacteriologice de spute asupra bacilului tuberculozei; Analize de secreţiuni Uretrale asupra Gonococilor Neiser; Analize alimentare de Vinuri, lapte, făinuri etc. Analize de stofe din punct de vedere a compoziţiei şi a conţinutului în lînă, bumbac sau matasă, etc. etc.

Ultime Informaţii

In urma înţelegerei stabilite, viitorul primar al Iaşului, va fi d. D. Greceanu.

D. Tuduri va fi prim ajutor de primar.

D. Al. A. Bădărău, Ministrul lucrărilor publice, soseşte mîne dimineaţă în localitate.

Din cauza serbătorei de mîne, Sf. Neculae, numărul viitor al „Opiniei“ va apare Vineri la orele, obicinuite.

De la colonia albaneză din Bucureşti, primim următoarea telegramă:

Ziarul „OPINIA“

Iaşi

Colonia albaneză din Bucureşti vă mulţumeşte pentru simpatia exprimată pentru Albania liberă prin primul articol din ziarul „Opinia“ de azi.

p. Colonie, *Asdren*

Naţionaliştii din Petersburg au trimes telegrama următoare preşedintelui Camerei deputaţilor din Bucureşti: „Partidul rus naţionalist din Dumă, întrunit pentru prima oară, după ziua semnificativă de la 28 Noembrie, salută în persoana dv. pe poporul coreligionar romîn, care s'a unit cu noi acum 35 ani pe cîmpul de luptă, sub ocrotirea M. S. Regelui Carol. Sperăm că amintirea luminoasă a trecutului glorios va servi şi în viitor a forma o legătură puternică între poporul vostru şi al nostru“.

Senatul universitar se va întruni Sîmbătă, ora 6 p. m., pentru a lua cunoştinţă de raportul d-lui prof. Ilie Bărbulescu, privitor la ancheta făcută la Centrul Studenţesc.

Cele patru facultăţi ale Universităţii noastre au stabilit o serie de deziderate, care urmează a fi supuse Senatului universitar, care va delega pe d. M. B. Cantacuzino, senatorul colegiului universitar, pentru a le susţine în Parlament.

Toate facultăţile, cer între altele, desfinţarea art. 81 din legea instrucţiunei.

Marele colegiu universitar, în şedinţă de Luni. luînd cunoştinţă de donaţiunea făcută Universităţii de d. prof. C. G. Stere, care se ştie că a oferit Universităţii iaşane, ramura de măslin,—în argint, ce i-a fost dată de romînii din Ardeal—a votat o moţiune, prin care i se aduc călduroase mulţumiri pentru preţiosul dar,—şi recunoştinţa pentru marele serviciu adus cauzei romîneşti mijlocind pacea între fruntaşii de peste munţi.

Direcţiunea serviciului sanitar, pentru a evita introducerea holerei din Peninsula Balcanică, a luat noi dispoziţiuni pentru a se cerceta cît mai de aproape, călătorii cari vin din Constanţa şi porturile Dunărene.

Vagoanele cu paturi vor face obiectul unor cercetări amănunţite.

— Vagonul ds tramvai No. 2 condus de manipulantul No. 45, a lovit, eri, în str. Cuza-Vodă, în dreptul farmaciei Răteanu, pe Manole Nistor Gheorghiu din str. Stejar No. 11, rînindu-l greu, la ochiul şi obrazul drept.

Eri s'au declarat două începuturi de incendiu: unul în str. Elena Doamna 5 şi altul în str. Toma-Cozma No. 9.

Arestarea de la gară.—Subcomisarul Dimitrescu de la gară, în unire cu agentul special C. Popovici, au arestat aseară în trenul ce venea din Dorohoi, pe Emilian Georgescu, oficiant superior, la poşta din Ciudin, Bucovina.

Arestarea a fost motivată pritr'o telegramă primită din partea oficiului postal din Ciudin, după care Emilian Georgescu neagă faptul ce i se impută. El arată, că a plecat de la postul seu, fiind că i s'a refuzat un congediu şi a venit la Iaşi, unde are rude.

Asupra lui nu s'a găsit de cît 15 lei.

In noaptea de 3—4 curente pe la orele 7—8 seara s'a aprins şi ars un stog cu fîn al locuitorului Vasile Chirica din satul Vlădiceni Comuna Buciumi. Pagubile se ridică la 300 lei. Cercetările se fac de către şeful secţiei gendarmi.

In ziua de 3 Decembrie a. c. s'a internat în ospiciul Socola, alienatul Solomon Şeffer din oraşul Iaşi, fiind furios.

S'a aprobat de Prefectură numirea d-lui Ilie Coca ca sergent de oraş în poliţia urbei T. Frumos, în locul lui Vasile Buruiană distituit pentru furt.

La 19 a lunei va avea loc la Teatrul Naţional o producţie, dată de liceul particular, cu concursul d-relor Horga, Oiaga şi Şoimaru, şi al d-lui Cîrjă.

D-nii profesori d-ri Socor şi Amza Jianu au fost delagaţi de către Facultatea de Medicină din Iaşi, să ia parte în comisiunea pentru ridicarea la rangul de profesor definitiv la Facultatea din Bucureşti, a d-lui agregat dr. Gerota.

D-na Dr. Tereza Savini-Castano a cerut consiliului profesoral al Facultăţei de medicină să'i admită a trece examenul de docenţă pentru specialitatea de boale chirurgicale a copiilor. Cererea i-a fost admisă.

Astă-zi a fost expediat casei Centrale a Meseriilor. raportul alegerei ce a avut loc în adunarea speclală a breslei cizmarilor din Iaşi. Din cei 70 votanţi 98 au reales pe vechii membri ai comitetului, d-nii V. Arsenie, N. Teleman şi I. Cazacu.

Tot astă-zi domnul Arsenie a cerut telegrafic casei centrale o anchetă ca să probeze că controlorul Panaitescu cerînd, acum cîte-va luni, revocarea comitetului zisei bresle, a făcut uz de însinuări şi calomnii culese numai de la subalterni interesaţi şi provocînd astfel revocarea comitetului pe baza articolului 210 din Legea Meseriilor.

Consiliul profesoral al Facultăţei de medicină întrunit aseară, a declarat vacante catedrele de la care au fost permutaţi d-nii d-ri Juvara şi D. Ionescu şi au cerut, conform legei, senatului universitar menţinerea acestor catedre.

Ministrul de Interne a intervenit pe lîngă autorităţile din ţară de a se da tot concursul filialelor societăţilor „Crucea Roşie Romînă“ şi Crucea Roşie a Doamnelor romîne“ ca prin ofrande şi serbări să se mărească şi fondul acestor societăţi, iar acolo unde nu sunt filiale ale societăţei Crucea roşie a Doamnelor romîne. roagă a se stărui de a se înfiinţa.

Judiciare.—Tribunalul Iaşi s. I a infirmat mandatul de arestare lansat contra fraţilor Herşcovici, ordonînd punerea lor în libertate.

— Curtea de Casaţie secţ. III a respins recursul făcut de firma M. Grünspan şi fiu, contra decisiunei Curţii de Apel Iaşi secţ. I, prin care s'a declarat resiliat contractul de măciniş intervenit între firma recurentă şi firma Fraţii Diamant.

Noul program de astăseară Mercuri 4 Decembrie al teatrului cinematografic Pathé Frères din sala Circului Sidoli, cuprinde între altele: Infrîngerea lui Napoleon I-iu în Rusia. Reconstituire istorică făcută chiar pe cîmpiile Borodinei unde au fost date crîncenele lupte. Ţarul Rusiei a binevoit a se pune la dispoziţia Casei Pathé Frères, un intreg corp de armată (XI) pentru a da concurs acestei reconstituiri. la au servit tablourile lui Vereşaghin, picturile din sala Primăriei din Manchester precum şi acte şi documente autentice cari se păstrează în arhivele Parisului şi ale Moscovei.

Noul program de astă seară cuprinde apoi: Palatul şi parcul Chenonceaux (Franţa) excursiuni.— Deschiderea parlamentului romîn. — O excursiune în Grecia antică, vederi din clasica Eladă. — Tindală e urmărit, scene comice, etc. etc.

Noul program viitor să reprezintă Vineri 7 Decembrie: Dragoste nenorocită, film danez—Sacrificiul Magdalenei, roman contimporan—Prince la cinematograf, comedie etc. etc.

Mîine Joi 6 Dec. Matineu la ora 3 p. m. şi seara la ora 9 reprezentaţie serală.

Din Botoşani ni se telegrafiază, că Tribunalul a respins cererea de moratoriu, cerută de fraţii Gyps, marimanufacturişti.

Dl. Alex. Cotescu, derectorul general al Căilor ferate, se află suferind, silit a sta cîte-va zile în casă.

Amintim cetitorilor că în seara de 8 Decembrie are loc reprezentaţia de retragere a execelentei artiste Atena Georgescu, pensionară a teatrului Naţional

Un loz norocos puteţi găsi numai la **Rob. Th. Schröder** sucursala **Iaşi, str. Ştefan cel Mare 8**.

Tragerea cl. I la *14 Decembrie*, 1/8 *numai Lei 1,50*, 1/4 *Lei 3*, 1/2 *Lei 6*, 1/1 *Lei 12*.

Dela 1 Decembrie produsele Debitelor Badareu se vînd cu următoarele preţuri

	Litru	Kgr.
Unt pentru masă şi cafea		6.00
Smîntînă dulce centrifugată	2.80	
Unt proaspăt pentru gătit		3.80
Brînză proaspătă de vaci		1.—
Brînză de oi de putină		1.60
Brînză de munte		2,—
Brînză de munte de toamnă		2.60
Ouă proaspete	11 lei suta	
Lapte dulce proaspăt se găseşte în fie-care dimineaţă şi seara litrul		0.40
Caşcaval grecesc		2.80
Brînză de burduf		2.80
Caşcaval de Penteleu		3.00

Se găsesc zilnic paseri tăiate 2 lei kg.

De asemenea s'au pus în vînzare vinuri cu următoarele preţuri:

	Litrul
Vin alb vechiu	1.—
Vin negru vechiu	1.—
Vin alb negru si superior	1.20
Vin Cotnar şi Bordeaux	1.60
Vin Cotnar şi Bordeaux superior	2.—
Vin otonel tămăios	2.40

Toate calităţile de vinuri superioare se vînd cu litrul şi în sticle înfundate.

De vînzare

La 10. Decembrie, Tribunalul Iaşi, casele Leizer Iţicovici, strada de sus 191, pentru 60,000 lei şi Aron Vodă 126, pentru 12.000 lei, precum şi Casele Arnold Bercovici str. Procopie şi Sf. Teodor 10. pentru 40,000 lei.

A se adresa

Maior A. Hagiescu
Strada Popa Tatu No. 64
Bucureşti

ULTIMA ORA

Telegrafice şi Telefonice

Bucureşti 6 Decembrie

Crîncenele lupte între Greci şi Turci

Primele şedinţe ale Conferinţei păcei

Drama din Petersburg

Viena. — Faţă de ştirile date de ziare că deputatul profesor Massaryk ar fi mers în urma unei conferinţe ca mijlocitor la Belgrad, organul lui Massaryk constată că toate acestea ştiri nu sunt lipsite fireşte de ori-ce temeiu. Massaryk nu a primit nici nu a luat asupra i vre-o misiune.

*

Viena.—Camera. La începutul şedinţelor Cehii radicali în intenţiunea de a întîrzia citirea proectului privitor la prestaţiunile în caz de războiu propune fie închiderea şedinţei fie deliberarea celor lalte proiecte de legi fie întreruperea şedinţei. Toate propunerile au fost respinse Camera decide a se începe a doua citire a proiectului prestaţiunilor în caz de războiu. Cehii radicali protestează în contra alcătuirii listei oratorilor şi fac mare zgomot, totuşi raportorul Stoelzl ia cuvîntul şi îşi sfîrşeşte discursul (vii aplauze la stînga, în fine zgomotul încetează, discuţia continuă toată după prînz fără incident. Vorbesc mai mulţi oratori cari condamnă obstrucţiunea cehilor. La orele 8 seara cehul radical Frest ia cuvîntul cu intenţiunea de a vorbi mai multe ore.

*

Londra.—După întrunirea delegaţilor pentru pace, de eri, dînşii s'au reunit la dejun,—dejunu la fost însă precedat de o conferinţă neformală. Printre chestiunile ce s'au discutat era şi atitudinea ce trebue să observe Turcia faţă de Grecia. Se poate presupune că dificultăţile în această privinţă au fost învinse. Chestiunea condiţiilor păcei nu a fost încă schimbată.

*

Londra.—Conferinţa de pace s'a întrunit la 11 ore dimineaţă sub preşedenţia d-lui Daneff şi apoi s'a amînat pînă Joi. Delegaţii Turci au părăsit palatul James la orele 1 p. m., ceilalţi au rămas la palat pentru a dejuna şi au părăsit palatul la orele 2 p. m. Delegaţii care au eşit au fost interwiewaţi, însă cu toţii au refuzat a răspunde.

*

Londra.—In urma învoelei intervenite între delegaţi ca preşedenţia să se dea alternativ după ordinea alfabetică a statelor, domnul Daneff va prezida şedinţa conferinţei de dimineaţă.

Prima ordine de zi este verificarea puterilor între delegaţi, ceea ce va da loc în urmă, altor afaceri de ordine curat formală.

Delegaţii sunt dorîtori a aborda afacerile actuale cît mai curînd posibil şi a ajunge cu discuţiunea la gravele chestiuni care aşteaptă o soluţiune.

*

Londra.—Delegaţii au amînat şedinţele pînă Joi, pentru ca reprezentanţii turci să se puie în comunicaţiune cu guvernul lor, de oare ce instrucţiunile ce aveau, nu le permiteau a intra în plină discuţiune, de cît cu delegaţii celor 3 ţări cari au semnat armistiţiul.

*

Londra.—Conferinţa ambasadorilor s'a deschis la Foreign Office, la orele 3,30.

— Agenţia Reuter află că ambasadorii au avut eri o confdrinţă la d. Grey la Foneign Office unde s'au decis bazele generale ale conversaţiunilor ce vor avea loc. Agenţia Reuter află din izvor diplomatic, că fie care deciziune se va lua numai ad referendum. Discuţiunile vor fi secrete.

Se va trata mai întăi chestiunile mai delicate cari ar putea aduce turburări. Se speră că schimbul de vederi mai statornic şi mai repede, ţinînd puterile în raporturi strînse, va exercita o influenţă bine-făcătoare şi liniştitoare asupra opiniei publice europene, şi va pune pe guverne în stare să realizeze dorinţa de a da o soluţiune chestiunilor pendinte, şi a menţine prcea europeană.

*

Londra. — Agenţia Lloyd află din Dardanele cu data de 17 curent, că azi dimineaţă o luptă a început între vasele turceşti şi grece la intrarea Dardanelelor.

*

Constantinopol.—Se zice că Ministrul de războiu ar fi primit o telegramă din partea comandantului flotei spunînd că azi dimineaţă a avut loc o nouă luptă a flotelor greacă şi turcă. După o oră s'au văzut flacări la prora lui Averof care în curînd s'a aplecat pe dreapta. Se spune că vasele-transporturi turce ăe pregătesc să îmbarce trupe pentru o destinaţiune necunoscută.

Constantinopole.—O telegramă a comandantului detaşamentelor din Metelin Abdulghani anunţă că eri la orele 9 dim. două transporturi grece transformate în cruciişătoare a venit în faţa punctului Molivo şi au somat pe barcagii să se depărteze de care-ce aceştia au refuzat a bombarda portul local.

*

Atena.—Fortul Bizani din faţa Ianini pe care militarii turci îl socoteau că nu poate fi luat, pare că nu mai poate rezista de cît cîteva oare. In urma unei lupte crîncene care a durat toată ziua cea mai mare parte din bateriile acestei poziţiuni tare prin natura locului şi fortificată au fost reduse la tăcere graţie tirului artileriei noastre de o justeţe minunată. Guvernul a felicitat călduros pe comandantul şef şi pe ofiţerii marinari pentru marea izbîndă navală de eri.

*

Londra.—Agenţia Reuter află de la delegaţii turci că guvernul otoman nu a fost oficial informat că şi Grecia voeşte să ia parte la negocierile păcii. Numai în şedinţa de azi s'au anunţat în mod oficial intenţiunile guvernului grec. Delegaţii otomani au declarat că dorinţa lor nu este să se întărzie negocierile.

*

Lupta navală între turci şi greci

Constantinopol.—Un ofiţer romîn, care călătorea pe bordul vaporului „Imparatul Traian“, povesteşte următoarele despre lupta navală între flotele turcă şi greacă, pe care a putut s'o observe de pe vapor.

La orele 8 dimineaţa, flota turcă în ordine perfectă, a eşit de dincolo de fortăreţe şi s'a aşezat în ordine de bătae.

Curînd a apărut şi flota greacă, avînd în frunte vasul Averoff.

Flotele se găseau la o distanţă de 7—3 mile.

Flota turcă a deschis focul, Grecii au răspuns după 10 minute.

Lupta a continuat până la 10 jum. Flota turcă nu şi-a schimbat poziţiunea, — pe cînd flota greacă a fost silită să se retragă, dincolo de Imbros.

In acest timp submarinul Delfin făcea înconjurul vasului romîn, care a fost perchisiţionat de un contratorpilor grec.

Răscumpărarea porumbului

Bucureşti — Guvernul a hotărît să răscumpere de la ţerani tot porumbul strîcat. Acest porumb va fi revîndut fabricilor de spirt, care vor căpăta premii, pentru prefacerea lui în borhot.

Numire

Bucureşti. — D-na Maria Buţureanu a fost numită inspectoară, la şcoalele primare.

D-nii Manoilescu şi Zaharia au fost numiţi revizori şcolari.

Delegaţia Camerei de comerţ la d. Xenopol

Bucureşti.—O delegaţie a camerei de comerţ, compusă din d-nii: Blanc, Prager, N. Zane şi Negreanu. s'au prezintat azi d-lui Ministru Xenopol, cerînd legiferarea desideratelor acestei Camere şi anume: Modificarea legei comerţului ambulant, legea pentru înscrierea firmelor, modificarea legei falimentelor şi a burselor.

D. Xenopol a răspuns, că îndată ce situaţia externă se va limpezi, va căuta să dea o rezolvare în bine tuturor chestiunilor ce interesează comerţul.

E probabil că modificarea legei burselor. va veni în primul rînd.

Achitarea lui Kovaks

Buda-Peesta. — Juraţii au achitat pe fostul deputat Covacs care, se ştie, a descarcat un foc de revolver asupra d-lui Tisa preşedintele camerei maghiare.

Cererea d-lui Chiriacescu

Bucureşti.—Aseară Senatul universitar s'a întrunit, sub preşedinţia d-lui dr. Toma Ionescu, rectorul Universităţei. S'a luat în discuţiune petiţiunea d-lui Chiriacescu, prin care cere a nu se scoate la concurs catedra ce ocupase la Facultatea de teologie, de care-ce va cere revizuirea procesului seu.

Nu s'a luat nici o hotărîre.

Drama din Petersburg

Petersburg.—Un foc a isbucnit eri în cazarma brigăzei de artilerie călăreaţă. Un subofiţer bănuit a fi pus focul şi trebuind a fi arestat, a tras mai multe focuri de revolver ucigînd pe un căpitan şi rănind pe grefier, a voit să se sinucidă însă nu a reuşit de cît să se rănească.

Un viol monstruos

Giurgiu. —Din ordinul parchetului a fost arestat tapiţerul Filmus Erederic, acuzat de a fi violat pe copila sa adoptivă Ştefania Filmus.

Mişcare în diplomaţie

Bucureşti. —D. Mişu a fost numit Ministru plenipotenţiar la Londra.

Grigore Dimitrescu

profesor universitar, fost magistrat

AVOCAT

ALEEA PRINCESA MARIA — IAŞI

INCUNOŞTIINŢARE

Informat că unii răi-voitori ar colporta versiunea că firma mea „C. Aberman, librărie, papeterie şi tipografie“, ar avea oare care legătură cu o altă firmă din localitate intitulată „I. Aberman“ declar, că aceasta este o născocire infamantă şi de domeniul fanteziei.

Firma mea C. Aberman care există pe piaţa Iaşilor de peste 18 ani, îndeplinindu-şi toate obligaţiunile cu cea mai mare sfinţenie, va avea şi în viitor deviza „Cinste şi Corectitudine în general“ ne pretîndu-se nici odată la acte care ar pute stîrbi reputaţia mea pe piaţă.

C. Aberman

Dr. I. BRENER

Specialist în boale de femei

MAMOŞ

Str. Lăpuşneanu 25

—Cons. 1—6 —

Important

Aduc la cunoştinţa onor. public şi vechei mele clientele, că am deschis în acest oraş strada Cuza-Vodă (foastă Golia) No. 71.

Fabrică de rahat, halvale, dulceţuri etc.

fabricaţiune specială şi după toate regulele higienice.

Calităţi exelente .

Cu stimă, **H. Alexiades**

Cumpărări şi vînzări de case

mijloceşte un **agent bine introdus.** *A se adresa cererile şi ofertele la Administraţia ziarului „Opinia“ sub cifra* **Imobil.**

Kino-Teatru „Apollo“

Str. Ştefan cel Mare No. 31

vis-á-vis de Mitropolie

anunţă în curînd deschiderea

SINGURUL CINEMATOGRAF din IAŞI

cu spectacole la fiecare oră

BYRRH Cel mai bun VIN TONIC ŞI APERITIV

PREMIAT La toate dispoziţiunile din lume şi la expoziţiunea generală romînă din 1906. (82 medalii)

BYRRH

Vînzare anuală 7 Milioane BUTELII

VIOLET FRERES (THUIR) FRANŢA
I. VIOLET Succesor
De vînzare la toate magazile de consum din ţară

Chiar Săptămîna viitoare

Incepe tragerea Clasei I-i:

14 (27) DECEMBRIE 1912

Veniţi prea târziu

dacă nu cumpăraţi imediat lozuri norocoase:

1|8 LOZ Lei 1.50

1|4 Lei 3.—1|2 Lei 6.—1|1 Lei 12.

Cel mai mare câştig al acestei loterii eventual:

LEI 900.000

Comenzile din provincie se efectuiază prompt şi conştiincios contra plăţii anticipate, sau sub ramburs

Acei dintre stim. mei clienţi cari vor să continue jocul cu aceleaşi numere cu care au participat la loteria trecută, sunt rugaţi să-şi asigure dreptul de participare, achitând imediat preţul Clasei I-iu, se înţălege dacă numerile le mai avem disponibile, altfel vom fi nevoiţi a dispune asupra biletelor.

Rob. Th. SCHRODER

BUCUREŞTI

Centrala: Calea Victoriei 97

Sucursale: Calea Victoriei 50 Calea Griviţei 96 Str. Lipscani 72

BOTOŞANI Calea Naţională 203;

IAŞI Str. Ştefan cel Mare 8;

GALAŢI Str. Domnească 14.

CRAIOVA Str. Unirii 69;

BRAILA Piaţa Sf. Archangheli (Casa Rally);

PLOEŞTI Str. Basarabilor 1

Renumitele PLUGURI

intregi de oţel bătut marca PORC MISTREŢ

DIN FABRICA

Gebrüder Eberhardt Ulm

a) cu 1, 2 şi mai multe brazde
b) speciale de vie
c) speciale de prăşit

Maşini de secerat de Mc. CORMIC precum şi alte maşini şi unelte agricole, permanent în depozit la

Fraţii Bachstez, Iaşi

Magasinul Conservatorului

IAŞI—Strada Lăpuşneanu 32—IAŞI

NOTE de MUZICA

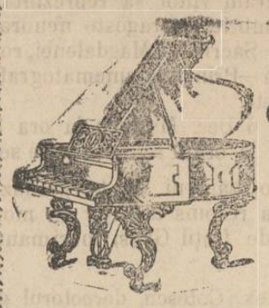

ASORTIMENT complect după Programa Conservatorului

Instrumente Muzicale şi Accesorii

Reprezentanţa şi Depositul renumitelor

Piane şi Pianine

— ROSENKRANZ —

Neintrecute în soliditate şi ton frumos

Vînzare şi în rate mici fără acento —

— *Cataloage gratis* —

INCHIRIERE DE PIANE CU PREŢURI AVANTAGIOASE

NEVRALGIEI

Hapurile Doctorului Moussette

ADEVĂRATELE HAPURI MOUSSETTE

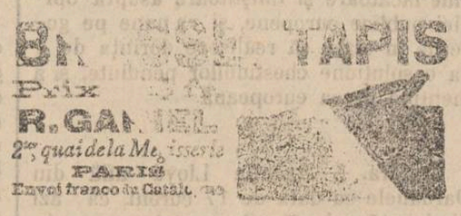

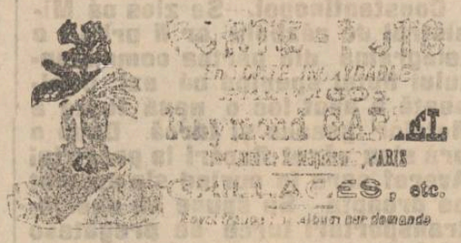

La administraţia ziarului se primesc anunciuri cu preţuri convenabile.

Iaşi.—Tipografia H. Goldner, str. Gh. Mîrzescu 17—Instalaţie cu motoare electrice

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: Iași str Gh. Mirzescu 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul X No. 1756 Sîmbătă 8 Decembrie 1912

Preocupările din afară

Cu tot interesul ce poartă politica internă, acum cînd partidul conservator a rămas fără șef, și deci ne putem aștepta din zi în zi la evenimente, cari pot provoca noi îndrumări în mersul afacerilor interne de partid, afacerile din afară primează prin interesul ce prezintă pentru întreg neamul romînesc.

Intreaga situație internă stă în atîrnare de situația externă și cu cît împrejurările din afară vor fi mai acute, cu atîta se va unifica duhul politicei interne. Deja față de această situație, toate partidele au căzut de acord ca să fie un corp și un suflet, pentru a ne arata mai tari în afară. Ori cît fi-vor între noi dezbinările de partid, nu e romîn cu minte, care să nu lase jos toate aceste resentimente, cînd e vorba de interesele mari ale neamului.

S'a făcut dovada acestor stări de suflet în Cameră, cînd cu prilejul discuției asupra demisiei nemotivate a d-lui P. P. Carp.

Și în adevăr e îndreptățită această preocupare a noastră de cele din afară.

Poate pentru nici un popor din Europa nu e mai complexă problema neamului ca pentru noi, exceptînd Polonii. Pentru moment problema noastră de neam se pune față de Bulgari, cari în urma succeselor lor militare *par* a lua pasul înainte ca putere balcanică.

Din schimbul de vederi ce au avut loc între fruntașii noștri și d. Daneff, afară de chestiile pur diplomatice, cari nu se pot tălmăci acum pe șleau, s'au pus în discuție superioritățile și inferioritățile în cari ne-am afla noi față de Bulgari și Bulgarii față de noi.

E bine a se ști poziția ce ocupăm noi în Balcani, așa cum o văd fruntașii, și cum însiși Bulgarii prin fruntașii lor o afirm.

E în sentimentul intim al ori-cui dintre noi că o Bnlgarie mărită ca teritoriu va lua pasul înaintea noastră întru cît va avea pe viitor următoarele avantaje:

Bulgaria va avea eșire la Marea Egee, scăpînd de strîmtoarea Dardanelelor, iar atît noi cît și Rușii vor avea nevoe de concursul Europei pentru a declara neutralitatea Dardanelelor ca să avem libertatea mișcării vaselor noastre comerciale și a marinei noastre militare. Eșind Bulgaria la Marea Egee, devine putere mediterane, alăturea cu toate popoarele limitrofe, și aceasta va aduce după sine un credit mărit, o mai mare circulație de averi, o mai mare productivitate a țării.

E netăgăduit de mare acest avantaj ce capătă Bulgaria din eșirea ei la marea Egee, cu atît mai mare cu cît vedem de cîte piedici se lovește Serbia pentru a prinde și ea o fâșie de pămînt la marea Adriatică.

Din acest mare avantaj economic și politic ce va trage Bulgaria din eșirea ei la marea Egee, tragem noi încheere, că viitorul Bulgariei se va modifica în bine în așa măsură că ne va arunca pe noi în umbră sub toate raporturile. Ceia ce Serbilor li se refuză de Austria, Bulgaria capătă, căci n'are cine le sta în potrivă. In adevăr Serbia stă vecină cu o mare putere, cu ale cărei interese are dese ciocniri.

Și noi avem vecine 2 mari puteri. Rusia și Austria. Serbia are numai o mare putere vecină și cît trage, dar mi-te noi care avem de vecine două mari puteri? De sigur că ori cît am căuta să fim noi stăpîni pe noi înșine, vecinul cel mare și tare se crede a fi stăpîn și la noi, ca la el aproape. Nu prejudecăm nimic, dar întreagă istoria noastră stă dovadă de cît rău am tras noi de la vecinii mari și tari ai noștri. Intăiu *ei* ne-au rupt neamul în trei, luîndu-ne unul Bucovina, altul Basarabia. Dacă *ei* s'ar fi înțeles de la început și n'ar fi fost *amice rivale*, de sigur că soarta noastră va fi fost și mai rea. Putem noi crede astăzi că interesele acestor două mari puteri s'au unificat—cînd pregătirile lor de războiu alarmează Europa—pentru a zice că putem aștepta ceva bine de la ele? Nu, nu, nu.

Bulgaria a avut și are de vecini state mici și pe Impărăția turcească în decădere. Ea își poate dispune singură de destinele sale, care sînt îndreptate în o sigură direcție—la sud, căci la nord, abia pot rădica pretenții pentru Dobrogia, că ar fi fost cîndva a lui Dobromir.

Dacă din raporturile de vecinătate Bulgaria prezintă avantaje față de noi, procesul desvoltării istorice a adus deosebiri fundamentale în felul lor și al nostru de a fi. Presa Bulgară se face forte de a arăta că din distribuirea proprietății teritoriale reiesă superioritatea economică și culturală a poporului Bulgar în masă, și că dar cantitatea bunurilor naționale e mai drept repartizată la ei de cît la noi.

Numai din această se vede că fruntașii noștri au pus toată problema neamului în discuție, și că din acest punct de vedere se pun în cumpănă avantaje și desavantaje și că dar sîntem în drept a ne îngrijora de schimbările ce se vor produce peste Dunăre.

Dar șirul reocupărilor nu s'a isprăvit.

Gh. Ghibănescu

Demisia d-lui Carp

— Un vot de solidaritate —

Anul acesta nu va avea loc discuția mesagiului, așa că desbaterile angajate în jurul demisiei din Cameră a d-lui Carp, au ținut oarecum locul obișnuitei discuțiuni a adresei. D. Ion Miclescu a cerut să se admită demisia d-lui Carp, de oarece d-sa n'ar avea nici un rol să stea în actualul Parlament.

Chestia adusă în discuție de d. Miclescu a dat prilej Camerei și guvernului, să se pronunțe asupra situației și să-și manifesteze întreaga solidaritate cu acțiunea patriotică a actualului cabinet.

In adevăr, față de declarația d-lui T. Maiorescu, că situația externă a rămas aceiași ca și în momentul venirei la cîrmă a guvernului de azi, d. Emil Costinescu, vorbind în numele partidului liberal, a declarat că minoritatea renunță la rolul ei firesc de opoziție, pentru a înlesni guvernului să-și îndeplinească sarcina grea de regulare a situației externe

Pe de altă parte, d. Take Ionescu a declarat că față de evenimentele externe, guvernul constituit cu colaborarea partidului conservator democrat avea o misiune îndoită, întîia de-a arăta țării că și partidul conservator este în stare să i'a răspunderea afacerilor publice, cînd situația e dificilă, și în al doilea rînd, guvernul s'a constituit pe baza colaborării sufletești a tuturor partidelor pentru a înfățișa țara străinătății, cu maximul ei de forță.

Explicațiile celor trei bărboți de stat, vorbind în numele celor trei partide de guvernămînt, au avut darul să limpezească situația politică; iar votul care a urmat după ele a demonstrat că întreaga adunare e solidară cu guvernul, indiferent de culoarea politică a deputaților. In adevăr, demisia d-lui Carp pusă la vot, a fost respinsă cu unanimitate, mai puțin votul susținătorului ei, d. Jean Miclescu.

Iată dar prilejul bine venit cu care alegii națiunei au putut să-și manifesteze solidaritatea lor cu guvernul actual, venit la cîrma țării în împrejurările neobicinuite de azi.

Situația internațională

— Un articol semnificativ —

Marele ziar berlinez *Vossische Zeitung* publică, în numărul său de la 14 Decembrie, un foarte semnificativ articol intitulat „Inarmările Austriei și locul de onoare al Romîniei".

Vossische Zeitung arată în primul loc că Austro-Ungaria se înarmează și că ziua de 20 Decembrie—adică azi—este termenul ultim cînd mobilizarea trebue să fie isprăvită. Care e scopul acestor mobilizări? Din examinarea felului în care ele se fac, zice ziarul berlinez, scopul va reeși de la sine. In adevăr, pînă în prezent Austria a mobilizat următoarele corpuri de armată: Przemsyl, Cracovia, Lemberg, Graz, Viena II și corpul din Temișoara. Primele trei corpuri de armată aparțin Galiției, dar majoritatea trupelor lor, nu sunt formate din slavi, celelalte corpuri sunt pur germane, iar ultimul, cel din Temișoara, se compune din maghiari și din romîni. Deci nici un corp de armată slav n'a fost încă mobilizat.

Faptul acesta face pe *Vossische Zeitung* să creadă că mobilizările Austro-Ungariei sunt îndreptate contra Serbiei.

Dar de ce mobilizează Austria atîta armată contra Serbiei? Numai pentru porturile Adriaticei, care, în definitiv, s'ar putea tranșa și pe cale pacinică?

La aceste întrebări, ziarul german dă un răspuns, care ne face să intrevedem cu toată limpezimea gravitatea situațiunei.

Austria are în Serbia un vecin turbulent, și nu o singură dată Monarhia habsburgică s'a văzut nevoită să mobilizeze contra acestui vecin capricios, cheltuind sute de milioane. Austria e sătulă de aceste necurmate hărțueli și vrea să aplice Serbiei o lecție pentru totdeauna.

Aceasta ar fi, după ziarul berlinez, pricina adevărată a mobilizărilor austriace.

Partizanul acestei politici este fără îndoială arhi-ducele moștenitor Franz-Ferdinand. Impăratul, care pînă acum nici nu voia să audă de un războiu cu Serbia, a fost în cele din urmă convins de necesitatea lui. Cazul Prohaska a fost determinant pentru bătrînul Monarch. Amănuntele schingiuirei lui Prohaska au fost discutate de consiliul de miniștri austriac, în presența Impăratului, și discuția aceasta ar fi făcut asupra lui Franz-Iosef o adînaă impresie.

Iată dar cauzele și culisele înarmărilor austriace, redate de unul din cele mai autorizate organe ale presei germane.

*

Acum e întrebarea, care este rolul României?

Vossiche Zeitung observă că țara noastră e azi regatul cel mai curtat din întreaga Europă și arată că Bucureștiul a devenit centrul diplomației europene. Ziarul berlinez enumără apoi toate ilustrele vizite pe cari le-am căpătat în ultimul timp: „Impăratul Franz-Iosef trimite Regelui Carol o scrisoare autografă prin cavalerul Conrad de Hötzendorf. Țarul Nicolae II remite regelui României bastonul de mareșal prin Marele Duce Nicolae Mihailovici. Plenipotențiarul bulgar, dr. Daneff, se oprește la București, în călătoria sa spre Londra. Ambasadorul turc la Berlin, Osman Nisami solicită Regelui Carol, o audiență, în drumul său spre Ceatalgea și se informează la președintele consiliului despre intențiunile și ținuta României."

Toate acestea—încheie ziarul german—sunt succese morale foarte frumoase, dacă ar fi urmate de cîștiguri palpabile, și-și exprimă convingerea că țara noastră va căpăta cît de curînd și succesele materiale pe cari forța noastră ni le legitimează.

*

Am redat în linii generale importantul articol al autorizatului *Vossiche Zeitung*, pentru că articolul acesta nu numai că e profund caracteristic pentru situația internațională, dar pentru că autorul lui, care se ascunde sub inițialele R. Rt, pare a fi bine informat de tot ce se petrece în Monarchia vecină.

Trebuințele comerțului

Delegații Camerilor de Comerț din toată țara au fost primiți în audiență de către d. Ministru N. Xenopol, după ce fuseseră și la d. Al Badareu, ministrul lucrărilor publice. Cererile comercianților, formulate în mai multe puncte, se pot totuși rezuma la o singură mare trebuință: înmulțirea mijloacelor de transport.

Or, se știe că această problemă formează obiectul preocupărilor celor doi miniștri solicitați.

In adevăr, chiar din ziua întrării sale în cabinet, d. Al. A. Badareu a fost solicitat de către d. Al. Cottescu ca să dea creditele necesare căilor noastre ferate. Ministrul lucrărilor publice s'a interesat în de-aproape de această chestiune și a promis directorului General al drumurilor noastre de fer să-i satisfacă cererea.

Acelaș răspuns l'a căpătat și delegația Camerilor de Comerț de la d. Al. Badareu.

Pe de altă parte, d. N. Xenopol, aflîndu-se saptămîna trecută la Galați și la Brăila, a promis comercianților din aceste două porturi că va constitui o societate menită să dea o mai mare desvoltare mijloacelor de transporturi pe apă. Iată dar un acord desăvîrșit între cei doi factori competinți pentru a da o desvoltare cît mai largă căilor ferate și transporturilor maritime.

Buna noastră stare economică, desvoltarea agriculturei și înmulțirea fabricelor din cuprinsul țării — necesitează de mult o îmbunătățire largă a tuturor mijloacelor de transport. D-lor Al. Bădăreu și N. Xenopol le incumbă datoria și le revine meritul de a renova chestia în toată întregimea ei.

Puterile și Adrianopolul

Domnește pentru moment o liniște binefăcătoare. Dar e o liniște, ce precedează poate furtuna apropiată. — La toți conferențiarii păcei, se observă o dorință de a contribui, ca chestiile să fie rezolvate în bine, toți sunt optimiști, dar nici unul n'are curajul a-o spune verde. Dar, se pare, că și de astă-dată, diplomația nu va reuși și va căpăta o nouă înfrîngere. Astfel marile puteri, ar dori ca tratativele de pace să se termine, cît mai repede posibil,—dar posibilitatea există, că ele nu se vor termina în anul acesta, și că noul an va găsi încă adunați pe delegații păcei în sala St James, fără ca pacea să fi fost adusă la îndeplinire.

In acest timp, convorbirile între marile puteri n'au încetat.

Discuția încinsă acum e în jurul Adrianopolului. E a se ști, dacă acest oraș are a fi dat Bulgarilor, sau să rămînă Turciei.

O înțelegere n'a fost încă stabilită.

Turcia nu vrea să cedeze și delegații acestei țări, au misiunea hotărîtă de a nu ceda cu privire la Adrianopol. Dar delegații discută, — iar marile puteri vor să decidă. Și se prea poate, ca Turcia să fie silită a se despărți de această cetate, pentru a nu se vedea cu totul a lungată din Europa.

Pentru Turcia, tratativele aceste de pace, sunt mai îngrijitoare chiar de cît războiul.

D.

Cinematografele

Prefectura poliției Capitalei, a avut buna idee de a se ocupa de chestia cinematografelor. Se știe că spectacolele acestea sunt frecventate în mare parte de elevi. Ori, reprezentațiile cinematografice, nu au în vedere publicul lor special. Pe ecran se desfășoară de obiceiu, scene nepotrivite cu vîrsta spectatorilor, așa că în loc de recreațiune și instrucție, nevrîstnicii cari le frecventează, asistă la tot felul de bucăți, de natură a-i perverti și exalta.

Istoriile cu bandiți, scenele de dragoste, rafinamente de hoți în haine negre—tot atîtea lucruri cari se cetesc în literatura rea, defilează înaintea ochilor bieților copii.

Cinematograful a ajuns o școală rea și el preocupă azi autoritățile cu răspundere de pretutindeni. Iată de ce găsim lucrul ca foarte firesc că și Prefectura Capitalei a luat inițiativa asanării spectacolelor cinematografice.

Polițiile din Austria au cerut și obligat pe antreprenori ca cel puțin jumătate din metrajul programelor să conțină vederi după natură sau alte filme instructive. Acelaș lucru ar trebui făcut și la noi, pentru ca cinematograful să devină cu adevărat un instrument de educare socială, și nu de exerciții a imaginației, cum e azi.

OAMENI ȘI LUCRURI

„Totdeauna cum se cade..."

O mică literatură ocazională s'a născut în jurul reprezentației de mîne seara la teatrul național,—beneficiul de retragere a eminentei artiste Atena Georgescu din activitatea teatrală.

E în tradiția societății dramatice ca ori-ce retragere la pensie să fie însoțită de o reprezentație de beneficiu; tradiție împrumutată marilor teatre apusene și păstrată cu sfințenie.

Nu ne închipuim—afară doară dacă facem o sforțare de imaginație—un spectacol în onoarea Atenei Georgescu organizat cu solemnitate propriu zisă, — cu discursuri ocazionale, cu emoțiuni suggerate de evocarea cine știe căror și cîtor momente glorioase.

Nu ne închipuim lucrul acesta, pentru că este vorba de o beneficientă pe cît de merituoasă, pe atîta de modestă, de simplă și de lipsită de pretențiuni; o artistă care, după ce și-a terminat anii de activitate mulțumitoare, se supune cu o senină resignare soartei care cere fiecăruia dintre noi să facă loc altora, să cedeze pasul celor chemați prin vrîstă și vigoare a îndeplini rolul în tragi-comedia care se cheamă viață...

Iar dacă ne-ar întreba cineva ce ar fi, în primul rînd, de serbătorit în această bătrînă pe care, pînă mai eri, o știam încă tînără,—am răspunde că e de slăvit tocmai acea modestie și onestă simplicitate—însușiri cari au făcut din Atena Georgescu nu numai „o figură" în teatrul ieșan, dar și un caracter.

Totdeauna departe de acele fatale și penibile manifestări ale vieței de culise în care elementul intrigei și invidiei are precumpenire,—c'oana Atena a izbutit—singură aproape — să nu aibă dușmănie, să nu samene zavistie, să nu stîrnească nemulțumiri sau gelozie. Ea, femeea simplă, cu mult talent și cu puțină școală, a salvat, mai mult ca ori-care alta, *estetica* sufletească a existenței teatrale din generația ei.

Răspunzînd unei reale trebuinți artistice în repertorul nostru,—ea a reprezentat în același timp exemplul unei camaraderii absolut cinstite și *această* împărechere este trăsătura ei particulară.

In ale ei „Memorii" din teatru, Aristizza Romanescu (pag. 189) vorbește de începuturile organizării teatrului ieșan:

„Ca femei, puține și puțin de zis. Elena Lașcu, Luța Botez și *Atena Georgescu*,—aceasta din urmă remarcabilă în cîteva comedii, ca „Noaptea Furtunoasă".

Apoi, cînd pomenește despre reîntoarcerea din Viena a trupei lui Manolescu în 1891,—pagina 283 a Memoriilor.

„...Atena Georgescu, — *totdeauna cum se cade* — mi-e martoră cîte am suferit în vacanța aceea..."

Vedeți: „totdeauna cum se cade."

Nu credem să fie o laudă mai bine meritată, nici mai măgulitoare decît aceasta.

„Totdeauna cum se cade..." — este însușirea cea mai ideală ce se poate întovărăși cu reputația de excelentă interpretă. In persoana Atenei Georgescu însușirile s'au împerecheat în mod cum nu se poate mai fericit.

Rodion

O revoluționară turcă

„Revoluționară! Desigur o femee înaltă, uscată, cu privirea aspră, cu o pălărie bărbătească pe cap, strecurîndu-se printre mulțime, gata a svîrli bomba de dinamită ascunsă sub pelerina-i lungă și uzată".

Nici decum. E vorba despre o femee frumoasă, îmbrăcată într'o rochie de crep de China negru, ale cărei pliuri mari îi dau multă grație și maestate.

Pe cap ea are un fel de tocă care-i susține vălul curonîndu-i fruntea ca unei regine.

Ochii ei frumosi, profilul cam scurt, dar nobil îi dau un farmec ce o face să fie admirată și iubită de toți cei care o cunosc.

Ea este Selma Hanoum, sora simpaticului Ahmed-Riza.

D-na Tinayre, care a intrat în relații de prietenie cu ea încă de cînd venise la Paris lîngă fratele ei, spune că dacă această femee ar fi fost un barbat, ar fi avut un rol însemnat chiar în istoria țării sale.

Căci este o femee de acținne, hotărîtă, cu simțul realităților și bunul simț în cel mai înalt grad.

In ziua de 13 April — ziua memorabilă,—Ahmed-Riza plecase la Stambul, lăsînd acasă la Makrikeny pe sora sa Selma și pe bătrîna lui mamă bolnavă. După cîte-va ceasuri Selma primește o scrisoare prin care i se spune că fratele ei e în siguranță.

*

Aceasta o face să înțeleagă că el a fost în primejdie.

In acest timp mai mulți soldați înconjoară casa, înjurînd și amenințînd prin gesturi cu tăerea capului.

Ea trimete pe furiș pe mama ei care nu bănuia nimic în micul port vecin unde o barcă comandată de prieteni devotați le aștepta; iar Selma rămîne în casa baricadată.

Timp de 12 ore ea ascultă vociferările sălbatice ale soldaților așteptîndu-se în fie care minut ca ei să pătrundă înlăuntru.

Pentru ori ce eventualitate însă, era înarmată cu un revolver.

„Niciodată aceste brute nu m'ar fi avut vie"—povestește ea.

Noaptea sare zidul din grădină, travestită în cerșitoare cu o lanternă în mînă, cu spatele încovoiate trăgîndu-și piciorul ca o femee șchioapă. La port o așteptau prietenii ei, cari o conduseră către coasta Asiei, unde trebui să stea mai multe zile ascunsă.

Ahmed-Riza se refugiase într'o casă din Stambul în mijlocul spionilor și al reacționarilor, de unde în nici un chip,

Cura cu Untură de Pește
nu se face cu folos decît cu
„Emulsia-Racovitza"
300 de atestațiuni medicale, cît și 150,000 flacoane vîndute pînă acum dovedesc puterea ei curativă neîntrecută!
Adoptată de toate spitalele din țară pentru tratamentul
Rachitismului, Scrofulelor, Oaselor moi, Anemia și Poale albe a Femeilor. Inoftigă sau Tuberculoză, în Bronchite și Tuse învechite pentru a Ajuta Hrănirea Anevoioasă a Copiilor slabi și Surmenați și pentru Curățirea Sîngelui Stricat
Modul de întrebuințare se află la fie-care flacon.
De vînzare în toate farmaciile și drogueriile din România. Prețul flaconului: 3 Lei 70 b.
Feriți-vă de contrafaceri și substituțiuni!

nu era cu putință să scape. Totuși el își pune ochelari negri și se leagă pe sub barbă cu o bandă neagră ca și cînd ar suferi de măsele. Astfel putu trece neobservat cu toată figura lui cunoscută și caracteristică.

Cu privire la calomniile puse pe seama Selmei Hanum, iată ce spune ea singură.

„M'au calomniat. Și pentruce? Niciodată n'am atițat pe compatriot, surorile mele, să facă nesocotinți. Niciodată n'am crezut că reformele profunde ale moravurilor se vor îndeplini în cîteva luni. E o crimă oare de a fi visat o organizare mai bună a instrucției femenine, o protecție legală mai folositoare și la minimum de libertate neaparat trebuincioasă dezvoltării și demnității umane? Nu-i ridicolă și odioasă această campanie dusă contra mea, cu privire la pălăriile ce s'ar fi comandat de la Paris?"

Aceasta sunt ideile și intențiile femeei pe care discipolii lui Mahomed o numesc *neruşinată*. Pentru lumea cealaltă însă, pentru *profani*, Lelma Hanum e o revoluționară, e tipul revoluționarei, care duce la adevărata mîntuire a sufletelor, în ceea ce privește viața terestră — singura care trebue să ne preocupe.

*

Mai sunt și alte tipuri de revoluționare în Turcia tot așa de însemnate ca și cele cari sunt hotărîte a-și da viața pentru ideea sfîntă ce urmăresc.

Vizitînd spitalele d-na Tinayre a cunoscut pe o infirmieră ale cărei idei dau la lumină un suflet din cele mai alese. Pentru a avea o idee cît mai complectă despre ea, îi reproducem conversația ce a avut cu scriitoarea franceză.

„Tatăl meu era Osman Pașa, un general mort la Yemen combătînd pe Arabii revoltați. Sultanul îl trimisese acolo ca să moară... Și eu la Yemen sunt născută. Tată-meu era un om cinstit, un mare patriot. *El* a voit ca eu să fiu instruită și din pricina lui am învățat să urăsc tirania, să iubesc libertatea, Constituția.

„Cînd soldații din Salonic au venit ca să ne scape; eu am gîndit: Europenele și chiar Grecele și Armencele vor ajuta pe doctori. Și nici o Turcă nu va fi?— Ei bine! eu, mă voiu duce ca infirmieră. Mama mea m'a lăsat să plec. Medicii au fost foarte mulțumiți că am venit și eu deas mene: și soldații".

La întrebarea d-nei Tinayre dacă bărbații n'au rămas surprinși văzîndu-i fața descoperită—ea răspunde:

— Nu. Ei au înțeles foarte bine pentru ce am venit. Bolnavii nu sunt barbați ca toți, și nici medicii. Sunt mulți barbați foarte liberali,... dar li-e teamă de opinie, de populație. Ei înțeleg cu toate acestea că rîdicarea femeei este neaparată progresului țării și chiar demnității familiei. Credeți că copiii primesc o educație bună, într'un cămin în care mama e o inferioară, o sclavă? Fără a ne răzvrăti contra legilor religiei, fără a ne scoate vălul—pentru că se dă atîta însemnătate acestui văl! — am putea să fim mai dezvoltate moralicește, mai instruite, trăind într'o intimitate mai strînsă cu barbații noștrii și devenind mai folositoare copiilor noștri. Nu cerem de cît atît. N'avem nevoe de loc de a ne duce în baluri, în teatre... Dar inamicii noștri pare că confundă dorințele noastre cu revendicările mondenelor ce se plictisesc. Istrucția mai cu seamă ne lipsește".

*

Credem că multe țări ce se socotesc cu mult mai înaintate de cît Turcia, s'ar simți foarte fericite dacă femeile lor ar nutri ideele acestor revoluționare, care n'au părăsit vălul de cît pe jumătate...

Maria C. Buțureanu.

Scrisori din Bucovina

De la corespondentul nostru special

— Apropiata convocare a Dietei —

Cernăuți 5 Decembrie.

Azi a avut loc o consfătuire a majorităților dietale sub președenția președintelui țării contele de Meran, în care s'a discutat chestia convocării Dietei.

Din discuțiile urmate, s'a stabilit un acord între majoritate și minoritate, așa că chestia regulării financiare a băncilor cooperative de la noi este pe deplin lămurită.

Față de stabilirea raporturilor dintre partide guvernul a hotărît în principiu convocarea Dietei Bucovinei pentru o scurtă seziune înainte chiar de sărbători

Se vorbește că bazele pe care s'au încheiat aceste raporturi au fost marele sacrifice făcute de partidul național-romîn de a nu combate acțiunea de sanare cu toate că cei mai mulți din deputații romîni sunt de altă părere.

De asemenea se mai anunță că și banca cehă a urcat cursul misiunilor de regulare financiară de la 95 la 97 la sută, fapt care asigură, că sub aceste condițiuni e mai mult ca sigur că proiectul de sanare va fi votat cu mare majoritate.

Așa dar, peste cîte-va zile vom avea iarăși o foarte scurtă seziune parlamentară.

Ajutoare pentru soldații de la graniță

Acum, cînd numai avem de cît cîte-va zile pînă la sărbători, în toată monarhia austro-ungară s'a început o acțiune energică pentru a se strînge fonduri cu oare să vie în ajutorul soldaților de la graniță.

Pînă acum s'au strîns peste 200,000 cor. de pe la diferite provincii, între care și primăria orașului nostru a oferit suma de 10,000 coroane pentru nobilul scop.

De asemenea și cercurile mai avute au arătat în aceste momente că știu să facă sacrificii pentru scopuri cu adevărat umanitare. căci zilnic se primesc și sume particulare.

*

In Cernăuți mai cu seamă s'a constituit eri un comitet în frunte cu Excelența Sa Mitropolitul Dr. Repta, și mareșalul țării baronul Hurmuzachi care să se ocupe în mod mai intensiv cu strîngerea de fonduri pentru acelaș scop.

Cel puțin atîta recunoștință pentru cei ce veghează la postul de onoare.

Marele serbări naționale romînești

Cu începere de azi încep în localitate marele serbări naționale romînești, cu ocazia împlinirei a 100 de ani de la nașterea marelui istoric bucovinean Eudoxiu Hurmuzachi.

Societatea academică „Junimea" organizează azi o reprezentație teatrală cu concursul cunoscutului artist de la teatrul național din Bucnrești domnul C. Belcot.

Mîne Joi, societatea pentru cultură aranjează o mare ședință festivă în sala teatrului, după care va urma apoi deschiderea expoziției de artă și industrie casnică.

Serbările vor continua pînă săptămîna viitoare.

Amănuntele serbării, le voi trimete la timp.

Gama

Litere-Științe-Arte

Noutate literară. — Zilele eceste a apărut în capitală un volum de proză: „Figurile de ceară" cuprinzînd multe din bucățile publicate prin diferite reviste de *Adrian Maniu*. Cartea, interesant ilustrată de însuși autorul e menită să facă oare care senzație printre cei ce se interesează de literatura noastră mai nouă, Volumul se găsește la librării, sau la adția Nouei Reviste Rmîne" — București, prețul 1 leu.

*

Confratele *Archibald* cunoscător al Iașului, consacră în *Ordinea* de astăzi un articol celor doi pensionari ai teatrului iașan, d-na Atena Georgescu și C. B. Penel.

*

La teatrul Național Duminică în matineu „Înșiră-te mărgărite" și seara "Ospățul de piatră".

*

Sînt în preparație și se prevede un frumos succes pieselor *Amicul Jac, Heidelbergul de altă dată, Oedip rege* și *Bibliotecarul*.

*

In cursul acestei săptămîni se pune în vînzare *Timotheiu Mucenicul*, un nou volum de schițe și povestiri (multe inedite) al d-lui *D. D. Patrașcanu*. Admiratoiri d-sale îi vor fi recunoscători și de astă dată, pentru darul de care iubitul scriitor li-l face de Sărbători.

*

Foarte interesant și bogat în cuprins este ultimul număr — pe Noembrie — al „Revistei Științifice V. Adamachi" cu articole semnate de d-nii P. Poni. dr. C. Bacaloglu, G. Bratu, S. Procopiu, I. Simionescu, Elena Lupu etc.

*

A apărut *Teatrul* No. 8 cuprinzînd: *Rodion*: Rugul (versuri), *Proletar* La Rampă; *Dem. N. Botez* Scrisoare (poezie); *N. Davidescu*: Arabescuri.

Atena Georgescu, Torquemada, notițe etc.

*

STRUNA ZILEI

VITEJIE GREACĂ

După ce Salonicul fu golit de ori-ce apărare, bandele grecești jefuiră bogatele magazii ale orașului.

Știri

Le plac izbînzile domoale...
De-aceea oștile eline
Preferă tîrgurile.. goale,
Cînd magăziile sunt... pline.

INFORMAȚII

Lista de subscripției pentru aeroplanul „IAȘUL"

D-na Ana Conta-Kernbach	60 lei
D. Stefan Negruți	500 „
D. Lupu Weinsengrün	30 „
D. Cristea T. Cristea	500 „
Banca Moldovei	200 „
D. Gh. Calmuski	20 „
D. Dr. Ilie Stroici	500 „
D. Grigore Iamandi	500 „
D. Dr. Gh. Proca, profesor la facultatea de medicină din București	100 „
D. Nicu Stroici	300 „
D. N. Corjescu	100 „
D-na Lt.-Colonel Cătuneann	6 „
D-ra Beatrice Trantomir, prof.	2.50
D-ra Ida Ienescu, profesoară	2.50
Banca populară „Leul"	20 „
D. D. Brudea	5 „
D-na Zenobia Botez, subdirectoare la școala Elena Doamna—București	20 „
D. Teodosie Motăș	20 „
Scoala de fete din Iași, Elena Doamnă, prin d-na Motăș, directoară	50 „
D-na Emilia Humpel	100 „
D-na Elena Omer Popvici	20 „
D-na Elena Conta	25 „
D-ra Mariana Kernbach	15 „
D. Leon Horga	5 „

Banii au a se adresa d-lui Victor Fara la Prefectura de județ.

In ziua de 5 Decembrie a. c. s'a eliberat din penitenciarul Central Iași, individul Costache Șubă din comuna Golăești, care a fost condamnat prin decizia No. 27 a curții cu Jurați, din ziua de 13 Decembrie 1885, la munca silnică pentru omor, fiind pus în libertate pentru micșurarea pedepsei.

Domnul ministru Badareu pleacă astăzi-seară Vineri, la București.

Examenele de capacitate pentru profesoare și maestre. — Ministerul instrucțiunei publice, a dispus, printr'o decizie specială, amînarea examenelor de capacitate pentru profesoare și maestre din luna Ianuarie 1913, pentru alte date și după cum urmează:

La 1 Aprilie 1913 se vor ține primele examene, la Universitatea din Iași, în loc de a se ține la Univevsitatea din București și pentru următoarele specialități: Contabilitatea, aritmetica comercială, drept comercial și economie politică, specialitatea principală și avînd în specialitate secundară. Limba romînă, limba și literatura franceză, limba latină filosofia și pedagogia.

La 23 Aprilie 1913. — Științele naturale, chimia igiena și geegrafia.

La 5 Nai 1913. — Fizico-chimice matematice elementare igiena, geografia, limba romînă, istoria, istoria artelor, geografia și instrucția civică.

La 20 Mai 1913. — Matematica, aritmetica comercială, și geografia.

Condițiunile de adminisibilitate sunt: canditatele să aibă 20 ani împliniți și licențele respective pentru materiile cari s'au înscris.

Desvălirea statuei lui Vodă Știrbei. — Mîine, Sîmbătă, 8 Decembrie se va face la Craiova desvelirea statuei lui Vodă-Știrbei.

La această solemnitate vor asista A. S. R. Principele Ferdinand în numele M. S. Regelui; d. Tache Ionescu, ministrul de interne, în numele guvernului, membrii familiei Știrbei și reprezentanții autorităților din Craiova.

A. S. R. Principele Ferdinand d. Take Ionescu și membrii familiei Știrbei, vor pleca Sîmbătă la orele 8 și 50 m. dimineața cu un tren special.

Vor lua dejunul în tren, iar d. a, vor pleca spre Bucuești, unde vor ajunge seara.

Moartea lui Eugeniu Brote. —Mercuri după ameazăă a murit la Brașov, Eugeniu Brote, cunoscutul luptător ardelean.

Brote a avut un rol foarte important în mișcarea națională a romînilor din Austro Ungaria.

A fost vice-președinte al comitetului național care a dus celebrului Memorandum la Imparatul Franz Iosef.

Se știe că întreg acel comitet a fost dat judecății și judecat la Cluj.

Brote a fost de părere ca membrii comitetului să nu se prezinte de loc la judecată.

El împreună cu domnul Albini și cu d. Aurel Popovici au venit în Romînia.

Pentru diferitele acte naționale ale sale, Brote a fost condamnat la 19 ani închisoare.

După ce pedepsele au fost prescrise Brote s'a înapoiat în Ardeal și de cît-va timp se stabilise la Brașov cu soția și 4 copiii.

D. Dumitru Stoleriu a fost confirmat ca epitrop din partea guvernului la biserica din parohia Bosia, comuna Ungheni.

Muncitorul Neculai Anton din com. Podul-Iloaie, de 25 ani, lucrînd la fabrica „Vuch", a căzut sub vagonete, fracturîndu-și ambele, picioare. Pacientul a fost internat în spitalul P.-Iloaie.

D-nii Pericle Gh. Antoniu, din Fălciu, proprietar, și Gh. Mihailescu, avocat Răducăneni, au dat cerere pentru înscrierea d-lor, în partidul conservator democrat din județul Fălciu.

Asociația Medico-Farmaceutică din Iași, a decis, să dea o reprezentație teatrală, în seara zilei de 12 Decembrie a. c., pentru sporirea fondului serviciului „Salvarea".

La această reprezentație vor da concursul lor, în mod gratuit, artiștii Teatrului Național din Iași.

D. comandant al Regim. 13, colonel Cernătescu, a bine-voit a oferi gratuit muzica militară pentru acea seară, iar d. Director al teatrului local a acordat asemenea gratuit sala Teatrului Național.

D. P. S. Alexandrescu, artist pensionar va da concursul său.

Se va reprezenta piesa „Ancheta", de Henriot, în 2 acte, și spectacolul se va sfîrși cu o comedie într'un act „Duelul cu chirbrituri". Muzica militară va cînta între acte.

Domnul Ilie Nedelcu a fost numit monitor cl. II la pepiniera Vișani Iași.

Soc. Creditului Func. Urban DIN IAȘI

Se aduce la cunoștința generală, că Creditul Urban din Iași, *are de închiriat de pe acum* următoarele imobile din Iași și anume:

1) Imobilul „Baia Diana" str. Mitropoliei 16.

2) Imobilul Șmil C. Zugravu, str. Rufeni No. 29.

3) Imobilul def. Em. Haier, șoseaua Racovitz.

Amatorii de a lua în chirie aceste imobile sunt rugați a prezenta ofertele lor închise în toate zilele de lucru la oficiul creditului Urban, pînă în ziua de 10 | 23 Decembrie 1912, cînd se vor deschide, aprobarea rămînînd la apreciarea Direcțiunei.

Ofertele pentru „Baia Diana" vor fi însoțite de o garanție de 500 lei.

Direcțiunea

Azi dimineață, locuitorul Strul Smulski, din comuna Copou, a încercat să se sinucidă, tăindu-și beregata cu un cuțit. El n'a reușit însă, de cît să-și facă o ușoară sgărietură.

A fost transportat la spitalul israelit, unde i s'a dat cuvenite ajutoare.

Direcția Poliției Generale, cere a se lua măsuri de urmărirea și arestarea individului Aureliu Georgescu, care dîndu-se drept cercetător al romînilor de pretutindeni, a extras situații din registrele de la mai multe bănci populare din jud. Muscel, spunînd că'i sunt necesare pentru tipărirea unui anuar. Pentru acoperirea cheltuelilor sus numitul a anunțat o serie de conferințe pentru cari a dat conducătorilor de bănci cîte un număr oarecare de bilete, încasînd diferite sume de bani, și după ce a reușit să desfacă o bună parte din bilete a dispărut din județ fără să mai ție conferințele anunțate

Amintim cetitorilor că în seara de 8 Decembrie are loc reprezentația de retragere a execelentei artiste Atena Georgescu, pensionară a teatrului Național

Au fost numiți revizori școlari d-nii Toma Zaharia, institutor în Hîrlău, la Fălciu și d. C. Manoilescu, institutor la Vaslui.

Doamna Maria C. Buțureanu, excelenta institutoare, a fost numită inspectoare a învățămîntului primar particular.

Domnul consilier Al. Gane prezidează biuroul electoral comunal la Boșani, în locul d-lui consilier G. Sturza, care se află suferind.

Alegerea are loc astăzi.

Domnul profesor G. Vellea va ținea mîine, Sîmbătă, ora 5 p. m. la cercul didactic din Iași. o prelegere despre „Caucazia și stepele Rusiei moderne".

In vederea numirilor de ajutoare de maestre la școlile profesionale, d-na Elena Mărzescu a fost delegată să facă cuvenitele inspecții.

Un loz norocos puteți găsi numai la **Rob. Th. Schröder** sucursala **Iași, str. Ștefan cel Mare 8.**

Tragerea cl. I la *14 Decembrie*, 1/8 *numai Lei 1,50*, 1/4 *Lei 3*, 1/2 *Lei 6*, 1/1 *Lei 12*.

Dela 1 Decembrie produsele Debitelor Badareu se vînd cu următoarele prețuri

	Litru	Kgr.
Unt pentru masă și cafea		6.00
Smîntînă dulce centrifugată	2.80	
Unt proaspăt pentru gătit		3.80
Brînză proaspătă de vaci		1.—
Brînză de oi de putină		1.60
Brînză de munte		2.—
Brînză de munte de toamnă		2.60
Ouă proaspete	11 lei suta	
Lapte dulce proaspăt se găsește în fie-care dimineață și seara litrul		0.40
Cașcaval grecesc		2.80
Brînză de burduf		2.80
Cașcaval de Penteleu		3.00

Se găsesc zilnic paseri tăiate 2 lei kg.

De asemenea s'au pus în vînzare vinuri cu următoarele prețuri:

	Litrul
Vin alb vechiu	1.—
Vin negru vechiu	1.—
Vin alb negru si superior	1.20
Vin Cotnar și Bordeaux	1.60
Vin Cotnar și Bordeaux superior	2.—
Vin otonel tămăios	2.40

Toate calitățile de vinuri superioare se vînd cu litrul și în sticle înfundate.

Mobile LOBEL
IAȘI — 32 Str. LAPUȘNEANU 32
MARE ALEGERE ÎN
Dormitoare, Sufragerii, Saloane, Birouri
Mobile în piele ultimele noutăți.—
Paturi de bronz, Noptiere, Lavabouri, toilete asortate.
Covoare, Perdele complecte de la 15 lei în suș.
Lămpi electrice cele mai noui (*Prețuri excepționale de*
Vase Galeé și Daum (*reduse*
Mobile mici fantesiuri. — Biurouri americane.— Canapele-Pat.
Galerii de bronz pentru perdele complecte. Lei 7.50.
PREȚURI EFTINE *Face și condițiuni de plată avantajoase.*

Ultime Informaţii

Consiliul de răsboiu va judeca la 12 Decembrie, pe medicul Colonel Meyer şi pe Maiorul Pastia, implicaţi în modul cum s'au pertractat recrutările la Tg.-Neamtz.

Consiliul se va compune din domnii Generali Raşcu, Popovici şi Musteaţă, şi din d colonel Burghelea.

Ajutor pentru răniţi.—Societatea „Crucea Roşie" secţiunea Iaşi, sub preşedinţia Principesei Maria Moruzi, prin preşedinta sa, roagă pe toate persoanele cari au carnete cu bilete de cîte 20 bani, a depune banii ce au adunat de pe acele carnete.

Direcţiunea generală sanitară, a însărcinat pe d. dr. L. Şeptelici, cu începere de la 1 Decembre a. c., cu facerea analizelor bacteorologice în regiunea Iaşi.

Direcţiunea sanitară pune în vedere d-lor farmacişti din oraşul Iaşi, ca să nu angajeze sub nici un cuvînt în farmacia d-lor pe d. Heinrich Gross magistru în farmacie de la facultatea din Gratz, de oare-ce d-sa nu poate dovedi dreptul de liberă practică a farmaciei în ţară după cum prevede art. 131 din legea sanitară.

Consfătuirea farmaciştilor.—Proprietarii de farmacii, învitaţi de direcţia generală a serviciului sanitar, s'au întrunit, pentru a formula desideratele lor, cu privire la modificarea legei sanitare, în chestia farmaciilor. Farmaciştii au ales o comisiune compusă din d-nii Jellea, Verner, Căpăţînă, Conia senior şi Racoviţă, care au redactat un memoriu, ce urmează a fi înaintat direcţiei generale a serviciului sanitar.

Memoriul a fost aprobat de toţi proprietarii de farmacii din localitate.

Ştirea dată de unele ziare că regimentul Stefan cel Mare, va face un marş forţat în jurul Iaşului, nu se confirmă.

La Regimentul 13, nu se fac de cît mici marşuri de antrenament pentru recruţi.

Domnul Artachino, în urma examinului ce a depus la Bucureşti, a fost numit profesor definitiv la şcoala Artelor frumoase din localitate.

Dl. Şmil Mendel proprietarul casei din str. Cucu No. 47, unde ori seara se declarase un început de incendiu, bănuit că ar fi autorul incendiului, a fost pus în libertate, deoarece din cercetările făcute nu s'a putut stabili nimic în contra d-sale.

Focul a distrus casa locuitorului Th. Baston din Comuna Copou, paguba se ridică la 500 lei. Focul s'a ivit din neglijenţă.

In luna Noembrie în ospiciul de alienaţi de la Socola a încetat din viaţă pacienţii: Moisă Vainberg din oraşul Iaşi, Şmil Şteinberg din jud. Bacău, Naftulea Goldştein din Iaşi, Elena Berea din Roman, Ioan I. Berdan din Tecuciu.

Din viea d-lui Gh. Sion, din comuna Buciumi, în noaptea de 4—5 Decembrie curent, de către necunoscuţi, s'a furat 1300 fire viţă americană.

Vagonul de tramvai No. 52, condus de către manipulantul cu No. 101 a lovit, în dreptul regimentului 7 Roşiori, un camion condus de către Stefan Vilcu. Camionul a fost cu totul sfarmat.

La 19 a lunei va avea loc la Teatrul Naţional o producţie, dată de liceul particular, cu concursul d-relor Horga, Oiaga şi Şoimaru, şi al d-lui Cîrjă.

Noul program de astăseară Vineri 7 Decembrie al teatrului cinematografic Pathé Frères din sala Circului Sidoli, cuprinde între altele: Bébé îşi răsbună, scene foarte humoristice. Sacrificiul Magdalenei, roman contimporan în două părţi întreaga desfăşurare se petrece la Veneţia. Pathè journal, cel mai recent număr cu telegramele insufleţite din lumea întreagă. Eclair-Journal, al doilea ziar insufleţit, cu telegramele săptămînei. Inimă de femee sau dragoste nenorocită, film danez de mare artă, interpretat de ansamblul artistic al Teatrului din Kopenhaga. —Prince la cinematograf, scene comice cu simpaticul humorist,

Mîine Sîmbătă 8 Dec. Matineu la ora 3 p. m. şi seara la ora 9 reprezentaţie serală.

Noul program viitor să reprezintă Duminică 9 Dec. matineu şi seara: Faptă infamă sau răzbunarea fabricantului, film danez. Greva (2 acte) film italian. Remediu contra alcoolismului, comedie.

De vînzare

VIA MITOC, *com. Ciurea satul Todireni jud. Iaşi întindere 30 hectare, arătură, fînaţe, livezi şi huciag, case, coşere, 2 fîntîni etc.*

UNA CASA *str. Albineţ 12 în stare bună.*

Ambele cu mici sarcini.

Adresa N. C. Cogălniceanu str. Brosăriei 98.

Din Fălticeni

Serbarea zilei onomastice a prefectului

Eri, sf. Neculai, fiind ziua onomastică a d-lui Nicu Catargi, prefect de Suceava, atît oraşul cît şi un mare număr de reprezentanţi ai tuturor staturilor socoale din Judeţ au ţinut să-şi manifeste în mod călduros dragostea pentru acel pe care ei îl consideră ca singura persoană în măsură de a da întremare judeţului falnic dar pînă acum atît de oropsit.

Serbătorirea prefectului a luat un adevărat caracter de serbătoare şi, de sigur, Fălticenii nu vor uita atît de curînd frumoasele ceasuri petrecute pe ziua de ieri. Iar urările ce s'au adresat cu această ocazie d-lui N. Catargi n'au fost, evident, formule obicinuite şi laude de ocazie. ci expresiunea unor sincere sentimente de iubire din partea prietenilor, de stimă şi simpatie din partea cunoscuţilor, de dragoste şi respect din partea subalterniler.

Iar acei, cari, din diferite împrejurări, n'au putut să-şi exprime sentimentele lor prin viu grai şi prezenţa lor, au ales calea scrisului şi al telegramei. Şi erau mulţi aceia — iar numărul scrisorilor şi mai cu seamă al telegramelor a fost covîrşitor.

Şi fiind-că una din ele avea şi nitel un caracter politic o subliniez într'adins din cauza înjelesului adînc ce-l are pentru vremurile prin care trecem. Este scrisoarea d-lui Al. Cantacuzino-Paşcanu, şeful conservatorilor locali, care fiind bolnav şi oprit de medic de a părăsi patul, a adresat o călduroasă scrisoare prefectului, în care, pe lîngă felicitări, exprimă dorinţa şi speranţa unei curînde şi desăvîrşite armonii între conservatori şi conservatori-democraţi.

Mai merită — tot ca manifestaţie politică—menţine numeroasele delegaţiuni din judeţ, care au venit să exprime urări şi mulţumiri pentru solicititudinea de pînă acum şi speranţa unor zile bune ce vor să vie, acum mai ales cînd judeţul care suferă mai mult de cît ori care altul, are nevoie mai mult de cît ori care alt judeţ de solicitudinea conducătorilor ţării

*

Recepţia de după amează a avut loc în saloanele prefecturei, splendid transformate pentru ocazie — iar onorurile au fost date de d-na şi D. Nicu Catargi, admirabili în arta de a primi, secondaţi de d-na colonel Petrescu şi D-ra Elena Catargi

Defileul interminabil a durat de la 3 ziua la 6 d. m. în care timp muzica militară cînta mereu, iar cuvintele de urări şi de bună venire se amestecau cu glumele nesfîrşite ale celor prezenţi, foarte bine dispuşi, şi cu gustările delicioase şi alese.

Seara la ora 9 jumatate o splendidă recepţie — aproape cam nu se poate închipui într'un oraş mic ca Fălticeni. Toalete splendide, fracul, epoletul, un amestec minunat de culori, de figuri drăgălaşe, de infăţişări distinse. In tot timpul apoi un antren neîntrerupt, dansul continuu, întrerupt doar prin un supeu, care nu poate găsi rival şi în care excelează pururea amfitrionii serbătoriţi.

Şi petrecere continuă, dispoziţie admirabilă. Toasturi călduroase, numeroase şi po care nu le mai rezum căci aş depăşi cadrul rezervat pentru dări de seamă de astfel de natură.

Timpul trece, sunt orelc 6 dimineaţă, toată lumea se arată surprinsă că atît de curînd a trecut vremea. Unii părăsesc saloanele, intimii remin însă şi voioasa petrecere continuă încă, cînd autorul acestor rînduri se îndreaptă spre gară.

*

Printre cei prezenţi notez: d-nele Margareta Catargi, Valerie Stourdza, A. Goroveiu, I. Ghiţescu, M. Millo, Col. Petrescu, Lct.-col. Gheleme, M. Comino, Jurescu, Last, Goldner, căp. Stavrat, Saftico Millo, dr. Tatos, Inginer Cazaban, dr. Haimovici. Zăhărescu, maior Softa, Gogu Negulescu, maior Niculcea, farmacist Feit, dr. Zwiebel, col. Belinski, maior Hagi, căp. Russu, Siadbei, Spiridonescu, maior Pascu, căp. Solomon, David Tatos, căp. Vărnav, Spălăţelu, Constantinescu, Gutter, dr. Răpeanu, dr. Mincu, Verdeanu, Anette Ghiţescu, Gafencu.

D-rele: Elena Catargi, Gafencu, Last, Millo, Hagi, Fotino, Ionescu-Millo, Zahareanu.

Epoletul: Col. Petrescu, col. Belinski., lct.-col. Gheleme, maior Niculcea, maior Pascu, maior Hagi, căp. Russu, căp. Stavrat, căp. Solomon, căp. Iordănescu, căp. Antonescu, căp. Gărlea, căp. Sebastian Voinescu, căp. Pursch.

Locotenenţii: Eugen Drăgulănescu, Emil Ionescu, Const. Ionescu, Al. Boteanu, D. Grecia, Gheorghiu; Sub.-lct.: Vasiliu Gh., Vasiliu Vasile, Vasilescu Alex., Vasilescu Const., Teodorescu, Gh. Munteanu, Craescu, Frunzetti, Zottu, Eugen Riga.

Fracul era reprezentat prin d-nii Nicu Catargi, M. Sturdza, Arthur Gorovei, Ioan Ghiţescu, dr. Tatos, Bălăşescu, membru la Curtea de Apel din Galaţi, Eugen Catargi, Matei Millo, ing. Cazaban, C. Zahărescu, maior Softa, căpitan Stere, Isidor Goldner, Gogu Negulescu avocat, Spiridenescu, directorul gimnaziului, dr. Haimovici, David Tator, Fait, farmacist, cap. Varnav, proprietar, Iosef Last, Nartă, directorul Băncei Naţionale, dr. Zwiebel.

C. Gutter, avocat, dr. Mărzescu, Roman, V. Ciurea, profesor, Dobrescu, preşedintele tribunalului, Berlei magistrat, Ioan Blîndu deputat, Al. Blîndu, inginer, Victor Ionescu, magistrat, Măcărescu, pensionar, general Mihăiţă, D. Mihăiţă, proprietar, Lazarescu, inginer, dr. căpitan Irimescu, cap. Anghelichi pensionar, Coca Micleseu, Dorohoi, Răut, avocat, Dorohoi, dr. Stanescu Paşcani, Garabet Buicliu, Roman, av. Zaharescu, Iosef Last, Siadbei, Spălăţelu, Turtureanu, Constantinescu, Gh. Sutzu, Diaconescu, Dr. Rîpeanu, Gr. Găină, Balanţoff, Al. Millo, Titus Ionescu, C. Ciudiu, Gică C. Ioan, avocat, Pompiliu Pastia, proprietar, Th. Vasiliu, inspector agricol, M. Boldur, avocat, T. Tanasescu magistrat, Gh. Pavlescu, magistrat, Abramovici, Macoveni, Gh. Măcărescu, magistrat, Zaharescu-Paşcani, Gh. Dumitrovici, I. Creţu avocat, Verdeanu, proprietar, Dr. Mincu, Preotul Miron-Rădăşeni, C. Grigorescu, Ing. Vechsler, avocat T. Gheorghiţă, av. Matei Millo şi alţii, al căror nume 'mi scapă. *Rp.*

INŞTIINŢARE

Retrăgîndu-mă din afacerea fratelui meu C. Aberman la care am fost asociat, am onoare a inştiinţa pe onor. clientelă că am deschis un Magazin de Librărie, Papeterie şi Tipografie pe contul meu propriu sub firma mea I. Aberman, Iaşi strada Stefan cel mare 39, vis-a-vis de Mitropolie şi neavînd nici o relaţie cu firma C. Aberman.

Sunt asortat cu articolele referitoare la această Branşă şi sper că onorata clientelă îmi va da tot concursul; sunt în poziţiune a vinde mai ieftin de cît ori unde, şi pe lîngă toate articolele am adus şi un stok mare de ornamente pentru Pom de Crăciun, asemenea şi Jucării de copii pentru Anul nou, pe cari le vînd cu un preţ foarte ieftin.

Cu stimă, **I. ABERMAN**

Dr. Suzana WEXLER-GROSI

BOLI DE FEMEI—FACERI

— Iaşi.—Strada Anastasie Panu —

ULTIMA ORA

Telegrafice şi Telefonice

Bucureşti 7 Decembrie

Moartea amiralului Halil Paşa

Amănarea conferinţei păcei

Amănunte asupra luptei navale

Londra.—Agenţia Reuter află azi că nu se ţine conferinţo ambasadorilor iar viitoarea şedinţă care va fi ultima înainte de Crăciun se va ţine mîine la 3 jumătate după amează. Un comunicat oficial apărut la ora 5 jum. zice cu privire la lucrările celei de a treia şedinţă, că s'a aprobat protocolul celei de a doua şedinţă, Resid Paşa anunţînd apoi că trimisul special care a plecat din Constantinopole cu instrucţiunile cerute n'a sosit încă, şedinţa s'a amînat pe Sîmbătă ora 4; delegaţii balcanici au asistat la tedeumul oficiat la biserica rusă cu prilejul zilei onomastice a Ţarului.

*

Atena.— Se afirmă că amiralul turc Halil Paşa a fost ucis în lupta de la 16 Decembrie pe bordul vasului Haireddin Barbarosa care a suferit mari stricăciuni.

*

Belgrad. — Se asigură că moratoriul care expiră la 30 Decembrie a fost prelungit pînă la 30 Martie 1913 în urma unei hotărîri a consiliului de miniştri.

*

Petersburg. — Miniştrii de războiu şi de marină au fost numiţi aghiotanţi generali, patru crucişătoare de clasa I-a Borodino, Navarin, Ismail şi Kiaburn au fost puse în şantier.

*

Atena.—Povestirea căpitanului sosit din Dardanele spune cu privire la lupta de la 16 Decembrie, că vasul turcesc Barbarosa a fost aproape cu totul distrus, el a fost găurit şi la proră şi la pupă. Un incendiu a izbucnit pe bord dar a fost stîns, amiralul Halil Paşa şi patru ofiţeri au fost ucişi, numeroşi marinari au fost ucişi sau răniţi, alte trei vase turceşti au fost grav avariate.

Mersul holerei

Constantinopol.—De la 23 Noembrie pînă la 6 Decembrie, au fost aci 82 cazuri de holeră, dintre care 79 la Constantinopol şi 3 printre emigranţi.

Alegerile comunale din Bucureşti

Bucureşti.—Aseară a avut loc o consfătuire, la domnul George Cantacuzino, preşedintele Senatului, cu privire la alegerile comunale din Bucureşti.

S'a adus în principiu ca consiliul să fie compus din 16 conservatori-democraţi şi 15 conservatori.

Ca primar e indicat d. dr. Istrati.

Din Camera Italiană

Roma.—Camera, preşedintele consiliului şi preşedintele camerei au schimbat salutări, preşedintele camerei a mulţumit d-lui Giolitti pentru activitatea ce a desfăşurat-o în acest an pentru patrie şi a terminat făcînd urări ca Italia să rămîe credincioasă alianţelor şi amiciţiilor sale. Camera a luat vacanţă pînă la 6 Februarie.

D. Take Ionescu la Berlin

Bucureşti. — D. Take Ionescu, ministru de interne, va petrece vacanţa de Crăciun la Berlin.

Combaterea boalelor molipsitoare

Bucureşti.— D. Dr. Mezincescu, a fost însărcinati cu supraveghearea combaterei boalelor molipsitoare, din întreaga ţară.

Noi legi

Bucureşti. — Printre primele proiecte de legi, ce le va depune guvernul, vor vor fi întinderea legei Comunale în Dobrogea, şi modificarea unor articole din legea sanitară.

Consfătuirea dintre d-nii Daneff şi Mişu

Budapesta. — Un ziar de aci anunţă, că d. Mişu, ministrul României la Londra, va avea o consfătuire cu d. Daneff, cu privire la compensaţiile României.

Inmormîntarea Prinţului Luitpold

München. — Azi dimineaţă a avut loc înmormîntarea Principelui regent Luitpold al Bavariei.

O mare mulţime staţiona pe străzi, corpul a fost îngropat în cavoul bisericei Cajetan.

Grigore Dimitrescu

profesor universitar, fost magistrat

AVOCAT

ALEEA PRINCESA MARIA — IAŞI

Cumpărări şi vînzări de case

mijloceşte un **agent bine introdus.** *A se adresa cererile şi ofertele la Administraţia ziarului „Opinia" sub cifra* **Imobil.**

†

Familia Dumitru Bahrim cuprinsă de nemărginita durere, anunţa încetarea din viaţă a prea iubitului lor

Dimitrie Bahrim

Incetat din viaţă în dimineaţa zilei de 5 Decembre la proprietatea sa din Comuna Buciumi.

Şi roagă pe toţi prietenii şi cunoscuţii defunctului, să asiste la înmormîntarea care va avea loc în ziua de 8 Decembrie la cimitirul comunei Bucium.

AVIS

Expirînd contractele la 23 Aprilie 1913 prăvăliilor din casele Schnurer din str. Ştefan cel Mare şi anume:

Prăvălia ocupată de Confecţiuni la „Regina Elisabeta" acea ocupată de „La Leon", „La Marchiza" şi de băcănia Aberman se aduce la cunoştinţa amatorilor ca să se adreseze din timp pentru închiriere d-lui proprietar cu locuinţa în acele case.

Dr. I. BRENER

Specialist în boale de femei

MAMOŞ

Str. Lăpuşneanu 25

—Cons. 1—6 —

Important

Aduc la cunoştinţa onor. public şi vechei mele clientele, că am deschis în acest oraş strada Cuza-Vodă (foastă Golia) No. 71.

Fabrică de rahat, halvale, dulceţuri etc.

fabricaţiune specială şi după toate regulele higienice.

Calităţi excelente.

Cu stimă, **H. Alexiades**

Magasinul de Muzică ‚MICHELSOHN'

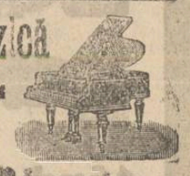

Iaşi—Fondat 1873—Iaşi

Piane şi Pianine

SCHILER, WAREN, CZERNY, ROSENKRÄNZ

şi orice altă fabricaţiune, se vînd în rate lunare mici.

PIANE ELECTRICE

KUHL et KLATT

ORCHESTRIOANE AUTOMATE

La cerere prin o cartă poştală, trimitem acordorul voiajor în orice parte a ţărei cu modelele cele mai noui.

NOTE MUZICALE, CLASICE ŞI MODERNE

Acordor şi constructor de piane

MAMOŞUL

Dr. HALPERN

dela Facultatea din Paris

Vechiu medic francez.

Membru al Societăţei de Obstetrică din Paris

Fost asistent al Prof. Budin la Clinica de Faceri Tarnier

Specialist în faceri şi boli de femei

17 str. Elena Doamna (foastă str. Alba)

8—10 a. m. 2—5 p. m.

INTINDEŢI MANA NOROCULUI!

CASA S. HAIFLER

Iaşi—Strada Ştefan-cel-Mare

a pus în vînzare

Clasa I a Loteriei Regatului Romîn

/8 lei 1.50, 1/4 3 lei, 1/2 6 lei, 1/1 lei 12

Vinde Bilete de călătorie pentru America

Cu preţuri convenabile.

10 lei lunar se învaţă franceză sau germana special conversaţia şi corespondenţa.

Prepar special curs complect primar şi secundar după programul ministerial, la domiciliul elevului.

V. Emil Profesor *Str. Sf. Teodor 36 (în curte).*

Française trouve bonne place pour bébé de 6 ans.

S'adresser en personne à l'Imprimerie H. Goldner.

BYRRH Cel mai bun VIN TONIC ŞI APERITIV

PREMIAT La toate dispoziţiunile din lume şi la expoziţiunea generală romînă din 1906. (82 medalii)

BYRRH

Vînzare anuală 7 Milioane BUTELII

VIOLET FRERES (THUIR) FRANŢA
I. VIOLET Succesor
De vînzare la toate magazinele de consum din ţară

Chiar Săptămîna viitoare

Incepe tragerea Clasei I-i:

14 (27) DECEMBRIE 1912

Veniţi prea târziu

dacă nu cumpăraţi imediat lozuri noro oase:

1|8 LOZ Lei 1.50

1|4 Lei 3.—1|2 Lei 6.—1|1 Lei 12.

Cel mai mare câştig al acestei loterii eventual:

LEI 900.000

Comenzile din provincie se efectuiază prompt şi conştiincios contra plăţii anticipate, sau sub ramburs

Acei dintre stim. mei clienţi cari vor să continue jocul cu aceleaşi numere cu care au participat la loteria trecută, sunt rugaţi să-şi asigure dreptul de participare, achitând imediat preţul Clasei I-iu, se înţălege dacă numerile le mai avem disponibile, altfel vom fi nevoiţi a dispune asupra biletelor.

Rob. Th. SCHRODER

BUCUREŞTI

Centrala: Calea Victoriei 97

Sucursale: Calea Victoriei 50 Calea Griviţei 96 Str. Lipscani 72

BOTOŞANI Calea Naţională 203; **IAŞI** Str. Ştefan cel Mare 8; **GALAŢI** Str. Domnească 14.

CRAIOVA Str. Unirii 69; **BRAILA** Piaţa Sf. Archangheli (Casa Rally); **PLOEŞTI** Str. Basarabilor 1

Renumitele PLUGURI

intreg de oţel bătut marca PORC MISTREŢ

DIN FABRICA

Gebrüder Eberhardt Ulm

a) cu 1, 2 şi mai multe brande
b) speciale de vie
c) speciale de prăşit

Maşini de secerat de Mc. CORMIC precum şi alte maşini şi unelte agricole, permanent în depozit la

Fraţii Bachstez, Iaşi

Magasinul Conservatorului

IAŞI—Strada Lăpuşneanu 32—IAŞI

NOTE de MUZICA

ASORTIMENT complet după Programa Conservatorului

Instrumente Muzicale şi Accesorii

Reprezentanţa şi Depositul renumitelor

Piane şi Pianine

— ROSENKRANZ —

Neintrecute în soliditate şi ton frumos

Vînzare şi în rate mici fără acconto —

— *Cataloage gratis* —

INCHIRIERE DE PIANE CU PREŢURI AVANTAGIOASE

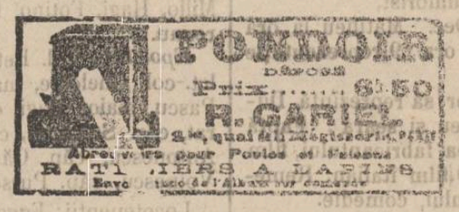

La administraţia ziarului se primesc anunciuri cu preţuri convenabil

NEVRALGIE

Hapurile Doctorului Monsette

ADVERATELE HAPURI MONSSETTE ...

ADVERATELE HAPURI MONSSETTE ...

Le se găsesc la toate farmaciile

EN VENTE INCESSAMMENT
Rayneard GARIEL
GRILLAGES, etc.
Envoi franco du Album sur demande

Iaşi.—Tipografia H. Goldner, str. Gh. Mîrzescu 17—Instalaţie cu motoare electrice

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: Iași str Gh. Mîrzescu 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul X — No. 1757 — Duminică 9 Decembrie 1912

Inmulțiri și scăderi

Arătam eri că din desfășurarea evenimentelor din afară s'a pus în discuție întreaga problemă a stărilor dintre noi și Bulgari, cu întrecerile de neam ca desvoltare istorică și așezare geografică.

Deschiși la două mări, Bulgarii vor avea putința ca în cel mai scurt timp să-și refacă toată situația lor economică, cu un spor vădit în viitor.

Incunjurați de vecini mici, Bulgarii vor putea să-și dea măsura puterii lor, neavînd în coaste înrîurirea copleșitoare a unei mari puteri. *Turcii* în decădere nu vor mai putea apăsa și împiedeca libera desvoltare a poporului Bulgar, care va ajunge de data asta să stăpînească tot ce e bulgar ca sînge și limbă.

Tot ce e bulgar ca sînge și limbă! E mare acest lucru, îndeplinit în o generație de oameni! Cum să nu lupte această generație cu sacrificii de oameni și avere, cînd au văzut că e cu putință a-și aduna toți puii sub aripele ocrotitoare ale aceleiași cloști? Numai să ne punem problema aceasta înainte: tot ce e romîn de sînge și limbă să fie la un loc, și vom vedea îndată cîte piedeci ni se pun înainte, că nu una, nu două, nu cinci, ci serii de generații se vor scurge și nu vom putea realiza acest mare ideal al neamului ca tot ce e romîn de sînge și limbă să fie una!

O Bulgarie cu toți bulgarii la un loc, iată un ideal care se va traduce în fapt îndată după războiu; și e mare lucru cînd o generație de oameni luptînd pentru o idee își văd cu ochii dobîndă ideii îndeplinită. Curat vorba ceea: „unde nu-i nădejde de dobîndă, nu-i îndemn de muncă".

In vecinătatea lor Bulgarii vor avea pe Greci, zurbagii, cari au adeverit și astăzi prin atitudinea lor vechiul adagiu: „*Graeca fides, nulla fides*", dar insularii greci, ca și Tesalioții și Epirotii nu se arată demni de strămoșii lor de la Termopile, și de sigur că Bulgarii vor avea mult de furcă din atingerea imediată la hotară cu Grecii.

Cu totul de altfel stăm noi în această privință. Austria a ținut să ne înghită la 1699 și numai abilitatea diplomatică a Exapoxitului a mențînut cele 2 provincii alipite la imperiul turcesc. Iar Rușii dacă nu ne-au înghițit cu totul la 1812, ne-au luat Basarabia și o țin și acum după 100 ani, fără gînd de dare îndărăt.

Noi nu putem rîvni astăzi și nici mîne acest ideal, că încă sunt prea mari, prea tari vecinii noștri și procesul lor de descompunere în lăuntru nu e îndeplinit, ca din sfărămăturile lor de state poliglote și eterogene să se poată înfăptui unirea tuturor romînilor.

Dar chestia cea mare și care a rîdicat vîlvă în presa noastră, este că din cauza dezvoltării sale istorice, Bulgarii fiind pașalic din Secolul al XIV-lea pînă la 1878 a văzut istovindu-se toată boerimea sa și cu dînsa și marea proprietate.

De sigur că această urmare a stăpînirii turcești a fost o mare slăbirea neamului Bulgariei fiindcă, elementul istoric al clasei diriguitoare, care face tăria natiunilor, la Bulgari lipsește. Din acest fapt Bulgarii de azi își fac un titlu de superioritate economică față de noi.

Bulgarii n'au proprietate mare; Bulgarii n'au latifundii: Bulgarii au proprietate mică și mijlocie. Egalitatea această economică a dat prilej celor mulți să prindă mai mult gust de muncă, căci pămîntul dădea tuturor nădejdea de mai multă dobîndă.

La noi patru milioane hectare hrănesc pe marii proprietari, cam 20,000 suflete și din prisosul acestui venit stă înflorirea clasei noastre diriguitoare, luxul și risipa. —Restul de patru milioane hectare hrănesc cele 6 milioane de săteni și ori cît ar produce aceste patru milioane hectare, tot nu pot ajunge nici da nădejde de dobînzi milioanelor de guri și milioanelor de brațe.

Din acest contrast scot Bulgarii că rezultă toată înălțarea lor culturală și economică, căci au o țărănime mai muncitoare, mai bogată, mai cultă.

Ceea ce puterea faptelor istorice a adus înrîurire asupra dezvoltării poporului Bulgar, la noi a înlesnit întărirea și sporirea economică a clasei diriguitoare, la ei întărirea și sporirea clasei țărănești. La noi statul trebue să-și ia rolul factorului istoric al apropierii și netezirei claselor sociale, și începutul s'a făcut rupîndu-se prin lege *o optime* din blocul marei proprietăți; mîne se va legifera o altă rupere pentru a se spori stocul proprietății mici și mijloci.

Noi nu ne putem ferici cu faptul, cînd un popor își pierde o clasă socială, maiales clasa diriguitoare, care cuprinde în sine toată răspunderea istorică a unui popor. Dacă poporul în masa lui are multe însușiriri în bine ori în rău, mult mai mult cîntărește clasa diriguitoare.

Noi n'avem în trecutul nostru o întrerupere de viață națională; căci nu ființa brută a poporului dă nota traiului unei națiuni, ci permanența clasei diriguitoare, care menține statul și cultura neamului.

Cum a putut această clasă diriguitoare s'a strecurat prin greutățile vremurilor trecute și plătindu-și greu diriguirea, ne-a dat nouă moștenire țara aceasta cu toate bunurile și lipsurile sale, și noi știm că din lupta spre bine a clasei diriguitoare a eșit desvoltarea statului romîn de azi.

Pe noi nu ne-a creiat Europa, ci ne a găsit un popor și 2 țări, cu un traiu politic și național neintrerupt și numai ne-a ajutat întru înfăptuirea idealului nostru, izvorît din întreaga noastră desvoltare istorică.

Gh. Ghibănescu

VODÂ-ȘTIRBEY

Mîine se inaugurează la Craiova, locul de naștere al lui Vodă-Știrbey, monumentul acestui mare Domnitor.

Semnul acesta de pioasă aducere aminte, cu care țara Oltului cinstește azi pe popularul Voevod, nu vine numai de-acolo că Vodă-Știrbey a domnit peste Țara de dincolo de Milcov, în timpuri grele de apăsare a tot ce era romînesc.

Ca și Vodă-Cuza, domnitorul Stirbey a însemnat o eră mare în viața spre mai bine a păturei noastre țărănești.

Om cu tragere de inimă pentru cei mici, gospodar în înțelesul larg al cuvîntului, odată ajuns la cea mai înaltă situație socială, Vodă Stirbey n'a uitat pe cei de jos. Pentru el tronul n'a fost atît de înalt, încît să nu mai zărească pe țărani. Vodă-Știrbey, a ușurat zilele de muncă, peste măsură împovorată cu peste trei veacuri înainte de către Mihai-Viteazul.

Tot acest mare domnitor a întins moșia țărănească impuținată de încălcările și nedreptățile de veacuri.

Iată de ce se va sărbători mîine la Craiova, amintirea pioasă a unui mare Voevod, ale cărui nemuritoare merite au fost puțin lăsate în umbră de strălucirea actului dela 15 August 1864 al lui Vodă-Cuza și Mihail Kogălniceanu. Nu e însă mai puțin adevărat că fără Domnitorul Știrbey, fără actul lui de dreptate de la 1815, țărănimea de dincolo de Milcov, n'ar fi fost găsită de legea de improprietărire de la 1864 în starea înfloritoare în care a găsit-o și poate că rezolvirea chestiei țărănești ar fi trebuit amînată.

Serbarea de mîine dela Craiova, este sărbătoarea țărănimei din Muntenia.

Eudoxiu Hurmuzachi

— De la corespondentul nostru din Cernăuți —

Eri au început în Cernăuți marile serbări naționale ale romînilor bucovineni cu ocazia împlinirei a 100 de ani de la nașterea marelui istoric bucovinean Eudoxiu Hurmuzachi.

Festivitățile s'au început printr'o reprezentație teatrală organizată de societatea academică „Junimea" cu concursul d-lui C. Belcot de la teatrul național din București și al d-șoarei Anicuța Voileanu din Transilvania, la care a luat parte tot ce poporul bucovinean romîn are mai distins în localitate și cu care ocazie sentimentele naționale ale acestui popor s'au manifestat în mod impozant.

Ziua de azi a fost rezervată societății pentru cultură și literatură și celorlalte societăți culturale.

La orele 9 dim. s'a oficit la catedrală un parastas de către însuși I. P. S. S. Mitropolitul Dr. Vladimir de Repta, asistat de numeroși preoți.

Răspunsurile au fost date de corul elevilor internatelor.

Sedința festivă fiind anunțată pentru orele 11 a. m. încă de pe la orele 10, sala teatrului municipal din localitate unde s'a ținut această memorabilă ședință, devenise neîncăpătoare. Piața Ferdinand, din fața teatrului a fost literalmente ocupată de mii de romîni de prin toate districtele, care au venit să contribuiască, cu prezența lor, la succesul serbării de azi.

*

In numeroasa asistență din sală am remarcat pe guvernatorul țării, contele de Meran, mitropolitul dr. de Repta, primarul orașului baronul Fürth, împreună cu toți consilierii comunali romîni, monseniorul Schmidt, toți deputații romîni aflători în Cernăuți, numeroși preoți, profesori și magistrați, precum și toată studențimea romînă.

In mijlocul unui entusiasm general, savantul profesor universitar dr. Sextil Pușcariu, vice-președintele societății pentru cultură, deschide ședința la orele 11 jum., rostind următoarea cuvîntare impozantă:

Onorată adunare,

Unul dintre cei mai iubiți filosofii al vremurilor noastre, Carlyle, a spus că istoria unui popor o alcătuiesc faptele bărbaților lui mari. Intr'adevăr, ori-ce epocă de înflorire e strîns legată de cîteva nume celebre și ori-care stadiu de decădere e caracterizat prin lipsa unor conducători cari să știe de expresie, prin vorbele lor îndrumătoare, aspirațiilor unui popor și prin faptele lor să realizeze progresele lui.

Pietatea față de bărbații mari ai trecutului, este deci una dintre cele mai nobile porniri sufletești, căci cinstind memoria lor, aducem în acelas timp prinosul nostru de recunoștință tendințelor unui neam întreg, după o soartă mai bună.

Implinindu-se o sută de ani dela nașterea lui Eudoxiu Hormuzachi, romînii bucovineni au dat dovadă de sentimentele de recunoscătoare iubire pentru acest mare fiu al neamului lor.

Incă de astă-vară mai multe corporațiuni au angajat serbări impunătoare în memoria acestui mare bărbat. In toamna asta, în ziua nașterei lui Hurmuzachi, toate școalele primare și secundare au aranjat serbări centenare. Studențimea iarăși a organizat pelegrinaje la mormîntul marelui reposat, depunînd numeroase coroane, precum și mai multe comerse festive. Până și în Dieta Bucovinei, în mijlocul preocupărilor de altă natură, a resunat un glas, cerînd cu putere țării, căreia Hurmuzachi i-a dat autonomia, să-l cinstească după merit.

„Societatea pentru cultură" s'a gîndit încă din anul trecut să împreune centenarul nașterei lui Hurmuzachi cu jubileul ei de 50 ani, în cadrul unor mari serbări românești. Amânîndu-se însă jubileul semicentenar al societăți până în anul 1914, ea a luat inițiativa serbărilor de azi, pe care le aranjează în unire cu toate societățile culturale din Cernăuți, voind chiar prin această „unire" să lucreze în spiritul marelui barbat, pe care îl serbătorim.

Astfel s'a născut ciclul serbărilor de azi.

Sărbătorirea memoriei marelui bărbat, mi se pare că e un act de recunoștință și de pietate. Din el se reflectează admirația nemărginită ce tot mai mult ne cuprinde pentru acei mari idealiști ai generației trecute, care nu se sfia să conceapă cele mai cutezante ideale și prin curăția sufletului lor activitatea lor neadormită a știut să le și realizeze. In timpul nostru stăpînit de un realism rece, cu preocupările lui mărunte, acțiunea desinteresată și altruistă a acestor visionari romantici începe să ne apară tot mai mult ca o pildă de urmărit.

Și în prinosul de recunoștință pentru bărbatul ce a ilustrat epoca sa se amestecă tot mai deslușit dorul nostru ferbinte, de a avea iarăși în fruntea noastră un conducător înțelept și entusiast ca el.

D-sa termină cu un puternic trăiască la adresa împaratului.

Salve de aplause au acoperit frumoasa cuvîntare.

A urmat apoi imnul imperial și alte bucăți executate de corul internatului.

Cuvîntarea festivă a fost rostită de d. consilier T. Stefanelli, membru al academiei romîne, care printr'o orațiune foarte documentată de aproape 2 ore l'a descris pe marele Hurmuzachi așa precum a fost: *mare și înțelept!*

Ședința festivă s'a terminat la orele 2 p. m. La orele 3 s'a deschis expoziția de industrie casnică a doamnelor romîne din palatul național, care a fost cercetată numai pe ziua de eri de peste 3 mii de persoane.

Serbările se vor încheia Duminică, printr'o frumoasă șezătoare literară organizată de societatea „Academică ortodoxă".

Serbarea de azi a fost măreață. Ea va rămînea memorabilă în numele tuturor. In mijlocul romînilor domnește un entusiasm de nedescris.

Din ale d-lui Iorga

D. N. Iorga a fost nemulțumit de vizita Generalului Conrad von Hötzendorf și tot nemulțumit a rămas și de vizita Marelui Duce Nicolae Mihailovici, pe care o comentează în ultimul număr din necititul său ziar.

Numai vizita d-rului Danew a satisfăcut pe Apostol.

Mărturisim că nu mai pricepem nimic în conduita d-lui Iorga. D-sa s'a declarat contra Austriei și de aceea cavalerul de Hötzendorf a fost pentru d sa „un musafir pe care nu l'a dorit". Dar în articolul în care nu-l dorea pe generalul austriac, d. Iorga s'a declarat partizan al Rusiei, în sensul că nu mai cerea Basarabia, atunci de ce e d. Iorga e contra vizitei Marelui Duce Nicolae Mihailovici?

Neapărat nu-i vina noastră că nu pricepem nimic din politica externă a marelui romîn, căci e probabil ca nici el să nu priceapă nimic.

Un singur lucru reesă cu toată limpezimea, că d. Iorga e pentru Bulgari. Și aici d-sa a ținut se vede să confirme teoria raselor, susținută cu atîta înverșunare de către d. A. C. Cuza în lucrarea sa *Naționalitatea în artă*. D. Iorga și-a mărturisit descedența bulgărească, iar azi pronunțatele sale simpatii pentru popor - rul părinților săi dovedește că d. Cuza a avut dreptate cînd a susținut că ce naște din pisică șoareci prinde.

Architectul I. Mincu

Oamenii mari trebue să aștepte moartea, pentru ca numele și opera lor să strălucească și să capete pecetea renumelui, a nenumirii.

Architectul I. Mincu a murit,— a murit înainte de vreme; numele său,— însă, va rămîne înscris printre mîndriile naționale, iar opera sa va trăi și va da roade.

Ceia ce a înfăptuit Mincu e enorm în timpul acesta de interese egoiste și lașe: A reînviat vechea artă romînească,— a cristalizat în opere architectonice, stilul romînesc. Trebuia să vie un artist ca Mincu, care să fie însuflețit numai de interesul pur al idealului său, ca să putem zice că avem un început de architectură națională.

Căci,— plimbați-vă puțin pe străzile orașelor noastre, și priviți bine la șirul nesfîrșit de fațade. Ori cît de puțin simț artistic,— ori cît de puțină dragoste pentru frumos ați avea, veți întoarce degustați capul, dela înșirarea aceasta de fațade schimonosite, fără un pic de artă. Toate stilurile străine, toate concepțiile, toate fantaziile architectonice, le puteți vedea înghesuite chiar într'o singură fațadă. E poleială, lustru, cei care le-au construit, și-au satisfăcut scopul lor material, iar autorii planurilor au făcut afaceri, în primul rînd, *nu artă*.

Căci aceasta era caracteristica architectului Mincu: el a făcut numai artă. Deși a studiat în străinătate, n'a adus în bagajul său de cunoștințe artistice, toate stilurile străine. In țara lui a înțeles că trebue să lucreze romînește, și a răscolit vechile noastre monumente de artă, a cules motivele populare dela biserici, case vechi și alte vechituri, „fleacuri d'astea" cum zicea el,— și cum zicem mulți dintre noi cu atît dispreț,— și-a făcut „ceva".

Vedem ici colo, răsărind ca o piatră scumpă în noroi, cîte o clădire, atît de romînească și de-o concepție atît de artistică, cu fațada luminoasă, cu linii simple și ornamente naive, că rămîneam țintuiți locului, admirînd fațada ca și cum ar fi un tablou expus într'un muzeu. Și mărturisesc că autorul acestor opere de artă îmi era necunoscut.

Aceasta-i o altă calitate a lui Mincu. Lucra în umbră, fără larmă, și făcea operă trainică. Nu se grăbea să construiască cît mai mult, ci cu răbdare de artist, care trăește numai pentru idealul său, concepea planurile, cercetînd și răscolind tot ce putea să pue în serviciul artei, și clădirile, mici sau monumentale, răsăreau strălucitoare, pline de de artă și romînești.

Opera lui Mincu va forma o epocă în istoria artei romînești, va străluci și va servi de model la propășirea artei adevărate pe tărămul arhitectonic.

Generațiile de arhitecți cari s'au hrănit cu știința și dragostea de artă a lui Mincu la școala națională de arhitectură, înființată tot din străduințile sale, vor trebui să fie niște recunoscători propagatori ai maestrului lor, înălțînd tot mai sus prestigiul artei romînești.

Se va ridica astfel și gradul de desvoltare culturală al poporului romîn, cînd va fi înconjurat de lucruri frumoase.

Relgis

„Aspecte din civilizația engleză"

Iată o carte care a așteptat din cale afară mult să-i vină rîndul, ca să ne ocupăm de ea.

Infinit mai mult de cum ar fi trebuit să aștepte, căci este o datorie a publicisticei de a înregistra apariția lucrărilor de mare valoare, într'un interes general superior.

Ar fi chiar — pînă la un punct — o chestiune de discutat întru cît recenzentul, obligat oare cum a face dări de samă într'un anumit organ de publicitate, are libertatea de a nu se ocupa de o carte ori de alta.

Discuția însă nu vom întreprinde-o astă-zi și în acest loc, pentru că aceasta ar însemna să amînăm încă odată obligația plăcută ce ne-am impus de a recomanda scrierea d-lui Ioan Botez apărută în editura „Vieței Romînești" din Iași, sub titlul: „Aspecte din civilizația engleză".

Amănuntul că o lucrare literară, sau științifică, s'a tipărit în Iași, înseamnă, ori cum, un oare care neajuns pentru acea lucrare.

E, fără îndoială, mult mai ușor unui scriitor editat în Capitală să-și vadă scrierea „lansată" prin ziare, fie din cauza relațiunilor cu publicistica zilnică și periodică ale editorului, ori ale autorului, — fie că e mai „natural" ca să se vorbească de o carte apărută la centru, întru cît însuși „centrul" însemnează o consacrare și dă o notă de superioritate.

*

Lucrul nu se petrece numai la noi, ci și în țări culturale mult mai înaintate, exceptînd doară Germania, unde centrul cultural ori intelectual nu e tocmai în Capitala țării.

In Franța însă — ca să mai cităm o țară cu o cultură absolut superioară — numai Parisul asigură o consacrare editorială, iar nu celelalte orașe, chiar dacă ar fi centre universitare și culturale.

Cu toate aceste cartea d-lui I. Botez, apărută într'o editură importantă, cum este acea a marei publicațiuni iașane „Viața Romînească" nu se poate plînge că a avut „une mauvaise presse". Credem, din potrivă, că ziarele și revistele bucureștene i-au dat atențiune și că lucrarea a avut — ori va avea — succesul meritat în librării.

După cum am arătat într'o notiță a ziarului, ni s'a părut, în primul moment, titlul volumului cam discutabil, — fără să putem preciza din ce punct de vedere anume: „Aspecte din civilizația engleză".

Sunt astă-zi în uz titluri mai scurte, mai concise, chiar mai laconice dacă se poate — dar mai suggestive în schimb. Insăși construcția sintetică ne-a surprins.

Și, încă odată, ne revenia titlul care e aproape o propoziție întreagă: „Aspecte din".....

De o corectitudine perfectă, — totuși izbește.... construcția, fără însă ca, în acelaș timp, să-l putem înlocui. Căci autorul a fost perfect conștient de ce a vrut să ne spună și, modest în acelaș timp, n'a ținut să pună în titlu de cît numai ceea ce a intenționat a da: momente, privelişti, epizode, pe lîngă unele constatări mai aprofundate și lucrări de studiu ori de meditări.....

*

E cu totul nou, în publicistica noastră genul de lucrări din care face parte cartea d lui Ion Botez.

D-sa nu s'a dus pe malurile Tamisei să culeagă impresiuni pe care, apoi, să ni le redee în ziar ori în volum însoțite de tradiționalele ilustrații, — reproduceri de pe cărți poștale. Plecat în Anglia pentru studii și cercetări speciale, auto-

KALODONT

PASTĂ DE DINȚI

de vânzare la: PARFUMERII, FARMACII, DROGUERII etc:

F. A. SARG'S SOHN & Co., Viena-Berlin-Paris

Représentant: Sam. Löhl, București.

rul cărții a avut cu totul alte preocupări de cît a resfrînge întîmplările și activitatea mediului în care a trăit prin prizma temperamentului său propriu, a unei sensibilități proprii, prefăcînd evenimentele, observațiile în senzații subiective. Ci trăind acolo, n'a putut rezista dorinței, trebuinței de a reda un însemnat număr de fapte, obiectiv privite și judecate, sub forma lor reală—*aspecte*—și a trage din complexul lor toate învățămintele ce comportă.

A făcut mai mult. Cunoscînd, din studii ori din observațiuni directe, împrejurările din alte țări culturale—Franța, Germania—a ținut și a izbutit să compare, la tot pasul, oamenii și lucrurile ce aparțin „civilizației engleze" cu „aspectele" corespunzătoare din celelalte țări culturale. Intr'aceasta stă, în buna parte, valoarea cea mare a lucrării. Autorul, cu totul lipsit de subiectivitate, nu apare —cum spuneam—de cît ca un simplu observator într'adevăr și silește pe cetitor să scoată el singur încheierile cuvenite, după ce-i servește materialul bogat de fapte, de documentări, redate toate în formă sintetică, fără o frază de prisos și într'un stil literar care-și păstrează căldura și culorile, cu toată bogăția de fapte aride, de cifre sau de citații și de note din autori, aduse în sprijinul celor înregistrate.

N'a venit cu o anumită predispoziție, ori cu vre-o prejudecată culturală primită „a priori" despre țară și popor, ca ulterior, să caute a le întări și sprijini, culegîndu-și observațiile într'un anumit mod după criterii dinainte determinate.

*

Carte de cercetări critice—și de erudițiune în același timp—scrierea d-lui I. Botez, de o perfectă unitate și continuitate, ne inițiază pur și simplu în viața intelectuală a Metropolei engleze, care adună în ea viața uriașă a celei mai civilizate națiuni europene.

Autorul nu apare nicăiri,—de cît doară cu numeroasele cunoștinți și literare și etice proprii, pentru a avea un criteriu mai sigur și mai convingător în apreciarea și compararea împrejurărilor. Punîndu-le astfel la contribuțiune, ușurează foarte mult cetitorului cunoașterea „aspectelor", pe care vrea să le zugrăvească—îmbogățindu-l cu detalii variate din diferite domenii ale gîndirii și ale culturii generale.

De aceia volumul d-lui Botez este un prețios cîștig și pentru cultura generală a țării noastre. Aceasta se va vedea și mai bine, cînd vom cerceta cuprinsul ei stăruind asupra unora din capitolele mai însemnate.

As.

Serbătorirea d-nei Atena Georgescu

Ilustra artistă, d-na Aristizza Romanescu, actualminte la Paris a trimis d-nei Atena Georgescu, cu ocazia beneficiului de retragere următoarele rînduri:

Dragă Athenă,

Peste cîteva zile o să ai reprezentația de retragere și eu nu sunt acolo să iau parte! 'Mi pare rău din suflet, dar boala mă reține aici. Ce faci după reprezentație? Rămîi în Iași ori pleci la București? Scrie-mi și mie aici. Poate la vară ne vom vedea, de-oi mai trăi. Și area multe să-ți spun. 'Mi trec pe dinaintea ochilor toate și ca Marchiza de Pompadur zic și eu: „O tinerețea mea! Ce ai făcut cu ea"!

Nu mă uita, sărutări și multe bucurii și frumoase.

Aristizza Romanescu

Paris, 15 Dec. 1912.

De asemenea D-na și Dl. Sturza artiști societari din București, au adresat beneficientei următoarele:

Artisticele tipuri de comedie ce ai creat cu atâta artă în timpul glorioșilor ani de muncă, pe cari îi serbezi astăzi, vor rămâne vecinic vii în amintirea celor ce au avut norocul să te vadă și să te admire. Ca vechi camarazi urăm romanticoasei Coana Veta și neuitatei Frochard, încă și de aci înainte sănătate, ani mulți și fericire.

Alice și P. I. Sturza

Criza transporturilor

— Ce se așteaptă de la d. A. A. Badareu —

Ziarul „Argus" publică următorul articol pe care-l reproducem cu mare plăcere:

George Panu a publicat în revista „Săptămîna" e serie de articole în care susținea că enciclopedistul inteligent și cu simț practic este mult superior specialistului, care o viață întreagă nu s'a ocupat de cît numai cu materia din specialitatea sa.

Fostul director al „Săptămînei" aplica această teorie în ceea ce privește critica, atît în domeniul muzicei și al artei în special, cît și în științele practice și viața publică.

D. Alex. Badareu, actualul ministru al lucrărilor publice nu ne va lua în nume de rău dacă vom aplica și noi cele spuse de marele ziarist, activității pe care toată lumea se aștepta ca noul ministru de lucrări publice s'o depue la departamentul pe care îl ocupă.

După cum spuneam și în articolul nostru precedent avem în permanență o criză a transporturilor.

Criza prin care trece astăzi comerțul țărei este trecătoare.

Avem toată nădejdea că pacea va fi restabilită în Balcani și viața economică a țărei își va relua avîntul.

Dar criza transporturilor este permanentă.

Fără a ne gîndi cît de puțin la chestiuni și interese politice, cari n'au ce căuta în ziarul nostru, trebue să spunem că nu era o persoană mai indicată și în fruntea departamentului de lucrări publice de cît d. Badareu.

Adus în fruntea acestui departament, poate numai din exigențe politice, d-sa așteaptă o soluție radicală și o rezolvire a chestiunei transporturilor.

*

D. Badareu este enciclopedistul de care vorbea George Panu, care cunoaște în mod adînc toate nevoile economice ale țărei în legătură cu chestiunea transporturilor.

Putînd îmbrățișa în mod larg toată chestiunea și avînd în același timp simțul practic a tot ceea ce este imediat de făcut, domnul Badareu va putea curma imediat multe rele și va pune în același timp bazele sau a rezolvi cu desăvîrșire marea chestiune a transporturilor în țara noastră.

Declarațiunile făcute zilele trecute în această privință de d-sa, comisiunii compusă din d-nii: Cnr. D. Staicovici, N. Zanne și Pavel Negreanu arată că actualul ministru de lucrări publice de îndată ce a ocupat acest departament, a căutat să se ocupe de tot ce este de făcut în această direcție și bine înțeles în primul rînd la căile ferate romîne.

D. Badareu a promis că va acorda sredite cît de mari pentru căile noastre ferate.

Două rapoarte ale lui Alexandru Cottescu, directorul general al C. F. R. au fost înaintate ministerului de lucrări publice asupra nevoilor imediate ce sunt de satisfăcut la căile ferate române. Suma cerută de domnul Cottescu, este de una sută milioane de lei.

D-l Badareu va revedea de sigur aceste rapoarte și priu creditele largi ce vor acorda va satisface nu numai nevoile aratate de domnul Cottescu, ci și pe acelea pe care însuși d-sa le-a putut constata.

In acelaș timp, se va putea redacta un plan de lucru care să fie realizabil an cu an.

Și ori cîtă puțină stabilitate există la noi în țară nu este de crezut că acest plan de activitate să fie schimbat decât după unele necesități absolute.

Dar odată cu îmbunătățirea rețelei de căi ferate, domnul Badareu are toate calitățile de a se ocupa cu toate chestiunile în legătură cu mijloacele de transport: hambare pentru grâne, râuri navigabile, canale.

Este un plan mare de activitate care, pus in execuție, va rezolvi odată marea chestiune a transporturilor din toată țara noastră.

Și cum la începutul acestui articol ne-am referit la cele spuse de George Panu, vom termina cu o declarație făcută odată de Dimitrie Sturdza: „fiecare an de pace însemnează pentru România o provincia câștigată".

Să nădăjduim că pacea despre care vorbea domnul Badareu, va fi menținută și la adăpostul ei țara noastră va putea să continue propășirea economică.

Cu vederile sale largi și cu simțul său practic atât de lăudat, domnul Badareu prin activitatea sa la departamentul lucrărilor publice va da un și mai mare avânt acestei propășiri.

Ultime informații

D. Al. A. Badareu, Ministrul lucrărilor publice, sosește mîne dimineață în localitate.

De la orele 5—7 seara, d. Badareu va fi la clubul nostru din Iași, pentru a se întreține cu prietenii.

La aceleași ore, va fi la club ori de câte ori va sosi în Iași.

Mâine are a se efectua în localitate alegerea pentru colegiul I de județ.

Candidații sunt: d-nii Andrei Badareu, Alex. Colerghi, Nicu Stroici, Pompiliu Antonescu, N Alexandrescu și Maior Panaitescu.

Ultimele știri sosite din Bulgaria dovedesc că holbera se întinde acolo cu repeziciune.

Față cu această situație, d. dr. Mina Minovici, directorul general al serviciului sanitar, a propus d-lui dr. Mezincescu. care s'a retras din postu de sub-director al acelui serviciu. să ia în persoană conducerea efectivă a măsurilor preventive contra holerei.

D. dr. Mezinsescu, acceptând propunerea i s'a dat o delegație în acest sens.

Rezultatul examenului de capacitate al magistraților stagiari. Iată numele candidaților reușiți, în ordinea clasificărei, la probele scrise ale examenului de capacitate, pentru funcțiunea de magistrat stagiar de judecătorie de ocol: d-nii: Mihăescu L. Nicolae, Pătîrlăgeanu Alexandru, Calmutchi V. Ioan, Donici N. Eugen, Săvescu Alexandru, Vasiliu G. Grigore, Vicol Gheorghe, Apostolide Dimitrie, Beștelei Matei, Tatușescu Constantin, Cireș Oconel, Dobrescu M. Ștefan, Nicolescu Alexandru, Măgureanu Mihail, Manea St. Bogdan, Costescu N. Toma, Pavlu Vasile, Barcan Leon, Crivăț Bonifaciu, Ionescu I. Teodor, Corciovica Pantelimon, Theodorescu M, Gheorghe, Merica C. Vasile, Cerchez Emil, Mogoș I. Nicolaescu, Negreanu Nicolae, Pioneanu Aurel, Vrînceanu G. Vasile, Popescu G. Dimitrie, Stat Mircea, Vasilescu Ștefan, Ionescu Vasile, Moise F. Gheorghe, Apostol D. Gheorghe, Bogoș Ioan, Bucicov I. Constantin, Constantinescu A. Filip, Popovici Gh. Ioan, Șolică I. Duțu, Dumitrescu I. Ioan, Marinescu Ioan, Nicolescu Pavel, Crăciunescu D. Petre, Marin N. Constantin, Popescu M. Constantin (avocat).

In noaptea de 30 Noembrie, făcători de rele, prin spargerea standoalei de pe moșia Sîrca a d-lui Rîșcanu. s'au introdus și furat patru saci cu grîu și una putină cu brînză.

Iu strada Dancu s'a găsit un copil abandonat, a fost ridicat de poliție și dus la Maternitatea.

De la comisiunea pentru alcătuirea orarului pe jumătate de zi la școalele primare publice.

București 7 Decembrie. — Ministerul instrucțiunei publice are intenția să schimbe actualele orare ale școalelor primare publice, înlocuindu-le cu altele, alcătuite pe jumătate de zi, ca fiind mai conforme cu cerințele igienice. In acest scop s'a instituit o comisiune de mai mulți institutori din București și Iași.

Eri 6 Decembrie a fost prima ședință care a fost prezidată de d. *Juarez Movillă*. După ce arată motivele schimbăriii orarelor invită pe membri în discuție.

D. Florea Dumitreseu, susține și d-sa motivele pentru schimbarea ce se cere, neadmițând nici o oră după prînz, după cum susținea președintele pentru dexterități.

D-na Maria C. Buțureanu expune motivele științifice, pe care se bazează orarul de jumătate de zi invocând *oboseala intelectuală* și nu *surmenajul* copiilor două lucruri cu totul deosebite. D-sa arată că oboseala intelectuală la adult e necesară, servind dezvoltarea intelectuală și longivitatea vieței chiar, pe când la copil această oboseală dăunează dezvoltărli fizice, care are nevoe de o forță vitală, ce nu trebue împedecată de muuca cerebrală, Concluzia că odată cu schimbarea orarului se impune schimbarea programei, care nu mai este conformă cu cerințele timpurilor de față.

D-na Conta susține iarăși orarul pe jumatate de zi.

D. *Pomponiu* recunoaște ca și d-na Buțureanu că pe lîngă interesul copiilor trebue avut în vedere și sănătatea și menținerea la un nivel cultural mai înalt a învățătorilor — menținerea care este tot în folosul copiilor și nu numai a lor personală.

Astăzi 7 Decembrie se ține a doua ședință la care ia cuvîntul d-na *Vernescu*, care susține Cantinele școlare. D. *I. Teodor* arată cu argumente de la scriitori cu autoritate în materie necesitatea acestei schimbări, spunând cât suntem de înapoiați în această privință, față cu celelalte țări.

Ședința continuă.

Dl. Petru Nedelski, liecnțiat în drept a fost numit șef de secție la Ad-ția Financiară locală, și detașat să gireze operațiunile percepției din Hârșova Județul Constanța.

In astă seară, la ora șase, va avea loc la Camera de Comerț, o întrunire a membrilor, în care se va alege o delegațiune care să reprezinte circomscripțiunea a X-a la Congresul Morarilor ce va avea loc la 15 ale lunei curente în București.

Alexandru Babic, impiegat cl. II vama Iași, este transferat la vama Brăila, în locul d-nului E. Popovici, mutat în aceiași calitate la vama Iași.

D. Stefan Negruți, Prefect de județ însoțit de inginerul șef al județului, a plecat în inspecțiunea spitalului din Bivolari.

D. Prefect va vizita și biserica de acolo, care a fost nu de mut inaugurată.

Partidul liberal din Iași nu va lupta în alegerile comunale.

Procesul falșei contese Török și complicilor, autorii unui însemnat număr de excrocherii, s'a judecat astă-zi la secția II a Curții.

Falșa contesă a fost condamnată la doi ani închisoare, fiica ei, Aurelia Popp la 6 luni, Bălășescu tot la 6 luni.

Curtea a achitat pe preotul Romanescu, notarul Craiu, Tomșa și Anatol Chirilă.

Azi după amează se întrunește consiliul de disciplina al baroului din localitate.

La 15 Decembrie, va avea loc la Teatrul Național, o reprezentație extraordinară, pentru mărirea fondului, necesar la cumpărarea aeroplanului Iașul.

Reprezentația va avea loc sub auspiciile d-lui Ștefan Negruți, prefect de județ.

Curtea s. II a respins ieri apelul comerciantului P. Bercovici. în ce privește cererea de moratoriu, menținându-l în stare de faliment, de oare ce numitul nu prezentase inventarul.

Curtea s. I, a admis astăzi moratoriul cerut de comerciantul Saul Rotenberg, iar în ce privește moratoriul cerut de bijuterul Zusman, Curtea a rămas să cerceteze portofoliul de cambii al numitului.

Iată amănuntele luate la direcțiunea generală a Serviciului sanitar pentru a opri intrarea în țară a epidemiei de pesta (ciuma) ce bîntue în Rusia.

Intrarea în țară a vaselor plutitoare cu mărfuri și călători din porturile mărei Azov, se va face numai prin porturile Constanța, Sulina și Galați, iar a călătorilor și a prevenienței de uscat din guvernămîntul Donului, numai prin punctele Ungheni, gura Prutului și Burdujeni.

Toate celelalte porturi și puncte de frontieră rămîn închise pentru vasele plutitoare, călătorii și provenienței din marea de Azov și din Guvernămîntul Donului.

Vasele plutitoare vor fi supuse la intrarea lor în porturile Constanța, Sulina și Galați la măsuri serioase de desinfecție și deraterizare (omorîrea tuturor șoarecilor).

Călătorii vor fi vizitați timp de zece zile, de medici la domiciliile lor.

Onor. Minister de culte a încredințat d-lui Inginer B. Diamand instalarea de apă și canal în Curtea facultății de medicină din Iași. lucrare în valoare de Lei 25,000.

Secietatea de gimnastică, sport și muzică, de sub presidența d-lui profesor V. Teodoreanu, își continua activitatea ei de propășirea educației artistice în orașul nostru.

In sala cochet restaurată de curînd, secțiunea muzicală organizează o producție în seara de *Joi 20 Decembrie*, cu concursul doamnelor *Gemma Mezzetti, Alisa Berescu.* a d-rei *Aneta Aritonovici* și al d-lui *Al. Roșca*, profesor la Conservator. Această tînără societate muzicală, condusă de d. Enrico Mezzetti, directorul Conservatorului, va fi cerînd complectată cu înjghebarea unut cor mixt de circa 60 persoane, prin alăturarea vocilor unui grup de doamne și domnișoare din societate, muzicante sau amatoare.

Școlare. — Cu începere de la 1 Decembrie a. c. d-nii inspectori școlari au fost însărcinați și cu inspectarea lucrului manual la învățămîntul primar, urban și rural.

— Au fost numiți pe 1 Decembrie suplinitori în jud. Iași: d-ra Eufrosina Vasiliu la Tabăra post II-lea; Preot Gh. Gheorghiu la Poeni post II-lea; Ioan V. Lupu la Munteni-Belcești și d-ra Nat. Mărgărint la școala „V. Conta" Iași.

Laboratorul de Analize Medicale și Industriale

Doctor A. Ratianu

Chimist diplomat de la Universitatea din Geneva

— IAȘI — Strada Cuza-Vodă (Golia) 46 — IAȘI —

Execută: Analize complecte de urină, chimice și microscopice; Analize chimice și microbiologice de lapte de la doici; Analize bacteriologice de spute asupra bacilului tuberculozei; Analize de secrețiuni Uretrale asupra Gonococilor Neiser; Analize alimentare de Vinuri, lapte, făinuri etc. Analize de stofe din punct de vedere a compoziției și a conținutului în lînă, bumbac sau matasă, etc. etc.

Lista de subscripţie pentru aeroplanul „Iaşul"

D-na Ana Conta-Kernbach	60 lei
D. Stefan Negruţi	500 „
D. Lupu Weinsengrün	30 „
D. Cristea T. Cristea	500 „
Banca Moldovei	200 „
D. Gh. Calmuski	20 „
D. Dr. Ilie Stroici	500 „
D. Grigore Iamandi	500 „
D. dr. Gh. Proca, profesor la facultatea de medicină din Bucureşti	100 „
D. Nicu Stroici	300 „
D. N. Corjescu	100 „
D-na Lt.-Colonel Cătuneanu	6 „
D-ra Beatrice Trantomir, prof.	2.50
D-ra Ida Ienescu, profesoară	2.50
Banca populară „Leul"	20 „
D. D. Brudea	5 „
D-na Zenobia Botez, subdirectoare la şcoala Elena Doamna—Bucureşti	20 „
D. Teodosie Motăş	20 „
Şcoala de fete din Iaşi, Elena Doamna, prin d-na Motăş, directoare	50 „
D-na Emilia Humpel	100 „
D-na Elena Omer Popovici	20 „
D na Elena Conta	25 „
D-ra Mariana Kernbach	15 „
D. Leon Horga	5 „
D-na Lucreţia Dimachi	10 „
D. Petrea Nicolau	50 „

Banii au a se adresa d-lui Victor Fara la Prefectura de judeţ.

Dl. Th. Berescu maestru de gimnastică la Iaşi, a fost delegat să reprezinte Romînia la concursul internaţional de gimnastică, ce se va ţinea în cursul lunei Februarie 1913 la Stocholm (Suedia).

Examenul de capacitate al medicilor veterinari din funcţiunile pendinte de ministerul de interne, va începe negreşit în ziua de 10 Ianuarie 1913.

Sunt înscrişi 40 medici veterinari.

Membrii comisiunei de examirare sunt d-nii inspector veteriuar I. Furtună preşedinte şi profesorii Filip Riegler, Udrischi şi C. Motaş membri.

Examenul va începe la direcţiunea generală a serviciului sanitar cu proba scrisă.

Aseară s'au întrunit prefesorii şcoalei normale „V. Lupu" în conferinţă şcolară. S'a hotărît :

1) Sfinţirea bisericei să se facă Duminică 5 Mai.

2) pentru serbarea de 30 Ianuarie s'a delegat să vorbească econom. preut Ion Andriescu.

3) S'a hotărît ca revista litografiată a elevilor „Dascalul poporului" să te tipăreascș, rânduindu-se o comisie de 3 profesori cari să controleze şi corecteze manuscriptele.

Carnetele Crucii Roşii plasate în Iaşi cu concursul d lui dr. P. Flor, medical primar al oraşului sunt pînă acum în valoare de 2000 lei.

Epidemia de scarlatină continuă să bîntuie în Piatra Neamţ. Din această cauză cursurile primare au fost suspendate pînă la 8 Ianuarie.

Comnui C. Giurgiu oficiant postal la Podul-Turcului, a fost mutat la oficiul central Iaşi ; d. V. Buţureanu, auxiliar, a fost mutat la oficiul 2 Iaşi; d-ra Lucreţia Costiniu a fost mutată de la Iaşi la Galaţi şi d, N. Isăcescu de la Iaşi la Buhuşi.

Medicul veterinar al gării Iaşi d. Ioan Plăcinţeanu, a încetat din viaţă.

Inmormîntarea va avea loc mîine, Duminică, la cimitirul Eternitatea, unde corpul se află depus.

Pensiile pe luna curentă vor fi achitate la 15 c.

După serbătorile Crăciunului va avea loc, la Ţibăneşti, o mare vînătoare la care va asista şi A. S. R. Principele Ferdinand.

Toţi inspectorii telegrafo-postali au fost convocaţi la direcţia generală a poştelor pentru a-şi da părerea asupra proectului pentru reorganizarea poştelor şi ttelegrafului.

Asociaţia Medico-Farmaceutică din Iaşi, a decis, să dea o reprezentaţie teatrală, în seara zilei de 12 Decembrie a. c., pentru sporirea fondului serviciului „Salvarea".

La această reprezentaţie vor da concursul lor, în mod gratuit, artiştii Teatrului Naţional din Iaşi.

D. comandant al Regim. 13, colonel Cernătescu, a bine-voit a oferi gratuit muzica militară pentru acea seară, iar d. Director al teatrului local a acordat asemenea gratuit sala Teatrului Naţional.

D. P. S. Alexandrescu, artist pensionar va da concursul său.

Se va reprezenta piesa „Ancheta", de Henriot, în 2 acte, şi spectacolul se va sfîrşi cu o comedie într'un act „Duelul cu chirbrituri". Muzica militară va cînta între acte.

Un loz norocos puteţi găsi numai la **Rob. Th. Schröder** sucursala **Iaşi, str. Ştefan cel Mare 8**.

Tragerea cl. I la *14 Decembrie*, 1/8 *numai Lei 1,50*, 1/4 *Lei 3*, 1/2 *Lei 6*, 1/1 *Lei 12*.

— Din cauza unui accident la maşină, „Opinia" a apărut astăzi cu o întârziere de trei ore.

Noul program de astă seară Sâmbătă 8 Decembrie al teatrului cinematografic Pathé Fréres din sala Circului Sidoli, cuprinde între altele : Bébé îşi răsbună, scene foarte humoristice. Sacrificiul Magdalenei, roman contimporan în două părţi întreaga desfăşurare se petrece la Veneţia. Pathé journal, cel mai recent număr cu telegramele însufleţite din lumea întreagă. Eclair-Journal, al doilea ziar însufleţit, cu telegramele săptămânei. Inimă de femee sau dragoste nenorocită, fil danez de mare artă, interpretat de ansamblul artistic al Teatrului de Kopenhaga.—Prince la cinematograf, scene comice cu simpaticul humorist.

Mâine Duminică 9 Decembrie, Matineu la ora 3 p. m. şi seara la ora 9 reprezentaţie serală.

Noul program viitor se reprezintă Duminică 9 Dec. Matineu şi seara : Faptă infamă sau răzbunarea fabricantului, film danez. Greva (2 acte) film italian. Remediu contra alcoolismului. comedie.

ULTIMA ORA

Telearafice şi Telefoniee

Bucureşti 8 Decembrie

Armata turcă cere continuarea răsboiului

Viena.—Camera Deputaţilor a adoptat în a treia citire legea prestaţiunelor de resboiu şi a decis să se prelungească reforma provizorie a regulamentului Camerei până la 30 Iunie. In decursul desbaterilor cehii radicali au protestat în mod zgomotos în contra închiderii discuţiei lovind pupitrele; zgomotul nu a încetat de cît după cîte-va vreme.

*

Ziarul „Politische Correspondenz" află din Constantinopol, că unele cercuri mai ales militare sunt de idee şi dispuse în favoarea războiului, ba chiar îl doresc, direct însă cercurile politice competinte sunt însufleţite de sincera dorinţă de a se ajunge la o pace în care să se ţie seamă de punctul de onoare al Turciei, iar jertfele să nu fie prea mari. Prin urmare, avânduse în vedere starea nefavorabilă a negocierilor din Londra s'a început precum se asigură, a se pune chestiunea dacă nu ar trebui să se dea puterilor prilejul de a favoriza prin sfaturi acordul dintre statele cari caută pacea.

*

Viena. — Sudslava Corespondentă află că o dispoziţie critică contra guvernului şi dinastiei este de observat în Muntenegru această dispoziţiune ar fi de atribuit mai ales insuccesului şi eşecurilor din faţa Scutarilor. Corespondenţa sudslavă primeşte din Cetinge de la o persoană din apropierea guvernului Muntenegrean comunicarea că reaua dispoziţiune există în Muntenegru din cauza decepţiunei poporului în privinţa luărei Scutarilor, iar opinia publică cere urmarea războiului până la căderea Scutarilor, fără a se ţinea seamă de acţiunile diplomatice. Insă această dispoziţiune nu are de loc legătură cu o mişcare în potriva dinastiei, dar de altă parte aceeaşi corespondenţă sudslavă primeşte de la persoane bine informate confirmarea ştirilor despre o agitaţie în contra dinastiei, această agitaţiune porneşte de la emigranţii cari s'au întors în patrie cu prilejul isbucnirei rezboiului şi din rîndurile cărora s'au recrutat agenţii cunoscutei conspiraţii contra regelui Nicolae.

*

Londra. — Conferinţa ambasadorilor a ţinut după amiază sub preşedinţia lui Sir Grey ultima sa şedinţă dinaintea Crăciunului. Camera Comunelor s'a amânat până la 30 Decembrie.

*

Londra.—Oficial ambasadorii au recomandat ca Albania să fie autonomă, cu stipulaţiunea ca să se garanteze Serbiei accesul comercial la marea Adriatică. Cele şase guverne au subscris în principiu această îndoită propunere.

*

Salònic.—Turcii au atacat alaltăeri Beglista între Florina şi Koritza, grecii fiind numai o companie s'au retras în faţa superiorităţei numărului însă după două ore au primit întăriri şi au respins pe turci reocupând Beglista.

*

Atena.—Armata din Mytilene alungînd pe turci din poziţiunile lor avansate a ocupat Chyrona şi Clapades şi continua a alunga pe inamic a cărui capitulare e sigură.

*

Sofia.—După ziare ministerul de războiu are intenţiunea de a reorganiza forţele militare ale regatului spre a le adapta noilor condiţiuni create de războiu, ofiţerii de rezervă care se află acum sub steaguri vor fi invitaţi a rămînea în armata activă spre a complecta cadrele militare ale ţărei.

*

Belgrad. — Organul guvernamental Samuprava răspunzînd declaraţiunilor lui Rosyd Paşa făcute prin ziarul „Le Temps" zice : Turcia în cazul continuărei războiului s'ar afla într'o situaţiune extrem de critică din cauza eventualei ameninţări a posesiunei Anatolei din partea armatelor aliate. Apoi nu trebue să se înşele lumea la Constantinopole asupra situaţiunei financiare a Turciei, rezistenţa contra cererilor statelor balcanice ar fi deci cea mai rea hotărîre ce ar putea lua Turcia. Samuprava sfătueşte din nou presa sîrbă a evita insultele contra Austro-Ungariei şi criticele suveranilor şi principilor străini.

Bandiţii din Constanţa

Constanţa.—De cît-va timp judeţul Constanţa, este terorizat de o bandă de hoţi, care devin pe fie-care zi mai îndrăzneţi. Astfel în noaptea de Joi spre Vineri, 2 bandiţi au atacat conacul moşiei Keorcismea.

Proprietarii nu erau acasă. Hoţii după ce au jefuit locuinţa, au pornit cu lucrurile. Pe drum a întîlnit pe proprietarul conacului d. Voicu Moţoi şi ftul său Valentin.

Hoţii au tras asupra lor, omorînd pe vizitiu, şi rînind grav pe d. Valentin Moţoi.

* * *

Aseară, la orele 6 jum. bandiţii au calcat conacul Estern, rănind grav pe d. Al. Rigani, fiul proprietarului moşiei, d. Al. Rigani, care a fost deaseminea rănit mortal.

* * *

Se crede că banda are de şef pe un anume Sfedescu.

S'a format numeroase potere pentru urmărirea bandiţilor.

Boala Ţareviciului

Bruxella.—Corespondentul din Petersburg al ziarului „Le soir" află următoarele asupra Ţareviciului.

Incă din copilărie, Ţareviciul suferă de tuberculoză la rinichi. Acum în urmă Ţarul a fost sfătuit pentru ca Ţareviciul să fie operat de profesorul Israel din Berlin.

Ţarul se opuse în primul rînd la aceasta, din cauză că Israel e evreu, însă la urmă a consimţit.

Profesorul Israel, acceptând să facă operaţia, a cerut un onorariu de 50.000 ruble şi ridicarea unora din legile anti-evreeşti din Rusia.

Condiţiunile au fost aceeptate, după care profesorul Israel a procedat la operaţie, care a reuşit perfect.

Profesorul Israel a părăsit apoi Petersburgul, refuzând o înaltă decoraţie ce i s'a oferit.

Catastrofa dela casa d-lui Marghiloman

Bucureşti.—Astăzi, la orele 11 jum. a c. o explozie s'a întîmplat la locuinţa d-lui Ministru Al. Marghiloman, din strada Mercur 4, în sala motoarelor electrice. Cauzele exploziei încă nu sunt bine stabilite.

Lovitura a fost atît de puternică, în cît au crăpat zidurile şi s'au spart geamurile. Din nefericire, catastrofa a avut şi urmări funeste.

Astfel mecanicul şef Keller, a fost ucis pe loc.

Alţi doi mecanici sunt internaţi la spitalul Filantropia. Starea lor e extrem de gravă.

Explozia a fost urmată de un incendiu, care cu greu a putut fi localizat de pompieri, abia la orele 1 după amează.

Dacă catastrofa n'are consecinţi şi mai grave, aceasta se datoreşte faptului. că la acea oră, servitorii casei erau ocupaţi în altă parte.

La locul catastrofei au sosit curînd d nii Ministru Marghiloman, Mişu Cantacuzino, precum şi prefectul Capitalei şi primul procuror, care a deschis o anchetă.

D. Take Ionescu la Craiova

Bucureşti.— D. Take Ionescu, Ministru de interne, a plecat la Craiova, spre a asista la inaugurarea bustului prinţului Al. Stirbeiu.

Proces de rebeliune

Piatra N.— Azi tribunalul avea să judece pe d. avocat Alex. Neculau, din Bucuresti, acuzat de rebeliune.

Procesul a fost amânat.

Pacea asigurată

Belgrad. — Ministerul Pasici a declarat că conflictul cu Austria este aplanat.

Iar chestia Adriaticei va fi rezolvată de conferinţa ambasadorilor din Londra.

Ştiri ulterioare arată că această chestie a şi fost rezolvată, aşa că se poate considera pacea ca asigurată.

Prăbuşirea unui tren

Rîmnicu-Vîlcea. — Trenul particular al societăţei Vasilatos, din Brezoi, s'a prăbuşit.

Fechistul N. Creţu a fost a doua victimă, fochistul Gh. Foreş, se află pe moarte.

INCUNOŞTIINŢARE

Informat că unii răi-voitori ar colporta versiunea că firma mea „C. Aberman, librărie, papeterie şi tipografie", ar avea oare-care legătură cu o altă firmă din localitate intitulată „I. Aberman" declar, că aceasta este o născocire infamantă şi de domeniul fanteziei.

Firma mea C. Aberman care există pe piaţa Iaşilor de peste 18 ani, îndeplinindu-şi toate obligaţiunile cu cea mai mare sfiinţenie, va avea şi în viitor deviza „Cinste şi Corectitudine în general" ne pretindu se nici odată la acte care ar putea stîrbi reputaţia mea pe piaţă.

C. Aberman

GRATIS ! GRATIS !

Cine doreşte să aibă o surprindere plăcută de sărbători să-şi trimită imediat adresa la

—Casa de export N. Raifler—

— Cernăuţi (Bucovina) —

„GOSPODINA"

Prima fabrică de maturi sistematice şi higienice din Iaşi a pus in vînzare la toate drogueriile şi magazinele de coloniale din ţară produsele sale.

Marfă excelentă. Preţuri eftene

Cu stimă

M. N. Leibovici & Co.

Dr. I. BRENDR

Specialist în boale de femei

MAMOŞ

Str. Lăpuşneanu 25

— Cons. 1—6 —

AVIZ Amatorilor

Au sosit CANARI de HARTZ, care cîntă Ziua şi Noaptea cu garanţie. Papagali, Porumbei

şi alte diferite păseri străine, se găsesc de vînzare la

„CUIBUL PASARELELOR"

I. Goldner, str. I. C. Brătianu 160

Se trimite şi în provincie contra ramburs cu garanţie.

Kino-Teatru „Apollo"

Str. Ştefan cel Mare No. 31

vis-á-vis de Mitropolie

anunţă în curînd deschiderea

SINGURUL CINEMATOGRAF din IAŞI

cu spectacole la fiecare oră

MAMOŞUL

Dr. HALPERN

dela Facultatea din Paris

Vechiu medic francez.

Membru al Societăţei de Obstetrică din Paris

Fost asistent al Prof. Budin la Clinica de Faceri Tarnier

Specialist în faceri şi boli de femei

17 str. Elena Doamna (foastă str. Albă)

8—10 a. m. 2—5 p. m.

Magasinul de Muzică

„MICHELSOHN"

Iaşi—Fondat 1878—Iaşi

Piane şi Pianine

SCHILER, WAREN, CZERNY, ROSENKRÄNZ

şi orice altă fabricaţiune, se vînd în rate lunare mici.

PIANE ELECTRICE

KUHL et KLATT

ORCHESTRIOANE AUTOMATE

La cerere prin o cartă poştală, trimitem acordorul voiajor în orice parte a ţărei cu modelele cele mai noui.

NOTE MUZICALE, CLASICE ŞI MODERNE

Acordor şi constructor de piane

Important

Aduc la cunoştinţa onor. public şi vechei mele clientele, că am deschis în acest oraş strada Cuza-Vodă (foastă Golia) No. 71.

Fabrică de rahat, halvale, dulceţuri etc.

fabricaţiune specială şi după toate regulele higienice.

Calităţi exelente.

Cu stimă, **H. Alexiades**

Dr. Suzana GROSSI

Asistentă la clinica obstetricală

BOLI DE FEMEI—FACERI

— Iaşi.—Strada Anastasie Panu —

UN ASISTENT cu foarte bune recomandaţiuni găseşte loc la Farmacia Dr. Rătianu, Iaşi.

BYRRH Cel mai bun VIN TONIC ŞI APERITIV

PREMIAT La toate dispoziţiunile din lume şi la expoziţiunea generală romînă din 1906. (82 medalii)

BYRRH

Vînzare anuală 7 Milioane BUTELII

VIOLET FRERES (THUIR) FRANŢA
I. VIOLET Succesor
De vînzare la toate) magazile de consum din ţară

PESTE 4 ZILE

Incepe tragerea Clasei I-i
a Loteriei privilegiate
pe clase a
Regatului Romîn

Vineri
14
Decembr.

1|8 LOZ Lei 1.50
1|4 Lei 3.—1|2 Lei 6.—1|1 Lei 12.

Cel mai mare câştig eventual:

LEI 900.000

Cumparaţi de urgenţă

ultimile lozuri norocoase

Rob. Th. SCHRODER

BUCUREŞTI

Centrala: Calea Victoriei 97

Sucursale: Calea Victoriei 50 Calea Griviţei 96 Str. Lipscani 72

BOTOŞANI
Calea Naţională 203;

IAŞI
Str. Ştefan cel Mare 8;

GALAŢI
Str. Domnească 14.

CRAIOVA
Str. Unirii 69;

BRAILA
Piaţa Sf. Archangheli (Casa Rally);

PLOEŞTI
Str. Basarabilor 1

Renumitele PLUGURI
intreg de oţel bătut
marca PORC MISTREŢ
DIN FABRICA
Gebrüder Eberhardt Ulm
a) cu 1, 2 şi mai multe brazde
b) speciale de vie
c) speciale de prăşit
Maşini de secerat de Mc. CORMIC precum şi alte maşini şi unelte agricole, permanent în depozit la
Fraţii Bachstez, Iaşi

Magasinul Conservatorului
IAŞI—Strada Lăpuşneanu 32—IAŞI
NOTE de MUZICA
ASORTIMENT
complect după Programa Conservatorului
Instrumente Muzicale şi Accesorii
Reprezentanţa şi Depositul renumitelor
Piane şi Planine
— ROSENKRANZ —
Neintrecute în soliditate şi ton frumos
Vînzare şi în rate mici fără acento —
— Cataloage gratis —
INCHIRIERE DE PIANE CU PREŢURI AVANTAGIOASE

NEVRALGIEI
Hapurile Doctorului Mousette

BRISSE TAPIS
Prix
R. GARIEL
PARIS

FONDOIR
Prix..... 6'50
R. GARIEL
BATTERS A LAPIKS

La administraţia ziarului se primesc anunciuri cu preţuri convenabile

Iaşi.—Tipografia H. Goldner, str. Gh. Mîrzescu 17—Instalaţie cu motoare electrice

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: Iași str Gh. Mîrzescu 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul X — No. 1758 — Marți 11 Decembrie 1912

Conferința de la Londra

In momentele de față, cei șase reprezentanți ai marilor puteri deliberează în una din sălile discrete unde se adăpostește Foreign Office. Cel mai desăvîrșit întuneric domnește, deocamdată, asupra celor hotărîte pînă în prezent, căci d-nii ambasadori, depozitari ai unor secrete de stat, și-au luat angajamente solemne de a păstra mutizmul, cu aceiași obstinațiune ca și a băncilor, în formă de sarcofagii, care ornează sala de ședințe.

Mai curînd de cît s'ar crede, măcar ceva din secretele zeilor va pătrunde în afară — spre marele bine al păcei europene. De altfel, tăcerea ar fi în acelaș timp nepolitică și grea de păstrat, și, dacă este să judecăm lucrurile după cele întîmplate la Congresul din Berlin, am putea spune că ambasadorii vor fi ei cei dintăi grăbiți să comunice hotărîrile luate. In 1878, că și acum, se jurase secretul cel mai absolut asupra dezbaterilor congresului. Taina n'a durat însă, de cît exact trei zile. Așa furtună de știri tendențioase stîrnise misterul, și așa ipoteze periculoase a fabricat presa europeană, în cît pentru a se înlătura un nou război de o mie de ori mai periculos de cît acel pe care Congresul vroia să-l închidă, conferențiarii au sfîrșit prin a comunica totul ziarelor. E deci, probabil că istoria are să se repete.

In așteptarea rezultatelor, să știe de pe acum că conferința ambasadorilor a fost întrunită pentru a lichida un număr oare-care de chestiuni preparatorii, mai înainte de a ataca fondul afacerilor serioase.

Nimic mai elastic de cît programul acestei conferințe, după cum rezultă din însăși definițiunea pe care i-a dat-o Sir Edward Grey. Ambasadorii se vor mărgeni să schimbe păreri asupra tuturor punctelor care interesează pe marile puteri. Cu toate acestea, oficialitatea va fi complect lăsată de o parte. Nimeni, prin ori-ce ar propune, nu va angaja întru nimic guvernul respectiv.

Asta înseamnă că ambasadorii sunt liberi de a se ocupa de ori-care din subiectele de actualitate, de a schimba, cu cordialitate și fără primejdia răspunderilor, toate vederile fără nici o jenă și fără nici o restricțiune. De se vor înțelege, va fi cu atît mai bine, căci în acest caz, se va putea trece de la simple conversațiuni, la rezoluțiuni care vor stabili bazele unui acord serios. Dacă nu, atunci lucrurile vor rămînea ca și cum nici nu s'ar fi vorbit despre ele.

Aceasta este, după înțelesul care iese din cele spuse de Sir Edward Grey, spiritul în care conferința a fost convocată.

Se prevede însă, că conferința, călăuzită de tendințe atît de practice ca ale ministrului de externe englez, va procede în mod metodic și prompt, adică așa pentru a da, în cel mai scurt timp posibil, roade foarte apreciabile. Și anume, se întrevăd două metode posibile. Prima, constă în a examina chestiunile de la simplu la compus, abordîndu-se subiectele asupra cărora toată lumea e de acord și, după ce o atmosferă favorabilă se va stabili, numai după aceasta să se ia în dezbatere chestiunile iritante. A doua metodă și-ar propune, a da deoparte înadins elementele secundare ale litigiului, stăruindu-se dintr'o dată numai asupra fondului.

Care din aceste procedeuri de discuțiune să fi fost adoptat? Un lucru este sigur, chiar de pe acum: beligeranții, prin conferința lor pentru pace, sunt ferm hotărîți a nu regula nici una din chestiunile cu caracter general, de cît potrivit sfaturilor Europei. Nimic mai natural de cît o asemenea deciziune. Dacă statele balcanice ar fi dorit să facă o lucrare provizorie ca tratatul de la St. Stefano, care, pentru a avea putere legală urma forțat să fie supus deliberațiunilor puterilor, atunci nu mai era nevoe să-și trimită delegații la Londra. La Ceatalgea s'ar fi putut încheia pacea definitivă. De astă-dată însă, la St. Jammes, reprezentanții Regatelor balcanice înțeleg să dea la lumină o operă sănătoasă, punînd bazele unui echilibru oriental durabil.

Rămîne, între cele primordiale, misterioasa enigmă austriacă. Ce vrea Austria și la ce țintește? Care e rostul extraordinarelor sale înarmări și care îi este atitudinea prezentă și viitoare față de Serbia? Iată punctul negru al conferinței ambasadorilor.

Cît de îngrijorată este Europa față de teribilul semn de întrebare pe care mutizmul austriac îl rîdică în fața păcei mult dorite, se vede din nesfîrșitele ipoteze de care debordează presa triplei înțelegeri.

Austria oficială tace și se înarmează; dezminte zgomotele de războiu, dar își îndreptează oștirile mobilizate către granițe. Ba, ceea ce este mai grav, în chestia Adriaticei, Austria nici nu permite măcar amestecul marilor puteri.

Este adevărat, pe de altă parte, că Serbia, după cît se vede, slab sprijinită de Rusia, este gata să bată în retragere și că, pînă în cele din urmă, povățuită de prieteni se speră că va sfârși chiar prin a evacua de bunăvoe Durazzo.

Cu toate acestea, incertitudinea tot mai continuă încă, căci în credința generală stă că rezerva și pregătirile speciale ale Austro-Ungariei, nu se referă numai la latura sîrbă a problemei, ci variază mai departe, la întreaga nouă stare de lucruri din Balcani cari, oricît s'ar susține contrariul, nu se va putea regula în potriva intereselor Monarhiei Habsburgilor.

Chestia islazurilor

Cînd partidul liberal a adus, la 1907, legea pentru învoielile agricole, și a voit să înscrie în lege principiul expropierei forțate, representanții partidului conservator, printre cari figura și d. Take Ionescu, au cerut să nu se înscrie în lege obligativitatea dării islazului, și au luat obligația morală de-a determina pe partizanii lor să dea pămînt de păşune de bună-voie. Mulți din proprietari s'au executat și islazurile au putut să fie constituite, alții însă, fie dintr'o pricină, fie din alta n'au dat pămîntul necesar.

D. Take Ionescu, aflîndu-se azi în fruntea Ministerului de Interne, a căutat să reamintească proprietarilor, făgăduiala ce s'a făcut la 1907 în numele lor. De-aceia d-sa a trimis o circulară către prefecți, cerîndu-le să intervină pe la proprietari pentru a da pămînt.

Ministrul de Interne, a trimis circulara la un timp potrivit, atunci cînd din pricina crizei transacțiile în jurul pămîntului sunt restrînse, și cînd deci proprietarii au tot interesul să vîndă.

Poate că aceste împrejurări vor contribui la rezolvarea definitivă a problemei islazurilor.

Tîrgurile de cereale

După ce a fost cîtva timp nehotărîtă tendința tîrgurilor de cereale a devenit în ultimele zile mai fermă, drept consecință a cursurilor urcate dela Bursele din America de nord, urcare datorită fără îndoială prevederii unei recolte mai slabe în Argentina decît se așteptase acum cîtva timp.

Este știut și noi am relevat că în Octombrie și Noembrie prețurile cerealelor au fost mai slabe de cît ar fi trebuit să fie în epoca unui război ca cel din Balcani. Cauza acestei tendințe nefirești era asigurarea repetată că recolta din Argentina va fi mai mare ca oricînd, ceeace a făcut pe detentorii de grîne din America de nord să se grăbească a vinde cu chiar cu cursuri mai mici, căci dispunînd de stocuri foarte mari, ei erau amenințați să cedeze și mai mult asupra prețurilor dacă Argentina ar fi avut un enorm surplus exportabil.

Iată însă că în ultimul timp au început să sosească știri rele din Argentina: recolta din sud, cantitativ cea mai importantă, a fost în parte distrusă de căldurile tropicale, iar cea din nord e amenințată să se strice în parte din cauza ploilor, care sunt acum mai mult decît de prisos. In fața acestei situațiuni, America de nord a început să piarză frica de concurența Argentinei și și-a urcat prețurile.

Dura-va această tendință fermă?

Răspunsul depinde, firește și în primul rînd, de rezultatul real al recoltei din America de sud, rezultat care nu se va cunoaște de cît peste 2—3 săptămîni, căci toate știrile de până acum, atît cele optimiste cît și cele pesimiste, nu pot fi primite decît sub beneficiu de inventar.

In al doilea rînd va trebui să se vază dacă consumațiunea va putea fi acoperită chiar cu o recoltă bună în Argentina. *Corn Trade News*, care protejează mai mult pe consumatori decît pe detentori, calculează că disponibilitățile până la sfîrșitul lunei August 1913 (sfîrșitul campaniei 1912—913) vor fi cu vre-o 4 milioane de quarteri mai mici decît nevoile prevăzute. Va trebui deci ca țările exportatoare, care mai dispun de excedente considerabile — printre acestea trebue să numărăm și România — să facă sforțări pentru a face față nevoilor însemnate ale campaniei și aceasta chiar în cazul cînd recolta din Argentina va fi mare. Căci nu trebue să se uite că Canada a avut o recoltă de abia tot atît de mare ca cea din anul trecut și că în Statele-Unite, unde s'a obținut o însemnată recoltă de primavară, cea a grîului de iarnă e redusă. Pe lîngă aceasta se constată în Statele-Unite o puternică cerere interioară.

Mai mult de jumătate din excedentul exportabil al Americei de nord a fost vîndut și este știut că în lunile Ianuarie până în Mai exportul ei este în general redus. Rusia exportează de asemenea foarte puțin în lunile de iarnă. Australia și Indiile vor putea expedia oarecari cantități de grîu, dar în tot cazul nu destul de mari.

Există deci speranța ca tentința să nu slăbească în a doua jumătate a campaniei.

Cu atît mai mult ar putea profita agricultorii romîni, cari mai dispun de cantități destul de mari de cereale nevîndute. Dar ca să profite, trebue să li se pue la îndămînă mijloace suficiente de transport și mai e necesar ca pacea să nu fie din nou turburată în Orient pentrucă expediațiunile maritime să se poată efectua în toată liniștea.

Secretul scrisorilor

D. N. Cosăcescu, directorul general al poștelor, a trimis o nouă circulară diriginților oficiilor poștale din țară, prin care le atrage atenția că unii factori au obiceiul să distrugă corespondența, s'o predea pe adrese greșite, ba ce e mai grav, că „în unele oficii s'ar fi deschis scrisori particulare, violîndu-se astfel secretul corespondenței“.

Din nefericire și spre rușinea civilizației, asemenea lucruri se petrec încă la noi, și nu o singură dată poliția d-lui Panaitescu s'a făcut vinovată de asemenea violări ale secretului corespondenței. Cazuri de asemenea natură au preocupat nu de mult opinia noastră publică, iar d. N. Cosăcescu nu s'a făcut decît ecoul acestei opiniuni publice, cerînd cu o energie, care-i face cinste, ca secretul corespondenței să fie păstrat cu sfințenie.

Ne pare bine că în cele din urmă s'a găsit un director general al poștelor care să reamintească subalternilor sei datoriile la cari sunt obligați. Poate că acum, în fine, vor înceta să funcționeze la oficiile noastre postale „cabinetele negre“ cari constituesc o rușine pentru țară și un adevărat pericol pentru particulari.

Dacă d. Cosăcescu va ști să ia taurul de coarne și să curățe corpul nostru poștal de această urîtă plagă, va bine merita acea țară, și-și va fi însemnat trecerea în fruntea poștelor, chiar dacă n.ar mai face nimic altăceva.

Lipsa de remize

Adevărata criză care bîntuie piața noastră este lipsa de remize, cauzată de lipsa de export al grîului,

Toate întreprinderele particulare, cași Statul — acesta din urmă în mai mică măsură — sufer de pe urma scumpetei. prea exagerate a schimbului și a lipsei de remize, indispensabile pentru plățile ce sunt de făcut în streinătate. Aceste plăți sunt acum, la sfîrșitul anului, din zi în zi mai numeroase, mai indispensabile și imposibil de amînat.

Statul are nevoe de o sumă însemnată, care covîrșește disponibilitățile ce are în streinătate, pentru plata unor furnituri mari ale ministerelor de război, lucrări publice (S. M. R.) etc, Toți importatorii și toate băncile mari au conturi de soldat, în sfîrșit lipsa de remize amenință să devie o chestiune gravă pentru economia noastră națională.

Neapărat un remediu trecător ar fi fost dacă — prin dreptul acordat Băncei Naționale de a-și reduce stocul de aur la 33 la sută — diferența nu s'ar fi întrebuințat pentru o emisiune de bilete, ci pentru acoperirea nevoei de remize. Căci, în definitiv, piața noastră nu sufere de lipsa de bani romînești ci de bani streini.

Dar lucrul nu s'a făcut și e inutil să mai scrutăm motivele pentru cari el nu s'a făcut; ceeace este esențial pentru moment, este găsirea unui mijloc de ieșire din impasul de astăzi. Situația de astăzi nu mai poate dăinui fără pericol și leacul normal, exportul grîului nu există și nu poate exista în măsură dictată de nevoile pieței noastre.

In astfel de împrejurări, ni se pare că singurul remediu sigur ar fi o emisiune de bonuri de tesaur pe termen scurt pentru o sumă relativ mică și care să reprezinte acoperirea nevoilor urgente: Credem că vre-o 50—60 de milioane ar ajunge. Vecinii noștri de peste Carpați au făcut acelaș lucru și noi ne-am putea adresa cu aceeași sorți de izbîndă unei pieți extraeuropene, căci în Europa nimeni n'ar putea să ne facă în momentul de față înlesnirea de care avem nevoe.

Nu voim să anticipăm, dar ne credem în drept să afirmăm că și sferele interesate se gîndesc la o soluțiune în sensul vnderilor de mai sus.

Atmosfera turbure

Conferința delegaților pentru pace, nu face un pas înainte. Delegații turci, păstrează încă o tăcere semnificativă, delegații țărilor aliate au începute să piardă răbdarea.

Unul dintre delegații turci ar fi declarat, că Turcia nu vra să renunțe la nici un teritoriu.

Pe de altă parte se afirmă, că Turcia, în potriva stipulațiunilor din protocolul armistițiului, adună mereu trupe și se întărește, în vederea continuărei războiului.

E drept că guvernul turcesc face declarațiuni pașnice și declară chiar, că consimte ca Grecia să fie reprezentată în conferința păcei, de și războiul continuă cu această țară.

Delegații turci însă declară, că n'au primit încă instrucțiuni scrise și temporizează ședințele.

Aceste toate sunt comentate de presa mondială, care crede că toate aceste trăgănări nu sunt a bine și că ne putem aștepta, ca dezbaterile conferinței să fie întrerupte și războiul să reînceapă, mai crîncen de cît pînă acuma.

Cît pentru atitudinea presei engleze, ea continuă a fi favorabilă Turciei, pe care o împinge la rezistență și sfătuește țările aliate a nu împinge pretențiunile prea departe.

Atmosfera continuă încă a fi turbure.

D.

OAMENI ȘI LUCRURI

FRANCO-ROMÎNE

Nu fără o reală emoțiune am deschis și cercetat eri întâiul număr al nouei publicațiuni pariziane: „Revista Romîno-Franceză“. De o distinsă eleganță în format și compoziațiune, de o rară corectitudine tipografică—pentru că publicațiile romîne tipărite în străinătate au atît de multe greșeli de tipar, ca și cum s'ar tipări în... Iași—revista impresionează prin aerul de siguranță cu care se prezintă, spre deosebire de multe alte întreprinderi exotice efemere.

Personal însă—de ce n'am spune-o?—ne-a impresionat prin puterea de suggestiune evocatoare ce are pentru noi tot ce ne reînvie amintiri puternice, ecouri ale unui trecut din care se desfac—ca dintr'un cadru de umbră — luminoase epizode ale tinereții de visuri, de elanuri, de îndrăzneli și de prietenii, trăite cîndva în acele fermecătoare colțuri ale Parisului intelectual, de unde ne pot încă veni delicioase și intense emoțiuni artistice și literare.

In afară de partea politică, socială și muzicală, „Revista Romîno-Franceză“ se prezintă în acest număr dintăi cu colaborarea literară a doi scriitori cunoscuți publicului nostru, d. Stefan Cruceanu și Matei Rusu,—ambii doctori în medicină, dar consacrați în publicitatea literară prin numeroase producțiuni. D-l M. Rusu e de o fecunditate și hărnicie neistovită; d. Cruceanu pare dispus a relua cu zelul de altă-dată activitatea literară, de oarece în afară de d. Const. Crețu, avocat—care e directorul revistei,—d-sa figurează ca redactor-șef și ne lasă impresia că mănuește pana cu aceeași facilitate și vigoare ca și odinioară.

Pornind de la versul lui Mihail Cruceanu:

O princesă 'n zorii zilei la fereastă mi-a bătut

d Stefan Cruceanu îmbină satira nemiloasă cu lirizmul, cînd frivol și cînd duios:

O cunosc eu pe princesa care ți-a bătut în geam,
Mi-a bătut și mie 'n vremuri, ba, bătea chiar, de credeam
C'o să spargă geamul. Astfel sunt princesele aceste.
Cînd o mai veni vr'odată să te cheme, dă-mi de veste
S'o luăm la goană, doară s'o astămpăra odată.
Că mi s'a acrit de dînsa și de dragostea ei toată.
O cunosc eu; altă-dată, cînd venea să-mi bată 'n geam
Imi părea că toată lumea e a mea și că eram
Prinț și eu... Doamne ferește de-un astfel de principat!
N'aveam sfanț; în rime însă și 'n năluci eram bogat,
O cunosc eu pe princesa; e cu două fețe doamna.
Vorba-i e ca primavara, însă sufletu-i ca toamna.

O, da! Și muza lui Cruceanu e tot aceeași,—e tot dătătoare de scepticizm, de deziluzii, de amărăciune; e tot raza blondă pe care o întunecă norul îndoelilor. Poetul e tot același, care în volumul său de poezii „Lacrime“ spunea în tonuri de elegie adîncul decepțiilor îndurate în anii de vise:

Iluzia-mi dispare și lira mi se sfarmă,
Castelul meu de visuri în mintea mea se darmă
Și 'n sufletu-mi apune, în raze de opal,
Un Soare ideal.

Sunt singur; n'am în pieptu-mi nici ură, nici iubire;
Străin de vrăjmășia și patimele lor,
Și 'nvăluit doar numai de-o palid'amintire,
In lume mă strecor..

Intreg volumul „Lacrimelor“ este poemul „Iluziei pierdute“. Regăsim pe poet —în noua revistă și în noile strofe—tot așa cum ne-a rămas în amintire de atunci de cînd, pe cheiul Senei, ori în cartierul Montmartre, pierdeam dup'amiezele liniștite în lungi convorbiri, în făuriri de planuri,—așa cum doi visători își pot clădi și sprijini—unul altuia—subrede castele de speranțe 'n viitor, castele în geamurile cărora bat imaginarele princese 'ndepărtate...

Rodion

Ce ne rămîne de la Rousseau

Numele lui Rousseau va veni totdeauna în mintea pedagogilor preocupați de problemele școlare. El este filozoful educației.

E adevărat că nu putem considera opera sa Emil, ca fiind codul pedagogiei moderne, dar nici nu putem tăgădui serviciile imense, ce ea a adus educației.

Dacă punctul de plecare: Totul este bun în momentul cînd iesă din mîinele Creatorului, totul degenerează în mîinele omului, dacă punctul de plecare, zic, este greșit, consecințele însă pe care Rousseau știe să le tragă, sunt foarte excelente.

Marele merit al lui Rousseau constă în aceasta, de a fi înțeles cum să dirigueasca facultățile firești ale copilului, respectînd personalitatea lui, fără a-i violenta natura.

El pretinde ca copilul să fie lasat să se desvolte conform cu natura sa, pentru că copilul, născîndu-se, aduce cu sine elementele unei personalități, care va deveni o forță, dacă o vom lăsa-o să se desvolte în libertate.

Prin aceasta Rousseau a schițat programa studiilor, ce abia în timpurile noastre aveau să se rezolve prin metoadele științifice moderne.

Și tocmai acesta este, crez, ceeace a rămas din opera lui Rousseau după două secole.

Rousseau deschide în pedagogie o eră nouă.

Și cu toate acesteă Rousseau n'are meritul originalității. Pînăla dînsul, multe din ideile lui se mai emisese sub o altă formă.

KALODONT

PASTĂ DE DINŢI

de vânzare la: PARFUMERIĬ, FARMACIĬ, DROGUERIĬ etc:

F. A. SARG'S SOHN & Co., Viena-Berlin-Paris

Reprezentanţi: Sam. Löbl, Bucureşti.

Rousseau însă are alt merit: acela de a fi popularizat ideile înaintaşilor lui, desvoltîndu-le, clarificîndu-le.

Intr'un articol apărut în *L'Education* domnul L. Dugas, profesor la liceul din Remes, se exprimă despre Rousseau astfel:

„Nu pentru că ar fi pus problema educaţiei, zicem că Rousseau deschide în pedagogie o eră nouă, dar pentru că a popularizat-o.

Aceasta este caracteristica geniului său de a pune pecetea sa pe chestiunile pe care le atinge.

Cine ştie că ideia de a învăţa pe un nobil un meşteşug manual se găseşte în Locke şi aceea a alăptării copiilor de către mame este în Favorinus, sau care, ştiind acestea caută să se mai gîndească la dînsele? Rousseau este acela care a făcut ca aceste idei să se prindă, şi prin urmare lui se cuvine chiar tot acel merit.

Nu este nici o chestiune pedagogică, care să nu se găsească, cel puţin în germene, la Montaigne, Locke sau chiar la altul.

Dar Rousseau pune pasiune în aceste chestiuni, pe care Montaigne le tratează cu lipsa de sentiment a omului superior şi Locke cu răceala omului de bun simţ îngust.

Prin aceasta el este maistrul incomparabil, unic care rezumă pe ceilalţi şi-i face să fie uitaţi.

Cei care îl purced, par a-l anunţa; cei care îl urmează, merg pe urmele lui nu se scrie după dînsul de cît pentru a-l respinge, a-l combate sau pentru a-l apăra".

Cea mai mare dovadă despre modul cum apreciază lumea opera lui Rousseau este faptul sărbătoriri bicentenarului naşterii sale şi chipul în care se sărbătoreşte.

Este, desigur, cea mai mare glorie pentru un muritor de a fi obiectul de discuţie după 200 de ani şi fiul micului ceasornicar din Geneva se bucură de această glorie.

Influenţa lui Rousseau chiar astă-zi este enormă, influenţă pe care o simt nu numai educatorii, dar şi copiii. Impreună cu Rabelais şi Montaigne, Rousseau este susţinătorul cel mai pasionat al teoriei care astă-zi se reia şi pune în aplicare de către *Şcoalele noi*: teoria educaţiei prin libertate.

*

Rousseau a revendicat pentru copii dreptul la fericire:

„Oameni, zice el, fiţi umani; fiţi pentru toate vrîstele....

Iubiţi pe copil, înlesniţi-i jocurile, instinctul său favorit.

Pentru ce vreţi să răpiţi acestor mici nevinovaţi plăcerea unui timp aşa de scurt, care le scapă? Nu vă pregătiţi un regret, răpindu-le puţinele ceasuri pe care natura le dă; îndată ce ei pot să guste plăcerea de a fi (de a exista) faceţi să se bucure de ea; faceţi ca la ori ce moment iar chema Dumnezeu, ei să nu moară fără a fi gustat toată viaţa"....

Opera lui Rousseau, „Emil", este plină de idei, pe care astăzi Pedologia şi Pedagogia experimentală le discută în mod larg. „Aş dori ca un om cu judecată, zice Rousseau în Emil, să ne dea un tratat despre arta de a observa copiii. *Această artă ar fi foarte importantă de a o cunoaşte*; taţii şi mamele n'au nici elementele acestei arte. „Nu cunoaştem copilăria".

Şi Rousseau se pune să-l observe şi să-l definească: „Copilul este o fiinţă anormală, pe care trebuie să-l menţinem numai în atîrnare de lucruri, căruia nu trebuie să i se ofere de cît obstacole fizice şi pedepse care nasc din lucruri"; că trebuie „să fie condus numai după legile posibilului şi imposibilului". „Învăţătorul să nu-i vorbească de raţiune, dar să-l facă să-i simţească puterea".

In ceea ce priveşte metoadele de învăţămînt, el este partizanul teoriei învăţării prin sine. „Dacă mintea voastră, zice Rousseau, conduce totdeauna braţul copilului, atunci mintea lui e de prisos". „Voi obişnuiţi pe copil a se lăsa în totdeauna a fi condus, a nu fi nici odată de cît o maşină în mînile altora. Vreţi să fie supus, fiind mic, asta înseamnă să fie lesne crezător şi şiret, cînd va fi mare".

Ar fi, a cita întreg pe Emil, avînd să arătăm ideile mederne ce cuprinde

Iată cum se justifică serbările bicentenarului naşterii lui Rousseau, care începute din Iunie, s'au terminat abia în luna Octombrie, prin deschiderea cursurilor la „Institutul J. J. Rousseau", „Şcoală de ştiinţele educaţiei", înfiinţată la Geneva din iniţiativa profesorului Ed. Claparède.

C. V. Buţureanu.

Un răspuns

La o întrunire — mi se spune puţin populată — a Centrului studenţesc, am fost atacat de către acei, cari nu înţeleg să pună discuţia pe terenul principiilor, ci 'şi găsesc toată scăparea în atacurile aduse persoanelor. Neputînd să se răspundă temeinic la punctele susţinute în memoriul cunoscut, s'a găsit mai comod să mi se aducă atacuri personale, ca unuia, care am colaborat la redactarea lui. Nu voiu răspunde la aprecierile subiective, insinuările, insultele şi calomniile care mi s'au adresat cu acest prilej. Datoresc însă colegilor mei restabilirea cîtorva *fapte*, singurele care ar părea să aibă oare-cari importanţă în chestie.

Sunt acuzat că sunt un bărbat politic. Primul argument e că am servit ca stenograf la o întrunire publică a partidului liberal. Da, domnilor, e drept că am servit ca stenograf. In viaţa mea am fost stenograful a două mari întruniri publice. Am stenografiat odată întrunirea partidului conservator din 1911 şi, la cît-va timp după aceia întrunirea partidului liberal. La cea dintăiu am stenografiat discursurile d-lor P. P. Carp, B. Delavrancea şi I. Lahovari, la cea de a doua discursurile d-lor I. Brătianu şi C. Stere. La amîndouă am venit în urma numeroaselor insistenţe depuse, de oare-ce, din nefericire, în acest mare oraş al culturii, se părea că atunci eram siugurul stenograf, şi declaraţii, socotite de mare importanţă, erau ameninţate să fie cunoscute în ţară în rezumatul adese ori neexact al ziarelor. Deci, să se ştie: la amîndouă întrunirile am fost rugat să vin, am fost plătit, după cum se plătesc toţi stenografii de pe lume, şi am stenografiat cu un suflet egal şi doctrina conservatoare şi doctrina liberală.

Al doilea argument, de unde se scoate că sunt un bărbat politic, e faptul că colaborez la *Viaţa Românească*. Insă în această revistă scriu tot felul de scriitori, şi mai mari şi mai mici, care ori nu fac politică, ori stau pe terenuri politice deosebite şi adverse, ba chiar şi duşmane.

La *Viaţa Românească* au colaborat şi colaborează scriitori ca d-nii: Agîrbiceanu, Anghel, Arghezi, T. A. Badareu, Brătescu-Voineşti, defuuctul Caragiale, Ciocîrlan, Codreanu, Coşbuc, Delavrancea, Elena Farago, Galaction, Gane, Goga, Gorovei, Hogaş, Ionescu-Şişeşti, Iosif, Lupaş, Minulescu, Mironescu, Pătraşcanu, I. Răducanu, Radu Rosetti, Sadoveanu, Sandu Aldea, dr. T. Tătuşescu, Tofan, Topîrceanu, Tzigara-Samurcaş, Vlăhuţă, etc.

Oare aceşti oameni să fie nişte simpli clubişti?

Dar la *Viaţa Romînească* scriu şi următorii domni profesori universitari: Athanasiu, Bărbulescu, dr. I. Cantacuzino, Drouhet, Eliade, Ibrăileanu, dr. Leon, dr. Manicatide, Mîndrescu, Murnu, Petrovici, Philippide, Proca, dr. Sion, dr. Slătineanu, Stere, Xenopol.

Toţi aceştia sunt profesorii noştri, cari iarăşi credem că sunt mai presus de politică şi scriu în această revistă, pentru că e o revistă răspîndită, în care îşi expun produsul studiului şi al cugetării lor.

Şi atunci de unde urmează că sunt un bărbat politic, dacă contribui şi eu, pe lîngă atîţia oameni însemnaţi, cu umilele mele recenzii?

Insă mi s'a spus că sunt plătit pentru aceasta. Dar toţi cei peste 100 cei peste 100 de colaboratori primesc onorarii cum primesc onorarii scriitorii de la toate revistele din lume, începînd de la Predeal, trecînd peste oceanul Atlantic în Statele-Unite şi ajungînd la Tokio în Japonia. Ori e o venalitate de a primi onorarii pentru recenzii şi nu e o venalitate de a primi pentru romane, nuvele, poezii articole.

Acestea sunt argumentele, care se aduc, pentru a dovedi că sunt în slujba unui partid politic, că deci toată acţiunea marelui număr de studenţi, cari au semnat memoriul, e opera unui partid politic.

Dar întreb pe aceşti domni, care se erijează *ei* în apărători ai izgonirii politicei în sînul studenţimii, m'au văzut ei vr-o dată luînd parte la vr-o şedinţă a unui club politic, ştiu ei că sunt înscris în vr'un partid politic, m'au văzut staţionînd la secţiile de votare în ziua alegerilor sau făcînd propagandă, faţă de o singură persoană măcar, în favoarea vre-unui partid politic? Atunci?...

Că am părerile mele politice, acensta e natural. Singura mea manifestare pe acest terem e faptul că la doi sau trei ani odată, sunt chemat să-mi depun buletinul meu de vot, aşa cum îmi dictează conştiinţa.

De altmintrelea ajunge ca lumea să ceteasca cele 145 de semnături de pe memoriul nostru, pentru a vedea că cea mai mare parte dintre cei semnaţi nu fac nici o politică, iar cei care fac sunt împărţiţi în toate partidele din ţară, chiar în acele partide care se duşmănesc pînă la înjurii. Oare ne-ar putea dovedi şi Centrul Studenţesc această eterogenitate?

Vedeţi dar, scumpii mei domni, în ce situaţie vă puneţi cu atari argumente, în situaţia de a ataca pe toţi marii scriitori şi pe profesorii voştri. Şi oare etichetarea din partea d-v. a unei reviste — la care scriu, cum aţi văzut, atîţea scriitori de toate felurile — ca revistă de partid, nu-i oare o pornire politică din partea d-v şi oare denunţarea ca ceva infamant a faptului că cineva scrie la „Viaţa Romînească", unde scriu atîţia scriitori şi atîţia profesori universitari, nu e oare-o atitudine surprinzătoare şi ne la locul ei?

Şi acum, cine ne acuză pe noi că facem politică? Tocmai acei care sînt etichetaţi de mult de opinia publică, ca fiind în serviciul unui partid politic, societatea studenţească care afişează anunţurile electorale ale unui anumit partid, Centrul studenţesc, al cărui reprezentant, d. C. Ifrim, *era în acelaş timp preşedinte al centrului studenţesc şi şeful electoral al organizaţie, partidului naţionalist-democrat din Iaşi.*

E prea mult. Lăsaţi, d-lor, preocupările dv, mărunte. Nu vă speriaţi degeaba, dacă eu fac aici declaraţie de onoare că, atunci cînd se va constata că fac în sînul vreunei societăţi studenţeşti politica partidului, de care sunt învinovăţit, îmi dau demisia. Veniţi mai bine să întemeem o adevărată societate generală studenţească, unde să fie un teren comun o adevărată academie studenţească, unde încetează politica, rămînînd numai marile interese culturale şi naţionale. Pentru ce să insultaţi pe colegii d-v—şi doar aţi văzut în ce chip principial, fără atacarea a vreunuia din dv, s'a pus chestia în memoriul nostru —pentru ce să ne atacaţi pe noi, pe scriitorii ţării, pe profesorii noştri

C. Alexandrescu

Doctorand în litere şi student în drept.

Litere-Ştiinţe-Arte

Artişti ieşeni. — Intr'un articol de reflecţii artistice confratele Gh. Rădulescu Arhibald scrie următoarele în „Ordinea" în ajunul reprezentaţiei d-nei Atena Georgescu:

„...Teatrul Naţional din Iaşi a pus la pensie, pentru limită de vîrstă sau pentru caz de boală incurabilă, cîţiva societari, între care Penel şi d-na Atena Georgescu.

Penel, relativ foarte tînăr, are prieteni în toată generaţia de azi, ceea ce'i face cunoscut, mai prejos, de sigur, de incomparabilul său talent; dar d-na Georgescu — căreia Caragiale îi zicea cu recunoştinţă şi cu afecţie: adevărată c'oana Veta — pe d-na Georgescu puţini o cuoosc dincoace de Iaşi, cu toate că o viaţă de om a făcut, cu talent şi cu zel, deliciul cunoscătorilor în teatru. Nici „mare" nici sadea „artistă„ 'şi a închinat, modest, toată puterea de muncă scenei pe care o adora — şi n'a privit nici odată în lături, acolo unde actorii se pun în evidenţă prin altceva de cît prin talent.

Direcţiunea teatrului din Iaşi dă, pentru Sîmbătă seara, o reprezintaţie în benefişiul d-nei Atena Georgescu, reprezintaţie în care artista iubită de public dar ignorată de unele rubrici ale gazetelor, va sgudui din nou inimele asistenţei prin creaţiunea-i puternică din *Din două orfeline*, creaţiune în care n'avea rivală de cît pe neuitata Eufrosina Sarandi.

*

Societatea de gimnastică, sport şi muzică, de sub preşidenţia d-lui profesor V. Teodoreanu, îşi continua activitatea ei de propăşirea educaţiei artistice în oraşul nostru.

In sala cochet restaurată de curînd, secţiunea muzicală organizează o producţie în seara de *Joi 20 Decembrie*, cu concursul doamnelor *Gemma Mezzetti, Alisa Berescu.* a d-rei *Aneta Aritonovici* şi al d-lui *Al. Roşca*, profosor la Conservator. Această tînără societate muzicală, condusă de d. Enrico Mezzetti, directorul Conservatorului, va fi cerînd complectată cu înjghebarea unut cor mixt de circa 60 persoane, prin alăturarea vocilor unui grup de doamne şi domnişoare din societate, muzicante sau amatoare.

*

STRUNA ZLIEI

POEZIE

„**Doresc** căsătorie cu cu o podgoreancă drăguţă..."
Anunciu, „Minerva"

Prea e lesne să se ştie
Ce cuprinde acest... dor,
Pe'nţelesul tuturor:
Omul ar vroi să fie
Toată vremea... *beat* de-amor!

INFORMAŢII

Exportul cărnei din Romînia. — Consulatul nostru general din Mannheim, profitînd de ocazia scumpirii cărnii în Germania, face cunoscut prin presa generală, posibilitatea Romîniei de a exporta care proaspătă. Extragem din acea publicaţie, următoarele:

„Romînia este în măsură de a exporta în Germania mari cantităţi de carne. Conform contractului, ce Romînia a încheiat cu Monarhia Austro-Ungară privitor la exportul de carne, cea dintăiu are dreptul, începînd de la 1909 şi pînă la 1917, să exporte în Austro-Ungaria anul de la 10,000 pînă la 35,000 bucăţi de vite mari tăiate.

Maximul de 35,000 bucăţi nu poate fi exportat de cît în ultimul an al convenţiunei, adică în anul 1917.

„După statistica din anul 1910, numărul vitelor mari, în Romînia, era de 2,363,917 bucăţi.

Considerind, acum, numărul maxim de 35,000 ce Romînia va exporta anual în Austria, acest număr pare infim de mic în comparaţie cu numărul vitelor existente în Romînia; din aceste motive, această ţară poate exporta cantităţi considerabile de carne chiar şi în Germania.

Din nefericire însă Romînia, nu există nici case şi nici Societăţi exportatoare de carne, aşa că importatorii germani, care ar dori să aducă carne din Romînia, trebuesc să trimită acolo reprezentanţii lor, care să-i pună în legătură cu crescătorii şi comercianţii cei de vite.

In Romînia, se pot cumpăra vite şi direct de la mici agricultori, care în anumite timpuri ale anului (toamna şi iarna) obişnuesc a le vinde chiar la tîrg.

Vite grase se pot cumpara, în special de la proprietarii fabricelor de zahăr şi alcool; aceştia îngraşă anual circa de 20,000 boi..

Acest număr se poate mări după trebuinţă.

In vederea exportului, guvernul a organizat la graniţă două mari abatorii moderne; unul din T.-Severin, care funcţionează deja de multă vreme şi celălalt la Burdujeni, care va fi deschis în curînd.

In abatorul de la T.-Severin se taie săptămînal 300 boi şi un număr şi mai mare de porci şi berbeci.

In comuna Sculeni s'a declarat epizootia de pneomonie infecţioasă printre rîmători.

Comisiunea Interimară comunei urbane T. Frumos, s'a convocat în sesiunea extra-ordinară pentru zilele de 10, 11, 12 Decembrie 1912, spre a se pronunţa asupra mai multor chestiuni.

In ospiciul de alienaţi s'a primit pe pacienta Ruhla sin Leib Iţic din comuna P. Iloaea.

Individul Ilie Curdiuc zis Dabija din com. Focuri trăind în concubinaj cu fata lui Cost. Gh. Ciuhureanu şi profitînd de lipsa tuturor de acasă, a dispărut de acasă furînd mai multe lucruri casnice şi suma de 20 lei din un saltar. S'au luat măsuri de urmărire.

Locuitorului Gh. Petrariu ia ars una şură, în noaptea de 9—10 Decembrie curent. Pagubele se urcă la 300 lei. Focul a provenit din cauza neglijenţei.

Dl. Ministru de Interne a luat dispoziţie de a se opri pe viitor vînzarea pentru măcelărie, în oboare.

Comisarului şef Poliţiei T. Frumos i s'a acordat un concediu de trei zile.

Guvernul otoman caută case demontabile pentru adăpostirea bolnavilor de holeră. — Ataşatul nostru comercial din Constantinopol ne arată într'un raport, că guvernul otoman, pentru a înlesni bolnavilor de holeră şi de tifos adăpost, propune exportatorilor de lemne de brad, cari au şi fabrici, să întocmească case demontabile, şi să le ofere franco bord Constantinopol.

Modelul acestor case va fi: lungimea 20 m., lăţimea 6 m. şi înălţimea 3—4 m, acoperite cu blăni trase la rindea sau cu zinc galvanizat şi ondulat, ferestre şi uşi în număr strict necesar. Cei, cari ar fi în măsură să confecţioneze astfel de case, vor comunica printr'un plan detaliat, ataşatului nostru comercial la Constantinopol, forma, dimensiunile numărul bucăţilor din care se compune casa, felul acoperişului, însoţite de franco bord Constantinopol şi termenul de predare.

Pe ziua de azi, s'au constatat în localitate următoarele cazuri de boli contagioase:

1 caz de febră tifoidă, la regimentul 13 Ştefan cel Mare..

1 caz de scarlatină la regimentul 7 de roşiori.

2 cazuri de febră tifoidă în soseaua Nicolina 78.

1 caz de scarlatină în strada Anastasie Panu 41.

1 caz de anghină difterică, în strada Palatului.

S'a mai îmbolnăvit de febră tifoidă o gardiancă, de la spitalul de izolare.

Toţi bolnavii au fost izolaţi.

Domnul dr. Floru, medic şef al oraşului, obţinînd un concediu de o lună va pleca în cursul săptămînei viitoare la Paris.

In tot timpul absenţei sale, serviciul sanitar locul va fi condus pe către d. dr. Grigoriu.

D-nii Titus Alexandrescu şi M. Iorga, de la oficiul Postal Central din Iaşi, au fost chemaţi la examen pentru avansare.

Ultime Informaţii

:: Parlamentul, care se redeschide mîine, Marţi, va lua vacanţă Simbătă seara, 15 Decembrie, pînă la 15 Ianuarie exclusiv.

:: *Reducerea de cinci-zeci la sută pe C. F. R. pentru toţi funcţionarii publici, va intra în vigoare cu începere de la 19 Decembrie (1 Ianuarie st. n.) a. c.*

Şeful fie-cărei administraţiuni va elibera funcţionarilor carnete de identitate cu fotografia funcţionarului—şi atît va ajunge ca funcţionarii să poată profita de însemnata reducere pe C. F.

Funcţionarii eforiilor se vor bucura şi ei de acest avantagiu.

:: *Intre fruntaşii conservatori din Iaşi şi d. Matei Cantacuzino s'a urmat ieri o lungă conferinţă în urma căreia d. Cantacuzino a acceptat să fie ales primar al Iaşului.*

Viitorul consiliu comunal se va compune din 10 conservatori şi 9 democraţi; primarul şi primul ajutor (d. G. Tudori) vor fi din conservatori, al doilea şi al treilea ajutor de primar vor fi aleşi dintre democraţi.

Cei zece candidaţi conservatori vor fi domnii: Matei Cantacuzino, D. Grecianu, C. Meissner, I. V. Proja, Severin, Ipăşcu, G. Tudori, P. Bogdan, V. Sculi, şi dr. L. Cosmovici.

Candidaţii democraţi vor fi fixaţi astăzi.

:: *Mîine are loc alegerea judeţeană la colegiul II, Iaşi.*

Candidaţii sunt domnii: N. V. Botez, Ştefan V. Tempovici, Em. A. Manariu, Vasile T. Popovici, Titus Lapteş şi N. Petriceanu.

Rugăm pe prieteni şi pe alegători să nu neglijeze a veni la vot.

:: *O dispoziţie a ministrului şcoalelor impune tuturor elevilor şcoalelor secundare să poartă părul tuns mic.*

:: *D. A. D. Xenopol a fost invitat, ca fiind cel întâi care a scris istoria principelui Barbu Ştirbey, să ia parte la inaugurarea statuei acestui Domnitor, ridicată la Craiova, unde d. Xenopol trebuia să iee cuvîntul alăturea cu Principele Ferdinand şi d. Take Ionescu. D. Xenopol fiind bolnav nu a putut răspunde la invitaţie, dar a trimes următoarea telegramă:*

„Ca cel intîiu istoric a lui Ştirbey-Vodă depun o cunună de gînduri la picioarele statuei, ca recunoştere a două fapte mari: administraţie eminentă sub trei ocupaţii străine şi luptă dezinteresată pentru unire care-i surpă propria lui Domnie. Bolnav, regret că nu pot lua parte la această solemnitate.

:: *Profesorii şcoalelor secundare au fost invitaţi să se întrunească în conferinţă spre a da răspunsuri relative la rezultatele aplicării noului regulament şcolar.*

Iată chestiunile puse de ministru:

1) Este necesară a se mai menţinea, la promovare, media de 6.50? 2) N'ar fi mai bine ca promovarea să se facă de conferinţă, fără notă de examen şi fără a se calcula notele din cursul anului? 3) Dacă n'ar fi nimerit să se facă cursul numai dimineaţa?

:: *Senatul universitar a casat alegerile efectuate la centrul studenţesc, stabilind, totodată, că toţi studenţii, nu numai cei înscrişi în societate, au dreptul să participe la alegeri.*

Senatul va avea să se ocupe, într'o viitoare şedinţă, despre „politica" ce se face la acel centru.

:: Cu ocazia trecerei Marelui Duce Nicolae Mihailovici prin Iaşi, înaintîndu-se de către „Comitetul medaliei luarei Griviţii şi eliberării Bulgariei"—prin editorul librarul E. Şaraga — două medalii din cele bătute de acest comitet, editorul a primit următorul răspuns:

„Monsieur, ayant reçu avec une sincère satisfaction les deux médailles, en souvenir de la prise de Grivitza et la libération de la Bulgarie, que vous m'avez fait parvenir, je vous exprime ma reconaissance pour l'attention que vous avez eu pour moi.

Veuillez croire à mes meilleurs sentiments.—*Nicolas.* St. Petersbourg le 5/18 Dec, 912".

De altfel o adresă analoagă şi de aceiaşi importanţă — căci prin ele potentaţii Rusiei recunosc oarecum marele sprijin ce armatele noastre i l'au dat la 1877, a trimes-o Marele Duce Vladimir din Euxonograd (Bulgaria) cu ocazia serbărilor comemorative războiului, ce avură loc la 1907.

:: **Alegerile judeţiene.**—Mîine se vor efectua alegerile colegiului al II-lea de judeţ.

Votarea va începe la ora opt dimineaţa, făcîndu-se în următoarele localuri: Secţia centrală în localul Primăriei; secţia a II-a la şcoala primară V. Alexandri din str. sf. Haralamb; secţ. III la şcoala primară Gh. Asachi, str. Negruţi; secţ. IV şcoala primară Trei-Erarhi, Stefan cel Mare; secţ. V şcoala primară Adamachi, str. Elena Doamna şi secţ. VI şcoala primară Carol I, str. Toma-Cozma.

:: **Rezultatul alegerilor colegiului I de judeţ,** cari s'au efectuat eri, este următorul: Din 500 de înscrişi au votat 202, obţinînd d-nii Andrei Badareu şi Neculai Stroici 197 voturi, Alex. Calerghi şi Maior C. Panaitescu 195 voturi, Pompiliu Antonescu şi Neculai Alexandrescu 193 voturi. Şapte voturi au fost anulate.

:: In comisia pentru echivalarea diplomelor universitare au fost numiţi domnii profesori P. Rişcanu, Aurel Mănescu şi Bogdan.

:: Domnul doctor N. Stoienescu, docent în specialitatea medicinei legale, a fost transferat de la facultatea din Iaşi la acea din Bucureşti.

:: Birourile electorale la alegerile de mîne vor fi presidate: secţ. centrală de către d. D. Porfiriu; secţ. II d. C. Grigoriu; secţ. III d. G. Sturza; secţ. IV d. S. Zaharescu; secţ. d. D. Antonescu; secţ. VI. C. Buzdugan.

:: Direcţia generală a serviciului sanitar, n'a aprobat arendarea Farmaciei Zfass d-lui Terenţius, din cauza că nu s'au prezentat actele în regulă ale Farmaciei.

Asemenea n'a aprobat contractul de asociaţiune, încheiat cu domnul Farmacist Margulies, din cauza că acesta nu e român.

:: Domnul dr. L. Russ, asistent la laboratorul de clinică medicală la facultatea locală, a fost numit cu titlul definitiv.

:: Senatul universitar şi consiliul facultăţii de medicină au hotărît să fie menţinute catedrele de farmacologie şi de clinică chirurgicală, vacante prin strămutarea titularilor la Bucureşti.

:: Consiliul facultăţii de medicină a decis să renunţe şi anul acesta la plata taxelor de doctorat cu condiţia ca studenţii să-şi treacă examenele la operele reglementare.

Studentul căzut la examen, va plăti şi taxa din care se va forma un fond pentru biblioteca facultăţii.

:: Alegerile comunale din Botoşani vor fi presidate de către d-nul Gh. Sturza. La Dorohoi de d. C. Grigoriu. La Neamţ de d. N. Leonescu. La Roman de E. Cernătescu.

:: Numiţii Bercovici şi Aronovici au deschis de curînd în Iaşi, strada Mărzescu, un birou de comision, înfiinţînd şi o fabrică de luminări.

După ce au contractat împrumuturi de 100,000 lei şi un gaj pentru 50,000 lei, numiţii au dat foc fabricei şi au dispărut.

Judele instructor Lupu şi procurorul Becarian anchetează.

:: Judecătorul de instrucţie, cabinetul I, a admis eliberarea lui L. Kaufman, deţinut pentru faliment, pe o cauţie de 3000 lei.

:: Asociaţia Medico-Farmaceutică din Iaşi, a decis, să dea o reprezentaţie teatrală, în seara zilei de 20 Decembrie a. c., pentru sporirea fondului serviciului „Salvarea".

La această reprezentaţie vor da concursul lor, în mod gratuit, artiştii Teatrului Naţional din Iaşi.

D. comandant al Regim. 13, colonel Cernătescu, a bine-voit a oferi gratuit muzica militară pentru acea seară, iar d. Director al teatrului local a acordat asemenea gratuit sala Teatrului Naţional

D. P. S. Alexandrescu, artist pensionar va da concursul său.

Se va reprezenta piesa „Ancheta", de Henriot, în 2 acte, şi spectacolul se va sfîrşi cu o comedie într'un act „Duelul cu chirbrituri". Muzica militară va cînta între acte.

:: Un loz norocos puteţi găsi numai la **Rob. Th. Schröder** sucursala **Iaşi, str. Ştefan cel Mare 8.**

Tragerea cl. I la *14 Decembrie*, 1/8 *numai Lei 1,50*, 1/4 *Lei 3*, 1/2 *Lei 6*, 1/1 *Lei 12.*

:: Falşa contesă Török şi fiica ei, Aurelia Pop, au fost aduse astă-zi la Curtea de apel şi au subscris recursurile în casaţie.

Fostul primar Bălăşescu, al cărui apel a fost respins în lipsă, a făcut astă zi opoziţie.

Bălăşescu este unul din complicii falşei contesei

:: Noul program de astă seară Luni 10 Decembrie, al teatrului cinematografic Pathé Frères din sala Circului Sidoli cuprinde între altele: Ispăşire (Expiation) Film parizian de mare artă în două părţi. Desfăşurare superbă, montare excelentă, interpretare superioară. Femeea asasină. După romanul „La femme qui assassina de Ravel, (film d'art Paris).—D-ra Luciende Guett de la Teatrul Gymnase din Paris, interpretează rolul principal. O minune cinematografică, descompunerea mişcărei ultra rapide, interesante şi originale vederi. Urmările unei minciuni. Splendidă naraţiune insufleţită. O dramă pasională, comedie cu cele mai hazlii situaţii.

Noul program viitor se reprezintă Mercuri 12 Decembrie a c, şi va cuprinde între altele: Flacăra răzbunătoare, mare piesă în două acte cu d. Georges Grand dela Comedia Franceză din Paris.

Duminicile şi sărbătorile vor fi date câte două matineuri: La 3 ore şi la 5 3/4.

De la comisiunea pentru alcătuirea orarului pe jumătate de zi la şcoalele primare publice.

Dl. Sachelarescu combate părerea preopinenţilor, propunînd a se ţine clas dimineaţa numai cu obiectele de studiu, iar după prînz să se facă numai lucrări practice de grădinărie, lucru manual, cînt şi gimnastică.

D-na Conta Kernbach şi dl. Teodoru combat părerea d-lui Sachelarescu.

Dl. Tăzlăuanu admite orariul susţinut de majoritatea membrilor comisiunei, adică orariul pe jumatate zi, dar cu condiţie de a se admite un orar tip cu două şedinţi pe zi pentru acei cari ar dori să lucreze şi după prînz.

Şedinţa se ridică pentru a se continua din nou la 8 jum., — cînd se pune în studiu şi combinare orarul. Pentru a se găsi loc cîntului, gimnasticei şi lucrului manual — care ar urma altmintrelea să se facă într'o după amează sau în două— s'a propus a nu se face oră specială pentru gimnastică pe motivul că aceasta ar constitue o nouă ocazie de oboseală pentru copii, ci a se mărgini pentru gimnastica la mişcări recreative care să nu dureze mai mult de 10 minute. Cît priveşte cîntul şi lucrul manual se va face în timpul ce rezultă din reducerea lecţiilor de la 50 minute la 45.

După prînz se redactează definitiv orarele precum şi raportul care le va însoţi.

Orarele sunt constituite astfel: 3 şi 5 minute la cl. I şi a II şi 4, 5 minute, cl. IV şi III la toate şcoalele primare de băeţi şi de fete.

Lucrarea va trece prin consiliu de inspectori al învăţămîntului primar public şi dela 8 Ianuarie, noul orar se va pune în practică.

:: Un incendiu s'a declarat la locuinţa lui Şmil L. Zait, 47 str. Cucu. Se bănueşte că focul a fost pus.

Lista de subscripţie pentru aeroplanul „Iaşul"

D-na Ana Conta-Kernbach	60 lei
D. Stefan Negruţi	500 „
D. Lupu Weinsengrün	30 „
D. Cristea T. Cristea	500 „
Banca Moldovei	200 „
D. Gh. Calmuski	20 „
D. Dr. Ilie Stroici	500 „
D. Grigore Iamandi	500 „
D. dr. Gh. Proca, profesor la facultatea de medicină din Bucureşti	100 „
D. Nicu Stroici	300 „
D. N. Corjescu	100 „
D-na Lt.-Colonel Cătuneanu	6 „
D-ra Beatrice Trantomir, prof.	2.50
D-ra Ida Ienescu, profesoară	2.50
Banca populară „Leul"	20 „
D. D. Brudea	5 „
D-na Zenobia Botez, subdirectoare la şcoala Elena Doamna—Bucureşti	20 „
D. Teodosie Motăş	20 „
Şcoala de fete din Iaşi, Elena Doamna, prin d-na Motăş, directoare	50 „
D-na Emilia Humpel	100 „
D-na Elena Omer Popovici	20 „
D na Elena Conta	25 „
D-ra Mariana Kernbach	15 „
D. Leon Horga	5 „
D-na Lucreţia Dimachi	10 „
D. Petrea Nicolau	50 „

Banii au a se adresa d-lui Victor Fara la Prefectura de judeţ.

ULTIMA ORA

Telearafice şi Telefoniee

Bucureşti 10 Decembrie

Declaraţiile d-lui Poincaré

Paris. — In declaraţiunile sale de la Cameră, d. Poincaré a mai spus: puterile au făcut un pas mare cînd au hotărît să nu se prevaleze din punct de vedere particular prin măsuri isolate: primul ministru a lăudat iniţiativa Angliei cu privire la conferinţa ambasadorilor; de şi ea nu va avea putere hotărîtoare, va permite totuşi să se ajungă mai de grabă la o soluţie mai hotărîtoare între puteri. Lucrarea ambasadorilor se anunţă ca foarte folositoare Europei. Reprezentantul franţei lucrează cu autoritate cu ceilalţi ambasadori (aplause). Ambasadorii cred că au putut ajunge să elimine una din principalele cauze de discordie europeană, amintind de hotărîrea conferinţei cu privire la o Albanie autonomă şi la accesul comercial ce-l va avea Serbia la Adriatica, d. Poincaré declară: cred să pot afirma că Serbia se va ralia la acest punct de vedere (aplause prelungite) e bine înţeles ca autonomia albaneză constituită sub suveranitatea sau mai bine zis sub suzeranitatea sultanului, va fi controlată de toate puterile inclusiv Franţa, d. Poincaré a adăugat: Europa va reveni probabil la prima idee de o mediaţiune, în ori-ce caz Franţa va continua să secondeze din toate puterile şi la nevoie să provoace sforţările puterilor în favoarea păcei (aplause prelungite). Dl. Vailant socialist, declarînd că răsboiul ar provoca nelinişte în toată ţara, s'au ridicat protestări, iar preşedintele Camerei, d. Deschanel a ripostat: în caz de războiu european, Franţa toată îşi va face datoria (aplause prelungite).

Dl. Jaurès aprobă sforţările d-lui Poincaré în favoarea păcei, aduce un omagiu Angliei şi se declară satisfăcut de conferinţa ambasadorilor. Remîne de rezolvat încă chestiunile delicete ale limitelor Albaniei şi multe alte chestiuni subordonate rezultatului negocierilor statelor beligerante despre cari nu se poate încă spune nimic. Diplomaţii sînt hotărîţi să susţină ideile de pace dar şi vederile ţărilor lor. Reprezentanţii statelor aliate înţelegînd de minune toată puterea ce le-o dă soliditatea uniunei balcanice, sînt hotărît a nu o lăsa să fie compromisă prin discuţiuni supărătoare.

*

Atena.—Grecii a ocupat la 19 Decembrie Koritza duşmanul fugit la sud garnizoana turcă din Mitilene 1700 oameni s'a predat.

*

Londra. — Agenţia Reuter află că cu toată amînarea cerută de turci a domnit în conferinţa de azi o atmosferă foarte amicală aliaţii doresc să înceapă afacerile serioase şi în şedinţa de azi s'a lăsat a se înţelege lămurit că tărăgănările trebue să înceteze. D. Venizelos a zis: delegaţii sunt de zece zile la Londra fără să fi făcut un progres oare-care, a cerut să se lucreze în mod practic. Membrii misiunilor balcanice interviewaţi de reprezentantul agenţiei Reuter şi-au arătat mulţumirea cu privire la rezultatul conferinţei a ambasadorilor şi speranţa că şi conferinţa pentru pace va face progrese. Astă-seară delegaţii sunt mult mai optimişti.

Bandă de falşificatori

Bucureşti. — In capitală circulă numeroase monezi de 1 leu false, însă foarte bine imitate.

Poliţia crede a fi pe urmele bandei de falşificatori.

Noul şef de siguranţă

Bucureşti. — Bucureşti D. Eugeniu Călinescu a fost numit şef al siguranţei Capitalei.

Noul primar al Vienei

Viena. — D. Veiskirchner, fost ales primar al Vienei.

Inecarea unui vapor

Halifax. —Vasul „Floranţa" mergînd la St Jones în Tera Nova fost spart de furtună, căpitanul şi 21 oameni s'au inecat.

Corpurile legiuitoare

Senatul. — In şedinţa de azi a senatului d. Th. Rosetti a dat cetire răspunsului la Mesagiu.

In şedinţa de Vineri, d. Ionel Brătianu va face o declaraţiune, prin care va explica atitudinea partidului liberal şi motivele pentru care socaate, că în împrejurările actuale să fie în acord cu partidele guvernamentale, de a nu se face o discuţie amănunţită a Mesajului.

Răspunsul la mesagiu se va vota în unanimitate.

*

La Cameră, d. Titulessu va da cetire mâine răspunsului la Mesagiu.

Discuţia va începe Sâmbătă.

*

Duminică comisiunea de răspuns va fi primită la Palat.

*

Corpurile legiuitoare vor lua vacanţa, cel mai tărziu Luni, în 17 Decembrie.

O catastrofă

Carbent. — Agenţia Wastnik află că peste 60 bărci de pescari sau scufundat 10 cadavre au aruncate pînă acum pe coastă 4 marinari sau salvat.

Afacerea Prohaska

Belgrad. — Primul ministru Pasici a vizitat eri pe ministrul Austriei, şi i-a declarat că guvernul regretă toate actele necorecte, săvîrşite de subalterni în afacerea Prohaska.

Toţi vinovaţii vor fi aspru pedepsiţi.

Aceste declaraţiuni sunt considerate, ca deplină satisfacţie, dată Austriei.

Torpiloare pentru Romînia

Londra.—Ziarul „Observer" spune, că Romînia a cumparat 2 torpiloare în Anglia, care urmează a fi predate în Ianuarie.

*

Viena.— In aceiaşi chestie, ziarul „Ostungarische Correspondenz", spune că guvernul romîn a cumparat de la Londra două torpiloare, ce fuseseră comandate de China.

Romînia a plătit aceste torpiloare cu 10 milioane lei.

Demisia cabinetului portughez

Lisabona. — Miniştrii au hotărît să demisioneze colectiv.

O conferinţă interesantă

Bucureşti.—La Senat a avut loc azi o conferinţă între d-nii Take Ionescu, Titu Maiorescu şi Ionel Brătianu.

S'a discutat asupra situaţiunei externe.

Toţi acei cari au putut vedea atât pe ministru cât şi pe şeful liberalilor, au căpătat convingerea, că toate ştirile de mobilizare ce se răspândesc la noi, nu sunt întemeiate şi nu sunt de cât ştiri tendenţioasă şi de joc de bursă.

INŞTIINŢARE

Retrăgîndu-mă din afacerea fratelui meu C. Aberman la care am fost asociat, am onoare a inştiinţa pe onor. clientelă că am deschis un Magazin de Librărie, Papeterie şi Tipografie pe contul meu propriu sub firma mea I. Aberman, Iaşi strada Stefan cel mare 39, vis-a-vis de Mitropolie şi neavînd nici o relaţie cu firma C. Aberman.

Sunt asortat cu articolele referitoare la această Branşă şi sper că onorata clientelă îmi va da tot concursul; sunt în poziţiune a vinde mai ieftin de cît ori unde, şi pe lîngă toate articolele am adus şi un stok mare de ornamente pentru Pom de Crăciun, asemenea şi Jucării de copii pentru Anul nou, pe cari le vînd cu un preţ foarte ieftin.

Cu stimă, **I ABERMAN**

Corespondent *perfect în limbele romînă, germană şi franceză, cu vastă practică comercială, caută ocupaţiune cu oră. A se adresa la d. D Kanner, Str. Costache Negri No. 18, Loco.*

Grigore Dimitrescu

profesor universitar, fost magistrat

AVOCAT

ALEEA PRINCESA MARIA — IAŞI

Cumpărări şi vînzări de case

mijloceşte un **agent bine introdus.** *A se adresa cererile şi ofertele la Administraţia ziarului „Opinia" sub cifra* **Imobil.**

Familiile **Dr. Blumenfeld, Galber, Kapralik, Papst** adînc mişcate de dovezile de simpatie ce au primit cu ocazia încetărei din viaţă a neuitatei lor

Fanny Dr. Blumenfeld

şi neputînd mulţumi fie-căruia personal, roagă pe toţi prieteni şi cunoscuţi, cari au luat o parte atît de vie la marele lor doliu să primească pe această cale expresiunea viilor lor mulţumiri.

Iaşi, Decembrie 1912

BYRRH Cel mai bun VIN TONIC ŞI APERITIV

PREMIAT La toate dispoziţiunile din lume şi la expoziţiunea generală romînă din 1906. (82 medalii)

BYRRH

Vînzare anuală 7 Milioane BUTELII

VIOLET FRERES (THUIR) FRANŢA

I. VIOLET Succesor

De vînzare la toate magazile de consum din ţară

PESTE 3 ZILE

Incepe tragerea Clasei I-i

a Loteriei privilegiate pe clase a Regatului Romîn

Vineri 14 Decembr.

1|8 LOZ Lei 1.50

1|4 Lei 3.—1|2 Lei 6.—1|1 Lei 12.

Cel mai mare câştig eventual:

LEI 900.000

Cumparaţi de urgenţă

ultimile lozuri norocoase

Rob. Th. SCHRODER

BUCUREŞTI

Centrala: Calea Victoriei 97

Sucursale: Calea Victoriei 50 — BOTOŞANI, Calea Naţională 203; CRAIOVA, Str. Unirii 69; Calea Griviţei 96 — IAŞI, Str. Ştefan cel Mare 8; BRAILA, Piaţa Sf. Archangheli (Casa Rally); Str. Lipscani 72 — GALAŢI, Str. Domnească 14; PLOEŞTI, Str. Basarabilor 1

Renumitele PLUGURI

intreg de oţel bătut marca PORC MISTREŢ

DIN FABRICA

Gebrüder Eberhardt Ulm

a) cu 1, 2 şi mai multe brazde
b) speciale de vie
c) speciale de prăşit

Maşini de secerat de Mc. CORMIC precum şi alte maşini şi unelte agricole, permanent în depozit la

Fraţii Bachstez, Iaşi

Magasinul Conservatorului

IAŞI—Strada Lăpuşneanu 32—IAŞI

NOTE de MUZICA

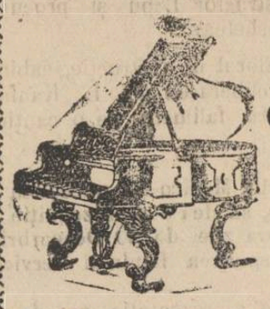

ASORTIMENT complect după Programa Conservatorului

Instrumente Muzicale şi Accesorii

Reprezentanţa şi Depositul renumitelor

Piane şi Pianine — ROSENKRANZ —

Neintrecute în soliditate şi ton frumos

Vînzare şi în rate mici fără acont —

— *Cataloage gratis* —

INCHIRIERE DE PIANE CU PREŢURI AVANTAGIOASE

NEVRALGIELE

Hapurile Doctorului Moussette

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE vindecă şi vindecă Nevralgiile cele mai grele de timpuri, Migrenele, Cefaleiele, Sciatica, Afecţiunile reumatismale acute şi cronice cari au resistat la toate celelalte remedii.

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la mese. In dua cea d'antâiu se ia câte 3 hapuri: unul dimineaţă, unul la dejun, şi unul la cina, séra. Dacă bolnavul n'a simţit vre o ameliorare, va lua 6 hapuri e dou ţi: 2 dimineaţa, unul la dejun, şi unul la cina, séra. Nu trebue de luat mai mult de cât 4 pe ţi.

A se cere: Les VERITABLES PILULES MOUSSETTE de CLIN & Cie, de Paris, care se găsesc la toţi Drogheriştii şi Farmaciştii.

BROSSE A TAPIS

Prix 1 fr.

R. GARIEL

2me, quai de la Mégisserie PARIS

Envoi franco de Catalogue

PORTE-PLUME

En FONTE INFAYABLE

Prix 0f.60

Raymond GARIEL

GRILLAGES, etc.

FONDOIR

Prix..... 6f.50

R. GARIEL

2me, quai de la Mégisserie, PARIS

RATELIERS A LAPINS

La administraţia ziarului se primesc anunciuri cu preţuri convenabile

Iaşi.—Tipografia H. Goldner, str. Gh. Mârzescu 17—Instalaţie cu motoare electrice

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: Iași str Gh. Mîrzescu 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul X No. 1759 Mercuri 12 Decembrie 1912

Trufie bulgărească

Neputînd să întrebiruitor în Constantinopoli, să se încunune în sfînta Sofie a Țarigradului ca împărat al răsăritului și să primească prinoasele supușilor de alte neamuri în palatele de pe Bosfor, Regele Ferdinand a plecat la Salonic.

Și în Salonicul cucerit fără luptă de alții, Țarul Bulgarilor a găsit, tot ceeace dorea să găsească la Constantinopolul neînvins. A găsit marea atît de necesară întinsului comerț al Bulgariei, a găsit o sfîntă Sofie cu mozaicuri renumite, în cari să se poată încununa, a găsit și Villa Allatini, în care a stat pînă mai dăunăzi un padișah.

Și s'a reîntors la Stara Zagora, hotărît să cedeze Adrianopolul, pe care îl au încă Turcii, în schimbul Salonicului, pe care îl au deja Grecii.

Și hotărîrea lui a aprins din nou entuziasmul războinic al vecinilor noștri. Din nou se ascute acel „cuțit", cu care ne amenință Doctorul Racowski, din nou privesc Bulgarii în jurul lor și se declară gata să învingă!...

Să ne cutremurăm de groază? Sau să surîdem cu milă?...

Amețiți de victoriile lor neașteptate față de dușmanul, sub jugul căruia au tremurat veacuri; luînd slăbiciunea adversarului drept semn al tăriei lor; uitînd enormele pierderi de la Kârk-kilise și Lule Burgas și nimicirea armatelor lor sub potopul de foc de la Ceatalgea, *„iunacii"* bulgari, *eroii* cum se intitulează inșiși cu modestie, amenință pe Greci, dacă nu le vor ceda Salonicul; amenință pe Romîni, dacă nu se vor mulțumi *„cu prietenia și sprijinul lor"*.....

Mai bine să surîdem cu milă...

Bulgarii uită, că au fost și alte popoare, care au înfrînt puterea Osmanliilor; care au apărat creștinătatea întreagă în contra oardelor cotropitoare ale Muzulmanilor; care au pus pe goană armate întregi, în fruntea cărora mergea însuși Sultanul, capul credincioșilor; care au salvat și oștirile venite în numele crucei să libereze pe creștinii robiți Semilunei. Și nu e vina lor dacă uită toate acestea. Nici nu existau ca popor liber pe acele vremuri și un popor rob n'are amintire, căci n'are de ce să'și aducă aminte, n'are ce să treacă urmașilor; preferă să acopere trecutul rușinos cu giulgiul întunecat al uitării.

Dar ceea ce au uitat sau n'au știut Bulgarii, nu putem să uităm noi.

Și trebue să surîdem cu milă..

Ce ar opune războinicii Bulgari armatelor romîne? Rămășițile oștilor lor zdrobite la prima rezistență demnă de acest nume? Convalescenții, răniții, ciungii și ologii rechemați din spitale în grabă și tremurînd încă de durerea veche și de teama unei noui suferințe, „Iunăceii" de șasesprezece ani, chemați sub drapelele rămase fără apărători și foștii „iunaci" căruntiți de vremuri și betegiți de podagră? Ori poate cele cîte va mii de soldați ruși, cari sub numele de voluntari se strecoară zilnic în Bulgaria, ca să ajute pe eroii de dincolo de Dunăre să-și apere cetățile pustii? Cu aceste frînturi, cu aceste mizerii, cu aceste pomeni mușcălești își închipue Bulgarii, că vor ține piept soldaților noștri?!

S'a pornit războiul în numele unui principiu mare: dezrobirea popoarelor creștine. S'a schimbat apoi într'un război de cucerire de provincii muzulmane pentru interese meschine. Liberatorii au simțit născînd în inimile lor vocațiunea irezistibilă a colonizatorului. Le trebue pămînturi străine, locuite de alte popoare. La ce le-ar folosi liberatorilor să fie învingători, dacă nu li s'ar permite să asuprească pe alții? Adrianopolul sau Salonicul, indiferent... numai să fie pămîntul altuia!...

Și cu tenacitatea caracteristică neamului lor, Bulgarii proclamă dreptul lor de cucerire și sunt gata *să pedepsească* pe cei ce le-ar sta împotrivă. Turci, Greci sau Romîni, unii sau alții, toți pe rînd sau toți de odată, Bulgaria e în stare să-i înfrunte și să-i învingă!?..

„Șumi Marița!" Cîntecul răsună și Bulgarii își văd armatele trecînd toate granițele, punînd pe fugă toate oștirile, luînd cu asalt toate redutele, intrînd cu Țarul în frunte în toate capitalele, măcelărind pretutindeni populațiile și jefuind peste tot locul și case și bordee!

„Șumi Marița!" Și zecile de mii de morți, floarea tinerimei bulgare nimicită în războiul ucigător, sunt socotite ca pierderi neînsemnate și se visează de noi armate de schilodiți, de sluțiți, de copii și de moșnegi, care să ducă mai departe fala armelor bulgare.

„Șumi Marița!" Și ofițerii nepricepuți, cari au jertfit fără nevoie și fără izbîndă mii de suflete în luptele cu inimicul flămînd și dezarmat, se văd comandînd noi măceluri, conducînd noi campanii și dobîndind noi decorații.

„Șumi Marița!" și tot poporul bulgar trăește într'o atmosferă de basme și de legende făurite de victoriile neașteptate. Și este în acest entuziam, în această beție a izbînzei și o parte frumoasă, o parte înălțătoare, o parte care o ferește de ridicol...

Și de aceea și noi Romînii surîdem cu milă, în loc să rîdem cu hohot.

Ion Peretz.

Sâmburile problemei

Criza balcanică, cu tot stadiul tratativelor de pace în care a intrat, pare a fi una din cele mai laborioase din cîte au frămîntat Europa. Națiunile, cu toate nevoile și interesele lor speciale, par a nu fi astăzi preocupate de cît de ceea ce are să se decidă la Londra. Trăim, de sigur, într'un moment istoric de la care atîrnă pacea sau războiul general, civilizația ori întoarcerea la barbarie.

Ceea ce face situația cu deosebire delicată, nu sunt numai interesele materiale propriu zise, cari leagă aproape toate Puterile de existența Turciei europene; în joc mai sunt și multiple considerațiuni de ordine mai înaltă, ca idealurile naționale, aspirațiunile seculare, tendința către egemonie, etc, etc., și toate aceste resorturi, și mai puternice de cît cele temporare, fac ca susceptibilitatea tuturor să fie mai vulnerabilă ca ori cînd.

Două curente, mai ales, par a domina întreaga scenă: unul slav și celalt german.

Primul, găsind împrejurările prielnice, a făcut o tentativă, pînă acum încoronată de izbîndă, de a-și întinde dominațiunea de la Marea Neagră la Marea Adriatică. O mare Bulgarie, cel puțin ca aceea pe care o pretinde tratatul de la St. Stefano, cuprinsă între Dunăre, Pontul Euxin și Marea Egee; o Serbie și un Muntenegru în continuare, perpetuînd idealurile panslaviste pînă la Durazo și St. Giovani di Medua; iată, cu siguranță, dacă s'ar realiza, un pas în plus, pentru izbîndirea visurilor lui Petru cel Mare și al Ecaterinei. Așa ceva ar însemna dominațiunea slavismului asupra părței orientale a basinului mediteranean.

Al doilea curent, este reacțiunea firească pe care încercările de mai sus au produs-o în sfera politică austriaco-germană. Cele două puteri centrale ale Europei, împinse către nord prin supremația slavo-balcanică, silite să respire numai printr'un plămîn, cu eșirea în Mediterana primejduită, cu cea din Marea Nordului stînjenită de atotputernicia anglo-saxonă,—Austro-Ungaria și Germania, zicem, s'ar găsi foarte serios amenințate în egemonia pe care o au astăzi.

In realitate, sîmburile chestiunei e acesta: lupta între cele două lumi, slavă și germană, pentru preponderența în Orient. De aci, atît primejdia conflictului austro-rus, cît și sforțările foarte serioase pe cari le face Austro Ungaria de a împiedica pe Serbia să iasă din sfera de gravitațiune a monarhiei Habsburgilor. Tot restul nu-i de cît ori accesoriu, ori rezultatul alianțelor contractate între popoare în interesul echilibrului general.

O Turcie mai mare sau mai mică, niște regate balcanice cu noui fruntarii, o nouă regularo a chestiunilor economico-financiare cari leagă pe toată lumea de Peninsulă,—iată lucruri cari se pot rezolva repede și relativ ușor, cu o singură condiție însă: să se găsească, în prealabil, mijlocul de a aplana conflictul dintre cele două rase, cari stăpînesc răsăritul și centrul Europei.

Acesta-i obiectivul real al poliției europene în momentul actual. Toate sforțările cari se fac din toate părțile, silințile întregei diplomații europene, nu țintesc la altceva decît să împace aspirațiile contrarii ale celor două egemonii, intrate în luptă prin noua stare de lucruri, care a născut în Balcani. Dacă se va reuși, vom avea pacea atît de mult dorită; dacă nu, sunt de prevăzut cele mai dezastroase urmări pentru întreaga civilizațiune; căci, ori care din cei doi antagoniști se va mișca, toate celelalte puteri sunt silite să intervie în temeiul tratatelor existente.

Romînia, așezată geograficește cam între cele două puteri în antagonizm, are o situațiune cu deosebire delicată. Vecinătățile, legăturile de prietenie cu cei doi puternici vecini, politica noastră tradițională de pace, sunt considerațiuni puternice ca să fim, prin anticipație, cei mai fervenți partizani ai soluțiunilor liniștite. Am dovedit, prin faptele și atitudinea noastră neutrală, că, întru cît interesele noastre sunt respectate, nu e există mai pasionați amici ai păcei ca Romînii. Este incontestabil că linia noastră de conduită, bine precizată și matur chibzuită, nu se poate schimba de azi pe mîine și că nu noi vom fi aceia cari să nu facem tot ce ne va sta prin putință pentru a evita o conflagrațiune generală.

Dar, alăturea cu atitudinea noastră față de împărățiile cari ne învecinează, împrejurările politice din Balcani ne mai impun obligațiuni cari ne privesc de aproape încă.

Desigur, ne atinge tot ce s'ar putea întîmpla în jurul nostru, la răsărit ca și la apus; față de Peninsula balcanică, însă, cu care se leagă siguranța Dobrogei și existența Aromînilor, interesele noastre au intrat în faza pendinte a actualităților de rezolvat.

Găsindu-se deci în fața unor fapte pe punctul de a se împlini, Romînia n'are nici un motiv să-și schimbe politica sa tradițională. Din potrivă, mai doritori ca ori cînd, de a se menține cu vecinii noștri de peste Dunăre o prietenie ce durează de veacuri, avem convingerea că metoada noastră, eminamente pacifică, va putea fi aplicată cu cel mai deplin succes și în această direcție, spre deplina mulțumire a tuturor.

Căci, dacă pentru menținerea raporturilor frățești dintre două popoare contribue enorm ideea de dreptate și sentimentul recunoștinței pe care-l dovedește reciprocitatea, nu-i mai puțin sigur că și conștiința puterilor proprii este o chezășie.

Ori, pe lîngă multă dreptate și lealitate, pe lîngă iubirea de pace, Romînia s'a bizuit totdeauna pe forțele sale.

Reforma orariilor

Acel dolce farniente *ce se pregătește în orele de amiază institutorilor și învățătorilor, a stîrnit, pare-se, invidia profesorilor secundari. Iată-i cerînd să fie consultați și dînșii: dacă nu este mai bine ca în școli să se învețe mai puțin, să se scurteze orele de prelegeri pînă de abia se vor mai distinge de jumătăți de ore și să se lase în voia lor elevii din miez de zi și pînă 'n seară.*

Ce vor răspunde la consultație este ușor de prevăzut. Ca și institutorii, ca și învățătorii ei nu vor cere o împărțire firească și rațională a orariilor și o răsplată potrivită cu munca depusă; nu se vor pronunța în contra îngrămădirei materiilor în orele de dimineață, în contra efectelor dezastroase produse de această îngrămădire, în contra zăpăcelei, uluirei și aiurelei școlarilor trecînd timp de cinci ore în șir din profesor în profesor și din studiu în studiu. Acestea sunt la urma urmelor chestiuni secundare. Principalul este odihna postmeridiană, siesta reparatoare în timpul cînd copiii hoinăresc pe străzi sau bat poarca pe maidane. Și pentru această odihnă se pot face ușoare jertfe de ore și de materii. La învățămîntul primar s'a suprimat gimnastica, căci doar nu spre bara americană și spre trapez trebue să îndrume școala și s'a suprimat muzica, bună pentru lăutari și cîntăreți de operă.

Cu cîtă ușurință nu se va putea imita la învățămîntul secundar așa frumoase pilde. Se vor suprima pe ici pe colo cîte va materii nefolositoare: ca matematicile atît de puțin necesare fericirei umane; istoria, ce nu mai e de actualitate; geografia, necesară numai la călătorii; limba romînă, pe care o știm cu toții de acasă și alte multe studii inutile și păstrate în programe numai prin rutină. Și astfel redus orariul va încăpea perfect în lecțiunile de dimineață. Și toată lumea va fi mulțumită, profesorii ca și elevii și se va face muncă puțină ce e drept, dar în schimb rezultatele vor fi dezastroase.

Iar berăriile, cafenelele cu biliarde și tripourile își vor vedea zilnic liceenii de duminică și aceasta merită să fie pus în balanță în favoarea reformei școlare.

Să sperăm că ea se va realiza cît mai curînd.

Malatesta

CE VA FI?

Vor aduce oare sărbătoarele reculegerea sufletească, de care fie care simte atîta trebuință, și fără de care viața este o povoară?

Iată ce se întreabă fie care.

Și cu îndurerea se urmăresc peripețiile dintre beligeranți.

Națiunile în luptă sunt istovite, toate au nevoie de liniște, pentru a părăsi cîmpul de luptă și a se devota regenerărei lor.

Și cu toate aceste, pacea face numai cu greu un pas înainte.

Acest pas îl constatăm la conferința ambasadorilor.

Deputații acestia, au înțeles rostul vremei și s'au grăbit, în a concretiza desideratele lor.

Astfel s'a recunoscut autonomia Albaniei, drepturile netăgăduite ale aromînilor, și s'a statuat asupra mărei Adriatice, ce făcea vîlvă între Austria și Serbia.

Aceste desiderente au fost acceptate și pot fi considerate ca fapt îndeplinit.

Greu însă se unesc delegații păcei. Aci neînțelegerile sunt departe a fi aplanate.

De fapt, pînă în acest moment, au avut loc numai convorbiri, fără nici o urmare și recepțiuni de gală, ce nu spun nimic.

In acest timp, tunul continuă să bubuie.

Nici o clipă de răgaz, între turci și greci, nici o dorință, de a se vedea stîns focul grozav.

Și sărbătorile se apropie. Ne va găsi oare noul an, în aceiași stare de exasperare, în aceiași nesiguranță, plutind între viață și moarte?

D.

OAMENI ȘI LUCRURI

DE LA DISTANȚĂ

Sub titlul „Choses Roumaines" revista săptămînală pariziană publică următoarele rînduri:

„Romînia este la ordinea zilei. Să spunem dară că d. Leo Claretie a publicat de curînd o carte asupra „Romîniei" contemporane, în care încearcă să „epateze" pe burghezi cu ajutorul unui lux de nume proprii și de titluri cari nu au nimic inteligent și nici chiar exact.

Dar nu e încă tot. Un publicist romîn foarte cunoscut în țară, Rodion, într'o serie de articole publicate în cotidianul *Ordinea* din Iași, în care se ocupă de literatura franco-romînă, vorbește și de cartea d-lui Claretie (Léo) și—fără urmă de milă — arată că autorul a șterpelit (puisé) cu abundență și cu stîngăcie informațiunile sale într'o carte a Romînului Th. Cornel, apărută în aceeași editură...

D. Claretie iea morții drept vii; lucruri în pregătire—anunțate în cartea lui Cornel—drept realități și toate aceste fac să rîdă și să surîdă publicul romînesc.

In ce ne privește, nu e nici un motiv să fim prea nemulțumiți. Se va ști că nu trebue să se amestece—cum face d. Léo Claretie—în lucruri la care nu se pricepe...

Ori cît pot fi măgulitoare atențiile ce ne dau uneori confrații străini — nu ne este prea plăcut să vedem, că am contribuit a alimenta iritante chestiuni personale, ce pot exista între publiciști: căci și la Paris, nu numai la noi se întîmplă conflicte, neînțelegeri, vrajbe de atare natură.

Este adevărat că în acea serie de foiletoane am căutat, în primul rînd, reabilitarea pe nedrept uitatului publicist, defunctul Th. Cornel, arătînd că lucrarea lui—editată tot de librăria Sausot — a servit foarte mult lucrării recente a d-lui Claretie,—mult mai complectă, e drept. Am subliniat unele ciudățenii, unele scăpări din vedere,—dar și meritele volumului, căci are și merite reale. Confratele parizian a văzut *numai* imputările ce am făcut autorului și felul cum notița citată rezumă aprecierile noastre însamnă a afirma—față de publicul care *nu* a avut prilej de a ceti recenzia—că l'am învinuit de un plagiat „sans trace de pitié".

Că am stăruit, în primul loc, asupra insuficienței mijloacelor de informații e natural și—iată o dovadă despre dreptatea observațiilor noastre—în însăși notița revistei reprodusă mai sus. Se vorbește de cotidianul „Ordinea" din Iași. Autorul care pare a fi cetit cu atențiune seria de articole ar fi putut informa pe pariziani că e vorba de un cotidian bucureștean. Cu atît mai mult a putut greși d. Claretie, care a ținut să acorde atîtor sute de scriitori romîni cîte o părticică de nemurire...

Firește, am fi fost mai bucuroși *să nu* fi făcut greșelile acele, ca să nu-i fi adresat mustrări de care să se folosească, cu atîta generozitate, adversarii publiciști..

Rodion

Chestiunea orarului și școlile primare

Fiind în discuție chestiunea orarului în școlile primare, cîte-va argumente bazate pe experență ar produce, cred o mai largă discuție printre membrii corpului didactic și chiar printre părinți care sunt colaboratorii noștri în educație și atunci s'ar dobîndi foloase și pentru copii și pentru noi dascălii.

Mă voi ocupa mai mult de orarul școalelor de fete, ce trebue să difere de al băeților, avînd fetele în plus lucrul de mînă, iar acum chiar și gospodăria.

Se știe de noi toți că programa actuală e destul de încarcată și de abia ajunge timpul s'o împlinești, cu orarul de acum.

Dar încă, de s'ar mai roduce din acele oare!

Afară de asta, reducerea vine de la sine, căci e imposibil s'aduci iarna pe copii la 7 jum. dimineața la școală.

La 9 ore de multe ori clasa e pe jumătate goală, majoritatea stînd pe departe.

Oarele de la urmă copii sunt plictisiți și cu gîndul acasă și la mîncare, de nu poți face nimic cu ei.

Aplicarea orarului de vară ne-a dat destule dovezi, că nu se pot ținea copii mici cinci ore în șir în școală. Ora întâi cască mai tot timpul, fiind somnoroși, căci pentru a fi la 7 jum. la școală trebue să se scoale la 6 și unii și la 5 jum. dimineața. Cinci ore consecutive de școală, sunt adevărat chin pentru niște copii așa de mici, deși orele din urmă sunt rezervate dexterităților și lucrului.

Pentru lucrul de mînă programa actuală are prea puține ore și abia ajunge timpul să poți face tot ce se cere. Ce timp îți mai rămîne pentru gospodărie. Și doar cerințele timpului pretind să îndrumăm fetele cît mai mult către lucru și gospodărie, ca să-și poată astfel crea o meserie cu care să-și cîștige hrana.

Către acest ideal trebue îndreptat cu tot dinadinsul gîndul nostru, pentru el trebue să luptăm noi femeile. A noastră este menirea de a îndruma fetele pe o cale bună, și în școala primară majoritatea sunt copii de servitori, de oameni saraci și muncitori, cărora mult mai mult le-ar folosi, ca fetele lor să știe lucrul și gospodăria, iar societatea ar cîștiga prin aceia, că n'ar mai vedea sporind numărul fetelor rătăcite pe căi greșite,

Al doilea rău al aplicărei orarului nu mai dimineața mai este, că rămîn copii singuri restul zilei. Intr'adevăr după cum am aratat mai sus, acești copii în majoritate sunt de servitori, sau de oameni muncitori cu ziua, care pleacă de acasă dimineața și să întorc seara. Ce vor face copiii lor după amează? Vor cutreera drumurile, atît băeții cît și fete, fără nici o grijă că au de scris, de cetit, sau de lucrat ceva pe a doua zi!

Știm noi doar cu toții, că e destul o sărbătoare, pentru ca a doua zi copilul să fie mai rău pregătit ca în cursul săptămînei!

Ne luăm în toate după străini. Apoi în alte părți nu vin copii deodată în școala primară, ci după ce au învățat un an, doi, în grădinele de copii, care îi deprind de mici cu ordinea și gustul de a munci singuri.

Iar după amiazele în străinătate nu rămîn copii acasă de capul lor, ci mai tot timpul sunt ocupați cu excursiunile și iarna și vara, iarna prin muzee și vara prin grădinile botanice, zoologice, etc Servitoarele acolo, mai toate, și în deosebi cele ce au copii, se angajează la stăpîn cu ora, așa că după amează rămîn libere, și chiar de nu stau tot timpul cu copiii, nu-i lasă nici odată singuri, de capul lor.

Mobile LOBEL

IAȘI — 32 Str. LAPUȘNEANU 32

MARE ALEGERE ÎN

Dormitoare, Sufragerii, Saloane, Birouri
Mobile în piele ultimele noutăți.—
Paturi de bronz, Noptiere, Lavabouri, toilete asortate.
Covoare, Perdele complecte de la 15 lei în sus.
Lămpi electrice cele mai noi (*Prețuri excepționale de*
Vase Galeé și Daum (*reduse*
Mobile mici fantasiuri. — Biurouri americane.— Canapele-Pat.
Galerii de bronz pentru perdele complecte. Lei 7.50.
PREȚURI EFTINE *Face și condițiuni de plată avantajoase.*

La noi fiind lipsă complectă de grădini de copii, cum de exemplu în Iași, dacă-i vom ținea și mai puține ore sub privighere, să nu ne mai așteptăm la roadele dorite!

Punerea în practică a orarului numai dimineața va fi păgubitoare copiilor, fără să ne fie de folos nouă, dascălilor; căci vei eși din clas la 12 jum. sau 1, vei mînca între 1 și 2, și apoi obosit de cele cinci ore de muncă, vei cădea fără a înțălege ceva de libertatea orelor de după amiază!

Se va susținea poate, că prin această reformă se economisesc hainele copiilor. Nici de cum, că ei tot le vor strica, hoinărind pe străzi!

O schimbare e, ce-i drept, așteptată de mult de toți, și mai cu seamă de noi dăscălițele, care suntem împovorate cu lucrul de mînă și gospodăria. Ar fi de dorit ca pentru dexterități să se pue persoane speciale; căci lucrul tot suntem în măsură a-l preda, dar cîntul, gimnastica, care cer și ele o predare sistematică, după metode speciale, ar trebui încredințate unor persoane anume pregătite. Atunci școala primară ar da pentru fete roadele dorite!

Poate și aici s'ar aduce obiecțiunea, că avem școlile de menaj, pentru gospodărie și școlile de lucru, pentru lucrul de mînă. Insă în școala primară copiii sunt foarte mult ajutați cu haine și cărți, ceea ce nu se poate avea în aceeași măsură în celelalte școli. De aceea majoritatea nu pot să urmeze mai departe, ci rămîn numai cu școala primară!

Tot în chestiunea schimbării orarului s'a publicat de d. V. I. Radu, profesor la școala comercială. un foarte documentat articol și care ne-a dat prilejul pentru o mai largă discuție, la care ar fi de dorit să ia parte cît mai mulți dascali și părinți!

O Institutoare

DIN RĂZBOI

— Impresiile unui medic romîn —

Tragedia ce s'a desfășurat pe țărmurile Bosforului, a avut un viu răsunet în sufletul nostru. Legăturile ce din vechime am avut cu Turcia, vecinătatea așa de apropiată a teatrului războiului, influența ce sfîrșitul lui trebuia să aibă asupra țărei noastre, toate acestea au făcut că opinia publică din țară să urmărească cu o vie atenție soarta Turciei, de și de multe ori știrile de la dînsa erau foarte reduse și foarte confuse.

Am fi dorit, neaparat, ca veștile din război să ne poată ajunge în timpul cînd conflictul armat era în toată puterea lui. Se știe, însă, ce greu se pot căpăta asemenea știri.

Ne-am folosit, însă, de faptul că o dată cu încetarea fazei acute a războiului, Iașii au avut norocul să revadă pe un distins medic iașan, d. dr. Hortolomei, pentru a'l ruga să ne împărtășească impresiile ce a căpătat din misiunea sanitară din care a făcut parte, ca medic al crucei roșii romîne, trimisă la Constantinopol de către guvernul nostru.

Impresiile sale privesc numai Constantinopolul, în care a stat opt zile, împreună cu misiunea sanitară din care făcea parte; privesc însă tocmai națiunea turcească, către care de multe ori s'a îndreptat simpatia noastră în timpul războiului și privesc tocmai zilele cele mai hotărîtoare ale războiului și reflexul ce ele aveau asupra capitalei imperiului turcesc.

Misiunea sanitară romînă a ajuns în Constantinopol după dezastrul de la Kirkilisse și se găsea acolo în timpul înfrîngerii de la Lule Burgas și în ziua memorabilă de la Ceatalgea. Prin urmare este extrem de interesant a cunoaște starea de spirit a capitalei, în timpul ce soarta imperiului se juca pe teatrul războiului din Tracia. Merită a cerceta dacă în timpul cînd oștirile din Tracia fugeau flămînde din fața dușmanului, capitala își lua regulat 3 mese pe zi cu tradiționala cafea, pentru a vedea dacă nu cumva recunoscuta indolență orientală, a făcut ca să ni se dea ultima dovadă, că Islamul nu mai poate spera nimic în fața decretelor progresului.

Impresiile amabilului nostru concetățean privesc starea de spirit a Capitalei, starea armatei turcești, văzută mai ales de către un ofițer al armatei romîne, care, ca medic din rezerva armatei noastre, a putut să știe ce însemnează o armată bine pregătită; privesc, apoi, ajutorul ce se dădea răniților turci, modul cum s'au purtat învingătorii față de învinși și relatează, în fine, reflexul ce a avut în Capitală ziua memorabilă de la Ceatalgea, cînd secolele ce au auzit în toată peninsula balcanică strigătul de groază „vin Turcii", s'au răzbunat într'o singură zi cu strigătul imens „vin Bulgarii."

Vom fi siliți deci, să facem tot atîtea capitole distincte, din fiecare ramură pe care o îmbrățișează impresiile ce publicăm, pentru a putea să redăm în fiecare zi, cu toată dezvoltarea, prețioasele note ce am căpătat.

I. Constantinopolul în timpul războiului

Capitala imperiului turcesc n'a dat în tot timpul războiului, nenorocit, nici un singur moment, impresia de zbucium, a unui suflet care simte cum în fiecare zi piere cîte ceva din viața lui de azi și din faima lui de odinioară.

Aceleași figuri impasibile de bătrîni fataliști în turbane, fumînd în liniște narghileaua în fața cafenelelor din Galata și Stambul; aceiași levantini sclivisiți sub fesuri, fumîndu-și cu grație țigareta modernă, în cafenelele, varieteurile și cinematografele, ce n'au încetat un moment a face săli pline în Pera.

Nicăeri în Constantinopol nu se vedeau macar grupuri, care să discute mai aprins noutățile de la război, nicăeri un glas care să atîte efervescența populară, în zilele de groază ce urmau dezastrelor de pe cîmpul de luptă; nicăeri pornirea disperată de rezistență, a celor cari nu aveau în față de cît Bosforul, în care amenința, să fie asvîrliți de tunurile bulgărești ce le veneau din spate.

Toată viața orașului cosmopolit se urma ca și cum nimic nu s'ar fi întîmplat, în mijlocul aceleiași încetineli orientale în timpul zilei și consacrată acelorași distracții occidentale în timpul nopței, în localurile europene din Pera.

In timpul zilei mișcarea orașului era poate chiar mai mică, din cauză că de la începutul războiului tramvaele cu cai (singurele ce există în Constantinopol), n'au mai circulat de loc, de oare-ce toți caii au fost rechiziționați pentru armată. Trăsurile de piață erau din aceiași cauză, în număr redus.

Singura împrejurare care tulbura viața normală a orașului și arata ceva neobișnuit, erau convoiurile nesfîrșite de cațîri, cari umpleau străzile, îndreptîndu-se spre Ceatalgea, avînd fie-care în desagi pe spate proviziuni pentru armată. Ne închipuim după acest amănunt situația aprovizionărilor.

Tot așa către sfîrșitul zilei și mai ales în timpul nopței, să îngrămădea circulația de camioane-automobile, care aduceau răniții de pe cîmpul de luptă și de la gări și 'i îi împărțeau noaptea pe la spitale.

In zilele cînd groaza de invaziunea bulgărească a alungat pe locuitorii satelor vecine în Capitală, toate străzile și piețile orașului erau literalmente înțesate de cară cu boi sau bivoli, acoperite cu coviltire de rogojină, sub care stăteau familiile celor refugiați.

Bătrîni și copii desbrăcați se agitau în interiorul acestor vehicule ale groazei și disperărei și cereau să fie adăpostiți. Convoiurile acestea erau conduse către vapoarele din Cornul de aur, de unde erau îmbarcate cu animale cu tot, cu tot avutul și erau trecute cu vapoarele în Asia. Aceasta ne arată că, cu toată rezistența lor de la Ceatalgea, Turcii tot s'au gîndit un moment să'și facă bagajele și să se mute peste drum, în Asia. — Sultanul, însă, contrar svonurilor răspîndite, nu s'a mișcat un sigur moment din Constantinopol.

Răsboiul a prilejit și transportarea la Constantinopol a sultanului detronat, Abdul Hamid. Pentru dînsul s'a construit pe malul Bosforului, în Asia un palat splendid și de construcție cu totul occidentală, așezat drept în locul unde pe malul european este Dolma Bagtche, palatul locuit de actualul sultan.

Pe Bosfor între amîndouă palatele de la un mal la altul, erau ancorate vasele de război ale puterilor europene, care păreau în acest mod destinate să apere la nevoie și pe cei doi sultani.

In oraș poate oare care măsuri de pază puteau să arăte că guvernul se teme de dezordini: așa toate localurile de bancă erau păzite de un fel de jandarmi, poate singurii din toată armata turcească care erau bine echipați; îmbrăcați cu haine verzi, cu jambiere de piele galbenă și cu un fel de chivăre pe cap, analoage cu ale pompierilor noștri, însă de culoarea fesurilor, adică roșii. — Patrule de astfel de jandarmi, cîte 8—12, circulau zi și noapte cu arma pe umăr, cu pasul și graba orientală, agale, pe toate străzile.

Orașul de astfel, cu toată ordinea nouă de lucruri pe care de cîți-va ani credea s'o introducă noul regim, a perdut din murdăria lui cunoscută numai cînii; în schimb nu rar se văd mici grupe de oi trecînd liniștite strada mare din Pera către străzile laterale. Carnea de căsăpie se transportă direct pe spinarea magarilor, aplicată de a dreptul pe păr,

Cartierele arse din Stambul au rămas un haos de ruine și din murdărie; cazarmele dela Taxim, pe care le-a bombardat revoluția junilor Turci, au rămas ne reparate, în ruină, păstrînd urmele bombelor și gloanțelor.

Precum se vede, în adevăr numai lipsa cînilor a modificat tabloul oriental al Constantinopolului.

Se zicea că noua ordine de lucruri a permis femeilor turce să iasă din întunericul în care le-a închis o robie de veacuri; cu toate astea, ca efect al acestei noi ordine, nu se vede de cît doar o mai mare circulație de femei turce pe jos; umblă pe strade, intră în magazine, dar învelite tot în tradiționalul cearșaf, de preferință negru, abia îngustat pe talie și cu fața acoperită cu vălul gros triplu.

S'a zis că femeile turce au făcut chetă pe străzi pentru semiluna roșie și că pentru acest scop nobil Coranul le-a permis să adauge grațiile figurei la nobleța scopului pentru care chetau, tolerîndu-se să umble cu fața descoperită.—Poate să se fi întîmplat aceasta, în societatea înaltă turcă, dar pe străzi nu s'a văzut nici chetă, nici femei turce fără văl pe figură.

Din toate acestea se vede că poporul Capitalei n'a luat nici o parte la durerea ce lovea patria prin înfrîngerile suferite. Nicăeri nu s'a văzut o mișcare de disperare în fața ,primejdiei, în cît ne vine să credem că un aseminea popor 'și-a meritat soarta.

Sg.

Litere-Științe-Arte

Franco-Romîne.—Cîte-va noutăți din noua publicațiune pariziană „Revista Romîno-Franceză":

Dl. *Al Sturza* însărcinat de consiliul universității din Paris, a face un curs liber de istoria și arta romînă, la Sorbona, a fost invitat de către școala de *Hautes études sociales* a ține o serie de conferințe, despre *națiunea romînă.*

*

Cunoscutul inventator romîn d. Thoma Paraschivescu a sosit în Paris, pentru a asista la fabricațiunea motorului inventat de domnia sa.

*

Compatriotul nostru *M. Andreescu* absolvent al conservatorului din Paris și compozitor de o mare valoare, care se află în București pentru executarea *Simfoniei* compusă de d-sa, increază la o dramă lirică numită *Safta.* In cercurile competente de aci se vorbește mult bine de lucrările tînărului compozitor.

*

In presa literară franceză continuă polemicile destul de vii, în jurul premiului de 5000 franci acordat de către Academia Goncourt scriitorului André Sevignon.

Părerile sunt împărțite, firește, cum au fost de altfel și voturile academicianilor în două tabere.

*

Dăunăzi s'a jucat la Turino noua piesă a lui *Roberto Bracco* autorul bine cunoscut și pe la noi. Piesei îi zice *Nici macar o sărutare* și a fost primită prost de către public; pe cînd critica serioasă o găsește ca fiind una din cele mai puternice drame ale autorul lui *Don Pietro Caruso.*

*

Comedia „Bibliotecarul" va fi reluată îndată după sărbători.

*

„Eva" lui Franz Lehar obține mari succese la teatrul Alhambra din Bruxelles.

La teatrul „Molière" se prepară un nou spectacol de acest ușor fabricant de operete: „Rebele Munților".

*

Zilele aceste apare noul roman al curagiosului Octave Mirbeau, *Fingo.* Va fi o senzație literară.

*

In revista pariziană „La Vie" cu data de 8 Decembrie a apărut un articol asupra Iașului, semnat de Matei Rusu.

*

A apărut la Paris „Reivsta Romîno-Franco" sub direcția d-lui Const. Crețu, avocat. Se redactează în limba romînă și în limba franceză. E cea mai bună publicațiune de acest gen apărută pînă acum în străinătate.

*

Celebrul *A. L. Staast*, ex maistru de balet al Operei din Paris, studiază și pregătește împreună cu dansatoarea romînă *Issa Vera* și cu ajutorul d lui G. Medșederu, o serie de dansuri naționale romînești,

*

Oficiul imperial de Higienă din Berlin publică o statistică de centenarii ce posedă Europa. Bulgaria ține recordul cu 3.883, după aceia *România* cu 1075, Serbia cu 573, Spania cu 410, Franța cu 213, Italia cu 197, Austro-Ungaria cu 113, Englitera 92, Rusia 89, Germania 76, Norvegia 23, Suedia 10, Belgia 5, Danemarca 2.

*

STRUNA ZLIEI

OBSCURITATE

„Suntem informați în mod sigur, că la Tipografia „Poporul", care este condusă de unul din șefii mișcării socialiste, fetele de la legătorie sunt reținute în lucru pînă noaptea tîrziu și apoi dorm în ateliere.
„Glasul meseriașilor"

O, prea obscur între mistere,
Cine-ar putea în el pătrunde?
Cînd *ele* dorm în ateliere
Mă'ntreb: dar „șeful" doarme unde?

INFORMAȚII

De la Universitate

Vineri, 7 Decembrie c., *Seminarul de Slavistică* de pe lîngă Facultatea noastră de Litere și-a ținut obicinuita-i ședință săptămînală.

Au luat parte, pe lîngă profesor, următorii 23 studenți și studente: *domnișoarele* Cateliu și Calciu, licențiate în litere, Ortansa Păun, Mărgineanu, Lelescu, Vasiliu-Sion, Colomei, Marg. Ștefănescu, Cărare, și *domnii* profesor Mihai Costăchescu, doctorand în litere, Titu Alexandrescu, licențiat în litere, Epure, Hotnog Romaniuc, Dăscălescu, Răutu, Constantinescu, P. Popovici, Grigorescu, Ștefănescu, Negrescu, Grigoraș, Minar.

D-nul Dăscălescu, student în anul al 3-lea, și-a ținut o parte din conferința sa despre: *„Personalitatea lui B. P. Hasdeu ca istoric"*; anume a căutat să arăte care-i partea acestui mare spirit al nostru în dezlegarea problemei continuității elementului daco-roman chiar în Dacia.

Și a arătat că cu privire la această problemă din Istoria Romînilor se prezintă trei teorii: 1) Teoria emigrărei Romînilor din Moesia, la nordul Dunărei, susținută de istoricii Unguri în special care denaturează adevărul istoric pentru a-și servi neamul din care fac parte.

Aceștia sunt: Engel, Sulzer, Rösler Hunfalvy, Schwiker apoi Bidermann, Tornaischek, Miklosisch, învățații Francezi: Gaston Paris, Le Berge; Eudoxiu Hurmuzache etc. 2) Teoria admigrărei Romînilor în care nu se contestă continuitatea elementului Daco Roman în aceste părți; dar se susține că au venit elemente Romînești și de la sudul Dunărei căci altfel nu s'ar putea explica Romanizarea în masă a slavilor ce au locuit în Țările Romîne.

Această teorie e susținută de; Frații Funusli, Fotins, Cogălniceanu d. O. Densușeanu și d. Onciu.

3) Teoria continuității elementului Daco-Roman în Dacia Traiană e singura conformă cu adevărul și e susținută de învățații: Kiepert, Schafarik, Kopitar, Iulius Iung, Ladislau Pic, Petrea Maior, Tocilescu, Burlă, d. A. D. Xenopol, și B. P. Hasdeu.

Argumentele pe care Hasdeu le aduce în sprijinul teoriei sale sunt mai mult de natură filologică dar izbutesc prin tăria lor să răstoarne întreaga concepție a istoricilor Unguri.

Enumerăm cîte-va din aceste argumente: 1) Cuvîntul Ausoniu extras din textul scris de Priscus cu privire la ambasada trimisă regelui Hunilor: Attila de către împaratul Teodosiu II din Byzanț. Cuvîntul Filma lăsat la Gepizi în dialectul Romînilor din Banat. Numele propriu: Traiani, pe care Rumînii și azi îl pomenesc moștenindu-l direct de la Romîni, cu toate că saliviștii Jirecek și Kotljarevschy susțin că acest cuvînt ar fi fost luat de glori.

Hasdeu lămurește apoi raportul dintre limbele Romînă și Albaneză, explicînd asanările dintre ele din cauză a trei elemente comune care le constituesc: elementele Trac, Roman și Slav. Stabilește apoi teritoriul ocupat de Goți la nordul Mărei Negre și devedește că ei nu s'au întins cu stăpînirea peste întreaga Dacie Traiană cum afirmă greșit Iornandes care se orientează după Die Cassio și Ablavius.

Așa fiind, lipsa de gotisme în limba Romînă se explică.

Dacă am admite însă o formațiune Sud Dunăreană a limbei Daco-Romînilor, atunci ar trebui ca această limbă să aibă gotisme căci Vizigoții au locuit în Moesia multă vreme și au împrumutat elemente din limba lor Bulgarilor cu care au avut un contact ceva mai îndelungat.

Hasdeu a contribuit foarte mult la luminarea acestei epoci întunecate din istoria Romînilor și argumentele aduse de el în potriva teoriei susținută de istoricii Unguri sunt de o trăinicie invulnerabilă.

Nici unul dintre istoricii noștri, nici cei contimporani cu Hasdeu, nici cei mai tineri de astă-zi (ca Iorga, Onciul etc), n'au fost în stare să aducă, pentru această chestie, alte argumente solide ca ale lui.

Mercuri 13 Decembrie c., domnul Dăscălescu va continua, la *Seminariu*, cu a doua parte a acestei conferințe.

Asociația Medico-Farmaceutică din Iași, a decis, să dea o reprezentație teatrală, în seara zilei de 20 Decembrie a. c., pentru sporirea fondului serviciului „Salvarea".

La această reprezentație vor da concursul lor, în mod gratuit, artiștii Teatrului Național din Iași.

D. comandant al Regim. 13, colonel Cernătescu, a bine-voit a oferi gratuit muzica militară pentru acea seară, iar d. Director al teatrului local a acordat asemenea gratuit sala Teatrului Național.

D. P. S. Alexandrescu, artist pensionar va da concursul său.

Se va reprezenta piesa „Ancheta", de Henriot, în 2 acte, și spectacolul se va sfîrși cu o comedie într'un act „Duelul cu chirbrituri". Muzica militară va cînta între acte.

Prin Inaltul Decret Regal cu No. 4889 din 20 Noembrie a. c., s'a promulgat legea de poliție sanitare veterinară și această lege s'a publicat în Monitorul Oficial cu No. 199 din 2 Decembrie.

Cura cu Untură de Pește
nu se face cu folos decît cu
„Emulsia-Racovitza"
300 de atestațiuni medicale, cît și 150.000 flacoane vîndute pînă acum dovedesc puterea ei curativă neîntrecută!..
Adoptată de toate spitalele din țară pentru tratamentul
Rachitismului, Scrofulelor, Oaselor moi, Anemia și Poale albe a Femeilor, Inoftigă sau Tuberculoză, în Bronchite și Tuse învechite pentru a Ajuta Hrănirea Anevoioasă a Copiilor slabi și Surmenați și pentru Curățirea Sîngelui Stricat
Modul de întrebuințare se află la fie-care flacon.
De vînzare în toate farmaciile și drogueriile din România. Prețul flaconului: 3 Lei 70 b.
Feriți-vă de contrafaceri și substituțiuni!

Ultime Informaţii

Candidaţii partidelor conservator şi conservator-democrat din Iaşi la alegerile pentru colegiul I Comunal sunt Domnii :

Matei B. Cantacuzino
D. A. Grecianu
N. Cananău
C. Ivaşcu
I. V. Praja
Doctor Ştefănescu-Galaţi
O. Erbiceanu
Gh. Voluţă
I. Marcopol
Anibal Ciuru.

Candidaţii pentru colegiul II în număr de 9 se vor fixa mîine.

D. A. A. Badareu, ministrul lucrărilor publice, va sosi mîine Mercuri dimineaţă în localitate.

Consiliul de război al corpului IV de armată a rezervat trei zile, cu începere de mîine, Mercuri, pentru judecarea procesului în care sunt implicaţi colonelul medic Mayer şi maiorul Pastia (Constanţa), pentru fraude la legea recrutării şi abuz de autoritate.

Consiliul va fi prezidat de d. general Raşcu (Botoşani), asistat de domnii generali Musteaţă şi Popovici şi de colonelii Burghelea (Fălticeni) şi Patraşcu (Bacău).

Ca acuzator va figura d. colonel Belinski, comandantul regimentului Fălticeni.

Actul de acuzare cuprinde opt puncte şi sunt citaţi 65 martori. Colonelul Mayer va fi apărat de domnii: general dr. Papilian, colonel Berindei (Iaşi), căpitan Paul Ionescu de la statul-major, Eugen Herovanu şi Vespasian Pella.

Domnul major Pastia va fi aparat de d. Vesp. I. Pella.

D. N. Xenopol Ministru al Industrie şi Comerţului, va veni peste, cîtva timp, în oraşul nostru, să se intereseze personal de situaţia pieţei.

In prima Duminică după sărbători se vor inaugura noile cursuri libere de la Universitatea noastră) D. profesor D. Xenopol ţinîndu-şi prima conferinţă despre „Istoria Contimporamă a României“,

La solemnitatea inaugurărei va asista şi d. ministru al Cultelor şi Instrucţiunei Publice.

Miercuri 16 Ianuarie, d. profesor Ion Peretz îşi va începe prelegerile sale de Literatură generală.

In urma hotărîrei Consiliului Facultăţei de Litere care a aprobat cererea d-lui profesor Ion Peretz, cursurile libere de Limbi orientale şi de Limbele şi literaturele neolatine vor începe după sărbători.

In ce priveşte limbile orientaie, anul acesta se vor ţine prelegeri numai de limba turcă; iar în privinţa limbelor şi literaturelor neolatine, programul prelegerilor va fi dictat de alegerea audienţilor, hotărîndu-se după numărul mai mare sau mai mic al înscrierilor despre ce limbă şi literatură neolatină se va trata în acest semestru..

Inscrierile se primesc la Facultatea de Drept, la secretariat.

Limbile şi literaturile neolatine dintre care se va alege sunt: limba italiană, spaniolă şi portugheză; literatura franceză, fiind predată de domnul profesor Drouhet.

In procesul de revendicare a moşiei Hudeştii Mari, jud. Dorohoiu, Curtea de Casaţie, s I, respingînd revendicarea, a stabilit următoarele în materie de substituţie fideicomisară şi de fideicomis :

1) Dispoziţiunea care conţine o substituţiune fideicomisară cuprinde două libertăţi: cea dintîiu în folosul institutului, care se deschide în momentul morţei testatorului, dacă este făcută prin testament, şi cea de a doua în folosul substituitului, care nu se deschide de cît la moartea instituitului.

Prin urmare, dreptul substituitului fiind subordonat existenţei lui în momentul morţei instituitului şi neputînd lua naştere de cît la această dată, nu este de cît un drept eventual, o simplă expectativă, iar nu un drept dobîndit.

2) Un drept eventual nu poate avea fiinţă dacă legea în vigoare în momentul cînd ia naştere, proibă înfiinţarea unui asemenea drept şi nu se poate zice că s'ar călca astfel principiul neretroactivităţei legilor, căci acest principiu nu are în vedere de cît drepturi născute înainte de promulgarea legei celei nouă.

Astfel fiind, fideicomisul dintr'un testament făcut sub codul Calimach, nu poate produce nici un efect sub imperiul codului civil, dacă la punerea în aplicare a acestui cod substituţii nu aveau un drept cîştigat.

Vineri 21 Decembrie va avea loc la teatrul Naţional ur concert dat de cunoscutul mandolonist *Simicel*. Consacrarea ce a dat străinătatea talentatului nostru compatriot, ne dă dreptul să sperăm că şi Iaşul, care n'a avut ocaziunea să admire un talentat de puterea lui Simicel, se va grăbi să asiste la acest concert.

Bilete la Agenţia Talia, Maximovici.

Lista de subscripţie pentru aeroplanul „Iaşul“

D-na Ana Conta-Kernbach	60 lei
D. Stefan Negruţi	500 „
D. Lupu Weinsengrün	30 „
D. Cristea T. Cristea	500 „
Banca Moldovei	200 „
D. Gh. Calmuski	20 „
D. Dr. Ilie Stroici	500 „
D. Grigore Iamandi	500 „
D. dr. Gh. Proca, profesor la facultatea de medicină din Bucureşti	100 „
D. Nicu Stroici	300 „
D. N. Corjescu	100 „
D-na Lt.-Colonel Cătuneanu	6 „
D-ra Beatrice Trantomir, prof.	2.50
D-ra Ida Ienescu, profesoară	2.50
Banca populară „Leul“	20 „
D. D. Brudea	5 „
D-na Zenobia Botez, subdirectoare la şcoala Elena Doamna—Bucureşti	20 „
D. Teodosie Motăş	20 „
Şcoala de fete din Iaşi, Elena Doamna, prin d-na Motăş, directoare	50 „
D-na Emilia Humpel	100 „
D-na Elena Omer Popovici	20 „
D na Elena Conta	25 „
D-ra Mariana Kernbach	15 „
D. Leon Horga	5 „
D-na Lucreţia Dimachi	10 „
D. Petrea Nicolau	50 „

Banii au a se adresa d-lui Victor Fara la Prefectura de judeţ.

Ajutor pentru răniţi. — Societatea „Crucea roşie romînă“ secţiunea Iaşi, sub preşedinţia Principesei Maria Moruzi a adunat pînă în prezent sumele arătate prin următoarele persoane: dr. Chr. Missir 40 lei; Direcţiunea Liceului militar 40 lei; d-na Ecaterina Potop, Holboca, 40 lei; Traian Vîrlănescu 40 lei; dr. N. Grigoriu 20 lei; dr. B. Stenner 40 lei; dr. C. Tudor, 20 lei; dr, A. Grossi 20 lei; Gh. Ionescu (Copou) 20 lei; Leon Popovici 20 lei; Gh. Rădulescu 20 lei; M. Negrescu 20 lei.

Suma totală, adăugîndu-se şi cei 510 lei din trecut, este de 850 lei.

D. medic veterinar Gh. Ionescu—Brăila a fost însărcinat, cu începere de la 1 Decembrie a, c., cu îndeplinirea serviciului de Inspector veterinar al acelei Direcţiuni.

D. Inspector veterinar I. S. Furtună a fost delegat cu conducerea Diviziunei veterinare, în care timp d. Al. Neagu, titularul Diviziunei are delegaţiunea de inspector veterinar.

D. medic veterinar Gh. Jocu a fost însărcinat cu reorganizarea şi inspectarea serviciului veterinar de calea ferată.

D. Director General al serv. Sanitar a luat decisiunea, ca pentru a pune capăt causelor de extensiune a epizootiilor la animale, ca pe viitor liberarea certificatelor sanitare veterinare, se vor face numai în conformitate cu regulamentul special al liberărei certificatelor, aprobat prin Inaltul Decret Regal cu No. 87 din 21 Ianuar 1904.

In satul Rocniţa, comuna Sineşti a încetat din viaţă subit, femeia Elisabeta Onofrei, de 35 ani. Bănueli asupra morţei nu sunt.

Un incendiu a distrus la Gropniţa casa lui Ion Chiriţa. Paguba se urcă la 300 lei. Focul a provenit de la coşul sobei. Nu sunt victime.

Domnul G. Stefănescu, consilier la Casaţie, delegat inspector judecătoresc, a inspectat astăzi grefele Curţii şi parchetul general din Iaşi.

Inspectorul tribunalelor, d. Victor Antonescu, a fost ieri în Iaşi, în inspecţie.

Fraţii Herşcovici, au făcut apel contra declarării lor în stare de faliment şi neacordării moratorului.

Apelul se va judeca mîne la s. II a Curţii.

Afacerea moratorului cerut de bijutierul Zussman se va judeca Sămbătă, 15 c., la s. I a Curţii.

Eri au trecut spre Bulgaria, un inginer, un căpitan, un locotenent şi un student, ruşi veniţi prin Ungheni.

Cassa Regală a trimis, comunei Iaşi spre a se împărţi la saraci, suma de una mie lei.

A încetat din viaţă, d-na Elena Gheţu. proprietară. Regretata a lasat prin testament, societăţei de binefacere „Elena Doamna“, o proprietate în valoare de zece mii lei.

Astă-zi la ora 9 dimineaţă, d-nul Danielopol, şef de birou la Ministerul de domenii, împreună cu d-nul dr. Pisovschi, au intrunit în localul camerei de Comerţ. pe d nii controlori recenzori însărcinaţi cu recenzămîntul populaţiei spre a le comunica noi instrucţiuni.

Un loz norocos puteţi găsi numai la **Rob. Th. Schröder** sucursala **Iaşi, str. Ştefan cel Mare 8**.

Tragerea cl. I la *14 Decembrie*, 1/8 *numai Lei 1,50*, 1/4 *Lei 3*, 1/2 *Lei 6*, 1/1 *Lei 12*.

Cumpărări şi vînzări de case

mijloceşte un **agent bine introdus.** *A se adresa cererile şi ofertele la Administraţia ziarului „Opinia“ sub cifra* **Imobil**.

Noul program de astă seară Marţi 11 Decembrie, al teatrului cinematografic Pathé Frères din sala Circului Sidoli cuprinde între altele: Ispăşire (Expiation) Film parizian de mare artă în două părţi. Desfăşurare superbă, montare excelentă, interpretare superioară. Femeea asasină. După romanul „La femme qui assassina de Ravel, (film d'art Paris).— D-ra Luciende Guett de la Teatrul Gymnase din Paris, interpretează rolul principal. O minune cinematografică, descompunerea mişcărei ultra rapide, interesante şi originale vederi. Urmările unei minciuni. Splendidă naraţiune insufleţită. O dramă pasională, comedie cu cele mai hazlii situaţii.

Noul program viitor se reprezintă Mercuri 12 Decembrie a c, şi va cuprinde între altele: Flacăra răzbunătoare, mare piesă în două acte cu d. Georges Grand dela Comedia Franceză din Paris.

Duminicile şi sărbătorile vor fi date câte două matineuri: La 3 ore şi la 5 3/4.

Dela 1 Decembrie produsele Debitelor Badareu se vînd cu următoarele preţuri

	Litru	Kgr.
Unt pentru masă şi cafea		6.00
Smîntînă dulce centrifugată	2.80	
Unt proaspăt pentru gătit		3.60
Brînză proaspătă de vaci		1.—
Brînză de oi de putină		1.60
Brînză de munte		2,—
Brînză de munte de toamnă		2.60
Ouă proaspete	11 lei suta	
Lapte dulce proaspăt se găseşte în fie-care dimineaţă şi seara litrul		0.40
Caşcaval grecesc		2.80
Brînză de burduf		2.80
Caşcaval de Penteleu		3.00

Se găsesc zilnic paseri tăiate 2 lei kg.

De asemenea s'au pus în vînzare vinuri cu următoarele preţuri :

	Litrul
Vin alb vechiu	1.—
Vin negru vechiu	1.—
Vin alb negru si superior	1.20
Vin Cotnar şi Bordeaux	1.60
Vin Cotnar şi Bordeaux superior	2.—
Vin otonel tămăios	2.40

ULTIMA ORA

Telearafice şi Telefoniee

Bucureşti 11 Decembrie

Bulgaria gata să continue răsboiul

Un ordin militar în Rusia

Sobrania şi Răspunsul la Mesagiu

Viena.—Imparatul a primit în audienţă pe noul ministru al Serbiei Ioavanovici, care a remis suveranului scrisorile de acreditare.

*

Viena.—Cu toate repeţitele dezmînţiri date cu privire la afirmarea luărei de măsuri militare, în Austro-Ungaria continuă a se svoni ştiri cari nu corespund faptelor şi conţin aserţiuni foarte exagerate cu privire la numărul oamenilor ce ar fi chemaţi sub drapel.

*

Londra.—Conferinţa pentru pace s'a intrunit la ora 4, sub preşedenţia d-lui Novacovici, după o şedinţă de o oră şi jum. s'a amînat pe Simbătă ora II. Turcii n'au insistat asupra aprovizionărei Adrianopolului. Dl. Novacovici a expus condiţiile de pace, iar Turcii au cerut ragaz pentru luarea lor în considerare.

*

Constantinopole.—O telegramă oficială a comandantului flotei datată de eri spune: flota otomană aflînd din isvor sigur că flota duşmană se află în apropiere a făcut o recunoaştere şi a întîlnit'o între Tenedos şi Imbros. Flota greacă compusă din 6 contratorpiloare, turcii au deschis focul silindu-le să fugă; fugărind şi un submarin grec, apoi au întîlnit altă flotă greacă şi a început focul şi asupra acestia la o distanţă de 14000 yards, fiind apoi tărziu vasele turceşti s'au întors în Dardanele fără perderi.

*

Constantinopol. — Comentînd discursul d-lui Poincaré „Yeni Gazeta“ exprimă speranţa că puterile în caz de rupere a negocierilor de pace vor propune un aranjament satisfăcitor pentru ambele părţi. Ziarele spun că d. Grey ar fi sfătuit pe d. Daneff să nu insiste asupra chestiunei Adrianopolului.

*

Belgrad.—Un ucaz regal prelungeşte moratorul până la 30 Martie 1913. Din Ohrida vine ştirea că 18 ofiţeri şi 247 soldaţi turci cărora li s'a tăiat de trupele greceşti linia de retragere, s'au predat comandantului sărbesc din Podgor.

*

Sofia.—Răspunsul la Mesagiu aminteşte entusiasmul cu care naţiunea întreagă a primit manifestaţiunea de răsboiu, exprimă sentimente de mîndrie ce le inspiră faptele răsboinice cari au adăogat o pagină strălucită istoriei Bulgariei, exprimă recunoştinţa patriei faţă de eroii căzuţi şi faţă de supravetuitori şi declară că Sobrania urmăreşte cu interes tratativele prin care se va da satisfacţie Bulgariei şi că Bulgaria e gata să continue răsboiul dacă reluarea ostilităţilor ar fi necesară.

*

Salonic.—Regimentul 13 bulgar, a primit ordin să meargă la Serres. Plecarea a şi început; se afirmă că restul trupelor bulgare va părăsi în curînd Salonicul.

*

Petersburg.— Un ordin imperial interzice divulgarea de ştiri privitoare la armata pe timp de un an.

Atentatul contra vice-regelui Italiei

Londra. — Agenţia Reuter află din Delhi că în timpul intrărei vice-regelui indiei, Hardinge, în noua capitală din Delhi pe un elefant, o bombă a fost aruncată de pe acoperişul unei case. Inaltul funcţionar a fost rănit la umăr, coapsa dreaptă şi la ceafă dar uşor; a fost dus la spital şi apoi la palat. Bomba a atins acoperişul de pe elefant şi un servitor a fost omorît. Lady herdinge n'a fost lovită. Bomba a fost foarte puternică. Autorul atentatului n'a putut fi aflat încă. S'a fixat un premiu de 10,000 rupie pentru prinderea lui.

Probabila întrerupere a tratativelor de pace

Londra. — Delegaţii ţărilor balcanice au formulat azi condiţiile lor.

Aceste condiţii sunt:

1) Cedarea întregului teritoriu de vest pe linia care ar pleca de la un punct la vest de Rodosto, pe Marea de Marmara, pînă la un punct de pe golful Malatiu, pe Marea Neagră, cu excepţia peninsulei Galipoli.

In această delimitare se cuprinde şi Albania.

2) Cedarea insulelor Egeia.

3) Renunţarea la protecţiunei Cretei.

Plenipotenţiarii balcanici au semnat azi aceste condiţiuni.

*

Constantinopol.—După informaţiile primite de Poartă şi în urma declaraţiilor făcute de delegaţii balcanici, graniţa turcă ar trebui să înceapă spre Mariţa, cu punctele externe la Enos şi Midia.

Aceste condiţiuni fiind considerate ca inacceptabile, ruperea tratativelor de pace e considerată ca foarte probabilă.

*

Londra.—Cîţi-va delegaţi vor părăsi Londra. Intre aceştia se află şi d. Daneff.

Arestări senzaţionale la Focşani

Focşani.—In urma plîngerei mai multor membri. parchetul a arestat azi pe d. Alexandru Hociung, preşedintele societăţei de mariagiu „Cuza-Vodă“ şi pe d. Neculau, secretarul societăţei.

Aceste arestări au produs în oraş o vie senzoţie.

Afacerea Filipovici

Bucureşti. — Judecătorul de instrucţie a respins, cererea de eliberare pe cauţiune a lui Filipovici.

Consiliul de Miniştri de azi

Depunerea proiectelor pentru creditele militare

Bucureşti. — Azi la orele 10 jum s'a ţinut un important Consiliu de ministri, la ministerul de interne, sub preşidenţia d-lui Maioresou.

Consiliul s'a ocupat de proectele de legi, cu privire la Creditele militare, şi s'a hotărît ca aceste legi să fie depuse, în cursul acestei săptămini.

Consiliul s'a ocupat apoi de alegerile comunale din ţară.

Corpurile Legiuitoare

CAMERA

Bucureşti. — Camera a ţinut azi şedinţă publică.

Demisia d-lui P. P. Carp

D. P. P. Carp şi-a renoit azi demisia din Parlament.

D-sa de astă-dată, printr'o adresă mulţumeşte adunărei pentru că i-a respins demisia, dar declară, că i este imposibil a lua parte la desbaterile parlamentare şi roagă a i se primi de astă-dată demisia.

Camera a respins demisia în unanimitate şi fără discuţiune.

Proecte de legi

D. Tache Ionescu a depus azi pe biroul Camerei, proectul de lege, după care alegerile comunale şi judeţiene din Dobrogea, au a se efectua după dreptul comun.

*

S'a mai depus un proect de lege, prin care se deschide un credit de 100,000 lei, pentru aromînii, victimile războiului.

Birourile secţiunilor

Azi s'a procedat la constituirea birourilor secţiunilor.

Au fost aleşi :

Secţia I.—D-nii C. C. Arion, preşedinte, Sebastian Moruzi, vice-preşedinte.

Secţia II-a: Cantacuzin-Paşcanu, preşedinte şi Leon Popescu, vice-preşedinte.

Secţia III-a: Danielopol, preşedinte, Mişu Marghiloman, vice-preşedinte.

Secţia IV-a: general Teleman, preşedinte şi George Ventura, vice-preşedinte.

Secţia V-a: Teodor Iamandi, preşedinte şi Nicu Ghica, vice-preşedinte.

Secţia VI-a: Ioan Miclescu preşedinte şi Rădulescu-Motru, vice-preşedinte.

Secţia VII-a: d-nii Ion Lahovari, preşedinte şi Nicu Cananău, vice-preşedinte.

Alegerile comunale

Bucureşti.—In Consiliul de miniştri de azi s'a stabilit înţelegerea, cu privire la alegerile comunale din Capitală.

Consiliul comunal se va compune din 16 conservatori şi 15 conservatori democraţi.

Sunt indicaţi, d-nii dr. Istrati, conservator democrat ca primar, Bărbătescu, conservator, prim ajutor şi Ilie Niculescu, conservator democrat, al doilea ajutor de primar.

Interpelarea d-lui Iorga

Unele ziare au anunţat, că d. Neculai Iorga, va lua azi cuvîntul la Cameră, pentru a interpela în aşa zisa chestie a misiunei d-lui Seculici.

Ştirea este neexactă.

D. Iorga întrebat. a zis că nici cu s'a gîndit la o astfel de interpelare.

Repararea şoselelor

Bucureşti. — Consiliul de miniştri de azi, a admis un credit important, pentru repararca şoselelor.

Aceasta după propunerea d-lui Al. A Badareu, ministrul lucrărilor publice.

Interimatul ministerului de interne

Bucureşti.—Pe timpul absenţei din ţară a d-lui Take Ionescu, interimatul ministerului de interne va fi ţinut de domnul Al. A. Badareu, Ministrul lucrărilor publice.

Dr. Suzana GROSSI
Asistentă la clinica obstetricală
BOLI DE FEMEI—FACERI
— Iaşi.—Strada Anastasie Panu —

BYRRH Cel mai bun VIN TONIC ŞI APERITIV

PREMIAT La toate dispoziţiunile din lume şi la expoziţiunea generală romînă din 1906. (82 medalii)

BYRRH

Vînzare anuală 7 Milioane BUTELII

VIOLET FRERES (THUIR FRANŢA)
I. VIOLET Succesor
De vînzare la toate magazinele de consum din ţară

PESTE 2 ZILE

Vineri **14** Decembr.

Incepe tragerea Clasei I-i

a Loteriei privilegiate pe clase a Regatului Romîn

1|8 LOZ Lei **150**

1|4 Lei 3.—1|2 Lei 6.—1|1 Lei 12.

Cel mai mare câştig ev-nt al:

LEI 900.000

Cumparaţi de urgenţă

ultimile lozuri norocoase

Rob. Th. SCHRODER

BUCUREŞTI

Centrala: Calea Victoriei 97

Sucursale: Calea Victoriei 50 Calea Griviţei 96 Str. Lipscani 72

BOTOŞANI Calea Naţională 203;

IAŞI Str. Ştefan cel Mare 8;

GALAŢI Str. Domnească 14.

CRAIOVA Str. Unirii 69;

BRAILA Piaţa Sf. Archangheli (Casa Rally);

PLOEŞTI Str. Basarabilor 1

Renumitele PLUGURI

intreg de oţel bătut marca PORC MISTREŢ

DIN FABRICA

Gebrüder Eberhardt Ulm

a) cu 1, 2 şi mai multe brazde
b) speciale de vie
c) speciale de prăşit

Maşini de secerat de Mc. CORMIC precum şi alte maşini şi unelte agricole, permanent în depozit la

Fraţii Bachstez, Iaşi

Magasinul Conservatorului

IAŞI—Strada Lăpuşneanu 32—IAŞI

NOTE de MUZICA

ASORTIMENT complet după Programa Conservatorului

Instrumente Muzicale şi Accesorii

Reprezentanţa şi Depositul renumitelor

Piane şi Pianine

— ROSENKRANZ —

Neîntrecute în soliditate şi ton frumos

Vînzare şi în rate mici fără acanto —

— *Catalogue gratis* —

INCHIRIERE DE PIANE CU PREŢURI AVANTAGIOASE

NEVRALGIILE

Hapurile Doctorului Moussette

ADEVĂRATELE HAPURI MOUSSETTE

ADEVĂRATELE HAPURI MOUSSETTE

Les VERITABLES PILULES MOUSSETTE de CLIN & Cie, de PARIS.

BR. GARIEL TAPIS

Prix

R. GARIEL

2me quai de la Mégisserie, PARIS

Envoi franco du Catalogue

PONDOIR

Prix 6f 50

R. GARIEL

2me quai de la Mégisserie, PARIS

La administraţia ziarului se primesc anunciuri cu preţuri convenabile

Iaşi.—Tipografia H. Goldner, str. Gh. Mîrzescu 17—Instalaţie cu motoare electrice

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: Iași str Gh. Mirzescu 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul X No. 1760 Joi 13 Decembrie 1912

„Le Temps" și Romînii din Ungaria

Hotărît lucru: nimic nu poate zdruncina dragostea ciudată a Francezilor față de Unguri.

Pentru poporul francez Ungurul a rămas eroul apărător al libertății sale, viteazul care luptă unul în contra zece, cavalerul sever pentru dînsul și blînd pentru dușmanul învins, protectorul generos, luminat și înțelept al celor mici și slabi, cari își văd interesele și dezvoltarea apărate de brațul său puternic; pentru poporul francez *„nobila și cavalereasca națiune maghiară"* a rămas chintesența curajului, virtuței și dezinteresărei.

A fost o vreme și nu așa departe de noi, încît să nu ne o aducem aminte, cînd Polonii își disputau cu Ungurii simpatia poporului francez, cînd Floquet striga Țarului în gura mare: „Vive la Pologne, monsieur!", cînd toți refugiații politici scăpați din teribila represiune rusească, găseau azil în Francia, patria tuturor asupriților. Alianța cu Rusia a stins în inimile franceze entuziasmul pentru Polonia și cei, ce aclamau pe robii răzvrătiți, aclamă acuma pe tiranii asupritori. S'au șters din amintiri Polonii, au rămas singuri, transformați în eroi de legendă, Ungurii.

Și nimic nu poate să clatine această fermă convingere. Acel *nemes ember* cîntat de Petöfi, care își admiră palașul ruginit atîrnat de panoplie și-l întrezărește cu greu printre fumurile lulelei și ale oalei de vin; acel *nemes ember*, care nu scrie și nu citește, căci e nobil ungur; acea sinistră caricatură zugrăvită în trăsături biciuitoare de talentul celui mai mare poet ungur; a rămas pentru poporul francez nobilul și elegantul tînăr sclivisit și pintenat, aurit la brandeburguri și la vipuște, cu căciulița cu pană așezată cochet pe o ureche și cu atila blănită zvîrlită pe umăr, care trece de la luptă aprigă la dantul din saloane și de la avîntul furiei războinice la milostivire și la mărinimie; a rămas cavalerul leal, iubitor de libertate, iubitor de dreptate, iubitor de progres și de civilizație.

Nici înfrîngerile suferite de scoborătorii raialelor din pașalîcul de la Buda; nici sarcazmele lui Napoleon cel Mare, care nu mai găsea nevoe să încarce cu ghiulele tunurile, atunci cînd avea Unguri în față; nici teroarea Maghiarilor de cetele romîne armate numai cu securi, cu coase și cu ciomege n'au putut convinge pe Francezi de lipsa de vitejie a Ungurilor; după cum nici împilările îngrozitoare, nici maghiarizarea forțată, nici procesele de presă și temnițele de la Vacz și Szeghedin pline de condamnați politici, nici măcelurile jandarmilor ungurești, nici ungurirea școalelor, nici *kisdedovó'urile*, nici atîtea și atîtea atentate la drepturile cele mai sfinte ale popoarelor nu li au putut convinge de lipsa de ori-ce dreptate în cugetele maghiare.

De ce să ne mirăm dar, că plină și un ziar serios ca „Le Temps" își deschide coloanele unor afirmațiuni monstruoase și laudă libertatea, ce înflorește în Ungaria fericind naționalitățile de traiul bun, pe care îl duc sub dreapta și înțeleapta obłăduire ungurească? Scriitorul din „Le Temps" e convins de ceea ce spune, după cum convins este că afirmațiunile lui Zichy János sunt expresia adevărului, iar aserțiunile deputaților romîni sunt vădit înspirate de tendințele iredentiste.

Și cum o să înțeleagă scriitorul din „Le Temps", că dacă băncile romîne prosperează, e că guvernul maghiar nu a cutezat încă să le lovească deadreptul, temîndu-se de o criză financiară, care ar zdruncina mult forțele economice ale unui regat în care, exploatarea celor mulți nemaghiari în beneficiul Maghiarilor puțini, este lozinca și secretul îmbogățirei tezaurului public?... Și mai ales cum o să înțeleagă duplicitatea perfidă a guvernului unguresc, care ajută cu deasila școlile romînești, pentru a le putea astfel impune programele și limba de prelegere anume ca să le desnationalizeze?

De aceea nici să ne mire, nici să ne mîhnească articolul din „Le Temps" și ideile franceze asupra noastră și asupra fraților noștri atît de fericiți în libera Ungarie. Orbit de interesele sale politice, poporul francez nu mai este apărătorul impilaților de pretutindeni, luptătorul pentru dreptate și egalitate; nici țara lui a doua patrie a tuturor pribegilor, tuturor asupriților și desmoșteniților. Rațiunea de stat a luat locul simțirilor generoase, calculul politic a devenit mai tare de cît pornirile dezinteresate. In acțiunile sale el nu mai e condus ca odinioară de idei mărețe, ci de interese meschine, și judecățile sale sunt întunecate de părtinire. E o schimbare de sigur și e poate și o decădere..

Ion Peretz

Academia de Comerț

Cu prilejul vizitei pe care d. N. Xenopol, ministrul industriei, a făcut'o în cele două porturi Dunărene, directorul școalei comerciale din Galați, a cerut în numele Gălățenilor ca Academia de Comerț proectată, să fie fundată la Galați.

D. N. Xenopol nu s'a rostit încă asupra acestei cereri, și noi înțelegem tăcerea ministrului. D-sa a însărcinat o comisiune specială cu studiarea acestei chestiuni, și era firesc lucru ca să nu se pronunțe înainte ca această comisiune să nu-și spună mai întâi cuvîntul.

Acum, în ce privește chestiunea în sine. nu știm nici ce va hotărî comisiunea și nici care e părerea d-lui N. Xenopol.

Analogiile invocate de gălățeni, își au, neapărat, valoarea lor. Așa, s'a spus la Galați că marile Academii comerciale din străinătate au fost fundate în porturi și în deobște în orașele mari comerciale. Așa e, de pildă, Academia Comercială din Anvers, sau cea din Lipsca. Aceia cari au cerut d-lui Xenopol Academia Comercială pentru Galați, au uitat că toate aceste orașe sunt orașe universitare și că crearea Academiilor de Comerț în ele a permis urmarea cursurilor comune.

In adevăr, ar fi de dorit ca viitoarea Academie de Comerț să aibă cel puțin două cursuri comune cu Universitatea: economia politică și dreptul comercial. Or, în cazul acesta Academia de Comerț nu va putea fi creată de cît sau la București sau la Iași.

Incă odată, nu știm ce va hotărî d. N. Xenopol, și nici nu suntem autorizați să facem vre-o afirmație în numele d-sale. Dar dacă Academia de Comerț se va face în alt oraș de cît în Capitală, apoi orașul cel mai indicat pentru aceasta, e, fără îndoială, Iașul.

Panlatinizmul

Citesc într'un ziar din Iași, în „Fulgerul" un călduros apel către D-l Poincaré, să ridice sus steagul latinizmului și să opue astfel celorlalte rase puterea formidabilă a tuturor raselor neolatine unite la o laltă.

Este frumoasă de sigur ideea redactorului „Fulgerului". Visul panlatinizmului pe vremurile acestea de panslavizm, pangermanizm, panelenizm și atîtea alte panuri posibile și imposibile a încînta multe minți entuziaste.

A fost întrevăzută rasa latină, nemuritoare, ținînd în respect puhoiul celorlalte rase întîrziate în civilizație și în cultură, impunînd tuturor ideile mari și generoase, pe care în toldeauua le-a dăruit cu mărinimie din nesfîrșita ei comoară, întregei omeniri.

Au fost întrezărite popoarele neolatine unite într'un cuget și o simțire mergînd în fruntea celorlalte neamuri pentru binele și prosperitatea tuturor. Dar prea multe piedici au stat pururea în calea visătorilor. Și de altminterea visătorii nu au niciodată sorți de izbîndă. Izbînda este a oamenilor de acțiune și puțini dintre aceștia s'au preocupat vre-odată nu de o unire reală, dar măcar de o apropiere între popoarele neolatine.

Interese contrarii imediate au împiedicat pururi o înțelegere, a cărei rezultate fecunde nu s'ar ivi de cît în viitor. Incercările de apropiere au rămas încercări. Intre Italia și Franța chestiuni teritoriale au adus o desbinare adîncă, între Franța și Spania interese coloniale produc continue conflicte.

Antipatia profundă ce a dăinuit în totdeauna între Portughezi și Spanioli, încă de pe vremurile cînd stăpîneau lumile noui, nu pare să se poată transforma cu ușurință într'o afectuoasă înfrățire: dar o unire forțată ca pe vremea lui Napoleon I e greu de nădăjduit măcar.

Apropiate prin situațiunea lor geografică, capabile de a se uni într'o coaliție atotputernică, statele neolatine din apusul Europei sunt din nenorocire mai depărtate între ele de cît sunt de aspirațiunile și speranțele noastre secrete.

Căci noi, zvîrliții prin capriciul soartei în orientul barbar, condamnații să luptăm veacuri cu toate neamurile aziatice, despărțiți de truachinl roman de veacuri, am rămas singurii cari am prețuit cinstea de a fi reprezentații latinității în răsărit, singurii cari ne-am îndreptat privirile cu drag și entuziasm către celelalte ginți neolatine. Dar indiferența, batjocura, au fost pururi răsplata noastră și am învățat la școala durerilor și dezamăgirilor, că nu trebue să ne bizuim de cît pe propriile noastre forțe, ori-cît ar fi ele de slabe și să nu nădăjduim nici un ajutor de la cei pe cari îi numim cu emfază: frații noștri de obîrșie romană.

Și totuși se poate ca o serioasă mișcare în acest senz începută de suflete generoase în toate țările latine, ar aduce o unire culturală mai întîi, o unire politică cu vremea.

Dar cine să înceapă mișcarea?...

Malatesta.

Inaintașul lui Vodă Cuza

In ajunul desvelirei monumentului lui Vodă-Știrbey, ne-am ocupat de Domnia acestui mare Voevod, și am accentuat asupra faptului că el a fost primul stăpînitor al Țării romînești, care s'a ocupat de țărănimea de dincolo de Milcov și a încercat cu folos să-i îndrepte situația materială, după actul de iobăgie al lui Mihai Viteazu.

Fără reformele lui Barbu Știrbey, ziceam în acel articol, cine știe dacă Vodă Cuza ar fi fost în putință să înfăptuiască la 1864 reforma agrară, și cine știe dacă această reformă s'ar fi putut face mai tîrziu pe aceiași cale pacinică, pe care a fost făcută de către Mihail Kogălniceanu.

Serbătoarea de Sîmbătă de la Craiova a fost pătrunsă de aceiași idee. A. S. Regală Principele Ferdinand, reprezentînd pe Suveran, a amintit de desvelirea monumentului lui Vodă Cuza și a accentuat asupra reformeler sociale realizate de Barbu Știrbey în Domnia sa de 7 ani, domnie, care a avut aceiași durată ca a lui V dă Cuza.

Ba ceva mai mult, pentru a accentua și mai bine asupra asemănărilor dintre marile fapte ale celor doi mari Domnitori, M. S. Regele a ordonat ca regimentul 1 Mehedinți No. 17 să poarte numele lui Vodă Barbu Știrbey, întocmai cum a orînduit ca regimentul 8 de Roșiori să poarte numele lui Alexandru I. Cuza.

La mari fapte, mari cinstiri, și marile fapte ale lui Vodă Barbu Știrbey au făcut ca el să fie sărbătorit întocmai ca Vodă-Cuza la Iași și să fie privit ca un înaintaș al lui:

Statuia măreață din Piața Unirei, își are azi o soră îndepărtată, în Capitala Olteniei.

Răsboiul reîncepe

S'au dovedit presupunerile, cu privire la mersul tratativelor de pace.

In adevăr după un consiliu de miniștri, ce a durat ore întregi, Poarta a declarat inaceptabile condițiunile păcei definitive, elaborate de delegații țerilor aliate.

Astfel cum sunt formulate candidaturile, ar insemna, alungarea desăvîrșită a turcilor din Europa, considerîndu-se cucerite toate pozițiunile turcești, în jurul cărora s'au dat lupte.

E drept, că înseși telegramele oficiale turcești, tot se mai exprimă speranță, în posibilitatea stabilirei unui acord.

Slabe speranțe.

De ocam dată cei mai mulți dintre delegați, folosindu-se de prilejul sărbătorilor, au părăsit Londra, renunțînd de o cam dată la recepțiile oficiale.

Cea mai apropiată întrunire va avea loc, probabil, după toate serbătorile, în primele zile ale noului an.

Pînă atunci e rîndul marilor puteri, de a încerca o micșurare a pretențiunilor țărilor balcanice și a stabili un principiu mai drept, pentru a nu lăsa ca Turcia să fie atît de sfîșiată.

Va reuși oare?

Pînă în acest moment nu se știe firește nici un succes mare diplomatic european. Marile puteri n'au dorit răsboiul și cu toate acestea, el s'a născut și a continuat cu îndărjire.

Acum țerile balcanice socot că vor putea să-și impue cerințele, pe care le cred justificate, tot fără ajutorul diplomației.

Și sunt gata să și înceapă războiul, dacă Turcia nu va accepta în întregime revendicările ce formulează.

Concluziunea zilei de azi este: avem a ne aștopta la reînceperea răsboiului balcano turc.

D.

OAMENI ȘI LUCRURI

Un scriitor și un Mecena

Noul volum al talentatului scriitor D. Patrașcanu, editat de „Viața Romînească" și tipărit în atelierele Socec, e chemat, de sigur la un rar succes de librărie. Darul acesta al ubicuității e nu numai al volumului, dar mai mult încă al autorului care aparține grupărei literare iașane, profesează în Capitală și nu fu departe să reușească în ultimile alegeri parlamentare la Bacău, unde și-a avut catedra un număr de ani, cu adînci legături și numeroase simpatii.

Acum de curînd, într'o cronică despre iașanii adaptați mediului bucureștean, scriam următoarele, între altele:

Pe bulevard,—iată încă o figură iașană. E scriitorul D. Patrașcanu. Mereu grăbit, avînd oricînd aierul de a fi tare ocupat, sau preocupat, simpaticul autor al „Schițelor și amintirilor" este, fără îndoială un iașan Ce duioase și mișcătoare pagini în povestirile tînărului Cassian! Ce avînturi tinerești datorite, în bună parte, contactului cu acel mediu de visători pe care, cu un număr de ani în urmă, îi poseda Iașul, — numai Iașul cu Universitatea lui. cu originalitatea firii lui, cu cultura lui...

Și cu toate aceste,—Patrașcanu, ca și toți ceilalți sunt cu desăvîrșire bucureștenizați și nu mai aparțin Iașului de cît cu vagi, foarte vagi regrete platonice...

Dacă n'ar apărea în a doua Capitală „Viața Romînească"— autorul „Schițelor" care se repede cîte-odată să-și revadă..., corecturile, nu și ar mai aminti, poate de loc, că acolo s'au desfășurat peripețiile atît de mișcătoare și de hazlii în același timp din tinerețea lui Cassian!

De altfel—Patrașcanu ne asigură — în scurta convorbire ce am avut că Bucureștiul este un oraș minunat. Ba chiar miraculos!

Talentatul nuvelist și humorist ne oferă dovada, povestindu-ne că pentru noul volum ce are sub presă —Timotei Mucenicul—a găsit un... amator care să-i acopere complet costul unei edițiuni de cinci mii exemplare!

Și acest amator este un... negustor! Nu unul de cărți, o nu! Aparține librăriei numai în calitate de cetitor pasionat, abonat de reviste și așa mai departe.

Evident; un oraș care poate avea încă, în vremea noastră de egoism și de nepăsare, cîte un astfel de Mecena—în afară de rîndurile specialiștilor în ale artei și culturii—nu este un oraș banal și nu poate fi comparat cu „foasta" Capitală, care are numai faima nemotivată de centru al mișcărilor intelectuale, ori a inițiativelor mari și așa mai departe.

Iar ca să nu aibă rîndurile de față caracterul unei amicale reclame—pînă vom putea vorbi mai pe larg despre noua lucrare, notăm aci că nuvela care dă titlul volumului întreg—Timoteiu Mucenicul — își are acțiunea și eroii aci în Iași, cu numeroase poetice evocări suggestive pentru prietenii neclintiți ai orașului nostru.

Rodion

Cum se apreciază în Franța

poezia noastră populară

Cetitorii „Opiniei" își vor reaminti cu siguranță de numele poetului Auguste Dorchain, de care s'a vorbit mult și la noi în țară acum cîți-va ani, cînd o distinsă societate de intelectuali francezi din toate clasele sociale ne-a făcut cinstea de a vizita țara noastră.

Poetul Dorchain, care avuse și cinstea de a fi primit în audiență de către Regina Elisabeta, a aratat în special foarte mult interes pentru poezia noastră populară, pe care o aprecia în termeni extremi de măgulitori și pleca de la noi cu promisiunea că nu ne va da uitărei.

Printr'o plăcută întîmplare suntem în măsură de a arata cetitorilor acestui ziar, cum poetul Dorchain a înțăles să se țină de cuvînt.

Poetul Dorchain a ținut la societatea de seografie din orașul Roubaix o foarte interesantă conferință tratînd despre poezia populară în Romînia. Pentru lămurirea cetitorilor noștri, menționăm că orașul Roubaix este un important centru industrial în nordul Franței, în apropierea orașului Lille, care are importante legături comerciale cu Romînia printr'un intens export de lenajuri și ale legăturei mai directe comerciale cu Romînia. Este suficient să observăm că domnul Meillassoux, directorul general al fabricei de zahar din Ripiceni este originar din Roubaix, din care menționăm firma Lestienne, sunt mari acționari ai fabricei din Ripiceni.

Desigur că poetul Dorchain va ceti conferința sa și în alte importante orașe din Franța și nu ne îndoim că magistrala expunere va stărni și în alte părți acelaș entuziasm ca și la Roubaix. Dăm în cele ce urmează traducerea dărei de seamă despre această conferință, publicată în Journal de Roubaix cu data de 12 Decembrie a. c.

Poetul Auguste Dorchain, căruia fără îndoială Academia îi va deschide în curînd porțile, a vorbit Mercuri seara la Societatea de geografie, „despre poezia populară din Romînia".

Pentru a-l asculta mulți concetățeni ai noștri s'au unit cu obicinuiții vizitatori ai conferințelor.

Prezentîndu-l ascultătorilor, domnul Charles Droulers, președintele societății de Geografie, amintește că Auguste Dorchain ca și Blériot, s'a născut la Cambrai.

Se pare deci că orașul Cambrai are specialitatea oamenilor înaripați; dar poetul are asupra aviatorului avantajul de a putea duce un mai mare număr de pasageri și în astă seară ușoara sa năceală ne va conduce către o țară de care se vorbește mult în acest moment către Romînia.

Domnul Auguste Dorchain mulțumește coufratelui său domnului Charles Droulers pentru prezentarea făcută în mod atît de grațios.

Conferențiarul arată originele și istoria rasei națiunei romîne. Descendenți ai acelor coloniști italieni și provincialiali, pe cari împaratul Traian i-a trimes, după victoria sa din anul 106, să popularizeze Dacia, romînii sunt mîndri de aceasta origină: ei se considerau că romani și pentru dînșii de altfel epitetul de roman este sinonim cu mare și nobil. Dealungul veacurilor resistă invaziunilor, refugiindu-se in munții Carpați. In anul 1864 pentru întâia dată cele două regiuni Moldova și Valahia sunt reunite într'un singur principat; resboiul cu Turcia din 1877 asigură independența României, a cărei principe Carol de Hochenzolern-Sigmaringen, este proclamat rege în 1881.

Astfel schițată, această istorie a Romăniei explică de ce în această țară poezia populară este mai bogată, poate de cît în ori care altă țară: plecat foarte mult timp sub jugul diferiților cuceritori și totuși ridicîndu-se din toote puterile pentru a-și păstra limba și naționalitatea, poporul romîn a păstrat, pe urma acestor lungi secole de suferință, o melancolie profundă, care se regăsește în toate gîndirile sale. Este dorul, sentiment făcut din tristeță, regret, dorință, nostalgie Metafora are asemenea un rol important în poesia romînă: este de admirat cum în conversația cea mai obicinuită a poporului de jos se întrebuințează metafora cea mai bogată.

Domnul Dorchain nu vorbește de cît de poezia populară, de altfel cea mai însemnată în România. Arată cum limba romînească a fost salvată de țaranii din Carpați; acești neștiutori de carte sunt poeți, improvizatori și din generație în generație își transmit formule. In cîte-va tablouri, pline de culori, conferențiarul face pe auditori să asiste la înfiriparea acestor poeme; un vis trăit în apropierea unei fîntîni, la lucru, cînd o femee zice o baladă, care urmează fără încetare, la care adaogă noi ritme, cît timp lîna de pe resboi nu s'a sfîrșit.

Dar cînd domnul Dorchain începe a

KALODONT

PASTĂ DE DINŢI

de vânzare la: PARFUMERII, FARMACII, DROGUERII etc:

F. A. SARG'S SOHN & Co., Viena-Berlin-Paris

Reprezentanţi: Sam. Löbl, Bucureşti.

zice, în traducere franceză, versuri de ale poeţilor romîni, este un moment delicios de a-l asculta. Le dă viaţă şi cînd duioase, cînd uşoare sau dramatice, poemele zise de acest poet fac să treacă suflarea divină în inima ascultătorilor. Şi cît sunt de graţioase şi minunate aceste legende populare, pe care ni le povesteşte!

Aşa este legenda micii minore căreia ciobanul moldovenesc, ameninţat de ciobanii duşmănoşi de a fi ucis, îşi cîntă sfîrşitul într'un amurg de soare...

Legenda şiragului de mărgele: copilaşul cere un şirag de mărgele; nici luna, nici izvorul nu vor să-şi destrame o rază sau o picătură de apă pentru a-l forma, căci sunt trebuincioase nopţii şi cîmpului; şi şiragul se face din lacrămile omului, la gîtul copilului, ele grăesc de durerile din care sunt născute, dar sara aceste mărgele sunt atît de grele, la gîtul copilului, încît îl înăbuşă şi îngreuiază piatra de pe mormîntul său. Asemenea istorisirea mişcătoare şi îngrozitoare a fricei sîngelui, demnă de cele mai dramatice compoziţii a marilor noştri autori tragici, care a fost compusă de un criminal ros de remuşcare.

Se poate oare vorbi de poezie şi de România fără a evoca nobila figură a reginei Elisabeta, de Carmen Silva, adorată de poporul său, a cărui bucurii, glorie şi speranţe le-a cîntat domnul Dorchain, care a fost oaspele suveranei, face evocarea ei în aplausele mulţimii. El a reuşit a convinge auditorul de profundă atracţie a poeziei populare româneşti. Inainte de a-şi termina conferinţa mai arată via prietenie, pe care Romînii o nutresc pentru Franţa, citînd numeroase trăsături în acest sens.

O frumoasă serie de vederi a dat o idee exactă de tipuri romîneşti, a căror frumuseţă, chiar printre ţărani, este remarcabilă; o altă serie a făcut să defileze monumente şi peisage romîneşti.

Domnul Droulers a arătat domnului Auguste Dorchain plăcerea, pe care conferinţa a produs'o auditorului, amintindu-i propriile sale versuri consacrate poeţilor, care fac să pară mai scurte oarele de seară.

DIN RĂZBOI

— Impresiile unui medic romîn —

2. Starea armatei turceşti

Telegramele care au vestit Europei, rînd pe rînd, dezastrele armatelor turceşti, au produs negreşit o consternaţie desăvîrşită, în mintea tuturor acelora, cari, dacă se mai îndoiau uneori de victoria Turciei, erau siguri cel puţin de o rezistenţă energică, în raport cu toate secolele de lupte îndîrjite ce a dat Islamul.

De aceea cînd telegramele ne-au vestit fuga în masă a oştirilor turceşti, dezertînd din luptă, părăsind muniţiuni şi materiale de război; cînd s'a aflat că aceste oştiri au fost puse între doi duşmani, dintre care foamea le-a biruit înainte de gloanţe, atunci s'a văzut că o naţiune care trăeşte în mijlocul înarmărilor febrile ale vecinilor, fără să înţeleagă nevoia de a răspunde la arme prin arme, fără să se gîndească, că în timp de război, tot sufletul naţiunei trebue să se sbuciume în căutarea mijloacelor de a asigura cele mai bune condiţii pentru oştirile ce luptă pentru ea, acea naţiune, ori cîtă compătimire ar deştepta, nu mai poate spera să se ridice numai prin compătimire.

Armata turcească, după informaţiunile ce ne-a dat de la faţa locului amabilul nostru informator, dr. Hortolomei, pe lîngă organizaţia ei lipsită de orice cohesiune, a fost subminată şi de introducerea politicei în corpul ofiţeresc. Din pricina politicei, guvernul actual a scos din armată şase mii de ofiţeri, între cari pe Mahmud Şefket, izbînditorul revoluţiei junilor Turci şi care se bucura în armată de un prestigiu considerabil. Faptul de a lipsi patria de ajutorul acestor oameni, care de sigur erau de mare preţ pentru ea; faptul că nici evenimentele grave prin care trecea Turcia, n'au putut să facă să tacă în conducătorii ei vocea patimei politice, ne lasă să credem că cel puţin patriotismul a lipsit acelora cari au ţinut în mînă destinele Islamului.

In tot timpul războiului, Constantinopolul a pompat mereu din Asia mică armatele care erau trimise pe cîmpul de luptă; zilnic 5—6 vapoare făceau fiecare cîte 5—6 transporturi între Asia şi Europa, între Scutari şi Stambul, întorcîndu-se în Europa pline de soldaţi. Nu venea de cît infanterie; cavalerie nu s'a văzut de cît un regiment, iar artilerie nu s'a văzut de loc, dar se zicea că 160 tunuri noi au sosit din Germania la începutul războiului.

Aspectul trupelor de infanterie ce veneau din Asia, era foarte eterogen; soldaţi de toate vrîstele grupaţi la o laltă, bărbile albe, alături cu mustaţa abia mijîndă şi asemănîndu-se numai într'un singur punct: greutatea şi încetineala cu care 'şi tîrau arma şi se tîrau pe ei. Nicăeri o figură mai deschisă, sau un pas mai viu. Fiecare soldat ducea cu el o boccea cu proviziuni.

Imbrăcămintea trupei în genere uniformă şi complectă; însă la toţi hainele prea largi, curgeau de pe ei; mantalele largi nu erau susţiuute la mijloc cu centironul.

Singurul regiment de cavalerie avea cai cu mult prea departe de faima cailor turceşti; slabi şi mici, clătinau a lene pe nişte şei rău prinse, pe călăreţii tot aşa de puţin ţapeni pe şea şi care în pasul domol al cailor îşi făceau şi'şi fumau în linişte ţigările în front.

Trupele sosite în Constantinopol erau ţinute şi pregătite cîte-va zile în căzărmi şi expediate pe rînd pe cîmpul de luptă.

In curtea ministerului de război exerciţiile se urmau toată ziua; dar ardoarea lor se arăta uneori şi prin acea că pe cînd gradaţii explicau mişcările, soldaţii în front îşi fumau ţigările.

In curtea ministerului de marină se făceau exerciţii cu tunuri; ofiţerii stăteau cu cărţile deschise în faţa tunurilor şi citeau trupei întrebuinţarea acestora. Aceiaşi ofiţeri, însă nu lipseau seara de la cafenea şi de la varieteu sau cinematograf.

Ofiţerii şcoşi din armată de noul guvern, umblau şi ei pe străzi şi prin localurile de noapte.

Toate trupele ce trebuiau să plece pe cîmpul de luptă păreau, însă, că nu sunt crezute vrednice atît de mult de ascultarea ofiţerilor, cît de poruncile Coranului, de acea toate trupele erau duse în Sf. Sofia şi în moschea cea mare de la Eyub, unde intrau cîte 2500—3000 o dată şi ascultau pe hoge.

Tot hogii vorbeau trupelor de pe minaretele moscheelor şi de pe balcoanele palatului Poştelor.

Trupele plecau apoi pe cîmpul de luptă, fără gornişti, fără muzică.

Generalii, paşalele şi ofiţerii superiori, erau văzuţi, însă, zilnic grăbindu-se către sublima Poartă, în automobile şi plini de decoraţii.

Dacă aceste amănunte ne explică dezorganizarea oştirilor turceşti, apoi amănuntele privitoare la intendenţa lor, ne arată că Turcia a fost de sigur învinsă de intendenţa ei. Armata turcească nu are de loc intendenţă; nu există nici ofiţeri, nici trupă afectată serviciului de aprovizionare.

In tot timpul războiului aprovizionarea s'a făcut prin convoiuri de cai şi catîri, purtînd în desagi pe spate proviziuni cît puteau să ducă. Zilnic treceau soldaţi ducînd fie care de căpăstru cîte 5—6 asemenea cai, slabi, abia tîrîndu-se, în urma omului care abia mergea.

Sistemul acesta de aprovizionare ne arată pentru ce oştirile de la Ceatalgea au rezistat, fiind că le ajungeau mai lesne proviziile aproape de Constantinopol, pe cînd oştirile din Tracia au stat 2 zile absolut flămînde la Lule-Burgas.

Din toate acestea se vede că armata turcească, lipsită de ofiţeri, subminată de luptele politice, nedisciplinată şi neaprovizionată, nu putea de cît să contra semneze decretul providenţei, care hotărise peirea Islamului.

Sg.

Scrisori din Bucovina

De la corespondentul nostru special

Convocarea Dietei

Cernăuţi 14 Decembrie

Peste cîte va zile parlamentul Bucovinean va fi convocat din nou pentru o sesiune scurtă în care se va rezolva o chestiune pe cît de importantă pe atît şi de complicată, e vorba de afacerea sanărilor financiare a băncilor cooperative, care afacere, preocupă de aproape 2 ani întreaga populaţie. Mereu se vorbeşte de cercetări, de viitor şi vinovaţi şi afacerea rămîne tot nerezolvată, ameninţînd din moment în moment cu o catastrofă teribilă întreaga viaţă economică de la noi, care în ultimul timp a ajuns atît de precară, în cît dacă statul nu va interveni de urgenţă cu mijloace corespunzătoare, va izbucni o criză care n'a bîntuit în această provincie nici în timpurile chiar cele mai grele.

Pe ziua de 27 Decembrie st. n, dieta îşi va începe activitatea.

Primul punct din ordinea de zi este chestiunea financiară a băncilor cooperative, care a ramas nevotate în trecuta sesiune, din cauza opoziţiei duse de clubul democrat-romîn

De astă-dată însă — după cum transpiră din cercurile politice, — acest proect va fi votat irevocabil căci aproape toţi deputaţii sunt decişi să se isprăvească odată, cu acest scandal ruşinos, care a compromis întreaga viaţă publică locală.

Toţi sunt convinşi că e prea tîrziu de a se comta acum vinovaţii, care în ori ce caz au operat în aşa fel ca nimeni şi nimic să nu-mi poată descoperi, şi, că datoria morală a tuturor reprezentanţilor poporului este să intervie şi să evite cu orice preţ o eventuală calamitate financiară în ţară.

Aşa dar toată lumea politică e de părere unanimă, ca proiectul sanărilor să se voteze şi astfel să se închidă odată pentru totdeauna acest capitol ruşinos.

Partidul naţional romîn, care la început a cercat să combată proiectul, a renunţat la aceasta, graţie intervenţiei guvernului care a promis o revisiune strictă a registrelor băncilor acelora a căror finanţe sunt derutate, dar din această cauză partidul democrat-romîn a luat ofensiva, susţinînd că nu va aproba niciodată ca din această afacere financiar-economică, să se facă o chestie politică şi că va combate la extrem aceasta intenţiune, care e vădită în toată acţiunea partidului naţional Aşa dar, toată opoziţiunea proiectului o duc numai democraţii-romîni, dar cum ei sunt în număr restrîns de tot, se crede că proiectul va fi votat cu mare majoritate, într'o singură şedinţă chiar.

Comisiunea aleasă de trecuta majoritate dietală, de a cerceta scriptele centralelor romîne şi rutene şi-a depus raportul, care a fost întocmit cu multă seriozitate şi din care reiesă aceleaşi lucruri cunoscute deja dinainte. Aşa dar că nici această comisiune n'a putut descoperi ceva nou care să producă o oare care senzaţie politică.

Faţă de această nesiguranţă, cei mai mulţi deputaţi, sunt decişi să intervie cu toată energia ca proiectul să fie votat aşa precum a fost întocmit de guvern şi să nu ţie seamă de obstrucţia democraţilor, cari văzîndu-se isolaţi, în cele din urmă, vor fi siliţi să se supuie majorităţii.

In ori ce caz însă şedinţele promit a fi foarte importante şi se prevăd discuţiuni violente.

Guvernorul ţării însă, îşi dă mare silinţă să calmeze spiritele şi să asigure astfel dinainte o majoritate puternică. Şi cercurile guvernamentale s'au plictisit cu această afacere care a paralizat tot aparatul administrativ şi a pus autorităţile în imposibilitate de a-şi îndeplini menirea stipulată de lege, faţă de multiplele probleme economice ce sunt de rezolvat, mai cu seamă acum, cînd enorma criză financiară a pieţei a atins apogeul.

Toţi sunt decişi să ducă opera de sanare la bun sfîrşit. De asemenea şi întreaga populaţie aşteaptă cu încordare resultatul actualei sesiuni Dietale, ca în urmă, să poată cere şi resolvarea celorlalte probleme arzătoare de la ordinea zilei, cari sunt în legătură cu buna desvoltare economică a ţării.

Iată deci, că actuala sesiune a Dietei Bucovinei, presintă o importanţă foarte mare. Vom vedea însă, dacă cei în drept îşi înţeleg pe deplin misiunea şi îşi iau rol de representaţi ai poporului în mod serios.

Gama

INFORMAŢII

SOCIETATEA „PROPAŞIREA IAŞILOR"

In urma mai multor consfătuiri, ce au avut loc pentru crearea unei societăţi în scop de a se rîdica oraşul nostru sub raport sanitar, cultural, economic, comercial, artistic etc. s'a decis întocmirea unor statute, care se facă închegarea necesară pentru aceasta.

In întrunirea ce s'a ţinut Duminică 9 ale curentei luni, mai mulţi cetăţeni adunaţi în saloanele d-lui avocat G. S. Cristofor, au ascultat cele cuprinse în Statute şi doritori a vedea cît mai curînd înfiinţată o atare societate, de a cărei utilitate toţi erau convinşi, le-au semnat, dîndu-i astfel fiinţă.

Numărul celor prezenţi era cam vr'o 25 persoane. S'a lăsat de o parte calificarea societăţii de comercială, calificare asupra căreia se făceau discuţiuni interminabile. Din practica lucrului se va vedea mai tîrziu, dacă n'ar fi util a se veni la o atare formă.

Statutele prevăd înfiinţarea a şase secţiuni, cu atribuţiunile lor şi cu administraţie specială. Societatea în complectul ei, are de asemenea administraţia sa.

S'a decis ca Statutele astfel întocmite să se tipărească şi să se trimită locuitorilor din oraşul nostru, însoţite de un apel în care se va arăta folosul societăţii. In apel se va arăta că Statutele, pe ici colea pot avea imperfecţiuni, e bine însă ca lucrarea societăţii să înceapă cît mai din vreme. Cît despre îndreptări ele vor putea fi semnalate de cei ce aderă la Societate şi la timp a se introduce în Statute.

După ce se vor strînge adăugiri. Se va organiza o mare întrunire a societarilor, cînd se va proceda la întocmirea secţiunilor alegîndu-se membrii consiliilor ce au a le administra. Tot atunci se va alege Preşedintele societăţei, casierul general şi secretarul general.

V. I. R.

Economice.—In Iaşi de la 1 Octombrie pînă la 1 Noembrie s'a făcut următoarea mişcare în situaţia pieţei: s'au înscris noi firme, 21 individuale şi 7 sociale; s'au admis 7 moratorii; s'au declarat 13 falimente; s'au făcut 3 lichidări de firme sociale.

— O idee de situaţiunea economică de astăzi a ţărei ne poate da comparaţiunea ce facem mai jos între rezultatele mişcărei economice din luna Octombrie a. c. şi între cele ale epocei corespunzătoare din anul trecut.

Incasări fiscale: vămi, 5,544,152 fr.; taxe de port 299,430 fr.; fond comunal 494,043 fr. din a. c. faţă de 360,493 fr. vămi; 153.464 fr. taxe de port; şi 96,000 fr. fond comunal ale anului trecut.

Export: cereale 193,356 tone faţă 411,311 tone din anul trecut, deci o diminuare de 217,955 tone; făinuri 8,139 tone faţă de 8,917, un minus de 778 tone; tărîţă 5,840 tone faţă de 4,211, deci o diferenţă de 1629 tone în raport cu anul trecut: petroleu şi derivate 61,401,101 kgr. faţă de 96,478,814 kgr. din anul trecut, o diminuare deci de 35 milioane kgr. într'o singură lună.

Tezaur: 45,714,000 fr. în raport cu 47,624,000 din anul trecut, ceia ce înseamă o scădere de 1,910,000 fr.

Este ştiut că principala pricină care a determinat aceste scăderi este oprirea navigaţiei din cauza războiului.

Neajunsul constatate la emiterea mandatelor.— Direcţiunea generală a poştelor, telegrafelor şi telefoanelor, a adresat următoarea circulară tuturor oficiilor, biurourilor autorizate, agenţiilor speciale, gărilor şi inspectoratelor regionale;

Cu ocazia efectuărei controlei mandatelor s'a observat că cea mai mare parte din oficii, nesocotind dispoziţiunile art. 126 din regulament, achită şi înaintează direcţiunii mandate cu corecturi, răsături sau adăugiri de cifre; mandate a căror valoare nu este aceeaşi în toate rubricile, mandate neînvestite cu sigiliul cu armele ţării sau cu stampila de zi; mandate fără număr de înregistrare; mandate nesemnate de amploiaţii emitenţi şi mandate nesemnate de cei în drept pentru primirea sumelor.

De asemenea s'a mai observat că se achită unele mandate din Ungaria, Germania, etc., cari în rubrica „bon pour" n'au suma exprimată în lei şi bani; unele cari au sumele scrise în kronen şi filler; iar altele cu sumele corectate şi necertificate.

Toate aceste neregularităţi, provocînd neajunsuri controlei şi aceasta mai cu osebire cînd există nepotriviri de sume, căci trebue să se facă cercetări pentru a se stabili adevărata valoare a mandatelor, sunteţi învitaţi a lua măsuri ca personalul care manipulează mandatele să se conformeze pe viitor strict dispoziţiunilor art. 126 din regulament, achitînd numai mandatele cari vor fi emise în condiţiunile prevăzute de acest articol; iar pe cele cari sunt în neregulă să le înapoeze imediat la origină, spre a fi puse în regulă, referind direcţiunei cazurile cari s'ar repeta de unele oficii.

In acelaş timp veţi cunoaşte că controla a dispus de a nu admite de bune măsuri ca achitate de cît mandatele emise, în mod regulat, iar direcţiunea va lua măsuri contra personalului plătitor, care nu va ţine cont de dispozitiunile regulamentului.

Eri s'a efectuat alegerea pentru colegiul al doilea judeţean. Au votat 1000 alegători, lista guvernamentală singura ce a fost prezentată, a fost declarată aleasă.

Au fost numiţi contabili în materie şi bani: d. căpitan Cernea Panait la batalionul IV vînători şi d. loct. Costache Stere, la acelaşi batalion.

Soc. Creditului Func. Urban DIN IAŞI

La 15 | 28 Decembrie 912, se va ţine concurs pentru ocuparea unui post de copist, la serviciul contabilităţii.

Concurenţii trebue să satisfacă următoarele condiţii:

1) Să fie absolvenţi de liceu sau a uneşcoale superioare de comerţ, şi

2) Să dovedească că au satisfăcut legea recrutării.

D. profesor dr. Toma Ionescu, rectorul Universităţii din Bucureşti, a primit următoarea telegramă din Stara Zagora:

„Ofiţerii şi soldaţii răniţi în războiul de liberare, operaţi de chirugii romîni cu stovaină, exprimă cea mai mare mulţamire pentru geniala descoperire a Stovainei de către marele profesor şi chirurg Toma Ionescu, care a adus atîta bine omenirei suferinde.

(ss) *Ofiţerii şi soldaţii răniţi*".

*

Cu atît mai mult această ştire ne face plăcere cu cît ampoulele Syneză cu stovaină sunt fabricate de dr. N, A. Racovitz din Iaşi în cunoscutul laborator de produse chimice L'atome. Sistemul Racovitz au fost brevetat în toate ţările europene făcînd ca rahianestezia cu stovaină Prof. T. Ionescu să fie aplicabilă instantaneu.

Cu privire la candidaturile independentd în alegerile comunale din Bucureşti, scrie *Ordinea*;

Ceea ce pînă azi era numai un zvon a devenit o realitate. In contra listei conservatoare şi conservator-democrate la alegerile comunale, în fruntea căreia se va găsi d. dr. C. Istrati, va figura o listă propusă de oamenii cinstiţi ai Capitalei.

S'ar fi putut adăuga — după aceeaşi logică — lista oameniler cinstiţi şi a oamenilor de caracter din Capitala Ţări.

Aseară a avut loc chiar o întrunire în casele d-lui I. Pake Protopopescu la care s,a făcut propagandă în favoarea listei oamenilor cinstiţi. S'a recomandat mult scoaterea politicei dela comună.

In contra politicei s'a ridicat cu toată energia simpaticul conservator-democrat Jean Th. Florescu, omul care prin tot trecutnl lui a dat dovadă că atunci cînd a fost vorba de interesul partizanilor, a exclus politica.

Au mai vorbit pentru lista oamenilor cinsiţi d-nii maior Pastia, Radu Dragomirescu, Petreanu şi Stănescu.

S'a promis şi sprijinul fratelui d-lui Ionel Protopopescu Pake pentru rezolvarea chestiunei tramvaielor.

Intrunirea s'a sfîrşit la orele 11.

Lista de subscripţie pentru aeroplanul „Iaşul"

D-na Ana Conta-Kernbach	60 lei
D. Stefan Negruţi	500 „
D. Lupu Weinsengrün	30 „
D. Cristea T. Cristea	500 „
Banca Moldovei	200 „
D. Gh. Calmuski	20 „
D. Dr. Ilie Stroici	500 „
D. Grigore Iamandi	500 „
D. dr. Gh. Proca, profesor la facultatea de medicină din Bucureşti	100 „
D. Nicu Stroici	300 „
D. N. Corjescu	100 „
D-na Lt.-Colonel Cătuneanu	6 „
D-ra Beatrice Trantomir, prof.	2.50
D-ra Ida Ienescu, profesoară	2.50
Banca populară „Leul"	20 „
D. D. Brudea	5 „
D-na Zenobia Botez, subdirectoare la şcoala Elena Doamna—Bucureşti	20 „
D. Teodosie Motăş	20 „
Şcoala de fete din Iaşi, Elena Doamna, prin d-na Motăş, directoare	50 „
D-na Emilia Humpel	100 „
D-na Elena Omer Popovici	20 „
D na Elena Conta	25 „
D-ra Mariana Kernbach	15 „
D. Leon Horga	5 „
D-na Lucreţia Dimachi	10 „
D. Petrea Nicolau	50 „

Banii au a se adresa d-lui Victor Fara la Prefectura de judeţ.

Laboratorul de Analize Medicale şi Industriale

Doctor A. Ratianu

Chimist diplomat de la Universitatea din Geneva

— IAŞI — Strada Cuza-Vodă (Golia) 46 — IAŞI —

Execută: Analize complecte de urină, chimice şi microscopice; Analize chimice şi microbiologice de lapte de la doici; Analize bacteriologice de spute asupra bacilului tuberculozei; Analize de secreţiuni Uretrale asupra Gonococilor Neiser; Analize alimentare de Vinuri, lapte, făinuri etc. Analize de stofe din punct de vedere a compoziţiei şi a conţinutului în lînă, bumbac sau matasă, etc. etc.

Ultime Informaţii

Privitor la interminabilele zvonuri de mobilizare, confratele *la Roumanie* publică următoarele :

E bine să se ştie că Romînia nu va mobiliza decît atunci cînd va hotărî să intre imediat în război. Acctualminte nu există nici un motiv de război.

D. A. A. Badareu, ministrul lucrărilor publice, va sosi mîine dimineaţă, în localitate.

D. Ministru se va întreţine cu prietini, la clubul conservator-democrat, între orele 5—7 seara.

De la Consiliul de războiu

Procesele d-lor colonel Mayer şi maior Pastia

Inaintea consiliului nostru de războiu s'a înfăţişat astăzi spre judecare importantul proces al fraudelor comise cu ocazia recrutărilor din judeţul Neamţ.

La orele 9 dimineaţă se compune consiliul în modul următor : d-nii generali Rascu, Popovici şi Mustaţă şi din colonelii Burghele şi Patraşcu.

Fotoliul comisarului regal e ocupat de colonelul Belinscki, asistat de comisarul regal al consiliului, d. maior Dimitriu.

D. colonel dr. Mayer, acuzatul, e asistat de d. general dr. Papilian, d. colonel Berendei, căpitan Ionescu din marele stat major şi d-nii avocaţi Vespasian I. Pella şi Eugen Herovanu.

D. maior Pastia, cel de al doilea acuzat e asistat de maiorul Fărcăşanu şi d. avocat Vesp. I. Pella.

Asistă foarte numeros public, alcătuit în mare parte din militari.

La apelul nominal al martorilor răspund 50.

Grefierul citeşte ordonanţa de dare în judecată, redactată de colonelul Romanescu, în urma anchetei generalului Presan. Sunt 8 puncte de acuzare. In urmă d. general Raşcu ia interogatorul acuzaţilor.

D. colonel Mayer, răspunde la toate punctele de acuzare. Atingător la învinuirea că n'ar fi măsurat toracele exact, d. Mayer răspunde că s'a conformat în totul dispoziţiilor legei, care prevede că toţi cei ce au mai puţin de 75 cm. urmează a fi scutiţi. D-sa spune că n'a ştiut că dimensiunea a fost provocată de recrut şi nu ar fi naturală.

Preşedintele întreabă dacă n'ar exista vre-un mijloc pentru a nu fi păcălit de recrut.

Acuzatul răspunde că dacă ar fi avut vre-un denunţ, da, ar fi putut, dar altfel nu este ţinut a bănui pe toţi, de netrebnicia de a căuta să fugă de armată. Legea îmi cere categoric să dispensez pe toţi cei care n'ating măsurătorile legale şi atta tot.

In ce priveşte scutirile pentru infirmităţile sau boalele recruţilor, inculpatul arată că a procedat potrivit ştiinţei şi experienţei sale îndelungate de medic. Toţi scutiţii de d-sa de boale, au fost scutiţi pentru bolile prevăzute de lege şi autorităţi.

Preşed.—Nu e un mijloc de a te convinge dacă boala fie-căruia nu e de natură de a-i atrage scutirea ?

Acuzatul.—Ba da ; e mijlocul sigur, de a recruta absolut pe toţi la olaltă. Dar nu acesta e interesul oştirei. Armata nu are nevoie de invalizi.

Preşed.—Dar n'ai avut vre o bănuială dacă boala nu-i de natură a-l face impropriu oştirei ?

Acuzat.—Nici una.

General Musteaţă.—Un articol din lege prevede că în caz de bănuială a medicului recrutor, bolnavul trebue trimis la spitalul militar.

Acuz.—Da. Dar eu n'am avut bănuială.

Privitor la amînările recruţilor debili, acuzatul explică fie-care caz în parte.

Dacă de la o amînare la alta, tînărul amînat a cîştigat în greutate, aceasta nu se putea prevedea.

Col. Patraşcu întreabă pe acuzat dacă mai are de a răspunde la acuzările aduse şi d. col. Mayer spune, că la punctele principale a răspuns şi la chestiunile de detalii va da pe rînd toate lămuririle.

D. Comisar Regal.—Dar pe tînărul Iacobovici declarat bolnav de takicardie de ce l'ai scutit ?

Acuzat.—Pentru că era debil pe lîngă că era şi takicardiac — şi deci trebuia scutit.

Comisarul regal mai pune cîteva întrebări şi primeşte cuvenitele explicaţii, după care şedinţa de dimineaţă se suspendă, urmînd a se redeschide la orele 3 d. a.

Curtea de Apel secţia II-a s'a pronunţat azi, în procesul de reziliare de contract, privitor la vila Cogălniceanu, admiţînd apelul d-nei Tataru şi reziliînd contractul de arendare, dintre interzisul Macri şi d. Venlamin Coătachi.

Secţiunea muzicală a societăţii de gimnastică, sport şi muzică din Iaşi, organizează o mare serată muzicală-dansantă pentru seara de 20 c.

Programul seratei este foarte variat şi bogat.

Hramul bisericei Sf. Spiridon

Serviciul religios.— Cuvîntările.— Tuasturile. —

Cu o deosebită solemnitate, s'a serbat azi hramul bisericei sf. Spiridon.

Biserica, redechisă azi, a fost prea puţin încăpătoare, pentru a cuprinde toată lumea ce venise să ia parte la serbare.

Interiorul bisericei a fost cu totul renovată, asemenea şi picturele.

O impresie escelentă producţie lumina electrică, care înlocueşte lumănările bisericeşti de odinioară. Serviciul religios a fost oficiat de P. S. S. Archiereul Vartolomeu Stănescu, înconjurat de tot clerul distins al bisericei.

Respunsurile au fost date de excelentul cor, — adevarate concerte religioase, ascultate cu evlavie şi plăcere.

*

Părintele Gotcu, a rostit în biserică o predică interesantă, vorbind despre alcătuirea sufletului nostru, pentru că prin puterea sufletului stăpânim lumea — şi aceasta pentru că sufletul este însuşi chipul lui D-zeu.

Totul trăeşte după legile hotărîte de D-zeu şi de aceea remîn de a pururea frumoase. Pe această temă, şi pe „iubirea aproapelui tău ca pe tine însuţi", distinsul preot, a aratat marea binefacere creată de pioşii donatori, cari prin biserică au înobilat sufletul şi prin spitale au căutat şi vie în ajutorul celor suferinzi.

„Serbătorind pe Sf. Ierarh Spiridon marele epitrop şi ocrotitor al aşezămintelor de bine facere din ţara noastră să-l rugăm, ca cu mîna tare şi cu braţ înalt, să străjuiască zestrea suferinzilor şi nenorociţilor.

*

Terminîndu-se slujba religioasă, toţi invitaţii s'au urcat în saloanele epitropiei unde a avut loc o recepţie splendidă.

Onorurile casei fiind făcute de către d-nii epitropi Doctor Riegler, N. Pogonatu şi Cristea T. Cristea.

Printre persoanele presente am remarcat pe d-nii dr. Bacaloglu, Manicatide, Bejan, Demetriade, d-ra Leon, Neculaescu Botez, Nogel, Stroja, Prefect de poliţie, Longhinescu, Chirilovici, d-na Aslan, etc.

D. Ştefan Negruţi, Prefect de judeţ, fiind indispus, a fost representat prin d. G. Botez, directorul Prefecturei.

Azistă de asemenea toţi funcţionarii Casei, şi un mare număr de persoane invitate.

Participă de asemenea o delegaţie din partea epitropiei spitalului israelit.

*

D. epitrop N. Pogonatu rosteşte cuvîntarea următoare :

D. Nicu Pogonatu, după ce relevă caracterul solemnităţei de azi, spune că în trecut era şi mai impozantă, prin aceia că atunci donatorii aprobau până şi budgetul Casei, şi puteau astfel aprecia mai bine tot ce se făcea în interesul suferinzilor.

Face apoi istoricul creărei acestui mare aşezământ, care la 1765 număra 36 de paturi, iar în 1910 a îngrijit 15475 bolnavi, şi a dat consultaţii gratuite la 89,669 de suferinzi.

Trece în revistă toate marile îmbunătăţiri ce s'au făcut şi spune că trebue scuzaţi acei epitropi, cari poate au făcut cheltueli exagerate, însă care erau în avantajul instituţiunei. E de preferat o atare administraţie, de cît una de o economie nechibzuită.

Azi spitalele Sf. Spiridon fac serviciul de asistenţă publică în întreaga Moldovă.

D-sa relevă cu tristeţă ravagiile mortalităţei printre copii din institutul Gregorian şi promite, ca împreună cu colegii d-sale, să muncească pentru binele instituţiunei.

Ne va face o plăcere de a reproduce în numărul nostru de mâine, în întregime admirabilul discurs rostit de către d-l Nicu Pogonatu.

*

După cuvântarea mult aplaudată a d-lui Pogonatu, ia cuvântul d-l dr. Riegler.

D-sa începe prin a releva greutăţile din anul trecut, cari au fost învinse, mulţămită concursului dat de foştii epitropi, d-rii Cristofor, Ivaşcu şi Sion.

Multe însă încă sunt de făcut, pe care epitropia speră să le realizeze, şi constată cu plăcere că noii săi colegi, d-nii Pogonatu şi Cristea T. Cristea sunt luminaţi de aceiaşi năzuinţă.

Face apoi istoricul creărei aşezămintelor Sf. Spiridon, dintre care biserica are o vechime de 208 ani, iar spitalul de 155 ani.

In primul rând epitropia s'a gândit la îmbunătăţirea aşezămintelor istorice, singurele care dau posibilitatea de a se cultiva iubirea de patrie.

In acest sentiment şi după îndemnul Mitropolitului Moldovei, s'a procedat la renovarea mănăstirei de la Resboieni, care se găsea într'o stare deplorabilă.

Biserica sf. Spiridon se găsea deaseminea într'o stare rea. Ea a fost renovată şi s'a introdus azi lumina electrică, care înlocueşte lumănările, care nu erau nici estetice şi dăunau şi sănătatea credincioşilor. Această mare reformă ştiinţifică, s'a făcut cu asentimentul I. P. S. S. Mitropolitului Moldovei şi a celorlalţi înalţi Prelaţi.

Aminteşte de moartea regretaţilor : căpitanul Ghica şi doctor Leon Sculy.

D. dr. Riegler, aminteşte de marele îmbunătăţiri făcute, între care iniţiativa pentru reclădirea bisericei din Slănic complectarea Maternităţei, Pavilionul de izolare şi Pavilionul pentru boalele de copii.

Insistă apoi asupra noului regulament prin care s'a reînoit personalul medicilor secundari, reformă combătută, dar azi aprobată de toată lumea.

S'au înfiinţat un serviciu de statistică, şi o grădină frumoasă, care serveşte de recreaţie pentru bolnavi.

Urmează acum să lărgim colegiul medical, şi în care să intre şi profesorii.

D. dr. Riegler, insistă asupra moşiilor din Besarabia, chestie care urmează să fie tranşată. Arată, că a răspuns la toate obiecţiunile, făcute de guvernul rusesc, dovedind drepturile netăgăduite ale Spiridoniei.

Una din marele reforme realizate, a fost arendarea moşiilor către ţerani şi s'a dovedit cu prisosinţă, că ţeranul romîn nu e nici beţiv, nici indolent şi că este cel mai bun arendaş.

D. dr. Riegler, după ce arată că azi averea Spiridoniei, e aproape de 100 milioane, mulţumeşte tuturor pentru concursul ce dau acestei instituţiuni.

Publicul aplaudă cuvîntarea d-lui dr Riegler.

*

P. S. Arhiereul Vartolomeu Stănescu, relevă marea operă filantropică făcută de donatori, şi declhră, în numele I. P. S. S. Mitropolitul Moldovei, de tot concursul ce va da operei întreprinsă de epitropi,

*

D. dr. Bejan, spune că mortalitatea printre copii institutului Gregorian, nu se datoreşte lipsei de îngrijire medicale, ci lipsei de îngriiire din partea crescătoarelor şi a supravegherei din partea revizorilor.

D-sa mai afirmă, că crescătoarele schimbă pînă şi copii, şi despre un caz recent va seziza parchetul.

*

Cuvîntările fiind terminate, se oferă şampanie.

Arhiereul Bartolomeu Stănescu rădică cel dintâi tuast pentru M. S. Regele şi familia regală.

D, epitrop N. Pogonat, spune că, autorizat de d. Al. A. Badareu, ministrul lucrărilor publice. atît de bine cunoscut pentru dragostea sa pentru acest oraş, rădică în numele ministrului un tuast, pentru toţi acei, cari contribue la propăşirea instituţiei Sf. Spiridon.

*

Invitaţii, vizitează apoi diferitele instalaţiuni noi ale spitalului central.

D. dr. C. Parhon a fost numit, pe ziua de zece Decembrie profesor la noua catedră de boli mintale de la facultatea, de modicină din Iaşi.

Comisiunea de echivalare a verificat diplomele de bacalaureat ale domnilor I. G. Olimp, Leon Stoicescu şi diaconului D. Mihailescu.

Următorii au fost aprobaţi, pe ziua de 1 Ianuarie 1913 conferinţiari suplinitori la universitatea din Iaşi : d-nii dr. P. Bogdan la cursul special de electrotechnică ; inginer V. Carp la cursul de maşini technice şi desemn industrial ; iginer Casetti cursul de maşini electrice şi de staţiuni centrale electrice, d. Vidrighiciu cursul de instalaţiuni electrice ; d. Agricola Cardaş pentru cursul de zotehnie şi economie rurală.

Domnul dr. Gutman a cerut să fie declarată în stare de faliment firma bijutieră Zusman, din Iaşi str. Ştefan cel Mare.

Proprietarul teatrului Popovici din Botoşani a luat dispoziţia ca un număr de eleve din şcoalele din acel oraş să aibă intrarea gratuită, în fie-care Joi, la cinematograful acelui teatru.

Fapta d-lui Popovici merită toată laudă,

Domnul A. D. Atanasiu, profesor de perspectivă la şcoala de Belle Arte din Iaşi, a fost numit inspector de desemn, în locul d-lui Varbulea, demisionat.

Doamna Henrietta V. Munteanu, institutoare la şcoala de băieţi No. 6 din Iaşi, se deleagă de la 1 Decembrie c. la 1 Aprilie 1913, cu inspectarea lucrului de mînă la şcoalele primare de fete din Bucureşti.

Tribunalul comercial a admis astăzi, cererea de moratoriu, cerută de Lazăr Rotenberg, postavărie din localitate, sub firma la „Port Arthur".

Curtea de Apel, secţia II, în complectul ei, a judecat azi apelul, făcut de fraţii Herşcovici, împotriva sentinţei tribunalului secţia III, care li-a respins cererea de moratoriu, precum şi apelul făcut de numiţi, prin care au fost declaraţi în faliment, de acelaşi tribunal.

Curtea, a admis ambele apele apeluri, a acordat moratoriul, numind o comisiune compusă din Băncile Iaşilor, Moldova şi Casa de scont, şi a rădicat starea de faliment a numiţilor.

Reprezentaţia dată în beneficiul societăţii „Cantina Scolară" în seara de 5 Decembrie la Teatrul Naţional, cu piesa Narcis a produs la încasări 1512 lei, scăzînd cheltuel rămîne un beneficiu de 1192 lei.

Comitetul soçietăţii „Cantina Scolară", aduce vii mulţumiri Onor. Comitet teatral, d-nelor şi d-lor artişti, cari au reprezintat această piesă ; d-lui Director al liceului internat, pentru că a îngăduit şi clevilor de au cîntat în fanfară între acte: de asemenea tuturor persoanelor cari au contribuit să se capete acest frumos beneficiu.

A 35-a aniversare dela luarea Plevnei, măreţele serbări din capitală cari au avut loc la sfîrşitul lunei trecute şi la cari au azistat Majestatea Regele, Familia Princiară şi augustul oaspete Marele duce Nicolae Mihailovici, au fost cinematografic înregistrate şi astă-seară Mercuri ele vor fi absolut fidel proectate pe ecranul din Sala Circului Sidoli.

In noul program al Cinematografului din Sala Sidoli de astă-seară Mercuri, mai sunt cuprinse :

Jurământul unui jucător, scene comice de moravuri pariziene.

Recunoştinţa colonelului, splendidă desfăşurare dramatică în două părţi.

Groaznicul incendiu dela Stuadart-Oila din New.York, vederi fidel luat în regiunile catastrofei.

Flacăra răzbunătoare. Măreaţă desfăşurare însufleţită, ale cărei scene principale se desfăşoară în plin aer. Rolul principal îl interpretează d. Grand dela Comedia Franceză din Paris. Cuprinde două mari părţi.

Duminicile şi sărbătorile vor fi date câte două matineuri : La 3 ore şi la 5¾.

Subsemnata Constanţa Gr. Ghyka din Iaşi declar că am revocat d-lui avocat Raul Crăciun din Iaşi ori-ce mandat şi în special procura autentică de Trib. Iaşi No. 2273 | 13, Iulie 1912 prin care îi confeream dreptul general de representare şi de încasare.

Constanţa Gr. Ghyka

Dela 1 Decembrie produsele Debitelor Badareu se vînd cu următoarele preţuri

	Litru	Kgr.
Unt pentru masă şi cafea		6.00
Smîntînă dulce centrifugată	2.80	
Unt proaspăt pentru gătit		3.60
Brînză proaspătă de vaci		1.—
Brînză de oi de putină		1.60
Brînză de munte		2,—
Brînză de munte de toamnă		2.60
Ouă proaspete	11 lei suta	
Lapte dulce proaspăt se găseşte în fie-care dimineaţă şi seara litrul		0.40
Caşcaval grecesc		2.80
Brînză de burduf		2.80
Caşcaval de Penteleu		3.00

Se găsesc zilnic paseri tăiate 2 lei kg.

De asemenea s'au pus în vînzare vinuri cu următoarele preţuri :

	Litrul
Vin alb vechiu	1.—
Vin negru vechiu	1.—
Vin alb negru si superior	1.20
Vin Cotnar şi Bordeaux	1.60
Vin Cotnar şi Bordeaux supcrior	2.—
Vin otonel tămăios	2.40

Toate calităţile de vinuri superioare se vînd cu litrul şi în sticle înfundate.

ULTIMA ORA

Telegrafice şi Telefoniee

Bucureşti 12 Decembrie

Corpurile Legiuitoare

CAMERA

Bucureşti. — La Cameră s'au anunţat două înterpelări. Una din partea d-lui Rădulescu-Motru, adresată ministrului de instrucţie, asupra sacrificiilor pe care le face Statul pentru edueaţia naţională, faţă de sacrificiile ce le face pentru armată.

*

A doua înterpelare anunţată e a d-lui Stelian Popescu, care a cerut statistica judecătorilor de ocoale, pentru a propune organizarea grefelor de la aceste judecătorii.

*

S'a procedat apoi la alegerea comisiunei comunale şi de petiţiuni.

Alegerile comunale din Capitală

Bucureşti. — Azi a avut loc o întrevedere între d-nii Tache Ionescu şi Jean Th. Florescu.

In urma acestei întrevederi, d, Florescu a renunţat la candidatura independentă, ce anunţase pentru alegerile comunale.

Discuţia la Mesagiu

Bucureşti. — Discuţia la Mesagiu urmează să aibă loc Vineri la Senat.

Inainte însă, d. Titu Maiorescu, prim ministru, va face un apel la minoritate şi majoritate, de a renunţa la ori ce discuţie a Mesagiului, de oare ce faţă cu stadiul tratativelor nu-i va fi cu putinţă de a urma pe oratorii, pentru a da explicaţiuni dorite.

D. Ionel Brătianu în numelo minorităţei, va face o declaraţiune că renunţă la discuţia Mesagiului.

La Cameră, discuţia la Mesagiu urmează să înceapă Sîmbătă.

Probabil că vor lua cuvîntul d-nii Iorga şi Ionaş Grădişteanu.

Ministru în vacanţă

Bucureşti.—D. Take Ionescu, ministru de interne, pleacă Duminică în străinătate, pe timpul vacanţei parlamentare.

D Disescu, ministru de instrucţie, pleacă Luni.

La senatul universitar

Bucureşti.—Senatul universitar a admis aseară pe d. C. C. Arion, ca profesor la catedra vacantă de drept comercial.

Incidentul de pe vaporul Dacia

Constantinopole.—Eri în momentul plecărei vaporului român Dacia spre Constanţa. un incident a avut loc între d-nii Papa Costa, dragmanul Consulatului român, şi studentul turc Emin Mehmed.

Incidentul s'a aplanat însă. mulţumită personalului vaporului.

Ruperea tratativelor de pace

Londra. —Până şi relaţiile personale între delegaţii balcanici şi cei turci s'au întrerupt. Acum delegaţii nu corespund de cât prin scris.

Cauza acestei neînţelegeri este delimitarea Salonicului, cerută cu stăruinţă de opinia publică bulgară.

Incidentul dela frontiera romîno-bulgară

Bucureşti.—Unele ziare au înregistrat ştirea despre un incident la frontiera romîno-bulgară.

Faptul e cu desăvîrşire neexact.

Misiunea d-lui Mişu

Bucureşti. — Ziarul „Adevărul" afirmă, că azi d. Mişu, va relua la Londra convorbirile cu d. Daneff, avînd ca misiune de a înlătura ori ce tendinţă de trăgănare, din partea Bulgariei.

INŞTIINŢARE

Retrăgîndu-mă din afacerea fratelui meu C. Aberman la care am fost asociat, am onoare a inştiinţa pe onor. clientelă că am deschis un Magazin de Librărie, Papeterie şi Tipografie pe contul meu propriu sub firma mea I. Aberman, Iaşi strada Stefan cel mare 39, vis-a-vis de Mitropolie şi neavînd nici o relaţie cu firma C. Aberman.

Sunt asortat cu articolele referitoare la această Branşă şi sper că onorata clientelă îmi va da tot concursul ; sunt în poziţiune a vinde mai ieftin de cît ori unde, şi pe lîngă toate articolele am adus şi un stok mare de ornamente pentru Pom de Crăciun, asemenea şi Jucării de copii pentru Anul nou, pe cari le vînd cu un preţ foarte ieftin.

Cu stimă, **I ABERMAN**

Grigore Dimitrescu

profesor universitar, fost magistrat

AVOCAT

ALEEA PRINCESA MARIA — IAŞI

Dr. Suzana GROSSI

Asistentă la clinica obstetricală

BOLI DE FEMEI—FACERI

— Iaşi.—Strada Anastasie Panu —

BYRRH Cel mai bun VIN TONIC ŞI APERITIV

PREMIAT La toate dispoziţiunile din lume şi la expoziţiunea generală romînă din 1906. (82 medalii)

BYRRH

Vînzare anuală 7 Milioane BUTELII

VIOLET FRERES (THUIR) FRANŢA
I. VIOLET Succesor
De vînzare la toate magazile de consum din ţară

Poimîne

Vineri **14** Decembr.

Incepe tragerea Clasei I-i
a Loteriei privilegiate
pe clase a
Regatului Romîn

1|8 LOZ Lei **1.50**

1|4 Lei 3.—1|2 Lei 6.—1|1 Lei 12.

Cel mai mare câştig eventual:

LEI 900.000

Cumparaţi de urgenţă

ultimile lozuri norocoase

Rob. Th. SCHRODER

BUCUREŞTI

Centrala: Calea Victoriei 97

Sucursale: Calea Victoriei 50 Calea Griviţei 96 Str. Lipscani 72

BOTOŞANI Calea Naţională 203;
IAŞI Str. Ştefan cel Mare 8;
GALAŢI Str. Domnească 14.
CRAIOVA Str. Unirii 69;
BRAILA Piaţa Sf. Archangheli (Casa Rally);
PLOEŞTI Str. Basarabilor 1

Renumitele PLUGURI
intreg de oţel bătut
marca PORO MISTREŢ
DIN FABRICA
Gebrüder Eberhardt Ulm

a) cu 1, 2 şi mai multe brazde
b) speciale de vie
c) speciale de prăşit

Maşini de secerat de Mc. CORMIC precum şi alte maşini şi unelte agricole, permanent în depozit la

Fraţii Bachstez, Iaşi

Magasinul Conservatorului
IAŞI—Strada Lăpuşneanu 32—IAŞI

NOTE de MUZICA

ASORTIMENT complect după Programa Conservatorului

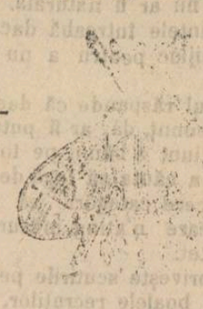

Instrumente Muzicale şi Accesorii

Reprezentanţa şi Depositul renumitelor

Piane şi Pianine
— ROSENKRANZ —

Neintrecute în soliditate şi ton frumos
Vînzare şi în rate mici fără acont —
— *Cataloage gratis* —
INCHIBIERE DE PIANE CU PREŢURI AVANTAGIOASE

NEVRALGITIL
Hapurile Doctorului Moussette

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE [illegible] *Nevralgiile* [illegible] *Afecţiunile reumatismale* [illegible] remedii

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE [illegible] la cina, seara. [illegible] dimineaţa, [illegible] la cina, seara [illegible] de la [illegible] pe zi.

A se cere: Les Véritables [illegible] le Docteur CLIN & Cie de Paris.

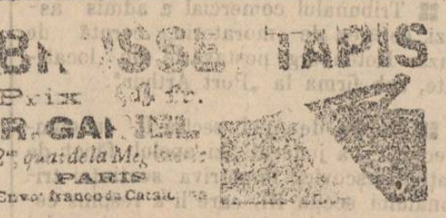

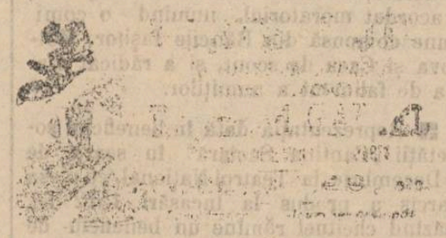

La administraţia ziarului se primesc anunciuri cu preţuri convenabile.

Iaşi.—Tipografia H. Goldner, str. Gh. Mîrzescu 17—Instalaţie cu motoare electrice

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei

6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani

„ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: Iași str Gh. Mirzescu 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul X No. 1761—Vineri 14 Decembrie 1912

Chestiuni didactice

De sigur, ar fi a nega evidența, dacă n'am recunoaște progresele, ce sub toate punctele de vedere, am realizat pînă astăzi. Privind învățămîntul numai în toate variatele sale manifestări, trebue să ajungem la aceiași concluziune. Avem astăzi un corp profesoral, primar, secundar și superior, care poate sta față cu acel al țărilor mult mai învațate și mai civilizate ca noi. Avem clădiri școlare, dintre care unele provoacă admirația străinilor, ce ne vizitează. Imbogățim apoi pe zi ce merge, mobilierul școlar, înmulțim mijloacele prin cari ușurăm învățătura pe care noi o predăm, iar alta o privim pe băncile școalei făcînd ca dînsa să fie cea mai rodnică și mai folositoare pentru individ ca și societate.

Cheltuim o bună parte din veniturile Statului pentru această îndrumare a culturei naționale.

Acestea sunt adevăruri, care sar în ochii și acelui mai neatent om, ce ni l'am putea închipui că există pe fața globului. Problema învățămîntului însă, este așa de complicată, așa de legată de ființa noastră ca stat și ca *neam*, în cît ori cît vom fi făcut pentru dînsul, ori cîte străduințe și sacrificii vom fi adus pentru propășirea lui, nu vom putea zice că am ajuns la capăt, că am isprăvit cu el și nimic nu ne mai rămîne de înfăptuit.

Chestiunea, care pentru moment stă la ordinea zilei, este aceia a stabilirei unor alte oare pentru învățat, de cît cele consacrate de experiența timpului de pînă astăzi.

In adevăr dascalii, atît cei primari cît și cei secundari, vor avea să se rostească asupra ceea ce am putea de pe acum numi, *munca de dimineață în școli și libertatea desăvîrșită de după ameazăzi* atît a profesorilor cît și a elevilor.

Se va cere negreșit ca prin o argumentare strînsă și temeinică să se dovedească superioritatea orariului viitor, asupra celui astăzi în ființă.

Noul orar asupra căruia se deschide discuțiunea va comporta pe de o parte *munca numai dimineața* în școli. iar pe de alta *reducerea numărului oarelor de lucru.*

Astfel, după informațiile date de ziare, în învățămîntul primar în clasele I-a și II-a se va munci dimineața numai **3 oare și 5 minute,** iar în clasele III și IV, **4 oare și 5 minute,** după ameaza rămînînd absolut liberă, iar sara va fi de 50 minute din care 45 minute pentru studiu și 5 minute pentru studii recreative.

La o discuție de felul acesta, vor fi invitați și profesorii secundari, în ce privește învățămîntul secundar.

Tendința de a se reglementa munca și a se reduce numărul oarelor în care urmează a se lucra, e caracteristică vremurile noastre. Ea este o reacțiune a abuzurilor, ce s'au practicat un timp ce se socoate a fi fost prea îndelungat. In litigiu se găsesc doi factori ai producțiunii: patronul și muncitorul. Interesele lor fiind de multe ori contrarii, e ușor de văzut că muncitorii au trebuit să se organizeze în puternice corporații, pentru ca să poată lupta contra patronilor, atingînd în așa chip și atențiunea puterilor publice, cari în parte au dat dreptate revendicărilor muncitorești.

In această materie însă, are un abuz constatat și bine dovedit.

Să fie tot același lucru și în ordinea învățămîntului? Căci de sigur, dacă în învățămînt ajungi la același rezultat, adică reglementarea oarelor de muncă, specificîndu-se cu minutele ce are să învețe copilul, ce are să predea dascălul, și reducînd oarele de muncă la 50 minute, precum și mai împuținînd numărul acelor oare, cauzele trebue să fie aceleași. Cauze identice produc efecte de asemenea identice.

Se petrec lucrurile oare astfel în învățămînt?

Mai întăi, nimeni nu poate crede că între învățător și elev poate să fie antogonism de interese.

Ba din contra, interesul unuia se identifică și trebue, e necesar a se identifica.

Este o glorie pentru un profesor cînd elevii săi învață și es din mînele lui cu o sumă de conștințe care au să-i folosească în viață, după cum e o mulțumire a elevului că a avut parte de un profesor bun, care cu drag i-a dat elementele de propășire.

Și dacă așa stau lucrurile, atunci pentru ce această reglementare cu oarele, minutele și chiar secundele a învățăturei, mai ales acolo unde un singur învățător este chemat să propage cunoștințile, toate cunoștințile cele necesare?!

Apoi în aceste ordine de idei, om e vorba de o muncă brută, muncă debrațe, care în definitiv se poate determina cu oare și minutele, ci de ceva mai măreț, de ceva care se întrupeze aspirațiuni, ce nu se pot drămălui cu oara sau minutele.

Trebue să avem un ideal național și-l avem. O țară care nu simte așa ceva, nu trăește, ci vegetează.

Și recunoaștem cu părere de rău că tocmai în senzul dezvoltărei sentimentului național, tocmai pentru idealul nostru, nu găsim timp de lucrat.

Voim a reduce învățămîntul nostru la cîte va cunoștințe, socotite de altfel necesare, dar puse pe un calapod științific începînd chiar cu învățămîntul primar. De aici începem cu știința și nu găsim loc pentru educațiunea practică și națională.

Astfel în învățămîntul primar, noul orar dă 10 minute pentru gimnastică și vre-o 15 minute pentru muzică și lucru manual și nimic pentru educațiunea națională?

Din alt punct de vedere, ziceam că reducerea numărului oarelor de muncă în industrie a fost rezultatul abuzurilor ce de veacuri se practicau în această ordine de lucruri.

Acolo se zicea cel puțin, că patronii nu muncesc sau muncesc prea puțin, dar forțează pe lucrători să muncească mult.

Să fie tot așa oare și în chestiuni de învățătură?

Ne aducem aminte, că acum cîți va ani în urmă era oare cum la moda chestiunea surmanajului intelectual.

Revistele ca și ziarele aveau coloane întregi, în care să discute această gravă problemă.

Vom recunoaște însă că astă-zi discuțiunea asupra acestui punct a mai perdut din acuitatea de odinioară.

V. I. Radu

Redeșteptarea conștiinței naționale

Intre ziarele conservatoare și cele liberale s'a iscat o vie polemică provocată de declarațiunile d-lui I. I. C. Brătianu că partidul liberal va lupta de acum înainte pentru redeșteptarea conștiinței naționale.

Nu vom urma pilda confraților noștri conservatori sau liberali contestînd unora sau altora dragostea de țară, comentînd fapte uitate de multă vreme, făcînd procese de intenții partidelor și fruntașilor țărei. Ar fi să cădem în păcatul naționaliștilor, cari nu acordă dreptul de a fi patriot de cît puținilor membri ai unui anumit club, cari susțin anumite gazete și recunosc un anumit șef.

Ne vom întreba însă cu mirare și cu durere: Așa dar conștiința națională e adormită, e amorțită? Așa dar somnul cel de moarte dăinuește încă și nici accentele entuziaste ale lui Mureșianu, nici unirea rodnică a țărilor surori, nici războiul glorios, nici neatîrnarea cucerită cu vieți și cu sînge, nici cununa de oțel turnată din tunuri dușmane n'a reușit să ne trezească? Așa dar după atâtea decenii de libertate conștiința noastră e încă robită, înăbușită atîta încît nu-și dă seamă de menirea ei?... Este oare cu putință?...

Atunci cînd în jurul nostru, popoare mai mici, mai întărziate în cultură, își au conștiința națională limpede, țelul aspirațiunilor patriotice hotărît și luptă pentru ajungerea lui și sunt învingătoare; ni se spune nouă de către cel ce stă în capul unui partid mare, puternic, în care toate clasele poporului romîn sunt reprezentate, că trebue începută o mișcare de regenerare, de reînviorare, de redeșteptare a sentimentelor noastre patriotice și că de acum încolo putem nădăjdui că avem o conștiință națională!...

De sigur, conducătorul partidului liberal nu a pronunțat cuvinte nesocotite, ci și-a dat bine seamă de realitatea lucrurilor, a scrutat în taina adîncului lor cugetele partizanilor de la boer și pînă la țăran și îngrozit de neantul aspirațiunilor naționale, de amorțirea funestă a conștiinților a scos strigătul de alarmă, care îi face atîta cinste și a hotărît lupta frumoasă menită să-i nemurească amintirea.

Această pildă a domnului I. I. C. Brătianu trebue urmată. Dacă într'adevăr conștiința națională e adormită și la alte partide, trebue cu ori-ce preț și cu orice jertfe să fie trezită. Poate că e încă vreme și că ea doarme numai legănată de viața ușoară a ultimelor generațiuni, dar nu este încă moartă. O sforțare comună și ea se va redeșteptа...

Malatesta.

Modificarea legei Burselor

Comitetul Bursei se străduește în momentele de față să modifice legea Burselor, în sensul ca să îngrădească cît mai mult posibilitățile fraudelor; d. Jipescu a dat mult de lucru comitetului corporației de cînd e sindic al Bursei din București. S'a modificat de cîte-va ori regulamentul, s'a călcat chiar regulamentul în sens restrictiv. S'a făcut posibilul și imposibilul — și totuși d. Jipescu n'a putut fi pus la locul său.

Acum se face ultima încercare, se modifică legea Burselor. Dacă va folosi sau nu și această măsură — Dumnezeu știe. Noi însă ne îndoim. Cînd e la mijloc rea credință; cînd în fruntea unui post de absolută încredere se găsește un om de reputația pătată ca cea a d-lui Jipescu, legile și regulamentele sunt ineficace. Legea are în vedere numai pe oamenii cinstiți, oamenii necinstiți vor găsi totdeauna mijlocul să-o eludeze. Dacă lucrurile nu merg la Bursa din București așa cum trebuie, cauza nu e legea, și dovadă că așa este, e că sub trecuții sindici Bursa a mers cît se poate de bine chiar cu legea azi în vigoare; iar de cînd a venit în fruntea ei d. Jipescu a rămas ineficace pînă și dispozițiunile penale din cuprinsul ei.

De aceia noi credem că cei cari ar fi modificările ce s'ar aduce legei, ele nu vor fi eficace. Singura măsură de luat este înlăturarea d-lui Jipescu din piață, așa cum a fost scos și de la Ministerul de finanțe.

Reducerile pe căile ferate

D. Al. A. Badareu a decis ca cu începere dela 1 Ianuarie st. n., funcționarii să se bucure de reducerea de 50 la sută pe căile ferate.

Măsura aceasta e bine venită și ea va contribui în bună parte la ușurarea vieței atît de înpovorată a funcționarilor noștri.

Măsura aceasta a Ministrului de lucrări publice, privită de unii ca o măsură aristocratică, denunțată de alții ca un îndemn electoral, constitue în realitate o hotărîre democratică. de multă vreme reclamată de funcționari. I-a fost dat d-lui Al. A. Badareu ca d-sa să realizeze această măsură, arătîndu-și astfel încă odată marea sa solicitudine pentru cei mici și nevoiași.

Că măsura aceasta nu constitue o măsură aristocratică, e însuși faptul că și în alte țări funcționarii se bucură de-o asemenea reducere.

Ba ceva mai mult, în Ungaria nu se bucură de reducere numai funcționarii activi ai Statului, ci și pensionarii, și familiile lor.

Inceputul făcut de d. Badareu e bine venit și suntem siguri că ea va rămînea definitivă, ori care va fi ministrul de mîine, care va deține portofoliul lucrărilor publice.

BULGARO-FILUL

D. Iorga privește ca un sport a face opinie separată cînd sunt la ordinea zilei evenimente importante.

Așa a procedat în timpul expoziției de la 1906, așa s'a purtat în toiul răscoalelor din 1907, și tot așa se conduce și acum cînd țara e preocupată de evenimentele externe.

D-sa, cel mai mare patriot din această țară, e emis acum în toiul discuției chestiei externe. păreri cari din fericire au rămas izolate și nu sunt împărtășite de nimeni la noi.

Se anunță că d. Iorga va lua și cuvîntul în Cameră pentru a-și susține năzbîtiile sale filo-bulgare. Ne-ar părea bine s'o facă. Farsa naționalistă, reprezentată atît de zgomotos de d. Iorga, trebuie să ia sfîrșit odată.

Rînd pe rînd, d. Iorga s'a văzut părăsit de toți acei cari îi serveau de partizani, începînd cu cei vîrstnici și isprăvind cu studenții, cu „secăturile entuziaste", toți l'au părăsit pe d. Iorga.

Au mai rămas doar copiii din licee. Poate că atitudinea de azi a d-lui Iorga va avea darul să deschidă ochii și copiilor cari îl mai urmează.

Cînd d. Iorga a intrat în trecuta Cameră liberală, a decepționat atîta lume, în cît *Neamul Romînesc* a început să apară la intervale mai lungi de cît... talia marelui Apostol. Acum, suntem siguri, d. Iorga va fi nevoit să suprime cu totul apariția ziarului său.

Și nu va fi păcat.

Egalizarea Dobrogiei

Domnul Take Ionescu, care cel dintăi a înscris în programul partidului său extinderea drepturilor politice pentru Dobrogea, a tras consecința logică a legei votată sub liberali și modificată de d. Al. Marghiloman.

Șeful nostru a depus pe birourile adunării deputaților un proect de lege, în virtutea căruia alegerile comunale și județene se vor face în județele din dreapta Dunării, după aceiași normă ca și în tot restul țărei.

Se știe în adevăr, că după legea specială a Dobrogiei, Primarii și președinții consiliilor județiene sunt numiți de guvern, prin decret regal.

Ori, azi cînd Dobrogea are dreptul să-și aleagă reprezentanți în Parlament, era un non-sens să fie oprită a-și alege primari și consilieri județieni. D. Take Ionescu care n'a putut avea fericirea să depună d-sa legea pentru extinderea drepturilor politice asupra Dobrogei, a ținut ca cel puțin acum să egalizeze Dobrogea, extinzînd și drepturile de alegeri comunale și județiene.

Mai rămîne acum ca și regimul juridic al Dobrogei să fie egalizat cu cel din Romînia de dincoace de Dunărea pentru ca egalitatea să fie complectă.

Drumul spre pace

După mari sforțări, Turcia pare a vroi să cedeze. Aceste sunt ultimele știri sosite, din Londra. Știrile aceste au avut ca efect imediat, o schimbare în bine la bursa din Viena, și operațiunile s'au închis ferm.

Bilanțul zilei, s'ar putea încheia prin urmare, cu arătarea, că starea lucrurilor merge spre clarificare, dar mai ales spre pace.

Conflictul dintre Austria și Serbia e cu desăvîrșire aplanat. Serbia a renunțat la pretențiunile ei exagerate din Marea Adriatică, și a dat în afacerea Prohaska cea mai deplină satisfacție.

E probabil chiar ca d. Prohaska să revie la Belgrad, unde i se vor face onoruri deosebite, așa ca să dispară cu desăvîrșire reaua impresie de mai înainte.

Turcia sfâșiată, are nevoie de reculegere. Aceasta formează impulsul, spre acceptare a celor mai multor și mai grele din condițiunile, pe cari i le impun țările aliate.

Turcia vrea pace, tocmai pentru a încerca să închidă rana sîngerîndă. Și e foarte probabil, ca din nou junii turci să vie în fruntea treburilor, și să depuie tot devotamentul lor, spre a îndruma țara lor spre progres și a-o feri pe viitor de catastrofe, ca acea prin care a trecut acum.

Mergem dar cu pași repezi spre pace.

Mai este încă o chestiune, care îngrijorește încă lumea de afară, și care la noi e urmărită cu liniște, dar cu o mare încordare sufletească: chestia rectificărei graniței dobrogene.

Să constatăm în primul rînd, că nu poate fi vorba de alarmare. Toți fruntașii țărei sunt în perfect acord cu vederile guvernului, în această mare chestiune. Și să nădăjduim, că nu se va ivi nici o notă discordantă.

Putem să ne bizuim pe forțele guvernanților de azi,—și să sperăm că Bulgarii vor ușura calea, pentru ca mult dorita pace generală, să devie curînd un fapt îndeplinit.

D.

Hramul bisericei Sf. Spiridon

—Cuvîntarea d-lui N. Pogonat—

Inalt Prea Sfinte,
Onorată Adunare,

Dacă această serbare astăzi are caracterul unei recepțiuni solemne, consacrată prin tradiția seculară, odinioară însă avea o mare însemnătate, o mare importanță, fiindcă în această zi se aproba darea de seamă a fiecării Epitropii pe trecut și bugetul de cheltueli pe viitor, de către cetățenii adunați cari astfel exercitau controlul și votau cheltuelile, care astăzi se face de guvern și Camera deputaților. Mare și solemnă era pe atuncea ziua de astăzi și importanța i-o dădea interesul ce punea cetățeanul în îngrijirea bolnavilor saraci.

Multă vreme a continuat acest sistem patriarhal de administrație a bunurilor spitalului sft. Spiridon, până ce guvernul a luat'o sub controlul său și controlînd istoria administrației acestei case nu găsim nimic dăunător.

Mare, importantă și solemnă era tradiționala zi de azi, și această importanță i-o dădea faptul că publicul venind direct în contact cu chestiile ce priveau spitalele, se interesau de aproape de îngrijirea bolnavilor. In acest fapt trebue să căutăm și motivul că în aceste timpuri depărtate erau mai frecvente donațiile de cît azi.

Onorată adunare *azi s'au împlinit 158 de ani* de la clădirea bisericei sf. Spiridon, mănăstire pe atunci, de către Stefan Bosie biv vel jignicer pe trei locuri, cumpărate de el de la Apostol Pivăț, Gh. Carp și preotul Toader, împreună cu ajutorul altor donatori ca Hatmanul V. Roset, Anastasie Lipscanul, a înzestrat'o și sfințit'o în anul 1754. Tot Ștefan Bosie e acela ce a înzestrat biserica cu moșia Cotnari împreună cu tîrgul cu acelaș nume, deci el e primul donator, exemplu bun urmat după aceea de atîția alții.

Tot azi s'au împlinit 155 de ani de la hrisovul fericitului întru pomenire Vodă Const. Gehan Racoviță, dat în anul 1757 prin care hotărește înființarea spitalului central în casele mănăstirei sf. Spiridon sub a cărui patron a fost pus. Așa că spitalul e înființat 3 ani după clădirea bisericei.

Prin acelaș hrisov dăruia moșia Tg. Ocna cu dealul din care se scotea sare, *din care avea drept la zăciaiată tîrgul și dughenele*, precum și moșia Galaților, din care bunuri poruncește să se strîngă veniturile și să se clădească case îngrădindu-se și mănăstirea cu un zid. Urmîndu-se astfel *în anul 1765 spitalul a fost deschis* cu 36 de paturi sub domnia lui Grigore Ghika Vodă.

Numărul paturilor crește din ce în ce, în anul 1798 găsim un local nou de spital, ce putea alina suferințele a 100 de bolnavi; după care au pilda vechilor donatori e urmată de mulți alții așa că ajungem ca în 1910 să avem diferitele spitale ce depind de sf. Spiridon 15,475 suflete și să se fi acordat consultații și medicamente gratuite la alții 89,669 de suferinți.

Inceputurile actualii clădiri a spitalului datează din anul 1847, restaurată și adoptată cerințelor moderne în 1890 de d-nii Epitropi Holban și Gr. S. E Ghica, adăugînd și bucătărie și spălătorie cu aburi, bae, un birou de primire, un atelier de stolerie și ferărie, precum și o morgă după cerințele noi. Cam în acelaș timp s'a clădit spitalul din Galați și s'a împodobit frumoasa stațiune balneară și climaterică din Moldova: Slănicul, cu cele două clădiri monumentale, Cazinoul și Hotel Racoviță. In 1797 după stăruințele Epitropilor de Roman de pe atunci, Veniamin Costachi, s'a înființat spitalul de Roman în chiliile mănăstirei Precista mare.

După cum vedeți onorată adunare, într'un secol și jum. dintr'un mic sîmbure avem azi această mare instituție care-și ramifică în toată Moldova, binefacerile ei. Și nici vorbă, ca și ori-ce lucru care progresează, trebuesc sacrificii, se fac greșeli.

Cu cît aparatul administrativ al Cassei a devenit mai complex și cu cît s'a lucrat mai mult la introduceri de lucruri noi, cu atît mai ușor s'au putut strecura și erori. A greși e omenesc, și apoi se poate cere cuiva să conducă interesele altora mai multă chibzuință de cît la dirijarea a lor lui?

Și dacă rezultatele n'au fost din toate punctele de vedere ideale, totuși îmbună-

KALODONT

PASTĂ DE DINŢI

de vânzare la: PARFUMERIĬ, FARMACIĬ, DROGUERIĬ etc:

F. A. SARG'S SOHN & Co., Viena-Berlin-Paris

Reprezentanţi: Sam. Löwi, Bucureşti.

tăţiri am avut de înregistrat. Sacrificii, cîte-odată chiar prea mari, sunt şi ele de folos omenirei, dacă binele rezultat nu se putea avea cu alt preţ? Şi nu era oare de rigoare ori-ce sacrificiu numai ca starea rea de lucruri să nu rămînă pe loc?

Mai bine o cheltuială mai mare folositoare, de cît o economie de care nu foloseşti, care dăunează utilităţii publică. Ori-ce progres are nevoe de sacrificii, şi nicăeri progresul nu e mai imperios cerut de cît unde e vorba de sănătate, cel mai de preţ patrimoniu al fiinţei.

Această mare şi umanitară instituţie creată din iniţiativă privată, cu începuturi aşa de modeste, a ajuns azi să facă serviciul de asistenţă publică în aproape toată întinderea Moldovei.

Neuitată este şi va fi memoria acelor inimi caritabile, cari au făcut donaţiile acestei instituţii. S'a făcut mult pentru progresul ei, dar nici vorbă că mai rămîne mult de făcut. Dintre toţi pacienţii cei de cari trebue să ne îngrijim mai mult sunt nici vorbă acei cari nu-şi pot spune durerea singuri sau cel puţin nu-şi dau bine seamă ce e cu ei. sunt trei categorii de asemenea oameni: alienaţii, bătrînii şi copii. Cei dintâi au avut soarta mai bună, ospiciul Socola e amenajat în condiţiile cele mai bune. Maternitatea stă mai puţin bine, de şi avem şi aici un început bun, se reclamă încă multe sacrificii pentru acele nenorocite firucte ale dragostei, de care în urmă părinţii n'au putut sau n'au vrut să se mai îngrijească ci i-au lăsat în voia soartei. Cu atît mai mult cu cît ei formează un contingent destul de însemnat de mlădiţe tinere, care bine îngrijite ar putea despăgubi ţara de sacrificiile ce s'au făcut cu ei.

Răsfoind teza de doctorat a unui student, a cărui nume îmi scapă din minte, am găsit o statistică—de mortalitatea acestor biete larve,—înspăimîntătoare, 90 la sută din ei mor de gastrită, inaniţie, etc., aşa că această instituţie, a cărei începuturi ne vin de la Grigore Ghica Vodă, care a dat 15,000 de galbeni şi casele părinteşti, ca un fel de achitare de conştiinţă, se zice, faţă de numeroşii lui copii naturali, a ajuns o adevărată morgă.

Se impune o clădire higienică, împărţită în pavilioane deosebite deoparte pentru sugaci, pentru cei ce se cresc şi în fine altul pentru cei ce urmează la şcoli

A 3-a categorie: bătrîni. cari au un ospiciu la Galata, stau cei mai puţin bine. S'a făcut un mic început.

In ce mă priveşte mine, dacă mijloacele vor permite, voiu continua a-mi concentra activitatea mai ales spre aceste din urmă categorii.

Binecuvîntată, fie încă-odată, memoria donatorilor din a căror bunuri se întreţine azi această mare instituţie. Onoare epitropilor ce au lucrat pentru a aduce îmbunătăţiri, lăsînd în urmă fapte doveditoare de activitate şi foloase aduse.

DIN RĂZBOI

— Impresiile unui medic romîn —

3. Ingrijirea răniţilor Turci

Este în deobşte cunoscut, că organizaţiile sanitare în vederea războiului, nu ajung nici pe de parte la înălţimea sacrificiilor enorme, ce se fac pentru armamente şi instrumente pe ucidere. De alt fel este şi de aşteptat. poate, că progresul artei de a ucide şi toate rafinăriile ce acest progres caută a le aduce, pentru a garanta cît mai mulţi morţi, pe care acelaşi spirit rafinat îi numeşte „scoşi afară din luptă", toate aceste silinţe, care au garantat proporţii înspăimîntătoare de răniţi, n'au putut fi urmate, în mersul lor vertiginos, de progrese echivalente în organizarea ajutorului acestor răniţi.

Mai ales luptele cu armele moderne, care pun într'o singură zi afară din luptă zeci de mii de oameni, nu pot da loc la nici o prevedere în ce priveşte ingrijirea răniţilor. Ori cîtă prevedere s'ar pune în joc din timp de pace, totuşi în ziua luptei serviciile sanitare sunt înăbuşite de mulţimea răniţilor. Pentru aceia în toate timpurile, sentimentul de solidaritate socială a făcut, ca toate naţiunile civilizate să ajute silinţile naţiunilor în luptă, trimiţînd pe cîmpul de luptă echipe sanitare.

Cu toate aceste premize, însă, care pot stabili insuficienţa relativă a serviciilor sanitare, noutăţile ce primim din lagărul turcesc întrec ori ce inchipuire în ce priveşte insuficienţa acestui serviciu.

Turcii n'au avut nici cea mai mică organizare sanitară pe cîmpul de luptă; baza sistemului lor, era principiul aducerei răniţilor la Constantinopol, în cît îndată ce cîmpul de luptă era mai depărtat, sau drumul de fier, care trebuia să facă acest transport, era ocupat de inamic, transportul răniţilor la capitală nceta.

Pe cîmpul de luptă nu erau nici ambulanţe, nici brancardieri; răniţii se sculau singuri—dacă puteau—şi se duceau cum puteau pînă la un post de drum de fier. — Pentru a remedia lipsa de ambulanţe, guvernul turcesc infinţase camioane-automobile, a căror greutate mare le-a făcut să nu poată fi de mare folos, pe drumurile impracticabile şi desfundate de ploile ce cădeau mereu în zilele luptelor celor mari.

Nu este nevoe de o prea vie imaginaţie, pentru ca să înţelegem cu groază că în acest sistem numai răniţii usori au putut ajunge la un post de îngrijire medicală, răniţii grei, cari nu s'au putut duce singuri pînă la un post de transport, au rămas pe cîmpul de luptă. Pentru aceia în toate spitalele din Constantinopol nu era nici un rănit greu; numai răni uşoare; nici un chirurg local sau din acei ai misiunilor străine, n'au avut operaţiuni de făcut, ci numai pansamente. In marele spital al Facultăţei de medicină la Haidar-Paşa, pe un număr de 800 paturi care au funcţionat mereu, nu s'a făcut de cît o singură amputaţie în tot timpul războiului.

Turcii neputînd da răniţilor nici un ajutor pe cîmpul de luptă, au organizat cum au putut ajutorul acestora în Constantinopol. Toate spitalele, căzărmile, localurile de şcoli, universitatea, palatele nelocuite a le foştilor sultani şi principi, au fost transformate în săli pentru răniţi. In zilele cînd epidemia de holeră luase proporţii îngrozitoare, se afectase pentru holerici dintre localurile care primeau pînă atunci răniţi. Spitalele şi căzărmile de la San Stefano, precum şi facultatea de medicină peste Bosfor la Haidar Paşa, ale cărei săli de cursuri şi laboratoare deveniseră săli de bolnavi, n'au mai primit răniţi, ci numai holerici.

Neapărat, în aseminea condiţii, în graba războiului, nu era de aşteptat la o organizare modernă a sălilor de răniţi, de şi se putea spera, că în capitală lucrurile să se facă mai în regulă, de oarece se puteau face în ragaz şi nu în graba febrilă, cum e în ambulanţele de pe cîmpul de luptă. Răniţii stăteau unii pe paturi, alţii pe jos; unii îmbrăcaţi în hainele de spital, alţii în hainele pline de noroi şi de sînge, cu care s'au tărît de pe cîmpul de lupfă. La sediul semilunei roşe se lucrează zi şi noapte cu maşini de cusut, la confecţionarea de halate, lenjerie, perne, care se încărcau mereu şi se transportau pe la spitalele improvizate; totuşi aceste efecte erau absolot insuficiente.

Cu toată mulţimea localurilor destinate a primi răniţii, totuşi de multe ori răniţii aşteptau prin ogrăzile spitalelor pînă să fie evacuaţi cei însănătoşiţi. In ziua de 28 Octombre au fost aduşi în Constantinopol 13.000 răniţi din luptele dela LuleBurgas, încît în ograda fiecărui spital aşteptau cîte 2—300 răniţi să le vină rîndul la pat. Cei însănătoşiţi erau trimişi în Asia pe la casele lor.

Intre răniţi erau absolut numai soldaţi; ofiţeri nu se vedeau. Numai medicii de la spitalul francez au declarat că au îngrijit 13 ofiţeri, între care un maior cu o rană de glonţ d'asupra ochiului. Acest amănunt ne lasă să ne gîndim, pe de o parte la neîncrederea ce însuşi corpul ofiţeresc avea în serviciul sanitar turcesc, de vreme ce au cerut cu toţi să fie îngrijiţi în spitalul francez, iar pe de altă parte ne duce cu gîndul mai serios, la proporţia prea mică a răniţilor ofiţeri faţă de trupă. — Poate că pricina acestui fapt să fie licenţiarea din serviciu a ofiţerilor juni turci, înainte de războiu. Ori cum, fie că oştirea s'a luptat fără cadrele ei de ofiţeri, sau că aceştia au lasat trupele să susţină cum vor şti atacurile--şi într'un caz şi într'altul, e foarte explicabilă debandada ce a cuprins trupele, care n'au fost însufleţite prin prezenţa şi avîntul ofiţerilor şi au fugit la cea dintâi panică, îndreptăţită sau nu.

Toţi răniţii ce ajungeau la Constantinopol, nu prezentau de cît răni pe membre, pe mîni sau picioare; nici un rănit la cap, la pept sau la pîntece, afară de maiorul despre care am vorbit şi căruia rana de-asupra ochiului îi dăduse căderea pleoapei peste ochiu. — Lipsa rănilor în regiunile serioase ale corpului, ne arată că toţi răniţii care au avut răni în acele regiuni — şi nu s'au putut să nu fie — n'au mai ajuns la Constantinopol, fiind-că rănile nu le-au permis să se ducă singuri la tren, în cît au perit pe cîmpul de luptă.

Cu toată centralizarea îngrijirei răniţilor şi cu toată putinţa ce aveau de a'i îngriji în localuri confortabile — de şi nu instalate cum trebuie —, Turcii au răspuns cu un personal sanitar absolut insuficient, la nevoile războiului şi la multimea răniţilor. Studenţii în medicină, care trebuiau să ajute pe medicii militari şi la Constantinopol Facultatea de medicină este militărească şi toţi studenţii în medicină sunt sub regimul militar şi sub arme — erau văzuţi nelipsiţi la plimbarea lor zilnică şi nelipsiţi seara la cafenea şi varieteu.

In asemenea condiţii este foarte explicabil că misiunile sanitare străine au trebuit să fie de foarte mare folos Turciei. —Faptul însă, că turcii n'aveau nici o organizaţie sanitară pe cîmpul de luptă, i-au făcut să ţină toate misiunile străine sanitare în Constantinopol. Echipele sanitare erau ţinute pe la oteluri timp de 7—8 zile, pe socoteala guvernului turcesc, care le-a plătit întreţinerea complectă, apoi erau anexate la diferitele spitale din Constantinopol.

Echipele franceză, austriacă, germană au fost alipite la spitalele respective pe care guvernele acestea le au în Constantinopol chiar în timp de pace. Echipa macedoneană, formată în Bucureşti, dintre macedoneni cari'şi făcuseră liceul în Constantinopol, a fost ataşată la spitalul instalat în localul Universităţii.

Numai echipă romînă, trimisă de guvern, neavînd spital romînesc unde să fie alipită, a fost destinată să meargă la Dede Agaci, pe marea Egee, ca să dea ajutor răniţilor de la Drama, unde o garnizoană turcă se luptase cu aripa extremă de sud bulgară. — Se stie în ce mod echipa a găsit localitatea ocupată de Bulgari, în cît debarcarea i-a fost interzisă.

Din toate acestea se vede, că şi pentru îngrijirea răniţilor, guvernul turcesc a fost silit să dovedească, că organismul Islamului nu mai are puterea să radieze, cît de puţin, în afară de centru, binefacerile unei administraţii prevăzătoare. Toată viaţa a fost concentrată la Capitală, o viaţă trîndavă, lasată în voia soartei; provinciile au fost tot atîtea membre fără legătură cu inima naţiunei, în cît dacă astăzi acele membre i se amputează, este numai consfinţirea nominală a unei rennnţări de fapt pe care toată viaţa actuală a Turciei o dovedeşte.

Sg.

INFORMAŢII

De la Consiliul de războiu

Ziua I

Şedinţa de după amiază

Şedinţa se deschide la ora 3.

Preşedintele cere d-lui general Papilian pentru ca d. col. Mayer să se retragă pentru cîteva minute.

In urmă d-nul colonel Belinscki comisar regesc, continuînd a pune întrebări d-lui colonel Mayer, asupra diferitelor scutiri făcute de d-sa pentru debilitate.

Dl. colonel Mayer atrage atenţiunea consiliului asupra diferenţelor mari între măsurătorile experţilor şi ale d-sale, făcute chiar în aceiaşi zi, ceia ce dovedeşte spune d-sa, că procedeele la măsurătoare diferă.

La toate întrebările puse de d nul comisar Regesc, inculpatul colonel Mayer, dă răspunsuri precise.

La ora 4, se începe interogarea d-lui maior Pastia.

Răspunde că este surprins că numai d-sa din cei trei membri ai consiliului de revizie este numai d-sa singur acuzat. Cu toate acestea nu ridică nici un incident şi se supune cu încredere judecăţei consiliului.

Arată că din anchetele făcute nu rezultă că s'au constatat fraude în sarcina sa.

In privinţa cîntărirei, dă lămuriri precise şi clare. Relativ la nerespectarea itinerarului şi abus de autoritate face comunicări precise.

In privinţa căutărei recruţilor bolnavi de nas, git şi urechi spune că nu putea să ştie care boli trebuesc căutate de medic cu instrumente şi care fără.

Referitor la neconsemnarea în procesele verbale a infirmităţilor părinţilor, spune că aceasta nu constitue o greşală, căci ea atîrnă de profesia lor.

Arată că în lista tinerilor sortiţi nu este nici unul cu avere, ci toţi sunt cu acte de paupertate.

D. comisar Regal cere explicaţii asupra actelor recruţilor dispensaţi.

D. Maior Pastia, arată că instrucţiunea relativă la asemenea acte n'a fost comunicată primarilor la timp, astfel că nici un ţaran aproape n'avea actele complecte.

Relativ la o confuzie de nume arată că erau doi recruţi cu acelaş nume.

Preşedintele. Ce conştienţă ai despre misiunea d-tale la consiliul de revizie?

Maior Pastia.—Să aplic legea?

Preşedintele. — De ce n'ai intervenit cînd bănuiai că medicul nu lucrează legal.

Maior Pastia.—Pentru că n'am bănuit.

Comisarul Regal.—Cere lămuriri asupra unor rectificări.

Maior Pastia.— Răspundeţi ce sunt erori fără cea mai mică însemnătate.

Colonel Pătraşcu.—Intru cît s'a schimbat itinerarul?

Maior Pastia.—Arată că s'a schimbat o singură dată şi de acord cu d-nul prefect al judeţului.

Terminîndu-se interogatorul maiorului Pastia se începe ascultarea expertului dr. colonel Palauz.

Depoziţiunile d-lui expert Colonel Palauz

In chestiunea măsurărei perimetrelor toracelui, d-sa spune că nu se poate pune multă bază pe rezultate, de oare ce ele variază după starea de sanatate în care se află recrutul.

Preşedintele.—Nu trebue ca medicul să fie cu mai multă atenţie pentru a nu comite greşeli?

Col. Palauz.— Sunt limite prevăzute de lege, care dacă se observă la măsurătoare atunci medicul este obligat să fie cu atenţie. Arată apoi cazurile şi condiţiunile în care trebue să se facă cîntărirea recruţilor.

Eugen Herovanu.—Cere să se precizeze dacă recruţii care n'au perimetrul de 75 cm. trebuesc scutiţi sau amînaţi.

Colonel Palauz.—Medicul poate scuti pe recruţii care n'au încă 75 cm. la perimetru.

Preşedintele.—Este takicardia o boală care dă drept de scutire?

Col. Palauz. — Takicardia singură nu poate da drept de scutire, dar în complicaţie cu alte afecţiuni, ca debilitatea, da.

Preşedinte.—Ce ştiţi asupra împrejurărilor care au determinat modificarea dispoziţiunilor vechi relativ numai la recrutări?

Col. Palauz.—După legea veche recrutările făcîndu-se în condiţiuni prea severe, şi armata era plină de tuberculoşi etc.

Preşedinte.—Ce boală e insuficienţa mitrală şi dacă se poate diognostiza cu înlesnire.

Col. Palauz.—E o maladie de cord, care din cauza zgomutului ce este de obicei în sălile de recrutare nu se poate diognostiza în mod precis.

Preşedinte.—Se poate ca un medic să se înşele asupra unei diagnoze puse, examinînd pe acelaşi individ la două intervale mai mari de timp?

Col. Palauz.—Da, de oarece, depinde de condiţiunile în care a trăit pacientul în acel restimp.

Preşedinte.—Pentru boalele de ochi se pot examina recruţii chiar fără instrumente?

Col. Palauz.—Nu, căci atunci este expus să mai fie înşelat de cei care simulează.

Preşedinte.—Este timp suficient la recrutare să se facă examinarea cu instrumente?

Col. Palauz.—Lipseşte cu desăvîrşire timpul pentru asemenea examene.

Preşedinte.—Tinerii bolnavi de varicel pot fi recrutaţi?

Col. Palauz.—Depinde de natura varicelor, cei cu varice profunde nu, căci necesitează operaţiuni complicate.

Preşedinte.—Cum se explică deosebirile de vederi între medicii experţi şi chiar între două examene ale aceluiaşi medic.

Col. Palauz.—Sunt unele maladii a căror manifestare atîrnă de starea de repaos sau muncă a individului. Mai depinde şi de auzul medicului, care poate fi mai mult sau mai puţin desvoltat.

Preşed.—V'aţi călăuzit în expertiza Dv. de celelalte expertize precedente şi de lucrările d-lui col. Mayer?

Col. Palauz.—Da, dar de multe ori concluziunile precedante mă încurcau.

Preşed.—La instrucţie d. col. Mayer a fost lasat să vorbească sau nu cu recrutul pe care-l examina?

Col. Palauz.—Nu, căci raportorul special nu-i permitea de cît examinarea fără a cere lămuriri de la recrut asupra boalei de care sufere.

Eug. Herovanu.—D. dr, Palauz ar fi în stare să facă un examen serios unui bolnav, fără să schimbe două vorbe cu bolnavul?

(Aceiaşi întrebare pune şi d. col. Patraşcu).

Col. Palauz.—D. dr. Mayer nu era lasat să întrebe pe bolnav de ce boală sufere, dar putea vorbi cu el.

Comisarul Regesc.—Cu cît poate creşte perimetrul unui om la 21 ani în timp de 8 luni?

Col. Palauz.—Cu aproximativ cinci c.m.

D. E. Herovanu.—Nu sunt diferite procedee de a se lua măsurile?

Col. —Palauz.—Da, procedeele diferă puţin de la medic la medic.—Rezultatul măsurătoarei atîrnă şi de momentul cînd se ia măsura, adecă în timpul inspiraţiei sau expiraţiei.

Depoziţiunile d-lui dr. general Papilian fost şef al consiliului superior al armatei.

Experienţele din ultimii 30 ani au dovedit că din cauză că recrutările se făceau prea sever, 20 la sută din tinerii recrutaţi fiind debili deveneau tuberculoşi şi umpleau spitalele militare, fapt, care a atras atenţia pînă şi A. S. R. Principele Ferdinand.

Consiliul sanitar superior al armatei urmărind a da armatei elemente sănătoase a mai lărgit condiţiunile.

Instrucţiunile vechi întimidau pe medicii militari fricoşi, care pentru a nu fi pîcîliţi de simulanţi, luau în armată pe toţi debilii şi nedezvoltaţii, procedare greşită care a adus o alarmantă stare de lucruri, căci asemenea ostaşi nu numai că nu aduceau ţărei nici un serviciu dar tot timpul erau reduşi să facă armata între spital, cazarmă şi concediu.

Inputările aduse asupra scutirilor pe baza perimetrului toracic sunt fără temei, căci tînărul care nu s'a dezvoltat pînă la 21 ani, nu mai poate fi nici odată un bun soldat.

Expertizele medicale nu pot da baze sigure, căci sunt făcute tot de medici şi ori-ce medic poate greşi.

Preşed.—Se poate scuti pe un recrut fără perimetru, de la prima vizită.

General Pappilian. Mai trebue să aibă şi altă afecţiune, cum de fapt toţi cei fără perimetru o şi au. Sunt unele afecţiuni unde medicul recrutor are puterea după lege să aprecieze.

Eugen Herovanu. Care e părerea d-lui general. Toracele unui tînîr de 21 de ani se poate desvolta în timp de 8 luni?

General Pappilian.—E foarte posibil, cu cît anume nu se poate preciza, căci în medicină. sunt chestiuni unde opiniunile sunt împărţite.

Colonel Patraşcu.—Dacă colonelul Mayer ar fi amănat. în loc să scutească, cauza vre-un prejudiciu?

General Pappilian.—Nu. Dar in acest caz fiecare medic este liber pe părerea lui.

Vespasian Pella.—Ce idee are d-nul general de d. Colonel Mayer?

General Pappilian.—Cea mai perfectă. A făcut 20 de recrutări şi niciodată n'a dat nimic de bănuit.

Terminându-se depoziţiunea d-lui general Pappilian, d-nul Preşedinte suspendă şedinţa pentru cinci minute.

La deschidrre se introduce martorul d. căpitan Dornescu şeful biroului de recrutare din jud. Neamţ. (Autorul denunţului către minister).

Preşedintele. D-ta ai făcut Ministerului un raport în care ai aratat o serie de neregule ce s'ar fi petrecut la recrutările din jud. Neamţ?

Căp. Dornescu.— S'a lucrat cu iuţeală şi de aceia s'au comis mai multe greşeli.

S'a schimbat şi itinerarul.

Preşedintele.—De ce se făceau atît de repede lucrările la Neamţ?

Căp. Dornescu. Nu ştiu.

Preşedintele. Ce fel de nereguli s'au făcut?

Căp. Dornescu. Se lucra cu grabă, aşa că se făceau confuziuni, şi nu se putea ţine la curent, nici statistica ordonată de minister.

Preşedintele.—In raport spui că s'au luat mai multe deciziuni asupra aceluiaş recrut.

Căp. Dornescu. — Am vrut să înţeleg că s'a făcut numai o eroare din cauza grabei.

Preşedintele.—In raport spui că erau tineri cari se plimbau pe stradă şi nu veneau la recrutare.

Căp. Dornescu.—Ştiu că a fost un caz cînd un recrut nu s'a prezintat la revizie şi a venit numai la contra revizie, a raportat d-lui maior Pastia, care a luat notă şi nu l'a mai lasat să fie examinat.

Preşedintele.—Ce ştii despre certificatele eliberate de comuni.

Căp. Dornescu.—Certificatele nu indicau motive destul de serioase şi nu trebuiau ţinute în seamă.

Maiorul Pastia, prin organul d-lui Preşedinte, intreabă de ce nu i-a atras atenţiunea cînd pretinde c'a greşit, şi a preferat să denunţe la minister?

Căp Dornescu, spune că n'are nimic contra inculpaţilor, dar a raportat că să nu i se impute d-sale unele greşeli care s'au comis contra dispoziţiunilor ministeriale şi a legei recrutărei.

Maior Fărcăşeanu, actele de dispensă care se făceau în şedinţă, au fost contra semnate de către d-sa?

Căp. Dornescu, da.

Maior Fărcăşeanu, de ce a-ţi contra semnat acele acte, şi n'aţi raportat telegrafic ministerului dacă bănuiaţi că nu sunt în regulă.

Căp. Dornescu, nu răspunde.

Preşedintele, Ce abateri mai ştii că s'au făcut?

Căp. Dornescu, mi s'a părut că s'au făcut scutiri ilegale şi de aceia am raportat.

Domnul Comisar Regesc mai pune cîte-va întrebări la care martorul dă explicaţiuni.

După terminarea ascultărei acestui martor d-nul Preşedinte ridică şedinţa anunţînd pe cea viitoare pentru azi Joi ora 9 dimineaţă.

*

ZIUA a II

Şedinţa de dimineaţă

Consiliul de Război al corpului al 4-lea de armată a reînceput astă zi la ora 9 judecarea în continuare a procesului nereguleior de la recrutările din Jud. Neamţ în care sunt inculpaţi, medicul colonel Mayer Gh. şi maior Pastia.

Se continuă ascultarea martorilor şi cel întâi este introdus sergentul major Gheorghe Mirăuţă din ad-ţie care depune în favoarea inculpaţilor.

Se ascultă martorii acuzărei care intră în categoria tinerilor recruţi asupra cărora sunt contraziceri între raportul de expertiză şi lucrările d-lui colonel Mayer.

Se introduce martorul Naht Leiba, bolnav la un picior. I se face un examin corporal în şedinţă, de către d-nii

membri ai consiliului și medicul Palauz, expert. Recrutul prezintă o rană la piciorul drept provocată de ulcere cronice canceroase.

Col. Palauz.—Pretinde că rana e provocată în mod intenționat prin corpuri caustice,—vizicatori repetate.

Col. Mayer.—Intreabă: dacă sunt corpuri caustice cu care se întreține rana, trebue să se vadă bine efectele causticității.

Col. Palauz.—Efectele causticității nu durează mult timp.

Col. Mayer,—Arată că pacientul are ulcere „profunde" *care nu pot proveni în mod artificial* și bine a făcut de l-a scutit.

D. avocat Vespasian Pella.—Față de contrazicerele între domnul col. Mayer și col. Palauz cere ca consiliul, în virtutea puterei discretionare să dispună chemarea unui medic din localitate care să examineze și el rana, iar numele acelui medic să fie ținut secret, pînă în momentul cînd va apare în sală.

Consiliul în urma deliberărilor nu admite propunerea d-lui Pella.

Președintele întreabă pe martor pentru ce îți întreții rana?

Martorul protestează aproape plîngînd.

Col. Berendei.—Dacă d-nul medic expert l-a găsit bun de serviciu, de ce nu l-a luat să-l vindece în spital?

Col. Palauz.—N'aveam căderea asta pentru că nu eram medic recrutor.

Se introduce martorul Panaite Gr.

Președ.—Ce hotărîre a luat consiliul de revizie pentru tine?

Martorul.—Nu pot să știu.

Comisar Regesc.—Acest recrut a fost scutit de col. Mayer, și găsit bun de col. Palauz.

Col. Mayer.—Acest recrut, a fost amînat de două ori, n'are perimetru nici greutatoa și are o infirmitate la picioare.

Controlîndu-se tabele se găsește întemeiată afirmațiile d-lui dr. Mayer.

Martorul este examinat corporal în ședință și rezultă că la ambele picioare are degetele încălecate, asa că are greutate la mers. De asemeni la măsurătoarea perimetrului toracic, există nepotrivire.

Președ.—Va să zică nu se poate pune o bază sigură pe măsurătoare?

Col. Palauz.—Trebue să admitem că măsurătoarea nu se poate face precis.

Căpit. Paul Ionescu.—Recrutul nu trebue luat numai după impresie ci trebue examinat în mod serios.

Martortorul Iancu Leiba Iancu este examinat corporal în ședință. Rezultă că are o leziune în regiunea meto-tarsiană.

Colonelul Palauz.—Trebuia pus în observațiile spitalului.

Colonelul Mayer.—Eu sunt convins că merită scutirea.

Președintele către martor. — Ce avere ai tu și părinții tăi?

Martorul.—Nici una, brațele.

Martorul Paul Ioan.—Spune că sufere de piept și tușește. (E foarte slab și vorbește cu o voce stinsă). Are aparența de tuberculosă gravă.

Controlîndu-se tabela se găsește că afirmațiunile d-lui colonel Mayer sunt întemeiate. (Se observă că în registrele depozitului de recrutare lipseau unele date.

E. Heroveanu. — Dacă știa d. colonel Palauz că pacientul fusese amînat de 2 ori, nu l'ar fi scutit?

Colonel Palauz. — In momentul cînd l'am examinat l'am găsit bun de armată.

E. Herovanu.—Observ că d-nul expert eludează răspunsurile.

Col. Palauz.—Fiecare medic medic e stăpîn pe părerile sale.

Martorul Neculau Constantin este întrebat de ce a fost scutit la recrutare și răspunde că din cauză că suferea de urechi.

Controlîndu-se lucrările se găsește că a fost amînat pentru debilitate generală și surzenie. Fiind confruntat cu martorul Iftimie Toader din același sat, declară că știe tot satul că Neculau Constantin e surd.

Ședința se suspendă pentru 5 minute.

■ Iată telegrama pe care M. S. Regele a bine voit să o adreseze Principelui D. B. Știrbey, cu prilejul inaugurărei la Craiova a monumentului ridicat principelui Barbu Știrbei:

Monumenntnl ce se desvălește astăzi în capitala Olteniei e vrednica răsplată a bine făcătoarelor reforme săvîrșite mai ales pe tărîmul administrativ sub neuitata domnie a lui Știrbei-Vodă, părintele domniei voastre. Cu vie mulțumire sufletească, iau parte la prinosul de recunoștință adus acestui Domnitor al țărei, însuflețit de dragostea patriei sale și căruia și voi pastra o neștearsă amintire.

■ Din o eroare s'a spus în darea de seamă ce am publicat eri, asupra solemnității de la Sf. Spiridon, că serviciul divin a fost oficiat de către P. S. S. Arhiereul Bartolomeu Stănescu. — Este cunoscut, însă, că arhiereul Bartolomeu Stănescu este de mult numit administrator al Casei Bisericei și nu mai stă în Iași. Pentru aceia ne facem datoria a rectifiea, cum că serviciul divin de eri a fost oficiat de către P. S. Arhiereul Anthim Petrescu-Botoșeneanul, vicarul Sf. Mitropoli.

■ La Cercul didactic din Iași va vorbi Vineri, 14 c., ora 5 p. m. d. profesor universitar I. Simionescu, despre *Putere și voință*.

Serbarea de la Spiridonie

Discurs rostit de d. Efor Prof. Dr. Riegler

Prea Sfinte,
Domnilor Prefecți,
Onorată Adunare,

Conform vechiului obiceiu' ne-am' întrunit ca să sărbătorim hramnl bisericei Sf. Spirîdon. Involuntar gândul nostru se îndreaptă către acele suflete nobile cari au trecut pe pămîntul acesta și au lăsat averile lor peutru inființarea și întreținerea acestei falnice instituțiuni a Moldovei.

Inainte de toate țin să îndeplinesc o datorie de colegialitate. La începutul anului 1911, însărcinarea de a administra această mare instituțiune, a fost încredințată mie și foștilor mei colegi d-nii Cristofor și Ivașcu, care a fost precedat un timp foarte scurt de d. P. Sion.

Greutățile pe care le-am intimpinat erau foarte mari, și numai în urma unor sforțări încordate am ajuns la un rezultat mulțămitor. Profit deci de aceste momente solemne ca să adresez foștilor mei colegi cele mai călduroase mulțumiri, asigurându-i de dragostea cea mai sinceră, căci împreună am lucrat, am deliberat, am chibzuit mijloacele cu ajutorul cărora ne-am achitat de misiunea care ne-a fost încredințată.

Mulțumesc în acelaș timp și directorului nostru R. Suțu, șefilor de serviciu. precum și tuturor funcționarilor și medicilor cari ne au dat tot sprijinul în îndeplinirea sarcinei noastre.

Constat cu bucurie că și colegii mei actuali domnii Pogonat și Cristea sunt animați de aceleași sentimente pentru instituțiunea noastră ca și foștii mei colegi.

Domnilor,

Cea dintăi întrebare care aveți să o puneți, este, cine este inființătorul acestei instituțiuni mărețe.

La ambele frontespicii ale bisericei Sf. Spiridon se găsește o inscripție din care rezultă că anul întemeerei bisericei ar fi fost *1704* și că în anul *1758* în timpul domniei lui Scarlat Ghica s'a zidit noua mânăstire a Sft. Spiridon. Constantin Mihail Cihan Racovitză prin hrisovul său care poartă data de 1 Ianuarie 1757 hotărăște ca în noua mânăstire să se clădească spitalul central.

Deci biserica Sft. Spiridon are o vechime *de 208 ani* iar spitalul central o vechime de *155 ani*.

Domnilor,

Datoria unui popor este să cultive și întreție cultul trecutului său, să vegheze asupra monumentelor lui cari sunt marturii cei mai conștiincioși ai gloriei și strălucirei strămunilor.

Să trecem hotarele țărei și imediat vom fi surprinși de mijloacele de care se servesc popoarele civilizate, care să deștepte popoarele civilizate ca să deștepte în sufletele copiilor iubirea de patrie, cultul strămoșesc, vitejia și gloria strămunilor.

Făcând o călătorie în Germania, am vizitat castelul de la Watburg, situat în vârful unei coline înconjurată cu păduri seculare.

In acest castel reformatorul Luther a predicat mulțimei abuzurile puterei papale din acele timpuri.

Tot în acest castel am văzut și camera în care se află un pat simplu, o masă de lemn, vre-o două scaune și pe un perete tabloul lui Melanchton, amicul lui Luther. *Toate aceste obiecte sunt păstrate cu cea mai mare sfințenie*, căci în acea cameră și pe acea masă marele reformator Luter a scris biblia care este fundamentul religiunei protestante.

Oare aceste rămășițe ale trecutului nu vorbesc ele mai mult sufletelor omenești de cât scrierile cele mai frumoase?

In timpul vacanțiilor se fac excursiuni de școlari în toate regiunile Germaniei unde se găsesc biserici, castele, monumente, clădiri istorice etc.

Copilul în școală aude de la învățători faptele mari ale strămunilor, iară ochiul vede operile lor în piatră și în lemn și aceasta este școala cea mai sublimă pentru a întipări în sufletele tinere iubirea de patrie și cultul strămoșesc.

Convins de acest adevăr socotim ca o crimă de a lăsa să se ruineze monumentele, bisericele și alte rămășițe vechi care intereseazā istoria trecutului neamului românesc și am îndreptat atențiunea noastră, numai asupra spitalelor, dară și asupra clădirelor istorice în posesiunea casei Sf. Spiridon.

Intre lucrările nerezolvate pe care le-am găsit îndată după numirea noastră ca epitropi ai acestui așezământ era o prea frumoasă adresă a I. P. S. Mitropolitului Pimen, care descrie în culorile cele mai negre starea deplorabilă în care se află mânăstirea Răsboeni zidită de Ștefan cel Mare.

I. P. Sfințitul arată că chiliile, biserica, casele stăreției și în general toată mânăstirea sunt în complectă ruină și că cu durere trebue să ne facă cunoscut că de nu vom face reparațiunile indispensabile va fi nevoit să închidă biserica cu totul.

Mișcat de aceste cuvinte am plecat la această mânăstire situată în județul Neamț spre a cerceta, dacă față cu starea financiară, puțin satisfăcătore a casei s'ar putea realiza dorința I. P. S. Mitropolitului Pimen.

Am rămas încântat de frumusețea localității și mi-am dat seama de perderea mare pentru istoria neamului românesc dacă am lăsa să se risipească acest monument care a scăpat de furia păgânilor și de acțiunile distrugătoare ale timpului, *care este singurul element nedestructibil pe acest pămînt.*

Maica Stariță o venerabilă bătrână de 2 de ani sora mult regretatului Episop Melchisedec, în urma presentărei mele, s'a făcut semnul crucei zicând: mulțămesc lui D-zeu că am ajuns și eu la adînca bătrânețā să văd și un Epitrop în această sf-tă mânăstire, care pînă astă-zi a fost uitată și nebăgată în samă.

Am asistat la serviciul divin, un cor mic de călugărițe a impresionat cu cîntecele lor inimele credincioșilor și am fost mișcat de un sentiment înălțător aducându-mi aminte că în anii copllăriei am învățat că aici la Răsboeni s'a dat o luptă îngrozitoare între armatele lui Ștefan cel mare și acele ale Turcilor unite cu ale Muntenilor și că bisericuța în care mă aflam, a fost clădită de Marele Voevod în memoria bravelor armate creștine care au murit aici zdrobite de dușmani.

Am luat toate dispozițiunile spre a se face reparațiunile cele mai urgente pentru a nu lăsa să se dărâme acest vechiu monument, una din moștenirile prețioase și bogate cu care s'ar mândri multe popoare mult mai vechi și mult mai bogate.

Biserica Sft. Spiridon în care ne-am întrunit astă-zi ca să ascultăm serviciul divin, ajunsese într'o stare regretabilă.

Pridvorul în ruină, altarul într'o stare lamontabilă, icoanele și toată pictura interioară a bisericei ștearsă pareții în interior stricați cu totul, negriți de fumul lumânărilor și a sobelor stricate. Aspectul lugnbru al interiorului acelei biserici a impresionat foarte mult pe vizitatorii străini, care au rămas indignați de starea deplorabilă al acestui sfânt locaș, odinioară vestit prin frumuseța lui. Văzând că această stare a bisericei nu mai poate continua am hotăcât să o reperăm și am început cu instalațiunea luminei electrice.

Cu aceasta am întimpinat oare care greutăți invocându-se că dogmele religioase s'ar opune, dară criticele aduse n'au fost serioase, dovada este asentimentul înalților prelați pe cari ei au consultat și care au aprobat în totul aceasta. Fumul lumânărilor de ceară ruinează și înegrește decorurile frumoase și toată pictura. Sănătatea credincioșilor sufere fiindcă prin arderea lumânărilor se formează gazuri vătămătoare, iară căldura topește ceara care stropește covoarele, hainele și toate obiectele din jurul lor.

Toate aceste neajunsuri sunt înlăturate prin lumina electrică *datorită științei care este una din cucerirele cele mai mari, podoaba și mândria supremă a geniului uman, stăpâna noastră suaerană sub auspiciile căreia se guvernează lumea.*

Astfel progresul științific, care este o consecință fatală a evoluțiunei și a timpului, a făcut ca și bisericele noastre vor fi de acum înainte iluminate cu lumina electrică fără a atinge întru nimica dogmele religioasa.

Razele de lumină, fie ele datorite lumănărilor, fie ele o manifestațiune a puterei electrice, sunt absolut identtce și *menite să simbolizeze adevărul etern care trebue să fie unicul izvor și judecător al credinței.*

Facă cerul ca inițiativa noastră, de a lumina biserica sf, Spiridon cu electricitate, să fie imitată spre glorificarea și strălucirea cultului religiunei ortodoxe creștine.

După terminarea instalațiunei electrice s'au început lucrările de restaurare în interiorul bisericei. S'a văpsit pareții s'a restaurat și s'a refăcut toată pictura s'a modificat candelabre, s'a refăcut locul corului, s'au așezat sobe noi, s'a tapisat scaunele archiereului și egumenului bisericei noastre P. S. Vartolomei Stănescu, am instalat o frumoasă locuință în curtea bisericei. *Regretăm din suflet că acest înalt prelat ne părăsește căci instituția noastră perde un păstor luminat și devotat bisericei.*

Inainte de a continua îmi incumbă datoria să reamintesc că în cursul acestui an s'au stins două vieți scumpe nouă. *Căpitanul Grigori Ghica, și D-rul Leon Sculy.*

Numele căpitanului Gr. Ghica este legat de așezămintele casei sf. Spiridon prin faptul că este descendentul familiei Ghica, care a făcut donațiunile cele mai remarcabile instituțiunei noastre precum: Institutul Gr. Ghica, Ospiciul Galata, Spitalul din Hârlău.

Căpitanul Gr. Ghica a fost și epitrop al așezămintelor sf. Spiridon *în care calitatee s'a distins prin devotamentul seu și o cinste exemplară în toate actele sale.*

D-rul Leon Sculy pe care moartea nemiloasă l'a răpit din mijlocul nostru, era un chirurg distins și o fală a Universitsței noastre. A fost iubit de toată suflarea care l'a cunoscul din cauza sentimentelor lui umanitare.

Cine nu știe că câtă înverșunare s'a opus la punerea în aplicare a regulamentului făcut de predecesorii noștri, prin care se cere străinilor să plătrască taxa de 1 leu și 50 bani pe zi pentru a fi căutați în spitalele noastre.

Nu știu ce ar fi zis acest caracter nobil dacă ar fi fost în viață atuncea când am fost insultat din cauza următoarelor cuvinte dintr'un discurs al meu: Orice bolnav, de orice naționalitate *ar fi trebuit să fie considerat ca un rănit pe câmpul de luptă. unde însuși dușmanul cu care s'a lupta, vine de leagă rănile sale.*

Dovada că aceste pouniri sufletești sunt în acord cu sentimentele adevărat românești dovedește trimeterea unor ambulanțe Sanitare romîne în ajutorul răniților din ambele tabere inamice.

Dl. Sculy era un bun patriot și un profesor a căutat se deștepte în inimele elevilor lui iubirea *științei care este farul de lumină al tuturor popoarelor și de la care depinde puterea și porsperitatea lor.*

Țiind un suflet bun și nobil el a infiltrat în inimele elevilor lui și darul blîndeții și al umanității.

In numele întregului personal al acestui așezămînt adresez regretaților D-ri Sculy și căpitanului Gr. Ghyka o duioasă amintire.

Domnilor,

In luna Iulie a. c. cu ocaziunea hramului din Slănic am ținut o cuvîntare în care am apelat la vizitatorii băilor să contribuească la clădirea unei noi biserici în locul acelei vechi și ruinate cu totul.

In adevăr, clădirea de monumente, de ori ce natură deșteaptă conștiința națională, dragostea pentru arta romînească și păstrează continuitatea sufletului romînesc, căci aceste clădiri naționale vor fi admirate de generațiunele viitoare precum și noi admirăm pe acele a strămunilor

Numai astfel se va forma un lanț neîntrerupt între monumentele trecutului și acele ale viitorului nostru.

In conservarea monumenteler ce oglindește patriotismul luminat. continuitatea conștiinței naționale și dragostea pentru toate actele trecutului românesc.

Apelul meu n'a rămas fără resunet, căci de și sezonul Slănicului era aproape de sfârșitul seu, totuși s'a strins o sumă de câteva mii de lei, iarăaEpitropia a hotărît se contribuească la această frumoasă operă națională cu suma de *10.000 lei* care se va inscrie în bugetul anului viitor. Dl. Colonel Langa a dat snma de 1000 lei în acest scop.

Am ferma convingere că Opera proiectată va fi în curînd realizată cu concursul tuturor cari își iubesc țara lor, precum au făcut boerii și toți donatori cari prin donațiunile lor au intemeiat această umanitară și providențială instituțiune a Sft. Spiridon. Slănicul, pe care într'un discurs al meu, ținut cu ocazia congresului asociațiunei medicilor l'am numit „Perla *Moldovei* este una din stațiunile cele mai frumoase și încîntătoare ale *Romîniei*. Cu mîhnire însă trebue se vă spun că pentru casa noastră este o mare povoară. Anuitățile mari și cheltuelele pe care le reclamă întreținerea acestei stațiuni impun o modificare grabnică a modului de exploatațiune. Se sperăm însă că năzuințele noastre vor fi încoronate cu un succes deplin.

O îmbunătățire remarcahilă pe care am introdus-o în Spital a fost crearea unui pavilion de boale contagioase pentru adulți.

Pînă în anul trecut pacienții cu boale contagioase au fost tratați la un loc cu ceilalți bolnavi.

Această stare de lucruri nu mai putea fi tolerată, iară din punctul de vedere umanitar era o adevărată crimă, căci bolnavi se infectau unii de la alții.

Pentru acest scop am transformat o clădire ruinată și părăsită din strada Muzelor într'un frumos pavilion cu două spațioase camere, cu calorifere, lumină electrică, instalațiune complectă de apâ, băi, ventilațiune etc.

Domnilor,

O transformare complectă se dă institutului Grigore Ghică Vodă. Acest institut se găsește într'o stare atît de deplorabilă în cît cu drept cuvînt precedesori nonștri au proiectat clădirea unui nou institnt și dărămarea celui vechiu. Cu venirea noastră în capul acestei instituțiuni am găsit clădirea nou începută, am hotărît să o terminăm după ce ni s'a votat împrumutul necesar pentru aceasta și am renunțat la dărămerea vechiului institut care este o clădire extraordinar de solidă.

In clădirea nouă am introdus calorifere lumină electrică, apă, băi sistematice și sperăm că în curînd toată lucrarea va fi terminată.

Sistemul de astăzi pentru a crește pe nenorociții copii, desmoșteniți de soartă, trebue modificat cu totul spre cinstea marelui nostru așezămînt.

In cursul acestui an s'a clădit și installat „Pavilionul Langa" în curtea Spitalului central.

Colonelul Langa, un mare patriot cu o inimă romînească în urma propunerei mele a pus la dispoziționea noastră suma de 40.000 lei pentru a clădi un pavilion care se zice destinat cnpilașilor bolnavi.

In acest pavilion se vor instala și căuta toți copilașii cari se vor îmbolnăvi în Institutul Grigorian precum și acei cari vor fi aduși de crescătoare de prin sate unde s'au îmbolnăvit și li se vor da toate îngrijirile necesare.

Astăzi, aproape 90% din acești copii mor din cauza lipsei de îngrijiri medicale cea ce este o crimă neiertată, căci un mare număr din acești copii sunt copii de țăran cari sunt talpa națiunei și elementele cele mai puternice ale neamului.

Natural că suma de 40.000 lei donată de Colonel Langa nu era suficientă ca acest pavilion se funcționeze în condițiunile cele mai igienice și salubre, în care l'am pus; în adevăr el are o canalizație bună, latrine sistematice, instalație de apă complectă, caloriferere admirabile, lumină electrică, băi sistematice, o ventilație modernă etc. Această instalațiune a costat aproape 20.000 lei pe care le am cheltuit din fondul nostru budgetar *deci fără nici un imprumut.*

Domnilor,

In bugetul a. c. am inscris suma de 45.000 lei pentru a clădi un pavilion de infirmi la Galata și care este aproape terminat. Această clădire este absolut necesară căci vechiul ospiciu din Galata, înființat de Grigore Alexandru Ghica în anul 1853 se află într'o stare de ruină complectă.

Nu există o faptă mai frumoasă, un act mai înălțător, o datorie mai sfîntă, decît a ușura existența dureroasă a unor nenorociți infirmi și din acest punct de vedere, nu există o inimă mai miloasă și duioasă decât *inima romînească în care se oglindește bunătatea și blîndeța naturei umane.* In anul acesta s'au construit pavilioane pentru femei în anul viitor se va clădi unul pentru bărbați.

Toate spitalele filiale precum și serviciile medicale au fost reparate și înzestrate cu cele necesare.

Am înființat un serviciu special de electrateraplie, radioscopie, care a fost conceput de Dr. Prof. Demetriade.

Până acuma Spitalul central nu dispunea de cât de o mică grădină din fața spitalului și a bisericei, puțin accesibilă bolnavilor, Dosul clădirei plin cu șuri vechi și putrede, beciuri stricate, depozite de gunoae, grajduri în ruină, cutii pentru gunoae, pansamente murdare, vată infectă etc. etc.

Acest loc atât de murdar l'am transformat într'o grădină frumoasă, am plantat arbori, am făcut drumuri bune am instalat mese și scaune, și am procurat astfel sărmanilor bolnavi posibilitatea de a respira un aer curat sub cerul albastru.

Ospiciul Socola este complect instalat. Cu suma de 100.000 lei pe carc ne-a pus'o la dispozițione ministrul de Interne Dr. Marghiloman, am plătit restul datoriilor pentru instalațiunea de apa.

Față cu numărul mare de bolnavi am fost nevoiți se mai prevedem în budget un al doilea post de medic primar.

Domnilor,

Instituțiunea noastră de și autonomă totuși este subordonata, în ceea ce privește servieiile medicale, legilor sanitare.

Conform acestora posturile de medici secundari nu pot fi ocupate definitiv decît pe un period de 4 ani și numai pe baza unui concurs. Această disposițiune este justă căci locul de medic secundar trebue se servească medicilor tineri ca școală de perfecționare în arta medicală. Călcând această lege facem un reu serviciu tinerilor medici secnundari, căci lasați peste termenul de 4 ani în locurile lor, inbătrânesc, nu se presintă la concursurile de medici primari și nu se îngrijesc de viitorul lor.

Un mare număr de ani concursurile au fost suprimate cu totul și astfel se face că avem medici de mai bine de 20 de ani în serviciile noastre fără se fie trecut un concurs, avînd în vedere această stare anormală am făcut un *regulament pentru concursuri de medici de spitale* în conformitate cu legea sanitară. După ce acest regulament a fost aprobat de organele sanitare superioare și sancționat de M. S. Regele, am publicat concursul pentru toate locurile vacante fără excepțiune din cauza aceasta am fost atacat foarte violent, atacat și maltratat influențe mari, interese multiple au intervenit ca să împedice și de aceasta dată ținerea concursurilor. Dară am rezistat, valurile furtunoase s'au potolit, spiritele revoltate s'au liniștit și concursurile s'au ținut, iara tineri medici au fost numiți prin decret regal, în locurile la cari au reușit. Am făcut o faptă bună și insuși adversarii recunosc că merit toată laude

---

A se ceti urmarea în pagina a 4-a.

pentru că am reuşit se restabilesc dispoziţiunele legei sanitare în folosul midicilor şi a spitalelor noastre.

Domnilor,

Una din chestiunile cele mai imporde care trebue să ne ocupăm este aceia a *infermierilor*, căci îngrijirea bolnavilor este indispensabilă pentru vindecarea şi alinarea suferinţilor lor. Dar aceste îngrijiri trebue să cadă în sarcina acelor femei cari sunt în condiţiuni favorabile pentru a deveni surori de caritate.

Femeia este în totdeauna gata să uşureze, să alineze durerile morale şi fizice ale mizeriei umane. Dar ori cât de mare ar fi devotamentul unei femei pentru bolnavi, ori cât de mare ar fi spiritul ei de sacrificiu pentru suferinţele omenirei, totuşi sunt împrejurari cari micşorează misiunea ei.

Intre aceste împrejurări sunt copii, căci legile supreme ale naturei fac ca o mamă trebue în prima linie să se ocupe de copiii ei şi din această cauză nu poate să aducă suferinzilor tot devotamentul de care ea este capabilă.

De acest adevăr ne-am convins pe deplin şi bazaţi pe experienţele făcute putem afirma că femeile gardiene au ajuns o adevărată calamitate în spitalele noastre. Aproape toate gardiencile au copii, bărbaţi, gospodării prin oraş şi toate aceste le sustrag de la misiunea lor.

Pentru a înlătura *toate aceste inconveniente* trebue să ne gândim la înfiinţarea unor *şcoli superioare de infirmiere*. In Germania, în Franţa şi în Anglia şi alte state civilizate, infirmierele sunt recrutate în diferite moduri. Unele aparţin ordinelor catolice, altele sunt diaconice protestante, altele aparţin ordinelor religioase, dară ş'au căpătat educaţiunea lor în şcoli speciale.

Să ne întrebăm ce am putea face noi în această privinţă ?. Eu cred că soluţiunea depinde de sprijinul I. P. S. Mitropolitul Pimen care în multe ocaziuni a dat dovadă că în peptul lui bate o inimă nobilă, că are un suflet larg înzestrat cu cele mai înalte sentimente umanitare, care nu caută onoruri decorative sau distincţiuni vanitoase şi ca atare nu vede de cât partea frumoasă a sufletului omenesc.

In adevăr în mânăstirile noastre avem un număr destul de mare de maici. Unele din aceste mânăstiri sunt aşezate aproape de Târgul-Neamţ unde Epitropia are un spital foarte bun şi bine înzestrat. In acest spital s'ar putea instrui în fie-care an un număr oare care de maici, care după o practică anumită devenind surori de caritate se vor trimite pe la spitalele noastre în locul lor vor veni alte maici şi cu modul acesta încetul cu încetul vom dispune de un număr suficient de surori de caritate, pentru a satisface toate nevoile spitalelor noastre. Mult mai repede am realiza aceasta dacă într'una din aceste mânăstiri s'ar înfiinţa un mare sanatoriu în care s'ar da toată educaţiunea necesară maicilor pentru a deveni surori de caritate. Inceputul este greu, în curând însă totul va merge uşor, maicele vor învaţa arta de a îngriji pe bolnavi, fără multe lecţiuni teoretice, căci exemplul şi obişnuinţa sunt baza principală, ele sunt căldura şi gloria pe pământul fertil şi deci o recoltă frumoasă şi bogată nu va lipsi, buruiana va fi înăduşită prin cresterea puternică a seminţei curate.

Faţă cu importanţa mare ce prezintă chestiunea infirmierelor afirm că una din paginele cele mai frumoase din activitatea atât de fecundă I. P. S. Mitropolitului Pimen ar fi să aducă la îndeplinire această cerinţă atât de indispensabilă instituţiunei noastre şi omenirei suferinde.

Domnilor,

Din programul reformelor noastre face parte şi lărgirea colegiului medical care astă-zi, conform statutelor casei, este compus numai din medicii primari ai spitalelor.

Această organizare a colegiului medical nu se mai poate menţine fiind că cu înfiinţarea clinicilor, serviciile respective sunt conduse de profesori respectivi şi toţi aceştia nu fac parte din colegiul medical. Natural că aceasta este o anomalie, căci toţi aceşti profesori nu sunt chemaţi la şedinţele colegiului medical care din această cauză este lipsit de sfatul şi luminile celui mai înalt şi distins corp medical. Pentru aceste motive am introdus în „regulamentul concursurilor de medici de spitale" un articol, care acordă Epitropiei dreptul de a numi pe profesori de clinică şi de terapeutică medici primari ai serviciilor respective, pentru că cu toţi să poată face parte din colegiul medical.

Aceasta se impune şi din punctul de vedere al relaţiunilor ce trebue să existe între Epitropie şi profesorii cari conduc servicii e respective, căci numai ast-fel Epitropia va putea exercita autoritatea ei pentru bunul mers al acestei instituţiuni.

De almintrelea această reformă proectată de noi este deja introdusă în Bucureşti unde toţi profesorii cari conduc serviciile spitaliceşti sunt şi medici ai Eforiei.

Un serviciu care este menit să aducă foloase reale casei noastre este acel al *statisticei*. Un ast-fel de serviciu a lipsit cu totul şi din cauza aceasta ne lipsesc toate datele necesare, din care să trag concluziuni ştiinţifice indispensabile atât medicilor cât şi administraţiunei noastre.

Direcţiunea generală a serviciului sanitar n'a fost în stare să complecteze statistica ei generală, din cauză că nici ei n'a primi din partea instituţiunei noastre statisticile spitalelor noastre pentru mulţi ani în urmă.

Pentru a înlătura această lipsă în administraţiunea noastră am înfiinţat un serviciu special de statistică cu tot personalul necesar şi l'am instalat într'un locai special înzestrat cu toate cele necesare.

Domnilor,

Cred de un interes oare care să cunoaşteţi care este averea Casei Sft. Spiridon.

Această casă posedă în Moldova şi Basarabia 66 moşii cu o suprafaţă de 60288 Hectare şi 50 de păduri cu o suprafaţă de 2439a Hectare.

Deci cu moşii şi păduri o suprafaţă de 84684 Hectare.

Ţinând seamă de preţurile actuale a proprietăţilor frndiare şi stabilind preţul unui hectar 800 lei nu rezultă o valoare totală de

84684 × 800 = 67.747.200

La această cifră de 67.747.200 se adaogă :

Valoarea izlazurilor vândute statului de Epitropie cu o suprafaţă de 7620 hectare	4.907.365
Valoarea clădirilor şi instalaţiunirlo de la Slănic	4.500.000
Valoarea tuturor clădirilor ocupate de spitale	6.500.000
Valoarea de case, acarete, vii etc.	350.000
Capitalnri depuse :	
La banca din Petesburg	680 000
Efecte şi numerar	1.080.000
Datoria comunei Galaţi	213.000
Mici fonduri	80 000
Total	86.057.565

Dacă am calcula valoarea pământurilor cu preţurile oferite astă-zi, valoarea totală a Casei Sft. Spiridon ar ajunge cifra de 100.000 000.

Veniturile actuale se ridică la suma de 3.992.677 lei cu care se întreţin 12 spitale, 3 ospicii, se întreţin orfani biscricele, schituri, Slănicul, se plătesc legatele, se ajută săraci, se plătesc pensiuniile, se fac construcţii şi reparaţiuni, se exploatează pădurile, se plătesc anuităţile imprumuturilor făcute în trecut pentru diferite instalaţiuni şi construcţiuni, se plătesc impozitele, asigurări, se plătesc medici, funcţionari şi în general întregul personal administrativ etc. etc.

Numărul bolnavilor cari au fost căutaţi în spitalele noastre în cursul anului 1912 este de 14584 iar acei cari au fost căutaţi ambulanţi în serviciile spitaliceşti 82486.

Toate veniturile şi cheltuelile sunt absolut echilibrate şi se găsesc detailate în budgetul nostru.

Epitrapia Casei Sft. Spiridon a contribuit foarte mult la ridicarea socială şi economică a populaţiunii rurale.

In adevăr în 45 de comune, s'au dat islazuri comunale care ocupă o suprafaţă de 7621 Hect. şi sa convenit ca preţul de cumpărătură 4.900.000 lei, ceia ce reprezenta aproximativ 640 lei Hectarul.

Nu este nici o îndoială că faţă cu preţurile actuale, Epitropia a făcut sacrificii insemnate în favoarea populaţiunei rurale (pe 11.500.000 în favoarea lor) Aproape toate moşiile noastre (afară de 5) sunt arendate la obştii ţărăneşti.

Sistema aceasta de a exploata moşiile noastre este cea mai bună, toate obştiile sunt în curent cu arenzele şi din rapoartele inspectorilor rezultă că pământurile sunt bine şi sistematic, cultivate.

Cu această ocaziune ţin să relevez cît de mare este nedreptatea acelora care acuză pe ţaranii noştri de indolenţi, de leneşi, de alcoolici. Cred că această acuzare este nemotivată.

Intr'o conferenţă a mea la Academia Română am aratat că un alcoolic bea în toate zilele şi o mare parte din viaţa lui o petrece prin circiume. Nu tot astfel este ţaranul nostru, care nu bea decât în zile de serbătoare, într'un mod intermitent care zic aşa, fără viaţa lui o petrece munciad lanurile pământului cari lui hrănesc cu familia lui.

Această părere a mea a fost aprobată în aplauzele tuturor membrilor academici şi astăzi o confirm prin faptul că obştile ţărăneşti sunt cei mai buni, cei mai conştiincioşi şi cei mai vrednici arendaşi a imaşirilor *Spiridoniei*. Cu această ocaziune ţin se vă pun în curent şi cu chestiunea moşiilor noastre din Basarabia. Se ştie că guvernul rus doreşte se cumpere moşiile Spiridoniei din Basarabia.

In Aprilie a. c. am fost chemat la Bucureşti de d. C. Arion pe atunei ministru de Interne, pentru a da oare care relaţiuni representanţiunilor guvernului rusesc şi căruia am dovedit că toate argumentele lui în defavoarea noastră sunt neîntemeiate.

Astfel ruşii afirmă că a treia parte din venitul moşiilor din Basarabia aparţine de drept statului rusesc, conform legilor lui, fiind că aceste moşii sunt donaţiuni făcute mănăstirei Sft. Spiridon. Am arătat că această lege nu poate să atingă dreptul nostru asupra întregului venit fiind că conform testamentelor toate aceste moşii sunt lasate spitalului Sft. Spiridon şi nici de cum mănăstirei.

Un alt argument a lor este ca străini şi prin urmare niei Epitropia nu posedă imobile rurale în Rusia, am arătat că şi aceasta este nefundat de oare ce în timpul când moşiile au fost donate spitalului Sf. Spiridon, Basarabia aparţinea României şi prin urmare *ruşii erau străini şi nu noi.*

Argumentul că donaţiunile s'au făcut pentru căutarea bolnavilor din comunele respective situate în Basarabia l'am dovedit ca injust fiind că spitalul nostru central din Iaşi primeşte pe toţi bolnavii din Basarabia, după cum putem dovedi această cu registrele noastre.

Un singur argument este serios pentru noi greutatea de a administra moşii într'o ţară străină.

A remas prin urmare că guvernul nostru să facă o lege care să pue un capăt acestor chestiuni, cea ce a şi promis că va face.

In fine Epitropia casei Sft. Spiridon ca se satisfacă şi legea vânzărei moşiilor de mână moartă în limitele posibile.

Cu aceasta termen şi mulţamim P. S. Arhiereului Antim Petrescu care impreună cu clerul scu a bine voit se binecuvinteze serbarea noastră, mulţumim tuturor representanţilora autorităţilor şi intregei asistenţe cari au bine voit se ne onoreze cu presenţa lor şi doresc tuturor o viaţă lungă şi fericită realizarea tuturor aspiraţiunilor naţionale, cimentarea legăturilor sufleteşti acelora care luptă pentru lumină şi adevăr, care propagă lumina adevărului cu tot entuziasmul de cari sunt capabili şi care contribuesc la educaţiunea sufletească a tineritului cu exemple de înaltă bunătate şi iubire.

Doresc din suflet ca această falnică instituţinne a Moldovei se prospereze şi se înflorească sub auspiciile gloriosului şi înţeleptului nostru rege care a creat aice la gurile Dunărei o puternică şi iubită dinastie.

Se trăească regele Carol I.
Se trăiască regina Elisabeta.
Se trăească întreaga dinastie.

Ultime Informaţii

Pentru propăşirea Iaşilor. — *Am căzut cu plăcere, că un număr de cetăţeni inimoşi, au hotărît înfiinţarea în oraşul nostru, a unei societăţi menite a studia toate mijloacele pentru propăşirea Iaşilor, cum spune însăşi firma societăţei.*

Faptul că în această societate se găsesc profesori universitari, ne arată că în sufletul unor oameni cari sunt aşa de mult în măsură să cunoască nevoile Iaşului, este vie dorinţa de a vedea rîdicîndu-se, oraşul care altă-dată a văzut de la Universitate pornind mişcări ce au cuprins ţara întreagă.

Nu putem, însă, crede că noile silinţe ale universitarilor vor privi numai străzi şi case. edilitate şi comerţ. In sufletul acestor oameni, trebue să stea de sigur în frantea aspiraţiunilor şi propăşirea Iaşului intelectual; ridicarea Iaşului ca centru universitar şi aducerea lui în stare de a reţine la Universitatea noastră pe toţi studenţii cari se exportează din Iaşi şi din Moldova, la Bucureşti şi la alte Universităţi.

Dacă am fost aduşi să ne amintim de trecutul în care Universitatea din Iaşi a pornit atîtea curente de seamă, suntem siliţi să constatăm că şi la Iaşi şi în toate centrele universitare, ceea ce consacră munca folositoare pentru şcoală, este legătura permanentă între profesori şi studenţi.

Prin urmare, dacă doresc universitarii să propăşească Iaşul, să facă întâi să sporească faima Universităţei; să facă cu toţii, profesori şi studenţi, un singur organism, care să dea viaţă oraşului, pe care nu încetăm a-l numi perla culturală a Ţărei.

In această privinţă o raciţă veche, care primejdueşte tocmai viaţa Universităţei şi legătura dintre profesori şi studenţi, este **sistemul profesorilor universitari ambulanţi,** *cari ne vin din Bucureşti cu termen fix şi îşi fac cursurile cu ceasul în mînă, ca să nu scape trenul pentru întors la Bucureşti.*

In potriva acestui sistem sunt datori universitarii să reacţioneze cei dintâi, dacă vreau să propăşască Iaşul.

Chestiunea, însă, este prea importantă, în cît vom reveni.

Guvernul a stabilit următoarele candidaturi la alegerile parţiale : col. II Senat Dorohoi, d. P. Missir; I deputaţi Prahova, în locul de edatului Teodorini, d. Paul Greţianu şi II deputaţi Mehedinţi, în locul d-lui N. Filipescu, d. Iosif Gîrleşteanu.

Interimatul ministerului de interne, în timpul congediului d-lui Take Ionescu, va fi ţinut de d. Tit Maiorescu şi interimatul instrucţiei, pe timpul absenţei d-lui Dissescu, de d. A. A. Badareu.

Cu trenul de 1'40, d. ministru Badareu a plecat din Iaşi la Vaslui.

La discuţia Mesajului în Cameră s'au înscris domnii I. Lahovari, I. Grădişteanu şi N. Iorga.

Se crede că discuţia va lua sfârşit Simbătă şi Parlomentul va lua vacanţă pînă la 15 Ianuarie.

Domnul I. Virlănescu, excelentul institutor, a fost numit revizor şcolar al judeţului Iaşi în locul d lui Roiu, care a fost rechemat la catedra sa.

Peste 150 milioane lei au fost acordate pînă'n prezent ministerului de război pentru credite.

Optzeci batalioane de rezervă vor fi creiate, aşa că numărul total al batalioanelor va fi de 265.

Budgetul ministerului de război pe 1913—1914 se va urca la 90 milioane.

D. căpitan în rezervă Holban Paul, din reg. Botoşani 31, a fost chemat temporar în activitate de serviciu, la infirmeria de ochi Frumoasa.

D. C. C. Arion, fost ministru, s'a căsătorit cu d-na Luiza Algiu.

Anarhia de la centrul studenţesc.—Băeţii d lui Cuza, care până acum sfidau „numai" legile ţării, ordinea publică, bunul simţ. presa etc. au ajuns astăzi să sfideze şi regulamentele universităţii şi hotărîrle consiliilor universitare.

In adevăr, să ştie că Senatul universitar, casînd alegerea de la „centrul băeţesc", a hotărît că alegerile trebue să se facă de către toţi studenţii, iar în comitetul centrului să figureze studenţi delegaţi de la fiecare Facultate. Aceasta tocmai pentru a consfinţi măsura dreaptă, că o societate de studenţi, trebue să fie expresiunea adevărată a studenţimei, iar nu numai a acelor studenţi pe cari vreau să'i admită sau nu la alegeri, cîţiva colegi cu atît mai gălăgioşi la centru, cu cît sunt mai tăcuţi la Universitate.

In contra acestei hotărîri a Senatului universitar, băeţii d-lui Cuza anunţă din nou la tribuna cea mare a naţiunei, care este vitrina templului d-lui Cuza, că la alegerile cele noi, vor fi primiţi să voteze numai studenţii cari se vor înscrie în Centru până în seara de 15 Decembre.

Universitatea are cu modul acesta măsura îndrăznelei pe care poate s'o nască toleranţa. Ceea ce uneori era taxat drept copilărie inocentă, de băeţi cari vor să fie în treabă, astăzi devine anarhie primejdioasă pentru însăşi existenţa şcoalei. A tolera ca d. Cuza să împingă la rezistenţă în potriva Senatului universitar, pe băeţii săi, este a consfinţi credinţa acestuia, că prin îndrăzneală Senatul universitar va fi silit să tacă, cum fac consiliile profesorale sub valurile de aroganţă naţionalistă a d-lui Cuza.

Ni se spune că majoritatea Senatului universitar, a cerut rectorului să convoace de urgenţă Senatul, pentru a lua măsuri energice şi a înştiinţa pe cale şcolară *pe toţi studenţii* universitari, că au dreptul cu toţii să voteze la alegerile centrului.

Altminteri vom ajunge într'o zi să recunoaştem prea tîrziu dreptatea înţelepciunei populare care spune „cine samănă vînt, culege furtună."

Consiliul profesoral al Facultăţei de medicină, a recomandat ministerului de culte, spre a fi numiţi suplinitori la catedrele vacante prin transferarea la Bucureşti a d lor profesori Juvara şi D. Ionescu, şi anume pe d. dr. Socor la catedra de Farmacologie şi pe d. dr. Tănăsescu la cea de Anatomie topografică şi clinica chirurgicală.

Cu privire la ancheta făcută de d. profesor Ilie Barbulescu la Centrul studenţesc din Iaşi, senatul universitar a hotărît următoarelele :

1) Să se dizolve actualul comitet ca nefiind în conformitate cu statutul;

2) Viitoarea alegere a noului comitet să se facă în conformitate *cu statutul*, la alegere să aibă dreptul de a vota *toţi studenţii înscrişi în Universitatea din Iaşi iar nu numai cei înscrişi în „Centrul Studenţesc"*

3(Fiecare facultate în şedinţă prealabilă să-şi desemneze candidaţii săi pentru alegerea în Comitet,

Domnii profesori Ilie Bărbulescu, P. Bujor, N. Leon, A. Mănescu, membrii în Senatul Universitar au cerut d-lui Rector convocarea urgentă a Senatului spre a hotărî asupra atitudinei Centrului universitar studenţesc, care nu s'a conformat deciziunei luate de a se primi la vot toţi studenţii cari, înscrişi sau nu, fac toţi parte din Centru.

Toţi studenţii înscrişi în Universitatea din Iaşi, afară de studenţi audienţi, printr'o dispoziţie a Senatului Universitar vor fi obligaţi a participa la alegerile generale anuale ale Centrului Studenţese pentru a se evita pe viitor conducerea unei studenţimi în număr de peste 900 de studenţi de către o minoritate de 100—150 studenţi care în toate chestiunile se pronunţă în numele întregei studenţimi.

— La alegerea noului Comitet al „Centrului Studenţesc" vor vota pe lîngă studenţi de la secţiunile de licenţă ale tuturor facultăţilor şi studenţi dela Doctorat.

Candidaţii partidelor conservatoare din Iaşi la colegiul II comună sunt d-nii: **G. Tuduri, Eugen Miclescu, Justin Adace, Petru Bogdan, Em. Severin, Maior G. Ionescu, Vasile Arsenie, C. Meissner şi căpitan G. Dimitriu.**

Domnul C. Zaharia, institutor în Iaşi, a fost numit inspector al învăţămîntului primar în Iaşi, în locul d-lui Lascar Matasariu, care-şi va relua catedra.

Ministrul justiţiei a pus astăzi în vedere tribunalului, că copiile de pe ordonanţele de adjudecare, ce rămîn la dosar, să se facă pe hîrtie liberă, asemenea şi copiile de pe contractele de locaţiune.

A 35-a aniversare dela luarea Plevnei, măreţele serbări din capitală cari au avut loc la sfîrşitul lunei trecute şi la cari au azistat Majestatea Regele, Familia Princiară şi augustul oaspete Marele duce Nicolae Mihailovici, au fost cinematografic înregistrate şi astă-seară J o i ele vor fi absolut fidel proectate pe ecranul din Sala Circului Sidoli.

In noul program al Cinematografului din Sala Sidoli de astă-seară J o i, mai sunt cuprinse :

Jurământul unui jucător, scene comice de moravuri pariziene.

Recunostinţa colonelului, splendidă desfăşurare dramatică în două părţi.

Groaznicul incendiu dela Stuadart-Oila din New.York, vederi fidel luat în regiunile catastrofei.

Flacăra răzbunătoare. Măreaţă desfăşurare însufleţită, ale cărei scene principale se desfăşoară în plin aer. Rolul principal îl interpretează d. Grand dela Comedia Franceză din Paris. Cuprinde două mari părţi.

Duminicile şi sărbătorile vor fi date câte două matineuri : La 3 ore şi la 5¾.

Secţiunea muzicală a societăţii de gimnastică, sport şi muzică din Iaşi, organizează o mare serată muzicală-dansantă pentru seara de 20 c.

Programul seratei este foarte variat şi bogat.

Comisiunea Interimară a Com. Iaşi

COMUNICAT

Se aduce la cunoştinţa publică că cu începere de Vineri 14 Decembrie a. c. în mod cu totul provizor apa se va debita în oraş numai de două ori pe zi de la ora 7—9 a. m. şi de la 5—7 p. m. Afară de aceasta vor funcţiona şi cişmelele conductei vechi.

Publicul este rugat a face cea mai mamare economie.

No. 31041 12 Dec. 1912

Ultima oră

Ce va face România?

Paris. — Ziarul „Echo de Paris" afirmă că România nu va aştepta sfîrşitul conferenţei de la Londra, ci va ocupa Silistra, cerînd astfel satisfacţia, pe care d. Daneff a refuzat o, căci a consimţit la rectificarea graniţei Dobrogei, însă fără Silistra.

Procesul Pantelimon

Botoşani.—Luni, începe înaintea curţei cu juri de aci, procesul lui Pantelimon şi a complicilor săi.

In aşteptare, d. consilier Buzdugan, care urmează să presideze Curtea, a cerut să i se trimită dosarele la Iaşi, ceia ce s'a facut.

La aceasta însă a protestat avocatu lui Pantelimon, care spune că n'au cum să eie cunoştinţa de conţinutul dosarelor.

Avocaţii au cerut ca cel pulin să li se puie la dispoziţie rechizitorul, în original.

Grigore Dimitrescu

profesor universitar, fost magistrat

AVOCAT

ALEEA PRINCESA MARIA — IAŞI

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

Redacția și Administrația: Iași str Gh. Mirzescu 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul X No. 1762 — Sîmbătă 15 Decembrie 1912

Grigore Alexandrescu

O sută de ani s'au împlinit de la nașterea lui Grigore Alexandrescu. Și centenarul a trecut nebăgat în seamă în preocupările și grijile zilnice. Dealtminteri România e țara uitărei, uitarea binelui ca și uitarea răului și cine era să-și aducă aminte de un poet?... Și cu toate acestea, care dintre noi n'a învățat pe din afară în vărsta copilărească versurile lui Grigore Alexandrescu, care n'a vărsat o lacrămă pentru cănele Azor, victima fidelității și a întristărei, care nu s'a înfricoșat la povestirea visului de spaimă și de teroare al ucigașului fără voe, care n'a simțit un fior de entuziasm la apariția umbrei lui Mircea cel Mare, pe care 'l aude Transilvania și Ungurii, ce se înarmează în grabă?...

Și care n'a simțit inima-i strînsă de melancolie și îndoială citind îndureratele strofe scrise în pragul anului 1840 și întrebîndu-se ca și poetul: „ce va aduce ziua și anul viitor"?

Acel care a simțit și a știut să redee nemăestrit poate, dar cu atîta foc de adevăr toate aspirațiunile, toate nedreptățile, toate amărăciunile și descurajările sufletului românesc în epoca cînd se făurea o Românie; acela care presimțea că „a lumei temelie se mișcă, se clătește", acela care trăia „în durere ca în elementul său" și reînvia la bucurie numai văzînd oștirile romîne, zace în uitarea, care a cuprins sub mantia sa, atîtea mari figuri ale renașterei romîne.

Și totuși parcă nu s'ar cuveni una ca asta.

Căci Grigore Alexandrescu nu a fost numai patriotul fervent a cărui inimă tresălta la speranța unor vremuri mai bune pentru țară, n'a fost numai funcționarul inteligent, dezinteresat și devotat binelui obștesc, n'a fost numai ministrul de o zi al lui Vodă Cuza; a fost și biciuitorul neîndurat al relelor și păcatelor unei societăți în care murea o lume și năștea o alta; a fost dușmanul neîmpacat, care a urmărit și a înfierat cu versu-i cînd aspru, cînd glumeț, dar pururi răzbunător, mizeriile și micimile omenești.

Și dacă pentru accentele sale patriotice, pentru elegiele-i plîngătoare nu merita să-i înflorească nimenea mormîntul la aniversarea-i seculară, e totuși o parte din opera sa, care n'a murit pînă acuma și nici nu poate să moară.

E tocmai acea parte biciuitoare a rimelor sale, care este nemuritoare, fiind-că vorbește de greșeli și de păcate și acestea nu au nici odată moarte.

S'au schimbat oamenii, s'au schimbat porturile și obiceiurile, dar fondul rău al firei omenești a rămas acelaș. S'au dus boerii de pe vremuri cu ciocoii și ciracii lor, dar sufletele lor trecute din tată în fiu au rămas pînă acuma. Și aceleași vicii și aceleași defecte reclamă aceleași săgeți ascuțite. Grigore Alexandrescu e și azi de actualitate.

Oare candidatul, care convins că fericirea generală „se compune totdeauna din acea particulară" și care consecvent cu teoriile sale îmbogățește statul „cumpărîndu-și moșioare", este numai o amintire urîtă în zilele noastre? Oare doritorul de a urma cum îi place: „fără a putea guvernul observație a-i face", nu se întîlnește și acuma? Dar domnișorul „căruia vorbă, spirit, îi stă în pălărie" și doamnele „pe care dacă prințul le ia la bal de mînă, „nu mai vorbesc cu nimeni cîte o săptămînă" sunt oare tipuri îngropate pentru totdeauna? Nu. De sigur.

„De cît multă minte știu că e mai bine, să ai totdeauna un dram de noroc", zicea poetul pe vremuri și cu toții repetăm și astăzi acest adevăr. „S'a schimbat boerul, nu e cum îl știi" e o locuțiune curentă; iar boul, care obține „în cireadă un post însemnat" și se crede „de cît toți mai mare", funcționarul înalt ajuns prin capriciul soartei acolo unde nici n'a visat și care nu-și mai recunoaște nici rudele de sînge, nu e o raritate așa cum s'ar putea crede.

Și nu sunt rarități, căci se întîlnesc pe toate căile și în tot momentul acei pe cari îi travestia poetul în chip de animale în fabulele sale mușcătoare: nici cotoiul cel smerit, kir Pisicovici al cărui sărut este omorîtor pentru prietenii încrezători; nici catârul îngămfat silit la bătrînețe să-și adncă aminte cu durere și de paternitatea-i azinină; nici elefantul „de cap tare și gros cît vreți să-l socotiți", nici lupul ce „ia obicinuit de oaie cîte o piele", nici pisica mîndră de ascendența-i divinizată fără să bage de seamă că s'a scoborît prea jos din arborele-i genealogic, nici vulpea care „s'a înecat cu un os", nici dulăul de curte „ce latră foarte tare" si „vrea egalitatea dar nu pentru căței". Toate aceste plăsmuiri ale minței poetului nu au perit nici cu dînsul nici cu societatea, pe care o închipuiau sub haina lor alegorică. Ele trăesc și acuma cu o viață intensă, tenace și viața lor rechiamă la lumină și amintirea lui Grigore Alexandrescu.

De ce dară să lăsăm uitarea să întunece tot ceea-ce a rămas de la un mare Romîn? De ce să ne ferim de a-l comemora? Să fie oare că ne simțim atinși de loviturile pe care el le-a îndreptat împotriva altora și tăcerea noastră afectată să fie numai o răzbunare postumă? Se poate și asta. Și e bine dacă este așa. E semnul că ne dăm seama că imaginile învechite ne înfățișează și pe noi. E semn că ne recunoaștem în ele. Și această recunoaștere nu poate să fie de cît începutul îndreptărei...

Ion Peretz

Răspunsurile la Mesaj

Evenimentele externe care se desfășoară în jurul nostru, au făcut ca discursul Tronului să aibă o deosebită însemnătate. Prin cuprinsul său hotărît și solemn, Mesajul a avut un mare răsunet în țară și peste hotare fiindcă, fără nici o rezervă a formulat dorințele Romîniei și a afirmat, în același timp, voința hotărîtă a Națiunei de a-și susține revendicările pe toate căile.

Camera și Senatul formulînd adresele de răspuns la discursul Tronului, au ținut să accentueze faptul că, mai mult ca ori-cînd, reprezentanții națiunei sunt conștienți de gravitatea ceasului de față. In deosebi, adresele de răspuns, stăruesc asupra politicei de pace a României, cu corolarul bine specificat al respectărei integrale a intereselor superioare ale țării. Și, fiindcă o politică de pace reală nu se poate sprijini, de cît pe o întindere cît mai mare a forțelor militare, de aceea membrii Parlamentului accentuiază că nu vor sta un singur moment la îndoială a acorda toate creditele necesitate de apărarea țării.

Sprijinită pe temelia solidă a drepturilor sale, secundată de o absolută conglăsuire a tuturor aleșilor poporului, România, zic adresele de răspuns la mesaj, poate să spere că își va păstra deapururea prestigiul pe care și l'a cîștigat în concertul european prin atitudinea ei demnă și înțeleaptă.

Chestiuni didactice

Se pare că mulți s'au convins că nu din cauza acestui surmenaj intelectual, degenerează rasele, pier toți oamenii.

S'a putut dovedi că marii muncitori nu au fost niște degenerați, ba chiar din contra.

Cunoaștem chiar în țara noastră cîțiva mari muncitori, care se ostenesc neîncetat, și prin această muncă a lor intelectuală fac fala neamului nostru. Fără să citez nume, toți cei care urmăresc lucrurile de la noi, le-au pe buze.

Un cunoscut profesor, care a studiat civilizațiunea engleză. Domnul I. Botez îmi spune că în Anglia copii frequentează școalele atît dimineață cît și după amează. E drept că după amiază se muncește mai ușor, ocupațiunile distractive ca jocuri gimnastice, lucru manual, desemn etc. fiind rezervate pentru acest timp.

Negreșit nici noi, cari am voi ca copilul să fie ocupat și după amiază, nu înțelegem a-l pune la lucrări grele, ci la munci ce se vor găsi mai ușoare și mai distractive.

Anglia, pe care o citam mai sus, este, se știe, țara în care se formează caracterele, țara în care omul se deprinde încă din copilărie a trăi prin propriile lui forțe, mulțumindu-se numai cu sprijinul pe care comunitatea semenilor i-l dă în genere ori cui face parte din ea.

In Franța se muncește mult, ba încă foarte mult, și dacă e adevărat aceia ce scrie o mamă unui ziarist, atunci se poate zice că acolo se face abuz.

„Sarmanii noștri copii, zice dînsa, stau închiși la școală de la opt dimineața la douăsprezece, neavînd drept recreațiune de cît un sfert de oră. Ei se întorc la școală la ora 1 jum. p. m. și stau pînă la șase ore, acordîndu-li-se abia 30 minute de repaos la aer liber. Asta înseamnă că dînșii stau pe bănci opt oare pe zi".

Francezii au, după cum observă ziaristul superstițiunea muncei *așezate*.

Și în adevăr, ceia ce se face în această țară de civilizațiune și progres, Franța, e prea mult.

Cu toate acestea va fi de notat un fenomen important. Institutorii francezi au ținut și țin neîncetat congrese. Dînșii agită acolo diferite chestiuni de ordin educativ și instructiv, dar nu se văd doleanțe că dînșii ar munci prea mult, ori că copiii ar suferi din pricina prea încordatei lor ocupațiuni.

Să fie oare că acești institutori n'au simțul realității, să fie că n'au ajuns la concepțiunea că după o atare muncă va veni decăderea rasei și peirea indivizilor?!

Apoi din cele spuse pînă aici, se vede că dacă o reacțiune este a se produce în Franța, dînsa trebue să aibă loc, după cum spune ziaristul, ale cărui vorbe le-am relatat mai sus, contra muncii de pe bănci, contra muncei așezate.

Nu se plîng acolo, că sunt prea multe ore de lucru, dar se plîng că partea distractivă și recreativă ocupă un loc așa de mic între cele opt oare, cît un copil trebue să stea la școală.

De altfel experiența făcută în alte țări cu jumătate de zi n'a dat rezultate și de aceea s'a revenit tot la sistemul zilei întregi.

In ancheta întreprinsă de ministerul instrucțiunei la 1905 asupra învățămîntului secundar se pusese întrebarea, dacă n'ar fi bine a se ține cursuri numai dimineață, iar restul zilei să se întrebuințeze pentru lucrări practice, aplicații, excursiuni, etc. Nu cunosc, ce au răspuns celelalte școale, însă profesorii școalei comerciale superioare din Iași s'au rostit, că aceasta s'ar putea face numai în ultimul an.

De altfel fără a se înlătura importanța educațiunii fizice, profesorii înțelegeau că munca în școalele respective să fie de mai multe oare de cît 30 pe săptămînă. Aceaste pentru cine știe a munci e necesară și pentru educațiunea morală ca și pentru cea patriotică.

Socotesc deci că reducerea timpului de muncă în școale, ca și îngrămădirea învățaturei numai dimineața nu poate fi folositoare pentru sănătate, nici nu răspunde la adevărata chemare a școalei.

Trebue să ținem socoteală în această materie de experiența altor state ca și de experiența noastră proprie. Trebuie că cugetăm că între societate și profesor, ca și între și cler nu e antagonism de interese.

Cît despre aceia că munca de cinci oare pe zi atît din partea profesorului, cît și a alesului e dăunătoare sănătății lor corporale și sufletești, discuțiunea nu se poate închide ușor. E bine și ca specialiștii cu autoritate să spună cuvîntul lor.

Pentru mine care scriu aceste rînduri, voiu considera că e o datorie a școalei ca ea să facă legătura sufletelor între profesori și elevi, între aceștia toți și societate.

Nu voiu putea crede că la astfel de rezultat vom ajunge, dacă profesorul stă pe catedră cu ceasornicul în mînă să vadă cînd el arată, de exemplu, 9 și 2 minute, ori 10 și 3 minute, pentru ca să iasă din clas.

De altfel cei ce au urmărit cele scrise de mine în anul 1911 tot în acest ziar, vor vedea că aceste idei le-am manifestat și atunci ca și acum.

Am convingerea că nu aici stă adevărata îmbunătățire ce trebue să aducem învățămîntului nostru.

V. I. Radu

ECHILIBRUL...

Sub acest titlu, Luigi Luzzatti, fostul prim-ministru al Italiei, publică un interesant articol, pe care îl rezumăm, crezînd a satisface pe cetitori.

Totul în ziua de azi—spune Luzzatti—nu curge lin, ca pîrăul ce nu se tulbură, dar mai mult ca niște valuri spumegînde, ce vor să doboare totul în cale. Mulțumirile dobîndite, aprind noi voințe, nu ești nici o dată mulțumit.

Strigătul însă de pornire și progres, e acoperit de o întrebare, ce se pune, în clipe de reculegere: oare dominarea omului peste natură, merge deopotrivă cu dominarea omului peste sine însuși? O grea întrebare. Poate oare omul să-și stăpînească pasiunea, cu aceeași măestrie, cu care adaptează puterile naturei spre folosul lui... și se poate oare vorbi despre o armonie între propășirea psihică a omului și știință?

Și Luzzatti crede că nu. Manifestațiunile sufletești ale omului, ce nu pot fi domesticite, sunt deopotrivă cu manifestațiunile mari ale poporului.

Se țin mereu congrese, în care se vorbește de înfrățire și în același timp se făuresc arme perfecționate, menite ca în războaie, asanarea să fie mai repede.

Dar această stare nu trebue să paralizeze munca omului. Trebue muncă, mereu muncă pentru bine, căci această muncă poate restabili echilibrul și să ne scape de nebunie.

D.

SPRE PACE

Cele urmate la Londra, atît în deliberările ambasadorilor cît și în conferința beligeranților, lasă să se întrevadă speranța că marile Puteri vor inaugura anul 1913 cu un mare triumf al ideilor de pace, ceea ce ar constitui cel mai frumos prezent de anul nou făcut Europei.

In adevăr, reuniunea reprezentanților celor șase mari puteri a stabilit, definitiv, două lucruri: primul, că Europa este hotărîtă a menține cu ori-ce preț pacea între cei mari; secundul, că cei mici vor fi siliți, prin o întreagă operă de mediațiune, să se înțeleagă făcîndu-și concesiuni mutuale.

Cele două chestii iritante rîdicate de Austria-Ungaria, Albania și accesul Sîrbilor la Adriatica, au fost lămurite pe deaîntregul. In afară de ceea ce rezultă din laconicul comunicat al ambasadorilor, se mai știu astăzi cu preciziune următoarele amănunte:

Albania va fi autonomă, independentă și neutră sub controlul puterilor. In ce privește fruntariile sale, pînă astăzi nefixate încă, se speră că vor fi astfel trase în cît să satisfacă de o potrivă cerințele Austriei, ale aliaților și ale albanezilor. Pe de altă parte, Serbia va putea alege pe coasta albaneză un port care-i va servi de debușeu comercial. Acest port va fi neutru și liber. Va fi legat de Serbia cu un drum de fer tot neutru a căruia pază și poliție vor fi încredințate unei jăndărmării internaționale. Mărfurile sîrbești traversînd teritoriul albanez, vor beneficia de scutirea de vamă. S'a mai decis aseminea ca cele patru insule cari stăpînesc intrarea Dardanelelor, să fie neutralizate și puse sub suzeranitatea Sultanului.

Acțiunea eficace a marilor puteri s'a exercitat și în direcțiunea beligeranților. Turcia, atît de intransigentă pînă mai ieri, ireductibilă și gata de a rupe tratativele, s'a arătat în ultima ședință a imputerniciților pentru pace, de o culanță surprinzătoare. Secretul era ușor de ghicit: reprezentanții acreditați ai puterilor pe lîngă sublima Poartă au făcut serioase intervențiuni pe lîngă guvernul otoman. Turcia a perdut speranța unui eventual conflict între puteri și simte că n'are de cît o resursă: să cedeze.

Astfel anul 1912 se închee sub cele mai bune auspicii. Desigur, mai rămîn de regulat numeroase chestiuni secundare cari mai pot provoca conflicte ingrijitoare. Printre cele mai esențiale, figurează animozitatea dintre bulgari și greci cu privire la posesiunea Salonicului. Din Camera bulgară s'au ridicat chestiuni foarte iritante și, probabil, va fi nevoe de noui intervențiuni ale puterilor pentru a impedica ca diferendul bulgaro-grec să nu degenereze într'o încăerare.

Navigabilitatea Siretului

Anul trecut, în conferința pe care am ținut-o la Tîrgoviște în ședința de deschidere a Congresului Asociațiunii Romîne pentru înaintarea și răspîndirea științelor, am aratat în mod general foloasele pe care le-ar avea orașele noastre, județele și țara, din deschiderea unor linii de navigațiune interioară pe rîurile care se varsă în Dunărea sau pe lîngă ele, și am insistat în urmă asupra necesității de a se canaliza mai curînd rîul Ialomița și de a-l lega prin canale cu București, Ploești, Buzău și Tîrgoviștea.

Am spus atunci că Ialomița este primul rîu, cu care ar trebui să se înceapă lucrările de această natură, din punctul de vodere al deservirii Capitalei.

De atunci încoace s'au făcut oare care discuțiuni în această privință; chestiunea navigabilității rîurilor s'a desbătut prin presă și prin Parlament cu ocaziunea unor interpelări sau votări de credite.

Fie care oraș pe lîngă care trece un rîu mai mare și fie care județ în care revărsările rîurilor aduc pagube mai însemnate, cer azi ca chestiunii regulării rîurilor să i se dea un început de soluțiune, fie pentru a se înlesni și efteni transporturile, fie pentru a îndepărta sau reduce pagubele pricinuite de inundațiuni.

Veniturile mari din anul acesta și dezastrele pricinuite de ape în luna trecută, au făcut ca chestiunea regulării rîurilor să fie acum de actualitate și ca lumea să ceară să mai lăsăm la o parte nepăsarea de pînă azi chiar în această privință.

In asemenea condițiuni, cînd cererile au devenit mari, noi oamenii de știință suntem aceia care trebue să judecăm mai rece și să ne punem din un punct de vedere mai înalt; noi trebue să lăsăm la o parte chestiunile locale și să examinăm chestiunea din punct de vedere mai general; noi trebue să arătăm care sunt lucrările care pot contribui mai mult la desvoltarea noastră economică și care în schimbul sumelor cheltuite pot să ne aducă cît mai multe avantagii numai pentru avuția noastră națională.

Ei bine, d-lor din acest punct de vedere, după Ialomița, sau dacă s'ar putea chiar odată cu d însa, rîul asupra căruiatea cu vasele pe Dunărea, trebue să ne indreptăm atențiunea pentru regulare și navigabilitate este rîul Siret.

Pentru ca să justific această afirmațiune ar trebui mai întăi să dovedesc că pe Siret se poate naviga, iar nu numai a pluti lemnele; însă în cazul de față demonstrațiunea este foarte ușoră, de oare ce pe Siret în partea de jos s'a navigat în trecut si prin urmare se va naviga cu siguranță chiar și în viitor.

Și pentru aceasta nu e nevoe să mergem prea departe înapoi, nu e nevoe chiar să luăm de bune spusele lui Paul de Alep, diaconul patriarchului de Antiochia, care pe la 1650 mergînd de la Iași la Tîrgoviștea spune că a trecut Siretul între Bîrlad și Focșani pe un pod plutitor și că a văzut atunci circulînd corăbii pe Siret.

De asemenea nu e nevoe să mai spun că Regulamentnl organic al Moldovei decretase deschiderea Siretului pentru navigațiune. că pînă la anul 1852 s'au publicat în Moldova anaforale, legiuiri hrisoave pentru plutirea pe rîurile din interiorul ei și că în 1852 Iulie 10 s'a dat o concesiune pentru 36 ani lui *Nicolae Roșca Codreanul* pentru plutirea pe Siret și Prut, de oare ce toate acele legiuiri nu au mai avut nici o urmare pînă azi.

Țin să vă povestesc însă lucruri sigure, lucruri spuse de oameni care mai trăesc și anume, chiar de căpitanul primului vas cu aburi care s'a urcat pe Siret de la gură în sus, pe aproape 100 de km. lungime.

Acest căpitan este bătrînul *Ignatz Stolz* de origină din Boemia, 82 ani etate, care locuește azi în Rusciuk lîngă Lom, la moara lui Popa Manole. Pe dînsul l-am cunoscut acum 12 ani, pe cînd era pilot la Serviciul Hidraulic, cînd mi-a spus că a navigat pe Siret.

El era atunci pensionar al societății de navigațiune austriace chiar pe Dunărea.

In vederea acestei conferințe am rugat pe domuul T. Gilcă, inginerul portului Giurgiu, să întîlnească pe acest bătrîn și să i-a o declarațiune asupra navigațiunii pe Siret, din care extrag următoarele părți mai interesante:

In anul 1857 un negustor din București se ocupa între altele și cu exportul de sare in Bulgaria, Serbia și Turcia.

Sarea din Tîrgul Ocna o aducea cu căruțele aci la Galați, de unde o trimiteau cu vasele pe Dunărea,

Ca să mai efteneasca costul transportului, s'a gîndit să scurteze drumul căruțelor, intrînd numai cu un vaporaș pe Siret.

A cerut guvernului o concesiune de 3 ani, și a comandat un vaporaș special care să calce puțin.

Vasul a fost comandat la Neuburg-Kloster lîngă Viena iar mașinele la Florisdrof în Boemia.

Vaporașul avea 35 metri lungime, 6 metri lățime și intră cu două picioare în apă, adică vre-o 6 cm.

A mai comandat 8 șlepuri de cîte 2000 tone de 35 metri lungime, 5—6 m. lățime, dar care nu se încărcau mai mult ca 2 jum. picioare.

Șlepurile erau de lemn. cam ca pletinele de pe Prut.

Vaporașul era cu sbaturi de 1,50 metri lățime și avea o cîrmă de 2 metri lungime.

Acest vaporaș și șase șlepuri au fost luate în primire de la Viena de căpitanul Ignatz Stolz, iar șlepurile celelalte au venit în urmă. La sosirea în Galați, vaporașul a fost botezat: *„Prințul Konachi Vogoride“*.

(Va urma)

I Ionescu

Inginer-șef la Serviciul hidraulic
Prof. la șc. de Poduri și Șosele

Scrisori din Bucovina

De la corespondentul nostru special

Crăciun neliniștit

Altă dată și acum. — Chestia balcanică cauza acestei neliniști. — Populația așteaptă de la împarat ca dar de Crăciun pacea între popor.

Cernăuți 12 Decembrie. (Crăciunul catolic).—Pacea, liniștea. iubirea aproapelui și norocului omenesc se oglindesc în palate și bordee în ultimele zile ale lui Decembrie, la lumina feerică a pomului de Crăciun. Nici o sărbătoare a anului n'are atîta popularitate ca Crăcinnul și nici odată nu se simte mai mult nevoia unei reculegeri sufletești cu atita emfază, ca în timpul schimbărei anului, în ultima lui săptămînă. Tînăr și bătrîn, mare și mic, bogat și sărac jubilează; o curioasă bună dispoziție stăpînește pe toți deopotrivă și întreaga omenime se întrece în a-și menifesta caritabilitatea, în a produce bucurii aproapelui, o iubire și dragoste generală predominează în mod unanim Așa fost o lungă epocă a vremilor popoarele de sub sceptrul Habsburgic, stăpîniți cu dreptate de bătrînul lor monarh, așteptau cu nerăbdare acest eveniment.

In anul acesta însă tabloul e cu totul schimbat, de nerecunoscut! Vești alarmante, a căror provenienţă e necontrolabilă, neliniștesc populația și gonesc veselia obicinuită chiar din pragul ușei— toți sunt gînditori, neîncrezători nervoși... Ca și în viața de familie, așa și în existența popoarelor, sau mai bine zis în echilibrul statului propriu greutăți, uneori extrem de periculoasă și e nevoie ca să intervie o minte omenească luminată, pentru a înlătura primejdia și a readuce totul la mersul său normal.

Populația Bucovinei chiar în acest moment, trece printr'o astfl de epocă restabilită. și actualul Crăciun a găsit-o deprimată cu totul. Nici razele lui, odinioară pline de bunătate și blîndețe n'au fost în stare să descrețească frunțile încrețite ale acestei populații, ba s'ar putea zice, din contra, i-a amărît mai mult sufletele, i-a întunecat speranța...

Actualul Creciun nu e înveselitor. Inimele tuturor sunt întunecate de nepătrunsa grijă de mîne.

Clopotele bisericelor catolice sună tînguios, a moleșire iar buciumul neliniștei continuă să-și împrăștie ecoul în lungul și în latul acestei „dulce Bucovine, veselei grădine! Ultimele frămîntări ale popoarelor creștine din peninsula balcanică n'au rămas fără efect și asupra acestei țărișoarei unde toată manifestarea de interes local a decăzut aducînd prin acesta pagebe imense întregei vieți economice și nimicind mii și mii de existențe!

Frigurile răsboiului stăpînește încă pe toți și nimeni nu mai crede în o aplanare diplomatică între cei încăerați și cei ce stau gata să se părnîască.

Chestia balcanică, această problemă care a frămîntat și va continua încă să frămînte mult timp creerii diplomației europene, nu s'a resolvat încă, cu toate șiroaiale de sînge cari s'au vărsat până acuma, ci ea a arătat lumei că nu mai poate purta lanțurile tiraniei, cutremurînd tot globul pămîntului, prin strigătul ei sugrumător, și cerînd cu toată încrederea intervenția „puterilor“ mari, cari priveau desinteresate la înjosirea demnității ei, iar aceste „puteri“ găsind momentul potrivit, încep să-și dea coate. Ori de va fi acum resolvată chestia nu știe încă în mod cert, dar nevoia ca dînsa să fie rezolvată se resimte acum mai mult ca ori cînd.

Bucovina, această mîndră fecioară, care până acum a avut fericirea de a nu fi tulburată de nimeni și nimic, de o dată simte cum vecinul bărbos îi face cu ochiul, amăgind'o cu mărgele și acadele, fără să ție seama că vîrsta un potriveste! Natural, „ursul“ va rămîne cu buzele umflate, și dacă nu se va astîmpăra îl va înhăța curtezanii mai tineri ai acestei fetițe și-l va sgîlțăi de-i vor pocni oasele bătrînului său schelete. Dar pînă una alta, focurile aprinse în Balcani, au umplut de fum și această provincie, care se află în cea mai nemărginită apropiere cu țările beligerante, stînjenind, deocamdată, tot comerciul și toată industria locală.

Spiritile, cari se cutremurau cu cucernicie la sunetele clopotelor, cari anunțau Crăciunul, au ramas de astă dată reci, nemișcate. Privirile lor sunt ațintite la corabia monarhiei, veghind ca furtuna, care stăpînește cu atîta furie tot oceanul politic al întregului continent, să nu-i dea o direcțiune greșită. Dorința tuturor este ca piloții acestei corăbii să aibă destulă putere la remarcă și să conducă vasul cu succes până la țărmul păcii și atunci, convinși că pericolul este înlăturat să serbeze cu adevărat Crăciunul păcii, a iubirei și a dragostei aproapelui!

In acest moment de cucernicie sfîntă, Bucovina prezintă un aspect schimbat cu totul, ca în alți ani, cu ocazia frumoaselor serbări de Crăciun, cu toate acestea fie care părinte se grăbește să aducă copilului său tradiționalul dar de Crăciun,

Căci în cele din urmă, familia este locul încorporării tuturor membrilor în stil mic, precum statul este în stil mai mare.

In familie toți copiii stau în jurul pomului de crăciun plini de speranță că tatăl le-a procurat un dar frumos, — iar în stat stau milioane de frați cu privire arzătoare ațintită către bătrînul lor monarh ca și el să le ofere ca dar de Crăciun **pacea! liniștea!** și **dragostea!** Precum nici un copil nu va aștepta zadarnic de la părintele său darul de Crăciun, tot așa nici populația bucovinei nu va rămînea desiluzionată de darul împărătesc de aceste sfinte sărbători.

De această părere sunt toți și fiecare e convins că darul împărătesc, poate fi altul de cît *pacea generală, aplanarea conflictului cu Serbia în mod liniștit și desconcentrarea tuturor rezeviștilor.*

Călăuziți de această speranță, sufletele necăjite s'au îmbrăcat în haine de sărbătoare și pornesc în rînduri compacte la biserică, pentru a asculta sfînta leturghie.

Și acesta este actualmente singurul semn, că ne aflăm în plină sărbătoare a Crăciunului.

Crăciunul adevărat însă, încă n'a sosit. El își va face apariția odată cu terminarea în bine a conferinței ambasadorilor din Londra.

Acela va fi Crăciunul tuturor popoarelor, va fi cu adevărat Crăciunul "păcii".

Gama

Litere-Științe-Arte

Siretul... —Cu drept cuvînt. d. profesor I. Simionescu în revista „Vasile Adamachi“ atrage atenția asupra studiului apărut în revista „Natura“ despre „Navigabilitatea Siretului“.

E una din chestiunile științifice cari prezintă cu deosebire pentru această parte a țării, un interes deosebit și de aceea reproducem acel studiu atrăgînd luarea aminte a cetitorilor asupra detaliilor istorice și tecnice ce cuprinde. Dacă numai o parte din perspectivele deschise prin realizarea proectelor ar fi cu putință de adus la îndeplinire, încă am avea foloase însemnate de tras. Iar dacă avem de a face cu un simplu proiect platonic, valoarea documentară a studiului nu este de neglijat nici în cazul acesta.

*

Noul volum al lui Octave Mirbeau ni se anunță în publicațiuni franceze cu două feluri „Dingo“ și „Dugand“. Vom vedea ortografia cea dreaptă, cînd va fi apărut cartea.

*

De la S. S. R. In chestiunea demisiunilor de la societatea scriitorilor romîni, despre care s'a vorbit în zilele din urmă prin ziare, suntem informați că numărul total al membrilor demisioaați — cu demisiile primite de comitetul societății este de 5, între cari, din Iași, d-nii G. Ibrăileanu și M. Sadoveanu,—ceilalți amintiți ca demisionari, între cari și d. C. Stere, ne figurînd în rîndurile membrilor activi ai organizației.

Astăzi ori mîne va apărea în ziare un comunicat al comitetului S. S. R. în care se va lămuri publicul pe deplin asupra împrejurărilor în cari s'au produs demisiunile, cum și asupra proiectatei activități viitoare a societății.

*

Dl. Barbu Delavrancea va participa și va rosti o cuvîntare la solemnitatea centenarului lui Gr. Alexandrescu, organizată de societatea scriitorilor Romîni în ziua de 23 Decembre. Dl. C. Disescu, ministru Instrucțiunei Publice a promis a asista la serbare.

*

S'a pus în repetiție la teatrul național „Bibliotecarul“ prea amuzanta comedie a lui Moser. Acum doi ani piesa a făcut succesul stagiunei.

INFORMAȚII

Lista de subscripție pentru aeroplanul „Iașul“

D-na Ana Conta-Kernbach	60 lei
D. Stefan Negruți	500 „
D. Lupu Weinsengrün	30 „
D. Cristea T. Cristea	500 „
Banca Moldovei	200 „
D. Gh. Calmuski	20 „
D. Dr. Ilie Stroici	500 „
D. Grigore Iamandi	500 „
D. dr. Gh. Proca, profesor la facultatea de medicină din București	100 „
D. Nicu Stroici	300 „
D. N. Corjescu	100 „
D-na Lt.-Colonel Cătuneauu	6 „
D-ra Beatrice Trantomir, prof.	2.50
D-ra Ida Ienescu, profesoară	2.50
Banca populară „Leul“	20 „
D. D. Brudea	5 „
D-na Zenobia Botez, subdirectoare la școala Elena Doamna—București	20 „
D. Teodosie Motăș	20 „
Școala de fete din Iași, Elena Doamna, prin d-na Motăș, directoare	50 „
D-na Emilia Humpel	100 „
D-na Elena Omer Popovici	20 „
D na Elena Conta	25 „
D-ra Mariana Kernbach	15 „
D. Leon Horga	5 „
D-na Lucreția Dimachi	10 „
D. Petrea Nicolau	50 „

Banii au a se adresa d-lui Victor Fara la Prefectura de județ.

De la Consiliul de războiu

ZIUA a II

Ședința de dimineață

La redeschidere e introdus martorul Inan Popovici, care, fiind găsit miop, a fost scutit conform legei militare, de către d. colonel Mayer.

Președintele.—Cu ce medic te-ai căutat de boala de ochi?

Martorul. Cu d. dr. Staicovici, specialist din București.

Comisarul regesc.—Acest recrut a fost scutit de către d. colonel Mayer și apoi a fost găsit bun de domnul expert Palauz.

Președintele întreabă pe d. colonel Mayer care e mijlocul prin care a constatat miopia recrutului. Colonelul spune că s'a slujit de proprii sei ochelari,—d-sa fiind el însuși foarte miop,—și a procedat dînd recrutului care nu putea citi deeît foarte greu fără ochelari, ochelarii sei.

Indată ce soldatul avea ochelarii la ochi, a început a citi, prin acei ochelari foarte ușor și repede.

D. colonel Mayer oferă și membri consiiiului încearcă acei ochelari și *nu* pot vedea de loc servindu-se de dînșii, în vreme ce miopul citește numai cu ei.

Se examinează asemeni și ochelarii recrutului și consiliul se convinge că el era foarte miop.

Se introduce mart. Meer Avram Nută

Președintele.—De ce ai fost scutit?

Martorul, sufăr de urechi și gură.

Col, Mayer.—E anemic, are adenome la ambele urechi și îi lipsesc molarii.

Căp. Paul Ionescu.—Atrage atențiunea consiliului asupra faptului, că din raportul d-lui expert rezultă disproporție între perimetru și talie, datorită lipsei de nutriție.

Președintele. — Să i se numere dinții, (Rezultă că-i lipsește mai mult de jumătate din molari, ceia ce e un caz de scutire).

Martorul Avramuță Leiba este examinat în ședință. Rezultă că are atrofia brațului stîng, debilitate și altele.

Comisar Regesc.— Declară că renunță la restul martorilor din această categorie, cerînd a se proceda la ascultarea martorilor ce intră în categoria recruților scutiți pe baza infirmității părinților.

Se introduce martorul Ionașcu Constantin, veteran, cu pieptul plin de decorații (trecerea Dunării, virtutea militară, decorația nouă etc).

Președintele. Pentru ce a fost scutit fiul d tale de armată?

Martorul: Pentru că sunt beteag, am brațul drept stricat de o ghiulea, care m'a lovit în lupta de la Grivița, nu pot munci, mă ține ficiorul meu.

Consiliul examinează și se convinge de adevărul spuselor martorului.

Comisarul Regesc. — Fiul acestui bătrîn a fost scutit de d-nul col. Mayer, și numai amînat de către d-nul expert col. Palauz.

Col. Palauz. — Sunt unii medici pe care îi impresionează, veteranii pe alții nu.

Martorul Mitru Constantin sufere de morasm senil, are un fiu infirm, fiul său mai mic (Contrazicere pentru expertiza și lucuările d-lui col Mayer).

Martorul Mates Lupu debil și infirm are un fiu care a fost scutit pentru motivul că el părintele nu se poate hrăni singur.

Col. Mayer. — Își susține părerea că e caz de scutire.

Col. Palauz. — E chestiune de apreciere.

Acuzarea declară că renunță la tot votul martorilor.

Apararea are un singur martor, pe d-nul Th. Ivașcu directorul prefecturei de județ din Piatra-N.

Președintele. — Pentru ce s'a schimbat itinerarul?

Martorul. — După cererea d-lui cap. Dornescu, care avea de făcut o statistică ordonată de minister.

Maior Pastia. — Cere confruntarea martorului cu cap. Dornescu care a declarat în fața consiliului că n'a făcut o asemenea cerere.

Se face confruntarea căp. Dornescu făgăduește susținînd că statistica putea să o facă și după terminarea recrutărilor.

Cap. Paul Ionescu. — Șeful biroului de statistică de la ministerul de răsboi Statistica trebuia terminată odată cu recrutarea, așa cereau ordinile ministeriale.

Ședința se ridică la ora 12 anunțîndu-se cea de după amează pentru ora 3 — cînd va începe rechizitorul.

Ședința de după-amează

Rechizitorul d-lui Comisar Regesc, Col. Belinski.

Ședința se deschide la ora 3. D. Președinte acordă cuvîntul acuzărei reprezentată prin d. comisar regesc col. Belinski.

Sunt aduși, începe d-sa, în fața consiliului de războiu doi ofițeri superiori col. dr. Mayer Gh. și maiorul Pastia Petru pentru că s'ar fi abătut dela dispozițiile legei recrutărei.

Face istoricul procesului arătînd că a luat naștere dintr'un denunț al d-lui căpitan Dornescu către Ministrul de război, prin care se arată că s'au comis nereguli la recrutările din jud. Neamț. Ministerul a rînduit o anchetă care a fost făcută de d. general Presan. Ministerul fiind sesizat prin raportul anchetei a numit raportor social pe d. col. Romanescu care a instruit cauza împreună cu un expert, medicul Gavrilescu și care a dat ordonanța de trimetere în judecată pentru calcarea art. 87 din Legea Recrutărei.

Analizează art. 87 din Legea de Recrutare și conchide că cele ce se pun în sarcina inculpaților constitue un abuz de autoritate. Chiar dacă nu sunt fraude este neglijență.

Arată că col. Mayer a făcut o serie de scutiri pe care expertul col. Palauz le-a găsit greșit făcute.—A făcut numeroase dispensări fără justificări destul de temeinice. S'a pronunțat cu ușurință în cazuri de takicardie, psoriazis, surzenie, și miopie unde trebuea să fie mai scrupulos pentru a nu lipsi țara de elemente vînjoase.

S'a lasat ușor dus în eroare, de simulanți cum e cazul cu o anchiloză a degetului mediu de la mîna stîngă, a unui recrut.

Susține că Naht. David Bercu n'are ulcere cronice canceroase—ci simulează servindu-se de caustice.

In cazurile unde avea dubiu, recruții trebuiau trimiși la spital, nu amînați sau scutiți.

Diferințele la măsura perimetrului sunt prea mari aproape de 10 c. m.—D. col. Mayer se scuză spunînd că pot fi erori, scuza e prea ușoară, unui medic nu-i permis să greșească căci reprezintă țara și pe ministrul de războ?!.

Enumeră cazuri de varice, obezitate, enfizem pulmonar unde sunt mari contraziceri între d-sa și expert.

Arată că a scutit un număr prea mare de evrei și este nedrept că numai creștinii să facă armată pe cînd evrei să fugă de la datorie. Pentru ce Nuhăm. Itic' Burăh, să se sustragă de la serviciul militar tocmai acum cînd țara are atîta nevoe de brațe.

E. Herovanu. — D-le Comisar Regesc sunt și romîni dispensați sau scutiți.

Comisar Regesc.—Unul, doi In ori ce caz mai puțini. Forțele militare ale țărei depind de aprecierile medicului recrutor și dacă el lucrează cu ușurință, consecințele se resfrîng asupra patriei.

Cere ca consiliul să judece cu toată rigoarea și să aplice maximul pedepsei.

Relativ la d. Maior Pastia Petru, zice, că d-sa fiind președintele consiliului de revizie, trebuea să dea îndrumări consiliului și să observe să nu se calce legea, regulamentul și dispozițiile ministeriale. Era chemat să-și facă datoria cu sfințenie.

Maiorul Pastia n'a ținut seamă de ordinul circular No. 7. A admis certificate semnate de trei părinți de familie pe cînd art, 40 nu admite aceasta. (Dă cetire numitului art).

Maior Pastia. Ați cetit numai o parte din articol, cetiți-l întreg vă rog.

Comisarul regal nu citește însă.

E vinovat, maiorul Pastia, de abuz de putere, primind ca bune acte, care nu erau în regulă, eliberate de comuni. (Dă citire mai multor certificate).

Maiorul Pastia reprezentînd Ministerul de război trebuea să procedeze cu mai multă seriozitate.

Cere aplicarea maximului pedepsei pe baza art. 87 legea recrutării și 171 c. p.

Ședința se ridică la ora 6, anunțîndu-se cea viitoare, pentru mîne la ora 9 dimineața.

ZIUA III

Ședința de dimineață

Se dă cuvîntul apărărei.

Pledoaria d-lui Colonel Berindei apărătorul din oficiu al d-lui col. Mayer.

Am de aparat înaintea d-voastră pe colonelul Mayer, acuzat de abuz de autoritate și care am convingerea că este nevinovat.

Din desfășurarea desbaterilor n'a rezultat de nicăirea vre-un abuz de autoritate prin faptul că nu s'a putut aduce înaintea Consiliului nici o dovadă materială.

A rezultat însă din desbateri: 1) o apreciare diferită între experți în ce privește măsurătoarea înălțimei, care atîrnă de felul cum se face ea. Diferențele la cifrele perimetrului, care s'a dovedit că sunt pricinuite, de condițiile de viață în care a trăit individul, de modul cum se luau măsurile, și de influențe de ordine psihică ce s'ar fi exercitat asupra individului. Relativ la greutate, nepotrivirile ce s'au constatat, s'a dovedit că sunt datorite acelorași cauze.

2). Induceri în eroare prin provocare de stări patologice în mod artificial, prin injecții cu cofeină, simulări îndeajuns de bine stabilite.

Din depozițiile martorilor și din examinele ce li s'au făcut în ședință rezultă că diagnozele puse de dr. Mayer au fost serioase. S'au prezentat recruți cu răni profunde, cu degete încălecate, cu surzenie, cu miopie ce ușor s'a constatat, cu lipse de molari. Este apoi numărul mare de recruți care au murit și care e o dovadă că au fost bine scutiți.

Mai trebue reținut cu atenție declarațiunile d-lui medic general Pappilian și ale d-lui expert col. Palauz că „în medicină nu se pot face deducții ca în matematici“.

Cura
cu Untură de Pește
nu se face cu folos decît cu
„Emulsia-Racovitza“
300 de atestațiuni medicale, cît și
150,000 flacoane vîndute pînă acum
dovedesc puterea ei curativă neîntrecută!
Adoptată de toate spitalele din țară pentru tratamentul
Rachitismului, Scrofulelor,
Oaselor moi, Anemia și
Poale albe a Femeilor.
Inoftigă sau Tuberculoză,
în Bronchite și Tuse învechite
pentru a Ajuta Hrănirea
Anevoioasă a Copiilor slabi
și Surmenați și pentru
Curățirea Sîngelui Stricat
Modul de întrebuințare se află
la fie-care flacon.
De vînzare în toate farmaciile și drogueriile
din România. Prețul flaconului 3 Lei 70 b
Feriți-vă de contrafaceri și substituțiuni!

Denunţul a perdut cu desăvîrşire din importanţă şi seriozitate căci s'au constatat în şedinţă că în registrele depozitului de recrutare s'au trecut măsurătorile greşit, îmi amintesc un caz unde s'a pus 75 în loc de 85 c. c., ear în alte părţi nu s'a trecut de loc.

Relativ la uşurinţa cu care se pretinde că s'a procedat la scutiri şi amînări fac observaţiunea că comandanţii de corpuri se plîng tocmai că li se dau elemente care sunt cu desăvîrşire improprii pentru armată. Ca exemplu citează, la Batalionul 4 de vînători, contingentul 1913, unde din 200 de recruţi s'au găsit 26, de către medicul corpului, buni de reformă. Medicul diviziei a reformat 8, pe 11 i-a trimis în observaţiunile spitalului iar pe 7 i-a trimis din nou la corp.—Aceşti 7 sunt cu desăvîrşire improprii de serviciu 4, fiind cu dezvoltarea fizică necomplectă, 1 cu toracele diformat, unul cu degetul deformat şi 1 cu picioarele strîmbe. In cazarmă sunt inutili, la spital nu mai sunt locuri.—Vedem dar o stare gravă de lucruri.

Din tot cursul dezbaterilor nu s'a putut dovedi nimic contra col. Mayer, care a adus servicii armatei şi ţărei.

Are o viaţă întreagă de muncă corectă, a contribuit cu cunoştinţile sale la lucrările consiliului sanitar superior care a alcătuit instrucţiunile referitoare la recrutări.

Avînd în vedere probele vădite de nevinovăţie, şi rezultatele dezbaterilor îşi exprimă convingerea că Consiliul în înţelepciunea sa va da o sentinţă de achitare.

Pleduarea d-lui Maior Fărcăşeanu apărătorul din oficiu al d-lui Maior Pastia.

Mă găsesc emoţionat, e chestiunea de a apăra în faţa d-voastră un camarad, pe care-l ştiu cinstit.

Trec peste chestiunea proceselor verbale a schimbărei de itinerar, pe care le consider ca frunzele unui buchet menite să-i mascheze lipsurile.

Asemenea abateri pot face obiectul unei pedepse disciplinare, dar nu aplicarea art. 158 din c. p. care e un articol grozav.

Dacă d-nul căpitan dela depozitul de recrutare (căp. Dornescu. N. R), şi-ar fi făcut datoria, acest proces n'ar fi existat şi deci nici rechizitorul atît de aspru al d-lui Comisar Regesc.

Cînd d-nul căpitan dela depozitul de recrutare, a observat neregulele, era dator, după lege, să atragă atenţia preşedintelui consiliului, care dacă n'ar fi luat măsuri, trebuia raportat telegrafic ministerului.

S'a constatat în evidenţă că Maiorul Pastia n'a făcut nici o amînare s'au scutire contra legii, ci toate sunt basate pe art. 40 din Legea de recrutare.

Maiorul Pastia n'e adus nici un prejudiciu, s'a încrezut cel mult, prea uşor în adminitsraţiunea ţzrii

Conchide ca faptele omeneşti sunt de două categorii conştiente şi inconştiente.

Faptele Maiorului Pastia dacă admitem că sunt conştiente, atunci care e mobilul? banii?, dar aceasta nu există, nu se vorbeşte nicăerea. Dacă actele ar fi inconştiente atunci am avea de a face cu un dement. E în acest caz Maiorul Pastia? Se înţălege că nu. Este totuşi. ceva este neglijenţaşi nimic mai mult.

Venind la aplicarea pedepsei — aplicarea art. 158 din c. p. ar fi un abuz de autoritate şi ar fi comiterea unica din acele fapte care în adevăr rod temeliile statului.

Alt articol nu există care să poată fi aplicat.

Dl. Comisar Regesc şi-a exprimat o speronţă, avem şi noi o speranţă sfîntă, că nu se va pune un stignat pe fruntea unui om inocent.

Şedinţa continuă.

:: Ministerul de interne a adresat următoarea circulară prefecturilor de judeţe:

„Domnul ministru al lucrărilor publice mi-aduce la cunoştinţă că personalul administraţiunei căilor ferate, cari domiciliază în comunele rurale nu este dispensat de serviciul efectiv de strajă, precum şi de plata taxelor relative. Această procedare însă este în contrazicere cu dispoziţiunile art. 134 din legea pentru organizarea comunelor rurale şi administraţiunea plăşilor, modificată prin legea publicată în „Monitorul Oficial" din 1 Aprilie 1910, care prevede scutire de pază la toţi funcţionarii plătiţi de stat, judeţ şi comună precum şi la lucrătorii C. F. R. cari locuesc în comune rurale.

Astfel fiind, vă rog să daţi ordine autorităţilor comunelor ruralo să facă aplicaţiunea zisului articol.

:: Pe ziua de I Ianuarie se va infiinţa al treilea post la şcoala din Erbiceni, jud. Iaşi.

:: Secţiunea muzicală a societăţii de gimnastică, sport şi muzică din Iasi, organizează o mare serată muzicală-dansantă pentru seara de 20 c.

Programul seratei este foarte variat şi bogat.

Corespondent *perfect în limbele romînă, germană şi franceză, cu vastă practică comercială, caută ocupaţiune cu oră. A se adresa la d. D. Kanner, Str. Costache Negri No. 18, Loco.*

Ultime Informaţii

:: *La ministerul de culte şi instrucţiune publică s'a primit o adresă din partea ministrului de războiu în care se propune militarizarea şcolilor normale de învăţători.*

S'a hotărît a se alege o comisiune mixtă, adecă alcătuită din inspectori-delegaţi ai ministerului de instrucţiune şi ai celui de rezboiu, pentru a se studia propunerea.

:: Procesul Pantelimon. Dosarele acestui proces au fost remise ieri d-lui consilier Busdugan, care va prezida şedinţele curţii cu juri din Botoşani.

Domnul Busdugan, spre a studia afacerea, a obţinut o permisie ministerială pe timp de trei zile.

Procurorul general de Iaşi va susţine acuzarea, alături de procurorul de Botoşani.

:: Zilele acestea a murit la Viena în vîrstă de 83 ani doctorul Mandel unul dintre cei mai populari practiciani ai Iaşului. Alsacian de origine d-rul Mandel se stabili în Iaşi la 1857 şi a practicat pînă la 1867, cînd fu stabilit să plece la Viena. După un accident profesional care-i răpi vederea.

:: La 23 Decembrie va avea loc prima producţie la conservatorul de muzică şi declamaţiuni.

Programul întocmit de d. Mezetti, directorul institului va atrage negreşit elita Iaşului.

:: La 20 a lunei, se va inaugura noua sală a societăţei romîne de sport şi gimnastisă, printr'o mare serbare artisticâ la care un mare număr de artişti de elită vor da concursul lor.

:: Astăzi, Vineri, ora 5 p. m. d. profesor universitar Ioan Simionescu, îşi va ţinea în localul cercului didactic conferinţa intitulată! „Puterea voinţei."

:: Tribunalul Botoşani a intrat în judecarea procesului pentru reziliarea contractului moşiei Flămînzi, pe baza legei trustului.

Tribunalul, admiţînd incidentul pentru chemarea principelui Sturza, proprietarul moşiei, la interogator, a amînat judecarea pe la 30 Ianuarie.

:: Şchiopul şi orbul.

In drum spre Podul-Iloae un căruţaş evreu fu întimpinat de doi cerşetori, unul şchiop, celalalt orb — şi rugat să se miluiască de ei şi să-i iee în căruţă. In drum căruţaşul se trezi lovit în cap şi, căzînd leşinat, fu buzunărit şi furat de suma de 40 lei ce a avut'o asupra sa.

Jandarmii au adus astă-zi la parchet pe cei doi furi şi ambii declară că nu ei sunt autorii.

:: Aseară a avut loc în localul societăţei de Medici şi Naturalişti din str. I. C. Brătianu, şedinţa ştiinţifică a societăţei sub preşidenţia d-lui dr. Bacaloglu, preşedintele societăţei.

Au luat parte d-nii d-ri: Botez, Erbiceanu, Demetriade, Imerwol, Nicolaescu, Stenner, Tănăsescu, Popa Radu, Ţaicu şi Vrânceanu.

Ordinea de zi a fost:

1) Ruptura inimei, d. *dr. Bacaloglu.*

2) O nouă metodă de punerea în evidenţă a spirochetei lui Schaudin, d. *dr. Demetriade.*

3) Tratamentul herniei inguinale, procedeul Bassini cu cifre temporare, d. *dr. Ţaicu.*

4) Nou tratament în epilepsie, d. *dr. Ţaicu.*

5) Higiena sifiliticului, d. *dr. Demetriade.*

:: Astă-zi un grup de studenţi se vor prezenta la d. Ilie Bărbulescu delegatul senatului universitar, pentru a se plînge în contra măsurilor ilegale, pe care le ia fără nici un drept fostul comitet anunţînd că viitoarea alegere va avea loc Duminică 16 Deeembrie a. c., cu toate că rămăsese că onor. Senatul Universitar să fixeze data alegerei.

:: In noul program al Cinematografului din Sala Sidoli de astă-seară Vineri mai sunt cuprinse:

Manevrele armatei franceze. Interesante vederi după natură.

Regina din Saba, reconstituire după legenda orientală. Artiştii dramatici ai Comediei franceze: d-ra Robinne în rolul reginei Balkis,—d. Alexandre în rolul regelui Solomon.

Cel mai recent număr din Pathè Journal cu sporturile, modele, evenimentele şi telegramele însufleţite.

Comediantul (Le Cabotin). Film danez de mare artă. Splendidă desfăşurare interpretată de ansamblul artistic al teatrului regal din Kopenhaga. D-ra Clara Wieth şi d. W. Psylander interpretează rolurile principale.

Servitoarea cea nouă, scene comice de moravuri pariziane.

Noul program viitor se reprezintă Duminică 16 Decembrie a. c.

Duminicile şi sărbătorile vor fi date câte două matineuri: La 3 ore şi la $5^3/_4$.

:: In învăţămîntul secundar al fetelor din Iaşi, sunt vacante 15 ore de gimnastică.

ULTIMA ORA

Prin firele Telegrafice şi Telefonice

Bucureşti 14 Decembrie

Presa turcă consideră inacceptabile condiţiunile păcei

Violenta furtună din Anglia

Constantinopol.—Intreaga presă turcă e de acord ca să declare, că condiţiile de pace ale aliaţilor balcanici sunt inacceptabile şi nelogice. Se insistă mai ales asupra imposibilităţei Turciei de a părăsi Adrianopolul care pe lîngă o mare importanţă strategică pentru menţinerea Turciei ca stat european e legat de Turcia prin atîtea amintiri istorice. Ziarele resping ideea unei scăderi a bulgarilor la Marmara şi nu admit cesiunea către Grecia a tuturor insulelor Arhipelagului. Atari condiţiuni nu ar asigura pacea în chip durabil. Se crede că aliaţii au cerut un maximum spre a se putea ajunge la o transacţie comportînd o indemnitate.

*

Constantinopol. — „Yeni Gazete" desminţînd informaţiunea Agenţiei Reuter, spune că plenipotenţiarii balcanici au cerut graniţa Enosmidia urmînd cursul apelor Mariţa şi Ergene, nu au cerut cesiunea totală a insulelor, ci şi-au rezervat a găsi un aranjament cu privire la insule, Poarta ar propune un regim asemănător celui din Samos, va insista pentru tranşarea chestiei datoriei publice.

*

Constantinopol. — Generalul Savoff a sosit aci sub psoudonimul de bancherul Kattceff şi a conferit în noaptea de alaltăeri şi în dimineaţa de ieri prelung cu marele Vizir. Se zice că s'a ajuns la un acord cu privire la linia viitoarei graniţe turco-bulgare şi la alte chestiuni. Incheerea păcei este considerată ca sigură.

*

Sofia.—Faţă de informaţiunile din Constantinopol, privitoare la posesiunea Adrianopolui reclamată de Turcia, cercurile politice bulgare sunt unanime să declare că cedarea Adrianopolei asediată de armata bulgară şi condamnată în mod fatal să cadă e o condiţiune sine qua non a încheerei pccii.

Declaraţiunile categorice făcute alaltăeri de şefii de partide la Sobranie nu lasă nici o îndoială. Cu privire la aoest punct Aggenţia bulgară spune: Contrar informaţiunilor anunţînd plecarea unui regiment din trupele bulgare cantonate la Salonic, n'a plecat din Salonic de cît o companie din reg. 14, în spre Seres. Se desminte de asemenea plecarea celorlalte trupe bulgare din Salonic, care se anunţase ca iminentă.

*

Sofia.—Un grup de deputaţi a hotărît să adreseze o depeşă de mulţumire d-lui Poincaré, pentru declaraţia ce le-a făcut dinaintea parlamentului francez în favoarea naţiunilor balcanice, şi pentru exprimarea principiului popoarelor balcanice.

Se zice că ministrul finanţelor a declarat unui grup pe deputaţi în Sobranie, că nu se credea ca negocierele de pace să ţină mai mult de 15 zile, şi să nu dea rezultatele aşteptate. Domnul Teodoroff este convins că situaţia se va limpezi definitiv înainte de sfîrşitul anului.

*

Belgrad.—Ziarul Pravda spune că în urma propunerei şefului de stat major generalul Putnic, consiliul de miniştrii a hotărît să subordone autorităţile civile din noile teritorii autorităţilor militare Sîrbeşti, pe timp de 3 luni.

*

Paris.—Ziarul Temps află că în anume cercuri financiare, se propune soluţia următoare a chestiei Adrianopolului. Imprejurările cetăţei ar rămînea Turciei, dar dînsa ne putînd plăti marea indentitate de război cerută de Bulgaria, bulgarii ar avea dreptul să ocupe cetatea şi împrejurimile pînă la plata indemnităţei de războiu, acest expedient ar permite Turciei să păstreze în aparenţă, punctul ei de vedere.

O dreaptă răsplată

Bucureşti.—Consiliul de miniştri, a autorizat pe miuistrul de finanţe, să supuie parlamentului, un proect de lege, prin care se acordă d-nei Luca Caragiale şi copiilor regretatului scriitor, o rentă viageră de 9000 lei pe an.

O cerere a Romîniei

Belgrad.—Prin cercurile diplomatice de aci, se afirmă, că Romînia va supune conferinţei ambasadorilor. cererea ca Albania autonomă, să cuprindă şi acele ţinuturi din Turcia, locuite de Romîni.

Aseminea Romînia va declara că România nu poate fi mulţumită de regularea graniţei albaneze, de cît dacă va fi rezolvită de o comisiune internaţională, pe baza naţionalităţei.

Miniştrii în vacanţă

Bucureşti.—Domnul Take Ionescu, ministru de interne, pleacă Duminică, cu expresul orient.

Ministrul de interne va vizita oraşele Paris, Londra şi Berlin.

Interimatul ministerului de interne va fi ţinut de domnul T. Maiorescu.

D. Disescu, Ministrul instrucţiunei publice, pleacă Duminică la Paris.

Interimatul ministerului de instrucţiune, va fi ţinut de d. ministru A. A. Badareu.

Absenţa miniştrilor va fi de Luni, pînă la 8 Ianuarie.

Alegerile comunale din Vaslui

Vaslui. — Partidele conservatoare, au căzut de acord, în privinţa candidaţilor pentru alegerile comunale.

Va fi un număr egal de candidaţi.

Alegerile comunale din Bucureşti

Bucureşti.—Partidele conservatoare căzînd de acord, au stabilit pentru colegiul I de Comună din Bucureşti, lista de candidaţi, compusă din d-nii Dr. Istrati, Brătulescu, Temistocle V. Alexandrescu, Grigore Urlăţeanu, Virgil Voreas, Ignatiu Dumitrescu, Gh. Anghelescu, Gr. Cantacuzino, Anghel Atanasiu, Nicu Lahovari, D. Şoimescu, G. Bediţeanu, C. Stroescu, A. Popovici, N. G. Boeru şi Simion Mitulescu.

LOTERIA

Azi s'a efectuat tragerea clasei I-a a loteriei Regatului Romîn.

Au cîştigat:

40,000.—37,439.
5,000.—23,007.
2,000.—630, 18,187.
1000.—11,067.
500.—53,572, 9,964.
300.—12,130, 59,554, 57,464.
200.—16,203, 26,124, 10,274, 45,665, 49,391.

O zi mare la Senat

Bucureşti. — La senat avut loc azi o şedinţă solemnă.

Toate tribunele sunt ocupate de tot ce Capitala are mai distins.

Problema diplomatică este deaseminea bine reprezentată.

Sunt prezenţi toţi d-nii miniştri.

Cuvîntarea d-lui Titu Maiorescu

Pe azi era pus la Ordinea zilei desbaterea la respuns a Mesagiului. In tăcere generală, d. prim ministru T. Maiorescu, face următoarea declaraţiune în numele guvernului:

Domnilor Senatori,

„Adresa aceasta ca respuns la Mesagiul Tronului, vine la ordinea zilei împrejurări excepţionale.

Criza balcanică, a căreia aplanare preocupă în momentul de faţă guvernele tuturor statelor europene, atinge şi marele interese ale României!

Ori care ar fi guvernul chemat să le susţină, el nu poate să aibă întru aceasta tăria necesară, de cît convingerea că de cîte ori este vorba de interesele superioare ale ţărei, ţara întreagă, toţi reprezentanţii ei, sunt uniţi în aceleaşi cuget, în aceiaşi unire. (Aplauze).

Pentru a manifesta într'un chip mai vădit acest cuget şi unire, mă cred dator a vă propune, nu numai D-voastră Domnilor Membri ai majorităţei, ci mai ales ai opoziţiei, care, aci în Senat, este reprezentată prin şeful partidului liberal.

Deci mă cred dator a propune, ca de data aceasta să nu se facă dezbateri la adresă, ci să se aducă la cunoştinţa Tronului unirea tuturora, faţă de străinătate.

Este bine înţeles, că o asemenea manifestare, nu implică un vot politic de încredere în guvern, care are conştiinţă de toată răspunderea sa constituţională, şi la timp va prezenta spre largă şi liberă desbatere, toate actele reale in eceastă privinţă.

(Aplause lungi).

Declaraţia d-lui Ionel Brătianu

Bucureşti.—Domnul Ionel Brătianu, şeful partidului liberal luînd cuvîntul zise:

— „Partidul naţional liberal împărtăşte din adîncul inimei, sentimentul de adîncă condoleanţă, pentru marea durere încercată de augusta noastră familie regală. El îşi exprimă totodată neclintita sa credinţă şi dragostea M. S. Regelui şi Dinastiei, care în ochii romînilor întrupează chezăşia puternicei şi singurei noastre propăşirei.

Guvernul susţine, că în faza actualei situaţii internaţionale, o discuţie asupra răspunsului la mesagiu n'ar fi prielnică, declarăm că ne abţinem dela această discuţiune, de oare ce momentul de faţă nu voim prin nimic să îngreunăm acţiunea.

Credincioşii tradiţiunei noastre statornice, rămînem străini de ori-ce preocupare lăturalnică, într'un ceas de cumpănă al dezvoltărei noastre politice şi voim prin unirea tuturor, să înlesnim soluţia greutăţilor prezente şi să se asigure interesele superioare şi permanente ale ţărei.

Evenimentele care se desfăşoară în Balcani, vor hotărî viitorul orientului european. Ele nu se pot deslega, fără să se ţină seamă de temeiniciile noastre drepturi şi legitimele noastre interese.

Ni se impune deci o îndoită datorie, acea de a menţine situaţia politică ce am dobândit-o prin jertfele vitejeşti şi prin stăruinţa înţeleaptă a trecutului şi care corespunde cu energiile şi însuşirele de cultură şi de muncă ale neamului nostru, cu puterea şi demnitatea acestui stat precum şi acea de a chezăşui viaţa naţională a românilor din peninsula balcanică, a cărora soartă ni este atât de scumpă.

Pentru a înlesni guvernului îndeplinirea acestei datorii, pentru ca el să poată apăra în afară cu cît mai multă autoritatea şi cu cît mai multă tărie interesele prestigiul regatului, noi ne vom călăuzi leal şi fără şovăire, de cunoştinţa marilor respunderi ce incumbă generaţiei noastre, spre a asigura menirea viitoară a României în această parte a Europei. (Aplauze îndelungate)

Furtuna din Londra

Astăzi, o violentă furtună a pricinuit numeroase accidente de vase, în special în dreptul coastei provinciilor Devon şi Cornwall, două parcheboturi şi alte bastimente au fost svîrlite pe coastă un pachebot brazilian şi trei vase mai mici s'au izbit de ţărm, lîngă Plymouth. Majoritatea liniilor telefonice şi telegrafice sunt întrerupte.

„GOSPODINA"

Prima fabrică de maturi sistematice şi higienice din Iaşi a pus in vînzare la toate drogueriile şi magazinele de coloniale din ţară produsele sale.

Marfă excelentă. Preţuri eftene

Cu stimă

M. N. Leibovici & Co.

Doctor M. Hortolomei

MEDIC DE SPITAL

Consult 4—6 p. m.

Str. Gh. Mirzescu 4 (colţ cu str. de sus).

Dr. I. BRENER

Specialist în boale de femei

MAMOŞ

Str. Lăpuşneanu 25

— Cons. 1—6 —

De vînzare

VIA MITOC, *com. Ciurea satul Todireni jud. Iaşi întindere 30 hectare, arătură, fînaţe, livezi şi huciag, case, coşere, 2 fîntîni etc.*

UNA CASA *str. Albineţ 12 în stare bună.*

Ambele cu mici sarcini.

Adresa N. C. Cogălniceanu str. Broscăriei 98.

BYRRH Cel mai bun VIN TONIC ŞI APERITIV

PREMIAT La toate dispoziţiunile din lume şi la expoziţiunea generală romînă din 1906. (82 medalii)

BYRRH

Vînzare anuală 7 Milioane BUTELII

VIOLET FRERES (THUIR) FRANŢA
I. VIOLET Succesor
De vînzare la toate magaziile de consum din ţară

OPINIA

Organul partidului conservator-democra

Cel mai raspîndit

ziar din Moldova

Primeste anunciuri, reclame

etc. pentru pagina III şi IV-a

Se primesc şi înscrişi la

MICA PUBLICITATE

a se adresa d-lui administrator al ziarului «Opinia» strada Primăriei No 17.

NEVRALGIILE Hapurile Doctorului Mousette

ADVERTIZĂRILE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la mesă. In dies cea de dintâi se ia câte 3 hapuri: unul dimineaţă, unul la dejun, şi unul la cina, sera. Dacă durerile ar persista, se mai 4 hapuri o dată pe zi: 2 dimineaţa, unul la dejun, şi unul la cina, sera. Nu trebue să le mai iau de cât 4 pe zi.

ADVERTIZĂRILE HAPURI MOUSSETTE de CLIN & Cie, de Paris, cari se găsesc la toţi Droghişti şi Farmacişti.

Renumitele PLUGURI

intreg de oţel bătut marca PORC MISTREŢ

DIN FABRICA

Gebrüder Eberhardt Ulm

a) cu 1, 2 şi mai multe brazde
b) speciale de vie
c) speciale de prăşit

Maşini de secerat de Mc. CORMIC precum şi alte maşini şi unelte agricole, permanent în depozit la

Fraţii Bachstez, Iaşi

HIGEYA

APA DE MASA NATURALA ALCALINA
M. MIHAILESCU & I. DAVIDESCU
Izvorul proprietatea M. MIHAILESCU

Dacă vreţi să aveţi un stomac sănătos BEŢI NUMAI APA ALCALINĂ „HIGEYA"

„HIGEYA" se recomandă de către somităţile noastre medicale ca CEA MAI BUNA APĂ MINERALĂ pentru combaterea boalelor de Rinichi şi Vesică, Gută, Rinichi şi Desinteria —

De vînzare la principalele magazine de consum, drogueri şi farmacii din ţară. Comenzile de en. gros sunt a se adresa: Domnu ui I. DAVIDESCU Tecucin reprezentant pentru Olteniţa şi Muntenia ISAAKOFFLER BUCURESCI

Sticla a 1/1 L. 0.85 bani. — a 1 litru 0.70. — a 1/2 litru 0.50 bani. (Preţurile se înţeleg cel un.)

VINUL BRAVAIS Tonic, Nutritiv şi Intaritor

Kola, Coca, Guarana, Cacao

Spre a aprecia valoarea lor consultati Medicul dumneavostră

VINUL BRAVAIS

Nervosism, Anemie, Slăbiciune, Surmenaj fisic şi intelectual, Lipsa de sânge, Convalescenţa.

BRUSSE TAPIS
Prix 14 fr.
R. GARIEL
2bis, quai de la Mégisserie PARIS
Envoi franco de Catalogue

Raymond GARIEL
2bis, Quai de la Mégisserie, PARIS
GRILLAGES, etc.
Envoi franco d'un échantillon sur demande

Magasinul Conservatorului

IAŞI—Strada Lăpuşneanu 32—IAŞI

NOTE de MUZICA

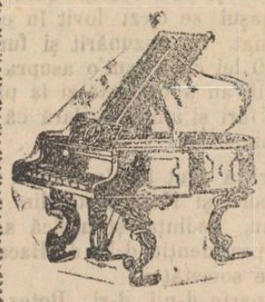

ASORTIMENT complet după Programa Conservatorului

Instrumente Muzicale şi Accesorii

Reprezentanţa şi Depositul renumitelor

Piane şi Pianine

— ROSENKRANZ —

Neintrecute în soliditate şi ton frumos

Vînzare şi în rate mici fără aconto —

— *Cataloage gratis* —

INCHIRIERE DE PIANE CU PREŢURI AVANTAGIOASE

Magazinul Comerţului în Rate

— Iaşi, Strada Lăpuşneanu 25 —

Pune la dispoziţia onor. public un mare

Deposit de Maşini de cusut

pentru industriaşi şi pentru familii, de calitate superioară.
Funcţionare perfectă garantată

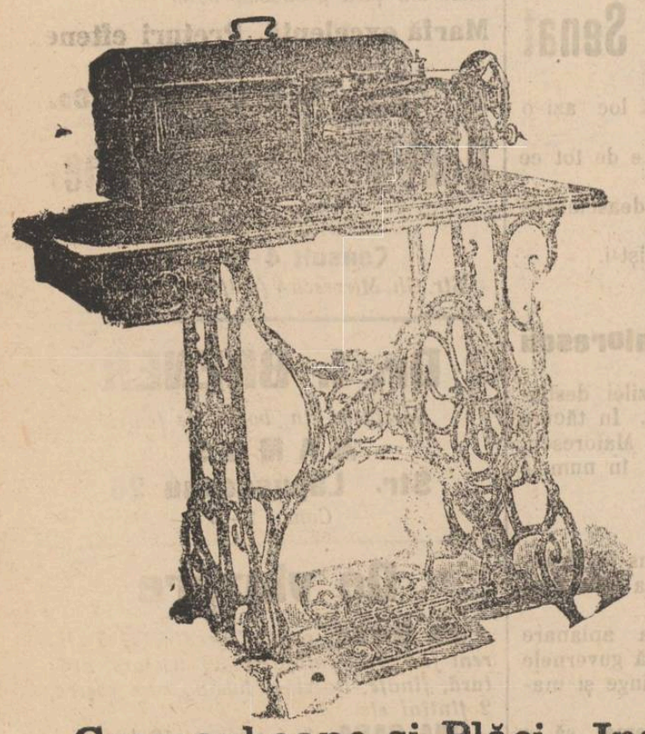

Biciclete BRENABOR
intrebuinţate de arsenalele armatelor din Europa.

Biciclete Puch şi Dürkopp
Intrebuinţate de artiştii Circurilor Busch, Renz, Henry.

MOBILE
CĂRUCIOARE
PENDULE
şi CASETE

Gramophoane şi Plăci.—Instrumente

Toate se vînd in rate convenabile la

MAGAZINUL COMERŢULUI IN RATE

S. L. Grosmann & M. Marcovici

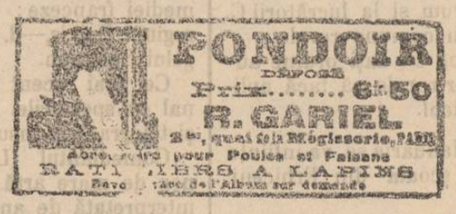

La administraţia ziarului se primesc anunciuri cu preţuri convenabil.

Iaşi.—Tipografia H. Goldner, str. Gh. Mîrzescu 17—Instalaţie cu motoare electrice

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei

6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani

„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: Iași str Gh. Mirzescu 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul X — No. 1763 — Duminică 16 Decembrie 1912

Speranțe de pace și cauze de conflict

Se pare că ambasadorii, întruniți la Foreign Office, au lucrat repede și spornic. Deși nu cunoaștem încă textul comunicatului publicat asupra hotărîrei conferenței, cu toate acestea judecînd după tonul presei austro-germane care se declară mulțumită, suntem în drept să conchidem că sorții de pace s'au înmulțit.

Intr'adevăr, cei șase reprezentanți ai marilor puteri, dînd într'o parte toate chestiunile de ordin secundar, au abordat dintr'o dată, în cele cîte-va ședințe cari au avut loc, punctele iritante ale conflictului balcanic cari amenințau pacea lumei. S'au pus anume de acord ambasadorii, asupra viitoarei Albanii, și în privința conflictului austro-sîrb — ambele socotite de monarhia Habsburgilor, ca primordiale pentru interesele Statului.

Așa dar, chiar de pe acum putem avea siguranța că Europa va da consimțimîntul său unui stat albanez, fie independent, fie sub suzeranitatea Sultanului—chestia se va decide mai tîrziu împreună cu acea relativă la granițele nouei formațiuni politice. Această hotărîre ne interesează în cel mai înalt grad. In Albania locuesc aproape 200,000 de Cuțo-Vlahi a cărora existență și pașnică dezvoltare vor fi, nu ne îndoim, pe deplin asigurate, date fiind frăția și comunitatea de interese care leagă de secole pe Aromîni cu Albanezi. Dorim—e legitim—ca Albania de mîine expresie a voinței tuturor Puterilor și a unor energii naționale, pe cari nu le-au putut stinge cei mai bine de o mie de ani de robie, să fie cît mai mare, cît mai puternică și constituită geograficește cît mai în conformitate posibil cu principiul etnic Cuțovlaho-Albanez. Dîndu-se satisfacțiune dorințelor triplei alianțe asupra acestui punct, se legitimează și o parte din aspirațiunile noastre, relative la conaționalii din Peninsulă.

A doua chestiune fundamentală ce se pretinde că și-ar fi găsit soluția în conferință, mai este și acea privitoare la conflictul austro-sîrb. Ambasadorii au dat cîștig de cauză Austro-Ungariei. Europa spune Sîrbilor că n'au ce căuta la Durazzo și că pe coasta Adriaticei, nu vor fi admiși de cît din punct de vedere al intereselor comerciale, și anume după o modalitate care se va fixa în urmă. Rămîne de văzut dacă Austria, pe deplin satisfăcută va procede sau nu, la o grabnică demobilizare și dacă nu urmărește cumva și alte revendicări. Cît despre Serbia, nu-i nici o îndoială că va avea înțelepciunea să se supue dorințelor Europei.

De sigur, opera ambasadorilor nu este terminată.

Indată după sărbătorile Crăciunului, conversațiunile vor fi reluate, și conferința va avea un rol din cele mai considerabile, prin povețile ce va da, în tratativele de pace dintre beligeranți.

Cu această ocaziune, fiind vorba de noua stare de lucruri ce urmează să ia ființă în Balcani, reprezentantul nostru de la Londra va prezenta ambasadorilor punctul de vedere al Romîniei.

*

Astfel stînd lucrurile, pentru triumful definitiv al ideei de pace nu se mai cer de cît două lucruri : satisfacerea complectă a dreptelor revendicărei ale Romîniei și convingerea Turciei că trebue să cedeze pretențiunilor teritoriale ridicate de regatele învingătoare.

Intru cît ne privește, n'am nici o îndoială.

Leali în atitudine, neutri, cu sinceritate aprobați și lăudați de toți pentru politica noastră înțeleaptă, modestele noastre cereri cu privire la granițele Dobrogiei și la soarta Aromînilor vor fi satisfăcute — suntem în drept să sperăm — cu o promptitudine elocventă, care să dovedească că în adevăr Europa este senzibilă la concursul atît de prețios pe care Romînia l'a adus păcei lumei.

Prin mesagiul Tronului, conducătorii Romîniei nu numai că au explicat atitudinea noastră din trecut, dar au și fixat linia noastră de conduită în viitor față de revendicările naționale ce am formulat.

Europa deci, are avantajul de a se găsi în fața unei hotărîri definitive și bine chibzuite a poporului romîn, așa că nici o nedumerire nu mai poate avea vre-un loc.

*

Rămîne sacrificiul Turciei. Aci, firește, chestiunea e mai gravă, și după cît se pare, cu mult mai greu de rezolvat de cît s'ar crede la prima vedere.

In Turcia, este o stare sufletească necunoscută nouă europenilor.

Acolo legea Profetului care stăpînește oamenii, lucrurile și politica. In nici una din perioadele existenței sale naționale, Imperiul otoman, nu s'a considerat ca un popor oare care, stabilindu-se pe un teritoriu pentru a-l cultiva și pentru a trăi pe el în liniște din fructele muncei sale.

Insuflețiți cu totul de alte gîndiri, turcii s'au aruncat asupra Europei, a Asiei și a Africei, pentru a răspîndi legea Profetului și a subjuga națiunile care se împotriveau ei.

In realitate, încercările supreme care mai frămîntă Turcia dindărătul forturilor de la Ceatalgea, poartă în ele nobletea unei credințe care ordonă lupta pînă la anihilare.

Pentru Universitate

In chestiunea profesorilor universitari ambulanți, pe care am atins'o în numărul nostru trecut, ni se atrage atențiunea de către un distins profesor Universitar, fără nici o legătură politică, asupra faptului că în timpul mișcărei universitare, la care a dat naștere legea Arion, colegiul universitar a exprimat cu hotărîre, ca deziderat primordial al Universității din Iași, dorința ca profesorii Universității să fie obligați prin lege a avea domiciliul statornic în orașul unde profesează.

De altfel și prin articolul nostru trecut, recunoșteam că de sigur în sufletul profesorilor universitari, trebue să stea în fruntea aspirațiunilor, dorința de propășire a Universității și ne pare bine că înaintea noastră colegiul universitar a arătat cu autoritatea sa, că între condițiile de progres ale Universității, este și legătura permanentă între profesori și studenți. Este acel contact sufletesc zilnic, prin care și unii și alții se rîdică; profesorii își trag satisfacția de a vedea creațiile lor sufletești ducînd mai departe renumele școalei, căreia cu toții s'au devotat, iar studenții capătă acea recunoștință pentru școală, care va face ca mai tîrziu, în viața cetățănească, să rămînă cu o iubire devotată pentru alma mater, *pentru universitatea și pentru orașul în care a văzut dragostea de bine și de adevăr.*

Ne pare rău că pentru ilustrarea acestui adevăr, suntem siliți să luăm exemplul trist al influenței ce are A. C. Cuza asupra elevilor sei. Ne pare rău pentru Universitate, căci de sigur s'ar fi putut găsi oameni vrednici, cari să facă în jurul lor o școală altfel renumită, de cît școala dezastroasă a lui Cuza. Ne pare rău pentru oraș, căci studențimea luminată și cuminte, care formează cele 5/6 din Universitate, care se feresc de Cuza, stă dezorientată și orfană, par'că, de bunii părinți sufletești către care să se alipească.

Cu toată activitatea desmetică ce desfășoară, Cuza dovedește însă, ce influență are asupra studenților profesorul care stă mereu între ei. Ne închipuim numai, la ce rezultate ar ajunge un profesor luminat, care și-ar desfășura între studenți, în laboratoare și seminarii, o activitate de fie-care zi alături cu ei, dacă a ajuns Cuza să formeze școală, numai fiind-că este mereu între studenți, în laboratorul de noroi și injurii din strada Lăpușneanu.

Pentru binele Universității și al orașului, sistemul profesorilor universitari ambulanți trebue să dispară, căci este contrar ori-cărui progres, atît pentru școală, cît și pentru oraș.

SELECȚIUNE

— Un articol al ziarului „La Roumanie“ —

De cîteva zile s'a iscat în presă o discuție, care s'ar putea prelungi la infinit, asupra unei pretinse selecțiuni care s'ar fi operat în partidul conservator democrat, cu prilejul formării actualului guvern.

Cuvîntul și fapta sunt tot atît de nepotrivite.

Nu poate fi selecțiune de cît în natură, adică acolo unde, fatal, e amestec de bun și de rău,

Intr'un partid politic, adică într'o adunare de oemeni cari s'au ales ei înșiși și cari au fost aleși de cei cari conduc, nu pot fi răi, deci nu poate fi posibilitatea unei selecțiuni.

D. Tache Ionescu a tras consecințe extreme din acest adevăr, cînd, în primăvara anului 1911, discutînd la Cameră chestiunea transfugilor cari trădaseră partidul conservator democrat și cari reprezintau un grup destul de numeros în majoritatea de atunci, — declara că se face garant. d sa însu-și, de bunele însușiri chiar ale acelora cari îl trădaseră, pentru că avuseseră onoarea de a figura într'un partid condus de d-sa.

Nu poate fi vorba aci nici de o selecțiune în sînul clasificărei.

Intr'un partid politic modern, toți membrii sunt egali, și dacă sarcinile sunt distribuite numai unora, aceasta e necesitate și nici de cum un brevet de superioritate pentru acei care le au și de inferioritate pentru cei cari nu le au.

Dacă, în principiu, nu poate fi vorba de selecțiune într'un partid politic, pentru că, venind la putere, el e reprezentat în funcțiunile publice numai de unii din membrii lui. apoi o selecțiune e și mai inadmisisilă. cînd un partid, venind la putere în colaborare cu alt partid, nu poat fi reprezentat decît proparte și că prin urmare, el e forțat să lase afară de sarcinile guvernamentale un număr din ai săi mult mai mare de cît dacă ar fi venit singur la putere.

Aceste princip.i se expilcă încă și mai bine în cazul special al partidului conservator democret.

Partidul conservatvr democrat. care nu este o grupare ci un partid a dovedit forța lui numerică în această țară, și în alegerile parțiale din 1908—1910. cînd lupta împotriva partidulul conservator și a partidului național liberal, ci în alegerile generale din 1911, cînd a luptat, cu partidul național-liberal, împotriva partidului conservator.

E lucru vădit pentru ori ce om de bună credință că partidul conservator democrat e de talie de-a deține întregul guvern, chiar fără a face apel la vre-o defecțiune din partidele adverse.

Venind la cîrmă în colaborare cu un alt partid și împărțind cu acesta puterea pe din două, e firesc lucru ca partidul conservator democrat să fi lăsat în afară de sarcinile și de onorurile guvernului un număr egal din ai săi—egali și ca valoare—numărului acelora pe care a putut să-i cheme la îndatoririle și la onorurile guvernamentale.

E dar cu neputință să se vorbească de selecțiune în partidul conservator democrat.

*

Dacă insistăm asupra acestor adevăruri, de altfel indiscutabile, e că, chiar prin amintirea cin-ului de altă dată și din pricina vanității, care e, vai ! boala cea mai dureroasă a neamului nostru, există în țara aceasta o legendă absurdă care consideră că ori ce membru al unui partid, care n'are cel puțin o distincție onorfică, este disconsiderat și umilit.

Dacă la o legendă pe cît de ridicolă pe atît de falsă, se mai adaugă pseudo-explicația ca cea a unei pretinse selecțiuin, n'ar mai exista organizație de par-

In adevăr, e sigur că nici un partid politic nu se poate reduce la mîna de oameni, cari pot ocupa sarcinile și demnitățile statului.

Și cum nimeni nu va putea admite că într'un partid politic sunt două feluri de partizani, de clasa întîia și de clasa doua, ar urma că Romînia, ar avea cadre pentru cel puțin douăzeci de partide politice.

Sunt prisosuri cari strică.

Societatea scriitorilor romîni

Inființată într'un moment de entuziasm, sub auspicii favorabile, încurojată și patronată, primind în sînul ei talentele chiar viitoare, dar neglijînd pe cele ce i se păreau trecute, Societatea scriitorilor romîni se stînge acuma după o scurtă existență.

Și e interesant, să vedem de ce în țara, în care ori-cine înșiră trei versuri șchioape și ori-cine înegrește hîrtia cu încercări stilistice nesăbuite, se socotește scriitor ; Societatea Scriitorilor piere de inaniție.

Se pare că principala cauză a răului, căci rău este ca o astfel de soeietate să nu mai aibă ființă, ar fi fost rivalitățile, geloziile, invidiile dintre scriitorii asociați, carii își petreceau timpul certîndu-se, batjocorindu-se, împăcîndu-se pentru a se insulta iarăși, în loc să-și consacre activitatea unei cauze mai bune.

Căci lipsită de la început de autoritatea celor mai mari literați ai noștri, avînd în capul ei un președinte de onoare, fără nici un rost între scriitori și care nu putea deci să fie ascultat, Societatea a căzut de la început pradă liceenilor precoci de acum cîți-va ani, cari nu și-au dat seamă de răspunderea ce au și de pilda ce trebuesc s'o dea.

Și rezultatul activității societății a fost numai o polemică violentă, în care termenii cei mai viguroși au fost aleși cu toată vulgaritatea și trivialitatea lor ca să exprime sentimentele de colegialitate ale asociaților unul față de altul.

Și ori-cîtă valoare ar fi avut invectivele în forța și plasticitatea lor, ori-cîtă energie în gîndire și în acțiune ar fi trădat ele, suntem în drept să spunem „Scriitorilor romîni“ că așteptam cu totul alt-ceva de la Societatea înființată cu atîta entuziasm sub auspicii favorabile.

Acum cînd lipsită de marii literați pe cari i-a exclus dintru'nceput, lipsită de toți acei cari nu înțelegeau ca activitatea lor să se reducă la perpetue arbitrajii, între scriitorași prea îngîmfați și prea susceptibili, Societatea incearcă să și mai prelungească eœistența-i precară, mai putem nădăjdui că ea va renaște la o rodnică activitate ?

Ne îndoim. Au rămas în societate tocmai acei care au adus-o în starea actuală. S'au retras descurajați și fără gînd de reîntoarcere atîția și atîția scriitori de valoare. Societatea scriitorilor romîni e în agonie și nu adeziuni de noui membri de felul d-lui Bogdan-Duică îi vor reda viața, ori cît ar simți aceștia într' înșii „o dezinteresare ideală“. Cu juriști în cap și cu pedagogi în coadă, Societatea scriitorilor romîni va putea să continue să vegeteze. Dar va fi pe viitor o societate filantropică, sportivă sau poate chiar matrimonială, dar nu va mai fi o societate literară. Căci ori-cît de nedreaptă s'ar părea actualilor membri și președintelui lor această cerință, o societate literară trebue să fie alcătuită din scriitori.

Malatesta.

OAMENI ȘI LUCRURI

Centru și provincie

Intîmplator, putui observa ceva mai de aproape focarul publicistic imens al Capitalei. Și cu cît îl văd mai de aproape, cu atît se întărește mai mult convingerea veche—că orașul nostru — a doua Capitală a țării—nu are ceea ce se cheamă „gazetărie“ modernă.

Această afirmare cuprinde în ea o sumă de alte constatări,—între cari una esențială, că nu există activitate ziaristică putînd să se desfășoare cu toate acele modalități și manifestări cîte pot fi cuprinse în abundentul cuvînt modern de publicistică sau de gazetă ie. E un orizont extrem de redus ; un domeniu foarte limitat pentru activitatea ziaristică ieșană,—cu tot binele și cu tot răul ce pot decurge dintr'o asemenea stare de lucruri. In tot cazul suntem departe de a fi „un oraș mare“, dacă judecăm după resursele rudimentare de care dispun aci ziaristica, ziaristul în comparațiune cu Capitala.

Mă găseam întîmplător, acum de curînd, în cabinetul unui șef de birou la un oare-care Minister, în Capitală. In vremea cînd unii, alții, cu interese trecătoare, se perindau, își făcură întrarea doi tineri, foarte prezentabili, înarmați fiecare cu cîte un respectabil ghiozdan.

— „Domnule M..., după cîte am auzit vorbindu-se bine despre Dv., suntem siguri că ne veți da concursul Dv. prețios...“ începu unul—un discurs rostit cu volubilitate și adresat șefului, care nu părea de loc surprins de tonul și stilul cuvîntării. Cîte n'o fi auzit de aceste !...

„...Suntem doi modești publiciști cari ne am propus a tipări un istoric al modelelor vechi și noui de...“

In colț, răzimat de un jilț larg și avînd aerul de a privi pe fereastră afară, în larg,—un domn brun, înalt, care ascultase pînă atunci, se întoarse și privi în ochi pe tînărul orator. Acesta păru, o clipă, că pierde șirul, dar exclămă neîntărziat:

„...O, ce fericită întîmplare, unchiule, că te găsii aci ! Să pui și d-ta un cuvînt bun pe lîngă domnul șef, ca să ne împrumute clișeele ministerului. Pentru ele venisem—știi—tipărim lucrarea noastră cea mare“.

— Cum, tot n'ați mai isprăvit-o de atîția ani ?...

Nu era greu de înțeles ce o să urmeze. Șeful refuză clișeele ; tinerii insistară, iar primul „orator“ făcu pe amărîtul:

— „Sărmana publicistică !... Cine să te mai aprecieze în țară la noi ! Poți fi un Zola, un al doilea Eminescu,—degeaba ! Dacă n'ai noroc !...“

Plecară, petrecuți de zîmbete. Poate însă că, fără sceptica și malițioasa întrerupere a „unchiului“ — publicistul, al cărui repertoriu literar se reducea la numele lui Zola și Eminescu,—obținea clișeele și poate, oare-cari subsidii grație... clișeelor oratorice de care făcuse uz.

— „Cogeamite oameni teferi și se țin de coțcării. Numai cu al'de aieste umblă... Au o coală tipărită de vre'o doi ani — urmă „unchiul“—și cu ea colindă ministerele, autoritățile; noroc de m'au găsit aci,—altfel vă zăpăceau pe toți...“

Iată un „gen“ care înflorește greu într'un centru de a treia mînă ca Iașii. Dar ce „înflorește“ oare la noi ?

Rodion

Orarul școalelor rurale

De cît-va timp mintea oamenilor dornici de-a servi dreapta cauză a școalei primare e frămîntată de diferite idei preconizate chiar pentru realul ei progres.

La ordinea zilei e astă-zi discutarea orarului pe jumătate zi ce se zice — va fi introdus în școala aceia primară urbană,

S'a numit chiar o comisiune pentru discutarea și elaborarea noilor orarii.

De altfel aceste orarii sunt adoptate și de cengresul institutorilor ce s'a ținut anul acesta în București.

Asemenea d. Victor Munteanu distinsul institutor din Iași și sub director al învățămîntului primar e un aprig luptător pentru realizarea sus zisului orar, — care reprezintă progresul.

Cum vedem prelegerile cu orarul în orele 6 a. m. are toți sorții de acea izbîndă.

Dar dacă în școala urbană acest orar se impune, la școala rurală este imperios cerut.

Intr'adevăr e bine stabilit că orariul constitue partea fondamentală pentru un salutar progres în școală. Alcătuirea lui bine chibzuită, e o chezășie pentru o armonică desvoltare psichofisică a elevului.

E incontestabil că *timpul e cel mai prețios capital ;* ca atare pe copiii încă de mici trebuie a-i deprinde cu economia de timp.

Cum e alcătuit orariul în vigoare al școalelor rurale, nu satisface nici școala, nici pe părinți constituind astfel o risipă de timp ce duhul vremei caută s'o înlăture.

La din contra starea de lucruri de astă-zi — cu imensa majoritate de analfabeți — va dăinui chiar dacă vom aplica obligativitatea cu pedepsele cele mai draconice.

Negreșit dar trebue a împăca vitalele interese ale școalei, cu zilnicele nevoi și ocupații ale țeranului.

Un orar, pentru școala rurală cu o singură serie de prelegeri, ar împăca și *capra* și *varza* și iată de ce :

1) E cunoscut orarul de azi ne impune a începe prelegerile la ora 9 a. m. crezîndu-se că pînă la această oră copiii ajută pe părinți la munca cîmpului gospodărie etc.

Cine însă nu știe că mai ales în timpul verei, copiii la ora 5, ori și mai de timpuriu, sunt sculați și alergînd la școală cu mult mai de vreme de cît ora reglementară, împreună cu alți colegi ai lor se dedau la diferite strengării, jocuri în desordine, etc. ?

Evident, culpa nu e de loc a învățătorului.

Dar să admitem chiar că vin la școală la ora 9 fix și că au luat efectiv parte la ocupația părinților lor, este aceasta oare în boneficiul școalei ?

Oboseala trupească, nu face opresiuni asupra facultăților psihice, nu slăbește sistemul nervos ?

Numai acel deprins a vedea chiar toate pe dos, va putea răspunde negativ.

Recreația de 2 ore în timpul primăverei și verei la amiază, libertatea după orele 4 p. m. cînd copii nu pot fi sub supravegherea părinților și nici a învățatorului, nu e de așa natură, încît nu ar are ori copiii contractează fel de fel

de obiceiuri urîte şi primejdioase pentru frageda lor vrîstă ?

2) Acei care pledează pentru menţinerea actualului orar, au avut curiozitatea | (căci nu-mi închipui că vre-un institutor ori învăţător să fie pentru actualul orar) să viziteze vre-o şcoală în timpul călduroaselor luni de vară şi să vadă piroteala ce i pe capul bieţilor copii ?

Negreşit adesaori ţinerea prelegerilor din timpul verei în orele p. m. e un supliciu atît pentru învăţător, cît şi pentru elevi.

Pentru susţinerea cauzei, se mai ştie că spiritul copilului, dimineaţa este mult mai forte, mai ager şi mai apt de a apercepe şi a asimila cunoştinţile noui ce i se vor preda, de cît numai în orele p. m.

In orarul actual pe timpul iernei e prevăzută la amiază o oră de recreaţie.

Acest timp e absolut insuficient pentru a se duce copiii acasă, a mînca şi a veni la şcoală la ora 1 fix, chiar dacă ar fi cît de aproape la locuinţa de şcoală.

In zilele de iarnă cu noroi, viscol, ger etc. e cunoscut că şcoalele rurale în majoritate sunt foarte puţin frecuentate de elevi în orele p. m.

Să judecăm încă drept : Bieţii copii au venit dimineaţă cum au putut înfruntînd toată asprimea firei, La 12 sunt concediaţi pentru a veni din nou la 1, ca apoi la 3 să înceapă a frămînta iarăşi glodul, a înota iarăşi prin mormanele de omăt. Sunt în stare mititeiii să înfrunte cu succes intemperiile atmosferice înghetaţi şi rău îmbrăcaţi bătînd mereu acelaşi drum de 4 ori pe zi, străbătînd distanţe de 2—3 km. ?

Din aceste cauze, cari nu sufăr desminţire, sunt partizanul hotărît al orarului cu o singură serie de prelegeri, şi sunt ferm convins că făcîndu-se succesiune raţională a obiectelor de predat, vom avea un tot armonic cu rezultate minunate.

Se va zice însă că e un surmenaj a ocupa copiii într'una. Dar lecţiunile după prînz, după cum am arătat mai sus, nu sunt o tortură atît pentru elevi cît şi pentru învăţători ?

O sistematizare a obiectelor de predat astfel ca lucrările din şcoală să se succedeze alternativ: cele intelectuale cu cele fizice şi distinctive lucrările practice ori manuale cu cele teoretice etc. ar înlătura şi acuzaţia de mai sus.

De o modificare a actualei programe de studii în şcoala primară rurală încă poate fi vorba.

In cazul cînd orariul sus zis s'ar aplica şi în şcoala rurală, copilul va urma absolut regulat la şcoală iar ţaranul îl va avea la muncă lîngă el în orele p. m. satisfăcîndu-se astfel atît interesele familiei cît şi ale şcoalei.

Pe lîngă aceasta şi învăţătorul va avea timp suficient pentru pregătirea sa profesională cît şi pentru *apostolatul activităţei extra-şcolare.*

Şi cu drept cuvînt că activitatea extra şcolară la sate e un apostolat pe cît de important pe atît şi de greu de realizat.

Apostolii sunt însă opera convingerilor neclintite, a idealurilor mari, a entuziasmului. Invăţătorii noştri au şi connvingeri profund înrădăcinate, şi idealul măreţ pentru înfăptuirea căruia au luptat şi luptă fără preget.

Şi e o operă mare acea pentru care învăţătorii noştri luptă din răsputeri s'o înfiripeze. E opera de consolidare naţională, de emancipare economică pentru aruncarea jugului umilitor al ignoranţei şi sărăciei neamului.

Aci jos, în mijlocul ţeranimei, unde e pesnă ce-ţi stringe inima de durere, e chemat învăţătorul să aprindă cît mai multe lumini, să împrăştie cît mai mult din cumplitul întuneric, aşa ca aurora unui traiu mai bun în curînd ori mai tîrziu să bată mai puternic şi mai hotărîtor la fereastra minţei întunecatului nostru ţeran. Deci din punct de vedere social, menirea învăţătorului este de o importanţă netăgăduită; *el trebue să crească cărări netede între cei de sus şi cei de jos, între turmă şi păstori.*

Prin urmare scepticii, ori adversarii activităţii extraşcolare, trebue să recunoască cu un moment mai de timpuriu marea importanţă a acestei activităţi.

O legiferare, găsirea unui *modus vivendi* pentru a o pune în concordanţă cu şcoala, este o operă inexorabilă ce nu poate suferi întîrziere.

Iată de ce dar sunt adeptul orarului cu o singură serie de prelegeri, începînd de dimineaţă după localităţi şi anotimpuri. *Prin acest orar se va realiza la fapt un netăgăduit progres atît din punctul de vedere al instrucţiunei, cît şi din punctul de vedere social şi economic.*

N. I. Răpeanu
Institutor înaintat pe loc
Tg. Bivolari

„GOSPODINA"

Prima fabrică de maturi sistematice şi perienice din Iaşi a pus în vînzare la toate drogueriile şi magazinele de coloniale din ţară produsele sale.

Marfă excelentă. Preţuri eftene

Cu stimă
M. N. Leibovici & Co.

De la Universitate

Miercuri 12 Dec. Seminarul de *Slavistică* a avut iarăşi şedinţă. Au luat parte, pe lîngă profesor, următorii studenţi şi studente, în număr de 22: *domnişoarele* Mărgineanu, Ortansa Păun, Lelescu, Carare, Strat, Vasiliu-Sion, şi *domnii* prof. Costăchescu Mihai, doctorand în litere, Romaniuc, Dăscălescu, Epure, Hotnog, Palagi, Constantinescu, Răutu, Al. Ionescu, Ştefănescu, Grigorescu, Negrescu, Minar, Stăucescu, Popovici.

D-l *Dăscălescu* şi-a continuat conferinţa-i începută 'n data trecută despre *„Hasdeu ca istoric"*, luînd în discuţie acum problema *Descălecatului Ţării Romîneşti* şi comparînd valoarea ştiinţifică a soluţiei dată ei de Hasdeu, cu valoarea ştiinţifică a soluţiei ce i-au dat istoricii contimporani şi posteriori lui : Tocilescu, Xenopol, Onciul etc, Şi a spus următoarele, ce dăm aci în scurt rezumat :

A doua parte întunecată din istoria Romînilor e întemeerea Ţărei Romîneşti, din cauza lipsei de documente. Cu privire la rezolvirea acestei probleme s'au format trei teorii. Prima din aceste teorii e concepută de răposatul Tocilescu, continuată şi documentată cu o mare bogăţie de argumente de către ilustrul nostru profesor d. A. D. Xenopol. In această teorie se susţine că focarul unde a supraveţuit elementul Romînesc e Transilvania şi întemeerea Principatelor Romîne se datoreşte elementelor Romîneşti venite în Moldova din Maramureş sub conducerea voivozilor Dragoş apoi Bogdan ; iar în Muntenia, din Fagaraş sub conducerea lui Radu Negru la 1290. A doua teorie cu privire la întemeierea Ţărei Romîneşti se datoreşte d-lui Onciu care o dezvoltă conform cu părerile altor istorici dinainte de D-sa. Cel întîiu dintre aceştia a fost Cantemir în : „Chronicul Romîno-Moldo-Vlahilor apoi : Fraţii Tunusli în : „Istoria Ţărei Romîneşti, Fotino, Kogălniceanu în opera sa, „Histoire dela Valachie et de la Moldavie".

Dintre istoricii străini susţinători ai teoriei *Cantemir + Onciu* sînt : Peysonnel în opera sa : „Observations historiques et géographiques sur les peuples barbares qui ont habité les bords du Danube et du Pont. Euxins. Apoi Robert Rösler, Venelin în opera sa : „Vlacho-Bolgarskija ili Dako-slavjanskia graniaty"; Palauzou în opera sa : „Rumynskija gospodarstva Valachya i Moldavya ; apoi Golubinski şi Pic. In această teorie se susţine că Romînii din Bulgaria şi Valahia din titulatura împaraţilor Asăneşti s'ar referi pentru Valahia la Muntenia de azi; iar Negru Vodă al tradiţiei noastre reprezintă dominaţia Asăneştilor în Ţara Românească. A treia teorie e susţinută de B. P. Haşdeu în „Magnum Etimologicum vol. IV şi în Istoria Critică a Romînilor. Haşdeu susţine că originea statului Muntean trebue căutată în Oltenia unde elementul Românesc s'a pastrat mai curat de cît ori unde. După cercetarea în mod critic a acestor teorii, conferenţiarul susţine următoarea concluzie : La formarea Ţărei Româneşti au contribuit : 1). Elemente de pe latura exterioară a Carpaţilor (Xenopol) şi de peste Dunărea din elementul Traco-Iliric romanizat (Onciu). Această primă populaţie se stabileşte în Muntenia în sec. VI. Peste această populaţie primitivă veni alt curent de populaţie originară din Oltenia şi cu tendinţă de dominare (Haşdeu) ; sau a emigrat de peste Dunărea (Onciu). In fine, peste aceste două straturi de populaţie intervine al treilea, originar din Ardeal. Această populaţie e indigenă în acele locuri (Xenopol) sau venită în Ardeal din Oltenia (Haşdeu). Prima populaţie în Muntenia apare la 600—700 p. cr. A doua populaţie la 1180 şi a treia pe la 1290. Contribuţia pe care o are Haşdeu în rezolvirea acestei probleme e considerabilă.

Cetate-Ştiinţe-Arte

Autobiografia contestată. — Redacţiunea revistei „Floare Albastră" ne roagă să publicăm o lămurire în discuţia ce s'a încins în jurul fragmentului de autobiografie a artistului Grigore Manolescu şi pe care această revistă l'a publicat. Acel fragment face parte din manuscrisele care au fost puse la dispoziţia unui colaborator al revistei de către Ancuţa Popescu, foasta soţie a marelui artist şi d. G. Cîrjă artist din Iaşi. Aceasta, pentru că redacţia unei gazete din Iaşi neagă veracitatea autobiografiei publicate.

*

„Bătrîneţea şi Senilitatea" se intitulează o broşură nouă a d-lui Dr. P. Zosin. Problema e studiată din punct de vedere clinic şi cuprinde de asemenea un capitol despre îngrijirea bătrînilor. O scriere documentată şi chibzuită care poate fi cetită şi de cei profani în ale medicinei.

*

Volumul de poeme în proză a d-lui Adrian Maniu „Figurile de ceară", ilustrată de autor — va fi, de sigur, una din preocupările de predilecţie ale criticilor,— fiind vorba de un „original" în accepţiunea bună a cuvîntului.

*

A apărut No. 30 din cunoscuta „Biblioteca Lumina" cuprinzînd „Fiul Iubitei" şi alte nuvele de celebrul scriitor german Sacher Masoch.

Un volum de 128 pag. 30 bani

*

In Arta şi morala a lui Jean de Gourmont, ni se explică mecanizmul fiziologic al ilusiunii morale care e identică cu cea religioasă. Şi moraliştii nu sunt azi decît magicienii civilizaţiei noastre moderne. Pe de altă parte vorbind de artă, o consideră ca liberatoare a noastră de morală, căci arta e o manifestare individualistă şi imoralistă. Prin aceasta se naşte dilema dintre Arta individualistă şi revoluţionară, şi Morala conservatrice şi socială.

*

In comitetul „Fundaţiunei Kleist" care recompensează talentele tinere şi mai ales originale, poetul Richard Dehmel a propus ca la acordarea premiilor să nu mai hotărască majoritatea, ci să se lase întreaga putere hotărîtoare în răspunderea unei singure persoane „de încredere". „Fundaţia Kleist, scrie Dehmel, a fost creată ca să încurajeze talentele noui şi extraordinare. Tot ce e extraordinar însă, nu adună sufragiile celor mulţi, căci ştim că majorităţile dau totdeauna sufragiul lor mediocrităţilor cinstite. Numai individul îşi poate lua asupraşi credinţa într'un talent extraordinar şi în acelaş timp o responsabilitate în faţa viitorului".

*

Versul zilei

In ultimul număr al „Faclei" poetul St. O. Iosif publică o poezie „La arme" anunţată într'un număr anterior al revistei. Avînd titlul suggestiv al unei bucăţi eminesciane, bucata nu suggerează, nici pe departe, sentimentul războinic, aşa cum îl trezesc versurile lui Eminescu.

In special refrenul repetat de 4 ori, după fie care strofă, avînd un vers stingher fără rimă — slăbeşte efectul poeziei.

Iată strofa din urmă, cu refrenul :

Să ştie toţi că un popor nu moare
Cînd veacuri a luptat necontenit
Şi-i scris în cartea celor viitoare
Că va să vină ceasul preamărit
Cînd mîndru străluci-va 'ntre popoare
Ca soarele, aci, în Răsărit !

La arme cei de-un sînge şi de-o lege !
La arme pentru neam şi pentru Rege !
Cînd patria ne chiamă sub drapel,
Datori sunt toţi copiii ei s'alerge,
Să-l apere, să moară pentru el !

INFORMAŢII

:: † **Gr. M. Buicliu.**—La domiciliul seu din Bucureşti, strada Eldorado, a încetat ieri din viaţă Gr. M. Buicliu, fost consilier la Curtea de Casaţie, fost procuror general la Curtea de apel din Iaşi (1874).

Născut în Iaşi, în 1840, Buicliu după terminarea studiilor liceale la Paris, veni la Iaşi şi se înscrise în Universitate, luînd, mai tîrziu, licenţa în drept. După terminarea studiilor, Buicliu intră secretar la G. Cimara, pe atunci cel mai mare jurisconsult al Moldovei şi curînd atrase atenţia asupra capacităţei sale juridice.

Buicliu a fost multă vreme, după retragerea sa din magistratura Iaşului, cea mai desăvîrşită podoabă a baroului din Iaşi pe care l'a părăsit în 1894, fiind numit consilier la Curtea de casaţie.

Vechi membru al *Junimei* din Iaşi, unul din cei mai mari prieteni ai d-lui P. P. Carp, Buicliu a fost junimist în politică, ales odată deputat, a doua oară senator (1894), cînd fu desemnat de junimişti să iee cuvîntul contra dării în judecată a ministerului Brătianu.

*

Cu trenul de trei, astă-zi, Sîmbătă, corpul defunctului va fi transportat din Bucureşti la Iaşi. Inmormîntarea va avea loc mîine, Duminică.

Luăm vie parte la durerea familiei şi 'i adresăm cele mai călduroase mîngăieri.

Numărătoarea populaţiei

Se aduce la cunoştinţa generală că în ziua de Mercuri 19 Decembrie, se va proceda la numărătoarea generală a populaţiunei. Această operaţiune trebuind neapărat terminată într'o singură zi, va fi începută de la orele 8 dimineaţa şi se va încheia la 8 seara.

Rugăm călduros întreaga populaţie a oraşului Iaşi să ne dea tot concursul, fie-care gospodărie aranjându-se în ziua de Mercuri 19 Decembrie de aşa fel ca accesul agenţilor recenzori să fie posibil în ori-ce casă de la ora 8 dimineaţa.

Delegatul Ministerului
Dr. ILIE I. PISOVSCHI

De la Consiliul de războiu

ZIUA III

Şedinţa de dimineaţă

Pledoaria d-lui Căpitan Paul Ionescu şef de birou la Ministerul de Rezboiu.

Abuzul de autoritate imputat inculpaţilor este o faptă gravă. Abuz de autoritate înseamnă lezarea intereselor unui individ sau ale societăţii. Ori-ce abuz de autoritate trebue să aibă un mobil. Care e mobilul în cazul de faţă ? Dacă în adevăr la recrutările din jud. Neamţ s'ar fi petrecut ceva anormal, trebuia ca rezultatele date de acele reurutări să conţină ceva anormal.

Ca şef al biroului statistic din Ministerul de Rezboiu sunt singurul în măsură să-mi dau seamă perfect, dacă e sau nu ceva neobişnuit.

După ce face istoricul statisticei recrutărilor, arată că examinînd statistica contingentului 1913 din toată ţară, a avut un sentiment de spaimă pornit dintr'un sentiment naţional, căci cercetînd de la Mehedinţi, Dolj, Gorj, Romanaţi şi de la Putna, Iaşi, Botoşani, Dorohoi, vedem că e un adevărat dezastru sanitar. Sunt două regiuni bine distincte, unde proporţia scutirilor şi a amănărilor e mai mare: e regiunea malurilor Dunărei, unde domină paludizmul şi cea a Moldovei de şes, unde bîntue sifilisul şi pelagra.

Comparaţiunea cifrelor procentului scutiţilor şi al amănaţilor, la numărul de înscris arată că jud. Neamţ e clasificat al 12-lea, avînd o proporţie de 12,11%, pe cînd Doljul stă în frunte cu 49,15% urmînd apoi Putna cu 36,15%. Romanaţii cu 34,15% şi aşa mai departe. Deci nimic anormal la Neamţ. Ba dimpotrivă, căci observînd la Neamţ, statistica din alţi ani găsim, bunăoară în 1906 o proporţie de 39,11% scutiţi şi amănaţi, ceea-ce în adevăr, nu e tocmai obişnuit.

După aceste observaţiuni, o logică strînsă ne face să nu putem găsi nicăirea abuzul de autoritaritate.

Intr'un admirabil avînt, face definiţiunea Armatei şi a rostului ei în Stat, conchizînd că instituţia pentru care se face atîtea jertfe trebue să corespundă scopului ei şi să nu fie numai o ficţiune, la care vom ajunge, căutînd să avem numai cifre umflate, mărindu-i numărul cu invalizii, şi neţinînd seamă că avem trebuinţă numai de vigori reale.

Operaţiunile de recruture sunt aşezate astăzi pe baze solide şi armata noastră nu va ajunge nici-odată la situaţia în care s'au găsit Bulgarii la Cetalgea, unde s'au epuizat cu totul.

Armata noastră are rezerve numeroase şi rezerve pe care se poate conta.

Nu trebue să ne alarmăm,—cum a făcut d. Comisar Regesc—căci sub raportul recrutărilor suntem o ţară fericită, noi încorporăm pînă la 57%, pe cînd Bulgarii cu toată faima ce s'a făcut în jurul lor numai 47%.

Eu aplic legea de recrutare şi îmi dau seamă de spiritul ei: această lege trebue aplicată cît mai larg, modul cum s'a aplicat la recrutările de la Neamţ e ireproşabil, şi nu se găseşte undeva abuzul de autoritate.

Invinuirile aduse d-lui dr. col. Maye trebueau judecate de consiliul sanitar superior al armatei, singurul în măsură să se pronunţe.

In ce priveşte pe Maiorul Pastia o datorie de camarad mă face să arăt cît de nefondate sunt acuzaţiunile contra sa, căci abuzul de autoritate presupune o violare de lege, ori Maiorul Pastia nu e învinuit de cît că a nesocotit o circulară, o dispoziţiune, ceia ce e o greşală de formă, nu de fond, caz în care numai ar putea fi abuz de autoritate.

Bazat pe cele ce am aratat mai sus şi pe principiul de justiţie : că e mai bine să scape zece vinovaţi de cît să se condamne un inocent, cer onor. consiliului achitarea.

Pledoaria d-lui Eugen Herovanu

Am de aparat înaintea d-voastră, onorat consiliu, pe colonel Mayer, un vechiu militar, care la sfîrşitul carierei sale în loc să'şi culeagă roadele unei munci oneste, este tradus în faţa justiţiei.

Dacă s'ar lua toate recrutările cîte s'au făcut pînă astăzi în ţara noastră şi dacă s'ar face ceia ce s'a făcut cu recrutarea d-lui colonel Mayer, toate, afirm, absolut toate ar da aceleaşi rezultate, ca cele la care am asistat în cursul desbaterilor acestui proces, dacă nu la altele mult mai grave.

Natura are manifestări curioase, bolnavii sunt elemente care evoluează, mersul organic, procesele fiziologice, starea funcţională a organilor sunt chestiuni cari variază, după timp şi împrejurări.

Expertizele n'aduc multă lumină în justiţie, o expertiză făcută, în condiţiunele celei a d-lui col. Palauz, aduce numai confuzie. Modul cum s'a prezentat, d. expert, a pus în evidenţă unele lucruri care scade considerabil valoarea expertizei, a dat dovada că nu cunoaşte unele lucruri de căpitenie; s'a aratat că n'are sentimentul responsabilităţii de situaţia în care se găsea. (Citează mai multe cazuri în care se găsesc grave contraziceri în afirmaţiunele d. expert). Reaminteşte părerile d-lui general Pappilian în chestiunea obesităţei, a insuficienţei mitrale, etc.

Arată că modul cum s'a făcut instrucţia a fost o tortură închiziţională, procedeele întrebuinţate de către d-nul Raportor nu se practică nicăirea în justiţie. Colonelul Mayer a fost silit să fie acuzatorul faptelor sale.

Dl. comisar Regesc n'a pus în discuţie nimic grav, nimic serios, d-sa a făcut unele aluziuni la origina lui Mayer, punînd discuţiunea pe chestiune de rasă, ceia ce e îngrijitor căci fotoliul care-l ocupă angajează întreaga instituţie către o anumită concepţiune.

Arată că colonelul Mayer, este fiul unui pastor protestant englez, din Iaşi— Wiliam Mayer, om de o corectitudine exemplară, tot astfel este şi fiul său, a-

Russian-American India Rubber & Co.
„TREUGOLNIK" St. Petersburg
Sucursala : Bucureşti, Strada Sărindar 22
(numai pentru engros)

tit în viața privată cît și în cea publică. Are o strălucită carieră militară și profesională.

Cere achitarea.

Pledoaria d-lui Vespasian Pella

In aceste trei zile de judecată, dacă un spectator occidental ar fi fost să asiste la dezbaterile acestui consiliu de războiu, ce minunată idee s'ar fi făcut de armata țărei noastre, și de instituțiile ei. Modul impunător cum au fost conduse dezbaterile de către d. președinte, frumoasele concepțiuni pe care le-au relevat d. col. Berindei, d. maior Fărcășeanu și colegul meu de o clipă d. căpitan Ionescu Paul, alcătuiesc elementele care dau această impresie frumoasă.

Procesul de azi pune o mare problemă socială și militară, chestiunea recrutărilor în țara romînească.

Armata are la baza sa ordinea și disciplina, trebue să procedeze cu severitate, și tocmai bizuit pe acest principiu onor. consiliul trebue să țină seamă de tot ce s'a arătat în dezbaterile acestui proces.

Principile care compun Legea de recrutare au evoluat, cum a evoluat în justiție, și principiile referitoare la adopțiune, adultere etc.—Face o foarte amănunțită analiză juridică a legei de recrutare conchizînd ca medicul recrutor trebue pedepsit numai cînd recrutează oștirei elemente bicisnice, ceea ce e tocmai contrar obiectului procesului.

Face frumoase digreziuni cu privire la progresul științelor, conchizînd ca medicina merge încet. Arată că medicina tot deauna o inspirat îndoială, citează din Molier: „bolnavul a murit după toate regulele medicinei" și adagiul „operația a reușit dar bolnavul a murit".

Arată că d-nul Comisar Regesc a făcut afirmația că „recruții luați în lipsă trebue să facă trei ani serviciul militar" Nu există în nici o lege, o asemenea dispoziție.

Dacă este s'o arăte d-nul comisar Regesc, iar de nu, este foarte grav lucru, ca atunci cînd se cere condamnarea la recluzinne, de pe fotoliul Domisarului Regesc, să se pună asemenea concluziuni ușuratice.

Cere achitarea.

Comisarul Regesc, în replică spune că după pledoaria d-lui Pella, d-nul colonel Mayer ar merita o decorație. (Domnul comisar Regesc are pieptul plin de decorații). Cere condamnarea și despăgubiri de cheltuelele cu instrucția, 1085 lei.

Președintele către inculpați: mai aveți ceva de spus?

Col. Mayer.—Am suferit atît de mult d-le președinte, în cît a-și dori să fiu țapul ispășitor pentru toți medicii recrutori. Vă rog să comunicați ministerului ca asemenea procese pricinuesc mari suferințe omenesti și mari cheltueli pentru Stat.

Maior Pastia.—Dacă din desbateri, onor. consiliu și-a făcut convingerea că sunt vinovat, îi rog să mă trimeată la tăet sare.

Președintele declară desbaterile închise.

Consiliul se retrage în camera de deliberare.

După o jumătate de oră de emoțiuni în sală, d-nul general Rașcu, președintele consiliului, pronunță sentința, prin care d-nii colonel Mayer și Maior Pastia sunt achitați cu o majoritate de 3 voturi, contra 2.

— —

Curtea de Apel s. I-a în ședința de eri în urma finei de neprimire ridicată de d. Avocat Dabija, a stabilit că, conf. art. 6, 7 și 10 din legea pentru confecționarea listelor electorale, contestările nu se pot face direct înainte curței, ci mai întâi la tribunal.

Cu vre-o ani în urmă n încetat din viață în Iași numitul Bedros Necola Tzavdaroglon, fost comerciant de oi, născut în Turcia. com. Cordinos.

Pe urma defunctului au rămas: o casă, un han și 8000 lire în numerar avere în posesia cărui voește să intre fiul mortului, stabilit în Galați.

Se cercetează dacă defunctul n'a lasat și altă avere în Iași.

Soc. Creditului Func. Urban
DIN IAȘI

Se aduce la cunoștința generală, că Creditul Urban din Iași, *are de închiriat de pe acum*, următoarele imobile din Iași și anume:

1) Imobilul „Baia Diana" strada Mitropoliei No. 15

2) Imobilul „Șmil C. Zugravu" str. Rufeni No. 29

3) Imobilul „def. Em. Haier", șoseaua Racoviță.

Amatorii de a lua în chirie aceste imobile sunt rugați a presenta ofertele lor închise în toate zilele de lucru la oficiul Creditului Urban, pînă în ziua de 31 Decembrie s. v. 1912, cînd se vor deschide, aprobarea reminînd la apreciarea Direcțiunei.

Ofertele pentru „Baia Diana" vor fi însoțite de o garanție de 500 lei.

DIRECȚIUNEA

Ultime Informații

De astă-zi, 15 Decembrie și pînă la 20 Decembrie exclusiv, toate școlile publice primare nu va ține curs, în vederea numerătoarei populației.

In vederea recensămîntului general al populațiunei, care se va face în ziua de 19 Decembrie a. c., se aduce la cunoștința generală că ministerul de finanțe, Casa de depuneri și Administrațiunile financiare de județe și a Capitalei, vor avea serviciul suspendat în acea zi.

Gr. M. Buiciu, care a incetat ieri din viață, lasă prin testament, întreaga sa avere, în sumă de două milioane, Academiei Romîne.

Casa din București, strada Eldorado, o lasă nepotului său, A. Al. Popovici—Băsnoșanu, profesor universitar.

Executor testamentar este lasat d. Petre Missir, cu un onorar de zece mii lei.

Este probabil ca și mîine, Duminecă, să se ție ședință la Cameră. Chiar dacă discuția nu va fi terminată, d. Take Ionescu va pleca mîine la Londra.

Un congediu pe timp de o lună a fost acordat doamnei Maria Simionescu, institutoare la școala de băeți, No. 3, din Iași.

—D-ra Maria Stoica va supliini catedra.

—Un congediu pe timp de patru luni a fost acordat d-rei Ana Vrînceanu, institutoare la Bivolari, dîndu-se sublinirea d-nei Maria Lambrino.

D-ra Ortonsa Neculau, de la școala din Tăzlău, a fost transferată la Voinești. (Iași).

Aseară la ora 5 jum. a fost convocat consiliul facultății de știință pentru recomandarea membrilor ce vor forma comisiunea examinătoare pentru concursul la catedra de chimie technologică vacantă pe lîngă Universitatea din Iași. Consiliul a delegat pe d-nii prof. onorific P. Poni și profesori, A. Obreja, V. Butureanu și N. Costăchescu.

Consiliul facultății de științi din București a detegat în aceiași comisie pe d-nii profesori dr. C. Istrati, G. G. Longtnescu și Al. Zaharia.

La tragerea de eri a lotăriei romîne a căzut lei 5,000 lei pe No. 23007 în colectura noarocoasă Bauer et. Grinberg Iași str. Cucu 15.

Creditorii au votat ieri moratoriu cerut de firma manufacturieră C. Lehrer.

Procesele în faliment, socotite a fi indecate ieri, au fost amînate la 14 Ianuarie.

Un flagrant delict de adulter constatat de invitații la o cumătrie.

Numita Elena Mardare, din Costuleni, cerînd asistența parchetului spre a surprinde în flagrant delict de adulter pe soțul ei, Ion Mardare, parchetul delegă cu aceasta pe șeful postului de jandarmi. Eri seara pe cînd jandarmul se afla la o cumătrie, femeia veni să-l vestească că soțul ei o înșelase în casa concubinei.

Jandarmul, ca să constate faptul cu martori, luă cu el, la fața sinistrului, pe cei 30 invitați la cumătrie și cu toții invadară, în numele legii, cu treizeci lumînări în mîini, în casa infidelității.

Față cu atîta prodigalitate de lumină, flagrantul delict de adulter a putut fi constatat — fără de nici o protestare din partea adulterilor.

Pentru judecarea procesului Pantelimon au fost rezervate zilele de 17, 18 și 19 Decembrie.

Curtea va fi presidată de d. consilier C. Buzdugan, asistat de domnii judecători Laurențiu Pilat și I. Brăileanu. Ministerul public va fi reprezintat prin d. Toneanu, precuror general și Mihail Costea, procuror de Botoșani.

Avocații lui Pantelimon sunt domnii: N. D. Cocea (București), Iriade (Focșani). Din oficiu vor pleda d-nii: C. Mighiu, N. Obreja și C. Tudor.

Mitropolitul Moldovei a fost primit ieri în audiență de M. S. Regele.

Camera de punere sub acuzare, întrunită astă-zi, a cercetat și admis apelul primului procuror în ce privește infirmarea mandatelor de arestare ale fraților Milo și Isak Herșcovici, manufacturiști. Se știe că, până a se ocupa Camera de această afacere, Curtea, asupra apelului arestaților, a admis acordarea moratoriului, rădicînd starea de faliment.

Camera, însă, a menținut arestați pe cei doi frați, motivînd că ar fi grave indicii de fraudă, după constatările instrucției.

— Camera a mai menținut arestați pe următorii faliți: Lupu Sîrcu (Podul—Iloaie), I. Marcovici (Tg. Neamț), Iancu Iancovici (Bacău) și S. Nadler (Dorohoi).

Cauția pentru eliberarea provizorie a lui Burăh Goldman a fost majorată de la 500 la 100 lei.

Secțiunea muzicală a societății de gimnastică, sport și muzică din Iasi, organizează o mare serată muzicală-dansantă pentru seara de 20 c.

Programul seratei este foarte variat și bogat.

In noul program al Cinematografului din Sala Sidoli de astă-seară Vineri mai sunt cuprinse:

Manevrele armatei franceze. Interesante vederi după natură.

Regina din Saba, reconstituire după legenda orientală. Artiștii dramatici ai Comediei franceze: d-ra Robinne în rolul reginei Balkis,—d. Alexandre în rolul regelui Solomon.

Cel mai recent număr din Pathè Journal cu sporturile, modele, evenimentele și telegramele însuflețite.

Comediantul (Le Cabotin). Film danez de mare artă. Splendidă desfășurare interpretată de ansamblul artistic al teatrului regal din Kopenhaga. D-ra Clara Wieth și d. W. Psylander interpretează rolurile principale.

Servitoarea cea nouă, scene comice de moravuri pariziane.

Noul program viitor se reprezintă Duminică 16 Decembrie a. c.

Duminicile și sărbătorile vor fi date câte două matineuri: La 3 ore și la 5¾.

Dela 1 Decembrie produsele Debitelor Badareu se vînd cu următoarele prețuri

	Litru	Kgr.
Unt pentru masă și cafea		6.00
Smîntînă dulce centrifugată	2.80	
Unt proaspăt pentru gătit		3.60
Brînză proaspătă de vaci		1.—
Brînză de oi de putină		1.60
Brînză de munte		2,—
Brînză de munte de toamnă		2.60
Ouă proaspete		11 lei suta
Lapte dulce proaspăt se găsește în fie-care dimineață și seara litrul		0.40
Cașcaval grecesc		2.80
Brînză de burduf		2.80
Cașcaval de Penteleu		3.00

Se găsesc zilnic paseri tăiate 2 lei kg.

De asemenea s'au pus în vînzare vinuri cu următoarele prețuri:

	Litrul
Vin alb vechiu	1.—
Vin negru vechiu	1.—
Vin alb negru si superior	1.20
Vin Cotnar și Bordeaux	1.60
Vin Cotnar și Bordeaux superior	2.—
Vin otonel tămăios	2.40

Toate calitățile de vinuri superioare se vînd cu litrul și în sticle înfundate.

ULTIMA ORA

Prin firele Telegrafice și Telefonice

București 15 Decembrie

Tratative secrete între Turcia și Bulgaria

Chestia balcanică în discuția Dumei

Acapararea Albaniei de prințul Fuad

Sofia.—Ziarul „Mir" declară: condițiunile uniunei balcanice sunt formulate în mod lămurit și categoric, așteptăm cu liniște ziua de mîine cînd delegații turci vor trebui să răspundă acestor propuneri, turcii au avut vreme în deajuns pentru a-și da seamă de ceea ce vor cîștiga prin primirea acestor condițiuni spre a nu se căi mai tîrziu precum se căesc acum de îndărătnicia cu care au respins înainte de războiu notele identice ale statelor balcanice aliate.

*

Londra.—Ziarul „Daily Telegraph" află din Belgrad. După telegramele particulare din Sofia, pacea ar fi fost închegată între Turcia și și Bulgaria în urma negocierilor directe la Constantinopole între generalul Sswow și Poartă în cercurile politice din Belgrad nu se dă nici o crezare acestei știri.

*

Sofia.—Agenția telegrafică bulgară comunică: punem cea mai categorică dezmințire informațiunii după care generalul Sawow ar fi sosit la Constantinopole și ar fi conferit în delung cu Kiamil Pașa asupra chestiunilor cari formează obiectul negocierilor păcii, această informațiune este o intrigă josnică, de oarece guvernul bulgar nu a început în nici o tratativă particulară secretă cu Turcia.

*

Petersburg.—In ședința de azi a Dumei imperiului să urmeze discuțiunea declarațiunii făcute leaderul Kadet Miljoukow, într'un lung discurs cu privire la situațiunea externă, zice că se află în necesitatea de a apara diplomația rusească. Domnul Sassonow nu va combate ierorile d-lui Iswolsky, care a izolat politica noastră externă.

Oratorul respinge reproșul că Rusia nu a prevenit războiul, considerînd'o numai în mod teoretic. Alianții balcanici urmăreau interese reale cînd războiul a început era de trebuință a lasa pe alianții balcanici să învingă pe adversarul lor asigurîndu-i în contra unei intervențiuni externe; acum e momentul cel mai grav crizei fiind trecut, iar conflictul austro-sîrb, intrînd într'o fază pacifică, cadeții nu voesc războiul însă, nici nu se tem de el. Nu trebuie dus țaranul Rus la măcel pentru interese care nu privese deadreptul pe Rusia și prin urmare cu atît mai secundare.

Vorbind despre situațiunea din Armenia Turcească, arată situațiunea deplină a populațiunei creștine, și socotește că momentul este proprice de a regula această chestiune.

*

Paris.—Zarul Le Temps, anunță că principele Egiptean, Ahmed Faud, proiectase să pună mîna pe Albania, și are intențiunea precum se pretinde de a debarca la Valona, sau într'un punct vecin, cu un corp de expddițiune ca șef al Albaniei, cu chipul acesta de a crea un fapt îndeplinit.

*

Petersburg.—Oficiosul „Novoje Vremia" discută chestiunea albaneză și zice: diplomația rusă trebuie să susțină idea suveranității otomane, nici Italia, nici Austroungaria nu pot consimți la un compromis în ce privește Albania.

*

Petersburg.—Sesiunea Dumei s'a amînat până la 2 Februarie.

*

Petersburg.—Un ziar vienez a publicat niște pretinse afirmări ale d-lui Neratoff adjunct al ministrului de externe și anume că încheierea apropiatei păci este neprobabilă de oare ce condițiunile aliaților sunt inacceptabile pentru Turcia, iar că d. Neratoff nu vede necesitatea absolută a unui port sîrbesc la Adriatica. Agenția Vestnik desminte în mod categorc aceste afirmări.

*

Tratativele de pace

Londra. — Ziarele înregistrează știrea, că delegații turci nu vor consimți la predarea Adrianopolului, căci aceasta ar provoca o revoluție, și Turcii preferă războiul, de cît o mișcare revoluționară.

Alegerea președințială din Franța

Paris—. Dl. Ribot anunță că își menține canditatura la președenția republicei. După ziare. D-nii Deschanel și Dubost își vor menține canditatura.

Incendiul

Kiew — Un incendiu a distrus o parte din fabrica Sud-rusa de mașini.

O permutare

Paris. — Consiliul de disciplină a pronunțat permutarea dirigintelui poștei din Arracou a cărui greșală e recenta mobilizare în mai multe comune la graniță.

Mișcare la lucrările publice

București. — La ministerul de lucrări publice, s'a făcut azi mișcarea următoare:

Au fost înaintați ca inspectori cl. I-a d-nii Panaite George și N. Cerchez de la serviciul tehnic superior.

S'a acordat un spor de salar, recunoscîndu-se d-lor ingineri Nițescu Richard, o vechime de 2 ani și 7 luni, d-lui inginer Bucner Victor, un an și 16 zile, d-lui inginer Chiricuță Anton, un an și 5 luni, d-lui inginer Nițescu Emil un an, d-lui inginer Smîntînescu 7 luni, și d-lui inginer Drăgănescu, 2 ani și 7 luni.

Corpurile Legiuitoare

SENATUL

București.—La senat, s'a depus azi proectul de lege, prin care Dobrogea intră în dreptul comun, în cea ce privește alegorile comunale și județiene.

Proectul e primit nu lungi aplauze.

*

Mîne, comisiunea de respunns la Mesagiu, va fi primit de M. S Regele.

Creditele Militare
CAMERA

București.— Pe biroul Camerei s'au depus azi preiectele de legi, pentru creditele militare, unul de 137 milloane și altul de 14 milioane.

Proectele sunt primite cu mari aplauze.

Discuția la Mesaj

București. — După deschiderea ședinței, domnul Maiorescu, face o identică declarație, ca acea făcută eri la Senat, cu adăugare, că toate partidele s'au declarat de acord de a se abține de la discuția Mesagiului.

D. Emil Costinescu, în numele partidului liberal, face o declarație identică ca cea făcută la Senat de către domnul Ionel Brătianu.

D. Fortunescu, deputat de Tulcea, zice că socotește că d. Maiorescu ar fi făcut un îndemn, a se face o discuție la Mesagiu, și de aceia va lua cuvîntul în discuția generală.

Ședința continuă.

†

Ioan, Vahan și Abgar Buiucliu, Elise și Maria Buiucliu, Andrè și Maria Popovici Băznoșanu cu fiica lor, Lucu și Sophie Missir, frați, surori și nepoți, au durerea de a vă aduce la cunoștință încetarea din viață a lui

Grigore M. Buiucliu

Consilier onorific la Inalta Curte de Casație și Justiție. Mare ofițer a ordinului Coroana României. Comandor al ordinului Steaua României. Decorat cu ordinul Stanislas, etc.

Decedat în seara de 13 Decembrie, ora 11 p. m. la domiciliul seu din str. Șaguna Eldorado No. 3.

Corpul va fi transportat la Iași, unde va avea loc ceremonia înmormîntărei Duminecă ora 1 p. m., cînd cortegiul va pleca de la gară la Cimitirul Armean.

Rugăm pe toți prietenii și cunoscuții să ia parte la această tristă ceremonie, nefiind timp de a li se face invitații speciale.

AVIZ Amatorilor

Au sosit CANARI de HARTZ, care cîntă Ziua și Noaptea cu garanție. Papagali, Porumbei

și alte diferite păseri străine, se găsesc de vînzare la

„CUIBUL PASARELELOR"

I. Goldner, str. I. C. Brătianu 160

Se trimite și în provincie contra ramburs cu garanție.

GRATIS! GRATIS!

Cine dorește să aibă o surprindere plăcută de sărbători să-și trimită imediat adresa la

—Casa de export N. Raifler—

— Cernăuți (Bucovina) —

„Francarea corespondenței este: o scrisoare 15 b., o c. p. 10 b."

Dr. I. BRENER

Specialist în boale de femei

MAMOȘ

Str. Lăpușneanu 25

— Cons. 1—6 —

MAMOȘUL

Dr. HALPERN

dela Facultatea din Paris

Vechiu medic francez.

Membru al Societății de Obstetrică din Paris

Fost asistent al Prof. Budin la Clinica de Faceri Tarnier

Specialist în faceri și boli de femei

17 str. Elena Doamna (foastă str. Albă)

8—10 a. m. 2—5 p. m.

Dr. Suzana GROSSI

Asistentă la clinica obstetricală

BOLI DE FEMEI—FACERI

— Iași.—Strada Anastasie Panu —

BYRRH Cel mai bun VIN TONIC ŞI APERITIV

PREMIAT La toate dispoziţiunile din lume şi la expoziţiunea generală romînă din 1906. (82 medalii)

BYRRH

Vînzare anuală 7 Milioane BUTELII

VIOLET FRERES (THUIR) FRANŢA
I. VIOLET Succesor
De vînzare la toate magazinele de consum din ţară

OPINIA

Organul partidului conservator-democra

Cel mai răspîndit

ziar din Moldova

Primeşte anunciuri, reclame etc. pentru pagina III şi IV-a

Se primesc şi înscrişi la

MICA PUBLICITATE

a se adresa d-lui administrator al ziarului «Opinia» strada Primăriei No 17,

HIGEYA

APA DE MASA NATURALA ALCALINA
M. MIHAILESCU & I DAVIDESCU
Izvorul proprietatea M. MIHAILESCU
Dacă vreţi să aveţi un stomac sănătos
BEŢI NUMAI APA ALCALINĂ
„HIGEYA"

„HIGEYA" se recomandă de către semităţile noastre medicale ca CEA MAI BUNA APĂ MINERALĂ pentru combaterea bolelor de Rinichi şi Vesicăţie

De vînzare la principalele magazine de consum, droguerii şi farmacii din ţară.
Comenzile de en gros sunt a se adresa: Domnului I. DAVIDESCU Tecuciu
Representant pentru Oltenia şi Muntenia ISAKKOPFLER BUCUREŞTI

a 1/1 L. 0.85 bani. — a 1 Litru 0.70. — a 1/2 litru 0.50 bani (Preţurile se înţelegi ori sunt.)

VINUL BRAVAIS Tonic, Nutritiv şi Intaritor
Kola, Coca, Guarana, Cacao

Spre a aprecia valoarea lor consultati Medicul dumneavostră

VINUL BRAVAIS
Nervosism, Anemie, Slăbiciune, Surmenaj fisic şi intelectual, Lipsa de sânge, Convalescenţa.

Magazinul Comerţului în Rate

— Iaşi, Strada Lăpuşneanu 25 —

Pune la dispoziţia ener. public un mare

Deposit de Maşini de cusut

pentru industriaşi şi pentru familii, de calitate superioară.
Funcţionare perfectă garantată

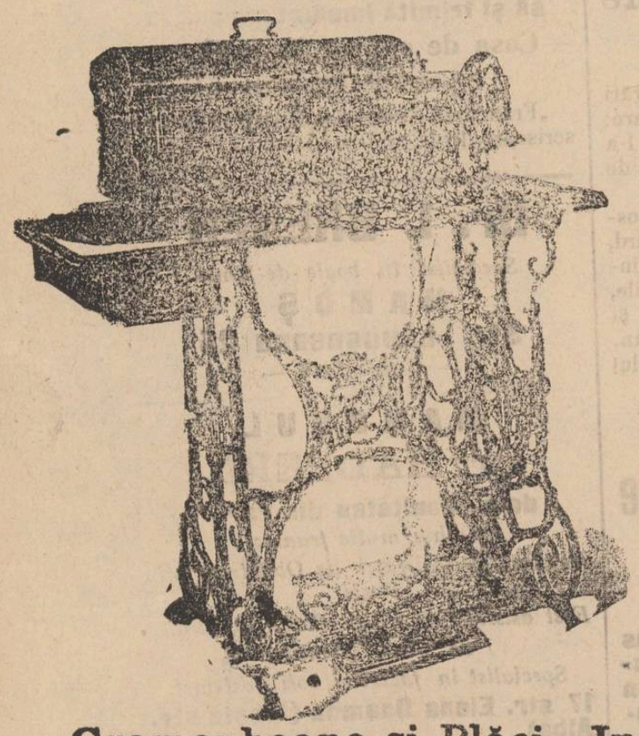

Biciclete BRENABOR
intrebuinţate de arsenalele armatelor din Europa.

Biciclete Puch şi Dürkopp
Intrebuinţate de artiştii Circurilor Busch, Renz, Henry.

MOBILE
CĂRUCIOARE
PENDULE
şi CASETE

Gramophoane şi Plăci.—Instrumente
Toate se vînd in rate convenabile la
MAGAZINUL COMERŢULUI IN RATE
S. L. Grosmann & M. Marcovici

NEVRALGIELE
Hapurile Doctorului Mousséttе

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la masă. In *Nevralgiile cele mai grele de cap, Migrenele, Ceafalgia, Sciatica, Afecţiunile reumatismale acute şi cronice* cari cîţi resistă tuturor celorlalte remedii.

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la masă. In dina cea d'antâiă să se ia 3 hapuri: unul dimineaţă, unul la dejun, şi unul la cina, séra. Dacă bolnavul n'a simţit vro ugurare, va lua 4 hapuri a doua şi: 2 dimineaţa, unul la dejun, şi unul la cina, séra. Nu trebue să ia mai mult de cât 4 pe zi.

A se cere: Les VERITABLES PILULES MOUSSETTE de CLIN & Cie, de PARIS, *cari se pot găsi la toţi Droghiştii şi Farmaciştii.*

BROSSE A TAPIS
Prix 1/4 fr.
R. GARIEL,
2me quai de la Mégisserie
PARIS
Envoi franco de Catalogue

Inginer I. CANA
Autorizat de Primăria Iaşi
Iaşi—28 str. Cuza-Vodă 28—Iaşi
(zisă şi str. Golia 28)
—Apă—Canal—Closete *contra* îngheţului—Băi hygienice—etc.
Instalaţie de Electricitate — Motoare—Telefon—Sonerii, etc.
Devize—Consultaţiuni gratuite.
Condiţiuni de plată foarte avantaoase.
Atelier special pentru reparaţiuni —Proiecte—Supravegheri de Construcţii. *Vile—Hoteluri, etc.*
Se deplasează şi în provincie *cu preţ modest.*
Referenţele cele mai bune la *dispoziţie.*

Renumitele PLUGURI
intreg de oţel bătut
marca PORC MI TRET
DIN FABRICA
Gebrüder Eberhardt Ulm
a) cu 1, 2 şi mai multe brazde
b) speciale de vie
c) speciale de prăşit
Maşini de secerat de Mc. CORMIC precum şi alte maşini şi unelte agricole, permanent în depozit la
Fraţii Bachstez, Iaşi

Magasinul Conservatorului
IAŞI—Strada Lăpuşneanu 32—IAŞI
NOTE de MUZICA

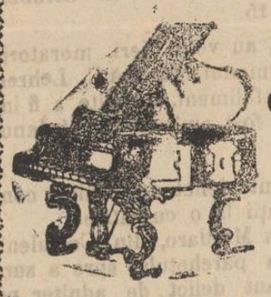

ASORTIMENT
complect după Programa Conservatorului

Instrumente Muzicale şi Accesorii
Reprezentanţa şi Depositul renumitelor
Piane şi Planine
— ROSENKRANZ —
Neintrecute în soliditate şi ton frumos
Vînzare şi în rate mici fără aconto —
— *Cataloage gratis* —
INCHIBIERE DE PIANE CU PREŢURI AVANTAGIOASE

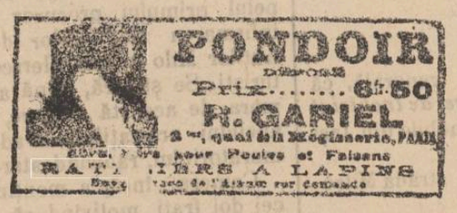

La administraţia ziarului se primesc anunciuri cu preţuri convenabile

Iaşi.—Tipografia H. Goldner, str. Gh. Mîrzescu 17—Instalaţie cu motoare electrice

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: Iași str Gh. Mîrzescu 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul X — No. 1764 — Marți 18 Decembrie 1912

Pentru aromâni

Frații noștri din dreapta Dunării fac azi obiectul preocupărilor tuturor oamenilor politici dela noi.

Guvernul a cerut ministerului nostru la Atena, d. Al. G. Florescu să intervină pe lîngă cabinetul Elin și să ceară explicațiuni asupra selbătăciilor comise de armatele și bandele grecești din Macedoniă; d. Ion I. Brătianu, pe de altă parte, în declarația făcută la senat, cu prilejul discuției adresei, a arătat că partidul liberal cere și el să se chezășuiască viața națională a romînilor din peninsula balcanică, a căror soartă ne este atît de scumpă.

Dar guvernul nu s'a mulțumit numai cu declarațiuni și intervenții. Ministrul de finanțe a depus în cameră, și adunarea deputaților a votat un proect de lege prin care statul romîn este autorizat să acorde ajutoare bănești victimelor războiului din Balcani, pînă la concurența sumei de 100.000 lei. Suma aceasta va fi distribuită aromînilor din Pind, cari au suferit din pricina războiului actual.

Neapărat, aceasta încă nu e totul. Creditul votat poate că nu va fi indestulător, și de-aceia d. C. Dissescu a declarat în cameră că dacă trebuința o va cere, guvernul va propune Parlamentului alte proecte pentru votarea de noui ajutoare.

Din acest punct de vedere dar, ca și din punctul de vedere național și politic, actualul guvern și-a făcut întreaga datorie față de romînii din dreapta Dunării, și nu ne îndoim că evenimentele de azi vor aduce pentru frații noștri din Macedonia o desăvîrșită libertate politică, națională și religioasă.

Răfuiala socotelilor

Ziarele ne aduc știrea că Grecii, îndată ce au ocupat Coriță, au arestat pe fruntașii aromîni din localitate cum și pe preotul aromîn de acolo „pentru regularea unor socoteli vechi“.

Căci grecii au memorie bună.

Socotelile vechi, ori cît de vechi nu le uită Grecii, cum le uită Romînii și cînd le vine la îndămînă, ei caută, să le răfuiască spre beneficiul și lauda neamului lor, așa cum înțeleg ei și lauză și beneficiu.

De cînd au pătruns în Macedonia, armatele grecești s'au ocupat cu „răfuirea socotelilor“. Vai de bieții Aromîni negrecomani, vai de cei ce n'au voit să-și lepede limba și să învețe ciripeala neogreacă. Li s'a plătit cu vîrf și îndesat. Schingiuiri, decapitări, jefuiri, tot sistemul vechilor bande, care terorizau Macedonia, a fost întrebuințat de armatele regulate ale Statului grecesc, puse sub înalta conducere a Diadohului Constantin. Și era și firesc să se întîmple astfel.

Oare ofițerii, cari acum comandau oștile neoeline, nu comandaseră pe vremuri cetele de palicari tîlhari, cari îngroziseră cu vitejia lor femeile și copii? Și oare puteau, cei ce se intitulau „clefți“ cu mîndrie, ca și cum porecla de hoț și tîlhar ar fi fost o cinste pentru ei, să se poarte altfel de cît „clefții“, numai pentru că purtau acuma pe spete o tunică reglementară?... Neapărat că nu.

Să-și răfuiască deci Grecii socotelile în liniște și să se hiritisească de succesele obținute în războiul cu ciobanii dela stînele aromîne. Să-și continue sistematic opera de jaf, de măcel și de distrugere. Nu zice Oiconomos că; „armata lor seamănă cu armata leilor, cari nu vor să se odihnească pînă ce n'au răpus prada“? Cum să se liniștească evzonii cît timp va mai rămîne un ban în vre o casă, o oaie pe munte, o roată de cașcaval la stînă? Doară de la strămoșul Odiseu au învățat Romeii că dulce și nobil e să măcelărești bătrîni, femei și copii, să schingiuiești pe cei slabi și dezarmoți și să pustiești locuințele cu para focului; dar bine și folositor este să te întorci în țară cu chimirul plin de galbeni obținuți prin torturi îngroziloare și cu punga plină de inele scoase cu degetul împreună, sau de cercei smulși odată cu urechia. Și Romeii, Grecii moderni nu uită pildele frumoase ale neamului. Au memorie bună și continuă în liniște...

Dar să se gîndească cum că totul e schimbător, că totul este deșertăciune; să se gîndească cum că roata norocului se poate întoarce și să vie și timpuri cînd vor deschide și Romînii cartea mare a socotelilor cu toate liftele, care și-au perdut cumpătul în urma unor izbînzi, nevisate măcar de dînșii....

Și să se întrebe cum vor putea plăti oare odată jafurile seculare din Țara Romînească și măcelurile banditești din Macedonia aromînă?....

Malatesta.

ECOURI

Femeile din Danemarca țin foarte mult să fie independente, putînd trăi ori cînd munca lor proprie. Și nu este lipsa de avere, care le îndeamnă la muncă și activitate. Fetele tinere din familiele cele mai bune îmbrățișează profesiuni, la care nici nu s'ar gîndi vre o dată în altă țară. Așa industria cofetăriei este în mîna femeilor. Fetele unui Consilier de stat sunt în capul unui din cele mai mari restaurante din Copenhaga și situația lor în societate le permite să priceapă și să satisfacă gusturile cele mai rafinate ale nobilei clientele, ce vizitează restaurantul. Doamne din lumea cea mai bună se ocupă cu fotografia, cu giuvaergeria, legătoria de cărți, săparea în argint, zugrăvirea odăilor. Nu mai vorbim de femeile funcționare, acestea fiind destul de cunoscute și în alte țări. O singură diferență e că ele în Danemarca au aceleași drepturi la inaintare ca și barbații și pot ajunge astfel la funcțiuni înalte.

~

De treizeci de ani se lucrează la *Harta fotografică a Cerului*, care va fi compusă din harta stelelor pînă la cele de mărimea a patrusprezecea inclusiv, socotite cam la treizeci de milioane și dintr'un catalog al stelelor cuprinzînd toate stelele pînă la mărimea a unsprezecea, în număr de vre-o două milioane. Lucrarea va avea aproape douăzeci și două de mii de gravuri fotografice de cîte două sute cinci zeci și șase de centimetri pătrați și va servi generațielor viitoare, care vor putea confrunta cu ea starea cerului la epoca lor și își vor putea da samă de schimbările stelelor duble, triple, variabile, de mișcările proprii stelare, de paralaxe și de atîtea probleme ale astronomiei siderale.

In memoria lui Caragiale

Iată proiectul votat de Cameră cu privire la urmașii lui I. L. Caragiale.

Expunere de motive

Ilustrul scriitor și dramaturg, defunctul I. L. Caragiale, a lăsat ca urmași soția și o fiică, cărora le lipsesc mijloacele de traiu îndestulătoare spre a face față nevoilor zilnice.

Foloasele pe cari le-a adus țării defunctul, pe tărîmul literar și teatral, sunt îndeajuns de cunoscute pentru a mai insista asupra lor cu această ocaziune.

Socotesc că Statul este dator, în vederea acestor foloase, să-i răsplătească meritele și să-i cinstească memoria, contribuind într'o măsură oare-care la ingrijirea traiului urmașilor săi.

In acest scop, am întocmit alăturatul proiect de lege prin care se acordă văduvei defunctului I. L. Caragiale o recompensă națională viagera de 750 lei lunar, reversibilă pe jumatate în caz de deces, asupra ficei sale.

Această recompensă va începe de la 1 | 14 Decembrie și pentru plata ei, la 1 Aprilie 1913, se va deschide ministerului de finanțe un credit extra ordinar în sumă de lei 3,000 care se va acoperi din fondul pentru deschideri de credite suplimentaro și exeraordinare al exercițiului în curs rămînînd ca de la 1 Aprilie în colo să se înscrie în bugetul ministerului de finanțe alocația trebuincioasă.

Ministrul finanțelor *A. Marghiloman*

Proect de lege

Art. I. — Se acordă d-nei Alexandrina I. L. Caragiale, văduva defunctului scriitor și dramaturg I. L. Caragiale, o recompensă națională viagera de lei 750 lunar, cu începere de la 1 Decembrie 1912.

In caz de deces, această recompensă va fi reversibilă pe jumătate asupra fiicei lor Ecaterina I. L. Caragiale.

Art. II.—Plata acestei recompense pînă la 1 Aprilie 1913 se va face dintr'un credit extraordinar bugetar în sumă de lei 3,000. care se deschide în acest scop pe seama bugetului ministrului de finanțe și care se va acoperi din fondul pentru deschideri de credite suplimentare și extra ordinare al exercițiului în curs.

Art. III. — Cu începerea anului viitor se va înscri alocația trebuincioasă în bugetul ministerului de finanțe.

Alegerea de sindic

Zilele trecute a avut loc în Capitală alegerea unui agent de schimb în comitetul Bursei.

Colegiul agenților de schimb a votat în unanimitate pe d. I. I. Rădulescu. Votul acesta este semnificativ și el constitue cel mai bun răspuns pe cari l'au putut da colegii d-lui Jipescu, activității sale de sindic.

D. Jipescu, în cei doi ani de cînd funcționează ca sindic s'a făcut de rîs pe sine și a acoperit de batjocură și bănuială pe toți colegii d-sale. Comitetul corporației a fost mobilizat în tot timpul sindicatului d-lui Jipescu. Ba siezînd ca instanță penală, ba trebuind să modifice regulamentul, ba trebuind să-i mărească și să-i exagereze rigorile pentru a ține în frîu pe necinstitul sindic. Ultima ispravă a d-lui Jipescu, falșificarea cotei, i-a adus un consiliu judiciar, Comitetul bursei din București s'a văzut nevoit să delege pe agentul Damalide să asiste pe sindic la întocmirea cotei, ca nu cumva d. Jipescu să n'o falșifice.

Astfel a știut d. Jipescu să-și exercite mandatul de sindic, și de aici și răsplata pe care a primit o

De cît, d. Jipescu nu e omul care să se discurajeze. D-sa încearcă să se mai cramponeze un an de sindicat, deși articolul 29 din legea burselor e clar, cînd spune că agentul de schimb ales în Comitetul bursei, va fi sindic. Incercările d-lui Jipescu sunt însă de prisos și nu pot avea nici o urmare. Incorect a fost cît a stat sindic, ca incorect și ruinat trebue să plece acum dintr'o funcție pe care a necinstit-o.

Și va pleca, fără a fi regretat de cineva. Piața se va simți ușurată.

OAMENI ȘI LUCRURI

Unde nu ne pricepem

Spuneam în notele din urmă cît de puțin... publicistic este lașul; cît de puțină căutare are ziaristica sub diversele forme „moderne“ în care se exercită. De multe ori publicul ieșan e nespus de refractar la toate „atacurile“ pe cari le încearcă asupra-i diverșii eroi ai întreprinderilor gazetărești.

Acum de curînd într'o mare instituțiune financiară privată de aci am surprins vizita a doi—totdeauna cîte doi—„publiciști“, cari, înarmați cu înalte recomandațiuni pisau pe unul din directorii băncii pentru o inserție în Anuarul lor,—care avea să apară, firește, la calendele grecești...

Inserțiile, biografiile elogioase și ilustrate, se plăteau, — spuneau cei doi bucureșteni pe care-i aștepta la scară un elegant echipagiu tocmit cu ziua—începînd de la o sută de lei în sus.

Financiarul era, însă, un om priceput. Ghicise de ce e voba; se lupta, rezista, făcea dificultăți. In cele din urmă le zise:

— Ia spuneți-mi, domnilor, care e taxa pentru cineva care ține numai de cît să.. nu fie publicat în Anuarul D-voastră?

Tablou. Protestări. Tocmeli. In cele din urmă scăpă din mîna apașilor cu 25 de franci.

— Ce era să fac? ne zise în urmă. Nu puteam să refuz scrisoarea unui asemenea personagiu. Cunosc semnătura și e autentică.

Ori-cum, formula găsită era inteligentă și dovedea prezență de spirit și... experiență.

Dar cu ce meșteșug, cu ce îndemînare și curagiu „publicistu“ în chestiune știu să stăruie și să reușească! Il priveam cu.. admirație și mă gîndeam la o întîmplare curioasă care derută inferioritatea ieșanilor.

Cu ani în urmă vr'o 3—5 ziariști ieșani, se înțeleseră să dee și ei o mică „lovitură“ publicistică. Intreprinseră un „anuar“, care promitea să fie „rentabil“, întru cît nu excepta pe nimeni, ci dădea posibilitate la cît mai mulți să se autobiografieze cu elogii. Tipăriră o coală, două, cu numele și figurile demnitarilor. Apoi—atacară comerțul, arta, literatura, industria și celelalte. Dar lucrurile mergeau foarte greu, foarte încet. Cînd fură gata cu încasările și cu colile de tipar, —se schimbase guvernul de mult; demnitarii cari ocupau primele coli ale publicației nu mai ocupau, de mult, demnitățile respective. Și astfel singura încercare de această natură, făcută aci în Iași, nu numai că aduse foloase excesiv de modeste, dar învățătă minte pe publiciștii ieșani, că aci nu e loc de încumetări ziaristice în stil mare, în stil... bucureștean. O, acolo e alteeva! Acolo e școală făcută de mult. Tinerii pe cari i-am văzut dănăzi în biroul ministerial și despre cari am vorbit eri nu s'au descurajat prin deziluzia încercată cu prezența unchiului ghinion. Au continuat întreprinderea, vor continua-o cu succes în zeci, în sute da alte birouri. Vor putea veni și în Iași și în alte orașe.

A doua Capitală—repetăm— aproape nu posedă de loc o activitate publicistică în înțelesul ce se dă astăzi acestui cuvînt. E o constatare și nu o învinuire. Mai curînd o laudă....

Rodion

Navigabilitatea Siretului

Prima cursă pe Siret s'a făcut în primavara anului 1858 cu vaporul sub comanda căpitanului Ignatz Stolz. Dimineață au plecat de la gura Siretului pe ape potrivite, remarcînd patru șlepuri și au ajuns la patru p. m. la Călieni.

Ținta acestei curse însă era Vadul Roșca unde venise sarea, însă apa era repede și vaporașul nu mai putea dovedi.

La Călieni și Vadul Roșca erau făcute magazii de sare din garduri de nuele acoperite cu stuf și paie, și aveau vre-o 30 metri lungime pe 8 metri lățime. După ce încărcau șlepurile cu sare, se întorceau la Galați, unde o încărcau, pe ceamuri cu pînze pentru Rusciuc, Rakova, Vidin, Severin sau în corăbii turcești.

De la Călieni plecau dimineața cu 2 șlepuri și ajungeau la 2 p. m., la gura Siretului.

Un șlep îl ducea la ureche și unul îl remorca; la coturi lăsa remorca și ducea cîte unul, ca la Maxineni.

Cînd Dunărea era mare, navigațiunea se făcea admirabil; cînd însă Siretul era mare, de multe ori vaporașul bătea pe loc, căci nici rațele, nici gîștele, spunea bătrînul, nu mai puteau să iasă la mal, de oare ce le fură tot curentul.

Cronica — artistică

La Pinacoteca din Iași se află un tablou de Murillo.

Mulți s'au minunat auzind aceasta. Mulți n'au crezut că în Țara Romînească, că în Iași, să existe un original al marelui pictor spaniol. Pictucile lui Murillo nu prea sunt răspîndite pretutindeni. Unele din ele sunt contestate și chiar cele din colecția M. S. Regelui nu sunt toate fără prihană. Era oare cu putință ca în vechea Academie Mihăileană să se adăpostească așa tezaur?

Desigur că nu, își zicea toată lumea. Nu se poate ca Pinacoteca din Iași să poseadă pînă și un Murillo autentic, cînd cea din București nu numără ca tablouri străine de cît niște vagi copii nereușite, iar Muzeul Bruckenthal din Sibiu e inundat de pînze de pictori germani și austriaci din secolul al optsprezecelea și a pierdut și acel Van Eyck, care îl făcea celebru, de cînd îl împrumută la toate expozițiile.

Și pentru că nu se putea îngădui aceasta Iașilor dar nici nu se putea tăgădui existența reală a tabloului, care nu apucase să fie înlocuit ca altele cu vre un studiu de elev dela Scoala de Bele-Arte și pentru că era și imposibil mulțumită prevederei fundatorilor Galeriei de pictură ieșene, ca el să fie transportat aiurea, s'a găsit un alt mijloc mai simplu.

S'a contestat autenticitatea tabloului. A venit un critic de artă, un străin, de altminteri destul de priceput, a privit tabloul și a găsit îndată chipul de a liniști opinia publică alarmată de norocul Pinacotecei din Iași. A considerat pictura ca o schiță, ca un studiu antemergător al tabloului *„Imaculada concepcion“* de la Muzeul din Prado și pornind dela aceste premise a ajuns la concluziunea fatală dorită de toți, că tabloul cu care se mîndrește Pinacoteca din Iași nu este un original al lui Murillo, ci o copie a unui elev al său.

Copie excelentă de altminteri, „asemănată în detalii minuțioase, în cutele rochiei și a mantalei“, „foarte analoagă în culorile ei, tonalitățile ei și pasta ei chiar“ cu presupusul model de la Madrid, în care pînă și „meșteșugul pictorului a fost bine înțeles și redat exact“; „copie care face onoare Iașului și ar cinsti ori-și care muzeu din alt oraș“!

Și între amărăciunea tăgăduirei autencității și mîngăierea laudelor aduse copiei ne-a declarat criticul străin, că Pinacoteca noastră trebue să renunțe la pictorul spaniol și să lipească pe cadrul aurit al tabloului un petec de hârtie cu cuvintele „Atribuit lui Bartolomeo Murillo“.

Să ne resemnăm dar..,

Și cu toate astea, dacă criticul străin ar fi studiat altfel chestiunea, dacă n'ar fi venit în Iași hotărît să găsească o copie, acolo unde după ideile sale nu putea să existe un original, dacă ar fi legat între ele minunata asemănare în colorit, în detalii, în factură, în pastă chiar, pe care o recunoaște însuși cu celelalte elemente, cari vin în sprijinul originalității tabloului, poate că altfel ar fi judecat și ar fi hotărît... și Pinacoteca ieșană s'ar fi mîndrit mai departe cu prețioasa ei comoară.

Ideile preconcepute întunecă pururi judecata și adesea siluesc adevărul pentru a reuși să se impună. Considerată ca o schiță premergătoare, ca un studiu făcut în vederea compunerei unui tablou, Sfînta Fecioară a lui Murillo nu putea să mai reiasă originală. Tocmai calitățile ei reale, tocmai asemănarea extraordinară dintre ea și tabloul de la Madrid, erau dovezi de neautenticitate, căci studiile nu sunt nici-odată identice cu tablourile, pe care le-au precedat, ci sunt involuntar chiar modificate, corectate de pictor.

Dar lucrul se schimba cu totul, dacă tabloul de la Iași în loc să fie un studiu pregătitor, era o copie ulterioară făcută de Murillo după tabloul său. Atunci nu mai încăpea modificare sau corectare, a tunci tabloul trebuia redat cît mai conștitințios, atunci asemănarea în linii, în culori, în total numai era un defect, ci o calitate, nu mai era o obiecție în contra autenticității, ci un argument mai mult pentru dînsa.

Și așa este în realitate.

Acest tablou, care a făcut parte din colecția lui Sofronie Virnav, care a fost cumparat cînd s'au vîndut tablourile din galeria marchizului de Las Marimas, atît de bogată în picturi din școala spaniolă, care de atunci pînă acuma nu a fost contestat, care e chiar tabloul cumpărat la licitația din Rue Grange-Bateliere la 1845 poartă pe lemnul său dovada autenticității sale, căci în dosul tabloului stau scrise cu cerneală violetă îngălbenită de vreme următoarele cuvinte: *„Bozeto hecho por Murillo de su quatro que está en el Rl. Museo de Madrid con No, 223.“* (Schiță făcută de către Murillo după tabloul său care se află în Muzeul Regal de la Madrid cu No. 223).

Și aci e cheia eroarei voite a criticude artă. Traducerea exactă a inscripției arată că tabloul de la Iași e o copie, necomplectă încă, făcută de către Murillo după *Imaculada concepcion* de la Prado. Și așa fiind toate asemănările potrivite la o copie și nepotrivite la o schiță se explică și se înțelege ușor de ce factura, meșteșugul celui ce a copiat este identic cu al lui Murillo, cînd însuși Murillo este copistul.

Așa dar pe o traducere greșită, pe o interpretare și mai greșită s'a rezemat dar toată argumentarea tăgăduitorului autenticității tabloului de la Iași.

Dar ce e o traducere greșită pentru un critic de artă atunci cînd are de susținut o teorie?

Ion Peretz

KALODONT
PASTĂ DE DINȚI
de vânzare la: PARFUMERII, FARMACII, DROGUERII etc:
F. A. SARG'S SOHN & Co., Viena-Berlin-Paris
Reprezentant: Sam. Lübl, București.

Primăvara și toamna făceau cîte 10 drumuri pe lună; vara numai cîte două, trei, căci apele erau mici; Bîrladul, Putna și Rîmnicul aduceau nisip și petriș, iar șlepurile se puneau foarte des pe uscat.

Pentru a le scoate, săpau în jurul lor sau făceau garduri de nuele la vale ca să se ridice apele, sau să le dirijeze sub vas

Cu toate aceste dificultăți, în primul an s'au transportat 3,000,000 ocale vechi de sare; în un șlep punea cel mult 100,000—150,000 ocale.

Astfel s'au lucrat în anii 1858, 59, 60 și 61.

Uneori însă au transportat și alte materiale, ca de exemplu cărbuni de lemn aduși din munți, la Vadu Roșca.

Bătrînul căpitan spune apoi că stăpînul lui, Ciocan, cîștiga multe parale, dar le cheltuia cu petrecerile la București, așa că nu se mai ține de angamente și de aceia Statul i-a confiscat vaporașul și șlepurile.

Trei șlepuri au putrezit la Vadul Roșca.

Vaporul cu cinci șlepuri au fost luate în primire de Barbieri tatăl d-lui Contaamiral Nicolae Barbieri, și i s'a dat numele „Romînia".

Ele au fost întrebuințate de marină la transporturi.

Bătrînul căpitan ne-a mai povestit că la cît-va timp după aceia, cu ocaziunea construcțiunii șoselei Galați-Tecuci, un inginer *Cantacuzino*(!) și-a propus să transporte petriș de pe Siret cu vasele la Galați și a comandat la Linz, la fabrica Ignatz Mayer, un vapor cu sbaturi și 6 șlepuri de fer în care punea și pînă la 200 kile de cereale.

La sosire vaporul a fost botezat Alexandru Ion I. Vaporul avea de căpitan tot pe Ignatz Stolz.

Petrișul îl aduceau de la Vadul Roșca, însă în urmă descoperindu-se cariere de petriș în apropiere de Galați, vaporul și șlepurile au fost vîndute unei asociații de negustori, întrebuințîndu-le pe Prut la transporturi de cereale.

Căpitanul Stolz spune că pe Prut nu puteau merge de cît ceva mai sus de Rogojeni, din cauza unui dig cu piloți pe care i-a ridicat dînsul, legîndu-i de vas și smucindu-i, puind astfel înainta pînă la Fălciu.

Așa dar acum 50 ani se făcea navigațiune pe Siret.

Dacă mai în urmă nu s'au mai reluat încercările de navigațiune, lucrul se explică.

Mai întâi nu s'a făcut nimic pentru regularea rîului. El a fost lăsat în voia lui, în așa fel în cît chiar podul de la Bărboși pentru calea ferată a fost deturnat și a trebuit să se înceapă altul nou, în 1893 pe o variantă de 5 kilometri pentru a putea trece Siretul în un punct mai convenabil.

Apoi după construcțiunea căilor ferate s'a găsit la dînsele un mijloc mai comod și mai repede pentru transportul mărfurilor și din această cauză chestiunee navigabilității rîurilor a fost părăsită.

In anul 1888 fiind Ministru de lucrări publice P. Aurelian, se depune și se votează un proiect de lege pentru crearea unei direcțiuni de navigațiune fluvială și maritimă.

Cu această ocaziune se numește o comisiune care să se ocupe de navigațiunea pe rîuri și se mai cer și unele concesiuni.

La începutul anului 1912 Nicolas de Markovitsch, consilier tecnic din Viena, cere guvernului o concesiune cu garanție de interese pentru a face Oltul navigabil.

Chestiunea este adusă în parlament unde, în urma discuțiunii, d. C. Olănescu pe atunci Ministrul Lucrărilor publice prevede în budget un credit de 100,000 lei pentru a studia Oltul și Siretul. Pe acest din urmă rîu s'a trimes în anul 1893 o echipă compusă din un inginer, un elev inginer și un elev conducător pentru a face ridicarea rîului. Studiile au durat 3 ani de zile și s'au făcut pe 105 km. de la Dunărea pînă la gura Putnei.

Din 1895 înainte nu s'au mai putut continua studiile din lipsă de fonduri. In Mai 1897 și în Mai 1898 Direcțiunea Serviciului Hidraulic a mai cerut ceva fonduri pentru acest scop dar nu s'au putut obține.

In Februarie 1902, fiind director al Serviciului Hidraulic, domnul Anghel Saligny, se trimite Ministerului un raport în care se atrage din nou atențiunea asupra necesității de a se studia rîurile noastre pentru utilizări industriale, pentru regulări, irigațiuni și navigațiuni. Concluziunile raportului sunt aprobate, însă în budgetul anului acela nu s'a putut prevede nimic din cauza crizei.

Prin legea de la 20 Decembrie 1910, chestiunea indignării rîurilor noastre a trecut la Ministerul Agriculturii și Domeniilor, unde s'a înființat Direcțiunea generală a îmbunătățirilor funciare și în sarcina căreia cade regularea rîurilor pentru a feri proprietățile de inundațiuni.

Acestea sunt încercările făcute pînă acum pentru navigabilitatea Siretului. Aceste chestiuni au devenit însă astă zi de actualitate, după cum am spus încă de la început, atît din punctul de vedere al inundațiunilor, cît și din punctul de vedere al transporturilor.

(Va urma)

I. Ionescu
Inginer-șef la Serviciul hidraulic
Prof. la șc. de Poduri și Șosele

DIN RĂZBOI

— Impresiile unui medic romîn —

4. Ziua de la Ceatalgea

Dacă vestea înfrîngerilor armatelor turcești și a înaintărei victorioase, a Bulgarilor pînă la Constantinopol, a căzut asupra Europei întregi ca o lovitură neașteptată și a ținut în suspensie toate respirațiile, în așteptarea momentului hotărîtor al dramei ce se juca sub zidurile capitalei turcești, ne închipuim că în însă-și inima Islamului a trebuit să producă un moment de înfricoșată groază.

Acel popor, crescut de veacuri în credința că „Allah e unul, iar Mahomed este profetul său" și că Padișahul este reprezentantul profetului de pămînt; deprins să știe de veacuri că lumea este supusă hotărîrei destinului și că destinul a horît că în numele semilunei

„Flamura cea verde se înalță an cu an
„Neam cu neam urmîndu-i sborul
și sultan după sultan",

acest popor, zicem, n'a putut să creadă că vre-o dată un ghiaur ar putea să rădice o mînă criminală asupra cetății Califului.

Pentru aceea ne închimpuim ce impresie a trebuit să producă ziua fatală asupra acestui popor, pe care l'am arătat în articolele noastre precedente, încrezător în destinul lui, lăsînd ca destinul să-și împlinească neîmpedicat hotărîrele sale și ne încercînd nici într'o direcție mișcarea de disparare pe care o dă sentimentul peirei.

Ziua de la Ceatalgea a ținut suspendată asupra Islamului și asupra Europei întregi, sentința care trebuia să desființeze din Europa imperiul turcesc.

Sentimentul acesta a fost de sigur în sufletul fiecărui mahomedan, la vestea că Bulgarii amenință capitala; pentru aceia, cu tot haosul pe care l aduce o zi de dezastru într'o capitală mare, totuși trebue să ne silim a descoperi din evenimentele ce s'au urmat în acea zi, care a fost sentimentul dominant al guvernului turcesc. Să vedem dacă trebue să recunoaștem că patriotismul mahomedanilor într'o supremă convulsiune a scapat Islamul de ultima rușine, sau dacă nu cumva națiunea turcă datorește rezistența de la Ceatalgea mai mult unor împrejurări în care putem recunoaște mai curînd insuficiența atacului de cît vigoarea apărărei.

Infrîngerea de la Lule Burgas și retragerea amatelor turcești la linia de la Cetalgea, era ultimul act al războiului bulgaro-turc și ori-cine putea înțelege, că dacă această linie era forțată, capitala nu mai avea nici un chip de apărare. Pentru aceia era natural ca rușinea care acoperise pînă atunci armatele turcești, să nască teama, că oștirile care n'au știut să se folosească de fortificațiile de la Kirkilisse, care n'au putut la Lule Burgas să dea lovitura deciziva, în zilele cînd toată armata turcească a avut în față numai o divizie ce forma aripa stîngă bulgară—faimoasa divizie a 5-a, a generalului Cristoff, eroul de la Bunar Hissar (Lule Burgas), cum îl numesc deja rapsozii bulgari — aceste oștiri, zicem, nu puteau fi crezute vrednice să reziste nici la Ceatalgea.

Toate aceste împrejurări trebuiau să facă să se întrevadă ziua cînd Țarul Ferdinand avea să răzbune secolii de trufie în care Padișahii juraseră.

„Din pristolul de la Roma să dau calului ovăz".

Și cînd moschea istorică Sfânta Sofia, trebuia să vadă din nou un crai călare, pe craiul creștin ce trebuia s'o redea crucei.

Pentru aceia trebuia să fie foarte naturală teama de a vedea Constatinopolul căzînd.

Care a fost starea sufletească a Capitalei în acea zi?

In toată capitala nimic nu făcea să se recunoască gravitatea momentului; aceiași indolență, același fatalism, aceiași viață domoală și impasibilă. Poate că în Stambul, inima Islamului, lucrurile să se fi petrecut altfel de cît în Pera, cartierul european, în care a trăit misiunea sanitară romînă. In Pera, poate că majoritatea levantină a populației, privea cu ochii indiferenți, dacă nu simpatici, gloria armatelor aliate, în care eroizmul de cafenea, vedea mai ales mîna providențială a palicarilor de la Maraton.

De aceia în aprecierea nepăsărei capitalei față de gravitatea momentului, să acordăm că Stambulul n'a putut fi așa de nepăsător ca Pera,

Putem, însă, conchide după conduita Turciei oficiale, care era sentimentul dominant al mahomedanilor, în ziua memorabilă.

Singura grijă a guvernului turcesc, a fost arestarea junilor Turci, pe care i-a bănuit în stare să pornească o revoluție, ca să răstoarne guvernul. In noaptea de 2 spre 3 Noembrie, cu o zi înainte de lupta de la Ceatalgea, guvernul a arestat pe toți junii turci.

Acest fapt ne arată, că în mijlocul tuturor dezastrelor Patriei, patima politică își păstra toată violența ei și că același sentiment care a lipsit Turcia în zilele grele, de atîția ofițeri și oameni capabili, a făcut ca și la pragul zilei fatale, Turcia să dea prin ea însăși și prin guvernul ei, dovada definitivă a putrezeciunei sale.

Ziua de 3 Noembrie a trecut în Constantinopol liniștită, ca și cum nu s'ar fi știut că la cîți-va chilometri Bulgarii grămădeau tot materialul de asediu și făceau pregătiri febrile în vederea atacului general ce trebuia să urmeze. In noaptea următoare, însă, la 4 ore dimineață Capitala a fost deșteptată într'un tunet formidabil; toate tunurile de la Ceatalgea dădeau în același timp înștiințarea sinistră că ziua definitivă sosise pentru Islam.

In cartierul european toți supușii străini ceruseră ambasadelor respective să fie apărați de tulburările eventuale pe care le aduce invazia în Capitală a unei oștiri dușmane; beția războinică a năvălitorului și furia neputincioasă a învinsului, trebuiau să fie de o potrivă de temut, pentru populația creștină a orașului cosmopolit.

Pentru a preveni masacrele, guvernul turcesc, dînd încă o dovadă de neputința lui, admisese ca toate puterile mari să trimeată la Constantinopol cîte 2 cuirasate mari, pe lîngă staționarele de război pe care fie-care din cele 6 puteri le are permanent la Constantinopol, conform tratatului de la Berlin. Cele 12 cuirasate au stat în tot timpul războiului ancorate în fața Constantinopolului, părînd a voi să dovedească că Europa veghiază asupra soartei Turciei, dar arătînd mai mult că vrea s'o apere în neputința ei. Intre aceste cuirasate pe care le aveau Germania, Franța, Anglia, Rusia, Austria și Italia, se distingeau, superbe de mărime și de forță imposantă, cuirasatele Victor Hugo și Gambetta ale Franței. Modestă între ele, Elisabeta noastră dovedea că și Romînia are de spus un cuvînt în această afacere, alături de Europa.

In momentul cînd tunul a început să arăte Capitalei că soarta ei se hotărește la Ceatalgea, toate cuirasatele străine, conform înțelegerei ce au avut cu guvernul turcesc, au debarcat două treimi din echipagiul lor, cu care au ocupat ambasadele respective și clădirele mai importante. Se zice, că în total echipagiile cuprindeau 10,000 oameni, dio care a treia parte au rămas pe vase. La otelul Kröker, unde stătea misiunea romînă, călătorii deșteptați de zgomotul tunurilor, au văzut coridoarele otelului invadate de 150 marinari austriaci, cari trebuiau să păzească otelul. Soldații aveau echipamentul complect și duceau cu dînșii lăzi cu munițiuni de rezboi.

Echipagiile debarcate stăteau necontenit în legătură cu vasele lor, prin semnale optice, ceea ce era posibil din pricina înălțimei majorității ambasadelor față de Bosfor.

Debarcarea marinarilor străini dovedește că guvernul turcesc se îndoia el singur de rezistența de la Ceatalgea și lăsase toate măsurile de apărare a populației capitalei pe mîna flotei străine, ceea ce este o demitere complectă și o renunțare la ori-ce rol activ în apărare.

Deșteptată în muzica tunurilor, capitala a auzit-o mereu pînă la ceasurile 2 după amiază; pînă la această oră nouri de fum în direcția opusă Bosforului, întovărășiau simfonia sinistră a tunurilor. Guvernul înștiințase populația că sgomotul e datorit exercițiilor de tir ce face artileria lîngă oraș.

In tot acest timp capitala s'a distrat privind de pe case și de pe terase, nourii de fum din direcția Ceatalgei; Turci, alături cu europeni, stăteau pe terasele rîdicate, privind progresele bombardărei.

La ora 2 tunurile au încetat; după amiaza zilei de 4 Noembrie a trecut apoi în liniște; spectacolul încetînd, spectatorii s'a dat jos de pe case și de pe terase și au reînceput în cafenele discuția liniștită a evenimentelor.

Noaptea următoare a trecut în liniște; numai zgomotul mai stăruitor ca de obiceiu al camioanelor-automobile, cari transportau răniții, arăta că un mare număr de răniți orau duși pe la spitale.

In dimineața zilei următoare au fost adusi în capitală 180 prizonieri bulgari prinși la Ceatalgea; după îmbrăcămintea lor nu se putea ști la ce armă aparțin și ce grad au. Unii aveau mantale și cizme, alții sumane și opinci, alții în șalvari și cu căciuli, în hainele de acasă și încinși numai peste sumane.

Ziarele n'au dat în tot timpul nici o veste despre rezboi; „le jeune turc" care a apărut în tot timpul, nu publica nici o veste pozitivă. Populația europeană aștepta să sosească cu vapoarele ziarele din Europa, pentru a afla vești de la războiu.

In ziua de 5 Noembrie nu s'a mai auzit nici un zgomot de tunuri în capitală, în cît ziua a trecut în liniște. Vestile ce le-am avut, însă, din timpul războiului, ne-au arătat că în ziua de 5 și 6 Noembrie Bulgarii au întreprins o vie canonadă, iar Turcii au hotărît izbînda lor cu ajutorul tirului precis al artileriei.

Dacă în aceste zile nu s'au auzit tunurile la Constantinopol, faptul ne arată că în prima zi tunurile ce se auziau erau a le flotei turcești, care trăgeau din golful Buiukcesmege asupra aripei drepte bulgare și care fiind de calibru mare făcea un zgomot formidabil. — In zilele de 5 și 6 aripa dreaptă bulgară decimată, a renunțat la ofensiva ei și atunci flota n'a mai tras și nu s'a mai auzit.

Misiunea sanitară romînă a părăsit Constantinopolul către seara zilei 5 Noembre, încît n'am putut avea informații asupra stărei capitalei în ziua de 6 Noembrie, cînd s'a hotărît succesul armatei turcești și mai ales nu știm starea de spirit în zilele următoare, cînd Islamul s'a văzut ușurat de groaza ocupațiunei străine și a cerut reîmbarcarea marinarilor străini.

Ziua de la Ceatalgea, după cele ce am spus, n'a tulburat mai mult sufletul indiferent al Capitalei. Turcii singuri, se așteptau să cadă; lăsaseră ca Europa să-și apere singură pe ai ei, iar dînșii de sigur și luaseră deja măsurile pentru a trece în Asia cu Sultan și haremuri, Victoria Turcilor la Ceatalgea n'a fost, deci, efortul eroic al unei națiuni în disperare, ci a fost singura ocazie în care tunurile turcești n'au fost părăsite de tunarii lor. Probabil că această victorie este mai mult datorită greșelilor bulgărești.

Sg.

Numărătoarea populației

Se aduce la cunoștința generală că în ziua de Mercuri 19 Decembrie, se va proceda la numărătoarea generală a populațiunei. Această operațiune trebuind neapărat terminată într'o singură zi, va fi începută de la orele 8 dimineața și se va inchela la 8 seara.

Rugăm călduros întreaga populație a orașului Iași să ne dea tot concursul, fie-care gospodărie aranjîndu-se în ziua de Mercuri 19 Decembrie de așa fel ca accesul agenților recenzori să fie posibil în ori-ce casă de la ora 8 dimineața.

Delegatul Ministerului
Dr. ILIE I. PISOVSCHI

Litere-Științe-Arte

Foiletonul. — Cu începere de astăzi cetitorii ziarului găsesc în prima pagină cîte un foileton. Subiecte firește vor varia pe cît posibil, atrăgîndu-se pe rînd chestiuni literare, științifice, artistice economice, beltistrice, pedagogice și așa mai departe.

E o încercare nouă pe caro o facem cu credință că va fi bine primită în rîndurile cetitorilor noștri, singurii în drept, cei dintâi chemați a se rosti dacă și întru cît inovațiile ziaristice sunt pe placul lor și ne aduc aprobarea lor.

Viața ziarului însamnă — varietate. Necontenit trebuie găsite forme nuoi pentru a da cotidianului maximul posibil de interes, de atracțiune și de elemente instructive pentru marele public.

*

In ultimul număr al „Teatrului" d. M. Sadoveanu dedică o mișcătoare bucată ocazională artistei pensionare, d na Atena Gorgescu.

*

Scriitorul și luptătorul rus, prințul Koropakin a împlinit 70 de ani. In „Noua Revistă Romînă" d. dr. Duscian consacră un interesant articol activității lui sociale și literare.

*

Cu multă îngrijire se urmează repetițiile celebrei tragedii a lui Sofocle, „Oedip-rege", la teatrul nostru. Tot la teatrul național, pentru sărbătorile Crăciunului, s'a întocmit un admirabil repertoriu. S'a dat apoi o deosebită îngrijire alegerei pieselor ce se vor reprezenta în matineu, adevărate serbări pentru copii.

*

„Noua Revistă Romînă" cuprinde articole, studii, versuri, polemici, semnate de d-nii C. Rădulescu-Motru, Al. Tzigara-Samurcaș, Dr. I. Duscian, Ion Trivole, D. Iacobescu, N. Em. Teohari, A. Davila Sp. Cegăneanu etc.

*

„Floare-Albastră" No. 5 — 6 a apărut cu un foarte bogat sumar în care remarcăm bucăți semnate de Gr. Manolescu (Autobiografie), B. Nemțeanu, L. Dauș, Ormuz, Dem. Botez, E. Furtună, Al. Doinaru, Spiru Luca și alții. De asemenea o simpatică anonimă care semnează „Floare Albastră". Nu lipsește nici partea polemică, specialmente anti-simbolistă.

*

STRUNA ZILEI

PROCITATE

Din Toulon se anunță că într'un tripou de acolo au fost arestate 40 de fete, toate eleve a unui institut de domnișoare.

Cea mai în vîrstă dintre ele nu împlinise încă 16 ani.

Pedepsite cu—arestare
La o vîrstă timpurie
Și cu toate aceste pare
C'a fost încă prea tîrzie.

INFORMAȚII

⁞⁞ Direcțiunea generală a serviciului sanitar, a adresat următoarea circulară medicilor primari:

Am constatat că procesele verbale de declarări de epidemii se trimit la direcțiune cu întîrzieri mari. Aceste întîrzieri provin sau de la cancelaria d-stră, sau că medicii circumscripției, după ce declară epidemia, neglijează să vă trimeată procesele verbale la timp din care cauză suntem puși în imposibilitate a cunoaște situațiunea epidemiilor din țară. Vă rugăm dar, ca pe viitor, aceste procese verbale, de declarări să fie înaintate imediat după dresarea lor și să puneți în vedere domnilor medici de circumscripție că vom lua măsuri disciplinare, dacă vom mai constata asemenea întîrzieri.

⁞⁞ Admițînd apelul bijutierului Zusman, din Iași, Curtea de Apel, s. I, i-a acordat moratoriu pe timp de 6 luni, numind în comisia de control: Banca Iașilor, Banca Moldovei și pe d. dr. Gutman.

⁞⁞ Domnul I. Chelărescu a fost numit diriginte inchisoarei Iași, în locul d-lui A. Bojinca, demisionat.

⁞⁞ Permisele anuale de circulație liberă pe Căile Ferate Romîne pentru anul 1913, au tot forma dreptunghiulară ca cele din anul 1912 și sunt de aceiași culoare, adică: cele de clasa I, roză; cele de clasa II-a verde și cele de clasa III, galbenă; ele se deosebesc de cele din anul trecut, prin faptul că au diagonală de la dreapta spre stînga, de culoarea permisului.

Aceste permise mai au: sus în partea stîngă un număr și marca țărei în relief în culoarea permisului, la mijloc anul 1913, dedesuptul numărului și clasei, monograma C. F. R. jos la mijloc timbrul sec C. F. R. și mențiunea „Valabil până la 31 Decembrie 1913"; iar permisele de la clasa II și clasa III-a, mai poartă sus în față și mențiunea: „Nu este valabil fără carnet de identate.

⁞⁞ **Unirea Educatoarelor Romîne** își va ținea obișnuita ședință *Joi 20 Decembre* orele *4 p. m.*, în localul școalei „Oltea Doamna".

Se vor da socotelile Concertului religios, apoi se va vorbi despre *„Femeea turcă"*.

Membrele sunt rugate să vie în număr cît mai mare.

⁞⁞ Comerciantul Ușer Freitag, din Trg. Frumos, a fost cerut să fie declarat în stare de faliment de către creditorul Aba Schneerson din Vaslui.

⁞⁞ Secțiunea muzicală a societății de gimnastică, sport și muzică din Iasi, organizează o mare serată muzicală-dansantă pentru seara de 20 c.

Programul seratei este foarte variat și bogat.

⁞⁞ In noul program al Cinematografului din Sala Sidoli de astă-seară Luni mai sunt cuprinse:

Alcoolul ucigător. Din moravurile băștinarilor americani de nord, desfășurări foarte interesante. — Tîndală om cu noroc, scene foarte comice.—Olog! Scene humoristice.—Furtul de perle (Camatarul) roman din viața reală, în trei părți, din seria filmelor lungi teatrală, ediție franceză, scenariu original, interpretare datorită artiștilor renumiți ai scenelor pariziane.—A promite e nobil, scene comice jucate de Prince, simpaticul humorist parizian.

Noul program viitor se reprezintă Mercuri 19 și Joi 20 Dec., a. c. Contesa Sarah de Georges Ohnet (film d'art-Paris) Calea destinului, roman în 2 părți.—Intîlnirea cu Max Linder etc.

Duminicile și sărbătorile vor fi date câte două matineuri: La 3 ore și la 5¾.

Ultime Informaţii

:: † **SPIRU C. HARET. — Şcoala romînească este în doliu mare: cel mai de seamă fruntaş al ei, Spiru Haret, a fost răpit astă-zi de moarte.**

In coloanele acestui ziar a fost combătut cu ose mai mare inverşunare, ani d'a rîndul, opera politică a lui Spiru Haret şi acum este vremea să arătăm că dacă Haret a făcut greşeli politice, apoi opera lui scolastică, munca lui titanică, dragul lui nostrămutat pentru ţară şi pentru şcoală— ele vor arata pe Haret, posterităţii, ca pe unul din cei mai mari Romîni, ca pe unul din cei mai ilustri miniştri de instrucţie publică din România.

*

Secretarul general al ministerului de instrucţie va cere astăzi ministrului, în vedere că Haret era născut în Iaşi, ca să iee dispoziţie ca Iaşul scolastic să fie reprezentat prin delegaţiuni cît mai numeroase la înmormîntarea ce va avea loc Mercuri.

:: *Testamentul lui Gr. M. Buiciu a fost găsit sub perna aşternutului defuntului. Redactat în puţine cuvinte testamentul prevede că toată averea—fără a preciza suma—defunctul o lasă Academiei Romîne, fără de nici altă obligaţie de cît că limbele arice să fie studiate cu cerioziitate de Academie.*

:: *Tribunalul şi Curtea de Iaşi vor judeca procese pînă Mercuri, 19 c. inclusiv. Instanţele judecătoreşti vor fi redeschise în ziua de 8 Ianuarie.*

:: *Domnul consilier Al. N. Gane va expedia lucrările de urgenţă, la Curtea de Apel din Iaşi, în timpul vacanţei Crăciunului.*

:: *Comitetul Societăţei „Pîinea săracilor" face un călduros apel către publicul ieşan, rugîndu-l să bine-voiască a lua parte la reprezentaţia, care va avea loc, la Teatrul Naţional, în seara de 22 Decembrie a. c. în folosul numitei societăţi.*

Programa este: O Premieră—Alegoria Patriotică de Iosif şi Anghel: Carmen Seculare şi comedia: Fericirea Casnică.

Preţurile vor fi cele obişnuite, bilete'e de intrare se pot găsi la Agenţia Teatrală—şi în sara reprezentaţiei la Casă.

Scopul acestei reprezentaţiei fiind pentru bine-facere. Biletele de favoare vor fi suspendate.

:: *D. Al. A. Badaren, Ministrul lucrărilor publice, soseşte Mercuri dimineaţa în localitate.*

:: *Pentru a se preveni urmările dezastroase, pe care le-ar aduce consumaţiunea porumbului necopt sau muced Ministerul de Interne a luat dispoziţiuni pentru a se recomenda cu insistenţă ţărănimei să vînture cît mai des porumbul aşazat în pătule, să aleagă ştiuleţii umezi pentru a fi daţi la o parte, iar cel destinat măcinatului să fie pe cît posibil uscat în cuptoare, pe lîngă vatră sau în podul casei. Cum şi morari, de a se conforma art 63 din legea sanitară ca sub nici un cuvînt să nu macine porumbul crud şi stricat.*

:: *Dl. Ministru de Interne comunică Prefecturilor că Ministerul Lucrărilor publice a luat dispoziţiune că şi Primarii Comunilor urbane să se bucure de reducerea de 50 la sută din preţul de transport pe căile ferate ca şi pentru funcţionarii statului, şi dat ordin în acest sens Direcţiunei generale a C. F. R*

:: *Moratoriile acordate pe piaţa Iaşi în cursul lunei Noembrie 1912.*—D-lui Iancu Rechler pe termen de 6 luni începînd de la 6 Nov. 1912.

D. Izidor Margulies pe 6 luni începînd de la 13 Nov. 1912.

D. Iacob Bergher pe 6 luni începînd la 15 Nov. 1912.

D. N. Taxier şi E. H. Goldman pe 6 luni începînd de la 19 Noembrie 1912.

D. D. P. Orenştein pe 6 luni începînd de la 15 Noembrie 1912.

D. Idel & Iosipovici pe 6 luni începînd de la 24 Nov. 1912.

:: Direcţiunea c. f. r. a acordat, tarife de transport speciale, pentru stîlpii de beton, destinaţi pentru fixarea hotarelor, la proprietăţile rurale.

:: Joia viitoare se întruneşte consiliul profesoral al Facultăţei de medicină pentru a se pronunţa asupra avansărei d-lui agregat Dr. Tănăsescu la gradul de profesor.

:: Joi îşi va susţine teza de doctor în medicină, distinsul doctorant Trosc de la Facultatea locală.

:: Membrii comisiei interimare, se vor întruni, în şedinţa publică, mîne la orele 5 seara.

:: Pe ziua de azi s'au declarat în localitate două cazuri noi de scarlatină, din care unul strada Smîrdan, şi altul în strada Buzescu.

:: Afacerile urgente la tribunalul Iaşi pe timpul vacanţei Crăciunului, vor fi expediate d. Judecător Haralamb Grigoriu.

Lista de subscripţie pentru aeroplanul „Iaşul"

D-na Ana Conta-Kernbach	60 lei
D. Stefan Negruţi	500 „
D. Lupu Weinsengrün	30 „
D. Cristea T. Cristea	500 „
Banca Moldovei	200 „
D. Gh. Calmuski	20 „
D. Dr. Ilie Stroici	500 „
D. Grigore Iamandi	500 „
D. dr. Gh. Proca, profesor la facultatea de medicină din Bucureşti	100 „
D. Nicu Stroici	300 „
D. N. Corjescu	100 „
D-na Lt.-Colonel Cătuneanu	6 „
D-ra Beatrice Trantomir, prof.	2.50
D-ra Ida Ienescu, profesoară	2.50
Banca populară „Leul"	20 „
D. D. Brudea	5 „
D-na Zenobia Botez, subdirectoare la şcoala Elena Doamna—Bucureşti	20 „
D. Teodosie Motăş	20 „
Şcoala de fete din Iaşi, Elena Doamna, prin d-na Motăş, directoare	50 „
D-na Emilia Humpel	100 „
D-na Elena Omer Popovici	20 „
D na Elena Conta	25 „
D-ra Mariana Kernbach	15 „
D. Leon Horga	5 „
D-na Lucreţia Dimachi	10 „
D. Petrea Nicolau	50 „

Banii au a se adresa d-lui Victor Fara la Prefectura de judeţ.

:: *Tribunalul a admis astăzi în principiu, fixînd convocarea creditorilor la 10 Ianuarie, moratoriul cerut de firma forestieră Leon Brill, una din cele mai însemnate din Moldova în branşa pădăritului.*

Marile greutăţi de transport ar fi cauza jenei financiare în care se găseşte firma.

:: Ca grefieri de vacanţă vor figura la Curte d. Al. Vasiliu şi la tribunal d. Luchian.

:: Fraţii Herşcovici au făcut cerere judelui instructor să fie liberaţi, provizor. pe cauţiune.

Judecătorul, d. Radovici, urmează să se pronunţe.

:: Legaţiunea otomană din Bucureşti a intervenit pe lîngă autorităţile locale să i se comunice dacă în adevăr, au ramas de pe urma supusului otoman, Bedros. Mihale Tzovdaroglon, mort acum opt ani, mai multe proprietăţi şi suma de 8,000 lire otomane în numerar.

:: Numita Eugenia Gospodaru din str Toma-Cozma a încercat să se sinucidă cu o soluţie de suplimat corosiv.

Dîndu-i-se în grabă ajutoare, la spitalul Sf. Spiridon, e în afară de ori ce pericol.

:: In sara de 11 curent sa aprins şi ars cu desăvîrşire o giradă cu paie, grîu şi orz de pe o intindere de 11 hectare, proprietatea lui Gh. Cojocariu din satul Buhăeni, Cemuna Andrieşeni.

Paguba se urcă la 700 lei, cauzele nu se pot preciza.

:: **Economice.**—In Smirna sunt cereri serioase pentru următoarele articole: alcool, cartofi, meiu galben, abale şi şiacuri, piele tăbăcită, sticlărie ordinară, scînduci subţiri pentru împachetare, hîrtie de ambalaj, caşcaval şi petrol.

Informaţiuni precise la ataşatul nostru comercial din acea localitate.

:: Alegerea comitetului centrului Studenţesc, conform deciziei onor. Senatului Universitar va avea loc Joi 20 Decembrie 1912 la Universitate, (la facultăţile respective). Votarea candidaţilor făcîndu-se pe Facultăţi.

:: La concursul pentru ocuparea catedrei de chimie technologică, vacantă la facultatea din Iaşi, s'au înscris domnii doctori Ilie Pisovski, Severin, D. Butcscu şi Niculescu Ottin.

:: Pentru a-şi da avizul asupra rădicărei la rangul de profesor, specialitatea chirurgiei, a d-lui dr. Tănăsescu, au fost numiţi, din partea facultăţei din Iaşi, domnii doctor G. Socor, E. Puşcariu şi I. Bălăcescu; iar din partea facultăţii din Bucureşti, domnii: Petrine—Paul şi Juvara.

:: **Afacerea Centrului studenţesc.**—Se ştie că centrul studenţesc din Iaşi, contrar hotărîrei Senatului universitar, a procedat la alegerea comitetului.

Senatul, întrunit Sîmbătă sub preşedenţia d-lui profesor Mănescu, faţă fiind domnii profesori Matei Cantacuzino, Paul Bujor, Ilie Bărbulescu şi dr. Leon, a hotărît ca alegerea să aibă loc în ziua de 20 c. şi ca la alegere să ia parte toţi studenţii.

Acum Senatul se va întruni pentru a declara invalidată alegerea neregulată, efectuată ieri.

Important

Aduc la cunoştinţa onor. public şi vechei mele clientele, că am deschis în acest oraş strada Cuza-Vodă (foastă Golia) No. 71.

Fabrica de rahat, halvale, dulceţuri etc.

fabricaţiune specială şi după toate regulele higienice.

Calităţi exelente

Cu stimă, **H. Alexiades**

ULTIMA ORA

Prin firele Telegrafice şi Telefonice

Bucureşti 17 Decembrie

Ultimatumul ţerilor balcanice

Turcia face noi propuneri

Marele incendiu din Moscova

Londra.—Agenţia Reuter află de la delegaţii turci. că contrapropunerile turceşti prezinfate în conferinţa de eri nu sunt ultimul cuvînt. In ce priveşte insulele Marei Egeiei, acestea nu pot fi despărţite de oare-ce ele aparţin Anatoliei şi nu Turciei europene.

Se pare că delegaţii turci au declarat eri că vor prezenta noi propuneri în şedinţa de Luni.

*

Constaotinopol.—Ministrul de rezboiu Nazim Paşa a plecat aseară la cartierul general din Ceatalgea.

*

Sofia.—Din loc competinte se asigură că delegaţii pentru pace şi aliaţii vor primi instrucţii şi condiţiunile de mîine ale Turcilor ar fi indiscutabile să întrebe pe Turci dacă aceasta este cel din urmă cuvînt.

*

Athena.—Se confirmă că pavilionul amiral turcesc a fost rîdisat pe vasul Torgut Reis ceea ce probează că Hainedin Barbarosa a foat scos afară din luptă.

*

Sofia. — Numeroşi refugiaţi veniţi din Adrianopole la Deadegaci şi cari stăteau fără adăpost înainte de ocuparea ultimului oraş de către armata bulgară suut acum găzduiţi şi hrăuiţi prin ingrijirea autorităţilor bulgăreşti.

*

Roma.—Ziarui „Tribuna" află din Valona că Kemal bey a făcut un apel cătră marile puteri pentru a interveni ca ostilităţile între turci şi greci să înceteze cît mai curînd cu putinţă, de oare-ce altmintrelea Albania ar fi ruinată din cauza războiului, foametei şi epidemiilor.

*

Berlin. — D. Schumbolinoff, ministrul de resboi rus, a sosit.

*

Dresda. — Regele a primit cu prilejul punerei pietrei comemorative a bisericei rusesti de lîngă Leipzig pe ministru de război rus Schumbolinoff, pe generalul Woronoff şi pe'architectul Pokrowski. Cîte trei cu luat masă la rege.

*

Salenic.—După o comanicaţie a comandantului bulgar, vor rămîne pînă la nou ordin două batalioane de recrutare pe teritoriul ocupat.

*

Ince diul din Moscva

Moscova. — Azi dimineaţă Casa personalului de serviciu al căilor ferate a ars. S'au scos 14 cadavre.

orpurile legiuitoare

Bucureşti.— Camera va ţine azi şedinţă de noapte.

Mîine Parlamentul va lua vacanţă.

Zvonuri de mobilizare

Bucureşti.—Din nou s'a încercat azi un joc de bursă, respîndindu-se zvonuri de mobilizare, în urma votărei de Parlament a creditelor militare. Ziarele guvernamentale au dat însă repede dezminţirea cea mai categorică acestor ştiri tendenţioase şi prin nemic intemeiate.

Crima din Craiova

Craiova. — Azi diminemţă, a fost găsită asasinată d-na Maria Deleanu, în locuinţa sa din strada Calomfirescu 14. D-na Deleanu se afla în relaţii cu diferiţi tineri printre care se crede că se află şi asasinul.

Alegerea presidenţială din Franţa

Paris.—Domnii Rilbot şi Poincare au convorbit în mod amical azi dimineaţă şi au luat în consideraţie situaţia.

Moartea lui Kiderlen-Wachter

Stuttgard.— D. Kiderlen-Wachter, ministrul de externe al Germaniei, a încetat azi subit din vieaţă, la orele 7.50 dimineaţa.

Ştirea a produs o adevarată consternare, în întreaga Germanie.

*

Regretatul ministru se afla de mai mult timp suferind, însă el nu dădea boalei nici o atenţiune. Ca în toţi anii, venise la Stuttgart, să petreacă sărbătorile la sora sa.

Eri Duminică boala de cord, de care suferea, se agravase şi fu silit să se puie în pat.

In timpul nopţei, boala se agravă şi azi dimineaţă îşi dădu ultima suflarea.

*

Kiderlen-Wacher s'a născut la 10 Iulie 1852, la Stuttgarten In 1870 luă parte ca voluntar, în răsboiul franco-german.

In anii 1872—176 a studiat dreptul.

In 1881 a fost numit secretar al ambasadei germane din Petersburg.

In 1888 a însoţit pe Imparatul Wilhelm al 2 lea în călătoria sa la Petersburg, Stockolm şi Copenhaga.

In 1900 a fost numit ambasador la Bucureşti.

*

In tot timpul funcţiunei sale la Bucureşti, Kiderlen-Vachten a căutat şi reuşit să stabilească relaţii cît mai cordiale între Germania şi România.

De la Bucureşti, a fost mutat provizoriu la Constantinopol, înlocuind pe Mareşalul de Biberstein.

Ir aces timp s'a produs o remaniare ministerială în Germania şi Kiderlen Wachter a fost nnmit Ministru pe externe, demnitatea ce a ocupat pînă în ultimul moment.

Regretatul era considerat ca cel mai bun diplomat şi ultimul său mare succes a fost aplanarea conflictului franco-german în chestia Marocului.

*

Cu privire la succesorul lui Kiderlen-Wachter, încă nu se ştie nimic.

Se crede că va fi numit Contele Bernsdorff, ambasadorul Germaniei la New-York.

*

D. Tache Ionescu, care se află plecat de eri avea să aibă o conferinţă azi cu Kiderlen-Wachter, la orele 7 seara.

T. Tache Ionescu a primit în drum înştiinţarea telegrafică, despre încetarea din viaţă a ministrului de externe german.

Moartea lui Spiru Haret

Bucureşti.— D. Spiru Haret fost Ministru, a încetat azi din viaţă.

Ştirea s'a răspîndis cu iuţeala fulgerului şi a provocat o adevărată consternare în toate cercurile Capitalei.

*

D. Spiru Haret, care suferea de o gravă boală intestinală, se afla de mai mult timp la Sanatoriul doctorului Gerota.

Eri a fost operat de către d. dr. Anghelescu.

In timpul nopţei, starea pacientului s'a agravat.

Azi dimineaţă sosi un automobil al societăţei Salvarea, urmînd să-l transporte pe bolnav la locuinţa sa.

Pe drum, d. Spiru Haret a încetat din viaţă.

*

Spiru Haret s'a născut în Iaşi la 15 Februarie 1851.

A urmat matematicele la Universitatea din Paris.

Intors în ţară, a fost numit profesor la Facultatea de ştiinţi şi la şcoala de Poduri şi sosele.

Ca incpector şcolar, a elaborat, un raport, cu privire la starea normală a corpului didactic, care a produs senzaşie în vremuri.

In 1886, a fost numit secretar general al ministerului de instrucţiune, sub ministerul Sturza, colaborînd la reforma învăţămîntului.

Spiru Haret a fost de mai multe ori ministru al instrucţiunei desfăşurînd o activitate mare pentru propăşirea şcoalei romîne.

*

Atît la Cameră cît şi la Senat, s'a rîdicat şedinţa, în semn de doliu, pentru moartea lui Spiru Haret.

Carol, Osias, David şi Marcu Herzenberg, fii; Fanny Papst, fiică; precum şi nurorile, nepoţii şi nepoatele au adînca durere a face cunoscut încetarea prea iubitei lor mame, soacre şi bunice

Ettel Herzenberg

decedată Duminecă 16 Decembrie a. c.

Corpul defunctei este depus în capela Cimitirului Israelit.

Inmormîntarea va avea loc Marţi 18 Decembrie a. c., orele 3 p. m.

Grigore Dimitrescu

profesor universitar, fost magistrat

AVOCAT

ALEEA PRINCESA MARIA — IAŞI

Corespondent *perfect în limbele romînă, germană şi franceză, cu vastă practică comercială, caută ocupaţiune cu oră. A se adresa la d. D Kanner, Str. Costache Negri No. 18 Loco.*

INCUNOŞTIINŢARE

Informat că unii răi-voitori ar colporta versiunea că firma mea „C. Aberman, librărie, papeterie şi tipografie", ar avea oare-care legătură cu o altă firmă din localitate intitulată „I. Aberman" declar, că aceasta este o născocire infamantă şi de domeniul fanteziei.

Firma mea C. Aberman care există pe piaţa Iaşilor de peste 18 ani, îndeplinindu-şi toate obligaţiunile cu cea mai mare sfiinţenie, va avea şi în viitor deviza „Cinste şi Corectitudine în general" ne pretindu se nici odată la acte care ar putea ştirbi reputaţia mea pe piaţă.

C. Aberman

Doctor M. Hartolone

MEDIC DE SPITAL

Consult 4—6 p. m.

Str. Gh Mirzescu 4 (colţ cu str. de sus).

De vînzare

VIA MITOC, *com. Ciureşi satul Todireni jud. Iaşi întindere 30 hectare, arătură, fînaţe, livezi şi hucîag, case, coşere, 2 fîntîni etc.*

UNA CASA *str. Albinei 12 în stare bună.*

Ambele cu mici sarcini.

Adresa N. C. Cogălniceanu str. Broscăriei 98.

Dr. I. BRENER

Specialist în boale de femei

MAMOŞ

Str. Lăpuşneanu 25

— Cons. 1—6 —

Magasinul de Muzică

„MICHELSOHN"

Iaşi—Fondat 1878—Iaşi

Piane şi Pianine

SCHILER, WAREN, CZERNY, ROSENKRÄNZ

şi orice altă fabricaţiune, se vînd în rate lunare mici.

PIANE ELECTRICE

KUHL et KLATT

ORCHESTRIOANE AUTOMATE

La cerere prin o cartă poştală, trimitem acordorul voiajor în orice parte a ţărei cu modelele cele mai noui.

NOTE MUZICALE, CLASICE ŞI MODERNE

Acordor şi constructor de piane

BYRRH Cel mai bun VIN TONIC ŞI APERITIV

PREMIAT La toate dispoziţiunile din lume şi la expoziţiunea generală romînă din 1906. (82 medalii)

BYRRH

Vînzare anuală 7 Milioane BUTELII

VIOLET FRERES (THUR) FRANŢA
I. VIOLET Succesor
De vînzare la toate magazinele de consum din ţară

OPINIA

Organul partidului conservator-democra

Cel mai raspîndit ziar din Moldova

Primeste anunciuri, reclame

etc. pentru pagina III şi IV-a

Se primesc şi inserţii la

MICA PUBLICITATE

a se adresa d-lui administrator al «ziarului «Opinia» strada Primăriei No 17,

NEVRALGIE
Hapurile Doctorului Mousette
ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE usurează şi vindecă Nevralgiile ce le mai grele de tămîcuri, Migrenă, Geraţie, Sciatica, Alcoiunile reumatismale acute şi dureroase cele-lalte remedii.
ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la mesă. In ziua cînd, sera. Dacă bolnavul n'a simţit vro ușurare, va lua 6 hapuri a doua zi 2 dimineaţa, unul la dejun, şi unul la cina, sera. Nu trebue se ia mai mult de cât 4 pe zi.
A se cere: Les VERITABLES PILULES MOUSSETTE de CLIN & Cie, de PARIS, cari se pot găsi la toţi Droghenii şi Farmaciii.

Renumitele PLUGURI
intreg de oţel bătut
marca PORC MI-TRET
DIN FABRICA
Gebrüder Eberhardt Ulm
a) cu 1, 2 şi mai multe brazde
b) speciale de vie
c) speciale de prăşit
Maşini de secerat de Mc. CORMIC precum şi alte maşini şi unelte agricole, permanent în depozit la
Fraţii Bachstez, Iaşi

HIGEYA
APA DE MASA NATURALA ALCALINA
M. MIHAILESCU & I. DAVIDESCU
Izvorul proprietatea M. MIHAILESCU
Dacă vreţi să aveţi un stomac sănătos
BEŢI NUMAI APA ALCALINĂ
„HIGEYA"
„HIGEYA" se recomandă de către somităţile noastre medicale ca CEA MAI BUNA APĂ MINERALĂ pentru combaterea boalelor de Ficat, Gută, Rinichi şi Desinterie —
De vânzare la principalele magazine de consum, droguerii şi farmacii din ţară.
Comenzile de en gros sunt a se adresa: Domnului I. DAVIDESCU Tecuciu
Representant pentru Oltenia şi Muntenia ISAKKOFFLER BUCUREŞTI
Sticla a 1/2 L. 0.35 bani. — a 1 Litru 0.70. — a 1/2 litru 0.50 bani (Preţurile se înţelegi ori unde)

VINUL BRAVAIS Tonic, Nutritiv şi Intaritor
Kola, Coca, Guarana, Cacao
Spre a aprecia valoarea lor consultati Medicul dumneavostră
VINUL BRAVAIS
Nervosism, Anemie, Slăbiciune, Surmenaj fisic si intelectual, Lipsa de sânge, Convalescenta.

BRASSERIE TAPIS
Prix 1.50 fr.
R. GARIEL
2me quai de la Mégisserie PARIS
Envoi franco du Catalogue

Magasinul Conservatorului
IAŞI—Strada Lăpuşneanu 32—IAŞI
NOTE de MUZICA
ASORTIMENT complect după Programa Conservatorului
Instrumente Muzicale şi Accesorii
Reprezentanţa şi Depositul renumitelor
Piane şi Pianine
— ROSENKRANZ —
Neintrecute în soliditate si ton frumos
Vînzare şi în rate mici fără aconto —
— *Cataloage gratis* —
INCHIRIERE DE PIANE CU PREŢURI AVANTAGIOASE

Magazinul Comerţului în Rate
— Iaşi, Strada Lăpuşneanu 25 —
Pune la dispoziţia onor. public un mare
Deposit de Maşini de cusut
pentru industriaşi şi pentru familii, de calitate superioară.
Funcţionare perfectă garantată
Biciclete BRENABOR
intrebuinţate de arsenalele armatelor din Europa.
Biciclete Puch şi Dürkopp
Intrebuinţate de artiştii Circurilor Busch, Renz Henry.
MOBILE CĂRUCIOARE PENDULE şi CASETE
Gramophoane şi Plăci.—Instrumente
Toate se vînd in rate convenabile la
MAGAZINUL COMERŢULUI IN RATE
S. L. Grosmann & M. Marcovici

Inginer I. CANA
Autorizat de Primăria Iaşi
Iaşi—28 str. Cuza-Vodă 28—Iaşi
(zisă şi str. Golia 28)
—Apă—Canal—Closete *contra* inghetului—Băi hygienice—etc.
Instalaţie de Electricitate — Motoare—Telefon—Sonerii, etc.
Devize—Consultaţiuni gratuite.
Condiţiuni de plată foarte avantaoase.
Atelier special pentru reparaţiuni
—Proiecte—Supravegheri de Construcţii. *Vile—Hoteluri, etc.*
Se deplasează şi în provincie *cu preţ modest.*
Referenţele cele mai bune la *dispoziţie.*

ALIENOR
PARFUM SUAVE ET PERSISTANT
Ste A. RALLET & Cie
Moscou.

FONDOIR
Prix 6f.50
R. GARIEL
2me quai de la Mégisserie, PARIS
RATELIERS A LAPINS

La administraţia ziarului se primesc anunciuri cu preţuri convenabile.

Iaşi.—Tipografia H. Goldner, str. Gh. Mîrzescu 17—Instalaţie cu motoare electrice

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

Redacția și Administrația: Iași str Gh. Mirzescu 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul X — No. 1765 — Mercuri 19 Decembrie 1912

Tendințe primejdioase

Evenimentele externe își urmează cu greu calea lor spinoasă și încurcată. Dar pe zi ce trece se observă o tendință de a se da la o parte interesele României.

Această tendință se manifestează printre rîndurile ziarelor străine. S'ar părea că toate diferendele dintre țările balcanice și Turcia sunt de pe acum rezolvate în chip satisfăcător și că numai România cu pretențiunile ei nejustificate și nesăbuite mai turbură liniștea senină a diplomaților. Și ziarele străine trădează chiar oare-care impacienței și nervozitate cînd își aduc aminte că mai există și o țară românească. Se înțeleseseră așa de bine cei patru rigi din Balcani să-și împartă pămînturi, popoare și orașe!

Și iată că noi creăm complicațiuni! Avem pretenția să ne spunem cuvîntul. Ba chiar cerem ca acel cuvînt să fie ascultat. Un freamăt de îndignare cuprinde pe iunacii din jurul Adrianopolului. Dar vor lua cetatea, vor ajuta la jaful Țarigradului și pe urmă se vor gîndi să ne pedepsească și pe noi. Și aceiași idee se prizărește prin mințile palicarilor cu fustanele din fața Ianinei, voinicilor sîrbi ce privesc cu jînd la Adriatica și haiducilor cernogoreni împănați cu hangiare și pistoale, ce stau de două luni la poalele Scutarului. Toți visează pedepsirea Românilor îndrăzneți, cari cutează să vorbească de asigurarea graniței și de garantarea existenței fraților lor, toți ne hulesc și ne insultă.

Nu ni se cuvin compensații pentru că n'am luat parte la luptă, spun într'un glas popoarele aliate, uitînd că dacă am fi luat parte la luptă, nici n'ar mai fi avut ele de unde să ni le dea. Nu ni se poate rectifica granița Dobregei, pentru că Bulgarii sunt învingători și un învingător nu pierde teritorii, ne mai spun aliații, uitînd învățămintele istoriei și pildele războiului de la 1877. Cît despre Romînii macedoneni nici nu-și mai aduce nimeni aminte că există, doar Grecii dacă se mai gîndesc la dînșii, cînd e vorba de a mai jefui vre-o casă, de a mai despuia vre-o familie sau de a mai tortura vre un celnic.

Și ce declară regii Balcanilor aprobă și diplomații de la Londra.

Monoclații, sclivisiții, decorații și protocolarii miniștri ai puterilor își închipue și acuma, cum își închipuiau înainte de izbucnirea războiului balcanic, că ceea ce au așezat între dînșii în telegramele cifrate și notele confidențiale este lege pentru popoare, că pot după plac și apreciere smulge drepturile unui popor și nimici pe un altul și că o trăsătură de condei șterge aspirațiuni și existențe, cum ar șterge o clauză neroadă dintr'o convenție comercială.

„Le Temps" spune că Romînia creează complicații. Romînia indispune conferința ambasadorilor cu chestiuni, cari nu sunt de resortul acesteia și cari n'au raport cu chestiunea balcanică.

Are și dreptate. De zece zile de cînd se întrunește conferința ambasadorilor fără nici un rezultat, se obișnuise să nu hotărască nimica și iată că i se cere, să 'și turbure liniștea, să ia hotărîri și cine îi cere această sforțare supraumană e Romînia.

Ce titluri are Romînia ca să pretindă atîta? A turburat ea pacea europeană? A ațîțat ea la revoltă pe Romînii subjugați? A înființat ea bande de tălhari în țări străine? A înșelat ea buna credință a tuturor, ca să poată acuma rîdica sus fruntea și cere să i se respecte drepturile și să i se asculte glasul?

Nimic din toate acestea și dacă este așa, cum îndrăznește să turbure quietudinea maiestoasă a celor ce se închină în fața puterei brutale și a căror lozincă este și va fi pururi aceiași: Forța primează dreptul?!

Aceasta n'o poate pricepe „Le Temps". Aceasta n'o pot pricepe nici diplomații treziți brusc din febrila lor inactivitate, nici antarții, nici iunacii, nici voinicii și nici haiducii, cari formează oștile celor patru crai de la răsăritul Europei. Dar ce nu pot pricepe ei, pricepem noi și este destul.

Noi știm că, dacă glasul dreptății nu va fi ascultat, vom găsi în puterile neînfrînte ale neamului nostru mijloacele de a ne impune voința. Noi știm că sfidările și fanfaronadele bulgare nu trebuesc primite de cît cu un surîs de ironie și că vor înceta îndată ce nu se vor mai afla față de indiferență, ci față de acțiune. Noi știm că răbdarea noastră are o margine și de aceea răbdăm încă.

Dar ziua se apropie cînd de voe sau de nevoe cuvîntul nostru va fi ascultat. Drepturile noastre și legitimile noastre năzuințe trebue să fie respectate și realizate și așa vor fi. Din toate unghiurile țărei, din bordee pînă în palate o singură gîndire, un singur dor de țară unește pe toți Romînii la o laltă întru apărarea patriei și a neamului. Un semn și sunt gata de luptă! Un semn și sunt gata de izbîndă!

Și nu e trufie să se vorbească de luptă și de biruință în țara voivozilor războinici, ce au minunat cu vitejia lor o lume, în țara al cărui pămînt e plămădit cu sînge de eroi și de martiri, în țara care a mai salutat odată învingătorii reîntorși de pe cîmpiile Bulgariei și în care poporul se strînge cu încredere în jurul aceluiaș suveran care l'a mai dus la victorie.

Ion Peretz

ECOURI

Freya-Bund din Berlin e o societate, care și propune să guste plăcerile paradiziace împreunate cu cele ale sporturilor moderne. Motive igienice, ba și estetice îndeamnă pe membrii acestei societăți să se preumble în zilele frumoase, să joace tenis și croquet în costumul lui Adam înainte de păcat. Un parc închis situat într'o mahala a Berlinului, este locul de întîlnire al acestor igienişti și esteți, înamorați de băi de aer și de lumină. Se pare că *Freya-Bund* e foarte rigidă în principii și că o minuțioasă anchetă asupra moravurilor și antecedentelor candidaților sau candidatelor precede ori-ce nouă admitere în societate. Din punct de vedere estetic, doctorul Küster pretinde că trupul omenesc nu-și are adevărata valoare plastică de cît atunci cînd e lasat liber de ori-ce îmbrăcăminte și în mijlocul naturei. Armonia mișcărilor și viața intensă a unui trup colorat și aurit de razele soarelui îi dă, pare-se, o frumuseță deplină.

In memoriile sale faimosul Li-Hung-Ciang vorbind de vizitele sale în America povestește următoarele despre primarul din Filadelfia: „Acest onorabil primar mi-a ținut cel mai lung discurs pe care l'am auzit în viața mea. Imi vorbi așa de mult în cît adormii și nu mă redeșteptai decît în hohote de rîs. Cînd deschisei ochii și văzui publicul, cîte-va mii de persoane, prăpădindu-se de rîs și aplaudînd, crezui că rîde de vre-o frază spirituală a oratorului, dar înțălesei îndată că toată lumea cu primarul împreună rîdea de mine și aceasta mă cam supără. „Excelența voastră, îmi zise primarul — nu pare să guste discursurile lungi, am să caut să fie măi scurt pe viitor." — „Din contra, îi răspunsei eu, îm plac fiind-că îmi dau voe să dorm mai mult.".

FATALITATE

Securea nemiloasă a morții, ne-a secerat în aceași zi pe doui oameni scumpi țării: pe Kiderlen-Waechter, ministrul de externe al germaniei și pe Spiru C. Haret.

Kiderlen-Waechter a trăit ani, îndelungați în țară, ca ministru al germaniei la Bucuresti, unde a lasat urme nesterse. Ne-a cunoscut și ne-a iubif. Chemat în înaltul post de ministru al afacerilor străine, Kiderlen Waechter ne-a păstrat o amintire mai mult decît simpatică. Țara noastră avea în el un prieten cald și convins. In împrejurările externe de azi, sprijinul său ne era soump. Șeful nostru, d. Take Ionescu, plecat Duminică din Capitală, urma să se întlnească azi cu Kiderlen-Waechter la Stuttgart. Moartea nemiloasă a zădărnicit însă această întîlnire, atît de hotărîtoare pentrn interesele superioare ale Regatului nostru.

In aceiași zi, aceiași nemiloasă moarte a răpus pe un fiu mare al țării noastre, pe Spiru C. Haret.

O viață de om, Spiru Haret a închinat-o școalei și învățămîntului nostru public. Omul acesta, adesea-ori nedrept, totdeauna sever, a fost din puținii noștri oameni politici, cari nu s'au abătut dela țelul, pe care-l avea vecinic înaintea lui. Ori-cari ar fi fost luptele și discuțiile la cari a dat loc activitatea lui intinsă, în fața mormîntului deschis, nu putem să nu recunoaștem că opera ca și intențiile lui au fost bune.

Pătura noasiră țărănească, în deosebi a avut în Spiru Haret, un iubitor cald și un luptător neobosit. Crearea și organizarea Băncilor populare, sînt în mare parte opera lui. Clasa noastră țărănească datorează mult lui Spiru Haret.

Soarta aprigă a morții a lovit în aceiași zi, aproape la acelaș ceas pe doi oameni, cărora le datorăm atita recunoștință. Amintirea amîior va rămînea pururea neștearsă în aducerea aminte a noastră.

Fie-le țărîna ușoară!

SOLIDARITATE

Alaltăeri urma să se discute la Senat proectul de adresă pentru răspuns la Mesajul Tronului.

D. Titu Maiorescu, președintele consiliului, a propus că față de evenimentele externe, discuția aceasta să nu mai aibă loc pentru că astfel țara să se presinte strîns unită în fața străinătății.

Propunerea aceasta, a d-lui Maiorescu s'a adresat atît membrilor majorității cît și minorității dinMaturul Corp.

D. I. I. Brătianu, în numele partidului liberal, a declarat că partizanii d-sale acceptă propunerea președintelui de consiliu și renunță de a mai discuta Adresa.

Renunțarea aceasta nu implică vre'un vot de încredere în guvern, cum de altfel a accentuat și d. Maiorescu, ci e o manifestare de solidaritate politică între partide, pentru ca strîns uniți să ne presentăm într'un cuget străinătății.

Manifestarea de solidaritate națională, care a avut loc ieri la Senat, cinstește de o potrivă și actualul guvern, care a știut s'o provoace și pe aceia cari, înțelegînd solemnitatea momentelor de față, prin cari trece țara.

Partidul liberal a renunțat de a discuta Adresa pentru a înlesni guvernului acțiunea sa față de evenimentele externe, așa că putem zice că țara se prezintă azi în fața străinătății strîns unită, unitară, ca voință și acțiune.

Profesorii ambulanți

Chestiunea profesorilor universitari ambulanți, pe care am ridicat'o în ziarul nostru, preocupă în mod serios cercurile universitare. Campania ce intreprindem în această chestiune, a găsit toată simpatia, în cercurile profesorilor universitari, cari văd cei d'intîi neajunsurile acestui sistem.

Ni se atrage atențiunea, că chiar dacă n'ar fi vorba de legătura sufletească, care face continuitatea silințelor cu care profesori și studenți trebue să crească patrimoniul științei și renumele școalei, chiar dacă în blazarea ce ne-a cuprins, am cere numai ca Universitatea să confere titluri și să dea diplome, chiar la această treabă de ordin sufletesc mai puțin înalt, sistemul profesorilor ambulanți este o piedică la funcționarea normală a Universității.

In adevăr la Universitate fixarea zilelor de examene nu se poate face de cît avîndu-se în vedere zilele cînd se află în Iași ambulanții; adesea ori —foarte adesea ori—examenele se amînă și studenții umblă cu grijă după alți profesori, ca să-și complecteze comisiunile de examene.

La facerea programelor de cursuri, ambulanții răstoarnă toată rînduiala Universității și prin rugăminți către colegi, capătă dreptul să facă două ore consecutive de curs pe zi, ca să satisfacă cerința legei, de a face două ore pe săptămînă. Aceste ore le fac de la 12 jumătate la 2 jumătate după amează, ca să poată prinde neapărat expresul de București la 3 ore. In acest fel Iașul se bucură de profesorii săi odată pe săptămînă, de la ora 8 dimineața—sosirea trenului de București —pînă la plecarea expresului de după amiază.

Dacă o trecere așa de fulgerătoare prin Iași, nu permite nici vorbă de lucrări științifice și de legătură cu studenții, apoi acest sistem mai lipsește și pe colegii lor de Universitate, de a simți alături cotul tovarășului de luptă, cu care în împrejurări cînd luptă trebue să dea, pentru apararea școalei, trebue să se formeze o cohortă viguroasă ce pornește înainte ca un singur organism pentru revendicările sale.

Sentimentul acesta de solidaritate, precum și conștiința că un altul se află alături, care secondează silințele tale, dau curajul în luptă și siguranța în izbîndă.

Aceasta lipsește Iașului din cauză că în consiliile profesorale, cînd se hotăresc atît amănuntele care privesc viața intimă a Universității, cît și probleme ce ating viitorul școalei, ambulanții lipsesc-fiindcă între orele 8 dimineața și 3 dup, prînz nu se țin de obiceiu consiliile profesorale.

Adesea ori aceste consilii nici nu se pot ține, din lipsa ambulanților. Aceia ce descomplectează numărul de profesori cerut de lege pentru a lua hotărîri valabile.

In asemenea condiții profesorii ambulanți sunt absolut străini de viața Universității și sunt mulți cari au candoarea de a o și spune.

De sigur mulți din cititorii neuniversitari, cari nu cunosc aceste amănunte, se vor îngrozi de gravitatea celor ce avansăm; măcar de s'ar putea, ca cei mulți, într'un sentiment de legitimă îngrijorare, să pornească ei lupta Iașului. pentru a-i se reda profesorii săi.

Egalizarea Dobrogei

D. Gheorghe Dobias în Cameră, d. C. Xeni, în secțiile aceleași Adunări și d. Scarlat Gr. Lahovary la Senat, au mulțumit guvernului pentru bună-voința ce-o arată Dobrogei și au cerut, în acelaș timp. că și restul de măsuri excepționale care mai dăinuiesc în județele din dreapta Dunării să fie suprimate.

D. Take Ionescu a depus proectul de lege. de care ne-am ocupat la timp, în virtutea căruia alegerile județiene și comunale se vor face de-acum înainte și în Dobrogea, ca și în restul țării.

D. senator Scarlat Lahovary a tras și ultima consecință și a cerut egalizarea Dobrogei și din punct de vedere juridic.

In adevăr, din clipa în care s'a acordat județelor din dreapta Dunării drepturile politice de care se bucură și restul țării, un adevărat anachronism ca să mai dăinuiască neegalitățile juridice de azi.

Dobrogea era lipsită de jurați, pentru că instituția aceasta este un atribut al drepturilor politice; funcția de jurat este eminamente o funcție politică. Și cum locuitorii dobrogeni nu se bucurau de ea xercițiul drepturilor publice, era firesc ca ei să nu aibă instituția juriului. Azi însă, cînd provincia dunăreană a primit drepturile politice, e logic ca să se bucure de toate corolariile acestor drepturi, printre cari figurează în primul loc și jurații, iată de ce interpelarea, atît dela vreme venită a d-lui Scarlat Lahovary, va avea ca rezultat acordarea acestor drepturi, egalizarea Dobrogei cu restul țării și din punctul de vedere al regimului politic.

Cronica — literară

Anul trecut a aparținut întru cît-va, în domeniul cercetării critice, răposatului poet francez Ed. Grenier, în două broșuri de polemică literară, scrise în potriva d-lui Vladimir Ghica, am arătat—în treacăt — locul, destul de însemnat, pe care-l ocupă în literatura franceză fostul secretar intim al Domnitorului moldovan Grigore Ghica, poetul Grenier. Nu de mult, în editura „Bibliotecei pentru toți", a apărut o traducere a celor 32 de scrisori trimise de V. Alexandri lui Ed. Grenier și pe cari le-a dat la iveală o importantă editură pariziană. In una din scrisorile acele, bardul de la Mircești scrie poetului francez — la 1 August 1882:

„Scrisoarea d-tale mi-a adus cea mai plăcută știre din lume, căci concordă cu una din dorințele mele cele mai intime. Statornicește pe hîrtie amintirile d-tale cele mai intime din Moldova. Bravo! E o minunată idee...

... Ce de amintiri frumoase ai să rînduești artistic în volumul d-tale și ce încîntătoare tablouri ai să faci despre societatea din Iași, așa cum ai cunoscut-o în 1855—56."

Din nefericire — după cum se știe astăzi — proiectatul volum despre Moldova n'a fost tipărit decît în 5, ori în 10 exemplare, din cauza numeroaselor indiscreții personale, așa că numai foarte puțini muritori au putut pătrunde în tainele volumului. Dintre acei puțini favorizați a fost și d. Vladimir Ghica, nepotul fostului domnitor. D-sa transcrie, în ultimul număr al „Convorbirilor literare", unele foarte interesante pagini din acele foi și între altele epizodul plecării din țară a Domnitorului, care a lasat frumoase fapte în istoria Moldovei și a rămas popular în Iași prin Institutul Grigorian întemeiat de el precum și prin alte așăzăminte.

Au fost grele și triste împrejurările de atunci pentru principate — în toiul Ocupațiunei — austriace și ruse, pe rînd —, grele și pentru principi, numiți pe termen fix de 7 ani.

Sunt în descrierea lui Grenier pasagii picante și mișcătoare. Iașul apare ideealizat chiar în... urîceniile lui.

„.. Mă luă în trăsură cu el. In dimineața din ziua de 23 Iulie, plecarăm împreună; glodul era strașnic; totuși nu mă lasaiu să nu fac suișul dealului din Repedea, căutînd cu privirile mele locurile de dulce amintire ce trebuia să le văd pentru cea din urmă dată...

„...Spre miezul nopții luarăm un supeu ușor cu vițel rece, în cocioaba căpitanului de poștă, împreună cu doi tineri ispravnici veniți întru întîmpinarea Principelui. Unul dintre ei era Cuza, pârcălabul Galați lor, cel care era să domnească într'o zi.

...Sosirăm la Galați la 4 ceasuri dimineața. Seara la 10, ne duserăm să ne culcăm pe vaporul austriac Frantz Iosef. Domnitorul nu vroise să primească pe nimeni, pe de o parte ca să-și înlăture o plictiseală, pe de altă, din delicatețe, nevoind să pricinuiască nici o supărare bieților funcționari. Numai Cuza fu primit. Dar orașul vru să ilumineze ca să sărbătorească pe Principe și ca să-i dovedească iubirea lui. Cuza știa foarte bine că punea în joc locul lui de pârcălab și că noul guvern nu era să i erte nici odată acest ordin triumfător. Seara, veni să ne însoțească pe vapor. Acolo Domnitorul foarte mișcat, îi mulțumi de primirea lui și-l sărută din tot sufletul; era cel din urmă Moldovean ce-l lasa pe pămîntul moldovenesc...

Mai tîrziu mi s'a părut, gîndindu-mă la acest adio, că-i puse pe frunte coroana trecîndu-i-o cu această din urmă sărutare."

Grigore Ghica a murit pe pămînt străin. In una din scrisorile pomenite, Alexandri spune lui Grenier:

„Cît despre strofele d-tale adresate memoriei prințului Ghica, afară de calitățile poetice și sentimentele mișcătoare ce le deosebesc, ele se leagă de o epocă de renaștere pentru România in așa fel, îți crează drepturi la iubirea compatrioților mei...

E vorba de o poesie întitulată „Sur un tombeau" și scrisă în cimitirul „du Mée, 1857". Sfîrșitul lungei poezii este remarcabil:

Adieu donc! Adieu donc! Pauvre tête meurtrie
Tu ne reverras plus ta lointaine patrie,
Ton palais, ta famille et tes petits enfants,
Ta vigne à Socola, nid d'omhre et de silence,
La Bistritza rapide et le Danube immense,
Et Galatz qui te fit des adieux triomphants
Tu ne reverras plus ce qui faisait ta joie,
Ces cieux plus étoilés ou le regard se noie,
Les joyeuses horas de ton peuple assemblé
Ou tu ne voulus pas qu'il restât un esclave,
Et ce vert océan de la terre Moldave
Qui déroule ses flots de mais et de blé.

...Non! Mais réjouis-toi dans ton repos suprême!
Ton peuple doux et fier ainsi que son emblême
A suivi tes conseils sans trouble et sans effort!
Les rois vont le juger—le peuple fait silence
Si ses droits sont trouvés légers dans la balance
Repose en paix: ton coeur fut plus grand que le sort.

Despre contemporanul lui Grigorie Ghica — Principele Știrbei — s'a vorbit mult zilele aceste cu prilejul monumentului inaugurat la Craiova. De ce nu s'ar pomeni de Grigorie Ghica măcar grație nemuririi ce i-a făurit inspirația unui poet?

As.

Orariul de dimineață

în școalele primare urbane

Sunt ani de zile, de cînd institutorii din întreaga țară, atît prin congresele didactice, cît și prin diverse conferințe, reviste și broșuri cer mereu *în interesul învățămîntului și al sănătății copiilor*, introducerea orariului de dimineață, pentru tot cursul anului școlar.

Ministerul, sesizat de dreptele cereri ale corpului didactic, a numit o comisiune din 36 institutori și institutoare pentru studiarea specială a acestei chestiuni și alcătuirea unui orariu de dimineață corespunzător nevoilor școalei și cerințelor pedagogiei moderne.

Dăm deocamdată un extras din documentatul raport înaintat d lui ministru de către comisiunea care a discutat și studiat chestiunea în 5 ședințe, rămînînd ca în urmă să stau de vorbă cu acei deletanți și în mănuirea condeiului, și în priceperea nevoilor școalei noastre primare, care combat orariul pe jumatate de zi cu argumente atît de puțin serioase și duse pînă la naivitate (bună oară, că majoritatea copiilor din școlile primare sunt *numai fii de servitor !!*... etc....)

*

Orariul de dimineață prezintă avantagiul de a concentra toată materia de învățămînt în timpul cel mai potrivit: dimineața, cînd mintea copiilnr este mai limpede, odihnită și deci mai aptă de a mai prinde și reține toate noțiunile predate.

Experiența de toate zilele ne probează că materiile predate în orele de după amiază, se asimilează greoiu, corpul fiind mai moleșit, după mîncare: iar mintea mai ostenită.

In sprijinul acestei păreri sunt și cercetările și concluziunile făcute de: *Hervagen Barnes*, Enseignaments Mathématiques și *March*, care au obținut, în urma experiențelor, următoarele rezultate cu privire la atențiunea, puterea de muncă și de pricepere a elevilor în orele de ante și post meridiane.

1) *Hervagen* găsește că 46,5 la sută din elevi s'au folosit și au dat răspunsuri bune în orele a. m. și numai 1,5 la sută în orele p. m.

2) *Barnes*, 60 la sută în orele a. m. și 5 la sută în orele p. m.

Revista Enseignements Mathématiques, 47 la sută în orele a. m. și 4.5 la sută în orele p. m.

3) *March*, 34 la sută în orele a. m. și numai 1 la sută în cele p. m.

Friedrich spune că numărul greșelilor în răspunsuri în orele p. m, este de 62 la sută, pe cînd în orele a. m. este de 47 la sută.

El mai adaugă că nici chiar o pauză de 3 ore, între 11—2 p. m. nu e suficientă pentru a mai alunga toată oboseala.

La noi pauza între 12—2 p. m. fiind nici două ore, dacă scădem și timpul făcut cu drumurile între 1—5 km. ce fac unii copii de la școală acasă și înapoi, cu atît mai mult vor fi improprii de lucru în orele p. m.

Schuyten și alții au dovedit că elevii se resimt de o foarte mare oboseală în orele p. m.

Materia prevăzută de programă deși destul de încarcată, se poate trece cu mai multă ușurință, dimineața nu cu maximum de 5 ore ci cu 4 ore clasa III-a și clasa IV-a și 3 ore clasa I-a și cl. II-a.

Proba s'a făcut în mai mu te școale și la noi în special la școalele No. 1 și 27 din Capitală, unde din diverse împrejurări, s'a aplicat întreg anul trecut, orariul de dimineață.

In inspecțiunile făcute la aceste școale s'a putut constata cele mai strălucite progrese: materia toată trecută la vreme, temeinic și minunat asimilată, iar copiii sănătoși, într'o perfectă și continuă bună dispozițiune sufletească, lucrînd concentrat, ca atențiunea încordată și nesilită, cu vidicinul, inteligență și siguranță demnă de toată lauda că într'un admirabil furnicar.

Și era vădită sanatatea pe obrajii lor, precum și în mișcările lor, tocmai pentru motivul că nu au întreg stomacul, le fusese lăsat în pace să digereze în tihnă în orele de după prînz; iar corpul le-a fost lăsat să se miște în libertate, fără a fi încătușat la regulile disciplinei și fără a stînjeni acțiunea fisico chimică internă, prin ocupațiunea imediată a creerului, cu lecțiuni în ore p. m.

De altfel este demonstrat științificește că creerul intrînd în activitate intelectuală imediat după masă, stomacul se anemiază, secretează prea puțin suc gastic și organismul suferă din cauza indigestiei.

S'a observat că mulți elevi, după masă, intră într'un fel de lîncezală și chiar adorm în clasă.

Această somnolență s'a constatat că-și are obîrșia nu în lene, ci e din cauza oboselii organice datorită toxinelor rezultate din consumarea nervoasă și musculară și care toxine împedică activitatea cerebrală.

E clasică experiența făcută de Mosso, cu un cîine odihnit, căruia i s'n înjectat sînge de la un cîine obosit.

La cîte-va minute s'a observat că cel odihnit prezinta aceleași simptome ca și cel obosit și viceversa.

(Weygandt).

Experiențele făcute cu dinamometru au dovedit că forța musculară și nervoasă la acelaș elev, e mult superioară dimineața de cît după prînz.

Hug.

OAMENI ȘI LUCRURI

Cînd inimile bat

Telegramele de aseară, privitoare la moartea lui Kiderlen Waechter, ministrul de externe al Germaniei, au emoționat în chip deosebit. Nu că, în orice moment — lumea nu se arată mișcată de dispariția unei importante personalități; — dar coincidența morții cu împrejurările politico-diplomatice cum sunt acele prin care trecem acum, are ceva simbolic și căpătă o deosebită putere de suggestie.

Coincidența e complexă. Nu numai pentru că la Londra reprezentanții marilor Puteri sunt chemați să pună la cale o nouă stare de lucruri în Balcani, — dar și pentru că tocmai eri ministrul de Interne al Romîniei era în drum pentru a vizita pe Kiderlen-Waechter, — de oare ce drumul nu numui la Roma, dar și la Londra, duce astăzi prin.... Berlin.

Țară puternică, bogată, bine populată, și în continuu progres, Germania—situată în inima Europei, — are de mult cuvîntul hotărîtor în chestiunile de politică internațională; iar cuvîntul ministrului de externe al nouei asemenea stat este așteptat, pîndit, tălmăcit, exploatat întocmai ca vechiul oracol, dătător de sentințe.

Și iată că, în toiul activității, diplomatul fin — avînd prin cariera sa legături cu Romînia — ministrul căruia mulți îi preziceau rangul de viitor cancelor al Imperiului, — sucombă, înăbușit de o boală de inimă.

Acum cîte-va luni, în Kissingen, îl vedeam, voinic încă, înalt și verde, plimbîndu-se pe aleele singuratice, unde altă dată venia cancelarul de fier să caute liniștea dătătoare de inspirații.

In scurta lui carieră omul politic a trecut prin grele emoțiuni. Algesiras, Marocco, Tripolis, războiul balcanic. Ce zguduituri menite a provoca violente bătăi de inimă, — ce grele răspunderi, ce temeri pentru urmări !....

Pe cîmpiile de luptă mor cu miile; cad și se sting ca omizile strivite fără nici o cruțare.

De ce ne-ar uimi dară că, pe cîmpul războiului diplomatic, unde emoțiile, surprizele evenimentelor pricinuesc atît de vehemente ciocniri în inimă, își găsește sfîrșitul cîte un înalt reprezentant al politicei militante și al marilor ambițiuni ?...

Rodion

Din activitatea extra-școlară

a

elevilor seminariști din localitate

Incă din anul 1909, la seminarul „Veniamin" din localitate, s'a agitat ideia, printre elevi de a se pune bazele unei societăți cu scop cultural.—Idee care fiind adusă la cunoștința Economului P. Savin—Directorul Seminarului,—nu numai că a admis-o, dar a și luptat pentru punerea ei în aplicare, așa că chiar în acel an școlar, s'a înființat o societate de lectură cu numele de *„Boldur"* după un vechi nume,—din familia marelui Mitropolit Veniamin—de la care acest Seminar își are origina. Pentru a avea însă la îndemînă materialul necesar pentru cultivarea elevilor pe terenul bisericesc, literar și științific s'a simțit nevoea înființărei și a unei biblioteci, care fiind asortată cu cărți cît mai multe și mai felurite, elevii să găsească de unde să-și îmulțească cunoștințele.

A cotizat fie-care elev, cu obolul său, la care pentru încurajare,—s'au adăogat și frumoasele sume de bani și donații de cărți ale Directorului, — cu care în fiecare an, nu uită de a încuraja sforțările elevilor; s'a mai adăogat darul P. S. S. Archiereului Nicodim Bacaoanul, acum Episcop al Hușilor, din cărțile P. S. S. cum și darul de cărți al d-lui Gh. Gheorghiu, pensionar, fost profesor la acest Seminar.

Mică la început,—cu timpul biblioteca elevilor a ajuns astăzi la un număr de peste două mii de volume,—de toate genurile și în toate direcțiile, — religioase, literare și științifice.—Societatea și-a mărit numărul membrilor ei foarte restrîns la început, azi aproape toți elevii cursului superior figurează ca membrii și pe alocurea și din cursul inferior. In fiecare Simbătă seara se țin ședinți sub formă de șezători, unde fie-care se înscrie cu conferinți, lecturi, recitări, muzică etc. etc. Dragostea între elevi pentru șezătorile acestea cît și pentru însuși societatea e foarte mare. Se observă o mare dezvoltare a gustului de cetit și de cultivare a spiritelor tinere,—ce mîne vor fi lumina lumii și sarea pămîntului, și desigur asta e un semn bun.

Iar această dezvoltare și acest dor, *Directorul*, știe să-l mențină viu și să-l alimenteze prin dragostea cu care le încurajază munca lor.

Dar de oare-ce numai cotizațiile lunare ale elevilor, și darurile benevole ale Directorului lor, nu le-ar fi suficiente, pentru un fond cu care, să-și mărească numărul volumelor bibliotecei lor,—elevii,—s'au gîndit că ar fi bine de a da din cînd în cînd, cîte o serbare, la școală, pentru a-și mări acest fond. Au supus acest gînd la cunoștința Directorului lor, care în dragostea ce le-o poartă, le-a dat învoirea, — ba ce e mai mult și tot sprijinul pe lîngă frumoasele cuvinte de laudă și îmbărbătare.

O asemenea serbare s'a dat anul trecut, înaintea sărbătorilor Crăciunului, cu frumoase piese ocazionale, cu recitări, cîntece, remarcîndu-se dragostea și interesul cu care elevii se achitau de rolurile lor. Astfel s'au remarcat elevii, —Bejenaru M., Naurescu I., Paraschiv Șt., și alții acum absolvenți, cum și elevii Savin Petru, Ursu A., Rusu I. etc.

Serbarea a reușit de minune, întrecînd așteptările publicului asistent.

Spre bucuria elevilor seminariști, la această producție a lor, a luat parte în afară de d nii profesori și un public select și I. P. S S. Mitropolitul Pimen, rămînînd f. mulțumit după cum s'a exprin înțeleptele-i cuvinte, cu care și-a arătat această mulțumire.

A făcut bună impresie publicului asistent dragostea pe care elevii și-au pus'o în reușita serbărei lor. A mai vorbit înainte de I. P. S. S. Mitropolitul, un elev din clasa ultimă și Directorul, mulțumind publicului asistent pentru dragostea cu care au răspuns invitării elevilor.

Anul acesta, elevii seminariști s'au pregătit iarăși pentru o aseminea serbare, văzînd succesul moral și material ce le-a rămas de pe urma celei de anul trecut.

Pe ziua de 10 Decembrie Mercuri ora 8 jum. seara, elevii vor da o aseminea serbare, cu un program destul de bogat și distractiv.

Afară de admirabila farsă de P. Locusteanu, — Nevasta lui Cerceluș și de altă farsă nu mai puțin glumeță și hazlie a d-lui M. Sadoveanu intitulată „Domnul Popovici" — elevii vor da și anul acesta o improvizație alcătuită de elevul P. Savin din cl. VII-a în care vor putea vedea frumoasele obiceiurl ale ajunului Anului nou, precum: capra, plugușorul cu tot farmecul lor, tradiționalul buhaiu, și toate obiceiurile țărănești la asemenea zi se vor perinda pe dinaintea publicului ce va bine voi a lua parte, obiceiuri tradiționale care în mare parte spre nemulțămirea, cred a poporului nostru sunt înlocuite cu pomul nemțesc.

Credem f. frumos și f. demn de toată lauda gestul acesta al tinerilor seminariști, ce, dovedesc dragostea pentru continuarea frumoaselor obiceiuri de altă dată, dorul și rîvna către muncă. E un semn îmbucurător, și încă multe lucruri bune sunt de observat la tinerii seminariști, care sub supraveghiarea iubitului lor director, își înțăleg chemarea și scopul spre care școala „Marelui Veniamin" îi călăuzește.

Sunt și alte lucruri demne de toată lauda a fi spuse — relativ la dragostea și îngrijirea ce directorul își are pentru elevii săi, cum și la munca ce se depune în această școală, pentru progresul spre idialul ce-l urmărește această școală, —, nu din spirit de reclamă ori de ochii lumii, ceia ce nu cred cuviincios a desvălui.

Lucrurile es la iveală singure și ar fi destul de a cita exemplele tinerilor seminariști, — ce au eșit din „Seminarul Veniamin" — care ei însuși sunt cea mai bună dovadă de educațiunea și cultura ce această școală știe să o dea elevilor ei.

Ioan Sandu.

INFORMAȚII

▪ *Comitetul Societății „Pîinea săracilor" face un călduros apel către publicul ieșan, rugîndu-l să bine-voiască a lua parte la reprezentația, care va avea loc, la Teatrul Național, în seara de 22 Decembrie a. c. în folosul numitei societăți.*

Programa este: O Premieră—Alegoria Patriotică de Iosif și Anghel: Carmen Seculare și comedia: Fericirea Casnică.

Prețurile vor fi cele obișnuite, biletele de intrare se pot găsi la Agenția Teatrală—și în sara reprezentației la Casă.

Scopul acestei reprezentații fiind pentru bine-facere. Biletele de favoare vor fi suspendate.

▪ In urma unei certe violente, ce a avut loc astă noapte, în răspîntia din capătul străzei Lăpușneanu, între bucovinenii Ion Todorovici, din fundacul Patruzeci de Sfinți, Ion Ungureanu din str. Carol No. 4 și Ion Pavlescu fără domiciliu, cel dintăi primi de la cei doi din urmă, trei lovituri de cuțit în spate.

Autoritățile au intervenit și au condus pe rînit la spital, și pe agresori la poliție.

▪ La liceul internat s'au declarat două cazuri de scarlatină.

Copii boluavi au fost izolați la spitalul „Caritatea".

De la Universitate

Simbătă 15 Dec. c., *Seminariul de Slavistică* a ținut ședință extraordinară. Au luat parte, pe lîngă profesori, următorii studenți și studente: *domnișoarele* Calciu, licențiată în litere, Colomei, Cărare, Strat, și *domnii* profesor Mihai Costăchescu, doctorand în litere, Const. Alexandrescu, doctorand în litere, Romaniuc, Hotnog, Epure, Palade, Constantinescu, Răutu, G. Alexandrescu, Octav Minar, Grigorescu, Ștefănescu, Popovici, Grigoraș, Negrescu.

D-nul Hotnog și-a ținut conferința sa despre *„Elementele rusești din limba romînă"*, căutînd să aducă și contribuții personale, rezultat al cercetărilor sale, în această încă prea puțin lucrată problemă a limbii noastre. Dăm aci, în scurt rezumat, ideile pe cari conferențiarul și le-a desfășurat pe larg, în aproape două ore, la „Seminariu".

Cele mai vechi împrumuturi în limba romînă făcute de la Slavii de la Nord sînt elementele polone și rutenești. Pînă la epoca lui Petru cel Mare, la începutul secolului al XVIII deci, nu poate fi vorba de împrumuturi de limbă de la Rușii mosroviți. Influența limbei ruse ca limbă oficială a imperiului rusesc începe abia de la această dată înainte.

Imprumuturile de limbă oglindind raporturi ce s'au stabilit cînd-va între popoare, trebue să admitem și în cazul de față ca între Romîni și mai sus numiții Slavi au existat în trecut diferite raporturi: politice, eoonomice, culturale. Insă această afirmație a noastră e confirmată de izvoarele istorice, între altele: cronicele și actele publice.

Intre noi și Poloni au primat raporturile politice și culturale. Politica și cultura fiind reprezentată prin pătura conducătoare, boerimea deci, influența polonă a atins mai mult clasele de sus din Moldova.

Intre noi și Ruteni au existat în primul loc vechi raporturi etnice, din cele mai vechi timpuri ale existenței Moldovei. In regiunele de Nord ale acestei părți romînești Romînii au conlucrat cu Rutenii, iar în vremurile mai deapoi s'au făcut colonizări în masă de Ruteni: fie că aceștia au fost luați în robie, fie că au venit chemați prin cărțile de slobozenie. Raporturi politice au existat mai ales în vremea de glorie a Cazacilor Zuporozeni, care au fost aliații lui Ioan V. cel Cumplit, a lui Crețu Potcova și al lui Vasile Lupul. Tot de la Ruteni învățau Moldovenii limba slavă pe care o scriau în documente.

De la Poloni, în afară de elemente neaoșe polone, am primit noi Moldovenli și elemente de origine romanică, anume termeni technici referitori la administrație, armată și cultură. Asemenea termeni întrebuințează cronicarii moldoveni: Miron Costin, Gr. Ureche și ceilalți. Acestea sunt *primele neologisme* apusene la noi. In Muntenia acest lucru nu s'a putut întâmpla, fiind-că acolo se exercita o influență a unor popoare slave, care nici odată nu ne-au întrecut în cultură.

Unele din aceste cuvinte de origine romanică venite prin poloni s'au păstrat în limba Moldovenilor, iar influența rusească ulterioară nu le-a dat de cât un impuls pentru a-și continua cu mai multă vioiciune viața lor. Incă importantă a fost *forma* acestor neologisme, fonetismul lor.

S'a creat un tipar în care mai târziu când elementele apusene linguistice se introduceau în massă, s'au turnat aceste elemente.

Rușii au luat neologismele apusene prin intermediul Polonilor (așa afirmă N. A. Smirnov, savant rus, într'o lucrare premiată de academia rusă) și de aici și identitatea terminilor technici introduși la noi prin Poloni și a celor introduși prin Ruși. Forma caracteristică a acestor neologisme se poate reduce la schema fonetică:

1) suf lat.-*tio* fr.-*tiòn* it.-*tsione* rom. *ciune* (în cuv. tăciune, mortăciune) rus. și pol,-*tsija* (cf, rom. nație, formație, etc.) 2). *ce*, *ci* lat. pronunțat cu *te*, *ți* după spiritul limbei germane care a influențat limba polonă și indirect pe cea rusă. Ex. în cuv. rom. *țidulă* fr. *cedule*. 3). *ge*, *gi* lat. pronunțat ca *ghe*, *ghi* din aceiași cauză ca și *ce*, *ci* pron. ca *te*, *ți*. Ex. gheneral, relighie, ghimnazie etc. 4). *qu* și *gu* lat. pronuntat ca *cv*, *gv* ex. cvartir, cvartal, gvardie etc. după modelul german. 5). *i* consonant (j) pronunțat în cuvintele latinești ca *i* și nu ca j (z). Ex. iurist, proect, adio-tant (care a dat *oghiotant*) etc. iarăși după model german.

Aceste caracteristice fonetice le prezintă și elementele apusene luate prin Poloni și acele luate prin Ruși. Spre a le deosebi vom ține seamă de următoarele puncte: vechimea lor în limbă și gradul răspîndirei lor în popor, iar cele rusești vor mai prezinta unele din ele un fenomen caracteristic numai limbei ruse anume *acânia*. Acest fenomen constă în aceia că *o* neaccentuat se pronunță ca *a*. Exemple: *saldat* l de *soldat*, *patret* l. de portret, etc.

Acest fonetism s'a păstrat în parte în limba comună d. ex. sufixul -*tie* și exemple izolate din celelalte grupe, în parte însă a fost redus prin acțiunea energică a curentelor naționalo-puriste și înlocuit prin altul francez ori italian. In dialectul moldovenesc însă poporul păstrează încă destul de bine acest fonetism. Ex. proțânt, țivil, proțăs, reghiment, ghinărar etc.

De la Ruși am primit și cuvinte neaoșe rusești, care au fost dealtfel cercetate și de alții și nu-s greu de recunoscut. Unele din ele au dispărut ori is pe cale de a dispărea, altele se păstrează numai în dialect (cel moldovenesc), altele au pătruns în limba literară.

Toate aceste elemente rusești nu s'au introdus în epoca Regulamentului Organic numai, cum susțin cercetătorii anteriori ci s'au introdus treptat începînd cu prima jumătate a secol. al XVIII și numai accentuîndu-se *cel mai mult* în vremea Regulamentului Organic. Primele elemente rusești atît neaoșe cît și de origine apusană apar în cronicarii Neculai Costin și Ioan Neculce primii scriitori Moldoveni cari au fost influențați de scrierile și de limba rusă.

▪ **Unirea Educatoarelor Romîne** își va ținea obișnuita ședință *Joi 20 Decembre* orele *4 p. m.*, în localul școalei „Oltea Doamna".

Se vor da socotelile Concertului religios, apoi se va vorbi despre *„Femeea turcă"*.

Membrele sunt rugate să vie în număr cît mai mare.

▪ Pe o tarabă de precupie din Hală s'a găsit eri seara, infășurat în cîrpe, un copilaș de sex femenin.

Micuțul părăsit n'are mai mult de zece zile și purta prins de invelitorile lui un petec de hîrtie pe care se arată — că nu e botezat.

▪ Alegerea parțială la colegiul II Senat din Dorohoi va avea loc în ziua de 27 Ianuarie.

Candidatul guvernului este d. Petre Missir.

▪ Rezerva de tutunuri turcești fiind isprăvită și cum, din cauza situației în Orient, nu s'ar putea face acum cumpărături, Regia noastră a delegat o comisie, care a plecat ieri la Dresda, unde se află o mare rezervă de tutunuri turcești, ca să facă cumpărături.

▪ La alegerea comitetului Centrului Studențesc, care va avea loc Joi 20 l. c. vor candida următorii d-nii studenți: (dela Facultatea de Litere) C. Alexandrescu, Titus Hotnog și Petruță Constantinescu, (dela Facultatea pe Științi) C. Motăș și N. Dulcescu, (dela Facultatea Juridică) Tojarceanu Gh, D. Carp, Hutescu și Negură.

▪ Un oare-care Hapel, venit în Iași din străinătate, a deschis o fermă, reușind să obție credite frumoase.

Acum Hapel, ca să frusteze pe creditori, și-a înstrăinat toată averea. Chomat astăzi la parchet, Hapel a făcut dovadă că nu este comerciant și astfel a fost lăsat în libertate.

Numărătoarea populației

Se aduce la cunoștința generală că în ziua de Mercuri 19 Decembrie, se va proceda la numărătoarea generală a populațiunei. Această operațiune trebuind neapărat terminată într'o singură zi, va fi începută de la orele 8 dimineața și se va încheia la 8 seara.

Rugăm călduros întreaga populație a orașului Iași să ne dea tot concursul, fie-care gospodărie aranjându-se în ziua de Mercuri 19 Decembrie de așa fel ca accesul agenților recenzori să fie posibil în ori-ce casă de la ora 8 dimineața.

Delegatul Ministerului

Dr. ILIE I. PISOVSCHI

CABINETUL MEDICAL
AL
DOCTORULUI
IN MEDICINĂ & CHIRURGIE
EDUARD FABINI
IAȘI, STR. PĂCURARI, No. 5, Etajul I
Vis-à-vis de Jockey-Club
(DEASUPRA FARMACIEI)
INTRAREA PRIN RÂPA GALBENĂ
INSTALAȚIUNE MODERNĂ
CONSULTAȚIUNI
DELA 8—10 a. m. și DELA 3—6 p. m.
PENTRU
Boale interne
de piept, de stomah, de ficat, de rinichi, de intestine, etc.
și
Boale de Femei
TRATAMENT MEDICAL AL AFECȚIUNILOR
DE
GINECOLOGIE

Ultime Informaţii

Potrivit modificării introduse în legea electorală, privitoare la proclamarea ca aleasă a listei de candidaţi, *cînd va fi una singură,* **primul-preşedinte al tribunalului Iaşi în camera de consiliu, a declarat aleşi pe candidaţii conservatori la col. I şi II de comună din Iaşi.**

Alegerile fixate pentru zilele de 20 şi 22 Decembrie, *nu vor mai avea loc.*

Încheierea primului preşedinte este supusă la aceleaşi căi de recurs ca şi încheierea biroului electoral.

*

Au fost proclamaţi aleşi d-nii: Matei Cantacuzin, D. Grecianu, N. Canandu, C. Meissner, G. Tudori, Anibal Ciurea, C. Cerkez, Emil Severin, dr. Stefănescu-Galaţi, Eugen Miclescu, căpitan G. Dimitriu, major Ionescu, V. Arseni, Justin Adace, Petru Bogdan, Octav Ebiceanu, C. Ivaşcu, Ion Marcopol şi G. Voluţă.

Astăzi a sosit în localitate un ordin al ministerului de instrucţiune publică, prin care se hotărăşte închiderea tuturor şcoalelor pe ziua de astăzi din cauza morţei lui Spiru C. Haret.

Şcolile vor fi închise şi mîine din cauza recensemîntului general al populaţiei.

O scrisoare sosită din Viena unui amic al nostru, din partea unui călător care a făcut drumul Cernăuţi-Viena zilele astea, anunţă că toate podurile de drum de fer pe această distanţă, sunt păzite milităreşte.

Cunoscute fiind pregătirile militare ce le face Austria şi zvonurile de tot soiul ce circulă asupra unei acţiuni militare din partea imperiului vecin, informaţia de mai sus este de natură a produce o vie senzaţie.

In consiliul de miniştri s'a hotărît ca pe ziua de 1 Ianuar să nu se acorde nici o decoraţiune.

Decoraţiuni se vor acorda de 10 Mai.

D. Al. A. Badareu, Ministrul lucrărilor publice soseşte mîine dimineaţă în localitate.

D. Badareu se va întreţine cu prietenii sei la club, între orele 5 şi 7 seara.

Astăzi a apărut în „Monitorul Oficial" legea prin care la alegerile judeţiene şi comunale, atunci cînd s'a propus numai un singur rînd de candidaţi sau o singură listă, preşedintele tribunalului îi va declara aleşi a doua zi după expirarea termenului pentru depunerea candidaturilor.

Preşedintele tribunalului înştiinţează în acest caz imediat pe primul preşedinte al Curţei de Apel căreia aparţine, că operaţiile electorale nu vor mai avea loc.

Această lege să aplică şi la alegerile în curs, *în care listele de candidaţi au fost depuse şi operaţiile electorale n'au început în momentul promulgărei acestei legi.*

După textul acestei legi urmează că alegerile comunale nu se vor mai face în oraşul nostru, fiindcă a fost depusă numai o singură listă de candidaţi.

Faptul că legea prevede că declararea listei ca aleasă, trebue să se facă a doua zi după expirarea termenului de depunerea candidaturilor, ar părea că implică pentru colegiul I cel puţin, alegeri ca de obiceiu, de oare-ce acel termen de „a doua zi" cădea la 14 Decembrie, cînd legea nu era promulgată

Faptul, însă, că articolul tranzitoriu al legei prevede că aceiaşi pracedură se va urma şi cu alegerile în curs, dacă operaţiile electorale **n'au început în momentul promulgărei legei,** *ne arată că legea se aplică şi la alegerea colegiului nostru I de Comună; în cît probabil că aceste alegeri nu vor mai avea loc.*

O dovadă vie despre situaţia critică a pieţei, este faptul că şi dinastia Fischereştilor a început să schioapete. Unul din ei, dr. Fischer, baronul austriac, se află în greutăţi financiare.

Doctorul Fischer, foarte cunoscut în Austria şi ca sportsman, are întinse afaceri agricole în Bucovina şi în Austria.

Ceilalţi fraţi au întreprins o acţiune de salvare, dînd giruri pentru fratele lor, baronul.

Clubul liberal din Iaşi a fost vestit ieri sub-seară de moartea lui Spiru C. Haret—prin următoarea telegramă semnată de şeful partidului liberal:

Cu profundă durere vă fac cunoscut moartea lui Spiru Haret în persoana căruia partidul nostru perde o putere şi o podoabă.

Din viaţa sa de muncă rodnică ne rămîne o operă mare, a cărei dezvoltare este strîns legată cu însăşi progresul rasei noastre.

Urmărind fără încetare realizarea marelui şi patrioticului său ideal, să păstrăm, cu pioasă recunoştinţă, memoria scumpului şi marelui nostru dispărut.

(s.) **I. I. Brătianu**

Petre Cernătescu, unul din cei mai buni şi mai conştiincioşi silvicultori a încetat din viaţă.

Inmormîntarea a avut loc astăzi.

Judecătorul de instrucţie cabinetul I a fixat la cîte 5000 lei cauţiile pentru eliberarea provizorie o fraţilor Herşcovici.

Atît primul procuror—care cere majorarea cvantumului—cît şi arestaţii—cari cer, diminuarea — au făcut opoziţie la Cameră.

Dosariile alegerilor comunale din Iaşi, împreună cu procesele-verbale prin cari primul-preşedinte declară aleasă singura listă conservatoare, a fost remise astăzi preşedintelui comisiei interimare, cu observaţia că operaţiile alegerei nu vor mai avea loc.

In noul program al Cinematografului din Sala Sidoli de astă-seară Marţi mai sunt cuprinse:

Alcoolul ucigător. Din moravurile băştinarilor americani de nord, desfăşurări foarte interesante. — Tîndală om cu noroc, scene foarte comice.—Olog! Scene humoristice.—Furtul de perle (Camatarul) roman din viaţa reală, în trei părţi, din seria filmelor lungi teatrală, ediţie franceză, scenariu original, interpretare datorită artiştilor renumiţi ai scenelor pariziane.—A promite e nobil, scene comice jucate de Prince, simpaticul humorist parizian.

Noul program viitor se reprezintă Mercuri 19 şi Joi 20 Dec., a. c. Contesa Sarah de Georges Ohnet (film d'art-Paris) Calea destinului, roman în 2 părţi.—Intîlnirea cu Max Linder etc.

Duminicile şi sărbătorile vor fi date cîte două matineuri: La 3 ore şi la 5¾.

Lista de subscripţie pentru aeroplanul „Iaşul"

D-na Ana Conta-Kernbach	60 lei
D. Stefan Negruţi	500 „
D. Lupu Weinsengrün	30 „
D. Cristea T. Cristea	500 „
Banca Moldovei	200 „
D. Gh. Calmuski	20 „
D. Dr. Ilie Stroici	500 „
D. Grigore Iamandi	500 „
D. dr. Gh. Proca, profesor la facultatea de medicină din Bucureşti	100 „
D. Nicu Stroici	300 „
D. N. Corjescu	100 „
D-na Lt.-Colonel Cătuneanu	6 „
D-ra Beatrice Trantomir, prof.	2.50
D-ra Ida Ienescu, profesoară	2.50
Banca populară „Leul"	20 „
D. D. Brudea	5 „
D-na Zenobia Botez, subdirectoare la şcoala Elena Doamna—Bucureşti	20 „
D. Teodosie Motăş	20 „
Şcoala de fete din Iaşi, Elena Doamna, prin d-na Motăş, directoare	50 „
D-na Emilia Humpel	100 „
D-na Elena Omer Popovici	20 „
D na Elena Conta	25 „
D-ra Mariana Kernbach	15 „
D. Leon Horga	5 „
D-na Lucreţia Dimachi	10 „
D. Petrea Nicolau	50 „

Banii au a se adresa d-lui Victor Fara la Prefectura de judeţ.

ULTIMA ORA

Prin firele Telegrafice şi Telefonice

Bucureşti 18 Decembrie

Presa vieneză şi revendicările României

Declaraţiile d-lui Al. Marghiloman

Viena.—Ziarele spun că ştirile despre înrăutăţite a legăturilor romîno-bulgare sunt arate în locurile autorizate ca neprobabile dat fiind că negocierile între cele două state abia au început.

Dacă ştirea se confirmă, că precum Austro-Ungaria tot asemenea şi Rusia susţine cererile Romniei, ce poate din potrivă exprima speranţa că revendicările legitime ale Romîniei, să fie luate în consideraţie pentru că tocmai faţă de caracterul acut al chestiunei Adrianopolului, Bulgaria se va sili cu siguranţa, a'şi asigura sprijinul importaut pe care Romînia precum altă dată la Plevna, i l-ar putea da in împrejurările de faţă.

*

Viena.—Neue Freie Presse, află că d. Mişu ministrul romîniei la Londra, a stat o zi la Viena ieri şi-a avut o convorbire cu d. Berchtold. Domuul Mişu era în drum de la Londra spre Bucureşti, spre a lua noi instrucţiuni: la Viena însă i-au sosit instrucţiuni de a se înapoia la Londra.

*

Constantinopole.—Se zice că poarta a adresat ambasadorilor ei, o circulară cerînd să amintească puterilor asigurări de date mai înainte de isbucnerea răsboiu lui că nu vor permite nici o schimbare, la statul quo teritorial.

Şedinţa de noapte a Camerei

Declaraţia d-lui Al. A Badareu

Bucureşti —Camera a ţinut aseară şedinţă de noapte.

In unanimitate s'a votat creditele militare.

S'a pus apoi în discuţiune, proectul prin care se acordă o rentă viageră familiei lui Carageali.

Proectul a fost combătut în principiu şi ca sumă, de către d. Ienăşescu, deputat de Botoşani, fapt ce a provocat o adevarată revoltă printre prietinii d-lui Ienăşescu.

Proectul s'a votat cu unanimitate, minus votul d-lui Ienăşessu.

D. Scorţescu şi-a desvoltat apoi interpelarea adresată ministrului lucrărilor publice, cu privire la funcţionarii căilor ferate.

La interpelare a răspuns d. Ministru Al. A. Badareu, care a arătat în ceia ce priveşte aprovzionarea cu lemne de foc, ce se acordă funcţionarilor, depozitele nu pot fi mărite, din cauză că, din împrejurările ştiute, furnisorii nu se pot conforma contractelor lor.

In ceia ce priveşte dorinţa ca primele să fie trecute în salarul lunar, d. ministru a răspuns, că prima este un stimulent, şi că de altfel ar necesita o schimbare în felul de administraţie, ceia ce ar fi foarte costisitor.

In ceia ce priveşte cererea de a se desfinţa reţinerea de 10 la sută asupra chiriilor, pentru pensie, d. ministru a declarat, că această suprimare fiind în lege, nu se poate face printr'o dispoziţie, şi că modificarea depinde de ministerul de finanţe.

D. Al. A. Badareu, în aplausele unanime ale Camerei, a declarat că îşi va pune tot devotamentul, pentru ca în marginea legei **să îmbunătăţească** soarta funcţionarilor de la Căile ferate şi să li acorde o repartizare dreaptă şi foloaselor ce li se cuvine.

Declaraţiile d-lui Marghiloman

Bucureşti,—Un număr de deputaţi şi senatori, s'au întrunit eri, la orele 4 jumla locuinţa d-lui Marghiloman.

Deputaţii şi senatorii făcean parte din grupul, care considerându-se orfani, în urma dimisiunei d-lui Carp, ţineau să obţie lămuririle necesare asupra situaţiei interne şi externe de la d. Al. Marghiloman,

Mobilizarea

Intrebat asupra exactităţei afirmărei unor deputaţi, că România mobilizează şi că până în cîteva zile, trupele noastre vor trece Dunărea, d. Marghiloman a respuns că nu crede să se fi făcut o atare declaraţie, care nu corespunde realităţei.

Guvernul a adăugat d. Marghiloman crede că nu va avea nevoe să mobilizeze, dar în orice caz guvernul nu s'a gândit încă la nici o măsură, care nu va fi luată, de cât după ce va fi avut loc un sfat la Palat, la care vor fi chemaţi să participe toţi fruntaşii ţerei.

După ce va avea loc acest sfat se va şti măsura ce va dicta starea de lucruri.

Fuziunea Conservatoare

In ceia ce priveşte, situaţia internă, d. Marghiloman a declarat că este partizan al fuziunei, după cum a fost partizan al Colaborărei.

A zis că n'a intrat în actualul guvern de cât cu convingerea că echilibrul ţărei noastre, între triplicea şi tripla înţelegere, cerea ea cenducerea guvernului să nu poată fi încredinţată D-lui Carp, care avea anumite idei în această privinţă.

Roagă însă pe prieteni să caute dacă nu a înlesni apropierea, celpuţin să se menţină statul quo, căci împrejurările externe cer a nu se întrerupe firul guvernului, iar soluţia nu poate fi dată, de cît prin guvernul de colaborare.

Nemulţumiri în partide

In ceia ce priveşte nemulţumirile din partide, d. Marghiloman a declarat, că ele sunt firesti, prin cele petrecute şi că în tot cazul ele sunt mai mari în partidul d-lui Tache Ionescu, a căruia partizani au stat mai mult în opoziţie, pe cînd prietenii noştrii au fost la guvern.

In tot cazul trebue luptat pentru desfiinţarea „zonelor de influenţă", ca să nu se aducă noi turburări în partide.

Dovadă că d. Tache Ionescu este animat de cele mai bune sentimente pentru a păstra cea mai bună cordialitate — a zis d. Marghiloman — este că plecînd în concediu a încredinţat propriul său minister d-lui Maiorescu.

Concentrare sub d. Carp

„Idealul nostru — a zis d. Marghiloman —este să ajungem la o concentrare conservatoare sub d. Carp. — La această idee a aderat şi d. Tache Ionescu.

Insă fiind un ideal, roagă pe prieteni de a nu face nici un fel de greutate ca să propage acest ideal, fără însă a provoca turburări în partid.

*

Spre a nu se comenta în mod tendenţios întrunirile de la d-sa, d. Marohiloman a rugat pe prietenii săi, ca de acum înainte să se întrunească numai la club, şi acolo să propage, cu toată linişte sufletească, idealul seump tuturora.

Comisiunea Camerei la Rege

Bucureşti.—Comisiunea de răspuns la Mesagiu a Camerei, a fost primită azi de Suveran.

M. S. Regele era foarte bine dispus, s'a întreţinut cu toţi reprezentanţii.

In respunsul său, Guveranul se arată mai optimist şi mai încrezător în rezolvirea paşnică a situaţiunei externe.

Parlamentul

Senat.—Senatul în şedinţa de azi, a votat creditele militare şi pensia viageră pentru familia Carageali.

*

Camera.—La Cameră s'au votat diferite credite, de mici importanţe.

Parlamentul a luat vacanţă pînă la 11 Ianuarie.

Mişcare în magistratură

Bucureşti.—Se dă ca probabilă următoarea mişcare în magistratură: Judecătorul Liciu, de la Tribunalul Brăila, va fi permutat la Tribunalul din T.-Măgurele.

In locul d-lui Liciu, va fi transferat domnul Zagorita de la Vaslui, iar în locul acestuia, va fi numit judecător de instrucţie la Vaslui, d. Dragomir, de la judecătoria ocolul I.

In locul d-lui Dragomir, va fi permutat domnul Zaharia de la judecătoria rurală, iar în locul acestuia d. Climescu, de la Teleorman.

Moartea lui Kiderlen Waechter

Bucureşti.—D. Brănişieanu, redactor la „Adevărul", care mai zilele trecute s'a întîlnit cu regretatul ministru al Germaniei, comunică ziarului, că Kiderlen Waechter i declarase că are toate simpatiile pentru Romînia şi că va sprijini cererile modeste şi drepte ale Romîniei

D. Brătianu afirmă, că Kiderlen-Waechter în convorbirea ce a avut-o cu domnul Daneff, a sprijinit în totul cererile Romîniei.

Panica din Capitală

Bucureşti.—La bursa din Capitală a fost o adevărată panică, provocată mai ales prin aceea, că se şoptea că aseară ar fi avut loc un ceaiu la d. Marghiloman şi că acesta ar fi declarat că România mobilisează şi pînă în cîteva zile trupele vor trece Dunărea.

După cum se vede nici n'a fost ceaiu la d. Marghiloman. iar la consfătuirea ce a avut loc, ministrul de finanţe a desminţit tocmai ştirile alarmante ce circulau.

Catastrofa din Odesa

Odesa.—Şapte marinari de pe vasul Tsariţa, sosit din Djeda cu pelerini musulmani san îmbolnăvit suspect. Cîţiva pasageri s'au îmbolnăvit de holeră, bolnavii au fost izolaţi,

*

Petersburg.—O explezie sa produs la fabrică de materii explozibile o parte din fabrică a fost distrusă, sunt 34 morţi, 9 grav răniţi şi 42 uşor rănţţi, cauzele exploziei nu se cunosc până acum.

Dela 1 Decembrie produsele Debitelor Badareu se vînd cu următoarele preţuri

	Litru	Kgr.
Unt pentru masă şi cafea		6.00
Smîntînă dulce centrifugată	2.80	
Unt proaspăt pentru gătit		3.20
Brînză proaspătă de vaci		1.—
Brînză de oi de putină		1.60
Brînză de munte		2,—
Brînză de munte de toamnă		2.60
Ouă proaspete	11 lei suta	
Lapte dulce proaspăt se găseşte în fie-care dimineaţă şi seara litrul		0.40
Caşcaval greçesc		2.80
Brînză de burduf		2.80
Caşcaval de Penteleu		3.00

Se găsesc zilnic paseri tăiate 2 lei kg.

De asemenea s'au pus în vînzare vinuri cu următoarele preţuri:

	Litrul
Vin alb vechiu	1.—
Vin negru vechiu	1.—
Vin alb negru si superior	1.20
Vin Cotnar şi Bordeaux	1.60
Vin Cotnar şi Bordeaux superior	2.—
Vin otonel tămăios	2.40

Toate calităţile de vinuri superioare se vînd cu litrul şi în sticle înfundate.

ÎNŞTIINŢARE

Retrăgîndu-mă din afacerea fratelui meu C. Aberman la care am fost asociat, am onoare a inştiinţa pe onor. clientelă că am deschis un Magazin de Librărie, Papeterie şi Tipografie pe contul meu propriu sub firma mea I. Aberman, Iaşi strada Stefan cel mare 39, vis-a-vis de Mitropolie şi neavînd nici o relaţie cu firma C. Aberman.

Sunt asortat cu articolele referitoare la această Branşă şi sper că onorata clientelă îmi va da tot concursul; sunt în poziţiune a vinde mai ieftin de cît ori unde, şi pe lîngă toate articolele am adus şi un stok mare de ornamente pentru Pom de Crăciun, asemenea şi Jucării de copii pentru Anul nou, pe cari le vînd cu un preţ foarte ieftin.

Cu stimă, **I ABERMAN**

UN ASISTENT cu foarte bune recomandaţiuni găseşte loc la Farmacia Dr. Rătianu, Iaşi.

Grigore Dimitrescu

profesor universitar, fost magistrat

AVOCAT

ALEEA PRINCESA MARIA — IAŞI

Corespondent *perfect în limbele romînă, germană şi franceză, cu vastă practică comercială, caută ocupaţiune cu oră. A se adresa la d. D. Kanner, Str. Costache Negri No. 18. Loco.*

Dr. I. BRENER

Specialist în boale de femei

MAMOŞ

Str. Lăpuşneanu 25

— Cons. 1—6 —

MAMOŞUL

Dr. HALPERN

dela Facultatea din Paris

Vechiu medic francez.

Membru al Societăţei de Obstetrică din Paris

Fost asistent al Prof. Budin la Clinica de Faceri Tarnier

Specialist în faceri şi boli de femei

17 str. Elena Doamna (foastă str Albă)

8—10 a. m. 2—5 p. m.

AVIZ Amatorilor

Au sosit CANARI de HARTZ, care cîntă Ziua şi Noaptea cu garanţia. Papagali, Porumbei

şi alte diferite păseri străine, se găsesc de vînzare la

„CUIBUL PASARELELOR"

I. Goldner, str. I. C. Brătianu 160

Se trimite şi în provincie contra ramburs cu garanţie.

BYRRH Cel mai bun VIN TONIC ŞI APERITIV

PREMIAT La toate dispoziţiunile din lume şi la expoziţiunea generală romînă din 1906. (82 medalii)

BYRRH

Vînzare anuală 7 Milioane BUTELII

VIOLET FRERES (THUIR) FRANŢA
I. VIOLET Succesor
De vînzare la toate) magazinile de consum din ţară

OPINIA

Organul partidului conservator-democra

Cel mai raspîndit ziar din Moldova

Primeste anunciuri, reclame

etc. pentru pagina III şi IV-a

Se primesc şi inserţiuni la

MICA PUBLICITATE

a se adresa d-lui administratorul ziarului «Opinia» str. da Primăr[illegible] 17,

HIGEYA

APA DE MASA NATURALA ALCALINA
M. MIHAILESCU & I DAVIDESCU
Izvorul proprietatea M. MIHAILESCU
Dacă vreţi să aveţi un stomac sănătos
BEŢI NUMAI APA ALCALINĂ
„HIGEYA"

„HIGEYA" se recomandă de către somităţile noastre medicale ca CEA MAI BUNA APĂ MINERALĂ pentru combaterea boalelor de st, Gută, Rinichi şi Desinteria —

De vînzare la principalele magazine de consum, droguerii şi farmacii din ţară.
Comenzile de en gros sunt a se adresa: Domnului I. DAVIDESCU Tecuciu
Reprezentant pentru Oltenia şi Muntenia ISAKKOFFLER BUCUREŞTI

[illegible] a 1/1 L. 0.85 bani. — a 1 Litru 0.70. — a 1/2 litru 0.50 bani
(Preţurile se înţeleg ori unde)

VINUL BRAVAIS Tonic, Nutritiv şi Intaritor
Kola, Cocă, Guarana, Cacao

Spre a aprecia valoarea lor consultati Medicul dumneavoastră

VINUL BRAVAIS
Nervosism, Anemie, Slăbiciune, Surmenaj fisic şi intelectual, Lipsa de sânge, Convalescenţa.

Magazinul Comerţului în Rate

— Iaşi, Strada Lăpuşneanu 25 —

Pune la dispoziţia onor. public un mare

Deposit de Maşini de cusut

pentru industriaşi şi pentru familii, de calitate superioară.
Funcţionare perfectă garantată

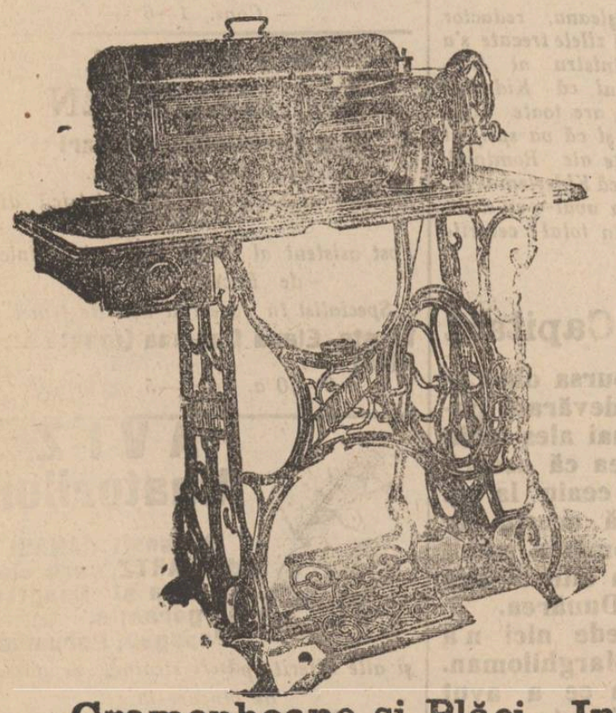

Biciclete BRENABOR
întrebuinţate de arsenalele armatelor din Europa.

Biciclete Puch şi Dürkopp
Intrebuinţate de artiştii Circurilor Busch, Renz, Henry.

MOBILE CĂRUCIOARE PENDULE şi CASETE

Gramophoane şi Plăci.—Instrumente
Toate se vînd in rate convenabile la
MAGAZINUL COMERŢULUI IN RATE
S. L. Grosmann & M. Marcovici

NEVRALGIELE
Hapurile Doctorului Mousette
ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE [illegible] Nevralgiele cele mai greie de tămăduit, Migrenele, Gerviţele, Sciatica, Afecţiunile reumatismale acute şi [illegible] Celelalte remedii.
ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la mesă. In dina cea d'antaiă să se ia 3 hapuri: unul dimineaţă, unul la dejun, şi unul la cina, sera. Dacă bolnavul n'a simţit o ameliorare, va lua 4 hapuri a doua şi 2 dimineaţa, unul la dejun, şi unul la cina, sera. Nu trebue să ia mai mult de [illegible] pe zi.
[illegible] MOUSSETTE de CLIN & Cie, de PARIS, [illegible] la toţi Droghiştii şi Farmaciştii.

BROSSE A TAPIS
Prix 14 fr.
R. GARIEL
2me, quai de la Mégisserie
PARIS
Envoi franco du Catalo[illegible]

PONTE-JUL
En MONTE INCASSABLE
Prix: 0.80 c.
Raymond GARIEL
2me, Quai de la Mégisserie, PARIS
GRILLAGES, etc.
Envoi franco du Album sur demande

Inginer I. CANA
Autorizat de Primăria Iaşi
Iaşi—28 str. Cuza-Vodă 28—Iaşi
(zisă şi str. Golia 28)
—Apă—Canal—Closete *contra* **inghetului—Băi hygienice—etc.**
Instalaţie de Electricitate — Motoare—Telefon—Sonerii, etc.
Devize—Consultaţiuni gratuite.
Condiţiuni de plată foarte avantaoase.
Atelier special pentru reparaţiuni **—Proiecte— Supravegheri de Construcţii.** *Vile—Hoteluri, etc.*
Se deplasează şi in provincie *cu preţ modest.*
Referenţele cele mai **bune** *la dispoziţie.*

Renumitele PLUGURI
intreg de oţel bătut marca PORC MIcTRET
DIN FABRICA
Gebrüder Eberhardt Ulm
a) cu 1, 2 şi mai multe brazde
b) speciale de vie
c) speciale de prăşit
Maşini de secerat de Mc. CORMIC
precum şi alte maşini şi unelte agricole, permanent în depozit la
Fraţii Bachstez, Iaşi

Magasinul Conservatorului

IAŞI—Strada Lăpuşneanu 32—IAŞI

NOTE de MUZICA

ASORTIMENT complect după Programa Conservatorului

Instrumente Muzicale şi Accesorii

Reprezentanţa şi Depositul renumitelor

Piane şi Pianine
— ROSENKRANZ —

Neintrecute in soliditate si ton frumos
Vînzare şi în rate mici fără aconto —
— Cataloage gratis —
INCHIBIERE DE PIANE CU PREŢURI AVANTAGIOASE

La adminstratia ziarului se primesc anunciuri cu preturi convenabile

Iaşi.—Tipografia H. Goldner, str. Gh. Mîrzescu 17—Instalaţie cu motoare electrice

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: Iași str Gh. Mîrzescu 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul X — No. 1766 — Joi 20 Decembrie 1912

Un program uriaș

D. Al. A, Badareu, în timpul cît a fost ministru al justiției, și-a însemnat trecerea pe la acel departament cu două opere nemuritoare.

D-sa a întrodus Contenciosul administrativ, care în scurta lui funcționare, a intrat atît de adînc în moravurile noastre publice, încît liberalii desființîndu-l la 1908 s'au văzut nevoiți să lase ceva în loc, ar guvernul de la 1911 s'a crezut obligat să-l reinființeze, aducînd astfel cel mai mare și mai meritat elogiu omului de guvern, care l'a creiat, cu prețul chiar de a știrbi și mărgini puterea guvernului din care făcea parte.

Tot fruntașul nostru, d. Al. A. Badareu, este autorul fericitelor modificări ale codului civil, grație cărora plaga concubinajului și pericolul copiilor naturali, s'a redus la sate aproape pînă la dispariție.

Chemat acum, în toiul unor extraordinare evenimente, în fruntea departamentului Lucrărilor publice, d. Al. A. Badareu, nu putea consimți să treacă pe la acest minister fără a lăsa pecetea puternicei și energicei sale personalități.

D. Al. Cotescu, directorul general al căilor ferate, a întocmit un raport documentat, prin care cerea îmbunătățiri drumurilor de fier, pentru 128 milioane. Alt ministru s'ar fi inspăimîntat de această cerere — d. Al. A. Badareu a găsit'o neîndestulătoare. Actualul titular al lucrărilor publice a întocmit un program uriaș de noui lucrări al căror cost va trece de 400 milioane lei. E vorba să se creieze vre-o 1.600 kilometri cale ferată, necesară pentru a valorifica bogățiile în creștere ale țărei și a-i prepara în acelaș timp noui artere, necesare apărării naționale.

Paralel cu noile linii ferate, se va îmbunătăți și mări și rețeaua șoselelor noastre, îmbunătățiri și sporuri devenite absolut indispensabile mai cu seamă în vederea marelui program de lucrări pentru drumurile de fier.

Necesitatea acestor creațiuni e atît de evidentă și éle sunt așteptate de atît de îndelungată vreme de întreaga noastră economie, încît nu ne îndoim că d. Al. A. Badareu, care a conceput planul nouilor lucrări, va avea fericirea și cinstea să înceapă d-sa punerea în lucrare.

Cu chipul acesta, fruntașul nostru își va fi însemnat trecerea pe la Ministerul de lucrări publice, cu aceiaș dungă luminoasă cu care și-a pecetluit și cei doui ani de ministeriat la departamentul lucrărilor publice.

ECOURI

Luptele politice atrag lui Roosevelt dezagramente și în ce privește reputația sa de vănător de fiare și gloria expediționei sale africane e în primejdie.

In Salonul Roosevelt de la Muzeul național din Washington nu se mai găsia pe la sfîrșitul lui Noembrie, decît o biată cămilă împăiată, destinată și ca să urmeze celelalte trofee vănătorești ale fostului președinte de republică în pivnițele muzeului, pînă ce Roosevelt nu se va fi *purificat politicește*. Această curioasă măsură este explicată astfel de directorul muzeului: interesul publicului pentru colecția Roosevelt s'a micșorat prea mult în urma recentei activități politice a „eminentului naturalist" ca să se mai ție o sală întreagă la dispoziționea ei. In realitate este o simplă răzbunare a lui Taft, care împreună cu toți foștii miniștri săi stă în capul listei membrilor Institutului Smithsonian unde se află muzeul. Nu i se poate ierta lui Roosevelt scisiunea cauzată de dînsul în sînul partidului republican.

~

„Kah-Giur" cartea sacră a Tibetanilor nu are proporțiunile reduse ale Bibliei noastre.—Volumele ei ar putea să umple o întreagă bibliotecă. Ele sunt în număr de o sută opt, de un format asemănat infoliilor mari europene, avînd fiecare o grosime de vre-o douăzeci de centimetri și cîntărind cam vre-o cinci kilograme unul. Nu se poate spune că biblia tibetană nu e o operă cu greutate. Mai ales că cele cinci sute patruzeci de kilograme de cărți nu se pot înțelege fără ajutorul a alte două sute douăzeci și cinci de volume de comentarii indispensabile pentru priceperea Kah-Ghiurului.

CARNEA DE CAL

De cînd cu inițiativa luată de Comisia Interimară a Capitalei pentru punerea în consumațiune a carnei de cal pe un preț de trei ori mai ieftin de cît al cărnei de vacă, măcelarii au simțit redeșteptîndu-se în inimile lor sentimente de iubire de țară și de neam, sentimente de evlavie pentru religia creștină și de respect pentru canoanele bisericei.

Și nu este glumă cele ce spuneam mai sus. Măcelarii se revoltă la ideea că Romînii să mînînce carne de cal. Ei nu înțeleg o asemenea „profanare" (?). *Ei protestează cu energie în contra introducerei în consumația curentă a fleicilor și vrăbioarelor de armăsar, în contra „loviturei adase spiritului nostru curat moștenit de la moșii și strămoșii noștri".*

Lăsați pe străini să mînînce tot felul de animale, strigă patrioții măcelari, lăsați-i pe ei să-și varieze mîncările. Romînii noștri însă nu trebue să cunoască de cît vaca și porcul. Acestea sunt tradiționale, acestea sunt singurele cari fac parte din „drepturile lor sfinte", acestea le sunt lăsate lor prin „sfintele legi", acestea sunt animalele naționale, animalele pe care un bun patriot are dreptul și datoria să le mînînce.

Și preoții și vlădicii sunt chemați să ofurisească hippofagii, să-i scoată din sînul bisericei, să nu-i primească la priceștenie, să-i ispitească la spovedanie cu temuta întrebare: „mîncat-ai carne de cal, fiule?

Cînd n'ar fi de cît acestea rezultatele obținute de noua măsură luată de Comisiunea Interimară a Capitalei și încă ar trebui ca exemplul ei să fie urmat pretutindeni.

Nu e puțin lucru să cîștigi la cauza națională atîtea energii și atîtea brațe vînjoase. Nu e de mică importanță să vezi măcelarii și parlagii revenind la adevărurile legei sfinte și la credința în sfînta noastră biserică și ori-care ar fi cauza acestei neașteptate convertiri și oricare ar fi motivul intim al ei, noi trebue să ne bucurăm de dînsa și să căutăm ca ea să găsească imitatori în toate orașele din țară.

Așa dar la lucru, edili din orașele romîne. Deschideți măcelăriile noi, cu carne eftină, la îndemîna pungilor ori-cît de modeste! Veți face operă de buni romîni din toate punctele de vedere, alimentînd populațiunea săracă și deșteptînd entuziasmul patriotic și dragostea de biserică în sufletele debitanților de „carne tradițională! Și nu vă temeți de mînia acestora. Sunt prea respectuoși observatori ai preceptelor religiunei creștine și ale bisericei noastre, ca să nu fie milostivi față de săraci și îndulgenți față de mîncătorii de cai.

Malatesta

UNANIMITATE

Guvernul colaborării conservatoare a fost chemat la cîrma țării în împrejurări externe grele, într'un moment cînd Regatul nostru este la o cotitură a istoriei sale.

Partidele politice ale țării, partidele cu simțul răspunderei lor, au înțeles acest grav moment, și am văzut în Cameră, cum majoritățile conservatoare alături de minoritatea liberală, au știut să-și dea mîna și într'un avînt de larg patriotism, într'o unire patriotică, au fost unanime în a nu mai discuta Mesajul istoric, cu care s'a deschis actuala sesiune a Parlamentului.

Cu chipul acesta ne-am înfățișat străinătății strîns uniți, representînd maximul de forță și de solidaritate națională, — așa cum Principatele romîne s'au presentat în fața Europei uimite, unite în cuget și în fapt la 1848, 1857, 1859, 1862 și la 1866.

Pilda marei generațiuni căreia îi datorăm România de azi, a fost urmată cu sfințenie și de către generația de azi. Actuala sesiune parlamentară, de și o trăim și se desfășoară sub ochii noștri, aparține istoriei. Perspectiva deceniilor o și desparte de noi.

Ședința de Luni seara a Camerei a pecetluit o dată mai mult momentul solemn pe care-l trăim. Partidul național-liberal, a declarat prin organul d-lui Emil Costinescu, că acordă bucuros și fără discuție creditele militare cerute de guvern. Gestul acesta al minorității este complectarea, este consecința logică a atitudinei partidului național-liberal la discuția Adresei.

In adevăr, spre deosebire de ceilalți ani, Mesajul regal din anul acesta s'a ocupat exclusiv de politica noastră externă, apăsînd asupra drepturilor noastre cu o tărie care a găsit aprobarea în tot cuprinsul țării—în întreaga noastre opinie publică, representată în chip luminat și cu răspundere de către partidele politice.

Or, dreptele noastre revendicări externe, nu pot avea de cît o sancțiune. Și de aceea partidul liberal, care a aprobat fără rezervă acțiunea externă a guvernului național de colaborare, nu putea să nu aprobe și consecința logică a acestei acțiuni: fortificarea puterei noastre armate.

Iată dar de ce partidul liberal și-a dat întregul său consimțimînt creditelor militare cerute de guvern Parlamentului.

Purtarea lor a fost încă un prilej bine venit, pentru ca solidaritatea națională să se manifeste în întregul ei.

Inceputul acesta de legislatură trece de-adreptul în istorie. Precum la 1857, Mihail Kogălniceanu, care formulase încă în exilul său din Cernăuți de la 1848, revendicările țărănimei, n'a voit să aducă chestiunea rurală în discuția divanurilor *ad-hoc*, pentru a nu arăta ce deosebește pe Moldoveni—tot așa și în Parlamentul actual, nu s'a adus în desbatere de cît chestiunile mari, asupra cărora toate partidele sunt de acord.

Simțul conservării și măririi de neam a prezăzut și de astă-dată la lucrările Parlamentului. Solidaritatea națională a avut cîmp prielnic pentru a se manifesta și unanimitățile din actualele corpuri legiuitoare ne înalță și în ochii străinătății.

PENTRU ROMÂNII DE DINCOLO

Guvernul conservator nu s'a mulțumit, în chestia aromînilor, numai cu declarațiuni și intervenții menite a asigura fraților noștri din dreapta Dunării o viață națională omenească, ci doritor de a-i ajuta și cu fapta, a cerut Parlamentului și a obținut de la el un ajutor bănesc, menit a le ușura suferințele pricinuite de războiul balcanic.

Aceiași datorie o avem și față de frații noștri de dincolo. Declarațiunile și discursurile, ori cît de sincere ar fi ele, nu pot ajuta la mult. Romînii din Transilvania trebuesc ajutați pe calea faptelor. Ei au acolo o presă care le moare și presa aceasta trebuește încurajată. *Romînul* din Arad a publicat zilele trecute un disperat apel către abonați și le cerea plata abonamentului, arătînd că au absolută nevoie de încurajare pentru a nu înceta cu foaia lor de luptă și de propagandă.

Nu știm dacă acel apel a avut vre-un ecou în opinia noastră publică. De datoria noastră însă e ca să ajutăm pe frații de dincolo, în fapt.

Fie-că rîndurile de față să aibă darul de-a deschide punga acelora, cari sunt patrioți în adevăratul senz al cuvîntului — adică și cu fapta nu numai cu vorba.

Orariul de dimineață

în școalele primare urbane

(Urmare)

Experiențele grafice, din care se poate vedea oboseala în scriere, au dovedit că scrierea dimineața are un caracter mic, estetic și regulat și chiar mai corect decît după amiază, cînd scrierea este mai mare, mai neregulată și mai nesigură.

N'au dreptate deci acei cari susțin că în orele p. m. *s'ar putea face dexterițăile.*

Apoi cele 4 drumuri ce trebue să facă azi copiii pentru a fi de două ori pe zi la școală, pe lîngă că constitue o pierdere de vreme — unii stînd cu locuințele prea departe — dar consumă o bună parte din energia lor, care se nisipește în chip păgubitor lor și școalei, căci de regulă copiii reîncep lecțiunile după prînz gîfîind istoviți de oboseala drumului.

Să mai vorbim despre faptul că în timpul celor 4 drumuri de iarnă, vînturi, ploi zăpezi etc... copiii sunt expuși a contracta atîtea boale, din cauză că majoritatea sunt prost îmbrăcați? Dar de aerul confinat din clase, pe care-l respiră copiii?

Cu orariul de diminiață curățirea localului și aerisirea s'ar face cu mult mai bine și deci școala — după părerile d-rului *Merg*, ar ajuta la sanatatea copilului și dascălului și n'ar contribui la degenerarea copilului și chiar a institutorului.

Pe lîngă aceasta, mulți copii sarac trebuind să stea la prînz pe la școală, din cauza depărtării locuinței, își strică stomacul cu alimente reci, rele; căci nu toate părțile sunt cantine școlare; iar rămînînd la școală într'un timp posibil de exercitat vre-o supraveghere asupra lor, nefiind la masă cu părinții, copii contractează obiceiuri rele rămînînd lipsiți de educațiunea din familie, care ori cît ar fi ea de rudimentară și nesistematizată — tot e mai folositoare decît lăsarea copiilor prin curtea școalei, ori prin maidanuri în timpul prînzului.

Trebuie să fie orb acela care nu vede ce spectacol trist prezintă ocupația elevilor între orele 12—2 pe străzi, maidanuri, pe sub gardurile școalei cei mai mulți venind la școală imediat după ce îmbucă ceva mîncare pentru a-și găsi tovarăși de scandaluri, bătăi.

Cu orariul de diminiață, fără a știrbi întru nimic cerințele programei actuale, copii vor avea de făcut numai 2 drumuri pe zii deci va rezulta o economie de timp și de energie. Vor putea lua masa la prînz cu părinții și deci nu vor fi lipsiți de educațiunea necesară.

Vor avea timp îndestulător după masă pentru digestie, care după constatările medicale stagnează dacă se impune copilului o imediată ocupațiune intelectuală, ori distrugerea organismului prin forțarea la acținni fizice și intelectuale nepotrivite. Vor avea timp pentru jocurile lor libere și în aer liber sub ochii părinților. Vor putea întrebuința orele dela 3—4 p. m, ore mai timpurii și nu înoptate ca azi. pentru prepararea lecțiunilor pe a doua zi. Parte din ei, cei mai cu dare de mînă, vor putea primi în familie educațiunea și instrucțiunea unei limbi străine, ori a unui instrument muzical, înlăturîndu-se astfel cauza prezintată azi de mulți părinți care-și trimit copii la școalele

Cronica — muzicală

In învățămîntul nostru muzical există o lacună. Organizate anume în vederea predărei muzicei clasice, care neapărat este scopul și idealul lor, conservatoriele noastre, cari și-au însușit programele conservatorielor occidentale, au neglijat cu desăvîrșire muzica națională în toate manifestațiunile ei, au dat cu totul la o parte și instrumentele, cari fac caracteristica muzicei noastre, dar cari neapărat nu sunt și nu pot fi cuprinse în lista celor întrebuințate în orchestrațiunile țărilor din apus.

De sigur că se poate spune că fiind create spre a deștepta gustul adevăratei muzici clasice, conservatoriele noastre nu puteau să caute să desvolte muzica națională, căci imperfecțiunile și cusururile ei ar fi deviat și pervertit gustul, atîta timp cît grație culturei muzicale, acest gust nu ar fi ajuns în destul de sigur și de puternic, ca să nu se mai teamă de nimica.

Și se mai poate de asemnea spune, că gama diatonică occidentală necunoscînd subdiviziunile de sferturi de ton ale muzicei noastre naționale, era și o dificultate fără margini, ca să se încurce învățămîntul în gamele imperfecte, stranii și rău cunoscute ale psaltichiei și cîntecului popular, numai ca să se păstreze în sanctuarul artei muzicale, artă fără patrie ca toate artele, elementele pur naționale ale armoniei.

Și de sigur că amîndouă aceste argumente sunt, dacă nu convingătoare, dar cel puțin de mare greutate.

Dar pare că s'ar putea îndulci pînă la un punct nu rigoarea puriștilor muzicali, căci aceasta este ireductibilă, ci ostracismul instituțiunilor de stat în contra acestor rămășițe ale muzicei naționale, în care vibrează sufletul unui neam întreg, în care durerile lui și-au dat nota plîngătoare și speranțele lui mișcarea veseiă și sprintenă, în care se oglindește poate încă mai bine de cît în poeziele populare caracterul unui întreg popor, în care tradițiunea și datina și-au lăsat urmele neșterse și care merită să fie scăpate de la peire.

Oare nu s'ar putea ca alături de învățămîntul clasic al muzicei, pe care îl răspîndesc cu înalta conștiință a menirei lor, conservatoriele noastre să conserve și elementele tipice, caracteristice ale muzicei naționale, care amenință să fie în curînd uitate și pierdute pentru totdeauna, dacă nimic nu se va face pentru păstrarea lor?

In ce s'ar atinge cultura muzicală înaltă, dacă alături de clasele regulate ale conservatorielor s'ar adăuga și cursuri libere pentru cei pe cari muzica romînească cu savoarea ei „sălbatecă" îi farmecă încă? Ce ar suferi învățămîntul clasic muzical, dacă pe lîngă dînsul s'ar alătura un învățămînt de muzică națională? In ce ar fi atinsă demnitatea flautului și a clarinetei, dacă mai jos de ele și în afară de ciclul lor s'ar afla fluerul, cavalul și naiul? In ce s'ar înjosi cîntul, dacă s'ar învăța și psaltichia?

Pînă să cîștigăm cultura muzicală visată de profesorii noștrii, și să ajungem la o perfecționare a gustului, care dacă e să ne impiedice de a mai tresări la auzul doinei, și să ne facă să desprețuim melodiele noastre inculte, nu este de dorit, se duc, se prăpădesc cîntecele bătrînești cu naivitatea lor fermecătoare; pier, dispar pentru totdeauna instrumentele muzicale cari au desfătat atîta vreme pe strămoșii, pe moșii și pe părinții noștri.

Se duce naiul năbădăios, cu ciripitul ciocîrliei, cu șueratul mierlei, cu toate sunetele și viersurile păsărilor codrului; se duce cavalul cu graiul lui melancolic și buciumul ce trezește pădurile de pe coastele munților mîndri; se duce fluerul ciobănesc cîntat în Miorița, fluerul de os, de soc sau de fag, care zice drăgăstos, duios și cu foc dorul nestins al ciobanului pierdut pe piscuri; se duce și cobza, tovarășa nedespărțită a cîntecelor cu ahturi și cu oftaturi și cimpoiul care zărnăe și bâzăe. Și nu trebue să le lăsăm să se ducă.

Muzica noastră națională n'a găsit încă geniul, care s'o cheme la adevărata viață, care s'o pătrundă în toate tainele și farmecele ei, care să îi redea triumfător frumusețile nenumărate.

Dar dacă nu l'a găsit încă, nu înseamnă că acest geniu muzical al neamului romînesc nu se va naște.

Și după cum din cîntece și melodii populare au alcătuit Grieg, Liszt și Brahms capod'opere, cari cinstesc arta și chiamă la lumină și la nemurire ariele neamurilor necunoscute pînă la dînșii în istoria artei muzicale, tot astfel din doinele și colindele noastre, din horele line și din brăele nebune, din chindiele săltărețe și din infocatele bătute, din plînsetul buciumului și vaerul cavalului, din drăgănitul cobzei și din șuerul ciudat și pătrunzător al naiului, din glasurile trăgănate și îngînate ale psalților de moda veche va ști și el să scoată minunea de armonie, care să farmece lumea întreagă, arătînd tuturor partea cea mai tainică și mai frumoasă a neamului românesc: sufletul...

Ion Peretz

particulare străine sub motivul că acolo pot învăța și altă limbă.

Cei săraci vor putea fi întrebuințați cu folos de către părinți la nevoile casei, ori chiar de a'și învăța cît de puțin din meșteșugul părinților. Fetele stînd acasă în orele p. m. vor putea fi continuu lîngă mamele lor, ajutîndu-le și deprinzîndu-se din copilărie cu rostul gospodăriei, atît de necesar în viața de soție și mamă.

Despre economia de haine și ghete ce vor avea cei săraci precum și despre curățenia corporală, credem de prisos a mai insista.

De către unii se obiectează că elevii n'ar putea fi supuși unei munci intelectuale *4 ore continue* Obiecțiunea nu este fundată, Copiii, cu orariul propus de noi, lucrează efectiv 3,20 ore maximum la cl. III-a și IV-a iar la cl. Ia- și a II-a numai 2,30 ore, restul fiind pauze intercalate între ore. Din experiența noastră a medicilor și profesorilor de pedagogie, se constată că se poate lucra cu elevii 3—4 ore mai cu succes în orele a. m. decît în 5 ore din care 2 după amiază. Se obiectează de către alții că orariul de dimineață ar influența rău asupra desvoltării fizice din cauză că școlarii n'ar putea suporta o oră în plus dimineața, din pricina foamei.

Găsim tocmai contrariul. Azi copii cu dare de mînă, iau de obicei înainte de venirea lor dimineața la școală, un ceai ori un pahar cu cafea cu lapte; iar între ore, foarte puțini mînîncă un corn, un covrig sau o bucată de pîine. Cei săraci, în cea mai mare parte *nu iau diminața nici un ceai*, nici lapte și nici chiar o bucățică de pîine și rabdă pînă la prînz, cînd nu se mai duc acasă și-i vedem adesea luînd o bucățică de dovleag ori o alviță și atît tot. Or, aceasta este cea mai mizerabilă alimentare care istovește corpul și în curînd îl face impropriu pentru asimilarea cunoștințelor, ba propriu tuberculozei și tuturor boalelor.

Cu aplicarea orariului de dimineață se poate împlini de minune această mare lacună, înființîndu-se absolut la toate școlile primare urbane Cooperative și Cantine Lăptării, pentru a se servi absolut tuturor copiilor și săraci și mai bogați. cîte un pahar de lapte cald și o bucățică de pîine în pauza de 20 minute acordată după 2 ore de studiu; ori și altfel de gustare. Astfel, toți cei săraci vor avea o alimentare suficientă, care azi le lipsește pînă la prînz.

Cei mai bogați cari mînîncă dimineața înainte de plecarea lor la școală, vor avea *supraalimentare*. Este evident deci că cu chipul acesta, cu dieta aceasta strictă și ordonată, greutatea corporală a fiecărui copil, va crește în proporție superioară celei de azi și sănătatea tuturor va fi mai bună. Dar se va întreba desigur: Cine plătește faptele, pîinea etc.?

Fără îndoială, copiii cei mai bogați vor plăti cîte 10—15 bani zilnic; iar celor săraci li se va servi totul gratuit. Caritatea publică, cînd își aruncă privirea către copilașii săraci, s'a văzut că e totdeauna gata pentru asemenea acte de înaltă generozitate; iar societățile de Cantine școlare *acum* vor avea chip să-și lărgească cu profuziune cîmpul de activitate. Pe de altă parte, mîncarea aceasta zilnică a tuturor în comun, va dezvolta în sufletul copiilor, sentimente de solidaritate, de comunitate, de frăție, de ajutor reciproc, de urbanitate, de ordine. Timpul de 20 minute pentru gustare, acordat tuturor claselor, sub supravegherea directă a fiecărui dascăl, să fi și suficient, și înălțător-educativ, și de folos corpului.

Dorința generală a d. călimei primare este de mult *pentru introducerea orariului de dimineață* și aceasta, *nu* pentru că prin acest orariu ar fi mai puțin de lucru; de fapt numărul orelor de învățămînt propriu zis rămîn aproape aceleași ca și în orariul vechiu; dar orele de 50 minunte s'au redus la cîte 45 m. de oarece s'a constatat că atențiunea copilului nu se poate menține mai mult.

Avînd a munci mai concentrat în ori consecutive, nu însemnează că dascălul fuge de muncă, ci e convingerea profundă, intimă și dobîndită prin experiență că se pot obține rezultate didactice și educative mai sigure și mai spornice, cu totul superioare.

O singură obiecțiune s'a părut pînă azi autorității superioare, ca o pedică greu de înlăturat.

Trădiția, cum și credința unor părinți, mai ales a celor lipsiți de cultură și saraci, că școala ar fi un mijloc de a-i scapa de copii cît mai multă vreme din zi.

Aceștia la aplicarea orariului de dimineață pe timpul verei, murmurau contra lui, închipuindu-și că copiii lor învață mai puțin dacă vin numai odată pe zi la școală, fără a se gîndi că orele erau concentrate dimineața.

Astfel de părinți consideră copiii lor ca o povoară, și despre a căror educație cred ei că ar avea mai puțină grijă dacă odraslele lor ar mai bate drumurile o oră două și după amiază.

Se 'ntreabă în fine, *ce se fac copiii ai căror părinți părăsesc casa toată ziua pentru munca ori meseria lor*, în caz cînd s'ar introduce orariul de dimineață?....

Dar așa, după orariul actual, ce fac acei copiii între orele 11 jum.—2 p. m. și de la 3 jum.—7 seara, pînă cînd vin părinții acasă?

Poate fi dăscălimea primară responsabilă de lipsa totală de interes și control ori de greutățile unor părinți, care văd în copii lor o povoară?

Credem că nu.

Și apoi credem că trebue să aibă precădere interesele educative și instructive ale statului, față de simplul motiv că o minimă parte dintre părinți nu vor, sau nu pot, să poarte grija copiilor lor în restul zilei.

Trebue să facem atenți pe toți părinții și pe toți cei care se interesează de sanatatea copiilor, că desvoltarea fizică se face mai repede între 8—14 ani, ne spune Gilbert, și că tocmai la această vrîstă nu trebue să le stînjenim creșterea, prin oboseală intelectuală și fizică, altfel îi pregătim pentru surmenajul intelectual, ne spune Schuyten.

Școala trebue să desvolte armonic fizicul și intelectul căci numai astfel putem da țării, cetățeni sănătoși și destoinici.

Acestea au fost desigur motivele care au contribuit la noi ca elevii liceelor să facă cursuri numai dimineața; iar în alte state cu mult mai înaintate în cultură să aibă orariu pe jumătate de zi.

Măsura aceasta salutară a fost luată în alte state, în urma experiențelor de psichologie făcute în seminariile pedagogice.

Astfel de seminarii există pretutindeni chiar și în Bulgaria și Serbia și, poate dacă asemenea seminarii ar fi existat și la noi, de mult s'ar fi aplicat orariul pe jumătate de zi, nu numai pe timpul verei.

Pe lîngă acestea, prin orariul pe jumătate de zi, se înlesnește mijlocul ca, cel puțin odată pe lună, școlarii să facă excursiuni sub supravegherea fiecărui dascăl, pentru a-i ajuta la desvoltarea fizică și pentru cîștigarea cunoștinților în plină natură, în aer liber.

Despre alte foloase ale orariului de dimineață voi reveni, convingînd pe deplin chiar pe cei mai sceptici și mai supuși prejudecăților.

Hug.

Scrisori din Bucovina

De la corespondentul nostru special

— Un rar eveniment artistic —

Succesul operei „Marioara" de Carmen Sylva.—Sărbătorirea d-lui Cosmovici compositorul muzicei acestei opere, de către mai mulți ziariști și artiști romîni din București.—Telegramă de loialitate adresată M. S. Regina Elisabeta.—Banchetul.

Cernăuți 16 Decembrie

Publicul amator de teatru a fost aseară surprins de un plăcut eveniment artistic.

Cu ocazia aniversării nașterii M. S. Reginei Romîniei Elisabeta, direcțiunea teatrului municipal din localitate, pentru a aduce un omagiu de stimă și admirație grațioasei regine-poete Carmen Sylva, a hotărît înscenarea sublimei opere „Marioara" scrisă de M. S., după un motiv popular în colaborare cu cunoscutul compozitor romîn d, G. C. Cosmovici, care a compus muzica.

Această operă de o strălucită valoare artistică se mai reprezintă pentru a doua oară.

Prima dată ea a fost jucată anul trecut în Praga, iar acum pentru a doua oară se reprezintă pe scena teatrului municipal din localitate.

Actualii directori d-nii Faber și Bertholdy și-au dat mare silință ca opera să apară în toată splendoarea ei măreață, necruțînd nici un sacrificiu pentru reușita ei, fapt ce de sigur le va atrage recunoștința tuturor romînilor de bine.

A fost o adevărată seară de artă, la care și-a dat întîlnire tot ce publicul Cernăuțean are mai distins.

Romînii mai cu seamă, au participat într'un număr covîrșitor, făcînd ovațiuni furtunoase artiștilor care au fost mai la înălțime.

Au participat pe lîngă toți deputații romîni în frunte cu mareșalul țării, baronul Eudoxiu Hurmuzachi și consulul general al Romîniei domnul Georgescu, cu întregul personal al legațiunii.

*

Succesul acestei duioase opere se mai datorește și faptului că autorul muzicei domnul Cosmovici a sosit în localitate înainte cu 3 zile de reprezentație, participînd la ultimile probe, și dînd îndrumările necesare.

Decorul a fost admirabil, iar costumele naționale au excelat printr'o strălucită frumuseță pitorească, care au fost admirate cu nesațiu de tot publicul cel străin!....

Jocul artiștilor a întrecut toate așteptările.

După fie care reprezentațiune publicu i-a rechemat de nenumărate ori la rampă, ne mai contenind cu aplauzele frenetice.

De asemenea și d-lui Cosmovici i s'au făcut ovațiuni călduroase, și a fost nevoie ca și d-sa să apară pe scenă de mai multe ori pentru a se mulțumi publicului.

Iată un mic rezumat al operei:

Doi frați, Tudor și Marin, iubesc pe una și aceeași fată Mărioara. Aceasta, copilăroasă încă și inconștientă de ce face, nutrește sentimente pentru Tudor, care e o natură ascunsă și știe să evite cu încăpățînare dragostea sa. Marin însă, profită de o împrejurare fericită într'o noapte de vară, pe cînd luna strălucea pe orizont și declară Mărioarei tot focul inimei sale, după care și obținu mîna ei. Curînd după aceasta are loc nunta și Tudor rămîne la noii căsătoriți pentru a fi martorul unei fericiri, care pentru dînsul e perdută.

In cele din urmă, Tudor nemaiputînd suporta durerea sufletului său se hotărește să declare Mărioarei dragostea sa nemărginită pe cînd dînsa veghea la leagănul copilului ei pe moarte. In timpul acestei scene copilul moare iar Tudor îngrozit aleargă în pădure. Marin însă care a ascultat totul la fereastră se ia după dînsul omorîndu-l.

Ultimul act este după 20 de ani și familia lui Marin e compusă din 4 copii. La mormîntul fratelui și al primului său copil, acesta mărturisește Mărioarei fapta sa, nemaiputînd suporta chinurile remușcării. Dînsa după ce caută să-l liniștească îl sfătuește, să construiască pe aceste morminte sfinte, o capelă, în care să se roage cu toții pentru odihnirea sufletelor celor morți. La un moment dat, pe cînd Marin e în plină descurajare, gloria cerească îi trimite un înger care prin ramura de maslin îi arată că și-a ispășit pacatul.

Acesta, ușurat, de ceea ce îi apăsa sufetul, își bine cuvintează copii prevăzînd un viitor liniștit pentru dînsul și ai lor săi, cu care scenă opera să încheie.

Muzica acestei opere este de o bogăție rară. Atît conflictul tragic cît și sfîrșitul pios e redat cu măiestrie. Opera „Mărioara" e o comoară literară și artistică incontestabilă.

Artiștii cari au jucat'o, au interpretat rolurile în mod unanim de excelent.

Mulțumirea publicului și a compositorului a fost pe depliu satisfăcută.

*

Cu ocazia reprezentării acestei opere, au sosit din București mai mulți ziariști și artiști admiratori de ai d-lui Cosmovici, în frunte cu d. Rusu-Abrudeanu, pentru a lua parte la reprezentație, în care timp au făcut distinsului autor o grandioasă manifestație de simpatie.

După representație d-nii Faber și Beatholdy au expediat M. S. Reginei o frumoasă telegramă de loialitate, după care a urmat apoi un mic banchet aranjat de prietenii și admiratorii d-lui Cosmovici, în sala hotelului Central în onoarea compositorului și a artiștilor, la care a luat parte pe lîngă toți artiștii teatrului în frunte cu ambii directori și d. Georgescu, consulul romîniei din Bucovina.

S'a petrecut de minune, într'o atmosferă intimă, pînă în zorul zilei, cînd toți cei de față s'au despărțit cu impresiunile cele mai plăcute.

Cea mai mare parte dintre oaspeții romîni au părăsit orașul cu expresul de dimineață, iar restul au mai rămas în Cernăuți pînă seara, cînd apoi în regrete unanime, au plecat și aceștia spre București.

Cu aceasta a luat sfîrșit frumosul succes al operei romîne „Mărioara" care se va juca Joi seara pentru a doua oară.

Se vorbește, că în curînd asamblul teatrului local va face un turneu în România, represintînd această operă.

Intre orașele de provincie socotite, Iașul s'ar afla ca cel dintâiu din program.

Gama

Litere-Științe-Arte

Școala nouă.—Colaboratorul nostru d. C. V. Bețureanu publică sub titlul „Scoala nouă și disciplina prin libertate" o prelucrare a operei lui Ernest Picard, asupra subiectului de mai sus.

Intr'o limbă clară d. Bețureanu face o expunere concisă și convingătoare a importantei probleme pedagogice pe care o îmbrățișează inițiativa socială a școalei noue, pornită din Anglia și propagată în Franța, Belgia etc.

In prefața broșurei d. Bețureanu scrie, drept incheiere:

„...Pentru a răpîndi și la noi ideile *școalei noui*, am crezut că fac un serviciu celor cari nu cunosc o limbă străină expunînd după „Comment traiter l'enfant à l'école" de *Ernest Picard*, fost profesor și șeful școalei de la „Des Roches" principiile pe care se reazemă aceste „Eldorado ale tinereței", ca să mă servesc de o expresie des întrebuințată de către elevii lui Froebel, cînd era vorba despre institutul său din Keilhau. „Școalele nouă trebuie să fie deocamdată idealul cel mai apropriat către care trebuie să tindă școala oficială și prin care trebuie să treacă aceasta pentru a ajunge la idealul de școală visat de pedagogii cari susțin pedagogia științifică„.

*

Max Nordau în cronica sa teatrală din „Neue Freie Presse" despre piesa nouă a lui Henri Bataile „Les Flambeaux" crede că scriitorul s'a inspirat din afacerea senzațională a d-nei Curie, despre ale cărei amoroase scrise unui profesor de la colegiul de Franța s'a vorbit în anul trecut.

*

Versul zilei

D. Mircea Dem. Rădulescu continuă cu succes genul inspirațiilor marine. Bucata reușită apărută în „Ilustrațiunea Romînă" are următorul suggestiv final:

Eu stau la țărm cu teamă și ascultam
în noapte
Duioasa implorare de glasuri și de șoapte
Ce se rupea spasmodic din taina ei adîncă
Sdrobind argărintare de fiecare stîncă:
Erau în cele strînse porniri de răsvrătire
Durerile de veacuri plînse cu lacrimi de
safire
Și'n patima purtată de neagra ei furtună
Cîuta deslănțuită iubirea mea nebună!

Veteranii noștri

Reproducem după revista „Virtutea Militară" următorul interesant articol datorit d-lui Maior Const. Gh. Lupașcu:

Zilele acestea, am vizitat pe un intim al meu, veteran, ofițer superior.

Luându-ne de vorbă, și între multe altele, mi-a declarat: „1864 a dat strălucirea lui 1877—78, dar de la această din urmă dată, nefăcându-se nimic pentru Veterani: sute de ofițeri de rezervă au cerut reformarea lor".

„D-l ministru de războiu, s'a înșelat amarnic, când a crezut, că prin circulara sa, către serviciul sanitar militar ar putea face pe cei ce n'ar izbuti să se sustragă din armată, niște bravi și dovotați ostași ai țărei".

„Senatorii și deputații noștri ce s'au perindat prin Parlament de la 1877—78 și până astă-zi, sunt responsabili către țară fiind-că le-au lipsit buna-voință, și cu aceasta Patriotismul și Naționalismul, căci eri de câte ori a fost vorba sau a avut ocaziunea, a face ceva cât de puțin, pentru familiile celor ce au murit pe câmpul de luptă, și a acelor ce și-au perdut sănătatea pentru țară, au fost lăsați pradă mizeriei amare și a unei veți plină de umilințe".

„Pentru toate nimicurile, s'au votat milioane, s'au scos din visteria țărei sume însemnate fără nici un scrupul, dar când a fost vorba de 1/5 pentru cei puțini ce au mai rămas dintre veterani, nici c'au vroit să audă".

„Ori ce s'ar zice, și ori cum s'ar comenta, nu se va putea eși din dilema, că dragostea de țară și de naam, nu este strâns legată de interesul personal".

„Exemplul îl avem sub ochii noștrii, când 1864, a dezrobit a făcut viața mai dulce și a dat pământ țăranului nostru, ac sta a produs acel eroism la 1877-88, în cât țara românească, a devenit un factor puternic astăzi în concertul European, fără de care, nimeni nu poate lua nici o hotărâre în timpuri de grea cumpănă".

„Dacă cei 72 de ani ai vârstei mele și dacă și sănătatea mi-ar da voe, mă jur, că mi-aș pune pe pept cele 8 decorațiuni ce le am din luptc pentru Independență, și cu chipiu de ofițer superior pe cap, a-și cerși ori ce ocupațiune spre a putea lupta contra scumpirei traiului".

„Cheltueala mea lunară, cu: chiria casei (ce s'a urcat enorm astă-zi) cu lemnele (cinci lei suta de chilograme) cu sluga, spălatul albiturilor ș. a. se urcă la 391 lei, pe când pensiunea ce o primesc, e de 340 lei, prin urmare am un deficit de 50 de lei, fără a-mi face o haină sau a-mi cârpi pe cea veche".

Sunt dator vândut, la: lemne, chiria, casei, medicamente, doctori, și la mulțime de creștini, amici, pe cari evit ai mai intâlni, de rușine, că nu le mai pot plăti, ceea ce mi-a împrumutat în zile negre".

„De cât așa viață amară, prefer mai bine moarteal și dacă nu-mi pun capăt acestor mizerii, e că mi-e milă de nevasta mea și de copiii noștri, ce ar rămânea mai rău de cât, când n'ași mai trăi eu",

„Și eu, ca și majoritatea veteranilor, am în armata activă și în rezervă, copii, nepoți, rude și amici, cari ne privesc și ne plâng de milă".

Bune prietene, dă-mi tc rog și mie cuvântul;

Rău, rău de o mie de ori rău, au făcut ofițerii, așa cere reforma, Mai mult de cât sigur, ei au tras concluziuni, în comiterea acestui act, din viața: grea, amară, mizeră și umilită a veteranilor noștri, uitând cu totul deviza;

„Inainte de toate datoria către Patrie".

Greșală mare, incalificabilă din partea lor; dar ce să le faci, omul e supus greșalelor; și cine din noi nu greșește. O ducem incontinuu, dintr'o greșală în alta de cum venim pe lume și până intrăm în mormânt.

Dar această greșală, desaprobată de întreaga lume civilă și militară. va servi și ca o lecțiune, viitorului, și pentru armată și pentru cei ce ne guvernează, care cred, că vor fi mai atenți pentru acei, ce-și jertfesc viața și sănătatea.

Maior Const. Gh. Lupașcu

Decembrie 7—20 1912 Iași.

„Virtutea Militară"

Lista de subscripție pentru aeroplanul „Iașul"

D-na Ana Conta-Kernbach	60 lei
D. Stefan Negruți	500 „
D. Lupu Weinsengrün	30 „
D. Cristea T. Cristea	500 „
Banca Moldovei	200 „
D. Gh. Calmuski	20 „
D. Dr. Ilie Stroici	500 „
D. Grigore Iamandi	500 „
D. dr. Gh. Proca, profesor la facultatea de medicină din București	100 „
D. Nicu Stroici	300 „
D. N. Corjescu	100 „
D-na Lt.-Colonel Cătuneanu	6 „
D-ra Beatrice Trantomir, prof.	2.50
D-ra Ida Ieuescu, profesoară	2.50
Banca populară „Leul"	20 „
D. D. Brudea	5 „
D-na Zenobia Botez, subdirectoare la școala Elena Doamna—București	20 „
D. Teodosie Motăș	20 „
Școala de fete din Iași, Elena Doamna, prin d-na Motăș, directoare	50 „
D-na Emilia Humpel	100 „
D-na Elena Omer Popovici	20 „
D na Elena Conta	25 „
D-ra Mariana Kernbach	15 „
D. Leon Horga	5 „
D-na Lucreția Dimachi	10 „
D. Petrea Nicolau	50 „

Banii au a se adresa d-lui Victor Fara la Prefectura de județ.

Sanatorul Dr. Țaicu

IAȘI, str. ZMEU No. 3

Chirurgia. Complect și perfect instalat din punct de vedere chirurgical. Săli speciale pentru operațiile septice și aseptice. Sală de sterilizări cu aparatele cele mai noi. Instrumentar ireproșabil. Se practică ori ce intervenții.

Secțiunea de Chirurgie ortopedică prevăzută cu o instalație specială de **Mecanoterapie** Se aplică aparate ghipsate, bandaje, se face gimnastică ortopedică, redresări, extensiuni etc. Se tratează: deviațiile coloanei vertebrale, Mal de Pott, coxalgii, fracturile, luxațiile, artritele, ankilozele etc. etc.

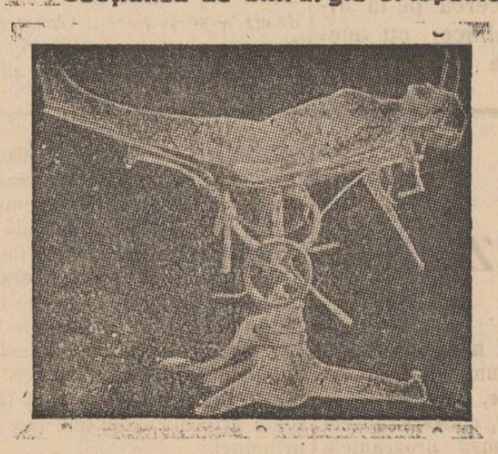

Facori. Sală specială. Moașă diplomată în permanență.

Medicină Se primesc toate maladiile. Se tratează bronșite cronice, emfizemul pulmonar, scleroza pulmonară, aderențile pleurale cu aparate de gimnastică respiratorie.

Boli nervoase. *Electroterapie*, curenți electrici, băi electrice, masaje vibratorii electrice, epilație electrice. *Hidroterapie.*

Se tratează *sifilisul* prin noile metode: *injecții Ehrlich* (606) sau mercur după indicații. Se execută toate *regimurile.* Se fac *analize* de sânge, urină, spute; sero-reacțiunea Wassermann. Se primesc în pensiune convalescenți și infirmi.

Directorul și internul locuesc în sanatoriu. Ingrijire serioasă și foarte conștiincioasă. Prețurile adaptate la toate straturile sociale, Policlinică, consultații între 2—4 p. m. Prospecte la cerere. Telef. 52.

Ultime Informaţii

:: CONFLICTUL UNIVERSITAR. — Un conflict grav a izbucnit între Rectorul Universităţei şi Senatul universitar, a cărui pricină este tot nenorocitul centru studenţesc.

Se ştie că în urma anchetei ce a orînduit Senatul universitar la acest centru şi în urma raportului ce a făcut despre această anchetă d. profesor Ilie Bărbulescu, Senatul a hotărît ca alegerile pentru comitetul centrului să se facă luînd parte la vot toţi studenţii.

Contrar acestei hotărîri a Senatului, centrul studenţesc a anunţat pentru ziua de 15 Decembrie noi alegeri ce trebuiau a se face admiţînd la vot numai studenţii înscrişi la centru.

În lipsa Rectorului, Senatul s'a adunat atunci de la sine, conform legei, pentru a judeca această procedare anarhică a studenţilor. N'au lipsit de la această şedinţă de cît d nii profesori Alexandrescu şi Manicatide; majoritatea Senatului, compusă din d nii profesori Matei Cantacuzino, P. Rîşcanu, A. Mănescu, dr. Leon, P. Bujor şi Ilie Bărbulescu au hotărît să invite pe studenţi să respecte hotărîrile Senatului.

Centrul, însă, n'a ţinut seamă de această hotărîre. Alegerea s'a făcut în ziua de 15 Decembrie, cum a vrut centrul, iar Rectorul înapoindu-se de la Bucureşti a confirmat această alegere fără a consulta Senatul.

Senatul Universitar ne mai fiind în concordanţă cu Rectorul, a hotărît atunci a nu mai lua parte la nici o şedinţă ce va fi prezidată de Rector.

Conflictul ameninţînd în acest fel să tulbure viaţa Universităţei, se zice că Rectorul a hotărît a'şi înainta demisiunea.

În tot cazul membrii Senatului universitar, au decis a'şi înainta cu toţii demisiunile, dacă nu vor fi puşi în măsură să exerciteze în Universitate autoritatea pe care le-o dă legea, asupra societăţilor de studenţi.

:: A. S. R. Principele Ferdinand s'a prezîntat eri văduvei lui Spiru Haret, doamnei Ana Haret, exprimîndu-i regretele Sale.

M. S. Regina a adresat văduvei scrisoarea ce urmează:

Copila mea, împărtăşesc tot chinul şi toată disperarea d-tale. În ori ce moment sunt alături de d-ta, căci ştii că-l iubeam şi că-l venerez.

(s) **Elisavetha**

*

:: Colonelul Baranga, adjutant regal, s'a prezintat ieri la domiciliul defunctului Haret, exprimînd condoleanţe în numele Regelui şi depunînd jerbe de flori pe sicriu.

:: *Comitetul Societăţei „Pîinea săracilor" face un călduros apel către publicul ieşan, rugîndu-l să bine-voiască a lua parte la reprezentaţia, care va avea loc, la Teatrul Naţional, în seara de 22 Decembrie a. c. în folosul numitei societăţi.*

Programa este: O Premieră—Alegoria Patriotică de Iosif şi Anghel: Carmen Seculare şi comedia: Fericirea Casnică.

Preţurile vor fi cele obişnuite, biletele de intrare se pot găsi la Agenţia Teatrală—şi în sara reprezentaţiei la Casă.

Scopul acestei reprezentaţiei fiind pentru bine-facere. Biletele de favoare vor fi suspendate.

:: Un ziarist rus a vizitat eri, timp dn cîte-va ore, oraşul nostru.

:: **Unirea Educatoarelor Romîne** îşi va ţinea obişnuita şedinţă *Joi 20 Decembre* orele *4 p. m.*, în localul şcoalei „Oltea Doamna".

Se vor da socotelile Concertului religios, apoi se va vorbi despre *„Femeea turcă"*.

Membrele sunt rugate să vie în număr cît mai mare.

:: **Ajutor pentru răniţi.**—Societatea „Crucea roşie romînă" secţiunea Iaşi, sub preşedenţia principesei Maria Morузi, a adunat pînă în prezent suma de 920 lei din carnetele de cîte 20 bani, prin următoarele persoane:

Direcţiunea Liceului militar 40 lei; Direcţiunea şcoalei Notre Dame de Sion 60 lei; Dr. Chr. Missir 60 lei; Dr. B. Stenner 80 lei; Dr. C. Tudor 40 lei; Dr. A. Grossi 60 lei; dr. N. Grigoriu 20 lei; dr. V. Imervol 20 lei; căpit. A. Flor 70 lei; Traian Vîrlănescu 190 lei; N. Negrescu 40 lei; Gh. Rădulescu 40 lei; Maria Antonovici 40 lei; C. Ionescu (Tg.-Frumos) 40 lei; Ecaterina Potop (Holboca) 40 lei; S. Leontovici 20 lei; Sevastiţa Mardare (Tg.-Frumos) 20 lei; Leon Popovici 20 lei; Gh. Ionescu (Copou) 20 lei.

Societatea prin preşedinta sa roagă pe toţi deţinătorii de carnete să depună valoarea lor la cancelarea serv. sanitar al oraşului unde se vor primi în fie-care zi între orele 10—12 a. m. sau 2—3 p. m.

:: Toate şcolele publice din localitate. vor lua vacanţă Joi.

Recensămîntul populaţiei

Pentru posibilitatea centralizărei imediate a cifrelor pentru recensămîntul general al populaţiei, toţi din agenţi recensori sunt rugaţi a depune de urgenţă tot materialul statistic al secţiei, la d-nul agent controlor al circumscripţiei respective.

Dr. ILIE I. PISOVSCHI
Delegatul Ministerului

:: Pensiunea acordată văduvei şi fiicei lui Caragiale, va fi reversibilă asupra fiicei, pe jumătate, chiar dacă se va remărita.

:: Vineri 21 Decembrie, va avea loc, în aula Liceului Militar, la ora opt jumătate seara, o conferinţă, ţinută de către d. A. Faure, profesor-ajutor de limba franceză, la acest liceu.

Va trata despre: Les idées françaises contemporaines, d'après l'oevre litéraire et sociale de Mr. Paul Bourget de l'Académie française.

:: *Consiliul de miniştri ce va avea loc Vineri la ora 3 jum. va discuta, între alte chestiuni şi procurarea de porumb sănătos pentru ţarani.*

:: *Dl. N. Enăşescu şi pensia d-nei Caragiale.*— Eşirea ce a făcut deputatul de Botoşani, d. Enăşescu, în discuţia încinsă asupra acordării pensiei viagere, sub formă de recompensă naţională, a provocat desaprobarea din partea colegilor săi liberali din Cameră şi Senat.

Dl. Enăşescu dus de interesul de a se acorda o recompensă şi văduvei ofiţerului Niţulescu, mort în răscoalele din 1907, a avut nefericita idee de a pune în discuţie raportul dintre munca talentelor literare, ca al lui Caragiale, şi munca ce o depun înalţii funcţionari ai statului.

Netăgăduit că din numărul cel mare de peste 150000 de slujbaşi, sînt aproape 1500 de înalţi demnitari, cari ating pensie lunară de 750 lei lunar. Munca de biurou a tuturor acestor slujbaşi lasă aşa de puţine urme în mersul evolutiv al statului, că noi pare că mai mult stăm locului de cît că progresăm. Iar despre dinşii viitorimea cu mare greutate ia cunoştinţă descifrîndu-le iscălitura necetoată, cît despre duhul lor, despre puterea scînteetoare a inteligenţii lor nici o iotă.

Nu acuzăm acest strat de mari bugetivori, dar activitatea literară ca cea a lui Caragiale nu se cîntăreşte cu bugetul şi regretăm că un reprezentant al naţiunei s'a găsit să facă această alăturare din cale afară de... bugetară!!

:: Au fost numite inspectoare şcolare: doamna Maria C. Buţureanu, în locul d-nei Maria Tulbure, d-na Laura Zaharia, în locul d-nei Floru şi d-na Virginia Stan.

:: Domnii ingineri şefi clasa I-a Alexandru Antoniu şi Caracostea, au fost înaintaţi ingineri inspectori generali de clasa II-a.

:: Medicii şi farmaciştii militari, în activitate şi reservă, sunt convocaţi cu începere de mîine, de a azista la o serie de cenferinţe, ce vor avea loc, în amfiteatrul liceului militar.

Prima conferinţă, o va ţine mîine, d. dr. căpitan Veisa.

:: *Economice.*— Producţiunea zaharului, pînă în luna Decembrie, în ţară la noi, a fost de 32,mii tone. Cea mai mare producţiune, pentru aceiaşi epocă, o are Germania cu 2,660,500 tone. Dintre ţările balcanice numai Serbia are date mai mult sau mai puţin oficiale cu 19,000 tone.

:: La cursurile de literatură şi limbele neolatine, cum şi la cele de limbele orientale, se primesc să urmeze şi persoane străine de universitate.

Inscrierele la secretariatul facultăţei de drept.

:: In astă seară va avea loc la Teatrul Naţional producţiunea elevilor Liceului particular.

Programul cuprinde bucăţi de teatru, muzică şi dansuri superbe.

:: Cea mai mare parte din birourile din localitate, n'au lucrat astăzi, serviciile fiind suspendate, în vederea lucrărilor recensămîntului.

:: Vineri seara, iubitorii ds muzică delicioasă, vor avea prilejul să guste înălţătoarea plăcere ce le-o oferă marele mandolinist *Simicel*, care dă un concert în sala Teatrului Naţional.

Marele şi mult gustatul artist şi-a asigurat concursul d-lui Th. Sibianu, pentru a obţine şi perfecţiunea acompanimentului.

Programul cuprinde:

1) Ries, Perpetuum mobile; 2) Wieniavski, Legenda; 3) Simicel, Doina cu variaţiuni; 4) Nechez, Danses Tzigaues; 5) Simicel, Rapsodie Romînă; 6) Novacek, Perpetuum mobile; 7) Dardla, Serenada; 10) Brahms, Rapsodia II, (şi minor); 11) Simicel; „Iac'aşa" şi „Ciocîrlia" (op.); 12) Sarasate, Zigeunerweisen.

Vor mai da concursul recitînd versuri d-nii Cîrjă şi C. Calmuschi, artişti ai Teatrului Naţional.

:: Pe ziua de azi s'au constatat în oraş 2 cazuri noi de scarlatină.

:: Astăzi la ora şase seara se vor închide lucrările numerătoarei populaţiei.

Se prevede că numărul populaţiei oraşului nostru nu va atinge nici 70 mii.

:: Universitatea, şcolile secundare şi cole primare, în semn de doliu pentru moartea lui Haret, n'au ţinut nici astăzi cursuri.

:: In noul program al Cinematografului din Sala Sidoli de astă-seară Mercuri mai sunt cuprinse:

Contesa Sarah. Splendida adaptare după celebrul roman al lui Georges Ohnet. Inscenare admirabilă datorită casei „Le Film d'Art", Paris. Interpretare datorită artiştilor dramatici ai Comediei Franceze. (In 2 părţi). — A scapat pantera. Comedie.—Calea destinului. Mare roman din viaţa reală. Din seria filmelor lungi teatrale, ediţie franceză, în două părţi de cinematograf. Scenariu bogat şi interpretare superioară. — Intălnirea. Comedie compusă şi jucată de Max Linder, popularul humorist parizian.

Noul program viitor se reprezintă Vineri 21 Decembre seara şi Sîmbătă 22 Decembre Matineu şi seara.

Duminicile şi sărbătorile vor fi date câte două matineuri: La 3 ore şi la 5¾.

:: Dela 1 Decembrie produsele Debitelor Badareu se vînd cu următoarele preţuri

	Litru	Kgr.
Unt pentru masă şi cafea		6.00
Smîntînă dulce centrifugată	2.80	
Unt proaspăt pentru gătit		3.20
Brînză proaspătă de vaci		1.—
Brînză de oi de putină		1.60
Brînză de munte		2,—
Brînză de munte de toamnă		2.60
Ouă proaspete	11 lei suta	
Lapte dulce proaspăt se găseşte în fie-care dimineaţă şi seara litrul		0.40
Caşcaval greçesc		2.80
Brînză de burduf		2.80
Caşcaval de Penteleu		3.00

Se găsesc zilnic paseri tăiate 2 lei kg.

De asemenea s'au pus în vînzare vinuri cu următoarele preţuri:

	Litrul
Vin alb vechiu	1.—
Vin negru vechiu	1.—
Vin alb negru si superior	1.20
Vin Cotnar şi Bordeaux	1.60
Vin Cotnar şi Bordeaux supcrior	2.—
Vin otonel tămăios	2.40

Toate calităţile de vinuri superioare se vînd cu litrul şi în sticle înfundate.

:: Din cauză că chestiunea Centrului Studenţesc este încă pendinte înaintea Senatului Universitar, alegerile reprezentanţilor facultăţilor în comitetul Centrului, se amînă pînă la o nouă dispoziţie a Senatului Universitar.

ULTIMA ORA

Prin firele Telegrafice şi Telefonice

Bucureşti 19 Decembrie

D. Take Ionescu la Paris

Paris.—Ziarul Le Temps, anunţă că domnul Poincaré va primi mîne dimineaţă Joi, înaintea recepţiunilor de la Eliseu, pe domnul Take Ionescu, care soseşte la Paris la orele 9 seara, şi va pleca mîine la orele 4 p. m.

*

Paris.—Se comunică în mod oficios, că ministrul romîn Take Ionescu va sosi mîne dimineaţă, şi va fi primit îndată de d. Poincaré, care după amiază va pleca.

*

Viena.—Ziarul Mitagszeitung, relevă că votul unanim al creditelor militare din camera romînă, este e manifestaţiune solemnă, ca în chestiunea intereselor vitale ale ţărei, toate partidele sunt de acelaşi simţimînt.

*

Viena.—Ziarul Neue Frere Presse, crede că guvernul bulgar ar fi fost deja informat despre cererile Romîniei, şi că ar fi vorba de un teren de 3000 de km. patraţi şi de protecţiunea drepturilor naţionale ale Aromînilor.

*

Londra.—Agenţia Reuter află că ambasadorii ale căror întruniri vor reincepe Joi, nu vor aborda de îndată chestiunea delimitărei Albaniei, de oare ce această chestiune, mai ales în ce priveşte Scutarii este acum obiectul negocierilor dintre cabinetele din Viena şi Roma. Numai după ce guvernul austro-ungar şi cel italian, vor fi regulat chestiunile de delimitari, această chestiune va fi supusă discuţiunii generale a ambasadorilor.

*

Belgrad.—Din ordinul ministrului de războiu, rezerviştii din ultima chemare, care fuseseră convocaţi pentru adunare şi control, au fost chemaţi spre a face serviciul în garnizoană. Ziarul Stampa, semnalează.

*

Sofia.—Sobrania—răspunzînd unei interpelări cu privire la măsurile ce trebuesc luate în contra holerei. Ministru Ludskanov a declarat că guvernul a luat, toate măsurile trebuitoare pe teritoriile bulgare, şi a chemat în acest scop din Rusia şi din Boemia 50 medici şi 20 de bakteriologi, care vor sosi în curînd, şi a căror prezenţă va desăvîrşi opera sanitară bulgară. Motivul pentru care guvernul s'a adresat cehilor şi ruşilor, care este înrudirea limbilor, şi care va permite înţelegerea uşoară, între bolnavi şi medici.

*

Londra.—Agenţia Reuter află din izvor bulgar, că contrar ştirilor de origină turcă, Bulgaria nu voeşte de loc şi în nici o împrejurare a încheia un acord special cu Turcia. Bulgaria se identifică pe deantregul aliaţii şi prin urmare un acord turco-bulgar nu ar putea fi încheiat de cît pe temeiul negocierelor duse în comun cu toţii.

Moartea lui Spiru Haret

Bucureşti. — M. S. Regina, a adresat d-nei Haret, scrisoarea următoare:

„Sermana mea copilă, împărtăşesc toată durerea şi desperarea d-tale. Sunt mereu cu gîndul la d-ta, căci ştii, cît îl iubeam şi îl veneram".

*

Academia, a ţinut aseară o şedinţă intimă, sub preşedinţia d-lui Iacob Negruţi. S'a hotărît ca toţi membrii Academiei, să participe la înmormîntarea lui Spiru Haret.

Capturarea unui prinţ

Urda. — Agenţia Westnik află că guvernul Mongoliei a primit ştirea, că trupele chineze au prins pe principele din districtul Ulandsai din Mongolia meridională, care le-a promis solemn fidelitate şi l'au transportat împreună cu funcţionarii lui la Kukukhotc.

Reforma electorală în Ungaria

Budapesta. — Camera deputaţilor: Dl. Lukacs a depus proectul reformei electorale care basîndu-se pe cens şi pe inteligenţă lărgeşte dreptul electoral pe o bază democratică fără a compromite caracterul naţional şi a face să fie temere de o distrugere violentă a ordinei societăţii. Din această cauză proectul de lege prevede limita de vărstă de 30 ani şi alte garanţii. Numărul alegătorilor faţă de 5, 9 actual, or ce cetăţean fără deosebire de naţionalitate poate obţine votul în aceleaşi condiţiuni ca cetăţanul de limba maternă ungară. Urcarea vărstei la 30 de ani este mai ales motivată pe trebuinţa de capacitate şi de judecată necesară pentru înţelegerea datoriilor civice.

Concedarea dreptului de vot barbaţilor de 24 ani până la 30 ani ar fi în mod particular critică. Dincolo de kiralihago nu numai în comitatele ungare dar şi în cele săşeşti. elementul românesc profită necesarmente de toată extensiunea dreptului de vot. Aceasta însă fireşte nu poate împedica lărgirea drepturilor, dar în interesul unei evoluţiuni pacifice este de dorit ca reforma să nu se facă în mod radical dintr'odată, ci treptat şi aşa că stratele vechi încercate ale populaţiunii să nu fie majorisate de către nouile elemente nesigure.

Rolul limitei de vrîstă este şi mai important din punctul de vedere social, căci alegătorii de clasa burgheză ar fi reduşi la o slabă minoritate dacă limita de vrîstă ar fi mai mică de 30 ani. In această privinţă naţionalităţile au acelaşi interes cu ungurii de oare ce şi clasele dirigente ale cetăţenilor neungari nu poate voi ca puterea politică să ajungă deantregul în mînele elementelor mai puţin inteligente ori inamice declarate ale ordinei în societatea de azi.

Funeraliile lui Spiru Haret

Bucureşti.—Azi la orele 2 p. m. au avut loc, ceremonia înmormîntărei rămăşiţelor pămînteşti ale regretatului Spiru Haret.

Este o afluenţă de lume, cum rar s'a văzut în Capitală.

Participă toţi fruntaşii liberali şi un mare număr de delegaţi din ţară, toate şcoalele din Capitală, în frunte cu drapelele.

Este un cortegiu extraordinar. Prohodul este oficiat de Mitropolitul Primat, înconjurat de un mare număr de preoţi.

Au rostit cuvîntări, glorificînd meritele regretatului, d-nii Ionel Brătianu, în numele partidului liberal, Disescu, în numele ministerului de instrucţiune, C. Adamescu, în numele corpului didactic. Mironescu, în numele şcoalei de arhitectură, I. G. Duca, în numele Băncilor Populare.

Conflictul romîno-bulgar

Paris.—Ziarul „Le Temps" publică o corespondenţă din Londra, în care corespondentul său, reproduce o convorbire cu un delegat bulgar, asupra conflictului romîno-bulgar.

„Ridicarea pretenţiunilor romîneşti, ar fi zis delegatul bulgar, — va da naştere la un conflict violent şi de acum înainte se va desvolta în Bulgaria o chestie macedoneană. Se poate ca aceasta să fie dorinţa Austriei, care urmăreşte să rupă prietenia de azi între Bulgaria şi Romînia.

Doctor M. Hortolomei
MEDIC DE SPITAL
Consult 4—6 p. m.
Str. Gh. Mîrzescu 4 (colţ cu str. de sus).

De vînzare

VIA MITOC, *com. Ciureşi satul Todireni jud. Iaşi întindere 30 hectare, arătură, fînaţe, livezi şi hucîag case, coşere, 2 fîntîni etc.*

UNA CASA *str. Albineţ 12 în stare bună.*

Ambele cu mici sarcini.

Adresa N. C. Cogălniceanu str. Broscăriei 98.

Salon de Mode
I. MARCOVICI
Casele d-lui avocat Cristofor, strada Cuza-Vodă 42

Dr. I. BRENER
Specialist în boale de femei
MAMOŞ
Str. Lăpuşneanu 25
— Cons. 1—6 —

„GOSPODINA"
Prima fabrică de maturi sistematice şi higienice din Iaşi a pus in vînzare la toate drogueriile şi magazinele de coloniale din ţară produsele sale.
Marfă excelentă. Preţuri eftene
Cu stimă
M. N. Leibovici & Co.

Grigore Dimitrescu
profesor universitar, fost magistrat
AVOCAT
ALEEA PRINCESA MARIA — IAŞI

Dr. Suzana GROSSI
Asistentă la clinica obstetricală
BOLI DE FEMEI—FACERI
— Iaşi.—Strada Anastasie Panu —

Cele mai fine varietăţi
de
PERE ŞI MERE DE IARNĂ
de vînzare la moşia Climeşti jud Roman.

Important
Aduc la cunoştinţa onor. public şi vechei mele clientele, că am deschis în acest oraş strada Cuza-Vodă (fostă Golia) No. 71.
Fabrica de rahat, halvale, dulceţuri etc.
fabricaţiune specială şi după toate regulele higienice.
Calităţi exelente.
Cu stimă, **H. Alexiades**

BYRRH Cel mai bun VIN TONIC ŞI APERITIV

PREMIAT La toate dispoziţiunile din lume şi la expoziţiunea generală romînă din 1906. (82 medalii)

BYRRH

Vînzare anuală 7 Milioane BUTELII

VIOLET FRERES (THUIR) FRANŢA
I. VIOLET Succesor
De vînzare la toate magazinele de consum din ţară

OPINIA

Organul partidului conservator-democra

Cel mai răspîndit ziar din Moldova

Primeste anunciuri, reclame

etc. pentru pagina III şi IV-a

Se primesc şi înscrişi la

MICA PUBLICITATE

a se adresa d-lui administrator al ziarului «Opinia» strada Prisăcăr[illegible] 17.

NEVRALGIILE
Hapurile Doctorului Mousette
ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la masă. In
Nevralgia cea mai grea de dimineţă, unul la dejun, şi unul
Afecţiunile [illegible] la cina, seara. Dacă bolnavul n'a simţit
Pulto remedii. ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la masă. In
dina cea d'antîiă se ia un şi şapari: unul dimineţă, unul la dejun, şi unul
la cina, seara. Dacă bolnavul n'a simţit o ușurare, va lua şapari a doua
zi: 2 dimineaţa, unul la dejun, şi unul la cina, seara. Nu trebue să la mai
mult de cât 4 pe zi.
Aceste hapuri Mousette se găsesc la toţi Droghiştii şi Farmaciştii.

Renumitele PLUGURI
intreg de oţel bătut
marca PORC MI TRET
DIN FABRICA
Gebrüder Eberhardt Ulm
a) cu 1, 2 şi mai multe brazde
b) speciale de vie
c) speciale de prăşit
Maşini de secerat de Mc. CORMIC precum şi alte maşini şi unelte agricole, permanent în depozit la
Fraţii Bachştez, Iaşi

HIGEYA
APA DE MASA NATURALA ALCALINA
M. MIHAILESCU & I. DAVIDESCU
Izvorul proprietatea M. MIHAILESCU
Dacă vreţi să aveţi un stomac sănătos
BEŢI NUMAI APA ALCALINĂ
„HIGEYA"
„HIGEYA" se recomandă de către somităţile noastre medicale ca CEA MAI BUNA APĂ MINERALĂ pentru combaterea boalelor de Rt. Gută, Rinichi şi Vesicăre —
De vânzare la principalele magazine de consum, droguerii şi farmacii din ţară.
Comenzile de en gros sunt a se adresa: Domnului I. DAVIDESCU Teoociu
Reprezentant pentru Oltenia şi Muntenia ISAKKOFFLER BUCUREŞTI
(Preţurile se înţeleg ori unde)

VINUL BRAVAIS Tonic, Nutritiv şi Intaritor
Kola, Coca, Guarana, Cacao
Spre a aprecia valoarea lor consultati Medicul dumneavostră
VINUL BRAVAIS
Nervosism, Anemie, Slăbiciune, Surmenaj fisic şi intelectual, Lipsa de sânge, Convalescenţa.

BRUSSELS TAPIS
Prix 14 fr.
R. GARIEL
2, quai de la Mégisserie PARIS
Envoi franco de Catalogue

Raymond CAZAL
GRILLAGES, etc.
Envoi franco du catalogue sur demande

Magasinul Conservatorului
IAŞI — Strada Lăpuşneanu 32 — IAŞI
NOTE de MUZICA
ASORTIMENT complect după Programa Conservatorului
Instrumente Muzicale şi Accesorii
Reprezentanţa şi Depositul renumitelor
Piane şi Planine
— ROSENKRANZ —
Neintrecute în soliditate şi ton frumos
Vînzare şi în rate mici fără acente —
— *Cataloage gratis* —
INCHIRIERE DE PIANE CU PREŢURI AVANTAGIOASE

Inginer I. CANA
Autorizat de Primăria Iaşi
Iaşi — 28 str. Cuza Vodă 28 — Iaşi
(zisă şi str. Golia 28)
— Apă — Canal — Closete *contra* inghetului — Băi hygienice — etc.
Instalaţie de Electricitate — Motoare — Telefon — Sonerii, etc.
Devize — Consultaţiuni gratuite.
Condiţiuni de plată foarte avantaoase.
Atelier special pentru reparaţiuni
— Proiecte — Supravegheri de Construcţii. *Vile — Hoteluri, etc.*
Se deplasează şi în provincie *cu preţ modest.*
Referenţele cele mai bune la *dispoziţie.*

Magazinul Comerţului în Rate
— Iaşi, Strada Lăpuşneanu 25 —
Pune la dispoziţia onor. public un mare
Deposit de Maşini de cusut
pentru industriaşi şi pentru familii, de calitate superioară.
Funcţionare perfectă garantată
Biciclete BRENABOR
întrebuinţate de arsenalele armatelor din Europa.
Biciclete Puch şi Dürkopp
Intrebuinţate de artiştii Circurilor Busch, Renz Henry.
MOBILE CĂRUCIOARE PENDULE şi CASETE
Gramophoane şi Plăci. — Instrumente
Toate se vînd în rate convenabile la
MAGAZINUL COMERŢULUI IN RATE
S. L. Grosmann & M. Marcovici

ALIENOR
PARFUM SUAVE ET PERSISTANT
Sté A. RALLET & Cie
Moscou

FONDOIR
Prix..... 6f.50
R. GARIEL
2, quai de la Mégisserie, PARIS
RATIERS A LAPINS

La administraţia ziarului se primesc anunciuri cu preţuri convenabile.

Iaşi. — Tipografia H. Goldner, str. Gh. Mîrzescu 17 — Instalaţie cu motoare electrice

6 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

6 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: Iași str Gh. Mîrzescu 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul X No. 1767—Vineri 21 Decembrie 1912

Graeca Fides

„O înșelătorule, mincinosule, nesătul de șiretlicuri, cine te poate întrece în dibăcie?!“ exclama Pallas Athene, zeița înțelepciunei, minunată și dînsa de sfruntatele minciuni și de perversa rea credință a lui Odiseu, eroul iubit și răsfățat al epopeelor homerice.

Au trecut veacuri peste veacuri de atuncea și apostrofa zeiței protectoare a Atenei către regele Itacei se poate svîrli și azi în fața scoborîtorilor Iloților și sclavilor de odinioară, cari din marea moștenire deschisă a elenizmului nu au luat decît defectele și relele.

Covărșiți de o glorie prea mare pentru slabele lor puteri, Grecii nici n'au încercat de cît odată să susțină în străvechia-i strălucire fala pretinșilor strămoși. O dată, amăgiți ei înșiși de șoaptele tainice ce se înălțau din mormintele profanate, din templele în ruină, din marmurile sfărâmate, au crezut că vor renaște: noi Elini, la o nouă viață de lumină și de frumusețe. O dată numai și lumea întreagă tremurînd de nădejdea unei redeșteptări sublime a geniului antic le-a dat mînă de ajutor.

Dar deziluzia a venit repede. Zadarnic călcau pigmeii pămîntul pe cari pășiseră uriașii, zadarnic se încercau epigonii să maimuțărească strămoșii.

Le lipsea, ca să urmeze pildele lor, nu numai geniul ci și pătrunderea. Le lipsea priceperea faptelor mari și nobile, spiritul subtil și intuițiunea artistică. Le lipsea cultul frumosului, care făcuse strălucirea Eladei, înamorată totdeodată de frumusețea plastică și de frumusețea morală.

Și nepricepînd ce era frumos și mare, au crezut că pot să schimonosească ce era meschin și uricios.

Subtilitatea s'a transformat în viclenie, mîndria în deșertăciune. A perit arta, a perit poezia, a perit oratoria preschimbată în logomahie. Și Elinul de odinioară n'a lăsat Grecului de astă-zi, decît o moștenire de păcate și de vicii, singura potrivită cu dînsul.

Cum ne-ar mira deci cele ce se 'ntîmplă în Macedonia?...

Grecii moderni n'au cunoscut Thermopile, după cum Elenii n'au cunoscut Domokos. Dar și unii și alții au știut bine arta de a lupta două mii contra unul. Cu zece mii de oameni Cleon a învins patru sute la Sfacteria, cu sute de mii de oameni Diadohul era să cucerească Ianina. Asemănări de acestea sunt multe în istoria contimporană a Greciei: După cum Atenienii au condamnat la moarte pe locuitorii Mitilenei și Spartanii au măcelărit pe Plateeni, tot astfel au condamnat la moarte armatele neînvinse ale Eladei pe Romînii macedoneni și ii măcelăresc cu curajul pe care il dă puterea.

De abia se potolise vaetul de jale și de durere, ce răsunase pînă în adîncul inimilor noastre și făcuse pe toți Romînii să tresalte de mînie și de indignare; de abia se răcise cenușa căsuțelor albe cățărate pe poalele munților și pe povîrnișurile dealurilor din Macedonia; de abia se mai uitase în promisiunile oficiale grecești și în vîrtejul grijilor zilnice amărăciunea și lacrimile văduvelor și orfanilor fraților de un sînge cu noi schingiuiți și măcelăriți de greci și o nouă crimă odioasă, îngrozitoare vine să ne trezască iarăși din optimizmul și indiferența noastră și să ne arăte că sub scutul autorităților grecești se urmează jaful, schingiuirea și omorul unui popor de un neam cu noi, care sufere și moare.

Se știe faptele. Un procuror regal: Petre Zografos, improvizat director al poliției din Grebena scornește o acuzare mincinoasă în contra fruntașului aromân Dumitru Cicma din Turia și tot el îl cheamă înaintea lui ca să se disculpe. Față de caracterul oficial al chemărei Aromînul nevinovat nu stă pe gînduri. Nu are de ce să ia calea codrului și să fugă îngrozit. Se duce la poliție să lămurească totul. Se duce cu încredere în dreptatea celor ce au venit în Macedonia să întroneze libertatea. Se duce fără nici o teamă. Intrat în casă, e trîntit la pămînt, legat, bătut și scuipat, pornit pe jos la Grebena, iar acolo torturat îngrozitor și stălcit în bătaie. După zece ore de chinuri este dus la locul de osîndă.

Acilea din ordinul lui Petre Zografos e legat de un pom, bătut din nou și din nou scuipat. Din ordinul lui Petre Zografos e impuns cu baionetele de către fiecare soldat de atîtea ori de cîte ori a fost decorat de Turci și de Romîni. Din ordinul lui Petre Zografos i se scot ochii. Din ordinul lui Petre Zografos (e bine să repetăm mereu numele acestui calău nemernic) este omorît nevinovatul fruntaș și nimeni n'are voe să-i ia trupul să-l îngroape creștinește!...

Ce mai putem adăoga oare?...

Stăm muți de durere și de îndignare. Acest omor nelegiuit nu mai e făptuit de antarți, ci de soldați; această crimă sălbatecă nu mai e opera bandelor, ci a autorităților grecești. E drept că e tot una...

Iar la intervențiile noastre diplomatice se va răspunde de oficialitatea grecească cu protestări de prietenie și cu tăgăduiri vehemente

O crimă și o minciună mai mult. Ce importanță poate să aibă la poporul ce pururi a fost socotit fără credință și al cărui erou a rămas vicleanul Odiseu, căruia zeița Atena îi spunea cu admirațiune: „O înșelătorule, mincinosule, nesătul de șiretlicuri, cine te poate întrece în dibăcie?“...

Ion Peretz

ECOURI

O doamnă din Bordeaux are curioasa facultate de a momifica plante și animale prin simpla impoziţiune a mîinilor sale, ba chiar prin simpla ei apropiere. Astfel bucăți de carne sustrase de la influența ei au putrezit, iar altele intrate în putrefacție au încetat procesul lor de descompunere, îndată ce s'au aflat sub această influență. Pînă acum nu se cunoșteau ca obstacole la putrezire de cît radiațiunea solară, compoziţiunea nedeterminată bine a unor anumite terenuri și acțiunea antisepticilor. La acestea s'ar adăogi acum și acțiunea sterilizătoare, care ar putea să emane din trupul omenesc.

S'a observat că sub această influență paraziții părăsesc organizmul mort și mor ei înșiși. E nesigur însă dacă moartea lor provine dintr'o influență directă asupra lor sau dintr'o influență indirectă asupra ambienței lor pe care ar face-o refractară. In tot cazul ar fi o exteriorizare a unei forțe necunoscute, capabilă de o acțiune organică puternică.

Pe zgărzile cîinilor nu se găsesc întotdeauna numai enunțarea numelui lor și adresa stăpînului. Adesea ele poartă inscripții mai amănunțite. In săpăturile de la Roma s'a găsit inscripția următoare pe o zgardă seculară: *Tene me quia fugio et revoca me in viam Latam ad Flavium dominum meum*, (ține-mă fiindcă fug și du-mă înapoi în calea Largă la Flavius, stăpînul meu).

Tot ca inscripții de acest fel merită să mai fie relevate: acea de pe zgarda cățelușului favorit al Marchizei de Rambouillet:

„Je ne puis offrir de largesse
À celui qui me trouvera:
Mais qu'il me porte à ma maitresse
Pour récompense, il la verra“;

Scris de Benserade și acea de pe zgarda cîinelui lui Victor Hugo:

„Je vondrais que chez moi quelqu'un me ramenât.
Mon état? Chien.—Mon maître? Hugo.—Mon nom: Sénat“.

Spiru Haret

Eri a fost dus la ultimu-i și vecinicu-i locaș acel care a fost Spiru Haret.

A fost dus de lume multă. Pe mormîntu-i s'au aruncat flori. Cuvîntări de laudă s'au adus în fața adormitului întru fericire. Și lăcrămă multe s'au vărsat pentru dînsul.

Și în fața augustei solemnități a morței, în fața tainei nepătrunse, care începe cînd se sfîrșește viața, au amuțit toate gurile, au înmărmurit toate patimile. Un alt judecător este chemat acuma să judece cugetul celui ce odihnește deapururi și nouă nu ne mai îngădue inima decît cuvintele de laudă.

Inteligență și cultură, voință și tenacitate, dragoste de țară, dragoste de cei mici atît rămîne să mai rostim, vorbind de acela pe care admiratorii lui în viață îl botezaseră „Omul școalei“.

Va trece vremea. Entuziasmele și patimele se vor stinge și ele împreună cu generațiunile cari au cunoscut pe Spiru Haret în implacabila-i vigoare și istoria nepărtinitoare va cerne atuncea binele de rău, va da răsplata meritată omului într'adevăr mare sau va privi cu un surîs de ironie bronznl, care va comemora pe omul proslăvit pe nedrept.

Dar noi să luăm parte la doliul națiunei. Să admirăm calitățile și să uităm slăbiciunile. Să lăudăm cum se cuvine amintirea celui ce a vroit să facă o operă mare și și-a consacrat ei viața. Și să deplîngem numai că nu a putut realiza aceea ce-și propusese.

Căci de sigur în mintea lui el văzuse limpede, frumos, minunat, idealul pe care vroia să-l ajungă și această viziune, care îl fermeca și îi robea gîndirile, îl împiedica să vază imperfecțiunile de detaliu și slăbiciunile omenești ale celor ce-l ajutau în opera lui, fără să fie pătrunși de același ideal și de aceiași convingere.

Căci la fapte mari trebuesc și suflete mari. Spiru Haret visase și alcătuise un plan măreț. Dar nu putea și nici nu i se putea cere să-l realizeze singur. Și lîngă omul hotărît și energic care urmărea să-și ajungă țelul folositor țărei s'au acolisit patimi meschine, uri și răzbunări urăcioase și au stropit cu noroiul micimei lor figura frumoasă a lui.

Și aproape să se năruiască depe piedestalu-i de muncă și de dragoste de țară din pricina piticilor înrăiți și nepricepuți, cari i se agățaseră de pulpane..

Malatesta

OAMENI ȘI LUCRURI

Numărătoarea

Nu fără oare-care solemnitate s'a executat, ieri, opera socială de reală importanță — numărătoarea, sau recensămîntul populației.

Cu școlile închise, cu administrațiile publice suspendate, cu agenți recenzori în număr mare, cu măsuri și precauțiuni pedante—și totuși poate încă nu suficiente—s'a procedat la întocmirea catagrafiei, al cărei rezultat se cuvine să-l așteptăm cu vie curiozitate și cu interes.

Și-vom oare cu preciziune, de astă dată, cîți suntem?

Nici un alt oraș al țării, poate, nu are statisticile atît de variabile, de nesigure, de dubioase ca Iașii.

Așa, bună oară, sub Vasile Lupu o pretinsă statistică arată, pentru Iași, 48000 locuitori, pe cînd o alta de sub Moruzi, în 1792 vorbește de... 14000.

O numărătoare din 1848 notează 18 mii 512 familii,—adică peste... 90000, pe cînd se crede în genere că în 1804—05 Iașul nu avea de cât 15000.

E adevărat că Alecu Russo în al său „Essai“ franțuzesc asupra Iașilor socoate populația de 60000, pe cînd în 1895 abia,—adecă cu aproape 50 ani în urmă—catagrafia dă 66 mii de suflete.

Acum 13 ani, în Decembrie 1899, s'a făcut un recensămînt mai serios, al cărui rezultat pentru Iași fu de 78.067 locuitori dintre cari:

Pînă la 7 ani: barbați 6.686, femei 6.648, de la 7 la 14 ani: barbați 5.605, femei 5.662; de la 14 ani la 21 ani: barbați 4373, femei 5694; de la 21 la 40 ani împliniți: barbați 12109, femei 12891, de la 41 la 70 împliniți; barbați 12109, femei 12891, de la 41 la 70 ani împliniți: barbați 8234, femei 8693; de la 70 ani în sus: barbați 794, iar femei 638.

După profesii: debitanți de băuturi spirtoase: barbați 311, femei 24, profesiuni libere ca medici, avocați, ingineri etc. Barbați 765, femei 121. alte profesiuni, industrii, comerciuri: barbați 6408, femei 1783; infirmi, barbați 212 femei 123.

Știutori de carte (scris-cetit) barbați 15968, femei 11090. analfabeți barbați 21873, femei 29136.

Cu deosebire această din urmă categorie, a neștiutorilor de carte e înspăimîntătoare, cînd e vorba de orașul cel mai... cultural.

Să sperăm că, după recensămîntul de acum, vom fi nu numai mai numeroși, dar și mai puțini fără știință de carte...

Rodion

Navigabilitatea Siretului

III

Siretul este cel mai mare dintre rîurile noastre care trec prin interiorul țării. El străbate toată Moldova de la Nord la Sud pe un parcurs cotit de 625 km. sau rectificat de vre-o 360 km. și udă la revărsările lui la noi în țară o suprafață de aproape 130,000 hec.

Basinul său este de 46,000 km. El trece prin regiuni bogate și populate și pe lîngă Capitale de județe, cu care s'ar putea lega ulterior prin canale.

El are apă suficientă; debitul său se poate evalua la cel puțin 100 m. c. pe secundă chiar la timpuri de secetă, și aproape 500 m. c. numai la ape mici obișnuite.

El duce anual aproape 10 milioane de m. c. apă.

Siretul ar putea deveni o arteră de viață și de prosperitate economică pentru Moldova, care în afară de o mică porțiune la Dunăre și o navigațiune de mică importanță de Prut, nu dispune de nici un mijloc mai ușor și mai eftin de transport.

Muntenia, din acest punct de vedere, se găsește în condițiuni mult mai favorabile; ea are Dunărea pe toată întinderea și linii ferate care aduc la dînsa mărfurile grele și cerealele, de unde pornesc în șlepuri la Brăila, Galați, Sulina sau o iau în sudul Dunării spre Belgrad, Budapesta, Viena, Petersburg.

Vagoanele se încarcă și descarcă des; cerealele se pot duce și în vagoane deschise fără inconveniente, pe cînd din Nordul Moldovei pînă la Brăila sau Galați și înapoi unui vagon îi trebue cel puțin o săptămînă și une ori nu ajunge o lună pînă ca să facă o cursă complectă, de oare ce în perioada marilor transporturi mai lipsesc locomotive, linii de garaj, stațiunea Galați se blochează iar portul este insuficient.

Estinderea gării și portului sunt dificile și costisitoare.

Cu toate că portul Galați ocupă primul loc ca import, totuși vara pleacă de aci pînă la 2000 vagoane goale, acoperite, pe lună, pentru stațiunile din Moldova, iar anual pînă la 14000.

Toate acestea fac ca lipsurile cele mai

Cronica — — pedagogică

Problema Orariului este la ordinea zilei. E mai mult decît la ordinea zilei, de oare ce în orașul nostru el se aplică, ori se experimentează în o parte din școlile primare. Părerile însă — pro și contra — urmează a fi împărțite.

In conferința institutorilor ținută acum cîteva zile în Capitală, distinsa noastră colaboratoare d-na Maria C. Butureanu a adus toate argumentele științifice și pedagogice cîte se pot invoca în spijinul orariului de jumătate de zi.

„Motivul cel mai puternic, care ar pleda pentru reducerea orelor de clas, și acestea ținute numai dimineața, ar fi *surmenajul copiilor* și în al 2-lea plan *osteneala învățătorului*.

Să cercetăm pe rînd aceste motive. Mai întăi surmenajul copiilor. Oare copiii din școlile noastre, cu metodele de de care ne servim noi acum — dînd pe cît putem mai mult cam de a gata copiilor cele de învățat — cu aceste metode poate fi vorba oare de un adevărat surmenaj, de adevărată încercare și oboseală?

S'ar părea că nu. Dăm copiilor destulă recreație și foarte puțină osteneală cu probleme pe care le rezolvesc împreună cu noi; cu lipsa regulelor de tot soiul ce se învățau odată pe de rost; cu numărul mic de poezii — și acestea învățate pe jumătate în clas tot cu noi: cu bucățile de istorie și religie de la care cerem în sfîrșit numai înțelesul.

Așa că aparența ne-ar vorbi tocmai pentru menținerea orarului de dimineața și cel de după amiazi. Și deci făcînd abstracție de beneficiul nostru de a ne bucura de jumătate de zi liberă — presupunînd că și cei istoviți cu orarul de dimineață numai, ar ceda — n'am mai fi să pledăm pentru schimbarea orarului.

Cu toate acestea să cercetăm mai de aproape ce înasemnează *surmenaj*, ce însemnează *oboseală intelectuală*, ce diferență e între acestea și care sunt efectele lor mai îndepărtate. Și apoi servindu-ne de experiența oamenilor de știință, să venim și noi, cei cari înțălegem suveranitatea principiilor științifice, să hotărîm ceea ce avem de făcut.

Surmenaj însemnează o supra exercitare a creerilor, o muncă încordată cerebrală dusă pînă la exces, sforțarea ce face creerul pentru a cuprinde și a cerceta cît mai multe lucruri; în sfîrșit e o boală cu grave consecinți pentru întreg organismul. Prin surmenaj se pierde din intensitatea atențiunei, făcînd pe individ incapabil de muncă.

Oboseala intelectuală e ceva trecător. In urma unei sforțări cerebrale, te simți obosit; te-ai odihnit — îți revii Consecințe grave nu prezintă, *Și copiii noștri sunt obosiți intelectualicește și nici de cum surmenați*“.

Invoacă de aseminea pe Beard asupra efectelor oboselei la adulți și la copii și intră în considerații de altă natură:

„...Afară de aceasta. în fața principiului incontestabil că un copil se desvoltă mai bine în aer liber nefiind censtrîns de nimic, trebue să înțelegem că un copil se va desvolta cu atît mai bine, cu cît va sta mai puțin în școală. Deci să vie numai o jumătate de zi la clas.

Cînd e mai nimerit insă, dimineața sau deamează, și pentru care motive?“

Pentru diverse rațiuni d-na Butureanu se unește cu pedagogii cari preferă dimineața,—citiud, în special, experiențele pedologului Schuyten din Bruxelles.

„...Pentru a se încredința de faptul că osteneala și excitația fizică e mai vădită după prînz de cît dimineața, *metoda grafologică* e foarte elocventă. Se pun copiii să scrie o pagină în diferite timpuri. Măsurîndu-se literile scrise dimineața, precum și cele scrise după prînz, se găsește că cele dintîiu sunt mai mici, de cît celelalte. Mărirea caracterelor arată o oboseală mai mult.

Măsurîndu-se atenția la copii, tot Schuyten găsește că după prînz ies cifrele cele mai puțin favorabile. Atenția la 2 ore e inferioară celei de la 8 și jumătate, care e superioară celei de la 11 ore.

O mulțime de alți profesori prin experiențele de tot felul ce le-au făcut arată că și starea sanitară a copiilor cari au clasă după prînz și a celor cari învață numai dimineața e foarte deosebită—cei dintîiu prezentînd mai multe simptome de boală ca ceilalți.

Deci toate pledează pentru înlăturarea învățămîntului de după prînz sau cel puțin pentru a-l face cu mult mai ușor. Și aceasta pe motivele răului fizic și psichologic, pe care școala noastră îl face generației tinere“.

Vin apoi o serie de argumente din alte domenii. Pentru eleve—chestiunea lucrului manual,—împuținarea drumurilor zadarnice și, în fine, considerația pentru interesul învățătorului însu-și de a se instrui în vremea liberă de după amiază.

Seria acestor din urmă argumente a fost dezvoltată și în cele două articole bublicate în „Opinia“ de *Hug* și de care cetitorii au luat cunoștință.

*

Cu toate aceste—repetăm—părerile sunt împărțite și suntem încă mulți cari încă n'avem convingerea că într'adevăr în 2 jum. pînă la 3 jum. oare se pot instrui copiii din primele și ultimele două clase primare.

De ce nu credem—ar fi prea mult de spus într'o singură cronică, în care ținem să subliniem mai mult argumentele în favoarea jumătății de zi.

In una din zilele aceste ne-am putut încredința că și distinsul secretar general al ministrului de instrucție, d. Gh. Lascar, privește cu scepticism propunerea.

— Dac'am avea mijloace să introducem cantine școlare peste tot; dac'am putea ocupa în chip instructiv și amuzant în acelaș timp după amiezele copiilor, orariul matinal consacrat esclusiv învățămîntului ar fi minunat.

Așa dar se ridică problema unei activități extra-școlare într'un înțeles cu totul altul de cît acel ce-l căpătase termenii, odinioară, sub regretatul om al școalei, Spiru Haret.

Pentru toate aceste rațiuni discuțiunea rămîne deschisă, cu toată valoarea netăgăduită și tăria argumentelor științifice invocate de eminenta noastră colaboratoare și rezumate mai sus.

As.

mari de vagoane şi pagubele ce le cauzează să fie mai accentuate în Moldova ca în Muntenia, şi nu e de mirare dacă plîngerile cele mai intense pornesc din această parte.

In asemenea condiţiuni este uşor de imaginat cît are de suferit agricultura şi comerţul Moldovei din cauza lipsei de căi navigabile.

Prin regularea Siretului Moldova ar căpăta o linie de navigaţiune care ar ţinea locul Dunării în Muntenia. Vagoanele cu lemne, cereale sau alte mărfuri grele ar veni pe drumul cel mai scurt la acea linie, s'ar descărca mai repede şi nu ar mai umbla goale ca azi sute de kilometri, sau încărcate cu mărfuri care nu pot suporta taxe prea mari de transport.

După statistica căilor ferate din 1910—1911 în staţiunile de pe lîngă Siret s'au încărcat pentru Brăila şi Galaţi 23,000 vagoane de cereale şi 1500 vagoane de lemnărie.

Este greu de prevăzut cîte din aceste vagoane ar fi mers la Siret, dacă dînsul ar fi fost navigabil, de oare ce la viiturile prea mari şi iarna navigaţia ar fi închisă; dar putem privi aceste cifre ca admisibile pentru mişcarea pe Siret, întru cît şi în afară de staţiunile de pe lîngă dînsul vor veni mărfuri, care ar compensa transportul direct pe calea ferată.

Singura dificultate pentru a face navigabil Siretul este numai panta lui cea mare.

După cum am spus, pe primii 100 km. de la gură în sus, navigaţiunea pe Siret s'a făcut acum 100 ani, şi a fortiori se poate face acum, cînd se construesc vapoare mai puternice ca un caiaj mic. Se fac azi remorchere cu roţi sau elice care se ridică în sus cînd apa e mică, iar de curînd s'au făcut vase cu elice aeriane ca la aeroplane.

Azi s'au găsit mijloace mai multe, mai eftine şi mai repezi pentru a întreţine sau a creia adîncimi mai mari, sau a mai ridica obstacolele care se opun navigaţiunii.

De altfel nu trebue să pretindem prea mult pentru Siret, cînd pe Dunărea chiar sunt ani cînd la apele mici nu se pot încărca şlepurile mai mult de 1,80 m. pentru a putea trece prin toate punctele dificile.

Cu modul acesta azi ar fi posibil să se meargă pe Siret mai sus ca acum 50 ani, poate pînă la Mărăşeşti sau Adjud, iar de acolo în sus ar trebui să se facă stăvilare cu ecluze, sau mai bine un canal lateral paralel cu Siretul şi alimentat din apele acestuia.

Mai sus din gura Putnei fundul Siretului se ridică repede ceea ce face ca apele lui să se scurgă iute şi prin urmare adîncimea să fie mică.

După nivelmentul căilor ferate la podul de la Cosmeşti, fundul este cu 50 metri aproape mai sus ca la gură; la Paşcani cu aproape 200 metri, iar la Bucecea cu vre-o 240 m. Prutul la Ungheni este cu mai mult de 100 metri mai jos ca Siretul la Paşcani, ceea ce explică faptul că pe Prut se poate naviga mai uşor.

In vedere acestei conferinţe aranjasem să se facă în luna trecută o recunoaştere mai detaliată pe Siret, însă ploile şi viitura mare a lui au zădărnicit acest lucru şi de aceia nu pot da mai multe detalii precise.

(Va urma)

I. Ionescu

Inginer-şef la Serviciul hidraulic
Prof. la şc. de Poduri şi Şosele

Aviaţiune

In urma invenţiunei maşinelor de sburat, toate ţările au introdus, în serviciile armatelor, aceste aparate, de la care, în timp de război, se vor trage foloase reale. Căci astăzi, faţă cu perfecţionările aduse armamentului şi diferitelor mijloace de distrugere, precum şi faţă de nevoile strategice şi tactice actuale, este imposibil ca o armată, ori de cât de bine ar fi ea instruită şi posedând cea mai bună cavalerie să se mai poată mixa cu folos, fără a avea absolută nevoe de serviciile aeroplanelor.

Cu adoptarea lor în armată, cavaleria a ramas ca un miop, care oricât de tare ar fi nu se poate folosi de această putere ee cât servindu-se de o pereche de ochelari spre a-i da vederea normală. Aceşti ochelari pentru cavalerie nu pot fi de cât o flotilă de aeroplane, care s'o îndrepte acolo unde să-şi poată face datoria cu folos. Toate ţările au recunoscut această necesitate şi au început a face sacrificii, pe toate căile, pentru a înzestra armatele lor cu cât se poate mai multe aeroplane. Credem că faţă de actualele evenimente ce se petrec la graniţele noastre, trebue să ne gândim şi noi românii spre a da frumoasei şi bunei noastre armate un număr destul de mare de maşini de zburat. Cum sunt două tipuri de aeroplane cu calităţi deosebite, armata noastră are nevoe de o flotilă compusă din 12 aparate monoplane alipite pe lângă deviziile noastre de cavalerie independentă, care să facă cu cea mai mare repeziciune recunoaşterile îndepărtate şi peste frontiere asemenea de câte o secţie de 2 sau 3 aparate biplane alipite pe lângă staturile majorare ale corpurile de armată şi diviziilor de infanterie, care să facă recunoaşterile apropiate absolut necesare conducerei operaţiunilor pe câmpul de batae.

Faţă de aceste nevoi urgente nu rămâne de cât ca statul şi fie-care locuitor al ţărei care simte româneşte şi care nu doreşte ca ţara lui să fie la cherimul lacomilor noştri vecini, să dea obolul pentru a complecta şi această lipsă a armatei. Cum situaţia externă este cam critică, această lipsă trebue complectată cât se poate mai curând, căci mai pe urmă cine ştie dacă nu va fi prea târziu.

Statul ori câte sacrificii ar face, nu poate singur satisface urgent cheltuelile uecesare în acest scop şi rămâne deci ca consiliile judeţene, comunale şi populaţia ţărei să acopere sumele trebuincioase pentru cumpararea aeroplanelor.

Pentru aceasta nu se cere de cât puţină bună-voinţă din partea autorităţilor comunale şi judeţene, precum şi un mic sacrificiu din partea persoanelor mar cante din oraşe şi judeţe pentru a aduna prin diferite mijloace, precum:

Liste de subscripţii, serbări de tot felul, aplicarea sistemului tichetelor prin magazii şi localuri de consumaţii etc. sumele necesare pentru a se cumpara de fie care oraş mare şi judeţ câte un aparat de zburat.

Cu mijlocul acesta am avea într'un timp foarte scurt aceste maşini de zburat de care ne vom putea servi contra acelora ce ar căuta să nu ne respecte drepturile noastre.

M. C.

Litere-Ştiinţe-Arte

Limbagiu Demn.— Dl. Delavrancea, într'o scrisoare adresată direcţiunii Teatrului naţional din Capitală, arată că şi retrage piesele din repertoriu. Nu însă asupra acestui fapt vom stărui aice, şi ţinem să arătăm că, spre deosebire de d. Duiliu Zamfirescu, d. Delavrancea recunoaşte dreptul criticei. D-sa se vede întru cît-va nedreptăţit de tinerii cari deţin rubricile critice teatrale, — dar se resignează, recunoscînd că nu se cuvine a se tăgădui presei dreptul deplin de a-şi spune părerea, despre ori-cine şi'n ori-ce mod.

Limbagiul demn şi frumos al maestrului Delavrancea, într'un moment greu al carierei sale literare, merită a fi dat ca exemplu—altora mai nervoşi şi mai imprudenţi.

*

A apărut „Sănătatea şi Viaţa fericită" cu data de 15 Decembrie. Ca în totdeauna revistă ori un excelent şi bogat sumar.

*

No. 111 din biblioteca „Lumen" publică „Inegalitatea" de Jean Jacques Rousseau traducere de A. Luca. Preţul 15 bani.

*

STRUNA ZILEI

RĂSPUNS LA „PRECOCITATE"

Unde se vorbea de
închiderea unor eleve din
Toulon, compromise....

Fost-au prinse ca din oală
Lucrul însă nu-i schimbat
La 'nchisoare fac tot... şcoală
Stînd la fel.. în internat.

X.

Un frumos exemplu

Citiam în ziarul de „Mişcarea" de ieri seara un articol intilulat: „Un eveniment artistic la Iaşi" în care se aducea atîtea laudă şi societăţei de gimnastică în general, dar mai cu seamă secţiei muzicale în cap cu conducătorul ei maestrul Enrico Mezzeti, în cît am făcut o vizită la societate spre a mă convinge, dacă în adevăr lucrurile stau astfel.

La intrare am fost primit cu multă amabilitate de către d. Th. Jellea, cu care m'am întreţinut cîteva momente şi care a avut gentileţa să-mi arăte toate îmbunătăţirile ce s'au făcut la societate anul acesta.

In adevăr am fost uimit, cînd am intrat în sala de Dans şi Concert, în care s'a pus fără economie tot ce gustul artistic atinge sublimul. Salonul pare o bombonieră, totul lucrat în ghips şi oloi, pe pereţii căruia mîna maestrului Verzuli cu un aşternut de culori pe cît de dulci, pe aît de frumos combinate, a făcut, ea de unde mai înainte era o sală spaţioasă, dar cu totul comună, astăzi să fie unul din cele mai frumoase saloane ale Iaşului.

Secţia muzicală era tocmai în repetiţie în unul din saloanele de alături de unde veneau armonii ce dezmeardă sufletul, ce înalţă pe om într'o regiune mult mai sus de cît aceia în care trăim zilnic,

Ar fi crezut cineva că aceste armonii veneau de aevea, nu de la un cor a cărui viaţă e deabia la început, dar care se găseşte sub conducerea maestră a profesorului Enrico Mezzeti.

Succesul e de prevăzut mai mult ca strălucit.

Şi în seara de 20 Decembrie c, fericiţii ce vor compune auditorul, suntem sigur că nu vor regreta, decît că astfel de ocaziuni sunt prea rari pentru amatorji de muzică.

Iată un exemplu frumos:

Un nnmăr de diletanţi au înţeles că de două ori pe săptămînă să găsiască mult mai nimerit şi mai înălţător să facă muzică, găsind în această indeletnicire o ocupaţiune instructivă şi distractivă în acelaşi timp, şi ceia ce este mai îmbucurător e faptul că după informaţiunile noastre, după concertul de la 20 Decembrie, un număr însemnat de doamne şi domnişoare din societatea bună a Iaşului, vor participa la mărirea corului societăţii de gimnastică, transformîndu-l într'un cor mixt, care, cu siguranţă că va trece peste numărul de 60 persoane şi după cum suntem informaţi, în Februar viitor, vom avea prilejul să asistăm la o serată în care producţiunea corului să fie şi mai variată, întrucît vor fi voci de soprano şi altiste Din parte-ne felicităm călduros atît pe iniţiatorii cît şi pe conducătorii secţiei muzicale de la Societatea de gimnastică sport şi muzică.

Felicităm în special însă, pe prietenul nostru Enrico Mezzetti, directorul Conservatorului, care de şi ocupat peste măsură totuşi jertfeşte acestei cauze, o bună parte din puţinul timp disponibil ce-i este rezervat pentru repaos.

X.

Scrisori din Bucovina

De la corespondentul nostru special

DESCHIDEREA DIETEI

O sesiune destinată exclusiv chestiei regulării financiare a băncilor cooperative.—Punctul de vedere a partidului naţional romîn faţă de acest proect.

Cernăuţi, 17 Decembrie.—Viaţa parlamentară din Bucovina e în plină activitate. Zilele acestea s'a deschis din nou Dieta, ce urmează să reguleze o chestiune care frămîntă toate păturile sociale.

Prima şedinţă a fost consacrată formalităţilor de constituire a birourilor, cu care ocazie Guvernatorul ţării, contele de Meran, a rostit un discurs fulminant, prin care a arătat importanţa rezolvării de urgenţă a acestei chestiuni arzătoare. Cu toate că discursul Guvernatorului a produs o impresie duioasă asupra tuturor deputaţilor, totuşi soarta proiectului din chestie e problematic. Atît în tabăra romînă cît şi în cea ruteană s'au ivit complicaţiuni noi din a căror cauză şansele de reuşită ale proectului de asanare sunt compromise.

Cercurile guvernamentale însă presează şi îşi dau mare silinţă ca afacerea să fie acum cu totul finalizată, cu risicul de a se prelungi actuala sesiune la 15—20 zile.

Deocamdată Dieta lucrează în secţiuni. Şedinţa viitoare va avea loc probabil Sîmbătă, iar discuţia generală a proectului va începe de abia Marţi sau Mercurea viitoare.

Pentru clasificarea situaţiei, reproducem următorul articol din organul oficial al partidului naţional romîn, „Viaţa nouă":

Sanarea, această odioasă chestiune, care agită de un an şi mai bine în măsură neobicinuită opinia publică de la noi, iată-o din nou pusă în centrul discuţiunii. Partidul naţional isbutise în sesiunea din Octomvrie să scoată din programul şedinţelor de atunci proectul de sanare, ticluit în grabă şi adus înaintea camerei la stăruinţa guvernului provincial. Se admise însă din partea partidului ca acţiunea de sanare să fie reservată sesiunii dietale ce rămînea să se convoace pe luna lui Decembrie.

*

Motivele ce l'au îndemnat să se întrepună cu toate forţele sale pentru această amînare, care a fost cu atît mai anevoios de exoperat pentru că a întîmpinat cea mai crîncenă opoziţie nu numai la celelalte grupuri puternice din dietă ci şi la guvern, nu au fost dictate de consideraţiuni particulare de partid. Convingerea că proectul presentat nu îndeplineşte condiţiunile ce ar garanta o sanare corespunzătoare, e singurul moment care a determinat această atitudine a noastră. Partidul nostru mai ceruse, ca prin o cercetare minuţioasă să se stabilească mai întâiu mărimea deficitelor în gestiunea celor trei centrale, apoi, ca împreună cu reparaţiunea materială să se îndrumeze şi cea morală, constatîndu-se fără părtinire şi cu cea mai severă rigurozitate cauzele cari au procurat ţări dezastrul economic sub al cărui greutate geme.

Acum, după două luni, dieta s'a întrunit iar ca să delibereze asupra asanării şi să-i dea o soluţie definitivă. Aspectul nou, în care se înfăţişează această chestiune, dă cea mai strălucită dovadă că prevederile şi cererile partidului nostru au fost bine întemeiate. Căci evaluările făcute de comisiunea instituită de guvern au scos la iveală, că deficitul fixat dăunăzi cu 4,200,000 coroane e în realitate 5,300,000 coroane, fapt ce dovedeşte cu cîtă uşurinţă s'a alcătuit primul proiect pentru asanare. Iar ce priveşte motivele morale cari au pricinuit aceste deficite enorme, au început să se strecure în publicitate amănunte îngrozitoare, cari ni povestesc de afaceri murdare, de pro viziuni necinstite, de malversaţiuni criminale, în scurt de o gestiune lipsită de cel mai elementar simţ de cinste. Toate aceste constatări au produs în cercurile deputaţilor cea mai adîncă consternare. Guvernul în frunte cu preşedintele ţării, contele Meran, a cărui corectitudine şi integritate este mai presus de ori-ce îndoială, a părăsit pentru totdeauna planul de a mai veni înaintea dietei din partea sa cu un proiect de asanare. Comitetul ţării s'a lepădat şi el în grabă de fătul său urgisit şi camera, abia adunată, era aproape să se risipească, dacă pacinicul deputat Simionovici, împreună cu alţi cinci tovarăşi găsiţi în pripă, nu s'ar fi îndurat să ia de suflet proiectul din chestiune.

Casa întreagă a deputaţilor a întîmpinat acest nou proiect cu nespusă nedumerire. Rutenii, până nu demult cei mai înflăcăraţi apostoli ai asănării, care se făcea de dragul şi în interesul lor, au înaintat dietei prin „Selanska Kassa" un memorand în care resping proiectul nou, reclamînd păstrarea necondiţionată a autonomiei centralei lor şi declarîndu-se gata a se asana ei înşişi de la sine, dacă numai li se va acorda din partea statului un împrumut de 1 şi jum. mil. pe 10 ani şi fără să plătească interese. Democraţii de altă parte îşi iau ifos că vor combate şi obstrua proiectul prezentat dacă nu se vor cuprinde în asanarea luată în vedere şi însoţirea din Cernăuţ şi cea din Humor, la care bineînţeles unii dintre căpiteniile democrate sunt angajaţi cu o respundere materială de n'o pot suporta de mare ce este. Fireşte că nu ia nime în serios aceste ameninţări.

Partidul naţionalist nu se poate nici de astădată hotărî să coopereze la o acţiune care samănă că tinde să saneze în primul rînd afacerile scîrboase ale băncii cecheşti şi să descurce de obligamente pe unele persoane conducătoare ale celor de sub steagul mînilor curate, obligamente ce se urcă la milioane. El a fost şi este şi astăzi pentru sanare dar ea trebue să răspundă înainte de toate următoarelor condiţiuni:

1. să cuprindă în sine nu numai centralele ci şi însoţirile ataşate lor, ca aceste institute moarte să poată ajunge ear în stadiul de-a fi active;

2. să garanteze refundarea completă a celor 15 milioane investite, ferind astfel ţara de o catastrofă economică absolută;

3. să reteze cu neîndurare din pretenţiile băncii cecheşti toate creanţele dovedite ca neîntemeiate;

4. şi să alimenteze însoţirile Raiffeisen cu credite îndestulătoare şi nici într'un caz atît de scumpe, ca prin ele să ruineze economiceşte poporul nostru pentru generaţiuni întregi.

Cît timp partidul nostru nu va avea siguranţa că sanarea ce se pune la cale va împlini aceste postulate naţionale, nu numai că nu va vota pentru proiectul ce se pregăteşte, dar va şti şi să-l suprime.

Gama

5 LEI 100 Cărţi postale ilustrate de Crăciun şi Anul Nou. Gelatinate cu lustru. Librăria A. Halpern Iaşi, Golia 51.

INFORMAŢII

Comitetul Societăţei „Pîinea săracilor" face un călduros apel către publicul ieşan, rugîndu-l să bine-voiască a lua parte la reprezentaţia, care va avea loc, la Teatrul Naţional, în seara de 22 Decembrie a. c. în folosul numitei societăţi.

Programa este: O Premieră—Alegoria Patriotică de Iosif şi Anghel: Carmen Seculare şi comedia: Fericirea Casnică.

Preţurile vor fi cele obişnuite, biletele de intrare se pot găsi la Agenţia Teatrală—şi în sara reprezentaţiei la Casă.

Scopul acestei reprezentaţiei fiind pentru bine-facere. Biletele de favoare vor fi suspendate.

D. Ministru Dissescu va ţine la Rîmnicul Vîlcea o conferinţă asupra domniei lui Vodă Ştirbey în vederea mărirei fondului destinat monumentul ce se va ridica în acelaş oraş în amintirea marelui domnitor.

Conferinţa a cărei dată nu e încă fixată, se va ţinea pe la sfîrşitul lunei Ianuarie.

Producţia conservatorului.— Duminică 23 Decembrie la ora 2 jumătate p. m. are loc la conservatorul de muzică producţia elevilor şi a elevelor.

Este în tradiţiunea acestei şcoale a întreţine regulat cercul iubitorilor de artă în oraşul nostru, cu progresele instituţiei. Prezenţa în fruntea acestei şcoale, a harnicului şi priceputului artist care este Enrico Mezetti, ne dă dreptul să sperăm că ceea ce a putut organiza în scurtul timp de cînd este în fruntea conservatorului, va fi bine apreciat de acei care urmăresc progresul lui.

Aşteptăm cu plăcere să vedem pe d. Mezetti, reînviindu-ne timpurile aşa de plăcut păstrate în amintirea fiecăruia, cînd concertele simfonice ce a organizat în oraşul nostru, au avut un aşa de viu şi meritat succes.

Iată programul producţiei de Duminică:

PROGRAM

1) Beethoven. Trio No. VIII. Piano, Violină, Violoncel, ex. de eleva E. Oiaga (piano clasa d-rei Sion), elevii C. Cătulescu (violină), M. Bursuc (violoncel). 2) L. Hugues. I. Folletti Scherzo fantastice pentru flaut ex. de elevul Popescu Hristache acomp. de elevul Sibianu. 3) I. Klengel. Concertino pentru violoncel. Andante ex. de elevul M. Bursuc acomp. de eleva E. Oiaga. 4) T. Nachèz. Romanţă pentru violină ex. de elevul I. Pasmantirer acomp. de eleva P. Abramovici. 5) Ciro Pinsuti. Il libro Santo pentru canto eleva M. Ionescu şi violina elevul C. Cătulescu. 6) I. I. Sibianu. Poloneza de concert în Re pentru Piano ex. de eleva P. Abramovici (clasa d-lui I. Sibianu). 7) Mozart. Trio No. VI. Piano, Violină, Violoncel, a. Adagio. b. Allegro assai, ex. de eleva Aconţ Sofia (piano cl. d-nei Sion), elevii Pasmantirer I. (violină) şi Bursuc M. (violoncel).

8) **Pentru sceptru**

de Fr. Coppée. Trad. de D. Nanu

Actul al IV-lea

M. Brancomir — — —	I. Pizoni
Const., fiul său — — —	Chibzui
Pastorul — — — —	M. Popovici
Străjerul — — — —	A. Ghiţescu

Cura
cu Untură de Peşte
nu se face cu folos decît cu
„Emulsia-Racovitza"
300 de atestaţiuni medicale, cît şi
150,000 flacoane vîndute pînă acum
dovedesc puterea ei curativă neîntrecută!..
Adoptată de toate spitalele din ţară pentru tratamentul
Rachitismului, Scrofulelor, Oaselor moi, Anemia şi Poale albe a Femeilor, Ineftigă sau Tuberculoză, în Bronchite şi Tuse învechite pentru a Ajuta Hrănirea Anevoioasă a Copiilor slabi şi Surmenaţi şi pentru Curăţirea Sîngelui Stricat
Modul de întrebuinţare se află la fie-care flacon.
De vînzare în toate farmaciile şi drogueriile din România. Preţul flaconului: 3 Lei 70 b.
Feriţi-vă de contrafaceri şi substituţiuni!

Ultime Informaţii

—

:: In urma intervenţiei unui mare număr de comercianţi, prefectul de poliţie, a încuviinţat ca prăvăliile să fie deschise cele 2 Duminici ce procedează serbătorile de Crăciun şi de Anul Nou

:: Azi, au trecut cu succes, doctoratul al şaselea, următorii dectoranzi ai facultăţei noastre de medicină : Eugenia Vasiliu, Puiu Constantin, Şmilovici B şi I. Emandi.

:: Pompierii au localizat eri, incendiile declarate în str. Lăţescu No 6 şi Hotel România.

:: Membrii Comisiei Interimare se'ntrunesc azi, la oarele 4, în şedinţă publică.

:: Ziarul „Neue Freie Presse" înregistrează ştirea, că cunoscuta cassă de postavuri Laufer din Brunn, a cerut un moratoriu, şi aceasta din cauza crizei financiare din Romînia.

:: Curtea de Apel s. I infirmînd hotărîrea Trib. de Dorohoi, prin care a declarat în stare de faliment pe comerciantul Meer L. Chon din Dorohoi, a admis apelul acestuia şi constatînd că nu-i în încetare de plăţi i-a rîdicat starea de faliment.

:: Relativ la călătoria funcţionarilor publici pe c. f. r., cu jumătate de preţ, ministerul finanţelor, în urma intervenţiei celui de lucrări publice, a autorizat administraţiile financiare, să încaseze de la funcţionarii tuturor autorităţilor, suma de trei lei, taxa carnetului de identitate. Taxele se pot încasa individual sau colectiv.

După plata taxelor, ministerul lucrărilor publice, va trimite şefilor de servicii cărţile de identitate, care după ce vor fi complectate şi înzestrate cu fotografiile respective, se vor trimite din nou ministerului pentru stampilare.

:: In astă seară, are loc serata anunţată la Societatea romînă de sport şi gimnastică, dată cu prilejul inaugurărei noilor Saloane.

Va fi şi o parte din concert, la care un număr de artişti distinşi au oferit concursul lor.

Tot Iaşul de elită, şi-a dat întîlnire la această serată.

:: D. C. Dragomirescu şef de serviciu clasa I-a, a fost înaintat şef de serviciu principal pe lîngă administraţia Financiară din localitate.

:: **Intrebuinţarea denumirei de „Cognac"** In urma intervenţiunei Guvernului francez şi în baza corvenţiunei din 11 Martie 1895, ce are România cu Franţa, Ministerul Indnstriei şi Comerţului a pus în vederea fabricelor de spirtuoase din ţară, de a nu întrebuinţa cuvîntul „congnac" sub firma lui franceză, pentru a denumi produsele lor, ci o altă denumire care să nu dea loc la nici o confusiune.

Chestiunea denumirilor de cognac şi champagne a fost foarte mult discutată în străinătate, mai ales în franţa şi Germania, unde s'a abuzat de aceste denumiri ce reprezintă numai produsele din Cognac şi Champagne, întreeuinţîndu-se a se denumi produ-se cu totul străine şi inferioare.

Pentru a se pune capăt fraudei, în Franţa s'a reglementat, prin decrete, cari sunt provinciile care, prin natnra solului, a climei, a modului de cultură pot da produsele, ce pot fi denumite Campagne şi Cognac.

Astiel, denumirea regională de Champagne este exclusiv razervată vinurilor recoltate în anumite circumscripţiuni specificate în decretul din 17 Decembrie 1908, din departamentele Marne şi Aisne.

Denumirea regională de cognac este exclusiv rezervată produselor ce rézultă din distilarea şi recoltarea vinurilor din mai multe circumscripţiuui, anume specificate prin decretul din 1 Maiu 1909, din departamentele : Charente inferieure, Dordogne, Deux Sèvres.

In acelaş mod s'au reglementat şi produsele denumite: Armagnac, Banyuls, Clairette de Die, cari sunt alcooluri provenite din distilarea şi recoltarea vinurilor din anumite provincii.

In Germania cuvintele de Champagne şi Cognac au fost foarte mult întrebuinţate pentru e denumi produse ale solului german, a căror calitate nu putea fi aceeaş cu ceea a produse'or franceze, întru cît nici solul, nici climatul şi nici modul de a recolta vinurile nu sunt aceleaşi.

In urma protestului industriaşilor francezi, guvernul german a căutat a le da satisfacţie priu legea asupra comerţului vinurilor , din 7 Aprilie 1909, prin care se arată că: numele geografice nu vor putea fi utilizate decît pentru a indica provenienţa produsului, iar produsele provenite din distilarea vinului, singure, vor putea purta numele de Kognak (cu doi k), indicînd şi localitatea unde an fost preparate. Cu modul acesta, produsele franceze sunt Cognac şi Campagne, produsele germane sunt: Kognak, Secht sau Schaumwein.

La expoziţiunile din St. Louis şi Liège, produsele altele decît cele franceze, sub denumirea de cognac. nu au fost luate în cercetare de către jurii.

Deşi, la noi în ţară denumirea de coniac a devenit un cuvînt foarte obişnuit, faptul că fabricele întrebuiuţează cuvîntul „Cognac" (ortografia franceză) intitulîndu-se fabrici de „Cognac" iar produsele şi reclamele lor poartă etichete cu simple denumiri de „Cognac", constituie un abuz şi o concurenţa neleală, numele de „Cognac" fiind un nume geografic ce indică un produs dintr'o anumită regiune şi, întrucît există o convenţiune care tocmai caută ca să se oprească punerea în consumaţiune de produse sub denumiri ce nu arată originea lor adevărară. Ministerul de comerţ a găsit să la măsura indicată mai sus.

:: D. Teodor Berescu, maistru de gimnastică, a fost numit inspector în învăţămîntul gimnasticei.

—

Recensămîntul populaţiei

Pentru posibilitatea centralizărei imediate a cifrelor pentru recensămîntul general al populaţiei, toţi d-nii agenţi recensori sunt rugaţi a depune de urgenţă tot materialul statistic al secţiei, la d-l agent controlor al circumscr. şi respective.

Dr. ILIE I. PISOVSCHI
Delegatul Ministerului

—

:: In noul program al Cinematografului din Sala Sidoli de astă-seară J o i mai sunt cuprinse :

Contesa Sarah. Splendida adaptare după celebrul roman al lui Georges Ohnet. Inscenare admirabilă datorită casei „Le Film d'Art", Paris. Interpretare datorită artiştilor dramatici ai Comediei Franceze. (In 2 părţi). — A scapat pantera. Comedie.—Calea destinului. Mare roman din viaţa reală. Din seria filmelor lungi teatrale, ediţie franceză, în două părţi de cinematograf. Scenariu bogat şi interpretare superioară. — Intîlnirea. Comedie compusă şi jucată de Max Linder, popularul humorist parizian.

Noul program viitor se reprezintă Vineri 21 Decembre seara şi Sîmbătă 22 Decembre Matineu şi seara.

Duminicile şi sărbătorile vor fi date câte două matineuri: La 3 ore şi la 5¾.

*

D. Leon M. Popescu, editorul marelui film de artă „Războiul pentru independenţa României" (1877—78), executat de armata romînă cu concursul artiştilor Teatrului Naţional din Bucureşti, aduce la cunoştinţa ieşanilor, că grandioasa reconstituire va fi reprezentată pe pînza cinematografului din sala Circului Sidoli, cu începere de Marţi 8 Ianuarie 1913, In fie-care zi vor avea loc Matineuri şi reprezentaţii serale.

:: In sala teatrului naţional, arhiplină, a avut loc aseară reprezentaţia dată de elevii liceului particular de sub direcţiunea d-lui Patriciu.

ULTIMA ORA

Prin firele Telegrafice şi Telefonice

—

Bucureşti 20 Decembrie

Contrapropunerile delegaţilor turci

D. Take Ionescu la Londra

Noile lupte intre turci şi greci

Londra.—Agenţia Reuter află că sînt false svonurile după care d. Mişu, ministru României la Londra ar fi făcut d-lui Danew propuneri de rectificare a graniţei romano-bulgare, e de asemenea falşă ştirea că România s'ar gîndi să mobilizeze.

*

Londra. — Cu privire la sosirea în Anglia a d-lui Take Ionescu se zice că ministrul de interne romîn vine în Anglia cum obicinueşte cu privire la Crăciun — avînd în Anglia multe legături, — e evident că va avea întrevederi cu barbaţii politici de aci,—în timpul şederei sale la Londra, dar despre o misiune specială nu se ştie nimic.

*

Paris.—Dl. Poincaré a primit vizita d-lui Take Ionescu la domiciliul său privat. Dl. şi d-na Tache Ionescu au plecat din Paris la orele 4 după amiază, mergînd la Londra. Ministrul României şi d-na Lahovary iau însoţit la gară.

*

Londra.—Dl. Take Ionescu a sosit la ora 11 seara venind din Paris.

*

Budapesta. — Oficialul publică o ordonanţă ministerială, prin care drept bază a legăturilor comerciale cu Bulgaria până la 31 Decembre 1913 se adoptă principiul naţional celui mai favorizat.

*

Londra. — Agenţia Reuter află că un înalt funcţionar financiar otoman a sosit la Londra spre a se confătui cu misiuuea turcă. Conferinţa pentru pace a început la ora 3 după amiază şi fost întreruptă la ora 4 jum. După luarea ceaiului turcii au deliberat într'o odae separată. Reprezentatul agenţiei echange telegraph company a avut o convorbire cu delegatul greciei şi a aflat că conferinţa pentru pace a făcut azi un progres însemnat, turcii ar fi dispuşi să cedeze teritoriul macedoniei cum şi o parte din epir, dar cer ca chestia Albaniei să fie rezervată intervenţiei puterilor.

*

Londra.—Un comunicat oficial cu privire la conferinţa de astăzi, ţinută sub preşedenţia d-lui Venizelos spune că delegaţii turci au prezentat contra propunerilor cari au fost discutate s'a ajuns la o înţelegere asupra cîtorva puncte cu privire la alte puncte discuţia s'a amînat pentru o şedinţă viitoare. Agenţia Reuter află că aliaţii vor delibera deocamdată asupra acestor din urmă puncte.

*

Sofia.—Ziarul Mir respinge argumentul invocat de Turcia pentru a cere menţinerea Andrianopolului în posesiunea lor prietenia viitoare între Bulgaria şi Turcia cere ca Andrianopolul să rămînă în mînele Bulgarilor. Turcilor le ajunge liniile de la Ceatalgea în afară de aceasta interesele naţionale şi economice ale populaţiunii din vilaetul Andrianopole compus în majoritate de creştini cer ca acest oraş capitala Traciei fie pusă sub o administraţie bulgară pentru ca să-şi poată recapata vechea prosperitate distrusă de turci, Andrianopolul o oraş bulgărese.

*

Atena.—Generalul Sapundjakis telegrafiază din Filipiade ca bateria asediu a tras astăzi la 13 noaptea la 6 dimineaţa contra marilor bivuacuri turceşti de la stînga drumului spre Ianina şi contra unei cute de teren de la bizani artileria inimică şi aripa stîngă au fost respins în cursulzilei; a urmat o luptă de artilerie.

*

Salonic.—Căpitanul portului anunţă că minele şi torpilele scoţîndu-se, se poate veni în port fără pilot şi ziua şi noaptea.

*

Condemnările din Petersburg

Petersburg.—Primarul Viborg Galferstroem şi consilierii municipali Palmrot, Lukander, au fost condamnaţi la 6 şi 2 luni închisoare, pentru nesupunere la legea imperiului, în consecinţă ei nu vor mai putea ocupa funcţie publică pînă peste 13 ani.

Noul cabinet spaniol

Madrid.—Cabinetul s'a constituit precum urmează: preşedinţia consiliului d. Rojanones, internele d. Alba, externele d. Navarro Reverter. justiţia d. Barroso, rezboiu generalul Deluque, marina d. Amalio Jomeno, lucrări publice d. Nilla Nueva, instrucţia publică d. Lopez Nunoz şi finanţe d. Suanez Inelan.

Declaraţiile d-lui Luckas

Budapesta.—Respunzînd felicitărilor de anul nou ale membrilor partidului guvernmental primul-ministrul d. Luckas vorbind de reforma electorală a spus că, corespunde principiului progresiunei. Cu privire la situaţia externă, primul-ministru a declarat: norii se împrăştie, succesiv putem nădăjdui că în ceea ce ne priveşte chestiunile pendinte vor obţine fără dificultate o soluţie, nu va trebui să conţină germenii unor complicaţii. D. Luckas a exprimat speranţa că naţiile cari trăesc în vecinătate şi care nu se pot lipsi de spijinul reciproc se vor uni prin puternice legături prieteneşti şi frăţeşti.

Recensămîntul general

Bucureşti.—Eri s'a făcut numărătoarea provizorie, cu privire la recensămîntul general al populaţiei. După această numărătorie, populaţia totală a ţărei ar fi azi de 5 jum. milioane locuitori.

Bucureştiul are azi o populaţie ce trece de 350,000 suflete.

*

Eri d. Leonida Colescu, directorul general el statisticei, a fost primit în audienţă de Rege, care s'a interesat cu deosebire de recensămîntul populaţiei.

M. S. Regele a dat apoi d-lui Colescu indicaţiile necesare, cu privire la membrii familiei regale.

*

Azi d. Colescu a fost primit în audienţă de Principele Ferdinand, care i-a dat indicaţiile necesare, cu privire la familia princiară, ce urmează a figura în tabloul general al recensămîntului populaţiunei.

Carnea de cal

Bucureşti. — O delegaţie numeroasă de cetăţeni, s'a prezentat azi Mitropolitului primat, cerîndu-i să intervie, a nu se pune în vînzare carne de cal.

Mitropolitul a declarat, că va interpela guvernul în această chestie.

Conferinţa din Salonic

Berlin.—Ziarul „Wossische Zeitung" află din Petersburg, că în curînd va avea la Salonic o conferinţă, pentru regularea peninsulei Athos.

La această conferinţă, vor participa Rusia şi Romînia.

35 Falimente

Bucureşti.—Pe ziua de eri s'au declarat în Capitală 35 de falimente.

Conflictul romîno-bulgar

Viena.—„Neue Freie Presse" publică o convorbire a corespondentului seu din Londra, cu unul dintre delegaţii bulgari.

Acesta a declarat că în zadar Turcia aşteaptă agravarea conflictului dintre Romînia şi Bulgaria.

Dacă însă Romînii vor trage sabia, negreşit că Bulgaria va fi pusă în grea cumpănă.

Cred însă că aceasta nu se va întîmpla, de oare ce aceste două ţări trăesc în cele mai bune înţelegeri.

Camera şi Caragiale

Bucureşti. — D. Eugen Herovanu, publică azi în *Adevărul* un interesant articol intitulat Camera şi Carageale.

Aeroplanul misterios

R.-Vîlcea.— Eri s'a observat un aeroplan strein, care după un sbor de cercetare s'a îndreptat grăbit spre graniţa austro- ungară.

Numire

Bucureşti. — D. Inginer Potter, directorul fabricei de cărămidă Ciurea a fost numit inginer la noua lucrare a Pipeline-ului în construcţiune.

Ancheta de la corporaţiile din Iaşi

Bucureşti. — Consiliul superior al meseriilor, s'a ocupat de reclamaţiile primite, în potriva unora dintre funcţionarii corporaţiilor din Iaşi.

E probabil chiar, că unii funcţionari vor fi inlocuiţi.

Requiemul pentru Kiderlein Wachter

Bucureşti. — La biserica luterană, s'a oficiat azi un requiem, pentru Kiderlen-Wachter.

Axistă toţi miniştri străini, apoi d-nii Titu Maiorescu, Ionel Brătianu, Creţeanu, Calenderu, Davila, Filoti, Trăsnea-Greceanu, Creangă.

Suveranul a fost representat prin d. general Mavrocordat,—iar Principele Ferdinand prin d. general Robescu.

După requiem, d. Selave, prezidentul comunităţei evanghelice, a rostit o caldă cuvîntare, relevînd meritele regretctului.

Orele de lucru la ministere

Bucureşti. — Se dă ca probabil, că de la 15 Ianuarie, toate ministerele şi toate autorităţile vor lucra şi în orele de după amează.

Pregătirile bulgarilor la Silistra

Liberalii cer mobilizare

Bucureşti.—Ştirea că Bulgaria a fi trimis la Silistra, o divizie compusă din infanterie şi artilerie, ce circulă cu insistenţă, pare a fi adevărată.

*

In ziarul „Viitorul" a apărut azi un comunicat, prin care partidul liberal cere imediat mobilizare, pentru ca ţara să fie gata la ori ce eventualitate.

UN ASISTENT cu foarte bune recomandaţiuni găseşte loc la Farmacia Dr. Rătianu, Iaşi.

MAMOŞUL
Dr. HALPERN
dela Facultatea din Paris
Vechiu medic francez.
Membru al Societăţei de Obstetrică din Paris
Fost asistent al Prof. Budin la Clinica de Faceri Tarnier
Specialist în faceri şi boli de femei
17 str. Elena Doamna (foastă str. Albă)
8—10 a. m. 2—5 p. m.

Corespondent *perfect în limbele romînă, germană şi franceză, cu vastă practică comercială, caută ocupaţiune cu oră. A se adresa la d. D Kanner, Str. Costache Negri No. 18 Loco.*

AVIZ Amatorilor
Au sosit CANARI de HARTZ, care cîntă Ziua şi Noaptea cu garanţie.
Papagali, Porumbei
şi alte diferite păseri străine, se găsesc de vînzare la
„CUIBUL PASARELELOR"
I. Goldner, str. I. C. Brătianu 160
Se trimite şi în provincie contra ramburs cu garanţie.

Dr. I. BRENER
Specialist în boale de femei
MAMOŞ
Str. Lăpuşneanu 25
— Cons. 1—6 —

„GOSPODINA"
Prima fabrică de maturi sistematice şi higienice din Iaşi a pus in vînzare la toate drogueriile şi magazinele de coloniale din ţară produsele sale.
Marfă excelentă. Preţuri eftene
Cu stimă
M. N. Leibovici & Co.

Magasinul de Muzică
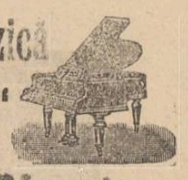
MICHELSOHN'
Iaşi—Fondat 1878—Iaşi
Piane şi Pianine
SCHILER, WAREN, CZERNY, ROSENKRÄNZ
şi orice altă fabricaţiune se vînd în rate lunare mici.
PIANE ELECTRICE
KUHL et KLATT
ORCHESTRIOANE AUTOMATE
La cerere prin o cartă postală, trimitem acordorul voiajor în orice parte a ţărei cu modelele cele mai noui
NOTE MUZICALE, CLASICE ŞI MODERNE
Acordor şi constructor de piane

Acordor şi Constructor DE PIANE
CAROL GRUCHOL
Iaşi, str. Carp, 3.

BYRRH Cel mai bun VIN TONIC ŞI APERITIV

PREMIAT La toate dispoziţiunile din lume şi la expoziţiunea generală romînă din 1906. (82 medalii)

BYRRH

Vînzare anuală 7 Milioane BUTELII

VIOLET FRERES (THUIR) FRANŢA
I. VIOLET Succesor
De vînzare la toate magazile de consum din ţară

OPINIA

Organul partidului conservator-democra

Cel mai răspîndit ziar din Moldova

Primeste anunciuri, reclame etc. pentru pagina III şi IV-a

Se primesc şi inserţii la

MICA PUBLICITATE

a se adresa d-lui administrator al ziarului «Opinia» strada Primăriei No. 17.

HIGEYA

APA DE MASA NATURALA ALCALINA
M. MIHAILESCU & I. DAVIDESCU
Izvorul proprietatea M. MIHAILESCU
Dacă vreţi să aveţi un stomac sănătos
BEŢI NUMAI APA ALCALINĂ
„HIGEYA"

„HIGEYA" se recomandă de către somităţile noastre medicale ca CEA MAI BUNA APĂ MINERALĂ pentru combaterea boalelor de st. Gută, Rinichi şi Vezicăţie —

De vânzare la principalele magazine de consum, drogueri şi farmacii din ţară. *Comenzile de en gros sunt a se adresa:* Domnului I. DAVIDESCU Teoociu Reprezentant pentru Olteniia şi Muntenia. BAKKOFFLER BUCUREŞTI

a 1/2 L. 0.85 bani. — a 1 Litru 0.70. — a 1/2 litru 0.50 bani (Preţurile se înţeleg cu un leu)

VINUL BRAVAIS Tonic, Nutritiv şi Intaritor
Kola, Coca, Guarana, Cacao

Spre a aprecia valoarea lor consultati medicul dumneavostră

VINUL BRAVAIS
Nervosism, Anemie, Slăbiciune, Surmenaj fisic şi intelectual, Lipsa de sânge, Convalescenţa.

Magazinul Comerţului în Rate

— Iaşi, Strada Lăpuşneanu 25 —

Pune la dispoziţia onor. public un mare

Deposit de Maşini de cusut

pentru industriaşi şi pentru familii, de calitate superioară.
Funcţionare perfectă garantată

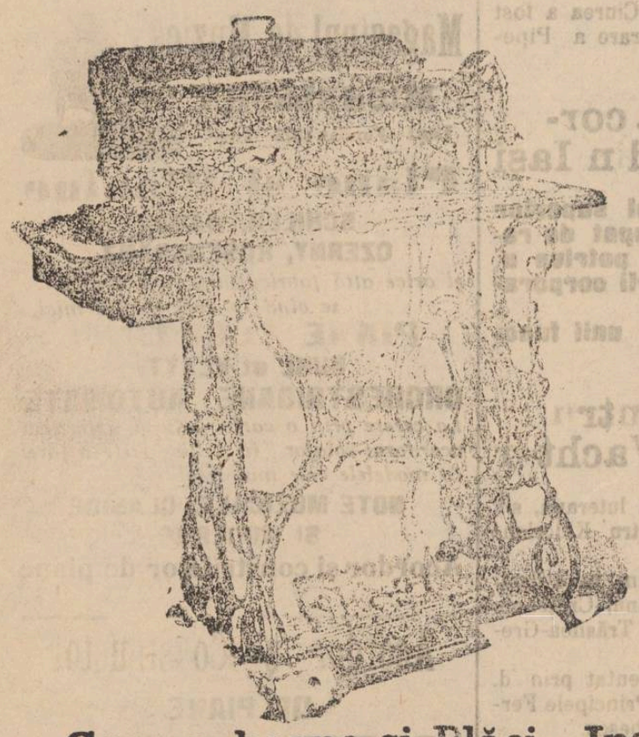

Biciclete
BRENABOR
intrebuinţate de arsenalele armatelor din Europa.

Biciclete
Puch şi Dürkopp
Intrebuinţate de artiştii Circurilor Busch, Renz, Henry.

MOBILE
CĂRUCIOARE
PENDULE
şi CASETE

Gramophoane şi Plăci.—Instrumente

Toate se vînd in rate convenabile la

MAGAZINUL COMERŢULUI IN RATE

S. L. Grosmann & M. Marcovici

NEVRALGIILE
Hapurile Doctorului Mousselte
ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la mesi. In Nevralgiile cele mai grele de cap, ori la dejun, ori cînd Afecţiunile reumatismale asse şi la cina, seara. Dar în loinnrul pe care le sfătuiţi o ţăranu, va lua 6 hapuri e dou Pe la 9 dimineaţa, unul la dejun, ori la cina, seara. Nu trebue să le mai luăţi de cât 4 pe zi.
A se cere: Les CARTELLES PHOSPHO MOUSSETTE de CLIN & Cie, de PARIS, care se pot obţine şi la toţi Droghiştii şi Farmaciştii.

BRODERIE TAPIS
Prix 14 fr.
R. GARIEL
2me quai de la Mégisserie PARIS
Envoi franco de Catalogue

Inginer I. CANA

Autorizat de Primăria Iaşi

Iaşi—28 str. Cuza-Vodă 28—Iaşi
(zisă şi str. Golia 28)

—Apă—Canal—Closete *contra* **inghetului—Băi hygienice—etc.**
Instalaţie de Electricitate — Motoare—Telefon—Sonerii, etc.
Devize—Consultaţiuni gratuite.
Condiţiuni de plată foarte avantaoase.
Atelier special pentru reparaţiuni **—Proiecte—Supravegheri de Construcţii.** *Vile—Hoteluri, etc.*
Se deplasează şi în provincie *cu preţ modest.*
Referenţele cele mai **bune la** *dispoziţie.*

Renumitele PLUGURI
intreg de oţel bătut
marca PORO MI TRET
DIN FABRICA
Gebrüder Eberhardt Ulm

a) cu 1, 2 şi mai multe brazde
b) speciale de vie
c) speciale de prăşit
Maşini de secerat de Mc. CORMIC precum şi alte maşini şi unelte agricole, permanent în depozit la

Fraţii Bachstez, Iaşi

Magasinul Conservatorului

IAŞI—Strada Lăpuşneanu 32—IAŞI

NOTE de MUZICA

ASORTIMENT
complect după Programa Conservatorului

Instrumente Muzicale şi Accesorii

Reprezentanţa şi Depositul renumitelor

Piane şi Pianine
— ROSENKRANZ —

Neintrecute in soliditate si ton frumos
Vînzare şi în rate mici fără aconto —
— *Cataloage gratis* —
INCHIRIERE DE PIANE CU PREŢURI AVANTAGIOASE

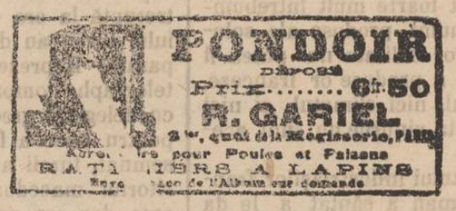

La administraţia ziarului se primesc anunciuri cu preţuri convenabil.

Iaşi.—Tipografia H. Goldner, str. Gh. Mîrzescu 17—Instalaţie cu motoare electrice

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei

6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani

„ „ „ „ IV, 40 „

Redacția și Administrația: Iași str Gh. Mîrzescu 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul X — No. 1768 — Sîmbătă 22 Decembrie 1912

Vin Bulgarii !

Citesc telegramele din ziare și mă cutremur de spaimă !...

Vin Bulgarii !...

Și nu vin pașnici cu căruțele îndesate de zarzavaturi cum obișnuiseră pînă acuma, vin furioși, năpraznici, cu cuțitul în dinți, vin să ne măcelărească și să ne ia Dobrogea !...

Invingătorii muzulmanilor nu mai puteau suferi impertinența noastră. Pretențiile noastre „ridicole“ îi au scos din fire. Cutezanța noastră a depășit răbdarea lor. Și iată-ne acuma amenințați să fim șterși de pe fața pămîntului.

Bulgarii au concentrat o divizie la Silistra !

De mult adevărații patrioți văzuseră primejdia și încercaseră să ne ferească de consecințele ușuraticei noastre îngîmfări. De mult capul naționaliștilor ne sfătuise să nu mai ne îndreptăm privirile înspre Balcani și fruntașul socialiștilor ne amenințase cu cuțitul bulgăresc. De mult înțeleși în fine propovăduiau și unul și altul aceiași supunere la voințele bulgare, aceiași frică sfîntară. Dar cine a vroit să-i asculte ?...

Se putea evita nenorocirea. Se putea implora sprijinul și ajutorul vecinilor noștri de la sud, ce 'și împart numeroasele lor armate spre toate punctele cardinale. Venise Danef și ne oferise amiciția și ajutorul poporului bulgar. Și ce ne ceruse în schimb ? Mai nimica. Să lăsăm doar Dobrogea deschisă spre prietenii noștri. Să renunțăm la cîteva sute de mii de Cuțovlahi, cari nici nu prea vorbesc bine românește. Era așa de ușor de făcut și una și alta. Am fi fost aprobați și de cei ce au singuri dreptul de a vorbi în numele patriei și de cei ce nu recunosc patrie. Am fi satisfăcut pe d. Iorga și pe Doctorul Rakovski.

Dar n'am făcut-o cînd puteam s'o facem ; acuma să ne pregătim să ispășim greșala.

Bulgarii au concentrat o divizie la Silistra !...

Ce o să putem oare opune acestei divizii bulgare? Cum vom putea să ne apărăm de turbarea ei ? Cine ne va mîntui ? Peri-vor ca pleava la suflarea vîntului cei patru sute de mii de soldați ai noștri în fața diviziei bulgărești venită dela Bunar-Hissar și Lule-Burgas și concentrată la Silistra ca să ne pedepsească. Soldații ei au prestigiul pe care-l dau armele victorioase asupra armatelor tinere și neexperimentate ca armata romînă. Și cetele bulgare însemnate de biruință vor face să înghețe sîngele în vine soldaților noștri neobișnuiți cu învingerile.

Ca un potop se vor revărsa în Dobrogea la care năzuește Țarul Ferdinand, băeții de școală înrolați în pripă alături de bunicii ce au fost robi la Turci și de iunacii ciopîrțiți și ologiți adunați de prin spitale în divizia silistreană. S'a dus vremea cîntată de poet cînd roșiorul mîndru se arăta pe mal și tremura Vidinul. S'au dus timpurile cînd curcanii deveneau șoimi de munte și vînătorii trăgeau hora sub ploia de gloanțe. Acuma cu toți tremură și se vaetă, căci Bulgarii au concentrat o divizie la Silistra.

Să ne așteptăm deci la toate înfrîngerile și la toate umilințele. Leul bulgar răcnește cu toată răgușeala-i, se ridică pe picioarele-i șontoroage, își bate pîntecele-i jupuit cu coada-i năpîrlită. E primejdie mare! Țareviciul Boris e nerăbdător. Nu se mai mulțumește cu Dobrogea pe hărți și pe cărți poștale. O vrea de-a binele. Și a și trimes armiele sale să invadeze provincia. O divizie ce nu mai avea ce să învingă la Ceatalgea a pornit să ne cucerească! Ajunge o măciucă la un car de oale. Ajunge o divizie bulgară la o țară romînească.

Dacă cel puțin am avea nădejdea, că urmînd hotărîrile luate de țaranii naționaliști suceveni după cîte-va zile de post negru soldații noștri în loc să încerce o luptă, în care ar putea fi răniți, ar împușca pe ofițerii lor și s'ar da de partea dușmanilor, cari le-ar face dreptate și ar face să domnească fericirea în România, poate nu ne-am înfricoșa atîta. Soldații bulgari s'ar milostivi poate, căci eroii sunt pururi generoși și ne-ar măcelări mai pe alese. Dar din nenorocire nu putem să nădăjduim astfel, Alți căpitani decît cei de la Suceava vor conduce trupele noastre în contra diviziei amenințătoare. Și acel spirit nefast, care se numește dragoste de țară, mîndrie națională, încredere în vitalitatea neamului nostru e în stare să îi orbească într'atîta, în cît să sfideze nu numai cuțitele cu plăsele și topoarele dușmanilor, dar chiar gloanțele divizionarilor de la Silistra.

Cutremurați-vă dară cu toții Romînii din toate unghiurile țării! Mame și soții romîne izbucniți în lacrimi de durere și de groază!

Vin Bulgarii ! Plîngeți soarta României condamnată la peire!

Vin Bulgarii ! Plîngeți ruina patriei și robia neamului nostru! Bulgarii au concentrat... o divizie.... la Silistra !

Ion Peretz.

ECOURI

Din cauza înghețului insulele Magdalenei din Canada stau șase luni pe an izolate de restul lumei. Ca să nu lase pe locuitori fără nici o veste, guvernul Canadian a însărcinat pe un ziarist ca în fie-care săptămînă să condenseze știrile din toată lumea într'o telegramă de o mie de cuvinte, care e telegrafiată apoi în insulele Magdalenei prin telegraful fără fir. Telegrama e copiată în atîtea exemplare cîte parohii sunt și citită Dumineca de preot în biserică după terminarea slujbei dumnezeești.

Se înțelege că adesea știrile sunt pline de erori datorite greșelilor de transmisiune și de copiare, dar locuitorii Magdaleneni se mulțumesc și cu atîta și sunt recunoscători guvernului Canadian că nu-i lasă în ignoranța celor ce se petrec în restul lumei.

La Charlottenburg, lîngă Berlin s'a înființat un otel pentru cai. Faptul n'ar fi curios în sine dacă apartamentele călătorilor de rasa equină n'ar fi așezate la diferite etaje, întocmai ca în grajdurile lui Gargantua copil. Caii cari vizitează otelul se suie în . . . camerele lor pe o rampă de lemn care înlocuește scările otelelor destinate bipezilor. Se pare totuși că în curînd va fi nevoe de ascensor, întru cît mulți călători refuză să se sue sau să se scoboare pe rampa care duce la apartamentele ce îi așteaptă.

Simpatii social-democrate

Curioasă e mentalieatea social-democraților noștri ! In cuvîntări ca și în scrieri se afirmă parcă o tendință, o intenție de a ne înjosi, de a ne batjocori și patria și neamul. De cînd cu conflictul balcanic această tendință se vădește, această intenție se precizează.

Și n'o putem înțelege.

E firesc ca acei, pe care accentele „Internaționalei“ îi entuziasmează, cei ce visează o lume ideală de egalitate și de înfrățire între popoare, să fie în contra războiului, să propovăduiască pacea în omenire și lupta numai în contra tiraniei. E firesc ca cei, pe care teoriile socialiste îi ademenesc cu privelești de fericire viitoare, să vadă cu nerăbdare actuala stare de lucruri, să o critice și s'o combată.

Dar ceea ce nu e firesc e ca cei ce nu mai vor să cunoască nici patrie, nici națiune, ci numai omenire suferindă, să înjosească și să insulte neamul lor și să proslăvească, să înalțe pînă în ceruri un popor străin, dușman, care în fanatizmul lui sălbatec, în dorința lui de cuceriri nedrepte, în poftele lui războinice este tocmai negațiunea idealului internaționaliștilor, negațiunea frăției și păcei universale.

Socialiștii noștri democrați ne batjocoresc pe noi și admiră pe Bulgari !...

„Bulgarii nu vor rabda nici o atingere a drepturilor lor“. „Bulgarii au cuțite răzbunătoare“. „Bulgarii nu sunt după chipul și asemănarea noastră, cum își închipue în mintea lor strîmtă politicianii romîni“ !

„Bulgarii nu sunt lachei“ ! „Bulgarii nu sunt mișei“ !.... Bulgarii și iar Bulgarii....

Pentru poporul vecin ocuparea unui teritoriu turcesc, în care nu există picior de Bulgar este un drept cîștigat cu armele victorioase. Pentru noi o rectificare de graniță, făcută ca să ne asigure de gîlcevitorii și bătăioșii de la Sud, este o „intenție criminală“. Așa ne judecă social democrații, așa ne judecă acei dintre Romîni, cari sunt în contra cuceririlor, în contra războaielor, în contra forței brutale, acei dintre Romîni cari doresc pace, egalitate și frăție vecinică între popoare !...

Nu este stranie această concepțiune ? Dacă social-democrații sunt contra spoliațiunilor și contra mijloacelor violente, să protesteze sus și tare în contra atentatului la libertatea altor neamuri, pe cari aliații balcanici l'au pus la cale. Să declare împreună cu frații lor din Țările Balcanilor, că nu admit cuceriri și robiri de alte țări și de alte popoare. Să se indigneze alături de noi de ipocrizia celor ce au pornit în luptă pentru libertate și după victorie instaurează tirania. Să fie consecinți cu idealul lor proclamat la toate întrunirile. Să arăte tuturor că programul lor nu e numai o minciună,

Și să osîndească de o potrivă pe toți cei ce turbură pacea, ce întîrzie cu o zi măcar inițiarea erei socialiste de frăție și egalitate. Social-democrații nu cunosc popoare, nu cunosc patrii, să și respecte măcar crezul lor social. Și se lase admirația pentru Bulgarii cuceritori acelora ce sunt pentru războaie și pentru domnia forței.

Nu crezi c'ar fi mai bine, D-le Dr. Rakovsky ?

Malatesta

Cel mai mare ambulant

Am arătat în numerile noastre trecute, în toată mîhnirea ce ne cuprinde pentru orașul și pentru Univrersitatea noastră, relele ce decurg din sistemul profesorilor ambulanți.

Credeam că acest rău merită stirpit din rădăcină și ne plingeam că orașul Iași, a cărui Universitate a dat naștere altă dată la curente ce au cuprins toată țara, își pierde astăzi vlaga lui, din pricină că nu toate elementele lui Universitare pun umărul ca să ducă în fiecare zi cu un pas mai înainte, renumele Universității.

Iată, însă, că ni se arată astăzi, că Universitatea de Iași tot mai faee și azi curente care se generalizează. Iată că ni s'a dovedit că în zădar ne plîngem că nu producem idei care să prindă. Bucureștii ne-au arătat că au împrumutat de la Iași o ideie foarte genială—de oarece acel care a adoptat-o ie un geniu—; au împrumutat tocmai producția specifică Iașului, sistemul profesorilor ambulanți.

Universitatea din București are și ea ambulantul său, care, avînd în vedere calitalitatea lui, merită să fie pus de-o parte de ceilalți, este d. N. Iorga.

D. Iorga stă la Vălenii de Munte și vine la București numai pentru a-și face cursurile.

Faptul că d. Iorga a adoptat sistemul Iașului, ne arată că din trecutul său de dragoste pentru Iași, a știut ca un adevărat iubitor al nostru, să transporte de aici ce a găsit mai profitabil. Faptul, însă, că vechiul său amor pentru noi a fost trecut la documentele vechi, ne dă dreptul să constatăm ca o dată cu renunțarea sa la Iași, a făcut orașului nostru și cel mai mare rău pe altă cale.

In adevăr ni se spune că la votarea nouei legi a instrucțiunei, era pe cale a se introduce în lege un articol în care să se prevadă că profesorii universitari trebue să aibă domiciliul statornic în orașul unde au catedra. Din cauza d-lui Iorga, care ar fi fost silit să lase marele templu de la Vălenii, articolul nu s'a votat, căci d. Iorga iera chiar pe atunci în dulce armonie cu partidele istorice, a căror putreziciune a demonstrat'o de atîtea ori.

In acest fel se dovedește că din cauza d-lui Iorga, Iașul n'a putut să aibă o lege de instrucție care să garanteze progresul universității sale.

Cel puțin se știe astăzi'că divorsul d-lui Iorga de Iași este complect.

OAMENI ȘI LUCRURI

Creșteți și vă'nmulțiți

Dacă nu cu amărăciune, dar desigur cu un sentiment de decepțiune am cetit cu toții telegrama de aseară a „Opiniei“ că după datele recensămîntului Romînia ar avea o populație de 5 milioane și jumătate. Ne așteptam—și credem—că rezultatul va fi cu mult mai îmbucurător : între 7 și 8 milioane. Ne obișnuisem, cum se obișnuește cineva cu o arie plăcută—cu asemenea cifră frumos-sunătoare și iată ne desamăgiți.

Din ce pricină anume ?

Fiind-că e o mîndrie, o satisfacție pentru fiece ins în parte ca să se știe că aparține unei națiuni numeroase și puternice.

E adevărat că numărul nu e totul. A fi cotățean al micei Elveții ori Belgii însamnă infinit mai mult de cît, bună-oară —al Turciei,—ca să nu ne depărtăm prea mult de Europa. Cultura, buna stare a țărilor,—iată esențialul.

Și totuși numărul însamnă mult. Ce n'ar da Franța să aibă populația numerică a rivalei sale, Germania ! E o năzuință firească și necesară a fiecării națiuni de a se mări, cu toate că, pentru indivizi, aceasta nu înseamnă totdeauna fericirea, ci din potrivă, îngreuiarea luptei pentru traiu ! Și cu toate aceste lucrurile se petrec, ca și cum pentru toate popoarele imaginar a dumnezeire ar fi spus:

— Creșteți și vă înmulțiți!—ca singura formulă mîntuitoare și dătătoare de fericire pămîntească.

Să fim dar într'adevăr numai 5 milioane și jumătate, cîți eram cu ani în urmă ? Să se fi isprăvit în adevăr numătoarea prin o asemenea constatare dezastroasă de stare pe loc ?

Mai curînd am crede, atunci, că se cuvine a se face statistica din nou și în condițiuni mai riguroase.

Judecînd după cele întîmplate în orașul nostru, lucrurile s'au făcut cam anevoie. Reprezentantul ministerului de industrie ne spunea eri că s'a descoperit, acum abia, că unele părți ale Iașului nu figurau în planul orașului. Se știe apoi că unele locuințe n'au fost vizitate în ziua recensămîntului, cu toată solemnitatea ce s'a dat acelei zile istorice. Poate vor fi fost cercetate în ziua următoare.

Odinioară se spunea că în populație sînt mulți refractari numărătoarei. Azi s'ar părea, din potrivă. Numeroase case însămnate cu războinica slovă a zilei — R — au așteptat cu dor pe agenții recenzenți. Nu credem că toți acei locatari au fost eliminați din statistică. Dar oricum, — îndoelile sunt îndreptățite...

Rodion

P. S. Controlînd ziarele din Capitală aflăm că a fost numai o greșală de transmisiune telefonică : 7 jum., nu 5 jum milioane, e cifra totală. Tout est bien qui finit bien. R.

Navigabilitatea Siretului

IV

Ceea ce putem spune este că navigațiunea pe Siret se poate începe în partea de jos fără mari sacrificii. Este destul unul sau două remorchere cu calaj mic și șlepuri speciale pentru ca să se poată face și azi, ce s'a făcut acum 50 ani ; mergînd mai sus trebuesc lucrări de regulare și canalizare cu atît mai costisitoare, cu cît ne vom rîdica mai spre Nordul Moldovei. Un km, de canal ar costa 50,000 și 300,000 lei, după cazuri. Asemenea lucruri nici nu se pot face dintr'odată, ci încetul cu încetul, pornind de la gură și mărind din an în an lungimea navigabilă a rîului, cum s'a procedat și pe Prut.

Ele nu sunt din acelea, care să atace pe toată lungimea și care să aștepte tăerea unei pungulițe pentru a putea înaugura o linie navigabilă de sute de kilometri.

Ele se fac cu încetul, se mai refac pe ici, pe colo, pe unde rîul tinde să-și

Cronica — judiciară

Mai mult de cît proprietatea, care e bunul cel mai mare al omului, însuși acest om, **„persoana“** este sacră și inviolabilă. Acest adagiu, care e vechiu ca lumea, pînă să ajungă a fi recunoscut și nediscutat, în această formulă scurtă, a parcurs multe lupte și asalturi, în decursul vremilor. Ceea-ce nu mai este admis de discutat astăzi, la noi, **este cîștigarea principiului,** care figurează în texte precise de lege, asupra capului *„despre libertatea individuală, Art. 117 „și următorii din procedura penală. modificată în această parte la 1901, sub „ministeriatul de Justiție al defunctului „Constantin Stoicescu“.*

Ca unul ce se identificase cu chestiunea întreagă, în trecut și present, Ministrul Stoicescu în expunerea sa de motive, avea cuvinte de entusiasm și victorie, căci la drept vorbind, el înfăptuia o mare revandicare democratică, prin garantarea în mod absolut a „libertății persoanei“. Esclama chiar, că venind ca tînăr, Doctor în Drept de la Paris, din lumea progresului și civilisației, între altele de la început avea o idee fixată în direcțiunea legei ce a propus-o și realisat-o, ca Ministru la 1901 ; documenta că fiind procuror general cu 20 ani în urma lui 1901, printr'un discurs la inaugurarea anului Judecătoresc, susținuse cu tărie acest principiu și se bucura mult că abia după 20 dn ani a putut să-l cimenteze și în legislația noastră penală, dîndu-i cu aceasta o poleială de civilizație și progres.

Intr'un pasagiu chiar, pune punctul pe „i“ zicînd: „pînă acum regula era detențiunea“ (adică ori-cine comitea un fapt penal, crimă sau delict, trebuia imediat arestat, depus) *„de acum înainte regula va fi libertatea și excepția va fi deținerea“*. Și ca să demonstreze și mai mult că a ține pe cine-va închis este o excepție, în societatea de azi, a și fixat numărul acestor excepțiuni, numai la trei cazuri : 1) interesul instrucției, 2) interesul general și 3) teama de dispariție, cînd deliquentul nu oferă garanții suficiente că se va presenta la judecată și eventual și la executarea pedepsei. *Atît, clar și categoric.*

Cum se aplică această lege și ce vedem în practica de toate zilele a instanțelor judecătorești în genere și a celor din Iași, în special ?

— E rar cine are șansa ca să scape nearestat, comițînd chiar cele mai mici delicte,—pe cînd legea permite libertatea chiar și în crima cea mai oribilă ! Se depune la Parchetul de Iași chiar și pentru Art. 239 din codul penal (la nevoe citez în treacăt, cazul lui Vasile Vornicul, pe care l'am avut eu personal... Cine știe ce se petrece cu alții ?), care Articol 239 prevede „loviri grave“ *unde părțile dacă se împacă, legea obligă pe Judecători a achita pe împricinați* și mai toate aceste delicte de 238 și 239 se sfîrșesc prin închiderea Dosarelor ! !

Ce trebue să deducem de aici ?

. . . . . .

. . . . . .

(Cîte va duzini de puncte... foarte negre).

Ce, nu se poate pricepe o lege atît de clară și precisă ? !

Dar viu la un alt caz, cu aparență de mai mare gravitate.

Examinez de o cam dată aceste două cazuri în cursul unei săptămîni, trecute numai pe sub ochii și simțurile mele... un modest advocățel ! Cîte vor mai fi altele ?...

Voesc a lumina puțin afacerea fraților Herșcovici, fruntași în comerțul din Iași, deținuți actualmente arestați sub inculpare de bancrută simplă și frauduloasă.

Cei doui frați Millo și S. Herșcovici întreprind un comerț de manufactură, en gros, avînd o centrală în Iași și sucursale în Galați și Huși. Timp de aproape doui ani prin creditul lor personal, *care e un capital moral enorm în comerț*, s'au bucurat în țară și străinătate de reputațiunea unor comercianți harnici, pricepuți și corecți. Așa se și explică nu în defavoarea lor, dar spre cea mai mare cinste a lor, cum dintr'un capital inițial modest de 60,000 lei, creditul lor s'a ridicat la peste un milion.

La toate obligațiunile lor, acești frați au făcut față până mult după declararea crizei generale, pe care o resimțim toți, dar mai ales comercianții. Pentru cine știe să citească realitatea, criza financiară datează din Iunie și Iulie, de pe timpul deluviului modern care ne-a bîntuit țara. Și totuși, firma frații Herșcovici, pînă la finele lui Octombre, a fost la curent cu plățile pe toată întinderea vastei lor întreprinderi.

A lovit criza pe toți, ia lovit și pe ei și special pe ei, care aveau administrații costisitoare în 3 orașe ale țărei. Au făcut și ei atunci, ce fac toți în împrejurările lor. Cu sufletul curat s'au presintat la Tribunal și au zis : suntem comercianți cinstiți, avem plăți de făcut dar din cauza crizei n'avem numerar, de și marfa ce o avem acoperă toate datoriile noastre. Fiți buni, Domnilor judecători și aplicînd legea comercială, convocați pe creditori și să ni se acorde o prelungire de plată de șease luni, admițîndu-ni-se un moratoriu. Zeci de asemenea cereri s'au făcut și admis la Tribunale.

La ziua de cercetarea creditorilor, trei părți din aceștia ca sumă și în unanimitate ca număr au votat pentru moratoriu, cerînd chiar cu insistență ca Tribunalul să'l admită, în interesul lor. S'a întîmplat ca un procurist de meserie, luînd procuri de la mai mulți creditori din străinătate, cu puteri discreționale, să încerce un profit personal, ca să voteze în numele celor ce-i represintă la moratoriu... și dacă nu: *falimentul !*

Acest procedeu a revoltat pe frații Herșcovici și atunci pasărea de pradă, furioasă, a venit cu cererea de declarare în faliment, care s'a judecat în aceiași zi cu moratoriul. Ceva mai mult a trimes și

Apollinaris

Apă minerală de cură și de masă, cu o reputațiune mondială

Recunoscută de Statul Prusiei ca apă minerală de întrebuințat de toată lumea.

Medalia Statului Prusiei, 1902. Grand Prix Bruxelles, 1910.

reia vechea albie, pînă se ajunge de i se dă un nou regim permanent.

Studiile nu trebuesc făcute și înmormîntate în cartoane pînă în vremuri bune pentru executare, cum se poate face foarte bine pentru șosele și căi ferate; ea se duce cînd în o parte a albiei, cînd într'alta; apucă cînd pe un braț, cînd pe altul; apele fac coroziuni la unele maluri și depun la altele; ele își creiază bancuri și ostroave pe care apoi le distrug și le mută.

De aceia studii ca cele făcute acum 20 de ani pe Siret nu mai au azi de cît un interes istoric.

La asemenea lucrări executarea trebue să urmeze studiul și proiectarea la intervale scurte.

Nu e nevoe să se facă studii pe tot rîul și să vedem cît va costa toată lucrarea pentru a putea începe.

Sumele pentru asemenea lucrări luate în totalitatea lor sunt mari, iar durata executării destul de lungă, în cît cunoașterea acestora este de multe ori argumentul cel mai puternic pentru a nu le începe nici odată.

Pe Rin, pe Rhone, și în Belgia se lucrează de 200 de ani la navigabilitatea rîurilor și canale.

Cine ar fi început construcțiunea de căi ferate la noi în țară, dacă i s'ar fi spus de cineva la început că toată rețeaua va costa peste un miliard!

La asemenea lucrări începutul este greu, de oare ce ele apoi se continuă în virtutea unei sporiri de mișcare economică, din cauza avantajelor ce le procură și a înlesnirilor pe care le mai aduce.

Lucrările de regulare a Siretului nu ar rămîne izolate; de la el ar putea pleca canale de navigațiune sau de alimentare a altor canale.

La Focșani, Bacău, Roman, s'ar putea face porturi mai tîrziu; pe Bîrlad s'ar putea duce un canal la orașele Tecuci și Bîrlad.

Din Siret s'ar putea lua ape pe la Scheia și duce vre-o 12 km. prin canale și un tunel în valea pîrăului Negru, mai sus de Tîrgu-Frumos, de unde s'ar scurge prin Bahlui și Jijia pînă la Prut.

După studiile sumare pe care le-am făcut pe teren în anul 1900 reese că s'ar putea crea la Strunga, o cădere de apă de 80 m. înălțime, despre care s'a vorbit și la primul Congres al acestei Asociații.

Energia acestei căderi s'ar putea transporta la Iași; valea Bahluiului s'ar putea canaliza, asana și iriga pînă acolo, iar de aci înainte pînă la Prut s'ar putea face un canal de navigațiune. Cu modul acesta s'ar da orașului Iași un mijloc ușor de transport și un avînt comercial și industrial care-i lipsește cu totul azi.

In fine țin să mai adaug că la Bucecea bazinul Prutului se întinde pînă aproape de malul Siretului și că albia acestuia este numai cu cî[illegible] metri sub creasta de sperare a b[illegible]nului.

Această împrejurare naturală face cu putință acolo o deviare de ape din Siret în basinul Prutului care s'ar scurge prin Sitna și Jijia.

Cu modul acesta s'ar putea regula Jijia mai ușor, s'ar asana mult[illegible] terenuri de pe lîngă dînsa și ar fi posibil ducerea unui canal de navigațiune pînă în apropierea orașului Botoșani.

Iată dar o serie de lucrări, în legătură cu chestiunea Siretului, și care vor contribui la desvoltarea economică a Moldovei.

După cum am arătat anul trecut la Tîrgoviște, datoria Asociațiunii Romîne pentru înaintarea Științelor este de a le semnala în Congresele sale, după cum Asociațiile similare străine le aduc la cunoștință în congresele lor, în scopul de a provoca discuțiuni și studii mai de aproape asupra lor de către persoanele mai direct interesate.

Orașul Galați, așezat pe Dunărea, sub gura de varsare a Siretului, este interesat în prima linie de asemenea lucrări pentru viitoarea desvoltare industrială și de aceia am găsit că este foarte nimerit să se atragă atențiunea asupra lor la acest Congres.

De aci vor porni vasele pentru transporturile pe Siret, aci vor veni el eca să încarce mărfuri și să descarce produsele terenurilor dealungul acestui rîu.

De la gura lui vor trebui să înceapă lucrările pentru regularea și navigabilitatea precum și scoaterea de sub inundațiuni și dezastre a mii de hectare. Prin urmare de aci ar trebui să pornească impulsiunea pentru executarea acelor lucrări care vor fi spre folosul a unei jumătăți din Moldova.

Cunoaștem cu toții concursul pe care industriașii și comercianții gălățeni l-au dat desvoltării navigațiunii fluviale romîne și că ea nu a putut progresa de cît atunci cînd direcțiunea ei a fost mutată aici și de aceia vă urăm ca același succes să-l aveți și în creiarea și desvoltarea navigațiunii interioare a Moldovei.

Iar, cînd după cei zece ani statuari, Asociațiunea noastră va alege din nou acest oraș pentru Congres, membrii săi să aibă fericirea de a asculta pe reprezentantul navigațiunii fluviale romîne făcînd dări de seamă interesante asupra mișcării vaselor și mărfurilor pe Siret, după care expunere în loc de a face ca azi cînd după o conferință asupra navigabilității Siretului plecăm în o excursiune pe Dunărea în sus, să putem merge atunci pe Siret cît mai sus.

I. Ionescu

Inginer-șef la Serviciul hidraulic
Prof. la șc. de Podari și Șosele

:: Comitetul Societății „Pîinea săracilor" face un călduros apel către publicul ieșan, rugîndu-i să binevoiască a lua parte la reprezentația, care va avea loc, la Teatrul Național, în seara de 22 Decembrie a. c. în folosul numitei societăți.

Programa este: O Premieră—Alegoria Patriotică de Iosif și Anghel: Carmen Seculare și comedia: Fericirea Casnică.

Prețurile vor fi cele obișnuite, biletele de intrare se pot găsi la Agenția Teatrală—și în sara reprezentației la Casă.

Scopul acestei reprezentații fiind pentru bine-facere. Biletele de favoare vor fi suspendate.

---

două denunțuri la Parchet, din cari nu s'a dovedit nimic, ca fraudă.

Natural, a făcut impresie asupra Tribunalului multele polițe și atmosfera de bănuială, s'a respins moratoriul și s'a declarat falimentul.

In urmă, Curtea a ridicat falimentul și a admis moratoriul.

Onorata Cameră de punere sub acuzare însă, a ținut arestați pe Frații Herșcovici... bine înțeles cu forme legale.

Nu mă voi ocupa de chestiunile de fapt, cari pot avea greutatea lor, în această Decisiune a Onoratei Camere.

Cu profundă convingere însă cred că în Drept procedeul nu este juridic.

Mai întâi: *dacă a căzut falimentul, fatal a căzut și inculparea de fradă.*

In al doilea rînd: *Dacă mă oflu în moratoriu, care e o favoare a legei, cu ce forme sunt ținut închis?*

S'a zis poate: Acțiunea penală e independentă de cea comercială, ea trebue să aibă cursul ei. Așa e în principiu (Art. 837 ultimult aliniat, codul comercial). In speță însă, acțiunea publică, rechizitorul, isvorîse din simpla declarare a Tribunalului, *fără nici o altă considerațiune, fără nici un alt fapt.* Dacă e așa, căzînd unul a căzut și cel-l-alt.

Că, în timpul moratorului, e posibilă frauda? Poate. De o camdată nici n'am pășit în moratoriu, căci mă țineți închis, și deci n'am posibilitate de a frauda nimic. Vrea să zică fraudă constatată nu e, *dar e posibilitate de fraudă*: pentru asta e o singură cale deschisă, aceea a cercetărilor judiciare, din Art. 45 procedura penală. Rechizitorul a căzut, azi nu e posibilă decît o eventuală posibilitate de fraudă.

Dar în tot codul comercial e al doilea Articol, 875, care dă puteri procurorilor a exercita acțiunea publică, chiar fără faliment, dar: *„să fie îndosire, ascundere, „închidere de magasine, dări la o parte „și smstrageri sau împuținări fraduloase „a patrimoniului în dauna creditorilor."*

S'a dovedit de cine-va, de Procuror sau creditori, așa ceva?

— Dacă nu... de ce se țin închiși Frații Herșcovici?

In rezumat: *Frații Herșcovici nu sunt în faliment, au moratoriu acordat pe 6 luni.* Interesul creditorilor este ca ei să stea liberi. Insuși legea **ordonă** libertatatea ca regulă, deținerea ca excepție.

Totuș spre ruina creditorilor și spre înmormîntarea lor, fără voe, frații Herșcovici sunt ținuți la poarta verde.

Sermană lege, sărmană dreptate!

...Apropos, Madame Dreptate, pe unde rătăcești, dacă nici în propriul tău templu nu te mai găsesc acasă, cei setoși de tine?!... Dar, „strajă gurei tale." Punct.

George Skarlet

O SCRISOARE

In chestia profesorilor ambulanți

Domnule Redactor,

Văd cu plăcere că ați avut curajul realității de-a aborda chestia profesorilor ambulanți care nu constituie în realitate decît chestia Iașilor.

Cea de-a doua Capitală a țării s'a văzut mai întâi despoiată de demnitatea ei de Capitală a Moldovei. In schimbul acestui imens sacrificiu Iașii au căpătat cîteva moșii, cari s'au evaporat în cursul guvernării de 12 ani ai partidului liberal așa că „scumpa noastră a doua Capitală" se vede azi redusă la un oraș de a treia mînă de provincie, iar oamenii ei cei mai de seamă fie că și-au dezertat domiciliul real și politic în favoarea Bucureștilor, fie că și-au înstrăinat averile, în folosul unor proprietari domiciliați în București și chiar în depărtatele județe ale Olteniei.

Problema absenteizmului care preocupă țara în general e mai cu seamă problema pentru Moldova. Moșiile cele mai mănoase din această parte a țării au trecut în proprietatea personalităților muntene, cari incasează veniturile unor imense întinderi, fără ca ele să servească economiei Moldovene, așa că pe lîngă absenteizmul unor proprietari, cari trăesc în străinătate, Moldova are de suferit și pe acela al unor numeroși proprietari trăitori în capitala reală a țării, cari reprezintă pentru Moldova un imens deficit bănesc.

„Profesorii ambulanți", despre care vă ocupați cu atîta drept cuvînt, nu fac decît să urmeze curentul obicinuit al proprietarilor — sunt doar și ei — după definiția de la 1907 a d-lui C. C. Arion — niște proprietari de 10 lei...

Mai dureros și mai caracteristic în această privință este exemplul defunctului G. Buiciu, fost consilier al Inaltei Curți de Casație.

Omul acesta, întreg și mare, e născut în Iași și crescut la sînul darnic al Moldovei — a trăit totuși și a murit, și-a făcut testamentul în favoarea Munteniei. Buiciu nu s'a înapoiat în Moldova decît sub forma unui corp neînsuflețit. Iată simbolul, iată partea ce a revenit și revine Iașilor.

Oamenii care simt și cugetă în orașul nostru, Domnule Redactor, n'au decît un singur gînd — acela de-a pleca cît mai curînd din el.

Totuși vă rămîne marea mîngîiere, oamenii aceștia — priviți-i pe cei plecați! — și au făcut toți, dar toți fără de nici o excepție, situația în Iași; orașul d-v. i-a consacrat!

Un singur om face, cu toate acestea excepție — și omul acesta este d. Al. A. Badareu. Născut, crescut și înălțat la Iași — omul acesta vrednic n'a uitat cetatea care i-a făcut slava, și credincios locului său, nu l'a părăsit nici odată, și sigur că nu-l va părăsi nici în viitor. Pe fruntașul acesta al țării. Cetatea Iașilor nu l'a scăzut și nici nu se simte prea mare și neîncăpător în mica noastră cetate!

Locul pe care el și l'a făcut printre noi este imens, poate că în present încă nu-l simțim, dar atunci cînd istoria nepărtinitoare va fi chemată să-și rostească sentința, mărimea lui care, azi ne copleșește, va apare în prespectiva ei potrivită, în adevărata ei mărime.

Și acum, mă veți întreba, Domnule Redactor, care e mijlocul de îndreptare a acestei stări dăunătoare Moldovei în deobște și Iașului în deosebi.

Răspunsul nu poate fi decît unul: Numai ea va reda Moldovei vechea ei însemnătate O viață politică autonomă, o viață economică activă, o viață culturală cu cădere în mișcarea țării, vor repune Moldova în vechile ei drepturi, și numai cu chipul acesta Iașul își va recăpăta vechea lui însemnătate.

Luptați dar, Domnule Redactor, pentru cucerirea acestor drepturi, ale Moldovei și nu veți mai vedea în Iași profesori și magistrați. Odată cuceriîe aceste legitime drepturi veți vedea răsărind în orașul d-v. oameni care se vor mîndri, nu numai a fi consacrați de vechea Capitală a Moldovei, dar se vor mîndri a rămîne pentru totdeauna între zidurile ei

Primiți etc.

Un Ieșan.

INFORMAȚII

:: Vagonul de tramvai No. 26 condus de către manipulantul No. 5, din cauza vitezei cu care mergea, a sărit depe linie, în dreptul Palatului Administrativ.

:: Factorul postal rural, Filip Grigoriu, a fost pradat în cîrciuma d-lui Marcu Solomon din comuna Costuleni, de colete le ce avea asupra sa în valoare de 300 lei.

Autoritățile cercetează.

:: Mâine seară Sâmbătă vor lua vacanță toate școlile publice, primare și secundare.

De asemeni școalele militare din țară.

Reducerea pe căile ferate

D-l *A. A.* Badareu, Ministrul lucrărilor publice, a trimes Prefectuei de județ circulara, cu privire la reducerea pe căile ferate pentru funcționari,

In conformitate cu dispozițiunile art. III alin. C, No. 1, 10 și 11 din regulamentul de călătorie cu preț redus pe căile ferate publicat în Monitorul Oficial No, 211 din 18 | 31 Decembrie 1913, funcționarii statului, județelor, comunelor ai căror administratori sunt numiți sau confirmați prin Decret Regal, vor avea dreptul să [illegible]lătorească cu începere dela 1 | 14 Ianuarie 1913 cu reducere de 50 la sută pe căile ferate.

Pentru a putea beneficia de această reducere funcționarii vor trebui să aibă un carnet de identitate liberat de către autoritatea superioară, aceste carnete se vor libera:

Funcționarilor din județe. de către Prefectură și Funcționarilor din București, de către Ministerele respective.

Spre a se putea elibera aceste carnete funcționarii vor prezenta d voastră direct sau prin terviciile respective fotografia lor după forma prevăzută în Regulrmentul art. IV alin. C. 10 și 11 dinpreună cu recipisa administrației financiare de vărsarea la stat a sumei de 3 lei costul Carnetului, vărsarea sumei la administrația financiară se va putea face individual de către fie-care funcționar sau colectiv de către mai mulți funcționari după lista ce se va forma de d-v. (In aceste din urmă cazuri pe contra pagină a recipiselor se va nota numele persoanelor de la care s'a încasat suma totală).

Pe verso fie-cărei fotografii va fi scris numele funcționarului și funcțiunea ce ocupă, aplicându-se și sigiliul cu tuș al autorității unde servește,

Fotografiile vor fi reținute de d-v, iar recipisele vor fi înaintate îndată acestui Minister spre a vă trimite în schimb numărul de carnete corespunzător.

La cererea ce veți face pentru trimitere de carnete veți bine-voi a ține seamă de clasa în care fie-care funcționar are dreptul să călătorească, adică:

Funcționarii cu salariu lunar de la 400 lei și în sus cl. I-a, în această categorie se cuprinde și inginerii, medicii, avocații și magistrații, chiar dacă aceștia vor avea un salariu mai mic.

Funcționarii cu salarii lunare între 100 și 400 lei cl. II-a în această categorie se cuprind și copiștii și telefoniștii chiar dacă salariu lor va fi mai mic.

Funcționarii cu salarii lunare mai mici de 100 lei cl. III-a, în această categorie se cuprind și odăeșii, dorobanții și servitorii, chiar dacă salariile acestora vor fi mai mari de 100 lei lunar.

Făcând această distincțiune, prin cererea d voastră pe lîngă care ne veți înainta recipisele de vărsare a taxei, sunteți rugat a ne arăta numărul de carnete ce vă este necesar din fie-care clasă I, II, și III-a; aceste carnete nu vor putea fi întrebuințate de cât riguros, după normele admise pentru fie-care categorie de funcțiune,

Indată după primirea recipiselor vă vom expedia numărul de carnete cerute.

Aceste carnete se vor complecta astfel:

Pe prima pagină, sus pe linia goală se va scrie Prefect Județului Iași, apoi, numele și pronumele funcționarului, cu arătarea funcțiunei ce ocupă și la ce anume autoritate servește, se va complecta data emiterei, semnătura d-v, aplicându-se și sigiliul cu tuș, bine pronunțat.

Acest carnet va fi trecut apoi în registru special ce vi se trimite alăturat și va dobândi numărul de ordine. Numărul de ordine din registru se va aplica pe carnet (pagina I jos la dreapta).

In registru se vor complecta coloanele precum se indică; în coloana penultimă titularul carnetului va semna de primire și în acelaș moment va semna și în carnetul de identitate în locul rezervat „semnătura posesorului".

Odată complectate aceste formalități, fotografia va fi introdusă în carnet, la locul indicat și apoi fotografia se va fixa cu două capse de metal, aplicându-se și sigiliul sec de control. Sigiliul se va aplica jos în colțul din stânga ast-fel ca să apuce jumătate pe fotografie și jumatate pe carnete de pele, aplicațiunea se va face chiar peste foaea de celuloid.

In cazul în care, în biurourile d-voastră nu se găsesc mașini de fixat cele două capse și nici presă cu timbrul sec, atunci, sunteți rugat a ne cere îndată aceste două aparate spre a vi se trimite de noi.

Aceste două mijloace de a fixa fotografia de carnetul de identitate sunt obligatorii, căci altfel organele C. F. R. nu vor recunoaște valabilitatea carnetului de identitate și deci purtătorul nu va putea profita de reducere de călătorie pe Căile Ferate.

Acestea fiind primele măsuri cu urmează a se lua pentru liberarea carnetelor de identitate vă rog să bine-voiți a le face cunoscute funcționarilor tuturor serviciilor din județul d-voastră, care doresc a profita de reducerea de preț pe căile ferate, rămâind ca mai târziu să vă comunicăm dispozițiunile ce trebuesc păstrate în cazuri de perdere a carnetelor de identitate, modul în care trebuesc făcute reînoirile la fie-care trimestru următor, în cazurile de moarte, demisiune, sau avansare a posesorului,

5 LEI 100 Cărți postale ilustrate de Crăciun și Anul Nou. Gelatinate cu lustru. Librăria A. Halpern Iași, Golia 51.

Russian-American India Rubber & Co.

„TREUGOLNIK" St. Petersburg

Sucursala: București, Strada Sărindar 22

(numai pentru engros)

Ultime Informaţii

Intr'o foarte spirituală coloană, al cărei spirit se îngroşa şi prin caracterele grase cu care se arată Europei, se plînge un fost inspector şcolar, pentru că a fost înlocuit din postul său.

Acordăm fiecăruia meritul său şi recunoaştem „ex ungue leonem", după spiritul tipărit cu caractere grase, fineţa unsuroasă a celui supărat.

Ne permitem, însă, să credem că această eşire este absolut personală, şi nu facem răspunzător nici pe acel care a publicat fără răspundere supărarea sa.

Ceea-ce ne putem, însă, permite, este să arătăm că în spiritul care însufleţeşte toată acţiunea guvernului actual, alţii mai în drept şi mai sacrificaţi n'au... dat dintr'înşii supărarea, pentru că Europa le impune azi să'şi schimbe singurele cunoştinţe pe care pot să le speculeze şi în spirite, acelea geografice, asupra graniţelor Albaniei.

In urma intervenirii comitetului Cercului didactic din Iaşi, d. director al Teatrului Naţional din Iaşi, d, M. Sadoveanu, a acordat tuturor membrilor corpului didactic primar, secundar şi universitar, membri ai Cercului, o reducere la reprezentaţiile teatrale, precum urmează: la stalul I în loc de 3 lei 2 lei; iar la stal II în loc de 2 lei 1 leu şi jumătate.

Tichetele de reducere se găsesc la secretariatul cercului didactic, de unde se pot ridica în fie-care zi.

Cursurile universitare au fost suspendate de azi, până la 8 Ianuarie.

De mâine se va luchide pentru tot timpul vacanţei de crăciun şi biblioteca contrală a universităţii.

Dosarul alegerilor comunale a fost înaintat ministerului de interne, spre aprobare.

Conferinţele sanitare ale Corpului al IV-lea de armată.—*Conferinţa d-lui dr. Căpitan Veissa.*—Conform unui ordin al Ministrului de Război medicii militari activi vor ţinea o serie de conferinţe la cari au primit ordin să participe toţi ofiţerii de rezervă, medici, farmacişti şi veterinari. In afară de chestiuni de medicină se vor face jocuri de război, recunoştere forţelor militare. etc.

Seria conferinţilor a deschis-e d. Căpitan Dr. Veissa, în aula Liceului Militar, tratînd despre: *Leziunele provocate de armele de foc.*

Incepe printr'un interesant istoric asupra armelor întrebuinţate în războae din timpurile cele mai vechi şi pînă în prezent, conchizînd că armele albe (săbiile, lăncile, baionetele) au perdut din importanţa lor, în războaele moderne, soarta, rămânînd să fie hotărîtă, de către armele de foc. Această observaţiune, o fondează pe date statistice, din care rezultă, că numărul cel mai mare de răniţi, îl dau armele de foc (tunul, mitraliile, tunuri de bastiment, granatele şi puştile).

Face o minuţioasă descripţiune a tuturor speciilor de proectile, din punctele de vedere, ale formei, compoziţiunei, dimensiunelor, vitezei. Se ocupă în special, de glontele Dum-Dum, care prin o hotărîre a conferinţei de la Haga, au fost oprite, de a se mai întrebuinţa, din cauza groaznicei lor puteri de ucidere.

Din interesantele comparaţiuni ce face, conchide, că armele armatei noastre, sunt dintre cele mai „umanitare" din punctul de privire al leziunilor ce produc.

Expune experienţele făcute de dr. general Demostene, asupra efectelor proectilului, armelor noastre în raport cu distanţa şi rezistenţa.

Comparînd războaiele Crimei, Franco-German, cu cele Ruso-Japonez, Balcanic, scoate concluzia, că războaele moderne, dau un număr mai mare de răniţi, dar rănile provocate sunt mai uşoare.

Analizînd diversele specii de leziuni, după ţesuturile, organele şi regiunile în care se produc găseşte eă cele longitudinale sunt mai grave ca cele transversale.

Citează observaţiunile a mai multor medici germani, francezi, japonezi şi ruşi—cum şi corespondenţele de război ale cîtorva ziare din apus.

Se ocupă de mijloacele de transport pentru răniţi, şi de puterca de marş a răniţilor Enumeră cazuri cînd grupuri de cîte 30—40 răniţi au parcurs zeci de kilometri fără nici o consecinţă mai gravă pentru starea lor.

Terminînd, arată rostul corpului medical, în chestinnea moralului trupelor, către care trebue să aibă nu numai o îngrijire corporală dar şi sufletească.

Accidentul de la Gară.

Curăţitorul de vagoane, Ioan Mihailescu, răpus de oboseală, se culcă să se odihnească într'un vagon de clasa III-a ce se afla pe linii. O locomotivă de manevră, condusă de mecanicul N. Ionescu, tamponă vagonul, prin puternica zguduitură ce se produ-se, omul din lăuntru, fu izbit cu atîta putere de pereţi, încît i-se frînse mai multe coaste.

Intr'o stare destul de gravă nenorocitul lucrător fu transportat la Spitalul Sf. Sdiridon.

Constituirea noului Consiliu comunal, va avea loc, probabil, la 28 a lunei.

Serata de la Societ. de gimnastică

Aseară Societatea de gimnastică ne-a dat ocazia să constatăm, că ceia ce scriam despre silinţele ce toţi conducătorii ei îşi dau, pentru a face din sălile Societăţei, un locaş elegant şi confortabil pentru cultul sportului şi muzicei, a fost cu mult întrecut de ceia ce am văzut şi auzit la prima serată muzicală ce a dat secţia muzicală a acestei Societăţi.

Dacă silinţele vrednicului preşedinte al Societăţei, d. Vasile Teodoreanu, ne-au arătat că localul şi sala de spectacole pot să fie de o cochetărie şi de un gust care face cinste celor ce le-au restaurat, apoi de sigur că silinţele secţiei muzicale a acestei Societăţi, sunt cel puţin tot atîta de admirat.

Secţiunea de muzică a deschis, ca să zicem astfel, focul, căci ea cea d'intîiu a organizat o serată muzicală în acest an.

Succesul extra-ordinar al acestei serate revine, deci, în întregime preşedintelui secţiei muzicale, care este şi maestrul corului, d. Enrico Mezetti. Silinţele sale au făcut ca în scurt timp corul acestei societăţi să poată fi în stare să înfrunte judecata unui public foarte cunoscător —cum a fost cel de aseară—şi s'o înfrunte cu un succes ce a întrecut ori-ce aşteptare.

Ni se spune că în organizarea acestei serate, succesul se datoreşte şi vredniciei nici odată ostenite, a d-lui Th, Jellea, care şi în aranjamentul seratei şi în garantarea succesului material şi chiar în executarea programului, ca solist şi corist, a dat cea mai largă şi mai de preţ contribuţiune, pentru reuşita aşa de splendidă a seratei.

Inainte de ori-ce apreciere asupra execuţiei cu totul mulţumitoare a programului, nu ne putem reţine sentimentul de adîncă mulţumire, pe care ni'l produce faptul de a vedea că în Iaşi se pot trăi nişte momente de un deliciu sufletesc aşa de intens ca acel petrecut aseară.

Chiar dacă vrîsta tînără a corului secţiunei muzicale, ne dă obligaţia de a'l judeca mai mult în speranţele ce întrupează, totuşi faptul de a vedea că s'a putut organiza un cor de amatori, care s'a produs cu atît succes, ne impune să recunoaştem că perfectibilitatea ce 'i-o garantează elementele sale şi conducerea abilului maestru, va face ca în curînd să avem în Iaşi o societate corală din cele mai de seamă.

Faima muzicală a oraşu'ui nostru, de sigur nu s'a desminţit nici o dată; dacă oraşul care a dat cel dintăi ţărei un cor de seamă, sub impulsiunea neuitatului Muzicescu, a stat oare care vreme în tăcere în ce priveşte muzica corală, nici un moment însă, n'a dispărut din el acea dragoste veche şi sinceră pentru muzica corală. Tradiţia muzicală pe care ne-a lăsat'o Muzicescu, a făcut din iaşani nişte muzicali în care potenţialul muzical, care există totdeauna, n'a aşteptat decît bagheta care să'i mişte.

Bagheta s a găsit astăzi şi sub mîna viguroasă a maestrului Mezzetti, ne putem aştepta în curînd, să vedem pornind de la secţiunea muzicală a societăţei de gimnastică, toată gloria muzicală de care Iaşul este vrednic.

Ceea-ce ne îndreptăţeşte mai mult să sperăm în viitor, este faptul de a vedea în corul acestei secţiuni, amatori cari reprezintă toate straturile sociale. Profesori de universitate, alături de studenţii lor, oameni maturi cu poziţii serioase, alături de adolescenţii plini de speranţe, sunt cu toţii însufleţiţi de dragostea ce 'i alătureazǎ şi-i uneşte, aceea pentru muzică.

Acum cîţiva ani am văzut în Bucureşti o societate corală germană din străinătate, care a fost invitată şi la Palat şi în care din cor făcea parte primarul oraşului şi preşedintele tribunalului. Sperăm că va veni şi la noi timpul cînd în faţa frumosului se vor nivela toate diferenţele care printr'o tradiţie veche ne mai despart.

Programul seratei a fost de o potrivă un succes pentru cor şi pentru solişti. Corul s'a achitat cu toată vrednicia de sarcina sa şi nu merită de cît laudă. Este un cor care ştie să fie de o potrivă dulce şi viguros şi care prin cultivarea mai ales a muzicei naţionale, va ajunge de sigur să ducă mai departe nu numai dragostea pentru muzică, dar faima muzicei dulcii a horelor şi doinelor noastre.

S'a dat un loc deosebit muzicei locale iaşane, prin aceea că s'au cîntat bucăţi muzicale ale maeştrilor iaşani. Doina lui O. Carp şi „Las'o 'n colo dragoste" a d-nei Ana-Kernbach, au fost de opotrivă un succes pentru d-ua Gemma Mezetti care le-a cîntat cu priceperea şi dulceaţa care de mult 'i-au cucerit locul de seamă ce 'l ocupă în muzica noastră, cît a fost succes şi pontru d. profesor Roşca, care a ţinut flautul şi pentru autorul muzicei lor, Enrico Mezzetti, care a ţinut pianul.

Doina lui Eminescu, cîntată de cor, a fost un succes pentru autorul său, d. Albert Cirillo, care şi ca corist şi ca compozitor dă o preţioasă contribuţie la succesul societăţei.

D. profesor Roşca de la Conservator, a cîntat din flaut Arlesiena (menuetul II) şi o Tiroleză cu o technică care i-a atras foarte meritate aplauze.

D-na Alice Berescu şi D-ra Aritonovici au indulcit cu o execuţie foarte dulce şi pricepută, prin o fantazie romînească pentru piano de Dinicu-Paschill şi prin Invitation a la Danse de Weber, programul care de sigur a fost foarte fericit complectat în acest fel prin piano alături de muzica corală,

D. Jellea ca solist a executat cu mult temperament şi cu un meritat succes, solurile din Lucia şi din „salut de noapte" de Stork, alături de cor, iar acompaniat la piano „Rîndunelele" de Riria cu muzica de Mezetti.

In fine D. Nagitz a adus contribuţia sa pricepută prin recitările care au dat programului şi partea de umor care a discreţit frunţile celor mai dificili.

Către sfîrşitul programului, cînd dovada de vrednicia secţiunei muzicale era definitiv făcută, publicul distins părea că a dat definitiv verdictul său favorabil şi că nu mai are nevoe de alte dovezi.

Atunci în mod foarte natural s'a început serata dansantă care a fost de o potrivă o fericită complectare a mulţumirei cu care se inaugurase serata, precum a fost o ocazie aşteptată pentru doamnele şi domnişoarele care aşteptau cu nerăbdare cea dintăi serată dansantă ce se oferea în sezon,

Serata s'a prelungit tîrziu către diminiaţă.

Membrii comisiei interimare, se întruuesc azi, la orele 4 p. m. spre a rezolvi mai multe chestiuni la ordinea zilei.

Sesiunea Curţii cu Juri va începe la 15 Ianuarie a. v.

Curtea se compune din d-nii S. Zăhărescu preşedinte, H. Grigoriu şi Kesim, membri.

Juraţii eşiţi la sorţi sunt următorii: Andriescu D., Adamiu D., Ionescu A. D., Teodorini A., Adace Justin, Protopopescu Gh., Negruţi Th., Tudor Const., Georgescu V., Brudea D., Corjescu Nicu, Onu Petru, Silvestru Iancint, Negură N., Teodorescu Th., Meissner Gh., Romano C., Klein Gh., Verner I., Cogălniceanu N., Nanu M., Melic Eugen, Tăslăoanu I., Eraclide X., Rosetti Lascar, Văleanu Gh., Scobai Gh., Dima Gh., Roiu Gh., Suţu Henry, Deladecima Al., Bejan Gh., Mezetti H., Vartic C., Hogaş Calistrat. Ionescu D,

Supleanţi; Botez D.. Catargi Al., Cugler N., Mandrea D.

Epidemia de scarlatină bîntue furios oraşul. In cursul lunei acesteia au fost 28 cazuri. Un nou caz s'a declarat pe ziua de azi în str. Păcurari 129.

In noul program al Cinematografului din Sala Sidoli de astă-seară Vineri mai sunt cuprinse:

Un ginere bine îngrijit. Scene comice.—Sapho, adaptare după celebra scriere a lui Alphonse Daudet. Patru părţi.—Cel mai nou număr din Eclair-Journal, al 2-lea ziar însufleţit.—Statele balneare ale Franţei: Deauville în apropiere de Trouville la malul Mărei Mânecei.—Tîndală bogat zece minute. Scene comice.

Noul program viitor se reprezintă Duminecă 23 Decembre (Două Matineuri şi representaţie serală).

Duminicile şi sărbătorile vor fi date câte două matineuri: La 3 ore şi la 5 8/4.

*

D. Leon M. Popescu, editorul marelui film de artă „Războiul pentru independenţa României" (1877—78), executat de armata romînă cu concursul artiştilor Teatrului Naţional din Bucureşti, aduce la cunoştinţa ieşanilor, că grandioasa reconstituire va fi reprezentată pe pînza cinematografului din sala Circului Sidoli, cu începere de Marţi 8 Ianuarie 1913, In fie-care zi vor avea loc Matineuri şi reprezentaţii serale.

In astă seară are loc în sala teatrului naţional concertul mandolinistului Simicel.

Cu prilejul serbătorii, Naşterii Domnului, serviciul divin al liturgiei va fi oficiat la catedrala mitropolitană de I. P. S. S. mitropolitul Pimen.

Stareţii din eparhia Moldovei şi Sucevei vor trimite cîte o delegaţie cu ocazia serbătorilor de Crăciun, la Iaşi, pentru a felicita, în numele soborului mănăstirilor respective pe I. P. S. S. mitropolitul.

Dela 20 Decembrie în vederea sărbătorilor produsele Debitelor Badareu se vînd cu următoarele preţuri reduse:

	Litru	Kgr.
Smîntînă dulce centrifugată	2.60	
Unt proaspăt pentru gătit		3.20
Unt pentru masă şi cafea		6.00
Brînză proaspătă de vaci		1.—
Brînză de oi de putină		1.40
Brînză de munte		2,—
Brînză de munte de toamnă		2.60
Ouă proaspete	9 lei suta	
Lapte dulce proaspăt se găseşte în fie-care dimineaţă şi seara litrul		0.40
Caşcaval grecesc		2.80
Brînză de burduf		2.80
Caşcaval de Penteleu		3.00

Se găsesc zilnic paseri tăiate 2 lei kg.

De asemenea s'au pus în vînzare vinuri cu următoarele preţuri:

	Litrul
Vin alb vechiu	80
Vin alb şi negru vechiu	1.—
Vin alb negru si superior	1.20
Vin Cotnar şi Bordeaux	1.60
Vin Cotnar şi Bordeaux superior	2.—
Vin otonel tămăios	2.40

ULTIMA ORA

Prin firele Telegrafice şi Telefonice

Bucureşti 21 Decembrie

Răspunsurile ţărilor aliate la contra propunerile Turciei

Londra.—Adunarea ambaasdorilor a avut loc azi după amiază la ministerul de externe sub preşedinţia lui sir Grey.

Agenţia Reuter află că cele cinci puncte ale propunerii otomane, cari au fost depuse ieri la conferinţa păcii alcătuesc în tot un bloc indisolubil. In ceea-ce priveşte cesiunile teritoriale propunerile otomane spun: Turcia e gata să cedeze alianţilor toate ţinuturile ocupate, situate la vest de vilaietul Adrianopolului.

Răspunsul acestei propuneri a fost următoarea: statele aliate iau cunoştinţă de cesiunea de teritorile situate la vest de vialetul Adrianopole sub condiţia ca această cesiune să cuprindă nu numai ţinuturile ocupate dar şi cele neocupate încă sau necomplect ocupate.

Banchetul din Stara-Zagora

Stara-Zagora.—La 15 Decembre, a avut loc la Stara Zagora un banchet oferit de ambulanţa romînă, în onoarea ambulanţei franceze şi a medicilor bulgari.

Eri municipalitatea din Stara Zagora a oferit un banchet în onoarea ambulanţei romîne, înmînînd şi o adresă de mulţumire, pentru serviciile aduse.

Conflictul romîno-bulgar

Budapesta. — Ziarul „Pester Loyd" află din Bucureşti ştirea că domnul Daneff ar fi fost autorizat să trateze cu d. Mişu şi că Bulgaria e decisă a da României o deplină satisfacţie.

*

Odessa.—Ziarul „Odeski-Listok" află din Sofia, că Bulgaria e hotărîtă a nu ceda nimic României.

Ziarul mai spune, că România mobilizează în mod intens şi că la Rasgrad (?) ar fi avut loc o ciocnire între romîni şi bulgari.

Marele dezastru din Piatra Neamţ

Piatra N.—Astă noapte, pe la orele 2 un incendiu a izbucnit la fabrica de săpun şi parfumerii a d-lui Moritz Strich, situată lângă gară.

Focul a cuprins depozitele de cherestea din apropiere.

Nu s'ă putut salva nimic. Bătea un vânt puternic.

Focul s'a transmis apoi asupra mai multor depozite de lemne, şi ameninţă fabrica Moldova şi chiar garba.

Pompierii muncesc din răsputeri. S'au cerut ajutoare pompierilor din Bacău.

Focul continuă încă.

Pagubele sunt incalculabile.

Ceaţa din Capitală

Bucureşti. — Aseară o ceaţă cumplită a domnit în Capitală. Nu se disfingea la doi paşi.

Duelul din Buda-Pesta

Buda-Pesta. — Un duel cu spada a avut loc eri între contele Tisza, preşedintele Camerei şi contele M. Caroli. Duelul a durat 8 ore. s'au urmat 32 represe. In urmă contele Caroli a fost grav rănit, la mina stingă.

O invenţie romînească

Bucureşti. — D. general Hirjeu, a azistat la experimenatrea unei invenţiuni romîneşti, care constă în a feri intrarea glontelui în hainele soldaţilor.

Corespondent *perfect în limbele romînă, germană şi franceză, cu vastă practică comercială, caută ocupaţiune cu oră. A se adresa la d. D. Kanner, Str. Costache Negri No. 18, Loco.*

Demisia rectorului Universităţei din Iaşi

Bucureşti.—D. dr. Bogdan, rectorul Universităţei din Iaşi, s'a prezintat ministrului de instrucţiune, cerîndu-i să primească demisia Senatului universitar, d-sa obligîndu-se a face o nouă alegere, în care să intre persoane în acord cu d-sa.

D. Disescu a răspuns, că în chestia conflictului de la Universitatea din Iaşi, nu încape de cît o identică soluţie, ca acea ce s'a adoptat şi la Universitatea din Bucureşti, aşa că între a accepta demisia Senatului şi acea a Rectorului preferă a accepta demisia Rectorului.

Doctor M. Hortolomei
MEDIC DE SPITAL
Consult 4—6 p. m.
Str. Gh. Mirzescu 4 (colţ cu str. de sus).

Se caută un bun ajutor-comptabil la fabrica C. Noack.
A se adresa la prăvălia C. Noack.

De închiriat 2 odăi, antret, 2 magazii în curtea caselor Moritz Wachtel din strada Lăpuşneanu No. 32.

UN ASISTENT cu foarte bune recomandaţiuni găseşte loc la Farmacia Dr. Rătianu, Iaşi.

De vînzare
VIA MITOC, *com. Ciurea satul Todireni jud. Iaşi întindere 30 hectare, arătură, fînaţe, livezi şi haciag, case, coşere, 2 fîntîni etc.*
UNA CASA *str. Albineţ 12 în stare bună.*
Ambele cu mici sarcini.
Adresa N. C. Cogălniceanu str. Broscăriei 98.

Salon de Mode
I. MARCOVICI
Casele d-lui avocat Cristofor, strada Cuza-Vodă 42

Dr. I. BRENER
Specialist în boale de femei
MAMOŞ
Str. Lăpuşneanu 25
— Cons. 1—6 —

„GOSPODINA"
Prima fabrică de maturi sistematice şi higienice din Iaşi a pus in vînzare la toate drogueriile şi magazinele de coloniale din ţară produsele sale.
Marfă excelentă. Preţuri eftene
Cu stimă
M. N. Leibovici & Co.

Magasinul de Muzică
„MICHELSOHN"
Iaşi—Fondat 1878—Iaşi

Piane şi Pianine
SCHILER, WAREN, CZERNY, ROSENKRÄNZ
şi orice altă fabricaţiune, se vînd în rate lunare mici.
PIANE ELECTRICE
KUHL et KLATT
ORCHESTRIOANE AUTOMATE
La cerere prin o cartă poştală trimitem acordorul voiajor în orice parte a ţărei cu modelele cele mai noui.
NOTE MUZICALE, CLASICE ŞI MODERNE
Acordor şi constructor de piane

Acordor şi Constructor DE PIANE
CAROL GRUCHOL
Iaşi, str. Carp, 3.

BYRRH Cel mai bun VIN TONIC ŞI APERITIV

PREMIAT La toate dispoziţiunile din lume şi la expoziţiunea generală romînă din 1906. (82 medalii)

BYRRH Vînzare anuală 7 Milioane BUTELII

VIOLET FRERES (THUIR) FRANŢA
I. VIOLET Succesor
De vînzare la toate magaziile de consum din ţară

OPINIA

Organul partidului conservator-democra

Cel mai răspîndit ziar din Moldova

Primeste anunciuri, reclame etc. pentru pagina III şi IV-a

Se primesc şi înscrişi la

MICA PUBLICITATE

ofer adresa d-lui administrator al ziarului «Opinia» str. da Primăriei No. 17.

HIGEYA

APA DE MASA NATURALA ALCALINA
M. MIHAILESCU & I. DAVIDESCU
Izvorul proprietatea M. MIHAILESCU
Dacă vreţi să aveţi un stomac sănătos
BEŢI NUMAI APA ALCALINĂ
„HIGEYA"

„HIGEYA" se recomandă de către somităţile noastre medicale ca CEA MAI BUNA APĂ MINERALĂ pentru combaterea boalelor de Ficat, Gută, Rinichi şi Desinfecţie —

De vânzare la principalele magazine de consum, droguerii şi farmacii din ţară.
Comenzile de en gros sunt a se adresa: Domnului I. DAVIDESCU Teoociu
Representant pentru Oltenia şi Muntenia ISAKKOFFLER BUCUREŞTI

Sticla a 1/1 L. 0.85 bani. — a 1 Litru 0.70. — a 1/2 litru 0.50 bani (Preţurile se înţeleg ori unde)

VINUL BRAVAIS Tonic, Nutritiv şi Intaritor
Kola, Coca, Guarana, Cacao

Spre a aprecia valoarea lor consultati Medicul dumneavoastră

VINUL BRAVAIS
Nervosism, Anemie, Slăbiciune, Surmenaj fisic şi intelectual, Lipsa de sânge, Convalescenţa.

Magazinul Comerţului în Rate

— Iaşi, Strada Lăpuşneanu 25 —

Pune la dispoziţia onor. public un mare

Deposit de Maşini de cusut

pentru industriaşi şi pentru familii, de calitate superioară.
Funcţionare perfectă garantată

Biciclete BRENABOR
întrebuinţate de arsenalele armatelor din Europa.

Biciclete Puch şi Dürkopp
Intrebuinţate de artiştii Circurilor Busch, Renz Henry.

MOBILE
CĂRUCIOARE
PENDULE
şi CASETE

Gramophoane şi Plăci.—Instrumente

Toate se vînd in rate convenabile la

MAGAZINUL COMERŢULUI IN RATE
S. L. Grosmann & M. Marcovici

NEVRALGIELE Hapurile Doctorului Moussette

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE vindecă şi ştiu de Nevralgie de Umbreli, Migrenă, Gutreţe, Sciatice, Afecţiunile reumatismale acute şi cronice, Durerile de cap, de dinţi, de urechi, de ochi, de stomac, de rinichi, de ficat, de vezică, de matrice, durerile de menstruaţie, durerile de la naştere, durerile de la Cancer, durerile de la Tuberculoze, durerile de la Sifilis, durerile de la Reumatism, durerile de la Artrite, durerile de la Gut, durerile de la Febră, durerile de la Anemie, durerile de la Epuizare, durerile de la Insomnie, durerile de la Depresie, durerile de la Anxietate, durerile de la Stres, durerile de la Oboseală, durerile de la Slăbiciune, durerile de la Pierderea poftei de mâncare, durerile de la Constipaţie, durerile de la Diaree, durerile de la Hemoroizi, durerile de la Varicoze, durerile de la Tromboze, durerile de la Embolii, durerile de la Infarct, durerile de la Accidente vasculare cerebrale, durerile de la Epilepsie, durerile de la Isterie, durerile de la Nebunie, durerile de la Moarte.

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la mesă. In fiecare zi câte 3 hapuri: unul dimineaţa, unul la prânz, şi unul la cina, séra. Dacă bolnavul n'a simţit vre o ameliorare, va lua 6 hapuri şi doua mai mult de cât 4 pe zi.

A se cere: Les VERITABLES PILULES MOUSSETTE de CLIN & Cie, de PARIS, ceea ce poţi găsi la toţi Droghişti şi Farmacişti.

BRASSE TAPIS
Prix 4 fr.
R. GARIEL
2, quai de la Mégisserie
PARIS
Envoi franco de Catalogue

Raymond GARIEL
GRILLAGE, etc.

Inginer I. CANA

Autorizat de Primăria Iaşi

Iaşi—28 str. Cuza-Vodă 28—Iaşi
(zisă şi str. Golia 28)

—Apă—Canal—Closete *contra* inghetului—Băi hygienice—etc.
Instalaţie de Electricitate — Motoare—Telefon—Sonerii, etc.
Devize—Consultaţiuni gratuite.
Condiţiuni de plată foarte avantaoase.
Atelier special pentru reparaţiuni —Proiecte—Supravegheri de Construcţii. *Vile—Hoteluri, etc.*
Se deplasează şi în provincie *cu preţ modest.*
Referenţele cele mai bune la *dispoziţie.*

Renumitele PLUGURI
intreg de oţel bătut
marca PORC MI TRET
DIN FABRICA
Gebrüder Eberhardt Ulm
a) cu 1, 2 şi mai multe brazde
b) speciale de vie
c) speciale de prăşit
Maşini de secerat de Mc. CORMIC precum şi alte maşini şi unelte agricole, permanent în depozit la
Fraţii Bachstez, Iaşi

Magasinul Conservatorului

IAŞI—Strada Lăpuşneanu 32—IAŞI

NOTE de MUZICA

ASORTIMENT compleet după Programa Conservatorului

Instrumente Muzicale şi Accesorii

Reprezentanţa şi Depositul renumitelor

Piane şi Planine
— ROSENKRANZ —

Neintrecute in soliditate si ton frumos

Vînzare şi în rate mici fără aconto —
— *Cataloage gratis* —

INCHIBIERE DE PIANE CU PREŢURI AVANTAGIOASE

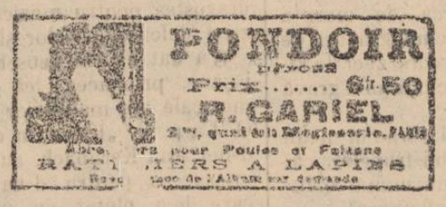

La administraţia ziarului se primesc anunciuri cu preţuri convenabil

Iaşi.—Tipografia H. Goldner, str. Gh. Mîrzescu 17—Instalaţie cu motoare electrice

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: Iași str Gh. Mîrzescu 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul X — No. 1769 — Duminică 23 Decembrie 1912

QUIEN SABE?

„*Quien sabe?*“ Cine știe?... In întrebarea aceastea un neam întreg, împrăștiat în întreaga lume își exprimă obicinuit și îndoiala față de nesiguranța zilnică și resemnarea unui popor, care a suferit multe și care știe a tot puternicia destinului.

Căci de și creștin și catolic, de și credincios și fanatic, poporul spaniol a păstret de la Maurii, pe cari îi a izgonit în urmă din minunatele lor palate iberice, fatalismul oriental și nepăsarea în fața primejdiei.

Cine știe?... ne întrebăm și noi astăzi cînd cumpăna zilelor oscilează între război și pace. Și acelaș fatalism și aceiași nepăsare se arată și în cugetele noastre.

Au observat străinii acest lucru. Ce nu observă străinii? Și au găsit cu cale să ne hulească și de aceasta; să se mire că la noi în țară nimic nu e schimbat prin vecinătatea unui război și prin eventualitatea altuia, că nu plîngem din cauza unuia și nu tremurăm în fața celuilalt.

Inconștienți, indiferenți de tot ce nu e satisfacție imediată și materială, lași, gata de ori-ce concesiune și umilință numai spre a ne păstra liniștea, așa ne-au descris străinii, minunați de atitudinea noastră.

Așa ne-au descris, căci nu ne-au priceput.

Ei n'au înțeles că indiferența noastră nu era de cît indiferență de primejdii; că liniștea noastră nu izvora de cît din conștiința puterei noastre, din hotărîrea fermă de a face să ni se respecte drepturile și din sentimentul, că în ori-ce caz vom ști să ne îndeplinim datoria.

Și de aceea atunci cînd față de ezitările și tergiversările Bulgariei, România și-a spus hotărît și precis cuvîntul, s'au alarmat toți cei ce nu văzuseră în răbdarea noastră de cît frică și resemnare și au strigat că Romînii complică chestiunea balcanică.

Acuma ce va fi? Cine știe?...

Am fost îngăduitorii, cari n'am recurs la arme din primul moment, ci am dat putința victoriei acelor, ce vroiau să-și desrobească frații supuși dominațiunii otomane. Am fost încrezătorii, cari nu ne-am îndoit de adevărul proclamațiunilor celor, ce întrau în luptă pentru libertate nici de puritatea sentimentelor lor. Am fost răbdătorii, cari am așteptat zilnic ca acei ce și-au făurit redeșteptarea națională pe pămîntul nostru, și au cîștigat neatîrnarea cu sîngele nostru care le-a îngrășat ogoarele; acei ce au fost lăsați de noi să se desvolte și să prospereze și pentru cari n'am avut nici o dată de cît priviri binevoitoare, să și înțeleagă datoria de recunoștință față de noi și de țara noastră. Am fost împăciuitorii, cari cînd am văzut îngratitudinea și aberațiunea bulgară, am căutat să îi convingem de dreptatea cauzei noastre, fără să recurgem la arme și să zdrobim în ei ultima veleitate de rezistență.

Acum se pare că îngăduința și răbdarea noastră n'au fost înțelese. Au fost socotite doar ca slăbiciune și se cuvine să întrebuințăm alte mijloace...

Și ce va fi mîine nu știm.

Dar știm că, dacă va fi nevoe ca forța să se opue forței, vom găsi în națiunea romînă tot ce trebue, ca să învingem: Unirea în gînduri și în simțiri a unui popor de peste șapte milioane de oameni, voința lui nestrămutată, vitejia lui de atîtea ori încercată.... Cu toții la o laltă, gata de ori ce jertfă, vom ști să apărăm dreptul și cinstea Romîniei. Și noui glorii vor fi cîștigate de armatele noastre și noui nume de victorii romîne vor răsuna falnic în lumea întreagă.

Cine stie? A venit poate vremea ca și generația noastră născută și crescută în liniște, în pace, în înflorirea minunată și în progresul civilizator al Romîniei să-și plătească tributul de sînge și de jertfe pentru patria iubită. A venit poate timpul ca noi, moștenitorii marilor generațiuni, ce au făcut din două țări vasale și sfășiate, o Romînie puternică să ne aratăm demni de ele.

Și fără fanfaronadă, fără provocări, fără îngămfare neroadă să ne facem datoria.

Prin munca neobosită și fără de preget a fruntașilor neamului nostru, prin spiritul lor de abnegațiune și dragostea lor de țară am ajuns unde ne aflăm astăzi. Dar nu ajunge și noi trebue să mergem înainte, tot înainte; mai sus, tot mai sus.

Și dacă s'a dus din fericire timpul cînd Romînii erau siliți să lupte și să moară pentru neatîrnare, timpul cel de bărbăție, epoca glorioasă evocată cu atîta venerațiune și dragoste de Bolintineanu, dăinuește și astă-zi. Ca și vitejii căpitani ai lui Mircea, generațiunile cele noi, „blazate și indiferente“ așa cum le ponegrește lumea vor ști, de va fi nevoe „să moară pentru datorie“.

Ce va fi mîine? Cine știe?....

Dară, de va fi război, cu acelaș avânt ca pe vremuri vor merge la luptă oștirile romîne, cu acelaș dor de izbîndă, cu aceiași dragoste de țară și de neam.

Iar în mintea lor se vor perinda icoanele strălucite ale marilor Voevozi și războaiele lor vestite alături de luptele glorioase din vremile din urmă. Pe buzele lor se vor înșirui nume de ordii dușmane învinse: Tatari, Poloni, Unguri, Turci; nume de victorii nemuritoare: Rovine, Baia, Cosmin, Călugăreni, Grivița. Și poate doară o singură amărăciune le va rămîne în suflet, cînd vor rechema în gînduri pildele mari de vitejie și de patriotizm ale istoriei noastre: aceea că nu vor avea ce să învingă!

Vania

ECOURI

Ne mai avînd istmuri de tăiat, inginerii americani se gîndesc acuma să transforme polul nord. Și se pare că intreprinderea e relativ ușoară. Ajunge să se schimbe direcția *Gulf-Stream*-ului. Un dig care să împiedice curentul rece, ce vine pe coastele Labradorului și silește Gulf-Streamul să-și schimbe cursul, și curentul cald se va duce spre nord să dea viață polului, iar regiunile boreale ale Americei se vor bucura de o climă temperată. E adevărat că în schimb Germania și Olanda ar deveni țări predilecte pentru Eschimoși și că Sena și Tamiza ar sta înghețate măcar șase luni pe an. Dar ce importanță au aceste detalii pentru inginerii americani demni emuli ai compatriotului nostru Magnificeentus Niculescu, plănuitornl podului peste Ocean.

O stradă de argint nu e lucru banal. In Noul Mexic cea mai veche stradă, construită de pe vremea Aztechilor e făcută din blocuri enorme de piatră așezate unele lîngă altele fără altă legătură între ele. S'a băgat de seamă acum în urmă că aceste blocuri conțin o cantitate foarte mare de argint. Totuși nu va fi fi permis nimănui să exploateze aceste mine argentifere de un nou gen, căci s'ar distruge o stradă care are un mare interes istoric.

Conflictul universitar

Un regretabil conflict a turburat zilele acestea lumea noastră universitară. Svîrcolirile alegerilor de la Centrul Studențesc, au ajuns să influențeze pînă și raporturile autorităților superioare ale Universității și să tulbure și liniștea ce trebuie pururi să domnească în sînul înaltei noastre școli.

Se știe cum s'a iscat conflictul. O alegere studențească făcută în contra hotărîrilor și normelor precizate de Senatul universitar. O confirmare a acestei alegeri neregulate de către Rectorul Universității, jignit de o lipsă de colegialitate. O protestare energică a Senatului universitar față de încurajarea acordată studențimei la perseverarea în cele rele. O demisie care, zice se va fi sau a fost primită și o alegere rectorală în perspectivă.

Și nu putem să regretăm destul cele întîmplate.

Căci spiritul rău de indisciplină și de nerespectare a autorităților școlare a ajuns atît de puternic în cît a reușit să zdruncine și raporturile neturburate pînă acuma dintre membrii corpului profesoral universitar.

Studențimea sau cel puțin o parte din ea a crezut din nenorocire, că poate să-și permită să treacă peste hotărîrea Senatului; a crezut că poate să disprețuiască voința categorică a celor aleși de corpul profesoral universitar ca să administreze Universitatea și să supravegheze pe toți cei ce fac parte din înalta noastră școală. Și rezultatul dureros, urîcios îl avem acuma. Studențimea neascultătoare nu și-a ajuns scopul, căci alegerea făcută nu se va putea menține și a provocat și o desbinare dureroasă, ori cît ar fi de trecătoare, în rîndurile magistrilor ei.

La ce se datorește acest spirit de răzvrătire, acest ferment periculos, care mînă studențimea pe alte căi de cît cele potrivite cu vîrsta și cu datoriile ei? Nu poate să fie efectul unei influenți personale, cum se șoptește și cum s'a repetat adesea. Răul n'ar fi atît de adînc și atît de îngrijitor. Este de sigur întregul sistem de educație, în școală ca și în familie, care face pe tinerele generații universitare, să nu-și dea seamă că n'au numai drepturi ci și datorii; să nu înțeleagă că după cum cer să fie respectate de noi, cari vedem în ele viitorul țărei, tot astfel trebue la rîndul lor să respecte munca noastră de pînă acuma inferioară poate în calitate și vigoare celei, pe care o vor depune însă cu vremea, dar care totuși merită puțin considerare. Și contra acestui sistem nenorocit de educație și contra acestor tendințe dezastroase trebue să luptăm cu toții laolaltă.

Juan

Recensimîntul general

Pe ziua de 19 Decembrie, o armată întreagă de agenți recenzori — 37000 la număr — au făcut într'o singură zi recensămîntul întregei populațiuni a țărei.

Insemnătatea acestei numărători e atât de evidentă în cât nici nu e nevoe să insistăm asupra ei.

Cunoașterea exactă a numărului populației unei țări, este absolut indispensabilă pentru cunoașterea vitalității și capacității ei pe toate tărâmurile. La noi, unde recensămîntul nu s'a făcut încă pe baze științifice, el se impunea de multă vreme. Astă-zi e realizat.

După știrile telegrafice, adresate de agenții recenzori Ministerului de Domenii, populația țării s'ar încifra azi la 7 milioane și jumătate de locuitori. In 1899 data ultimului nostru recensămînt, populația era de 6 milioane și jumătate. Așa că în treisprezece ani, numărul locuitorilor a crescut cu exact un milion de suflete.

Situația aceasta este una din cele mai îmbucurătoare, și putem spune fără teamă de exagerare, că România e țara eu cea mai mare natalitate din întreaga Europă.

Sporul acesta enorm al populației noastre, arată în primul loc o stare economică înfloritoare și o vitalitate extraordinară.

Ambele aceste împrejurări au contribuit fără îndoială la sporirea atît de îmbucurătoare a populației noastre.

Recensămîntul efectuat alaltăieri, își are însemnătate nu numai în faptul că a fost făcut și va pune oamenilor de știință la dispoziție cifrele demografice necesare pentru o bună cunoaștere a țării, dar el are importanța și din pricina momentului în care a fost făcut.

In adevăr, prin presa străină, cei interesați și rău voitori nouă, au răspîndit știri mincinoase, cu privire la situația noastră economică, arătătînd că Regatul romîn nu se bucură de starea înfloritoare ce i se atribue.

Or, însuși numărul populației noastre și sporul ei surprinzător, constitue cea mai bună dovadă că toate acele știri sunt născociri rău voitoare și că țara noastră e azi mai puternică de cît oricînd.

In adevăr, populația țării noastre întrece cu un milion și ceva populația Turciei europene; iar celelalte state balcanice împreună nu ne întrec ca număr decît cu un milion și jumătate de suflete.

Cu aceste cuvinte, Regatul Romîn numără azi mai mult decît jumătate din populația totală a celor cinci state balcanice.

Dacă recensămîntul efectuat la 19 Decembrie, n'ar fi slujit să invedereze decît acest lucru, și încă el ar fi fost bine-venit.

OAMENI ȘI LUCRURI

O ENERGIE

Pe urma regretatului fost ministru al școlilor, Spiru Haret, vor rămînea mai mult decît amintiri; vor rămînea fapte, acte sociale, concepute și realizate cu o rară tenacitate și toate în urmărirea unui scop hotărît.

Dar va rămînea, în afară de aceasta, faima pe deplin întemeiată că defunctul era o energie cu totul neobicinuită în lumea noastră politică.

O trăsătură caracteristică în firea lu Haret era obiceiul, am zice aproape sportul — de a răspunde tuturor, dar absolut tuturor scrisorilor ce primia, începînd cu miile de răvașe trimise din partea unor modești membri ai corpului didactic — învățătorii cu deosebire. Cu aceștia din urmă, se știe, legase o strînsă solidaritate și comunitate de vederi și simțiminte în ce privește desfășurarea unei activități extra-școlare în jurul băncilor populare de la sate. Intreținea cu mulți dintre ei o vie și neîntreruptă corespondență și ținea să răspundă personal tuturor întrebărilor, tuturor nedumeririlor, dînd indicații, trimițînd instrucțiuni, luînd informațiuni și sprijinind inițiativele care i se păreau vrednice de susținut.

Acum cîți-va ani, cu prilejul unui proces intentat unui învățător — proces despre care s'a vorbit altă dată foarte pe larg în coloanele „Opiniei“ — dl. Gh. Ghibănescu, apărătorul acelui învățător — dădu cetire unei vaste corespondențe dintre ministrul în activitate, Haret și modestul dascăl sătesc. Tot d. Ghibănescu ne spunea, în una din zilele aceste, că a aflat — ocazional — despre existența unui număr enorm de atari scrisori cari ar forma volume întregi. In genere, sunt scrise cu franchețe; în ele se vorbește pe șleau; nu se recunosc scrupulele, rezervele, reticențele impuse oarecum unei marcante personalități politice, a cărei răspundere poate fi cu atît mai mare, cu cît era și avea să fie încă mai mult decît un simplu ministru de resort, — în cabinetele liberale, cărora imprima, în bună parte, marca propriei sale activități.

Cine cunoaște gradul de ocupațiune a unui ministru de importanța lui Haret, nu poate decît să admire nu numai energia cu care își urma opera socială, dar și grija ce punea de a fi cel mai accesibil dintre miniștrii țării și acel care, mai puțin ca ori care altul în situațiunea lui, își ascundea gîndul și intențiile — ne hezitînd nici odată a le încredința hîrtiei și a le face să circule în straturi tot mai întinse.

Rodion

CINE CĂLĂTOREȘTE...

Fără îndoială că lucrarea d-lui Ion Botez — „Aspecte din civilizația engleză“ urmărește un scop cultural bine determinat, chiar dacă autorul nu s'a dus în Anglia cu intențiunea de a culege observațiuni și a scoate din ele anumite încheeri instructive.

Adînc impresionat și mereu pătruns de cele ce vedea în jurul său și de cîte avea prilejul să învețe într'acel mediu bogat — intelectualicește bogat — d. Botez a înțeles că ar fi o pierdere reală, dacă nu ne-ar înlesni cunoașterea atîtor interesante fapte și date pe cari — e destul de curios — nu ni le-au făcut cunoscute la vreme alți călători cari au vizitat malurile Tamisei.

E adevărat că Londra nu e nici pe departe atît de atrăgătoare pentru călătorii romîni, cum este Parisul ori Berlinul. Fie din cauza greutăților de a învăța limba, fie din pricina situațiunei în afară din Continent, Anglia este ori pare mai puțin accesibilă compatrioților noștri amatori de călătorii.

Puținii cari au petrecut în Anglia un timp mai îndelungat, cum fu Ion Ghica, pe vremuri, s'au ocupat — chiar acolo fiind — de starea de lucruri din patria lor. în împrejurările grele, ori tulburi cu cari a coincidat șederea lor.

Cronică — — Teatrală

D. Delavrancea și-a retras operele sale dramatice din repertoriul Teatrului Național și ori cum s'ar interpreta și s'ar judeca această hotărîre a Domniei-sale, faptul în sine nu este de natură, să bucure pe cei, ce se interesează de soarta și de progresele teatrului nostru.

Repertoriul pieselor originale nu e atît de bogat și atît de satisfăcător, în cît retragerea a cinci piese de teatru, de o valoare stilistică cel puțin, dacă nu li se acordă și alte merite de către severii noștri critici, să nu fie o pierdere însemnată pentru instituțiunea culturală menită să redeștepte și viața națională: teatrul național.

Vechiul repertoriu este uitat cu desăvîrșire. Comediele lui Costache Caragiale dorm uitate în filele manuscriselor Academiei Romîne; cele ale lui Millo nu le mai știe nimene; și de n'ar exista volumele editurei Autorilor Romîni s'ar uita cu desăvîrșire că Alexandri n'a scris numai Despot-Vodă, Ovidiu și Fîntîna Blanduziei.

Și totuși, cîte învățăminte nu am putea noi scoate din aceste încercări dramatice prea desprețuite acuma, cînd nu le putem înlocui de cît cu piese străine potrivite în genere pentru altă lume și alte concepțiuni. Căci evoluția teatrului a adus expunerea pe scenă a unor probleme sociale, a unor stări sufletești speciale societăților, pentru care sunt scrise operele teatrale și puține, foarte puține sunt acelea, din noianul de comedii moderne traduse și jucate fără discernămînt pe scenele noastre, care să merite să treacă hotarele, să se impue minților și sufletelor unui auditoriu, ce nu e preocupat de aceleași probleme, nu e chinuit de aceleași perversități morale și rămîne indiferent în fața unora și minunat în fața celorlalte.

In vechiul repertoriu original publicul nostru găsea cel puțin imaginea unor vremuri atît de apropiate de noi și totuși atît de depărtate, găsea frămîntările unei societăți în formațiune, lupta între două lumi, găsea defectele unora și altora amplificate prin sticla măritoare a ridicolului comic, pentru a le face mai simțitoare, găsea un Sandu Napoilă retrograd, strigoi, alături de un ultrademagog ca Clevetici, găsea un paraponisit umblînd după funcții și o Kera Nastasia alergînd după pensii, întocmai ca astă-zi, găsea un Iorgu de la Sadagura și o coană Chiriță, un ispravnic prevaricator ca Bârzoi și un alintat și netrebnic ca Guliță.

Iar pentru exaltarea sentimentelor de dragoste de neam și țară avea destule pilde frumoase în comediile patriotice, de la plăeșii din Cetatea Neamțului, pînă la dorobanții din La Turnu-Măgurele. Și nu merită cu toate imperfecțiunile lui să se dea uitărei desăvîrșite repertoriul romînesc, în care se găsea o dramă socială viguroasă și frumoasă ca „Boerii și Ciocoii“.

Dar totuși nu s'au păstrat vechile încercări ale autorilor noștri dramatici. Ne-au inundat scenele toate elucubrațiunile străine, indiferent dacă aveau sau nu succese, indiferent dacă erau sau nu morale, indiferent dacă se potriveau sau nu cu ideile și concepțiunile noastre.

Am văzut chiar piese, căzute de la prima reprezentație în străinătate și căzute pentru a nu se mai ridica, traduse în grabă și reprezentate și mai în grabă pe scenele teatrelor noastre subvenționate.

Și acum din repertoriul modern original, din puținele piese demne de acest nume, care formează fondul Teatrului Național, ni se răpesc acelea, care fără îndoială, cu toate imperfecțiunile lor, sunt totuși cele mai prețioase giuvaere ale gîndirei.

O fi lung Delavrancea în scenele sale; or fi diluate prea mult în acte prea numeroase și prea mari fapte, care ar fi putut fi concentrate în cîte-va scene; or fi ele succesiuni de tablouri iar nu înlănțuiri de circumstanțe în jurul unei idei sau unei întîmplări, care se desfășură firesc în actele pieselor; or fi tot ce poftesc criticii implacabili... Dar ce putere de evocațiune, ce schițare minuțioasă, ce vorbire fermecătoare, ce patriotizm înflăcărat în toată opera-i dramatică!

Din măreața figură a lui Ștefan luptătorul neobosit și din dorul neînfrînt de mărire și de supremație al lui Stefăniță, din bărbăția demnă a lui Arbure și din idealul de neatîrnare al lui. Rareș, din povestirile luptelor sîngeroase și înverșunate ca și din arătarea nădejdilor viitoare, cîte învățăminte frumoase, cît entuziasm, cîtă iubire de patrie nu se desprindeau, nu pătrundeau în adîncul sufletelor noastre, nu înflăcărau mințile și cugetele noastre!?

Se pierd acuma. sunt pierdute...

Delavrancea își retrage piesele și noi rămînem să ne înălțăm spiritele la auzul duhurilor rău traduse din „Fracul“ și din „Mica Șocolatieră“....

Și e incontestabil că noi suntem în pagubă.

Ion Peretz.

KALODONT
PASTĂ DE DINŢI
de vânzare la: PARFUMERIĬ, FARMACIĬ, DROGUERIĬ etc:
F. A. SARG'S SOHN & Co., Viena-Berlin-Paris
Reprezentanţi: Sam. Löbl, Bucureşti.

Alţi călători cu nume istorice, nu s'au încumetat a străbate distanţe atît de mari, riscînd să treacă şi Marea Mînicei. prin excelenţă furtunoasă şi capricioasă.

Iată bună oară unul dintre acei cari au inaugurat odinioară şi-au cultivat sistemul marilor călătorii cu scopuri înalt culturale — Constantin Golescu.

L'au ademenit Austria şi Italia şi Germania şi Franţa şi Elveţia. Preste tot a stat, a învăţat, a notat cu o minuţioasă grijă tot ce a putut şti despre oameni şi lucruri de-a dreptul în scop de a învăţa şi a instrui. Dar pînă 'n Anglia nu s'a încumetat să meargă.

Acest mare şi interesant călător urmăria, cum spuneam, instruirea generaţiei lui, a contemporanilor lui în primul loc — iar nu pentru a gusta senzaţiile şi deliciile unui voiagiu. E drept că, pe vremea lui — prin 1820—1825 călătoria lungă, peste hotare depărtate, numai o plăcere fizică nu era.

„De este slobod celuia ce umblînd prin casele altora să vază şi să gîndească la a sa, slobod au fost şi mie în toată călătoria ce se cuprind întru această cărticică să gîndesc nu la casă, ci la Patria mea la care cine nu gîndeşte, nici face pentru dînsa ori ce bine poate n'are nici casă şi de are. o lasă" — zice Golescu într'o precuvîntare adresată cititorului.

Şi de este sădită fireşte în om pofta a avea ori-ce lucru bun vede la altul, şl fără de a-l hrăpi de la acela, să se silească, de nu îl are să l câştige, iar de îl are rău, să-l refacă în bun; — nu poate nimeni, drept judecând, să mă dojenească, căci în toate păsurile mele, nu am putut după ori-ce vedere să nu-mi întorc către dânsa ochii minţii.

Pe aceste vederi şi gândirile ce îmi aţâţa în suflet întâmpinarea lor, am socotit că prin tipar să le comunic dorilor mei compatrioţi, îmboldit spre aceasta mai mult de ruşine. Căci în Bibliotecele ce am văzut, poate cineva să încarce care de cărţi cuprinzătoare de făcute de Europeni, nu numai prin India şi prin China, şi prin ţări şi ostroave mai depărtate şi puţin cunoscute, ci încă de prin ţările cele mai apropiate. Iar la noi nu s'au văzut un acest fel de carte, nici de aceia cari au putut să scrie şi mai multe şi mai bine,

„Intrenat de cunoştinţa micşoririi mele în ştiinţe şi ascultării întru învăţături, nu aş fi îndrăznit nici odată să apuc condeiul.

Dar cum puteam, ochi având, să nu văz, văzând, să nu iau aminte, să nu aseamăn, asemănând—să nu judec binele şi să nu pohtesc a-l face arătat compatrioţilor mei? Şi cum puteam să nu însemnez cele văzute, dacă în toată călătoria şi în privinţa lucrurilor celor mai multe vrednice de văzut, întovărăşit de mulţi oemeni din alte neamuri, îi vedeam pe toţi însemnând şi culegând binele ca să-l fac cunoscut celor de un neam cu ei?.

„Binele l'au învăţat oamenii întâi unii de la alţii; neamurile mai pe urmă unul de la altul, precum vedem în istorii că elinii, prin călătorii în Eghipet au tras acolo luminsrile ştiinţelor, multe din meşteşuguri şi, Romanilor, strămoşii noştri, înmulţit le-au comuniçat. Iar aceştia în toată Europa cea luminată le-au revărsat şi aceasta din zi în sporindu-le, însutit roditoare le au făcut.

Şi îşi fericeşte noroadele prin comunicaţia binelui adunat din călătoriile ce fac neamurile, unele prin ţările altora şi publicarisindu-se prin cărţi".

Spiritul acesta de a instrui pe alţii prin ceea ce la omul în parte a putut să înveţe,formează temelia tuturor cărţilor de călătorii.

In dorinţa de a păzi forma cea mai concisă pentru tot ce vrea să scrie, d-l Ioan Botez exprimă intenţiunea sa prin un motiv modest, împrumutat lui Gaston Paris,—eruditul în ale literaturii şi folklorului, care iubea atât de multe şi pe poeţi.

„S'enfermer dans ses frontières, surtout à une epoque intelectuellement aussi vivante et féconde que la nôtre, c'est pour une littérature se condamner a se rabeugrir et a s'etioler.

Iar în mica-i prefaţă originală pe care d-l Bottez o pune în fruntea „Aspectelor" sale, autorul ne spune despre scopul cărţei:

„Scopul urmărit a fost de a sehiţa fizionomia civilizaţiei unui mare şi vechi popor şi a o arăta tot odată ca o lumină pentru civilizaţia noastră începătoare. Adese ori comparaţii între civilizaţii deosebite au fost găsite necesare pentru unele lămuriri şi precizări în drumul spre această ţintă.

Nu arare ori s'a urmărit trezirea sugestiilor folositoare pentru propria noastră viaţă, odată cu ştiinţa de a face înţeleasă viaţa altora"...

Dar dacă n'ar fi cu putinţă ca din sugestivele exemple ce ne oferă cărţile pline de fapte şi de observaţiuni să iasă nu numai o îmbogăţire subiectivă şi obiectivă a cunoştinţelor cetitorului, — ci şi un adevărat elan, un dor real de a imita manifestările superioare ale vieţei de aiurea,—scopul cărţilor bune nu ar fi indeplinit decât în parte. Despre volumul d-lui I. Aotez, însă se poate spune fără greş că intră în categoria scrierilor chemate neapărat a trezi la noi dorinţa faptei, acţiunei bune. Şi aceasta e lauda cea mai mare ce i se poate face...

As.

De ale Teatrului

Dintre reprezentaţiunile teatrale din săptămîna din urmă vom vorbi de cele de *Marţi* şi de Joi.

Prin: *„Prieteni din Copilărie"* cunoscutul dramaturg german Fulda, încearcă să discute în teatru, o chestiune de însemnătatea — căsătoriei — cu mijloacele ce i-le poate oferi comedia uşoară de salon.

Eroul lucrărei: dr. Bruno Marteus (C. Ionescu) un literat cu o frumoasă situaţiune materială, adună la măreaţa sa vilă din apropierea Berlinului, pe trei prieteni: Filip Winkler, muzicant, V. Boldescu, Heinz Hagedorn pictor (Vernescu Vîlcea) şi Waldemar Scholz inginer (P. Petrone) partizani convinşi ai principiilor sale în contra însurătorii: independenţa şi individualitatea omului, nu se pot pastra de cît în afară de căsătorie.

Cei patru prieteni, duc o viaţă de chefuri fără sfirşit, desfătîndu-se în contemplarea principiului lor comun şi a unor concepţiuni, vagi, de artă...

Viaţa aceasta de armonie, este tulburată de împrejurarea că trustrei adepţii lui Bruno cad, rînd pe rînd, victimele amorului, şi spre dezolarea lui, călcînd în picioare sacrul principiu, se căsătoresc: muzicantul cu o femee din lumea mare; pictorul cu fata unui mic burghez dintr'o suburbie mărginaşă şi inginerul cu fiica unui proprietar rural.

In siguratatea sa, Bruno, nu va avea de acum alţi tovarăşi, de cît pe credinciosul său servitor Ştefan (St. Guţulescu) şi pe d-ra Dora Lentz (Z. Condurato) o fată onestă, care-şi cîştigă existenţa stenografiind şi transcriind lucrările lui literare.

Fata aceasta, este adepta principilor lui Bruno şi admite felul de a fi al barbaţilor, în genere, pentru care motiv, Brună o şi numeşte chiar: „domnule Lentz".

Intre Bruno şi Lentz nu este alta, de cît o prietenie curată, ceiace însă,—vom vedea îndată — că nu vor să creadă soţiile amicilor, (e şi cam neverosimil) care reîntorşi din călătoria de nuntă, se întîlnesc cu toţii în casa lui Bruno.....

Dacă cei trei prieteni, sunt trei varietante ale aceluiaşi tip obişnuit de artist, fără nici o trăsătură care să desemneze vre un caracter, apoi soţiile lor, sunt trei tipuri deosebite ale soţiei, fiecare cu o caracteristică bine definită.

D-na Vincler e o moftangioaică plină de aere şi pretenţii, d-na Hagedorn e brutală şi hărţăgoasă. iar d-na Scholz e numai ambiţii şi naivitate.

Bruno va asista, la scene grozave, prietenii lui vor fi torturaţi şi înjosiţi, fie care într'un mod deosebit, după felul de a fi al soţiei respective. Convingerile lui ieau forma unei indignări profunde, care vă creşte pînă la dezolare, după ce dînsul va asista—cu ocaziea unei petreceri ce o dă în grădina castelului său la o serie de noi scene tragi-comice, din care căsătoriea apare sub cele mai desgustătoare aspecte.

Una din cele trei soţii, vorbeşte de adoua că are părul boit, ceia de a treia da secretul pe faţă... Scandal, crize de nervi, leşinuri, ţipete, (toate relevate în partea lor ridicolă). Soţii cer satisfacţie unul altuia, îşi spun vorbe de ocară, se ameninţă cu pumnii.

Domnişoara Dora va avea durerea să audă pe cncoana inginerului, spumîndu-i în faţă, că cucoana muzicantului, vorbeşte de relaţiuni e sale cu Bruno. Sdrobită de amărăciune, Dora, pleacă hotărîtă să nu se mai reîntoarne.

Infiorătoarea fantasmă a căsătoriei urmăreşte necontenit pe Bruno: i-a răpit prietenii; i-a pricinuit plecarea Dorei, cu care se înţălegea atît de bine; îi îndepărtează acum şi pe credinciosul Ştefan care se căsătoreşte cu bucătăreasa.

Remas în singurătate, Bruno sufere cnmplit. In sufletul lui se dă o luptă înverşunată, între ideele acele selbatice şi un sentiment nou, arzător: iubirea.

Inima aceea de piatră se încălzeşte, imaginile uricioase dispar, şi el înţelege că e înamorat de Dora. Dealmintre nici „d-nul Lentz" nu poate rezista unui sentiment nou, vag încă, şi călcîndu-şi hotărîrea revine să vadă pe Bruno.

Intâlnirea lor aduce învingerea principiilor antesociale, şi triumful căsătoriei.

. . . . . .

Piesa conţine o însemnată doză de moralitate, e susţinută printr'o acţiune puternică, scenele pline de humor se succed logic şi uşor de urmărit.

Interpretarea a fost cît se poate de bună. Teatrul din Iaşi are excelente elemente de comedie.

D-nul Ionescu a avut de susţinut un rol care convine minunat jocului d-sale firesc, sobru.

D-na Conduratu a redat cu precizie sufletul senin al Dorei.

*
* *

Traducerea d-lui S. Dragomir „La Instrucţie" piesă de Georges Henriot, e o lucrare interesantă nu atît prin calităţile ei tecnice sau literare, ci mai cu deosebire, prin natura tezei

Autorul aduce la rampă o problemă socială deschisă de o chestiune ştiinţifică.

Găsim pe judecătorul de instrucţie (S. Dragomir) instruind în cabinetul său, asasinatul unui preşedinte de tribunal fost prieten al său. Afacerea e învăluită de mister.

Bănuelele cad asupra unui oare-care Moreaux (I. Profir) soţul foastei amante a victimei... Scrisorile descoperite, temperamentul violent al bănuitului; explicaţiunile nelămurite asupra modului cum pretinde că şi-a petrecut timpul în seara crimei, toate dau judecătorului, elemente suficiente pentru a conchide la culpabilitatea lui Moreaux

Cel mai convingător din toate indiciile, e faptul că victima n'a fost jefuită, evident deci, că mobilul e gelozia soţului, care descoperind pe cel ce-i rîpise fericirea, l'a răpus.

Moreaux, tăgăduind cu înverşunare culpabilitatea sa, judecătorul, care e un magistrat cu o frumoasă reputaţie de integritate—caută să scoată la lumină adevărul prin stăruitoare interogatorii ce ea d-nei Moreaux, (A. Pruteanu), soţia adulteră.

Toate sforţările rămîn zadarnice: d-na Moreaux mărturiseşte legătura vinovată, dar neagă că soţul ei îi cunoaşte greşala, şi cu atît mai mult că el ar fi asasinul.

Penibila confruntare între soţi, lasă impresia că mărturiile d-nei Moreaux sunt juste.

Asupra acestei stări de lucruri, intervine bănuelele ridicate de către maestrul baroului parizian d-nul Tremont (I. Damira) advocatul d-nei Moreaux, pe care îl surprind unele amănunte, din împrejurările în care se comisese asasinatul. Aşa e faptul, că judecătorul cinase în seara crimei cu victima, cu care plecase împreună spre casă, chipul cum se dăduse lovitura mortală, faptul că judecătorul nu-şi putea aminti, dacă s'a despărţit de victimă, şi modul cum s'a despărţit. Observaţiunele acestea îl duc la concluzia că poate fi vorba de un caz patologic.

Plecînd dela ipoteza advocatului, medicul-legist Thibaud (Radu Demetrescu) din examenul ce-l face asupra judecatorului şi din observaţiile grefierului (I. Pizone) deduce că judecătorul e un epileptic, care poate să fi comis crima în timpul unui acces.

Lucrările se lămuresc numai de cît, judecătorul este cuprins de un accos de epilepsie, în faţa tuturor.

Iată deci asasinul. Un asasin inconştient, care prin poziţiunea ce ocupă, e o primejdie extraordinară şi permanentă pentru societate.

. . . . . .

Acţiunea se desfăşoară greu. Timp de două acte ţine atenţiunea încordată şi procură puternice emoţiuni. Desnodămîntul nu dă nici o soluţiune problemei, sugerează însă, spectatorului, gravitatea chestiunei, care face parte din categoria acelor fapte, unde inteligenţa omenească n'are nici o putere să intervină.

Interpretarea rolurilor — care de altfel sunt destul de simple — n'a lasat nimic de dorit.

*

Reapariţia în mică farsă *„Duelul cu chibrituri"* a vechiului artist ieşan P. Alexandrescu, care a rechemat în amintirea noastră, vremuri cînd şi artiştii şi publicul aveau mai multă dragoste pentru teatru, trebuia să atragă, în primul loc, un public mai numeros şi apoi să provoace o manifestare mai călduroasă.

Chestiunea, publicului nostru de teatru, este foarte serioasă, vom căuta să ne ocupăm de ea, în unul din numerile noastre viitoare.

Ionel Păun

:: Comitetul Societăţei „Pîinea săracilor" face un călduros apel către publicul ieşan, rugîndu-i să bine voiască a lua parte la reprezentaţia, care va avea loc, la Teatrul Naţional, în seara de 22 Decembrie a. c. în folosul numitei societăţi.

Programa este: O Premieră—Alegoria Patriotică de Iosif şi Anghel: Carmen Saeculare şi comedia: Fericirea Casnică.

Preţurile vor fi cele obişnuite, biletele de intrare se pot găsi la Agenţia Teatrală—şi în sara reprezentaţiei la Casă.

Scopul acestei reprezentaţiei fiind pentru bine-facere. Biletele de favoare vor fi suspendate.

Litere-Ştiinţe-Arte

Prohod. — Sub semnătura Gh. Voinea—Iaşi „Rampa" de eri publică oarecari reflecţii cari se încheie atrăgînd atenţia d-lui M. Dragomirescu, preşedintele S. S. R., asupra... sterilităţii literare a scriitorilor puşi în slujbe, sau... căpătuiţi.

„..E vina acelor oameni darnici, cari se cred prea pricepuţi în toate şi pe cari împrejurările urcîndu-i acolo sus, le dau în mînă daruri multe, dar nu le pot pune în cap destulă judecată, pentru a şti ce să facă cu ele.

E vina acelora cari, crezînd că răspund unor datorii de a ajuta pe scriitori, cred că îi ajută, îngrijindu-se de stomacul şi de punga lor, dîndu-le pentru aceste ocupaţii, poate prea meritorii pentru un burghez mai mult sau mai puţin intelectual, însă atît de criminale pentru cei puţini chemaţi de a îmbogăţi graiul sufletului nostru cu creaţiunile lor.

O singură constatare la întîmplare. Ce a produs d. Girleanu, de cînd e director de teatru la Craiova, d. Basarabescu, mi se pare inspector, d. Sadoveanu, sau atîţi alţi salariaţi, puşi să lucreze prin birourile ministerelor, munca atît de poetică, a nenorocitului conţopist romîn?..."

Generalizarea e nedreaptă. Nu poate fi pus alăturea neobosit de activul Sadoveanu, cu colegul d-sale de la Craiova, care în adevăr n'a mai publicat nimic de samă, nu ştim din ce motive,—în tot cazul *nu* din pricina direcţiunii ce-i s'a încredinţat la teatrul de acolo.

De altfel despre vederile şi intenţiile d-lui Dragomirescu în această direcţiune vom vorbi în numărul viitor.

*

Suntem informaţi că va reapărea în Ianuarie viitor revista „Versuri şi Proză".

*

Talentatul poet I. M. Raşcu a pus sub tipar un volum de poezii.

*

Testamentul lui Detaille institue legatar universal pe Louis Jullemier, un prieten al decedatului pictor.

Casa lui Detaille şi 200,000 de lei au fost lăsaţi „Societăţii de istorie a costumelor" pentru întemeiarea unor săli de expoziţie.

*

La Londra a fost descoperit un tablou de Velasquez marele pictor spaniol. Tabloul reprezintă pe călugărul Juan de Fonzeca, diplomat şi omul de încredere al lui Filip IV.

El a fost pictat pe la 1623 şi este primul tablou pe care Regele văzîndu-l a hotărît să numească pe Velasquez pictor al curţei,

*

„Teatrul" No. 10 va publica o schiţă de impresii teatrale datorită d-şoarei Anicuţa Cîrjă, din Bucureşti.

*

STRUNA ZILEI

PRECIPITARE

„...Alegerea Centrului a a fost aprobată de d. rector.

„...Senatul universitar a anulat alegerea.

„...Ministrul a primit demisia rectorului de Iaşi.

Din ziare

Mă'ntreb atîtea ştiri ce-arată ?
...E bine omul să priceapă
Că nu se ştie nici odată
Unde dai şi unde...crapă.

INFORMAŢII

Se aşteaptă pe mîni apariţia „Vieţei Romîneşti", în fasciculă dublă—pe Noembrie şi Decembrie. Revista va conţinea proză inedită din a regretatului Spiru Haret, cum şi un nou articol de politică externă datorit d-lui C. Stere.

Aeroplanul „IAŞUL"

Pînă în prezent totalul subscrierilor pentru construirea aeroplanului ating cifra de lei *3151.*

Beneficiul neto al reprezentaţiei dată în ziua de 15 Decembrie la Teatrul Naţional cu piesa Banii..... *590.*

Subscrierii făcute de elevii şcoalei superioare de meserii din Iaşi, lei *130.*

Suma necesară pentru construirea aeroplanului fiind de aproape 35.000 lei, pentru activarea adunărei fondului, d. Ştefan Negruzzi prefectul judeţului Iaşi a lansat un număr de liste de subscripţie, încredinţîndu-le autorităţilor, Băncilor şi instituţiilor din Iaşi, cu încrederea, că Ieşenii în vederea patrioticului scop, nu vor întîrzia a-şi da obolul lor, pentru realizarea lui.

Elevilor şcoalei de meserii din Iaşi, li se cuvine laude, pentru dovada frumoaselor simţiminte, ce au, subscriind într'un timp foarte scurt suma de 130 lei, care pentru ei, au o devsebită importanţă.

:: Membrii comisiei interimare s'au întrunit aseară, la orele 5.

S'au votat diferite credite.

:: La sfîrşitul acestei luni va avea loc adunarea generală a societăţei Vulturul, de sub preşedenţia d-lui Atanasiu.

La ordinea zilei se găsesc mai multe propuneri, interesînd propăşirea Societăţei.

:: Domnul Virlănescu, numit revizor şcolar, a depus azi cuvenitul jurămînt, în prezenţa d-lui Ştefan Negruzi, Prefect de judeţ.

:: Epitropia sf. Spiridon a luat vacanţă de azi, pînă după sărbătorile Crăciunului.

:: *Concertul Simicel* a avut loc aseară în faţa unui public restrîns care a aplaudat pe concertist, şi cu deosebire în *Serenada* lui Wieniavski şi în *Zigeunerweisen* de Sarasate. A avut succes, de asemenea „Raposdia Romînească" aranjată de d-sa.

Tînărul Calmuski, în regitări, a avut un frumos succes.

:: Debitul Badareu, aduce la cunoştinţa Onor. public iaşan, că de sărbători e asortat cu tot felul de produse alimentare şi Vinuri naturale din ferma şi viile proprii, punîndu-le în consumaţie cu preţuri excepţional de reduse, începînd dela 80 bani litrul de vin vechiu, precum şi specialităţi de vinuri superioare în sticle infundate.

De aseminea se găsesc zilnic păseri tăiete pentru sărbători, ca găini, raţe, gîşte şi curcani.—Se primesc şi comenzi anticipate. — Comenzile se trimit şi la domiciliul onor. clienţilor.

5 LEI 100 Cărţi postale ilustrate de Crăciun şi Anul Nou. Gelatinate cu lustru. Librăria A. Halpern Iaşi, Golia 51.

Cura
cu Untură de Peşte
nu se face cu folos decît cu
„Emulsia-Racovitza"
300 de atestaţiuni medicale, cît şi
150,000 flacoane vîndute pînă acum
dovedesc puterea ei curativă neîntrecută!..
Adoptată de toate spitalele din ţară pentru tratamentul
Rachitismului, Scrofulelor,
Oaselor moi, Anemia şi
Poale albe a Femeilor.
Inoftigă sau Tuberculoză,
în Bronchite şi Tuse învechite
pentru a Ajuta Hrănirea
Anevoioasă a Copiilor slabi
şi Surmenaţi şi pentru
Curăţirea Sîngelui Stricat
Modul de întrebuinţare se află
la fie-care flacon.
De vînzare în toate farmaciile şi drogueriile
din România. Preţul flaconului 3 Lei 70 b.
Feriţi-vă de contrafaceri şi substituţiuni!

Ultime Informaţii

D. Badareu, ministrul lucrărilor publice proectează să dea trei-zeci milioane judeţelor pentru construiri şi reparări de şosele. Ar veni aproape cîte un milion la fie-care judeţ.

Se înţelege că mulţumită acestor ajutoare date de stat, judeţele vor ajunge să aibă drumuri bune şi numeroase, iar dezvoltarea economică să fie mult ajutată.

In consiliul de Miniştri s'a hotărît ca cu începere de la 2 Ianuarie 1913 toate autorităţite din Bucureşti, afară de căile ferate Romîne, să aibă ore de lucru de la 9—12 a. m. şi 3—6 p. m.

Ministerul de Războiu a admis acordarea obicinuitelor congedii a ofiţerilor şi soldaţilor. Aceasta dovedeşte că ştirile de mobilizare ce au circulat zilele acestea erau tendenţioase.

La Bucureşti a făcut o penibilă impresie puţinul succes ai ProcuroruluiGeneral din Iaşi la procesul lui Pantelimon, care de şi a mărturisit singur tălhăriile a fost achitat eri de Curtea cu juri din Botoşani.

Ministerul de interne a dat ordine severe să se inspecteze morile de porumb din comunele rurale în vedere ca să nu se mai permită măcioarea porumbului de proastă calitate.

Secţia I a Curţei de Apel din Bucureşti, prezidată de primul preşedinte Oscar Niculescu, a confirmat în unanimate deciziunea Secţiei a II a Curţei de Apel din Iaşi, care fusese casată de inalta Curte de Casaţie.

Prin decizia în chestie se respinsese cererea parchetului şi a proprietarului Vernescu pentru anularea contractului de arendă a moşiei Ripiceni.

Prin tragere la sorţi farmaciştii locali şi-au împărţit astfel pînă la 1 Aprilie viitor furniturile:

Calea ferată, farmaciile Adace, Lupu, Flach, Căpăţină şi Zfass.

Şcolile statului: Werner, Konia şi Racoviţă.

Societăţile de ajutor mutual şi corporaţiile: Jelea, Răteanu, Rothbard, Enghel, Hertzenberg şi Filipescu.

Sumele vor fi repartizate, pe cît posibil, în mod egal, dîndu-se clienţilor buletine numerotate, valabile pentru diverse furnituri.

După propunerea fostului ministru D. Neniţescu se experimentează actualmente în unele localităţi mai mici,—Buhuşi şi altele—aplicarea Legei meseriilor în ce priveşte acordarea de ajutoare şi la familiile membrilor, nu numai la cotizanţii propriu zişi. In caz dacă această interpretare a legei nu se va arata prea împovorătoare pentru budgetele cprporaţiilor se vor face încercări identice şi în localităţi mai mari, unde actualmente se acordă ajutoare numai capilor de familie.

Prin o scăpare din vedere, pe care o regretăm alături de cronicarul nostru, care a bine voit a ne face darea de seamă a seratei de la societatea de gimnastică, s'a omis a se menţiona în cronica noastră de eri, preţiosul concurs ce l'a dat seratei muzicale d. prof Agapescu. Romanţa „Poetul" de Loewe a dat ocazia d-lui profesor Agapescu să arăte. cît de fericit ştie prin o şcoală muzicală remarcabilă, să se folosească de calităţile unei voci de das din cele mai pline şi mai inteligent modulate. D-sa alături de ceilalţi solişti şi ca corist a contribuit în o măsnră deosebită. la serviciul seratei.

Dl. Ion Zippa, licenţiat al facultăţi noastre juridice, s'a înscris astăzi în baroul local, depunînd cuvenitul jurămînt.

In noul program al Cinematografului din Sala Sidoli de astă-seară Simbătă mai sunt cuprinse:

Un ginere bine îngrijit, scene comice.—Sapho, adaptare după celebra scriere a lui Alphonse Daudet. Patru părţi.—Cel mai nou număr din Eclair-Journal, al 2-lea ziar însufleţit.—Staţiile balneare ale Franţei: Deauville în apropiere de Trouville la malul Mărei Mânecei.—Tîndală bogat zece minute. Scene comice.

Noul program viitor se reprezintă mîine Duminecă 23 Decembre (Două Matineuri şi representaţie serală): Noaptea de Crăciun—Cascadele din Clyde (Scoţia)—Nick Winter şi banda Treflei—Funeraliile lui Caragiale etc. etc. etc.

Duminicile şi sărbătorile vor fi date câte două matineuri: La 3 ore şi la 5¾.

In noul program de Luni: Christoph Columb şi descoperirea Americei, una din cele mai grandioase reconstituiri istorice (3 părţi).

*

D. Leon M. Popescu, editorul marelui film de artă „Războiul pentru independenţa României" (1877—78), executat de armata romînă cu concursul artiştilor Teatrului Naţional din Bucureşti, aduce la cunoştinţa ieşanilor, că măreaţa reconstituire va fi reprezentată pe pînza cinematografului din sala Circului Sidoli, cu începere de Marţi 8 Ianuarie 1913, In fie-care zi vor avea loc Matineuri şi reprezentaţii serale.

In vederea serbătorilor, Baia Comunală va fi deschisă mîine Duminică, toată ziua.

Mîine seară, va avea loc în sala de marmură al otelului Bulevard din Bucureşti, un banchet oforit de delegaţii recensămîntului general al populaţiei, d-lui Colescu, şeful acestui serviciu.

Producţia conservatorului.— Duminică 23 Decembrie la ora 2 jumătate p. m. are loc la conservatorul de muzică producţia elevilor şi a elevelor.

Este în tradiţiunea acestei şcoale a întreţine regulat cercul iubitorilor de artă în oraşul nostru, cu progresele instituţiei. Prezenţa în fruntea acestei şcoale, a harnicului şi priceputului artist care este Enrico Mezetti, ne dă dreptul să sperăm că ceea ce a putut organiza în scurtul timp de cînd este în fruntea conservatorului, va fi bine apreciat de acei care urmăresc progresul lui.

Aşteptăm cu plăcere să vedem pe d. Mezetti, reînviindu-ne timpurile aşa de plăcut păstrate în amintirea fiecăruia, cînd concertele simfonice ce a organizat în oraşul nostru, au avut un aşa de viu şi meritat succes.

Iată programul producţiei de Duminică:

PROGRAM

1) Beethoven. Trio No. VIII. Piano, Violină, Violoncel, ex. de eleva E. Oiaga (piano clasa d-rei Sion), elevii C. Cătulescu (violină), M. Bursuc (violoncel). 2) L. Hugues. I. Folletti Scherzo fantastice pentru flaut ex. de elevul Popescu Hristache acomp. de elevul Sibianu. 3) I. Klengel. Concertino pentru violoncel. Andante ex. de elevul M. Bursuc acomp. de eleva E. Oiaga. 4) T. Nachèz. Romanţă pentru violină ex. de elevul I. Pasmantirer acomp. de eleva P. Abramovici. 5) Ciro Pinsuti. Il libro Santo pentru canto eleva M. Ionescu şi violina elevul C. Cătulescu. 6) I. I. Sibianu. Poloneza de concert în Re pentru Piano ex. de eleva P. Abramovici (clasa d-lui I. Sibianu). 7) Mozart. Trio No. VI. Piano, Violină, Violoncel, a. Adagio. b. Allegro assai, ex. de eleva Aconţ Sofia (piano cl. d-nei Sion), elevii Pasmantirer I. (violină) şi Bursuc M. (violoncel).

8) **Pentru sceptru**

de Fr. Coppée. Trad. de D. Nanu

Actul al IV-lea

M. Brancomir	— — —	I. Pizoni
Const., fiul său	— — —	Chibzui
Pastorul	— — — —	M. Popovici
Străjerul	— — — —	A. Ghiţescu

Creditul Fonciar Urban din Iaşi

CONVOCARE

Consiliul de Administraţiune prin deciziunea No. 922 din 31 Decembrie 1912 fixează ziua de 17/30 Martie 1913, pentru adunarea generală ordinară.

Sunt invitaţi d-nii proprietari asociaţi şi d-nii detentori de scrisuri fonciare ca să se întrunească în acea zi la ora 2 p. m. în localul Societăţei strada Lăpuşneanu.

Chestiuni la ordinea zilei sunt:

1) Darea de samă de operaţiunile Societăţei pe 1912 şi bilanţul.

2) Descarcarea Consiliului de administraţie de gestiunea sa pe 1912.

3) Votarea budgetului pe anul 1913.

4) Alegerea a doi membri în Consiliul de administraţie în locul d-lor M. B. Cantacuzin şi N. Gane eşiţi de drept.

5) Alegerea comitetului detentorilor de scrisuri fonciare.

După art. 49 şi 51 din statute dreptul de vot la adunarea generală se poate exercita de cei în drept în persoană sau prin procuratori. Procura însă nu se poate da de cît unui alt proprietar împrumutat la Societate, cu drept de vot. Prin excepţiune minorii pot fi reprezentaţi prin tutorii lor; persoanele supuse curatelelor prin curatorii lor, Casele de Comerţ şi societăţile în general printr'unul din membrii lor avînd procură în regulă pentru aceasta. In fine femeile printr'un procurator autorizat în regulă, chiar cînd acel procurator n'ar fi un împrumutat al Societăţei.

Atît Societarul care va fi procurator cît şi procuratorul femeielor, trebuie să justifice drepturile lor cu opt zile cel puţin înainte de zina adunărei.

Toţi secretarii care au angajat la Societate o ipotecă de valoare cel puţin 5000 lei spre a putea lua parte la şedinţele adunării generale sunt datori ca cel puţin cu 15 zile înainte de ziua fixată pentru adunarea generală să depună la Cassa Societăţei spre înregistrare chitanţa capitalului social.

Detentorii de scrisuri fonciare urbane Iaşi spre a putea alege pe membrii comitetului detentorilor sunt datori de a depune la cassa Societăţei scrisuri fonciare urbane Iaşi de valoare cel puţin 10,000 lei conform art. 15 din stat. Societ.

No. 0,028—2 Ian. 1913.

Diracţiunea

ULTIMA ORA

Prin firele Telegrafice şi Telefonice

Bucureşti 22 Decembrie

Noul nostru prinţ

Declaraţiile d-lui Take Ionescu

Ruperea tratativelor de pace

Consiliul de miniştri de eri

Bucureşti.—101 salve de tunuri au făcut aseară cunoscut populaţiunei Capitalei, că A. S. R. Principesa Maria, a dat naştere unui principe.

Naşterea a avut loc exact la orele 7 şi 30 seara.

Principesa Maria a fost ferită toată ziua de orice nelinişte, iar naşterea a avut loc în condiţiuni excelente.

Principesa Maria a fost asistată de d. dr. Iosef Albert Amann, profesor din München, de d. dr. Romalo şi de moaşa Idi Lagendorf din Berna.

Micul principe cîntăreşte 3½ kilograme.

MM. LL. Regele şi Regina s'au interesat toată ziua de starea Principesei.

La orele 8 Suveranii au fost lîngă patul Principesei.

Curînd au sosit d-nii miniştrii Titus Maiorescu, Mişu Cantacuzino, Munteanu, şi dr. Istrati, preşedintele comisiei interimare şi au redactat actul de naştere al micului principe.

După dorinţa Suveranului, noul principe a primit numele de Mircea.

In Capitală ştirea a produs o bucurie vădită şi a fost obiectul discuţiunei generale.

Cu privire la ceremonia Botezului, încă nimic nu s'a hotărît.

*

Capitularea trupelor din Kios

Atena.—Se anunţă că trupele din Kios s'au predat de prizonieri.

Scufundarea unui vas

Constantinopol.—Un vas cu pînze turcesc, sosiud eri-seara în portul Smirna, s'a lovit de o mină submarină şi s'a scufundat. Un singur om a scăpat. Vasele greceşti au bombardat eri Tchesme.

*

Londra.—Ziarul „Times" scrie: Toată lumea ştie, că nici unul din punctele contenţioase, de cari ori-ce chestiune din Balcani este prea plină, nu este demnă de un războiu european. Cuvintele mari pe cari d. Daneff le-ar fi întrebuinţat eri, nu vor turbura aceste sanse. D. Daneff ştie în mod precis, că Turcii nici nu pot p imi şi nici nu vor primi toate condiţiunile aliaţilor, precum şi Resid Paşa ştie că aliaţii nu pot primi contrapropunerile turceşti, aşa precum s'au formulat.

Intervederea Poincare-Tache-Ionescu

Viena.—„Politische correspondenz" află din Paris că cercurile informatore de acolo confirmă întrevorbirea d-lui Take Ionescu cu d. Poincaré, care a fost în cea mai mare parte consacrată aspiraţiunilor României. Atitudinea locurilor competinte din Paris faţă de cererile României este în principiu defavorabilă.

*

Viena. — „Neue Frei Presse" ocupîndu-se de călătoria d-lui Tache Ionescu, scrie:

D. Tache Ionescu a avut o conferinţă cu d. Daneff. Nu se ştie dacă România va lua parte la conferinţa ambasadorilor, dar negreşit că intr'un viitor congres european, se vor discuta şi chestiile româneşti.

*

Viena.—Cu privire la ştirea că România ar face mari pregătiri militare la graniţa Dobrogeană, cercurile oficiale austriace declară că generalul romîn a desmînţit categoric toate svonurile de mobilizare.

*

Londra.—Agenţia Reuter a obţinut o convorbire cu d. Take Ionescu.

D. Take Ionescu a declarat, că nu are nici o misiune specială, dar se va folosi de presenţa sa la Londra, pentru a urmări Conferinţa păcei şi acea a ambasadorilor. Va părăsi capitala Angliei în cursul săptămînei viitoare.

Cu privire la atitudinea României, d. Take Ionescu a zis:

— „Pînă acum am fost neutru. Am făcut sacrificii pentru a păstra pacea. Insă nu vă pot spune, care va fi atitudinea viitoare a României, de care-ce nu o ştiu nici eu".

Cu privire la mobilizare, d. Take Ionescu a zis:

— „Nici odată nu ne-am servit de mobilizare ca de o ameninţare, sau ca Bluff.

Mobilizarea noastră ar merge foarte repede şi după ce va fi proclamată, va fi strict aproape urmată de războiu.

Este exact, că în ultimul timp armata noastră ea măsuri ordinare de precauţiune, însă aceasta este numai ceia ce cerea prudenţa şi nici de cum o mobilizare".

In ceia ce priveşte adunarea ambasadorilor, d. Take Ionescu, a zis:

— „Se va cere ministrului nostru să asiste la ea, ori de cîte ori se vor discuta interesele romîneşti.

Dacă o conferinţă europeană se va convoca, negreşit că şi Romînia va participa.

D. Take Ionescu a mai spus, că socoteşte că războiul balcano-turc va fi înlăturat,—dar că este o chestiune foarte delicată azi, acea al regulărei graniţelor Albaniei.

D. Tache Ionescu a refuzat să discute chestia întinderei teritoriale, cerută de Bulgari.

*

Londra.—Ziarul „Times" scrie:

Intîlnirea dintre d-nii Tache Ionescu şi d. dr. Daneff n'a fost sterilă.

Bulgarii, în urma sfatului Rusiei, ar fi gata să acorde o uşoară rectificare de graniţă, care ar avea o linie dreptă de la Silistra la Marea Neagră.

*

Londra.—Delegaţii ţărilor aliate au cerut propuneri definitive, care să poată conduce la un ultimatum.

*

Londra.—Agenţia Reuter află că delegaţii ţărilor aliate, au formulat cereri precise, sub forma de ultimatum, în privinţa Cretei, a Marei Egee şi a Andrianopolului cerînd ca delegaţii turci să dea răspunsul lor, pînă cel mult Luni la orele 4 p. m.—altfel tratativele vor fi rupte.

Bucureşti.—Aseară s'a ţinut la ministerul de externe, un important consiliu de miniştri.

Consiliul s'a ocupat de situaţia externă....

Ştiri precise de la Londra n'au sosit încă.

Guvernul însă pare a fi înştiinţat de noi complicaţii ivite în mersul tratativelor de pace.

In urma raportului d-lui ministru de războiu, consiliul a aprobat ca în vederea sărbătorilor, să nu se acorde congedii de cît numai ofiţerilo.

*

Domnul Ionel Brătianu, şeful partidului liberal, a avut aseară o lungă conferinţă cu domnul Titu Maiorescu, preşedintele consiliului de miniştri.

Achitarea lui Pantelimon

Botoşani — Aseară la orele 6, juraţii au adus un verdict negativ, în urma căruia Curtea a achitat pe Pantetimon şi complicii săi.

Pantelimon însă a fost reţinut, urmînd să facă o pedeapsă veche de un an şi jumătate.

Pantelimon a declarat că îşi va schimba numele.

Drama d n Capita ă

Bucuresti. — Azi, la orele 12 jum. o dramă sîngeroasă s'a petrecut la librăria Socec, din Calea Victoriei.

In acest timp, d. Iulius Durr funcţionar superior la librărie, era ocupat să servească 2 cliente, cînd fu împuşcat pe la spate de o tînără fată, ce intrase neobservată.

Victima rînită la urechea dreaptă căzu jos, şi fu transportat în nesimţire la Spitalul Colţea. Medicii dau puţine speranţe de scapare.

Tînăra fată, e o anume Elena Davidescu, care a fost amanta lui Durr, dar de care de doi ani era despărţită.

Ea se află arestată.

Ediţia II-a

Agravarea situaţiei

Tratativele au fost rupte între Turci şi Bulgari.

Se constată o mare tensiune între Rusia şi Austria. Rusia a cerut Austriei să demobilizeze şi Austria a declarat că va demobiliza numai dacă Sîrbii se retrag din regiunea care urmează a forma statul Albaniei.

Daneff a declarat unui ziarist englez că nu ni se va acorda Silistra ci numai o fâşie îngustă de pămînt pe lîngă Silistra până la Mare.

Dela 20 Decembrie în vederea sărbătorilor produsele Debitelor Badareu se vînd cu următoarele preţuri reduse:

	Litru	Kgr.
Smîntînă dulce centrifugată	2.60	
Unt proaspăt pentru gătit		3.20
Unt pentru masă şi cafea		6 00
Brînză proaspătă de vaci		1.—
Brînză de oi de putină		1.40
Brînză de munte		2,—
Brînză de munte de toamnă		2.40
Ouă proaspete	9 lei suta	
Lapte dulce proaspăt se găseşte în fie-care dimineaţă şi seara litrul		0.40
Caşcaval grecesc		2.80
Brînză de burduf		2.80
Caşcaval de Penteleu		3.40
Brînză de munte de toamnă		2.40
Caşcaval penteleu		3.40
Depozit permanent de Schweitzer elveţian		4.40
Brînză de Brăila (Telemea)		1 40
Brînză de Brăila de toamnă		2.—

Diferite varietăţi de mere.

Se găsesc zilnic paseri tăiate

De asemenea s'au pus în vînzare vinuri cu următoarele preţuri:

	Litrul
Vin alb vechiu	80
Vin alb şi negru vechiu	1.—
Vin alb negru si superior	1.20
Vin Cotnar şi Bordeaux	1.60
Vin Cotnar şi Bordeaux superior	2.—
Vin otonel tămăios	2.40

GRATIS! GRATIS!

Cine doreşte să aibă o surprindere plăcută de sărbători să-şi trimită imediat adresa la

—Casa de export N. Raifler—

— Cernăuţi (Bucovina) —

„Francarea corespondenţei este: o scrisoare 15 b., o c. p. 10 b."

Grigore Dimitrescu

profesor universitar, fost magistrat

AVOCAT

ALEEA PRINCESA MARIA — IAŞI

Dr. Suzana GROSSI

Asistentă la clinica obstetricală

BOLI DE FEMEI—FAGERI

— Iaşi.—Strada Anastasie Panu —

Cele mai fine varietăţi

de

PERE ŞI MERE DE IARNĂ

de vînzare la moşia Climeşti jud Roman.

AVIZ Amatorilor

Au sosit CANARI de HARTZ, care cîntă Ziua şi Noaptea cu garanţie.

Papagali, Porumbei

şi alte diferite păseri str[illegible] se găsesc de vînzare la

„CUIBUL PASARELELOR"

I. Goldner, str. I. C. Brăt[illegible] 160

Doctor M. Ho[illegible]

MEDIC DE SPIT[illegible]L

Consult 4—6 p. m.

Str. Gh. Mîrzescu 4 (colţ cu str. de sus).

BYRRH Cel mai bun VIN TONIC ŞI APERITIV

PREMIAT La toate dispoziţiunile din lume şi la expoziţiunea generală romînă din 1906. (82 medalii)

BYRRH

Vinzare anuală 7 Milioane BUTELII

VIOLET FRERES (THUIR) FRANŢA
I. VIOLET Succesor
De vinzare la toate magazile de consum din ţară

OPINIA

Organul partidului conservator-democra

Cel mai raspândit ziar din Moldova

Primeste anunciuri, reclame

etc. pentru pagina III şi IV-a

Se primesc şi înscrişi la

MICA PUBLICITA

a se adresa d-lui administr[illegible] «Opinia» strada Prisăc[illegible] 17.

NEVRALGIILE
Hapurile Doctorului Moussette
ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la mesi, la dimineaţă, unul la dejun, şi unul la cina, sera. Dacă bolnavul n'a simţit vro ugurare, va lua 4 hapuri a doua di a 2 dimineaţa, unul la dejun, şi unul la cina, sera. Nu trebue luat de cât 4 pe di.
A se cere: Les Véritables PILULES MOUSSETTE de CLIN & Cie, de PARIS, care se găsesc la toţi Droghiştii şi Farmacii.

HIGEYA
APA DE MASA NATURALA ALCALINA
M. MIHAILESCU & I. DAVIDESCU
Izvorul proprietatea M. MIHAILESCU
Dacă vreţi să aveţi un stomac sănătos
BEŢI NUMAI APA ALCALINĂ
„HIGEYA"
„HIGEYA" se recomandă de către somităţile noastre medicale ca CEA MAI BUNA APĂ MINERALĂ pentru combaterea boalelor de st, Gută, Rinichi şi Destinderie —
De vânzare la principalele magazine de consum, droguerii şi farmacii din ţară.
Comenzile de en gros sunt a se adresa: Domnului I. DAVIDESCU Teoucia
Reprezentant pentru Oltenia şi Muntenia ISAKKOVTLER BUCUREŞTI
[illegible] a 1½ L. 0.85 bani. — a 1 Litru 0.70. — a 1/2 litru 0.50 bani (Preţurile se inţeleg ori unde)

VINUL BRAVAIS Tonic, Nutritiv şi Intaritor
Kola, Cocă, Guarana, Cacao
Spre a aprecia valoarea lor consultati Medicul dumneavoastră
VINUL BRAVAIS
Nervosism, Anemie, Slăbiciune, Surmenaj fisic şi intelectual, Lipsa de sânge, Convalescenţa.

Magazinul Comerţului în Rate
— Iaşi, Strada Lăpuşneanu 25 —
Pune la dispoziţia onor. public un mare
Deposit de Maşini de cusut
pentru industriaşi şi pentru familii, de calitate superioară.
Funcţionare perfectă garantată
Biciclete BRENABOR
intrebuinţate de arsenalele armatelor din Europa.
Biciclete Puch şi Dürkopp
Intrebuinţate de artiştii Circurilor Busch, Renz Henry.
MOBILE CĂRUCIOARE PENDULE şi CASETE
Gramophoane şi Plăci.—Instrumente
Toate se vînd in rate convenabile la
MAGAZINUL COMERŢULUI IN RATE
S. L. Grosmann & M. Marcoviol

BRASSE TAPIS
Prix 14 fr.
R. GARIEL
2me quai de la Mégisserie PARIS
Envoi franco du Catalogue

Raymond CAF[illegible]
ORLÉANS, etc.
Album sur demande

Inginer I. CANA
Autorizat de Primăria Iaşi
Iaşi—28 str. Cuza Vodă 28—Iaşi
(zisă şi str. Golia 28)
—Apă—Canal—Closete *contra* inghetului—Băi hygienice—etc.
Instalaţie de Electricitate — Motoare—Telefon—Sonerii, etc.
Devize—Consultaţiuni gratuite.
Condiţiuni de plată foarte avantaoase.
Atelier special pentru reparaţiuni
—Proiecte—Supravegheri de Construcţii. *Vile—Hoteluri, etc.*
Se deplasează şi in provincie *cu preţ modest.*
Referenţele cele mai bune la *dispoziţie.*

ALIENOR
PARFUM SUAVE ET PERSISTANT
Sté A. RALLET & Cie
MOSCOU

Renumitele PLUGURI
intreg de oţel bătut marca PORC MI TRET
DIN FABRICA
Gebrüder Eberhardt Ulm
a) cu 1, 2 şi mai multe brazde
b) speciale de vie
c) speciale de prăşit
Maşini de secerat de Mc. CORMIC precum şi alte maşini şi unelte agricole, permanent în depozit la
Fraţii Bachstez, Iaşi

Magasinul Conservatorului
IAŞI—Strada Lăpuşneanu 32—IAŞI
NOTE de MUZICA
ASORTIMENT complect după Programa Conservatorului
Instrumente Muzicale şi Accesorii
Reprezentanţa şi Depositul renumitelor
Piane şi Planine
— ROSENKRANZ —
Neintrecute in soliditate si ton frumos
Vînzare şi în rate mici fără acento —
— *Cataloage gratis* —
INCHIBIERE DE PIANE CU PREŢURI AVANTAGIOASE

PONDOIR
Prix..... 6f.50
R. GARIEL
2me, quai de la Mégisserie, PARIS
RATELIERS A LAPINS

La administraţia ziarului se primesc anunciuri cu preţuri convenabile

Iaşi.—Tipografia H. Goldner, str. Gh. Mîrzescu 17—Instalaţie cu motoare electrice

6 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

6 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacţia şi Administraţia: Iaşi str Gh. Mirzescu 25 | Sub direcţiunea unui Comitet | Anul X — No. 1770 — Marţi 25 Decembrie 1912

Naşterea Mântuitorului

Azi clopotele sună, ca să vestească credincioşilor că mîine e Crăciunul, sărbătoarea cea sfîntă a Naşterei Mîntuitorului.

Mîntuitorul! Cîtă speranţă şi cîtă mîngîere în acest nume, care deschide larg inimilor creştine porţile fericirei! Mîntuitorul!...

E întrupatul din duh sfînt venit, ca să răscumpere o lume de păcate printr'o jertfă dumnezeească. E cuceritorul de suflete pogorît pe pămînt, ca să răsădească nădejdea în inimile dezmoşteniţilor

Sunt două mii de ani aproape de cînd spre el se îndreaptă durerile şi desnădejdile. Lui i se arată rănile trupeşti şi sufleteşti. Lui i se deschid cugetele împovărate de păcate şi care caută uşurare. El e Mîntuitorul!

Zadarnic. Jertfa sublimă n'a schimbat lumea. Creştinizmul răspîndit pretutindeni n'a îmbunătăţit firea răutăcioasă a omenirei. Biserica biruitoare n'a întronat domnia iubirei şi a milostivirei.

„Domnia mea nu e în lumea aceasta", a zis Christos mîntuitorul şi s'a adeverit în timp de veacuri cuvîntul lui de lepădare.

Şi lumea a rămas aceiaşi şi răul a domnit înainte în omenire.

Propovăduitorii religiei sfinte bolborosesc şi astăzi vorbe de pace şi de dragoste creştine şi credincioşii le ascultă cu evlavie şi cucernicie. Dar nici unii nici alţii nu se lasă amăgiţi. Vorbele sunt vorbe şi vorbe trebue să rămîe.

Şi viaţa mai curată, mai bună, mai înlesnită prin iubirea aproapelui, prin egalitate şi frăţie, pe care o visau în minţile lor naive mucenicii şi martirile, ce mureau voioşi pentru noua credinţă, a rămas aceiaşi viaţă sarbădă, meschină şi dureroasă, plină de ură şi de nedreptate, de dispreţ şi de asuprire; calea pregătitoare a domniei din altă lume, a fericirei cîştigate în viitor prin suferinţe fizice şi prin torturi morale.

Şi afară de scînteia curată de speranţă, ce licăreşte în conştiinţele creştine, nimic nu s'a schimbat în omenire, infern pus pus în pragul unei fericiri făgăduite.

Să sune clopetele cu glas de sărbătoare, ca să anunţe credincioşilor, că mîine e ziua cea sfîntă a naşterei Mîntuitorului.

Să sune pentru nemîngîiaţii, ce plîng în casele pustiite şi cernite de războiul ucigătorul hotărît de regii creştinii şi pravoslavnici pentru ambiţiuni deşerte şi pentru pofte nedrepte şi poate se vor mîngîia.

Să sune pentru dezmoşteniţii ce tremură de frig şi de foame în ziua tradiţională a bucuriei şi îndestulăre; să sune făgăduindu-le că cei dintăi vor fi cei de pe urmă şi poate se vor înveseli.

Să suue pentru cei schingiuiţi şi torturaţi de armate de bandiţi şi de călăi, cari cu crucea pe drapele măcelăresc şi jefuesc fraţi creştini şi cu crucea în sîn, mint şi jură strîmb de teamă de răzbunare să sune aducîndu-le aminte, că a lor va fi împărăţia cerurilor şi poate se vor alina.

Şi să sune pentru robiţii de peste hotare, pentru poporul blînd şi mărinimos călcat în picioare de neamurile străine. impilat, umilit şi nedreptăţit, să sune aducîndu-le aminte, că sunt lihniţi şi insetaţi de dreptate şi poate se vor bucura.

Iară noi creştinii credincioşi religiei străbune, cari ne plecăm frunţile cn evlavie în faţa icoanelor Mîntuitorului şi sărutăm cucernic crucea sfîntă a dureroasei sale jertfe; noi Romînii îndurătorii şi răbdătorii în timp de veacuri a tuturor durerilor, a tuturor năpastelor, a tuturor nedreptăţilor şi nelegiurilor; noi îngăduitorii, cari n'am mînjit cu sînge biserica lui Hristos, nici n'am înegrit-o cu fumul rugurilor catolice; noi primitorii cari am îmbrăţişat frăţeşte toate neamurile ce şi-au găsit adăpost pe pămîntul ţărei noastre, le-am ajutat şi le-am iubit; noi blajinii, cari privim şi azi cu iertătoare amărăciune la nerecunoscători şi la ingraţi şi cari facem bine şi duşmanilor noştri, ce scrîşnesc din dinţi scuturaţi de ură neputîncioasă; noi, paşnicii şi milostivii, noi neprihăniţii, noi huliţii să ne înălţăm minţile şi sufletele noastre pînă la cel născut în ieslele Betleemului întru răscumpărarea păcatelor şi să-l întrebăm în rugile noastre:

„Doamne, n'a venit oare ziua mîntuirei şi pentru poporul tău, care sufere şi plînge? Alesu-ne ai-oare, ca să ne încerci mai bine în vederea fericirei viitoare? Şi nu ni se cuvine nouă nici o răsplată în lume?"

Şi poate că suna-vor clopotele şi pentru noi atuncea aducîndu-ne pe lîngă vestea naşterei mîntuitorului şi vestea renaşterei şi mîntuirei noastre...

Ion Peretz.

ECOURI

Măcelăriile de carne de cal, care par să aibă succes în ţara Romînească unde acuma îşi încearcă norocul, nu mai fac impresie în străinătate. Germania a intrat de a dreptul pe calea progresului. Geloşi de cîinii şi pisicile mîncaţi de Francezi cînd cu asediul Parisului, Berlinezii au deschis o „*Hundeschlächterei*", măcelărie de cîini, care se bucură de o numeroasă clientelă.

In ultimii timpi o sută douăzeci şi cinci de prieteni credincioşi a omului au fost măcelăriţi şi debitaţi clienţilor. In definitiv dacă Berlinezii încep să apreciez carnea de cîine, soarta celor omorîţi în abatoriele canine e de sigur mai blândă de cît a celor pe cari îi supun savanţii la torturi îngrozitoare în laboratorii sub pretext de experienţe ştiinţifice.

~

La locuitorii din golful Guinei numele copiilor nu sunt aşa de simple ca la popoarele civilizate. In genere ele variază, după cum copilul era aşteptat şi dorit sau din contra venirea lui considerată ca o calamitate. In primul ca şi în al doilea caz numele copilului arată sentimentele ce însufleţeau pe părinţii lui. „Iacă-te însfîrşit"! „Venişi fericirea noastră!" sau „Ce bucurie în casă!" sunt nume, care nu mai lasă nici o îndoială asupra chipului cum era aşteptat copilul. De asemenea nume ca „Te iert", „Urîte daruri face Dumnezeu", „Rod al indiferenţei" nu permit nici un echivoc asupra nemulţumirei cauzate de naşterea moştenitorului.

Recompense tîlharilor

E incontestabil că juraţii fac progrese. Ne obicinuiserăm pînă acuma să-i vedem achitînd sistematic numai cînd erau chemaţi să judece delicte de presă sau crime pasionale. De acum încolo, mulţumită verdictului de la Botoşani o să mai avem cine ştie ce surprize.

Nu mai simţeam într'adevăr nici un interes la procesele, ale căror rezultate erau prevăzute încă de la început. Se ştia dinainte că cel dintîiu folicular putea să te tărască în noroi, să te batjocorească, să te defaime, să te calomnieze şi că cei doi sprezece cetăţeni, chemaţi să-ţi salveze cinstea şi reputaţia erau să achite imperturbabil pe „gazetar", la prima aluzie a avocatului la libertatea presei şi să consfinţească astfel prin declaraţia lor bazată „pe onoare şi pe conştiinţă" toate atacurile nedemne ale bandiţilor tiparului.

Şi tot astfel se ştia, că orice criminal ordinar va eşi cu fruntea sus în urma judecăţei juraţilor, îndată ce va avea norocul sau dibăcia să invoce ca scuză „nebunia amorului", „patima geloziei," să descrie durerile îndurate de el faţă de purtarea victimei, să arăte cum „văzuse roşu înaintea ochilor şi nu mai ştiuse ce face". Un fior de compătimire trecea prin vinele cetăţenilor juraţi. Şi la deliberare, între încrucişerile aprecierilor înduioşate asupra soartei interesantului criminal, între suflatul nasurilor emoţionate şi ştergerea furişă a lacrimilor, între „Doamne fereşte!" şi „Ceasul rău, săracul!" se răspundea [illegible] la toate întrebările. Şi patibularul asasin doar că nu eşa dus în triumf de cetăţenii în delir.

Această regularitate în verdicte ajunsese chiar banală. Era timpul, să se facă o sforţare generoasă pentru a salva juraţii de uitarea şi indiferenţa generală. Onoare cetăţenilor Botoşeneni! Ei au înţeles primejdia şi au ştiut s'o înlăture; Ei au declarat pe Pantelimon nevinovat!..

De acum încolo indulgenţa juraţilor nu mai cunoaşte graniţi. Tîlharii cari ne atacă, nu pe calea presei ci la drumul mare, nu din dragoste pentru noi, ci pentru punga noastră, sunt siguri şi ei a fi puşi în libertate îndată ce cu glas tare, fără şovăire şi fără căinţă, vor mărturisi la bara justiţiei crimele de ei făptuite. De acum încolo otrăvitorii, asasinii, incendiarii, calpuzanii şi atâţia alţi criminali sinistri vor fi reabilitaţi mai lesne şi pe altă cale, de cît cea pe care o încercau fără succes mai înainte tăgăduind adevărul şi căutînd alibiuri. La ce s'ar mai trudi de acuma să-şi ascunză crima? Juraţii sunt creştini şi buni creştini. Ei iartă fără condiţiune. Biserica cerea în severitatea ei pocăinţa păcătosului. Juraţii nu mai cer nici măcar atîta.

Grăbiţi-vă, toţi cei nemulţumiţi de traiul fără arginţi şi fără renume pe care-l duceţi; cei ce răvniţi la o viaţă mai bună şi mai puţin obscură. Tîneţi drumurile, prădaţi lumea, spargeţi casele, ucideţi lo cuitorii, jefuiţi tot ce puteţi şi cît puteţi. Conştiinţa juraţilor vă admiră şi vă absolvă. Şi dacă vă distingeţi în cariera atît de spinoasă a crimei, veţi găsi şi voi ca Pantelimon, tovarăşul şi modelul vostru vre-o slujbă gras plătită, ba poate chiar „Răsplata Muncei".

Malatesta

OAMENI ŞI LUCRURI

Pax vobiscum!

„Pacea să fie cu voi,—pace între voi!" Şi cu toate aceste nici odată serbătoarea aceluia care a rostit solia păcii nu a fost mai pătată de imagini însîngerate ca în zilele aceste.

...Pace! Cuvînt sacru, pe care însă n'avem drept a-l spune,—cuvînt profan care însamnă, astăzi, frică, laşitate.

In timp ce împărţeam la elevi mănunchiul de bilete albe însemnate cu cîte o simbolică „Cruce Roşie", copiii întrebau, miraţi în parte şi avînd oarecum intuiţia primejdiei:

— Dar cui să le vindem şi pentru ce?

— Ori-cui le puteţi oferi. Nu e ruşine. E o datorie... E pentru răniţii din războiu.

Nu e timp de pierdut."

Răniţi — războiu?...

Simţi o stringere de inimă spunînd unor copii lucrurile aceste; îndemnîndu-i să împartă în public bilete şi carnete, în loc să le poţi spune, macar acum de sărbători cuvîntul bun al păcii; — poveşti şi alegorii îmbucurătoare.

Da, copii, — sunt semne rele, sunt cruci roşii în aer, preste tot, cruci alegorice în culoarea sîngelui, cruci cuceritoare şi nu împăciuitoare.

Mai bucuros, copii, ar fi să vă spunem în ajunul serbătorilor, *alte* poveşti, fără războaie crunte, fără încăierări dusmane, fără biruitori şi biruiţi. Bună oară legenda orientală a vechiului Gitşe Manitu, despre care vorbeşte balada lui Longfellow, imitat de Baudelaire în alegoria „Ciubucul păcii". Vechiul apostol a adunat în jurul său pe toţi profeţii războinici, vrînd să stîngă duşmănia dintre ei, ura nesăţioasă:

...La haine qui fait combatre tous les êtres,
La haine qui brillait les yeux de leurs ancêtres
Incendiait encor leurs jour d'un feu fatal.

Cu milă şi cu dragoste Stăpînul Pămîntului. Gitşe Monitu privise în ochii plini de ură transmisă din în tată fiiu, ura omului contra fratelui său, vecinului său. —privia şi se mira de răutatea şi făţărnicia omenească:

Je suis vraiment bien las de vos horribles guerres,
Vos prières, vos voeux mêmes sont des forfaits!
Le péril est pour vous dans vos humeur contraires.
Et c'est dans l'union qu 'est votre force. En frères,
Vivez donc et sachez vous maintenir en paix!

Legenda orientală spune că vorbele însufleţitului Gitşa Manitu au pătruns în toate minţile şi că ascultătorii lepădîndu-şi armele, spălîndu se simbolurile războinice de pe stindarde şi trofee şi-au întins mînile şi s'au înfrăţit, iar Sfîntul s'a reîntors în ceruri, fericit de opera săvîrşită.

Şi cu toate aceste nici atunci, nici mai tîrziu, nu a domnit pacea în univers, iar astăzi, 2000 de ani după ce un alt mare profet a rostit: „pace vouă!" copiii împrăştie în ajun de sărbători bilete cu simbolul crucii roşii, în prevestirea unor zile de sînge!

Rodion.

BOY SCOUTS

De cîţiva ani există în Anglia o societate al căreia scop este de a forma din tinerii Englezi „*boy scouts*", adică tineri plini de viaţă, care să ştie în orice împrejurări ale vieţei să se servească singuri, să n'aibă nici odată nevoe de ajutorul nimănui, dar să fie în stare să ofere în totdeauna ajutorul lor oricărui nenorocit.

Generalul Baden-Powell, în campania din Transvaal, a rămas foarte isbit văzînd ţara aşa de puţin pregătită, caracterele aşa de rari, energia tradiţională a rasei aşa de scăzută. In 1908 el scrie *Scoting for Boys*, în care îşi propune să inspire tinerimei gustul pentru exerciţiile care desvoltă aşa de minunat caracterul la oamenii de la ţară, de la pădure, la exploratori, vînători, pionieri, etc.

„Progresele civilizaţiei, scrie el în această carte, tind a distruge energia şi caracterul. Trenurile, tramvaele, automobilele ne moleşesc; football-ul, cinematografele, şampionatele de tot felul, sunt pe cale de a face din noi un popor de bicisnici."

Şi mai departe:

„Mijlocul de a ne face energiile noastre moleşite îl putem învăţa într'o şcoală minunată, *în şcoala vieţei salbatice*. Acolo suntem siliţi, de voe de nevoe, de a fi *un om* şi nu *o oaie*, acolo dacă vrem să isbutim, trebue să luptăm."

Unele popoare salbatice cunosc mai bine de cît noi preţul calităţilor active şi [illegible] şi a le desvolta la copiii lor. Astfel fac Zuluşii. „Cînd un tînăr vrea să treacă de un barbat, el nu face ca tinerii civilizaţi, cari îşi pun o ţigară în gură; el trebue să dovedească de ce este capabil. El este desbracat pănă la piele, sulemenit tot corpul, înarmat cu un scut şi o secure, condus în afară de sat, apoi învitat să facă cum va şti pănă ce pătura de vopsea va dispărea de pe dînsul. Aceasta poate să dureze o lună sau două. In aşteptare, trebue să se păzească de a fi văzut, căci atunci ar fi omorît. El are a se apara de fiarele salbatice, a'şi procura haine şi hrana, cu lancea şi cursele sale, a se adăposti, a-şi face focul. După ce sulemeneala a trecut, el se poate întoarce—dacă mai trăeşte. Atunci este primit cu mare entusiasm în numărul răsboinicilor; el a dovedit *că şi-a ajuns singur*, n'a avut nevoe de ajutorul nimănui".

Cu ocazia apariţiei acestei cărţi se făcu o mare mişcare. Din Anglia, mişcarea trecu în coloniile britanice, în Statele-Unite, în Chili, în Argentina, în Germamania, în Rusia, în Italia, în Grecia, în China şi Japonia. Şi la 4 Iulie 1911, Regele George V trecu în revistă, la Windsor o trupă de 30,000 de *Boy scouts*.

Scouting-ul este imitarea în ţările civilizate a vieţei şi a procedeelor luptătorilor din ţările salbatice.

Un *Boy scout* trebue să ştie să rămîie pe noapte în pădure, să construiască un adăpost sau o colibă, să facă foc, să

Cronică — literară

Nutriam de mult dorinţa de a cunoaşte pe d. Mihail Dragomirescu, merituosul fost director al „Convorbirilor critice". De astă-dată însă — fiind în Capitală — aveam datoria de a cunoaşte pe noul preşedinte al Societăţii scriitorilor, în momentul cînd erau la ordinea zilei atîtea discuţiuni şi întîmplări în legătură cu acea organizaţiune. Se vorbea despre demisiuni în massă; se comenta, pe icicolo, plecarea din sinul societăţii a cutărui sau cutărui membru—adăugîndu se mereu comentariul: „singurii scriitori cu adevărat cari se găseau înscrişi în societate..."

Aşa dar, — cu primul tramvaiu care trece şi după cuvenitele indicaţiuni date de gardistul din punctul Hotelul de Franţa:

— Strada Nifon 32.

O locuinţă poetică, ascunsă privirilor indiscrete ale trecătorilor, aşezată pe o pitorească înălţime, ca şi cum ar avea menirea să dezvăluie un orizont larg cu privelişti depărtate... O vastă şi comodă terasă în preajma casei: ce potrivită pentru a se ceti, în serile răcoroase de primăvară, versuri inspirate, strofe înaripate, aduse maestrului critic de către tinerii poeţi, sfioşi, dar plini de avînturi—veniţi să audă părerea magistrului, înainte de a le trimite, prin tipar, muzelor, iubitelor dorite...

Dar nu e numai—discretul şi micul castel—un locaş pentru romantismul altora. Ci—deşi abia în pregătire şi reparaţii—îl vedem înfrumuseţat de prezenţa unei fiinţe de o ideală desăvîrşire fizică, unind gingăşia unei tinereţi timide cu vigoarea pe care o întipăreşte brunul andaluzic unui tînăr chip de femee.

Şi iată-ne stînd de vorbă la biroul împovărat de lucrări, în faţa unei biblioteci bogate,—în timp ce, în paharele aburite, ceaiul rumăn îşi împrăştie aroma ispititoare.

Am întrat de mult în miezul convorbirii:

— „Nu vă faceţi spaime deşarte, în ce priveşte demisiile şi pretinsa liquidare a societăţii noastre. Lucrurile se vor linişti şi se vor limpezi în curînd şi ne veţi vedea la muncă. Iată,—tocmai scriu comunicatul destinat ziarelor şi lumea va fi edificată asupra demisiilor primite şi asupra proiectelor noastre viitoare".

Pe cînd vorbia, mi-am aruncat ochii pe prima jumătate coală de hîrtie cu prima parte a comunicatului:

— „Unii din cei ce sunt daţi ca demisionaţi, ori nu fac de loc parte din Societate, ori abia şi-au formulat cererile de admitere, ceea ce nu le da nici un drept ca să-şi facă un titlu de glorie literară cu demisiunea lor dintr'o societate care nu i-a proclamat încă".

D-nii Delavrancea şi Coşbuc sunt şi astăzi, ca şi pînă acum, printre membrii ei de frunte, mai mult chiar d. Delavrancea, preţuind spiritul cu care e astă-zi condusă Societatea, îi va face onoarea de a lua parte la prima festivitate, organizată de Societate".

„Şi celelalte cari, de atunci încoace, au apărut în ziarele din Capitală.

„De alt-fel—ne spune d. M. Dragomirescu—trebuie să mărturisesc cu sinceritate că situaţia mep nu e uşoară. La vrîsta mea, cu îndatoririle mele profesorale, îmi propusesem să încerc un început de repaos. Dar n'am parte...

O, e vorba de un repaos foarte... împovărat de muncă. Proiecte mari de lucrări,—execuţia unui plan mai vechiu al unei lucrări fundamentale; o operă „de longue haleine" consistînd într'o încercare nu tocmai accesibilă tuturor, de doctrină filosofică-literară, în care ar intra unele părţi necuprinse în cursul de literatură de la universitate, alături de cele dezvoltate în „Teoria poeziei" — de M. Dragomirescu — şi în numeroase articole de critică apărute în reviste.

La o nouă publicaţiune periodică nu se gîndeşte, pentru moment, preşedintele S. S. R. Experienţa i-a fost de folos şi l'a instruit. Fostul director al „Convorbirilor literare" şi al „Convorbirilor critice" ne povesteşte întîmplări picante şi lucruri întru cîtva triste din traiul literar al „cenaclului" pe care l'a strîns odinioară în jurul revistelor ce a condus, cu deosebire în jurul „Convorbirilor critice". Contrastul între talentul frumos al unor scriitori şi între firea lor ciudată, înrîurită în chip fatal adeseori de viaţa bohemei şi a teatrelor bucureştene — toate aceste sunt lucruri ce nu se uită uşor.

Dar ca preşedinte al S. S. R. — are tolba plină de planuri. O bibliotecă a scriitorilor; o editură a traducerilor clasice făcute de literaţii noştri; o conlucrare sistematică a forţelor noastre publicistice; o coordonare a multor energii risipite pe tărîmuri ingrate şi cîte altele! Peste 60,000 lei pe an se acordă de ministere pentru lucrări literare merituoase. Dar în ce mod? Cu ce lipsă de disciplină, de ordine şi de control! Cu această sumă—eventual cu una mai mare — administrată cu ajutorul Societăţii Scriitorilor—care e persoana morală—noul preşedinte crede că s'ar îndeplini o operă socială şi literară cu adevărat importantă. S'ar face, ori-cum, să dispară întreprinderile „şezătorilor" de cabotinagiu şi de dubioasă literatură,—adeseori torturi pentru scriitori şi pentru auditoriu.

Şi cîte alte preocupări! Cooperarea tuturor acelora cari — indiferent de... actul lor de naştere au darul de a utiliza cu talent verbul romînesc. Ca ilustraţie a cazului, ne arată o scrisoare primită de la tînărul poet Leon Feraru, de curînd emigrat în America.

Vine crearea unui fond al organizaţiei, —rămasă astăzi doară cu un... deficit de 200 lei în „cassă" şi aşa mai departe.

*

Dar profesorul s'a încălzit şi ceaiul s'a răcit, pe cînd vorbeam. Iar umbra se întindea în camera de lucru a scriitorului. In răstimp, micile afaceri de... reparaţii îşi aşteptau rîndul; un vizitator, înarmat cu un formidabil manuscris, ameninţa pe amabilul patron atacînd noua-i calitate de preşedinte al tuturor cîţi... scrlu.

Iar peste umărul magistrului se apleca, blîndă şi îndemnătoare, mărind umbra camerei, ca s'o lumineze mai bine cu ochii strălucitori şi cu surîsul strecurat prin două şiruri de dinţi albi ca razele de lună,—tînăra matronă şi muză a casei, şoptind şi rechemîndu-l la multele preocupări ale zilei,—rămase în întîrziere...

As.

Tipografia H. Goldner
înființată în 1856.
Iași, strada Gh. Mârzescu
Cea mai mare și mai modernă instalație din țara Moldova.
Casă de Încredere
Execută orice lucrări atingătoare de arta tipografică.
Promptitudine și acuratețe
Prețuri foarte modeste.

pregătească hrană, să se orienteze după stele, să urmărească pașii animalelor. El trebue să învețe să vadă și să observe, să găsească prin el însuși să se servească de mîinele sale. Pe nesimțite și pe căile cele mai atrăgătoare, el va fi condus ca să-și desvolte elementele esențiale ale personalității lui.

Pentru a deveni *Boy scout* se cere vrîsta între 11 și 18 ani. Inainte chiar de a se înrola ca *tenderfoot* tînărul trebue să știe *Legea Scout*, *semnele scouts* și *salutul scout*.

Legea scout este o religie a onoarei, este codul unei cavalerii nouă; pentru marea armată *scout*, ea este un drapel care nu se părăsește niciodată.

Vorba unui scout este demnă de credință. Un scout este cinstit, el este amicul oricui și fratele unui alt scout, este curtenitor, supus, econom, este corect în cuget, în vorbe și în fapte. Datoria unui scout este de a se face folositor altuia și de a-l ajuta. El este un erou: el rîde și flueră.

Sunt două clase de *scouts*.

Pentru a deveni *scout* de a doua clasă, *tenderfoot* trebue să știe: să dea primele ajutoare unui rănit, să facă un bandaj, să scape pe un înecat, să improvizez o targă. să aprindă un foc fără a se servi mai mult de cît de două chibrituri; să fiarbă o bucată de carne și două cartofe fără alte vase de cît gamela reglementară; să facă în 12 minute 1600 metri; trebue să aibă cel puțin 60 bani la casa de economie, să aibă cîteva cunoștinți de busolă, telegrafie, etc. In afară de acestea orice novice este supus la două probe: la țară, să [illegible] semnată pe pămînt, o jumatate de milă în 25 minute cel mult; în oraș să observe cu atenție 4 vitrine de magazii cîte un minut fiecare și apoi să descrie bine conținutul uneia din ele. *Scout-ul* de prima clasă știe să înoate. El are la casa de economie cel puțin 1.25 lei. El poate să expedieze sau să primească o știre pe telegraful Morse, el cunoaște ce trebue să facă într'un accident, într'o panică. El știe să facă o supă și cîteva feluri de bucate simple, să jupoaie și să frigă un iepure, să jumulească și să frigă o pasere. El este capabil de a ceti o hartă, de a desemna un plan, de a arata fără busolă o direcțiune, de a tăia un copac, de a evalua o distanță, o arie, o înălțime, numărul indivizilor dintr'un grup cu o eroare mai mică de cît 25 la sută.

Afară de gradele *scout*-ului sunt astăzi 41 de materii pentru care se eliberează insignii de capacitate. Copilul este neîncetat stimulat.

Scouts-ii se relevă pe fiecare zi prin acte de curaj. 300 vieți au fost scapate de ei în 1909 și 1910. Crucea de Mauz se dă acelor cari fac dovadă de un eroizm special, sau cari s'au exp s la mare pericol ajutînd pe cineva.

Scouting-ul este o admirabilă școală de educație fizică, intelectuală și morală. Manualul lui Baden-Powell cuprinde o mulțime de exerciții cari s'ar putea utiliza și de către copiii noștri. Pentru aceasta cartea ar fi necesar să se traducă în românește.

O încercare de *scouting* s'a făcut în Elveția, la Lausanne, de către Robert Hercod, care a introdus printre datoriile unui *scout* și pe aceea de a combate alcoolismul. Oameni cu bunăvoință vreau să organizeze și în Franța o mișcare asemănătoare.

C. V. Buțureanu

Grigore Dimitrescu
profesor universitar, fost magistrat
AVOCAT
ALEEA PRINCESA MARIA — IAȘI

Dr. Suzana GROSSI
Asistentă la clinica obstetricală
BOLI DE FEMEI—FACERI
— Iași.—Strada Anastasie Panu —

Agent recensor

Agentu controlor a convocat pe agenții recensori din despărțirea sa, pentru a le da cuvenitele instrucțiuni.

Agentu controlor (un om înalt, slab, cărunt avînd privirea cam obosită) Domnilor, ce trebue să facă agentu recensor înainte de ziua numărătorei? Călăuza e clară în această privință (citește) Art. 8. „In ziua cînd va fi chemat"... (către agenții recensori care formează un fel de mare stat major al controlorului...) Vă rog să deschideți călăuză și să mă urmăriți cu atențiune! „In ziua cînd va fi chemat" am zis — ați găsit?... pagina 2 art. 8...

Voci Am găsit...

Agentu controlor —... „In ordin de numire, agentu recensor se va înfățișa la primărie sau alt local hotărît și va primi în fața agentului controlor instrucțiunile și formularele tipărite destinate.."

Agentu Zane distrat — „Pușlamaua dracului nu mi-a adus nici acum gulerile...

D. controlor —... „Poftim?..." Dacă are vre-o nedumerire să spuie fără ocol că eu sunt gata să vă dau ori ce lămurire (mică pauză)... Așa dar pînă aci s'a înțeles? Bun! Mergem mai departe... (ag. Zane face cîți va pași spre controlor)

Doriți să stați mai aproape de mine?... Poftiți! (Ii oferă un scaun).

Zane (confuz) Nu, nu, foarte vă mulțumesc, pot sta și unde mă găsesc tot așa de bine (își reia locu).

Dl. controlor (urmînd) Urmez,. „Am zis destinate, destinate lucrărilor recensămîntului, precum și materialu trebuitor la scris..."

Zane (mereu distrat). De două săptămîni port același guler, îl întorc îl sucesc îl învîrtesc dar pînă cînd? A început lumea să mă ia la ochi... Vasilescu s'a făcut ieri cînd l'au întîlnit pe Lăpușneanu, că nu mă vede, astăzi madam Prăpădescu... idem (tare) Nu, nu mai merge. Am să-i dau cîte-va palme pușlamalei...

Dl. Controlor (care citește mereu) Domnule Zane dv. nu sunteți atent aci?

Zane (după un moment penibil în care toți cei de față îl examinează cu un vădit neastîmpăr). Ba da, domnule, dar sunt mulți care se poartă nepoliticos cu agenții .., ce zic? Au chiar o atitudine provocătoare și pe aceștia eu știu să-i pun la locu lor...

Voci. Așa e! Așa e! Are dreptate Zane! (rîsîte fundate).

Dl. Controlor—Mă rog dv.! Călăuza e clară și în privința asta și ca să vă dovedesc, întoarceți vă rog foaia la pagina precedentă (citește) „Cînd cine-va refuză să procure științele cerute sau comunică științe neexacte cu intențiunea de a altera adevăru sau de a împiedica lucrururile comite-o...

Zane (același joc). E nostimă fata aia de la Falk... și drept să-ți spun, dacă ași fi ceva mai bogat, ași face colecțiune de gulere murdare numai și numai pentru a mi face drum pe la dînsa...

— „Bonjur duduie! Bonjur!„

— „Bonjur monsieur! Bonjur. Bonjur!... și pe urmă?.

— „Vam mai adus niște gulere murdare... așa ca'ar fi stupid? Nu, nu, trebuie să caut alt alt motiv mai curat... Ah, am și găsit unu!„

Ag. controlor (către Zane în special) Ei, așa e că am dreptate? Călăuza e chiar și în această privință... (repetînd) ...„cu amendă de la 5 pînă la 20 lei".

Zane — Este destul!

Al. Controlor — Incă prea destul! (citește înainte) „Intre aceste tipărituri...

Zane — „Apropos! Da mare măgar e și tipografu acela bre! Zice că n'are pe i scurt. Asta-i culmea!... N'are nici pe i scurt nici pe u scurt...

Apoi dacă nu-i are să și-i cumpere, ieu nu vreau să știu. Din broșura mea nu trebuio să lipsească nici unu și fie care să fie pus la locul lui, asta este! Al. controlor (citind) „Cu 15 zile înainte de data hotărîrei, pentru înumărătoare pentru recensor va începe colinda întîi..."

Zane — ha, ha... Imi vine să rîd ca un nebun (către cei de față) Inchipuiți-vă domnilor ce greșală neiertată și extra de ridiculă mi-a făcut tipografu meu! (Toți sunt surprinși și neliniștiți de atitudinea lui Zane)

In bucata farmecu unei mămăligi în loc să zică: — „... clinele trăgea să moară pe un maidan de gunoi, a zis:

—„... clinele trăgea de un maidan de gunoi"... ha, ha! Asta știu că are haz...

Ag. controlor — Nu rideți domnilor că nu e de rîs! Domnule Zane, bine voiți vă rog a ne lasa singuri dacă aveți poftă de glume!

Zane (reculegîndu-se) A!.. vă rog, să mă tertați, domnu meu, că eram cam distrat, Dv. nu puteți înțelege ce însemnează a scoate o broșură cu nuvele umoristice. E colosal! (claritate).

Ag, controlor — Poate să fie cît de colosal. Noi avem aci altă nedumerire și d-ta ai face mai bine să te ocupi de călăuza d-tale...

Ag. Zane — Călăuza? N'am nevoie de călăuză! Ieu știu pe unde merg. Rămîneți sănătoși!

Ag. controlor (făcîndu-și cruce) E nebun omu acesta ori își bate joc de noi? Domnule Zane unde vă duceți?

Zane (venindu-și din nou în fire) Nu mă duc nicăeri. (După un moment de cumpăneală își reia locu în bancă și deschizînd „călăuza" pare hotărît a urmări pe șeful său care reia aproape îndată).

Ag. controlor — Domnilor fiți atenți și nu vă mai gîndiți la alte lucruri.

Zane — Aici bate în mine controloru!

Ag. controlor — (citind) „Cu 15 zile înainte de data hotărîtă"— vedeți c'am trecut peste cîte-va instrucțiuni asupra cărora călăuza de față e prea clară ca să mai insist asupra lor — hotărîtă, deci, pentru numărătoare, agentu va începe colinda întăia...

Pentru ce rîdeți domnilor? Am spus vre-o prostie ori această călăuză cuprinde niște instrucțiuni atît de nostime e în cît dv. și nu vă puteți ține de rîs?..."

Agenții care pufniră de rîs drept alt răspuns îi atrase prin semne atențiunea către Zane care ridicase mîinele în sus și rămăsese așa întins ca și cînd ar fi fost răstignit pe o cruce invizibilă.

Ag. controlor. (sever) Domnule Zane îmi pare că iar nu sunteți atent aci.

Zane — Situațiunea e cît se poate de critică și pentru ce? Apoi astă seară nu pot lipsi cu nici un preț de la întrunirea „Cercului" și cu guleru ăsta nu pot să mă duc nici în ruptul capului. Atunci ce să fac?

Ag. controlor — Domnule Zane, unde te gîndești omule? (colegii lui Zane de ocaziune se strîng în jurul „șefului" de ocaziune și rîd într'una pe îndelete).

Zane — Ași cumpara un altu cu ori ce sacrificiu, dar magazinele sunt închise atunci astă-zi s'a numerit să fie și o sărbătoare maare... Bre, bre, fie că multe sărbători mai are și poporu acesta.

Ag. controlor — E nebun în toată puterea cuvîntului...

Zane ași împrumuta unu, dar pe la cine. N'am de cît doi prieteni, Petrovici și Mihai Petrovici are gît de cal. Iel trebuie să poarte gulere No. 90 și 100 poate și de două ori pe atît pe cînd Mihai are gît de cocoși cu o circumferință de 10—15 și mie îmi trebuie No. 38! (către ag. controlor). Ei așa e că am dreptate cînd spun că mă aflu într'o situațiune penibilă și comică în același timp? A! pardon! (claritate)

Ag. controlor — Domnule Zane, ieu nu vă înțeleg de loc. S'ar părea că vă bateți joc de noi.

Zane (confuz) Vă rog să mă iertați, și vrea să nu mă mai gîndesc la asta dar nu pot. Cu toate acestea vreau să mai fac o încercare. Citiți vă rog înainte.

Ag. controlor — Hm! (după o pauză citește, citește ce mai citește apoi explică) Deci domnilor colinda întăia începe cu 15 zile înainte de numărătoare, pe cînd colinda a doua, cum o să vedeți îndată începe cu 5 zile înainte numărătoare. Nu [illegible] privință „călăuza" e clară. Atrag însă atenția că populațiunea secțiunii trebuie însă neapărat, în întregime, în ziua numărătoarei fără nici o amînare"...

Zan — O să-l dau dracului de guler că la urma urmei gîtul e principal nu gulerul, dar nu pot pricepe pentru ce să n'aibă tipograful meu pe i scurt, Hm! Mare comedie!

Ag. controlor — Domnule Zane mi se pare că iar nu sînteți atent aci.

Zane (furios) Nu domnule, pînă nu îl voi pune la locu lui pe măgarul acela de tipograf, nu pot să mă gîndesc la altceva.

Auzi d-ta să n'aibă pe i scurt! Ași mai fi înțeles să nu-l aibă pe cel lung, dar pe i scurt e culmea să nu-l aibă și pentru asta uite chiar acum mă duc să mă răfuesc cu dînsu! (ieșind)

Poftiți „călăuza" că ieu, repet, știu pe unde merg și n'am nevoie de cît cu guler curat!

Ionaș.

Litere-Științe-Arte

Defunctul Haret și scriitorii. — De și om de știință, matematician, regretatul Haret și-a dobîndit reale merite literare și artistice. In recentul comunicat al S. S. R., redactat de președintele societății, d. M. Dragomirescu — înaintea morții fostului ministru, cetim următorul pasnoiu:

„...Societatea și-a făcut o datorie de a proclama ca membri de onoare, nu numai pe d-nii Kalinderu, Take Ionescu și C. Dissescu, ale căror merite nimeni nu are curajul să le conteste, dar și pe d. Spiru Haret, ca unul care atît în mijlocul Academiei, (încurajarea cu premiul Năsturel de 12,000 lei, a lui Coșbuc) cît și ca om de cultură, (înființarea soc. Steaua, din ale cărei publicațiuni au avut să cîștige mulți scriitori), dar mai cu seamă ca ministru al Instrucțiunii publice (ajutarea scriitorilor fie prin tipărirea unor opere de mare valoare, ca monografia lui Grigorescu, fie prin funcțiuni creiate în vederea lor), s'a arătat unul din cei mai de samă sprijinitori ai scriitorilor romîni".

*

Regretatul maestru Caragiale a publicat în timpul șederei la Berlin și unele schițe în limba germană. Sperăm să putem publica în curînd una din acele schițe foarte spirituale.

*

Libretul „Mărioara", extras din drama cu același nume al Carmen Sylvei și reprezentat cu mult succes la Cernăuți, cu muzica d-lui G. Cosmovici e de actualitate. Amintim cu această ocaziune că piesa a fost tradusă în întregime, în versuri de Rodion și a apărut în anul acesta într'un elegant volum. Se află de vînzare la Socec cu 1.50 fr. volumul.

*

„Flacăra" publică o bucată inedită de Ronetti Roman și anunță că va publica și alte bucăți inedite ale regretatului scriitor.

*

Numărul de Crăciun al ziarului „Ordine" se pune în vînzare mîne în Iași

*

Numărul 10 din „Teatru" apărut astăzi cuprinde: *M. Sadoveanu*: Un mic incident (un act); *Rodion*: Cinice (versuri); *Anița Cîrjă*: O premieră (Din lumea culiselor); *E. Furtună*: Un basm (versuri). Note, actualități, ilustrații, subiecte teatrale.

*

A apărut No. 10 anul II din „România Viitoare" de sub direcția d-lui Al. A. Badareu, cu un excelent sumar. Publicațiunea aceasta, politică, literară și didactică intră în anul III.

*

A apărut „Viața Românească" No. 11 și 12 cu un sumar foarte bogat, despre care vom vorbi în numărul viitor al ziarului.

*

Intre volumele nuoi de versuri pe cari le va aduce anul 1913 va fi și acel al d-lui G. Topîrceanu, cel mai liric dintre humoriștii noștri, cel mai spiritual dintre liricii noștri.

*

VERSUL ZILEI

Crăciunul, aducător de inspirații ocazionale, a fecundat și anul acesta numeroase bucăți festive. Dintr'o lirică și drăguță poezie a simpaticului trubadur, Cincinat Pavelescu, închinată copiilor saraci, cităm cîteva versuri suggestive:

Un biet poet, iubiți copii,
Ce plăsmuește nebunii
La voi cînd cugetă ades,
El care atît v'a înțeles
Că azi cu drag v'a făurit
In fantazia lui de vise
Palat cu porțile deschise
Să intre toți ce-au suferit!

V'așteaptă'ntrînsul mii și mii
De bunătăți, iubiți copii —
Precum în basme vă grăia
Bunica voastră cînd trăia!

Veți fi și voi învestmîntați
Cași copiii cei bogați
Sau ca păpușile gătite;
In jurul vostru zăpsite
Vor sta tot fel de jucării,
Drăguți copii!

Ceva despre Sainte Beuve

Sainte Beuve se naște în 1808. Rămîne de mic fără tată. Acesta fusese un mic funcționar dar se ocupa cu literele. Mama lui era o femee de spirit, cu mult bun simț și cu tact.

Ea își supraveghia copilul cu multă grijă.

I se atribue multă asemănare lui Ste. Beuve cu mama lui, și cu drept cuvînt, căci de multe ori s'a descoperit la oamenii cei mai de spirit urma afinităților morale cu mama sau sora lor, ca și cum geniul, pentru a fi complect ar trebui să aibă și ceva chiar femenin în el

Sainte Beuve, la 23 de ani devine prieten cu Victor Hugo în urma unor articole favorabile ce făcuse el pentru marele scriitor.

De aici începe pentru Sainte Beuve o perioadă de exaltare și agitație morală „amestecată cu amărăciuni, cu farmec și cu datoria de sacrificiu — care-și are partea bună, dar care ne costă așa de mult!

Se spune că Sainte Beuve ar fi fost dominat de o pasiune nobilă de poet la fel cu pasiunea lui Dante pentru Beatricea, dar mulți nu sunt de părere, căci era urît și femeile nu-i ofereau de cît prietenie

Trei ani se duse Sainte Beuve zilnic la Victor Hugo, găsindu-se într'un cerc de poeți tineri între care Alfred de Musset.

Ei petreceau și discutau zicîndu-și pe nume.

Sainte Beuve era foarte timid. Și cînd era pus să-și citească versurile, zicea micei Leopoldine sau lui Charlot eă facă vuet; dar el nu era ascultat de copii și avea o tăcere perfectă.

Sainte Beuve se personifică în Ioseph Delorme ca și Goethe în Werther. In Volupté, Amaury este el; d-na Couaën e ușor de ghicit — e d-na Victor Hugo.

Turburări sufletești îl exilează în 1837 1838 la Lausanne — asilul priveligiat al atîtor spirite nobile.

Pe lacul Geneva compune versuri. El spune despre Lausanne că-i un mediu romînesc și religios în contract cu natura Italiei, care te face să iubești viața și să uiți moartea. Natura Lausanei te face melancolic.

După ce scrise pe Ioseph Delorme, prezintă lucrarea d-nei d'Arbonille. Aceasta fiind și ea scriitoare îi face o critică foarte aspră, căci Ste. Beuve nu-i spusese care e J. Delorme.

Autoarea îl roagă să-i transmită scriitorului critica ei.

De aici se începe între ei o prietenie ce dură 10 ani de zile, cînd ea moare. Dar Stainte Beuve care a făcut portretul tuturor scriitoarelor timpului său, nu poate scrie nimic despre femeea iubită ca fiindu-i prea aproape de inimă.

D-na d'Arbonille avu mare influență asupra lui Ste. Beuve. In contactul cu un spirit femenin, el capătă o sagacitate mai delicată, mai simțitoare, mai pătrunzătoare în analiza sentimentelor.

La vîrsta de 48 ani el era înconjurat de Renan, Taine; apoi de T. Gautier Flaubert, frații Goncourt.

Ei luau masa la un restaurant, mai tîrziu apoi la Sainte Beuve acasă,—acesta periodic.

Prințul Napoleon și prințesa Matilda veneau și ei cîte odată la dineurile literare și filosofice celebre.

Suferi de o boală secretă. Avu o agonie lungă.

Cu 15 zile înainte de a muri, scrise cum să l îngroape; adică simplu de tot fără preot și fără discursuri.

Pentru a-i cunoaște sufletul acestui om mai bine, dăm una din nuvelele lui prescurtată.

Această nuvelă fu scrisă în urma unei discuții în care se susținea că amorul nu poate dura mai mult de 2 ani în cazuri excepționale 5 ani.

Atunci Sainte Beuve răspunde scriind: „Nu-i adevărat că amorul la oamenii întregi, ar fi ca ceva pe care un nimic l-a făcut să se nască și pe care un inamic îl face să dispară.

Și nu-i adevărat că această pasiune, cea mai înaltă și mai frumoasă ar fi ca un cristal prețios care mai curînd sau mai tîrziu un accident îl distruge și o lovitură îl sfarmă fără a se mai putea repara.

Se întîmplă cîte odată și astfel. Dar cînd cugetul și inima își au locul ce li se cuvine în amor, cînd amintirile vechi în tot chipul fermecătoare nu se pot uita, cînd inimile au ramas credincioase, un accident, o răceală momentană nu sunt ireparabile.

Amorul, ca tot ce ține de suflet n'ar putea fi jucăria unei întîmplări din afară, unui neajuns fără intenție; el nu se sfarmă ca o sticlă al cărei cadru nou a plesnit la o rază fierbinte sau la o ploaie umedă.

Aceste comparații nu au nimic comun cu el.

Căci el e însuși sufletul; el trăește într'o viață nevăzută; se tămăduește prin propriile lui balsame, el se repară, reîncepe, el n'a încetat; merge pînă la mormînt de unde se eternizează.

Iată amorul așa cum merită el să fie amintit fără încetare, așa cum s'a văzut în exemplele duioase.

Multe exemple, și din cele mai frumoase fără îndoială, au fost ascunse; căci caracteristica amorului adevărat e de a-i fi scump misterul și de a nu fi cunoscut de nimeni".

Unul din aceste exemple este viața d-nei Poutivy. Orfană, ea fu crescută de o mătușă. Natura d-nei Poutivy era ciudată.

Avea un fel de mîndrie modestă sau un fel de sălbătăcie timidă, care izola sufletul ei de cei care o înconjurau. Și ar fi crezut că-i indiferentă din natură

Laboratorul de Analize Medicale și Industriale

Doctor A. Ratianu

Chimist diplomat de la Universitatea din Geneva

— IAȘI — Strada Cuza-Vodă (Golia) 46 — IAȘI —

Execută: Analize complecte de urină, chimice și microscopice; Analize chimice și microbiologice de lapte de la doici; Analize bacteriologice de spute asupra bacilului tuberculozei; Analize de secrețiuni Uretrale asupra Gonococilor Neiser; Analize alimentare de Vinuri, lapte, făinuri etc. Analize de stofe din punct de vedere a compoziției și a conținutului în lînă, bumbac sau matasă, etc. etc.

pe cînd ea era indiferentă numai pentru nimicuri.

Un văl puţin transparent îi acoperia sufletul şi toate frumuseţele lui. Se înamora de ea un gentilom breton. Mătuşa se grăbi să scape de pupilă şi nunta se făcu repede.

D-na Poutivy fu dusă de barbatul ei în Bretania, unde era revoluţie — bărbatul ei fiind unul din revoltanţi. Credea că-l iubeşte după cum era iubită.

Se înşeală însă, căci ea iubia cu primul ei amor, din trebuinţa de a iubi. Era o iubire slabă. Ea nu mai simţise şi altfel; căci după 6 luni se pomenia de multe ori visînd.

Revolta nu reuşi, iar revoltanţii între care şi barbatul d-nei Poutivy, fură arestaţi,

Ea, împreună cu alţii, abia putu să scape pe mare, refugiindu-se în Spania. De aici fu chemată de mătuşa ei la Paris, unde pleacă însoţită de unica ei fetiţă.

In casa mătuşei venea lume multă, între care şi d. Mucay — un bărbat cu un caracter foarte deosebit, închis şi greu de cunoscut.

El era senzibil, extrem de delicat, cu un caracter ferm, şi cu o inimă foarte gingaşă.

Cum preocuparea d-nei Poutivy era numai grija să-şi scape barbatul, cu toate că o pusese în aşa încurcătură, el fu mişcat de aceasta la început şi ceru permisiunea d-nei de Noyon — mătuşa — de a servi pe d-na Pautivy în această chestie cu ceea ce va putea el. Fu agreiat şi el începu să-şi dee toată osteneala în mod sincer de a o mai îndatora.

Dar interesîndu-se atît de chestia d-nei Poutivy, începu s'o iubească fără a-şi da seamă, ceea ce-l făcu să se tradeze în chip surprinzător.

(Va urma)

Maria C. Buţureanu

Ultime Informaţii

— „Opinia" adresează cordiale felicitări prietenilor şi cetitorilor sei, cu ocazia sfintelor serbători.

Numărul viitor al Opiniei va apărea Vineri, 28 Decembrie, la orele obicinuite.

Comitetul executiv conservator-democrat, este convocat pentru Marţi 25 Decembrie, orele 5 p m.

La întrunire va asista şi domnul ministru Al. A. Badareu, care va face comunicări importante politice.

D. Al. A Badareu, Ministrul lucrărilor publice va petrece serbătorile în Iaşi.

In ziua de 2 Ianuarie, toţi preoţii din oraş şi eparhie, vor prezinta felicitările lor I. P. S. S. Mitropolitului, cu prilejul Anului nou.

Cu acest prilej I. P. S. S. Mitropolitul va ridica în rang mai mulţi preoţi merituoşi.

D. A. D. Xenopol a fost invitat de Universitatea din Petersburg să ţină cîte va conferinţe.

D-sa a propus să vorbească despre relaţiile dintre Ruşi şi Romîni, de la origine şi pînă azi.

I s'a răspuns că aceasta ar putea avea la sfîrşit un caracter public, ceia ce nu este permis în auditoriul Universităţei din Petersburg şi s'a propus d-lui Xenopol să ţină acele conferinţe într'o societate istorică.

D. Xenopol stă şi acuma în desbaterea acestei chestiuni, d-sa ţinînd ca acele conferinţe, să le ţină tot la universitatea imperială.

Sfînta Mitropolie aduce la cunoştinţa publică, că cu începere de mîne Duminică 23 Decembrie a. c. serviciile divine se vor săvîrşi în biseriaca catedrală Mitropolitană, instalaţiunea luminei electrice fiind terminată.

In 3 Ianuarie se împlineşte o lună de zile de la alegerea comitetului breslei cizmarilor făcută în persoana d-lor V. Arsenie, N. Teleman şi Cazacu.

Nici pînă astăzi însă Cassa Centrală nu s'a pronunţat asupra alegerii efectuate.

Criză şi în sînul societăţilor de ajutor mutual. Una din ele, societatea „Caritatea" a suspendat ajutoarele şi încasările pînă în Aprilie.

Debitul Badareu, aduce la cunoştinţa Onor. public iaşan, că de sărbători e asortat cu tot felul de produse alimentare şi Vinuri naturale din ferma şi viile proprii, punîndu-le în consumaţie cu preţuri excepţional de reduse, începînd dela 80 bani litrul de vin vechiu, precum şi specialităţi de vinuri superioare în sticle infundate.

De aseminea se găsesc zilnic păseri tăiete pentru sărbători, ca găini, raţe, gişte şi curcani.—Se primesc şi comenzi anticipate. — Comenzile se trimit şi la domiciliul onor. clienţilor.

Soc. Creditului Func. Urban
DIN IAŞI

Se aduce la cunoştinţa generală, că Creditul Urban din Iaşi, *are de închiriat de pe acum*, următoarele imobile din Iaşi şi anume:

1) Imobilul „Baia Diana" strada Mitropoliei No. 15

2) Imobilul „Şmil C. Zugravu" str. Rufeni No. 29

3) Imobilul „def. Em. Haier", şoseaua Racovitză.

Amatorii de a lua în chirie aceste imobile sunt rugaţi a presenta ofertele lor închise în toate zilele de lucru la oficiul Creditului Urban, pînă în ziua de 21 Decembrie s. v. 1912, cînd se vor deschide, aprobarea reminînd la apreciarea Direcţiunei.

Ofertele pentru „Baia Diana" vor fi însoţite de o garanţie de 500 lei.

DIRECŢIUNEA

D. Nenişescu şi legea meseriilor.— Cu privire la informaţiunea apărută în numărul trecut al „Opiniei" asupra unui proiect de experimentare a ajutoarelor pentru familiile meseriaşilor inscrişi în corporaţii, putem da încă următoarele amănunte:

Unul din redactorii noştri a avut prilejul de a vorbi zilele acestea cu d. Dim. Nenişescu, fostul ministru de industrie şi autorul legei Meseriiilor. D-sa e în curent cu tot ce priveşte partea de succes şi de insucces a legei d-sale, pentru care—de altfel—prevăzuse că va fi nevoe de zece ani de aplicare, ca să se cunoască mai bine părţile ei bune şi părţile ce sunt de modificat ori de adaptat împrejurărilor.

Venind vorba despre ajutoarele medicale, cari formează şi elementul esenţial al legei, pe lîngă principiul asigurării bătrîneţilor, fostul ministru a rezumat astfel nemulţumirile şi cerinţele meseriaşilor.

Sunt de trei categorii.

Unii cer micşurarea cotizaţiilor şi în acelaşi timp mărirea ajutoarelor în cazuri de boală.

A doua categorie cere ajutoare mai mari cu menţinerea cotelor actuale.

In sfîrşit o a treia categorie insistă nu asupra plăţii, ci pretinde ajutorarea cu medic şi medicamente a familiilor,—soţie şi copii.

Fostul ministru crede că această a treia categorie e cea mai interesantă, întru cît quantumul cotizaţiilor s'a fixat după norme din alte ţări.

Acordarea de ajutoare la familiile membrilor—în primul loc o chestiune budgetară importantă pentru corporaţii —s'a experimentat în unele regiuni, cum e Azuga, unde lucrătorii sunt în mare parte străini deprinşi de aiurea cu un asemenea regim.

Acum e vorba să se extindă, treptat în alte părţi ajutoarele la familii şi pentru mai puţin risc şi în acelaşi timp pentru a se observa aplicarea măsurii în sînul unei populaţiuni lucrătoare cu viaţa familiară desvoltată s'au ales localităţi în anumite condiţiuni, de exemplu Buhuşul şi alte cîteva tîrguşoare din Moldova.

D. Nenişescu crede că, odată principiul legei încetăţenit, numai calea experimentării continue va preciza în ce direcţiune s'ar putea da satisfacţie meseriaşilor, cu deosebire în ce priveşte ajutoarele în proporţie cu cotizaţiile ce li se percep.

Examenul de înaintare pe loc. Următorii candidaţi, au fost admişi a depune proba orală a examenului de înaintare pe loc a învăţătorilor şi învăţătoarelor:

Antochi I. Ioan, A. Zamfirei Vilcu, Ambrozie N. Vasile, Andronic Gheorghe, Arimescu Teodor, Antochi Constantin, Andreiu Gheorghe, Angheliu Ioan, Adam Gheorghe, Alexandrescu A. I., Anastasiu Ştefan, Alexandrescu Gh., Bălăbănescu Maria, Bălăuţă Neculai, Baltă Constantin. Băncescu Ioan, Bejănariu Ecaterina, Berbeciu Vasile, Beldie Petru, Bujoreanu C. Chiriac Ioan, Cîrlan Ioan, Calm I. Gh, Cernescu Octav, Chiroasie A. Gh., Cogălniceanu I. Gh. Condruz Gh., Cocoş Andreiu, Cuciureanu Ecaterina, Cojan Eugenia, Chiriac S. Ioan, Carare V. Teodor, Costea I. Neculai, Cososchi Vasile, Căpriţă Ecaterina, Costăchescu Vasile, Chiper Neculai, Chiosa Constantin, Dimitriu Ioan, Davidescu Victor, Diaconescu D. Gheorghe, Dăscălescu Petre, Dimitriu V. Eugen, Dimitriu C. Iuliu, Dumitraş C. Ilie, Demetrian R., Diaconu Vasile, Dumitraşcu Stan, Dabija C-tin, Dăscălescu Elena, Dumitriu Ortansa, Dimitriu Vasile, Dediu Vasile, Donose Necu lai, Enăşescu Eduard, Ercuţă V. Ioan, Floreaş Mihail, Focşa Lucreţia, Fringu Teodor, Filon Natalia Gavrilovici Ioan, Giuvelic Neculai, Găzdoiu Radu, Grigore Ioan, GălUşcă I., Gheorghiu I. Olga, Găderu I. N., Horodnica I. N., Horodianu V. Adam, Hăndiţă Vasile, Helgiu Vasile, Haulică Ioan, Idriceanu Const., Irimescu Vasile, Ionescu Teodor, Ionescu C tin, Ignat Grigore, Ionescu Gheorghe, Iorga Alexandru, Ionescu Haralambie, Irimescu Irimia, Lepădatu Vasile, Lupescu Ioan, Lepădatu Lucreţia, Laurescu Ecaterina, Liteanu Vasile, Manea Mihail, Magdaliniş Ioan, Manea Măciucă, Muşat Eufrosina, Mintuţă Mihai, Munteanu Grigore, Muşetescu Gh., Matcovici Vasile, Moruzi D. C tin, Mardare Neculai, Manoliu D. Gh, Mihălăchescu D-tru, Murariu A., Mărtz M. Petre, Mihailescu Cornelia, Matei I. Constantin, Modiga Atanase, Mănescu Ioan, Negoiţă C. Vasile, Năsturaş Gavril, Nazarie Mihail, Niţă Alexandru, Novac Gavril, Nizan Gh. Ioan, Nicolescu Teodor, Negruţ Ioan, Oancea Gheorghe, Olăveanu Const., Pienescu Vasile, Petrescu St. Alexandru, Petrescu A. Elena, Popescu Teodor, Popovici Neculai, Popa Ioan, Paraschivescu Elena, Puscaşu Gh., Pipa Constantin, Pescaru D., Pienescu Constantin, Păucă D., Pamfil Const., Popescu Neculai, Răducanu Vasile, Răileanu N. Ioan, Yotariu Smaranda, Rotariu Gh., Rusu Neculai, Serghie Ioan Preot, Stoleriu Maria, Şelariu Gh., Şoltuz Grigore, Săvescu Natalia, Ştefănescu Ioan, Ştefănescu Petre, Şutan Constantin, Simion Gheorghe, Ştirbu Ioan, Şendrea Dimitrie, Ştefănescu Petre, Steria Xenofon, Sălceanu Dim., Şerban Const., Telega V., Tablan Gh., Toderaşcu Teodor, Ţifescu Gh., Trandafir N., Tănase Niţe, Topor Gh., Todiriţă Gh, Ţîrdea Gh., Teodor Tudor, Timofte Ioan, Turcu Vasile, Tablan Maria, Teodorescu Elena, Tudor Smaranda, Ursu Ioan, Vasilache Gh., Verşescu Constantin, Vasiliu Ilie, Verdeş N., Voinea Dimitrie, Vasiliu Alexandru, Virgolici Z., Zotta Ioan.

Cristof Columb şi descoperirea Americei, cea mai frumoasă pagină din istoria omenirei, film grandios, face cea mai mare impresie asupra spectatorilor. Această desfăşurare atât de interesantă se reprezintă astă-seară Luni 24 Decembrie în sala Circului Sidoli.

In noul program de astăzi mai sunt cuprinse:

Ghiţă şi-a perdut capul, scene foarte comice.

Romeo este egoist, comedie.

Bilbao, capitala provinciei Biscaya (Spania).

Readucem după inzistenţa mai multora rennmitul film: Bătălia. reconstituire americană.

Mîine Marţi. întâia zi de Crăciun au loc două matineuri (3 ore şi 5 3/4 şi reprezintaţie serală.

Se va adăogi la program: Fiica Lacului, film danez în 2 părţi.

*

D. Leon M. Popescu, editorul marelui film de artă „Războiul pentru independenţa României" (1877—78), executat de armata romînă cu concursul artiştilor Teatrului Naţional din Bucureşti, aduce la cunoştinţa ieşanilor, că măreaţa reconstituire va fi reprezentată pe pînza cinematografului din sala Circului Sidoli, cu începere de Marţi 8 Ianuarie 1913, In fie-care zi vor avea loc Matineuri şi reprezentaţii serale.

Aeroplanul „IAŞUL"

Pînă în prezent totalul subscrierilor pentru construirea aeroplanului ating cifra de lei *3151*.

Beneficiul neto al reprezentaţiei dată în ziua de 15 Decembrie la Teatrul Naţional cu piesa Banii..... *590*.

Subscrierii făcute de elevii şcoalei superioare de meserii din Iaşi, lei *130*.

Suma necesară pentru construirea aeroplanului fiind de aproape 35,000 lei, pentru activarea adunărei fondului, d. Ştefan Negruzzi prefectul judeţului Iaşi a lansat un număr de liste de subscripţie, încredinţîndu-le autorităţilor, Băncilor şi instituţiilor din Iaşi, cu încrederea, că Ieşenii în vederea patrioticului scop, nu vor întîrzia a-şi da obolul lor, pentru realizarea lui.

Elevilor şcoalei de meserii din Iaşi, li se cuvine laude, pentru dovada frumoaselor simţiminte, ce au, subscriind într'un timp foarte scurt suma de 130 lei, care pentru ei, au o deosebită importanţă.

Dela 20 Decembrie în vederea sărbătorilor produsele Debitelor Badareu se vînd cu următoarele preţuri reduse:

	Litru	Kgr.
Smîntînă dulce centrifugată	2.60	
Unt proaspăt pentru gătit		3.20
Unt pentru masă şi cafea		6.00
Brînză proaspătă de vaci		1.—
Brînză de oi de putină		1.40
Brînză de munte		2,—
Brînză de munte de toamnă		2.40
Ouă proaspete	9 lei suta	
Lapte dulce proaspăt se găseşte în fie-care dimineaţă şi seara litrul	• 0.40	
Caşcaval grecesc		2.80
Brînză de burduf		2.80
Caşcaval de Penteleu		3.40
Brînză de munte de toamnă		2.40
Caşcaval penteleu		3.40
Depozit permanent de Schweitzer elveţian		4.40
Brînză de Brăila (Telemea)		1 40
Brînză de Brăila de toamnă		2.—
Diferite varietăţi de mere.		
Se găsesc zilnic paseri tăiate		
De asemenea s'au pus în vînzare vinuri cu următoarele preţuri:	Litrul	
Vin alb vechiu	80	
Vin alb şi negru vechiu	1.—	
Vin alb negru si superior	1.20	
Vin Cotnar şi Bordeaux	1.60	
Vin Cotnar şi Bordeaux superior	2.—	
Vin otonel tămăios	2.40	

Toate calităţile de vinuri superioare se vînd cu litrul şi în sticle infundate.

Marele succes al stagiunii „Cafeneaua cea mică" se joacă pentru a cincea oară în matineu, a 3-a zi de Crăciun.

Aviz publicului iaşan, care n'a văzut încă minunata comedie a lui Tristian Bernard.

ULTIMA ORA

Prin firele Telegrafice şi Telefonice

Bucureşti 24 Decembrie

M. S. Regele Carol şi Compensaţiile României

Anvers. — Corespondentul ziarului „Le Matin" a avut o convorbire cu consulul general al României, care se 'ntorcea din Bucureşti, unde a fost primit de Regele Carol.

In ceia ce priveşte criza financiară, consulul a declarat că şi România a suferit de pe urma războiului balcano-turc, însă mai puţin ca celelalte ţeri.

Consulul a reprodus apoi unele declaraţiuni, făcute de Regele Carol.

El a zis că Suveranul României i-a declarat, că n'a vrut să mobilizeze, cu toate că o parte din Opinia publică reclama aceasta.

România — ar fi spus M. S. Regele — are dreptul la compensaţiuni, care sunt modeste, de oare ce România are dorinţa de a trăi în bună vecinătate cu poporul bulgar.

*

Vorbind de atitudinea de până acuma a suveranului României, consiliul a declarat, că înainte de isbucnirea războiului balcanic, Regele României a sfătuit Turcia să cedeze Creta şi să încheie pace cu Italia.

Autonomia Albaniei a preocupat de mult pe regele Carol, şi aceasta în interesul romînilor din Albania şi Macedonia.

Regele crede, că în cazul cînd romînii din Macedonia nu vor fi mulţumiţi cu noul regim, vor putea să se stabilească în Albania, unde vor forma o pătură puternică.

M. S. Regele Carol are toată dorinţa de a asigura ţărei sale binefacerile păcei.

In ceia ce priveşte prinţul Ferdinand a declarat că armata este gata pentru ori-ce eventualitate, dar speră însă că pacea nu va fi turburată.

După credinţa consiliului, Imparatul Frantz Iosef, este în toate de perfect acord cu regele Romîniei.

Clarificarea situaţiei

Viena. — Ziarul „Die Zeit" spune că România stăruie ca situaţia să fie clasificată şi că nu se va permite nici o trăgănare.

Dacă Bulgarii nu vor consimţi de bună voie, România va lua cu forţa ceia ce i se cuvine.

Austria refuză demobilizarea

Viena.—Ziarul Neues „Wiener Tageblatt" confirmă azi ştirea că Rusia ar fi propus Austriei demobilizarea.

La aceasta Austria arăspuns că situaţia nefiind clarificată, o schimbare în situaţia militară este inadmisibilă.

Turcia şi ultimatumul

Constantinopol. — Din sorginte oficială, se afirmă, că Turcia e hotărîtă a nu-şi modifica punctul de vedere, în chestia Adrianopolului, şi a Mărei Egee.

Berăria „AZUGA"

— din Piaţa Unirea —

mărindu-şi localul cu un vast salon elegant construit din nou, va fi redeschisă cu începere de la 25 a. c.

In noul şi vechiul local se va pune în consumaţie pe lîngă delicioasa Bere de Azuga tot felul de mîncări calde şi reci, băuturi indigene şi străine, calităţile cele mai bune

ORCHESTRA EXCELENTĂ

va distra publicul în toate serile de la 7 jum. pînă la ora 1 noaptea, iar în zilele de sărbătoare

Concert de promenadă

de la 3 jum. pînă la ora 6 p. m.

Administratorii

5 LEI 100 Cărţi postale ilustrate de Crăciun şi Anul Nou. Gelatinate cu lustru. Librăria A. Halpern Iaşi, Golia 51.

Doctor M. Hortolomei

MEDIC DE SPITAL

Consult 4—6 p. m.

Str. Gh. Mîrzescu 4 (colţ cu str. de sus).

Magasinul de Muzică

„MICHELSOHN"

Iaşi—Fondat 1878—Iaşi

Piane şi Pianine

SCHILER, WAREN, CZERNY, ROSENKRÄNZ

şi orice altă fabricaţiune, se vînd în rate lunare mici.

PIANE ELECTRICE

KUHL et KLATT

ORCHESTRIOANE AUTOMATE

La cerere prin o cartă poştală, trimitem acordorul-voiajor în orice parte a ţărei cu modelele cele mai noui.

NOTE MUZICALE, CLASICE ŞI MODERNE

Acordor şi constructor de piane

Dr. I. BRENER

Specialist în boale de femei

MAMOŞ

Str. Lăpuşneanu 25

— Cons. 1—6 —

„GOSPODINA"

Prima fabrică de maturi sistematice şi higienice din Iaşi a pus in vînzare la toate drogueriile şi magazinele de coloniale din ţară produsele sale.

Marfă excelentă. Preţuri eftene

Cu stimă

M. N. Leibovici & Co.

Salon de Mode

I. MARCOVICI

Casele d-lui avocat Cristofor, strada Cuza-Vodă 42

Acordor şi Constructor DE PIANE

CAROL GRUCHOL

Iaşi, str. Carp, 3.

Dr. S. Dulberger

Specialist în boale de femei

—MAMOŞ—

fost medic la clinica obstetricală a Consilierului intim Prof. dr. B n din Berlin; fost timp îndelungat medic secundar al Spitalelor Casei Sf. Spiridon din Iaşi.

dă consultaţiuni

de la 10—12 a. m. şi de la 3—5 p. m. în locuinţa sa din str. Costache Negri (foasta str. Veche) Mo, 10 vis-à vis de farmacia Zfass. —Telefon—

Corespondent *perfect în limbele romînă, germană şi franceză, cu vastă practică comercială, caută ocupaţiune cu oră. A se adresa la d. D Kanner, Str. Costache Negri No. 18 Lo o.*

Important

Aduc la cunoştinţa onor public şi vechei mele clientele, că am deschis în acest oraş strada Cuza-Vodă (foastă Golia) No. 71.

Fabrica de rahat, halvale, dulceţuri etc.

fabricaţiune specială şi dupa toate regulele higienice.

Calităţi exelente.

Cu stimă. **H. Alexiades**

Se trimite şi în provincie contra ramburs cu garanţie.

BYRRH Cel mai bun VIN TONIC ŞI APERITIV

PREMIAT La toate dispoziţiunile din lume şi la expoziţiunea generală romînă din 1906. (82 medalii)

BYRRH

Vînzare anuală 7 Milioane BUTELII

VIOLET FRERES (THUIR) FRANŢA
I. VIOLET Succesor
De vînzare la toate magaziile de consum din ţară

OPINIA

Organul partidului conservator-democra

Cel mai răspîndit ziar din Moldova

Primeste anunciuri, reclame

etc. pentru pagina III şi IV-a

Se primesc şi înscrişi la

MICA PUBLICITATE

adresa d-lui administrator al ziarului «Opinia» strada Primăr cs. 17.

HIGEYA

APA DE MASA NATURALA ALCALINA
M. MIHAILESCU & I. DAVIDESCU
Izvorul proprietatea M. MIHAILESCU
Dacă vreţi să aveţi un stomac sănătos
BEŢI NUMAI APA ALCALINĂ
„HIGEYA"

„HIGEYA" se recomandă de către somităţile noastre medicale ca CEA MAI BUNA APĂ MINERALĂ pentru combaterea boalelor de Ficat, Rinichi şi Vesică —

De vînzare la principalele magazine de consum, droguerii şi farmacii din ţară. *Comenzile de en gros sunt a se adresa:* Domnului I. DAVIDESCU Teoucu
Reprezentanţi pentru Oltenia şi Muntenia ISAKKOFFLER BUCUREŞTI

Sticla a 1½ L. 0.85 bani. — a 1 Litru 0.70. — a 1/2 litru 0.50 bani (Preţurile se înţeleg ori unde)

VINUL BRAVAIS Tonic, Nutritiv şi Intaritor
Kola, Coca, Guarana, Cacao

Spre a aprecia valoarea lor consultati Medicul dumneavoastră

VINUL BRAVAIS
Nervosism, Anemie, Slăbiciune, Surmenaj fisic şi intelectual, Lipsa de sânge, Convalescenţa.

Magazinul Comerţului în Rate

— Iaşi, Strada Lăpuşneanu 25 —

Pune la dispoziţia onor. public un mare

Deposit de Maşini de cusut

pentru industriaşi şi pentru familii, de calitate superioară.
Funcţionare perfectă garantată

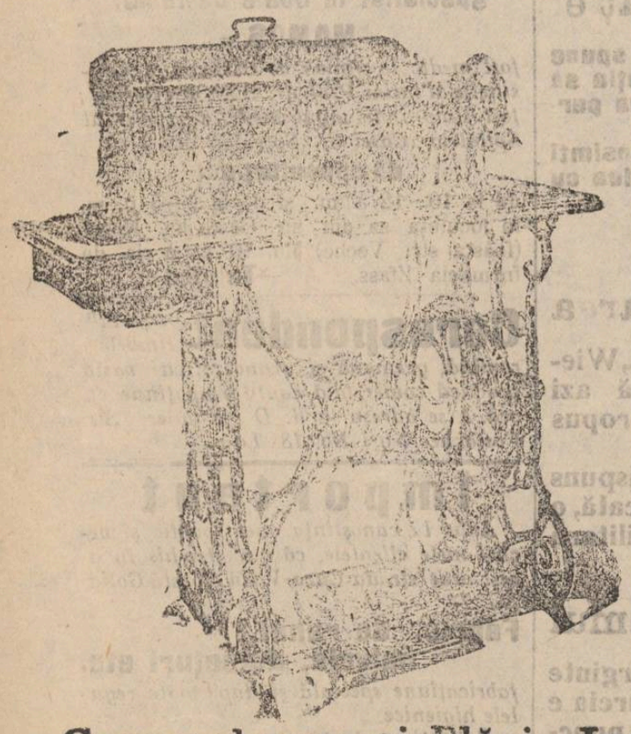

Biciclete BRENABOR
intrebuinţate de arsenalele armatelor din Europa.

Biciclete Puch şi Dürkopp
Intrebuinţate de artiştii Circurilor Busch, Renz Henry.

MOBILE
CĂRUCIOARE
PENDULE
şi CASETE

Gramophoane şi Plăci.—Instrumente

Toate se vînd în rate convenabile la

MAGAZINUL COMERŢULUI IN RATE
S. L. Grosmann & M. Marcoviol

NEVRALGIELE Doctorului Moussette
Hapurile
ADVERSATELE HAPURI MOUSSETTE usurează şi vindecă nevralgiile cele mai grele de cămăduit, Migrenele, Gastralgiile, Sciatica, Afecţiunile reumatismale asemenea şi durerile cari se resfăţă cu toate celelalte remedii.
ADVERSATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la masă, în dina cea d'antâiă să se ia 3 hapuri: unul dimineaţă, unul la dejun, şi unul la cina, sêra. Dacă bolnavul n'a simţit vr'o ugurare, va lua 6 hapuri a doua di: 2 dimineaţă, unul la dejun, şi unul la cine, sêra. Nu trebue să ia mai mult de cât 6 pe zi.
A se cere: Les VERITABLES PILULES MOUSSETTE de CLIN & Cie, de PARIS, cari se pot găsi la toţi Droghiştii şi Farmaciştii.

BROSSE, TAPIS
Prix 14 fr.
R. GARIEL
2, quai de la Mégisserie PARIS
Envoi franco du Catalogue

Inginer I. CANA

Autorisat de Primăria Iaşi
Iaşi—28 str. Ouza Vodă 28—Iaşi
(zisă şi str. Golia 28)

—Apă—Canal—Closete *contra* înghetului—Băi hygienice—etc.
Instalaţie de Electricitate — Motoare—Telefon—Sonerii, etc.
Devize—Consultaţiuni gratuite.
Condiţiuni de plată foarte avantaoase.
Atelier special pentru reparaţiuni —Proiecte—Supravegheri de Construcţii. *Vile—Hoteluri, etc.*
Se deplasează şi în provincie *cu preţ modest.*
Referenţele cele mai bune la *dispoziţie.*

Renumitele PLUGURI
intreg de oţel bătut
marca PORC MISTRET
DIN FABRICA
Gebrüder Eberhardt Ulm

a) cu 1, 2 şi mai multe brazde
b) speciale de vie
c) speciale de prăşit

Maşini de secerat de Mc. CORMIC precum şi alte maşini şi unelte agricole, permanent în depozit la

Fraţii Bachstez, Iaşi

Magasinul Conservatorului

IAŞI—Strada Lăpuşneanu 32—IAŞI

NOTE de MUZICA

ASORTIMENT complet după Programa Conservatorului

Instrumente Muzicale şi Accesorii

Reprezentanţa şi Depositul renumitelor

Piane şi Pianine
— ROSENKRANZ —

Neintrecute în soliditate şi ton frumos
Vînzare şi în rate mici fără aconto —
— *Cataloage gratis* —
INCHIBIERE DE PIANE CU PREŢURI AVANTAGIOASE

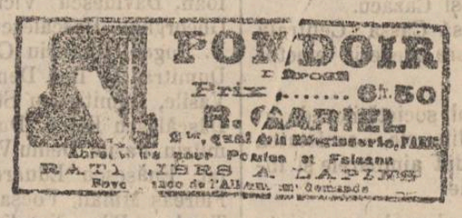

La administraţia ziarului se primesc anunciuri cu preţuri convenabile

Iaşi.—Tipografia H. Goldner, str. Gh. Mîrzescu 17—Instalaţie cu motoare electrice

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: Iași str Gh. Mirzescu 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul X — No. 1771 — Sîmbătă 29 Decembrie 1912

Ajunul nostru

„Bună dimineața la Moș Ajun ! Ne dați, ne dați, ne dați, ori nu ne dați ?“ In aerul rece al nopței ajunului se ridică glasurile colindătorilor. Pămîntul înghețat sună sub pașii lor. Amorțiți de ger, flămînziți și obosiți de drumul făcut cu colindatul, dar mînați înainte de hotărătoarea putere a datinei moștenite, flăcăii merg din casă în casă, urează din ușă în ușă și cer în numele unor noui vremuri de fericire și de înfrățire, cari vor începe odată cu nașterea lui Iisus, covrigii, nucile, merele tradiționale, sau colacul și vinul, „c'așai legea din bătrîni, din bătrîni, din oameni buni !“...

Și în vremurile noastre de necredință, în vremurile noastre de indiferență absolută pentru tot ce nu este folos material și imediat, de uitare a obiceiurilor străvechi și a datinilor strămoșești, închise stau ușile pentru urătorii ajunului, inchise stau casele, inimile și pungile creștinilor pentru cei ce vin să le aducă vestea cea bună și așteaptă răsplata ,bucuriei răspîndite de dînșii la vetrele în cari cîntecul lor a trezit pe adormiți din somnul plin poate de vise de mărire și de cîștig prin nedreptate și silă.

Și glasurile tot mai amorțite de abia se mai înalță în aerul rece și tot mai înghețați la trup ca și la suflet își urmează colindătorii calea ce li s'a părut ușoară la plecare și care din ce în ce devine mai aspră și mai tristă pentru dînșii.

Iară la ziua mare sătuli de amărăciuni și de bruftueli, se întorc la casele lor, rebegiți și degerați, cu inima strînsă și mîhniți de răceala și de indiferența generală urătorii Ajunului, sărmanii naivi legați încă de o tradițiune națională.....

„Ne dați ori nu ne dați ?“ strigăm și noi vecinilor noștri de peste Dunăre și soarta noastră asemănată de aproape cu acea a colindătorilor Ajunului.

Ca și dînșii zadarnic batem la ușă, ca și dînșii zadarnic anunțăm o eră de pace și prietenie viitoare. Ca și dînșii zadarnic cerem zălogul iubirei și bunei înțelegeri. Zadarnic e totul...

De săptămîni de zile gazetele ne aduc regulat cele două telegrame contradictorii : telegrama în care se anunță că Bulgaria consimte la rectificarea graniței noastre, telegrama în care se dezminte această știre și ni se pune în vedere că Bulgaria nici nu vrea să auză de o cesiune de teritoriu. De atîta vreme în fiecare zi ni se dă și nu ni se dă aceea ce cerem și în jocul acesta echivoc în enervarea și iritația crescîndă ce o provoacă în Romînia, nu e de mirare că se aud și glasuri nerăbdătoare, care să propovăduiască luarea cu forța a ceea ce ni se refuză de bună voe.

„Ne dați ori nu ne dați ?“ și fideli datinei strămoșești de a nu ataca pînă nu suntem jigniți și nedreptățiți, ne sfiim să urmăm pildele celor nescrupuloși și cutezători. Ni se pare că cinstea poporului nostru ar fi mînjită printr'o acțiune violentă, în care n'am avea nici măcar aureola primejdiei și slăbiciunea actuală a Bulgarilor, împiedicîndu-i de a-și arăta față de noi proverbiala lor îngîmfare și cunoscuta lor grosolănie îi apasă mai bine de cît ori-ce atac armat din partea noastră. cari ne rușinăm de victorii cîștigate fără lupte.

Și în cavalerizmul nostru nepotrivit cu zilele de astăzi, uităm exemplul Italiei, ba chiar și pe al Statelor Balcanice, căutăm să obținem ceea ce vroim prin persuaziune și cerșim cu greu, ceea ce putem lua lesne și tocmai pentru că e așa lesne de luat.

Iar Bulgarii, cari cu lipsa de scrupule și disprețul pentru dreptate al cuceritorilor din toate veacurile, ne-ar fi atacat la primul semn de slăbiciune a noastră, se folosesc de această mentalitate romînească, rîd de cinstea noastră și caută să cîștige timpul trebuincios, ca să închidă odată cu celelalte conflicte și neînțelegerea cu Romînia.

Și în șiretenia lor ne arată casa lor săracă și pustiită de grozăviile războiului și ne îndeamnă să cerem la alte locașuri mai bogate și mai îmbelșugate.

„Suntem săraci. Suntem slabi. Și mărinimoasa Romînie nu poate să ne lovească tocmai acuma. Dar suntem și vom rămîne alături de dînsa atunci cînd va cere aiurea și nu i se va da“, grăiesc Bulgarii și arată colindătorilor noștri Basarabia luată prin trădare și reluată prin silă, cu vestitele-i cetăți de apărare în contra ordiilor tătare ; Bucovina, în care după germanizarea nereușită se încearcă rutenizarea mai cu sorți de izbîndă. Bucovina cu mormintele voevozilor moldoveni, cu Putna și cu Suceava ; Ardealul și celelalte provincii romîne rebele sforțărilor maghiare, cu Făgărașul, Amlașul, cu Ciceiul și Cetatea de Baltă, cu toate amintirile și cu toate durerile lor și le șoptesc ; „Iată rectificări de frontiere demne de voi. Pe acelea cîștigați-le cu armele în mînă, așa cum am cîștigat noi alte granițe cu jertfele ostașilor noștri“. Și amețiți, minunați de visele mărețe dibaciu trezite de politicianii bulgari, Romînii aproape să uite că au o țintă și că trebue s'o ajungă cît mai iute.

Căci sau avem într'adevăr nevoe neaparată de rectificare de frontieră și atunci telegramele duble, șurubăriile diplomatice și amînările necontenite ale Bulgariei trebue să se sfîrșească cît mai iute și noi să ne facem stăpîni pe teritoriul dorit de voe sau de nevoe, prin înțelegere sau prin forță. Sau cerem fără convingere, fără o reală trebuință și atunci e mai bine să renunțăm de-adreptul și cît mai neîntârziat la pretențiile noastre inutile și să nu lăsăm ca Bulgarii după o biruință ostășească asupra Turcilor, să cîștige și o victorie diplomatică asupra noastră.

„Ne dați ori nu ne dați“ ? strigătul colindătorilor neamului romînesc trebue să înceteze. căci întunericul nopței se risipește, se apropie zorile zilei celei noui și fie înnourate, fie strălucitoare de lumină, cu ele amutesc și cîntările Ajunului.

Și imnuri de pace și frăție sau cîntece de luptă și de glorie trebue să le ia locul.

Ion Peretz.

ECOURI

La Londra are să se inaugureze în curînd un club identic cu cel al „fasolei negre“ ce există la New-York. Membrii clubului sunt în număr de patru-zeci, toți becheri și plătesc o taxă de intrare de șase mii două sute cinci-zeci de lei. O dată pe an se ține o ședință secretă. Președintele trece din mînă în mînă o cutie care conține patru-zeci de boabe de fasole dintre care una neagră iar celelalte albe. Cel care a scos fasolea neagră, trebuie să se căsătorească în cursul anului, ceilalți trebuind sub prestare de jurămînt să rămîie tot becheri.

Sorțitul își celebrează căsătoria pe spesele clubului, care mai e dator să mobileze apartamentul nouei perechi și să-i plătească și cheltuelile călătoriei de nuntă, care durează de regulă trei săptămîni.

~

Fantaziele modei sunt multiple și varitate. După ciorapii brodați în fel de fel de chipuri, după ciorapii pictați și iscăliți de artiști celebri, iată o nouă modă pe care încearcă baletistele americane s'o răspîndească în lumea nouă: Ciorapii sunt suprimați. In schimb flori, decorațiuni de ori-ce fel se pictează de-a dreptul pe picioare. Artiști speciali se însărcinează cu decorarea picioarelor amatoarelor și New-Yorkul poate să se făleasca cu găsirea unui nou debușeu pentru artiști.

Atitudinea „Ligei“

Liga culturală a avut, la un moment dat, fericita inspirație să nu se solidarizeze cu apucăturile antinaționale ale d-lui Iorga, refuzînd să publice acestaia un memoriu în chestia revendicărilor țării, în împrejurările internaționale de azi.

D. Iorga a fost atunci nevoit să plece dela secretariatul Ligei, lucru ce păruse că satisface în primul loc pe aceia din mijlocul cărora a plecat d. Iorga.

Spre surprinderea generală însă, și în contradicție cu întreaga atitudine de pînă acum a Ligei culturale, aceasta a lansat în preziua serbătorilor un protest împotriva felului cum actualul guvern conduce politica externă a țării,—raliindu-se cu chipul acesta de părerile d-lui Iorga, pe cari până acum le respinsese.

Nu știm ce anume a putut determina liga la o astfel de schimbare de front.

Că e greșită, credem că liga s'a convins imediat. Insuși faptul că presa a primit cu răceală protestul ei, ba multe ziare nici nu l'au înregistrat, e cea mai bună dovadă că noua atitudine a ligei este potrivnică simțimîntului opiniei publice.

In adevăr, toate trei partidele de guvernămînt, parlamentul și întreaga opinie publică, sunt azi unanime în a sprijini acțiunea externă a guvernului. Printr'un admirabil simțimînt de conservare națională, țara întreagă e solidară și se prezintă strîns unită de străinătate.

Liga culturală însă, nesocotind acest simțimînt unanim, s'a găsit să facă opinia separată, tocmai în momentele cînd acțiunea noastră externă e în plinul ei și cînd solidaritatea națională trebuia să se prezinte în maximul ei de unitate.

E ceva curios în întreagă această atitudine a Ligei, și echivocul de azi va trebui lămurit.

Romînia și Rusia

Sub titlul „Nou curent în România“ citim în „Drug“, ziarul basarabean următoarele :

„Am relevat deja primii pași de apropiere a României de Rusia. Actualmente s'a născut în România un întreg curent popular al cărui reprezentat este unul din fruntașii științei române, profesorul Xenopol, care dorește să servească acțiunea de cunoaștere a poporului rusesc cu România. în vederea apropierei ei de Rusia.

Xenopol, mare învățat, autor de importante cercetări asupra istoriei României și asupra teoriei științei istorice și în acelaș timp influent reprezentant al ideei hotărîrei problemei viitorului poporului romîn la acest popor. Românii, mică insulă a rasei latine și a culturei latine în marea slavă, trăesc și în ființa lor sufletească și obștească sub puternica influență a Franciei. In clasa cultă se întrebuințează de obicei limba franceză și e mai obicinuită de cît romînească. Xenopol în toată activitatea sa a cultivat această legătură a României cu centrul civilizației latine apusene. Pentru Francezi, a devenit el însuși scriitor în franțuzește.

El dă alarma în contra energicei maghiarizări a populației române din Ungaria socotind că viitorul României libere e în sprijinul naționalității sale în întreaga ei masă. In contra presiunei austro-germanice Xenopol găsește apărare în simpatiele Franciei și apropierea de Slavi.

Fără să 'și întoarcă privirile dela celelalte primejdii ; cufundarea insulei române în marea slavonă, Xenopol crede în posibilitatea delimitărei intereselor româno-slave pe terenul cultural și politic și le consideră ca unificate în principiu. Peninsula Balcanică pentru popoarele balcanice garantează nevoile României în actualele momente ale istoriei sale.

OAMENI ȘI LUCRURI

Istorie și poezie

Cea din urmă manifestare intelectuală mai însămnată în ajunul vacanței a fost conferința d-lui N. Iorga, la Academia Romînă despre Barbu Dimitrie Știrbei ca educator.

Grație recentei inaugurări a monumentului fostului Domnitor al Munteniei în Craiova, numele lui Știrbei a redobîndit o popularitate pe care o avea cînd-va și pe care a meritat-o pe deplin. A meritat-o de sigur, dacă judecăm, după caracterizarea făcută personalității lui în cuvîntarea ținută de către Principele Ferdinand la inaugurarea monumentului :

„...Uitîndu-ne la opera lui de organizare așa de vastă, ne întrebăm : Cum în șeapte de domnie, sub apăsarea grea a ocupației străine, și bănuit din toate părțile, Barbu Știrbei a putut să pună la cale atîtea reforme prin care, pe tăcute se pregătea renașterea economică, militară și culturală a țărei ?

Răspunsul îl găsim în întreaga lui viață de muncă și jertfe închinată binelui obștesc și în firea lui măsurată care se oglindește în cuvintele sale atît de chibzuite :

„*Patriotismul nu stă în cuvîntări sonore și pompoase*, ci în lucrări străduincioase, sistematice și de lungă răbdare“.

Ziceam că e o popularitate redobîndită. Pentru că, odinioară, domnia lui Știrbei era prețuită după înalta ei valoare. In această privință fac mărturie strofele scrise de Eminescu în Aprilie 1869—data morții Prințului Știrbei :

Turnurile mișcă 'n doliu a lor inimi de aramă
Și un înger cu-aripi negre, cu diademă de spini,
Cu cîntarea plîngătoare, lumea mișcă, lumea cheamă
Precum mișcă vîntu'n cîntec fața mării de senin.

Și cu ochiul plin de lacrimi națiunea cea romînă,
Care are 'n mii de inimi sufletul ei tremurînd,
Vede cum prin nori se stinge stea cu flacăra divină
Și aude 'n ceruri tunet și un geamăt pe pămînt...

A 'ntristării neagr'aripă peste lume se întinde,
Totul tace, căci durerea este mută ca un gînd,
Lumea azi nimic nu vede, nimic ochiul nu cuprinde,
De cît cursu-acelui astru ce se sparge pe un mormînt.

Cine-i acvila ce cade ? Cine-i stînca ce se sfarmă !
Cine-i leul ce închide cu durere ochii săi ?
Cine-i tunetul ce moare umplînd lumea de alarmă ?
— Este domnul Romîniei: Barbu Dimitre Știrbei.

Bucata de mai sus se află între manuscrisele postume depuse la Academia Romînă. E de mirat că n'a fost pomenită cu prilejul multelor cuvîntări rostite acum la inaugurarea statuei și în biografiile lui Știrbei Vodă.

Rodion.

TRIBUNA LITERARĂ

IN CUMPĂNĂ

I

Romîni ! Sus inima voastră,
Ceasuri grele stau să cadă
Peste liniștea trăirii
Peste-a timpului grea roadă.

Sus gîndirea noastră toată
Spre nădejdea vremii bune ;
Să aprindem într'o clipă
Faima vremilor străbune.

Și cu arma în mîna dreaptă
Cu dorința în partea stîngă
S'arătăm că șoimul doarme
Sus pe creangă, nu 'n paringă,

Cronică — — teatrală

In șase zile a creat D-zeu lumea toată; în șase zile ale săptămînii ar fi trebuit —după planul și după dorința primului-redactor al „Opiniei“ să oglindim — sub forma nouă de foiletoane, în micul subsol al ziarului—toate manifestările vieței sociale, inaugurînd cronici cotidiane : literare, științifice, artistice, muzicale, economice, teatrale...

Cînd veni rîndul celor de pe urmă a fost curat... teatru. Nimeni dintre cîți eram strînși în jurul biroului de redacție nu luă cuvîntul ; nici unul nu se încumetă să iee asupra-și plăcuta îndatorire de a rezuma în cîte un foileton săptămînal mișcarea teatrală a Iașului.

Firește; pentru unii dintre noi considerațiuni cu totul în afară de... teatru, ne interziceau o atare obligațiune, care presupune o frequentare regulată, — școlărească — a teatrului. Dar, în acelaș timp — de ce n'am spune-o cu franchețe ? — ne opriau și considerațiuni de altă natură, pe jumătate artistice, pe jumătate... personale : teama de a nu provoca personalități sau nemulțumiri.

Trăim într'un oraș mic, — nu vrem să zicem numai decît un oraș de provincie. Ne cunoaștem prea de aproape și prea de mult unii pe alții. Acei cari aparținem mai din vechi publicisticei, avem prieteni sau adversari în lumea teatrală, — două obstacole de o potrivă de puternice ca să ne oprească a ne ocupa de teatru, — ba nu, de artiștii dramatici. Cum să vorbești însă de teatrul iașan, de repertoriu,—fără să pomenești de interpreți cari ne sunt cu toții simpatici în afară de ori ce alte considerații ?

Un publicist — neo-iașan — mai tînăr, d. G. Topîrceanu, scria cu spirit într'un număr recent al publicațiunii oficioase „Teatrul“ :

„...criticul teatral trebue să-și îndeplinească datoria.

Ca să și-o poată împlini cu folos și cu demnitate, ne permitem a-i semnala cîteva condiții :

1.— Să nu fie prea tînăr, — și să nu aibă convingerea că e foarte competent în materie.

2.— Să nu dea niciodată *sentințe*, ci numai observații modeste și justificate.

3.— Să nu cunoască personal pe nici un actor și mai ales, pe nici o actriță.

Numai cînd va împlini aceste trei condiții, critica lui va putea fi justă.

Și nici atunci...“

Nu ; nici atunci, — aceasta e drept. Artiștii — în genere —, ai noștri — în special — fac parte, mai mult decît poeții din „irritabile genus“ pe care e primejdios să-l superi. Și pe un artist îl superi ușor, chiar cînd te ocupi de... alți artiști, îl superi cînd vorbești de el și cînd *nu* vorbești... Și toți ne sunt simpatici.

Apoi este un alt cerc vicios, din care, ori-ce am face, nu putem ieși. Este complexul condițiunilor artistice în care joacă actorii noștri. O necontenită și vertiginoasă schimbare de titluri și de afișe,— împrejurare care face cu neputință o studiare conștiincioasă — de *creațiuni* nu mai vorbim ! — și, paralel, provoacă înstrăinarea acelui public care e obișnuit cu un teatru... apusan. Insu-și directorul teatrului, d. M. Sadoveanu, scria în numărul de Crăciun al unui ziar teatral din Capitală :

„...Ce-ași putea apoi să ți spun în cîteva rînduri despre teatrul iașan ?

Ar trebui ca să vorbesc mult ca să arăt necazurile lui, grelele vremuri prin cari a trecut și asprele zile pe cari i-e dat să le îndure și de azi înainte—cu toate că stagiunile din an în an merg mai bine.

La noi, *ieșenii au rămas pretențioși în chestie de artă*. Insă au ramas puțini. Cei mulți, de mult, au plecat spre noua capitală, ori spre țărmul cel negru care e capitala tuturor. Alții au rămas cu amintirile triste ale unei averi dispărute.

La Iași, seriile nu se pot face în stagiune, ci în decenii.

Altminteri nici n'ar fi cu putință să se facă teatru. Publicul chiar și simte că nu se poate face altfel și sînt piese cari se dau în fiecare an, de multă vreme, și-și au publicul lor bun și credincios“.

Directorul teatrului simte—și simte foarte de aproape—cercul vicios, ireparabil încă pentru multă vreme și iremediabil.

Ca să fie remediat, s'ar cere sau mijloace extraordinare, subvenții... eroice, pentru a atrage talente uriașe, sau crearea unui public teatral, care nu mai există, după credința d-lui Sadoveanu.

Nu există pentru că nu-l mai atrage teatrul în-deajuns, ori pentru că a... plecat, cum crede d. Sadoveanu.

De aci pînă la o idealizare a timpului „de altă dată“—de cînd anume ?—e numai un pas. E evocarea vagului „odinioară“ așa cum îl evoca d. Sadoveanu cu prilejul sărbătoririi bătrînei Atena Georgescu :

„...Ieșenii de azi și foarte mulți din cei de *odinioară*, s'au grăbit să vie ca să mai vadă *odată* pe o artistă care le-a adus în ani și ani de-a rîndul, în patruzeci de ani de carieră, multe ceasuri de uitare și de desfătare. Am văzut pensionari care uitaseră drumul teatrului, oameni aproape albi—care priveau cu oarecare uimire la lumea nouă de supt lumina lustrurilor și la actorii tineri care „ori ce s'ar zice, nu mai sînt ca cei de altădată...“ Fără îndoială, mai ales că bătrînii de azi nu mai sunt în anii de odinioară, se schimbă lumea și declină,— nu s'au schimbat și nu asfințesc ei...

Cași bătrîna artistă și ei erau foarte emoționați. Florile, darurile, discursurile alcătuiau, ori-cum o atmosferă de melancolie.

Și ei și cucoana Atena prevedeau ca'n oglinda unui vis anii tinereții, anii Iașului vechiu, Iașul Unirii și al jertfei, Iașul culturii, Iașul teatrului de la Copou, cînd boerimea moldovenească era în floare. A, pe-atuncea era atîta însuflețire, erau atîtea zîmbete, atîta tinerețe aurită !“

Era...

Sună ca o poveste din vremi uitate ca un ecou al unor cîntări apuse.

Dar fost-au într'adevăr *odinioară* : publicul iubitor de artă, dragoste nemărginită, legătură trainică între spectatori și între artiști ? Suntem, din diverse puncte de vedere, în regres ori în progres ?

Despre toate aceste va fi încă vreme de vorbit în cronici viitoare.

As.

Căci ce înseamnă oare vieața
La viteji cu dor de țară?
Este cîmpul plin de iarbă
In eterna primăvară;

Este holda înflorită
De simțiri ce s'au jertfit
Ca s'a sigure 'ntărirea
Scump pămîntului iubit.

II

Veniți temeinioi oaspeți a vremilor apuse;
Veniți dragi Căpitani, veniți arcași iubiți!
La sfat acum s'aduceți și arcul și săgeata
Fuștura, buzduganul și parii ascuțiți,

Să îndemnați azi tunul și puștile ușoare
Și lăncile întinse și-avîntul domolit,
Ca inimile noastre să 'nceapă iar să zboare
Spre slăvile izbînzei pe care-ați adormit.

Voi scuturi daciane și coifuri mari romane,
Simbol de vrednicie pe-acest iubit pămînt,
Trimeteți oțelirea spre piepturile noastre
Și streșină pe frunte la gînd și la cuvînt.

Nu vrem să moară slavul ce și-a 'nălțat mîndria
Incătușată 'n chinuri—ce trist ne amintim
Dar vrem pămintul nostru să-și sprijine 'ntărirea
Nu vrem altora moartea *ci vrem ca să trăim.*

Copiii nu vor plînge, nici mamele n'or geme
Cînd vor pleca ostașii din dragul nostru sîn,
Cînd țara e'n durere, chemarea n'are lacrimi,
Credința n'are tremur, nici sufletul suspin

Să nu ne-adoarmă visul lipsit de ocrotire.
Veniți prin glasul vremei s'aduceți întremări.
Deștepți cu vrednicie să cumpănim minutul
Să nu robim puterea la șubrede 'ndemnări.

Iar dacă întîmplarea și Domnul hotărî-va
Ca să răsune goarna chemînd la luptă mare,
Să mergem strînși cu toții, cu inima ușoară
Să nu cunoaștem foame, odihnă, nici iertare

Pîn' n'om sfinți iar steagul ce ne-au lăsat părinții
In slavele izbînzei, în focul biruinței,
Precum făcut-a Carol, cînd falnic l-a scăldat
In sîngele oștirei ce Ștefan ne-a lăsat.

Rirla.

Ceva despre Sainte Beuve

Intr'o seară pe cînd erau adunați mai mulți, o doamnă dădu părerea că d-na Poutivy să se adreseze în chestia barbatului ei Regentului, sau guvernatorului. D-na Poutivy se grăbi să răspundă că ideea e minunată. Murcay, care pînă atunci tăcuse, avansă brusc către ea. D-na scapase evantaiul tocmai atunci. El i-l dă, îi strînge mîna cu semnificație și-i zice încet: „ferește-te s'o faci".

D-na Poutivy roși, și fără a ști pentru ce, răspunse fericită: „Dar ar fi puțin convenabil ca să vorbesc chiar eu cu Regentul." Murcay simți atunci că-i iubit.

Rămasă singură d-na Poutivy se înspăimîntă de ceea ce-și ceti în suflet; dar se liniști zicîndu-și că lucrează pentru scaparea barbatului ei. Cînd se văzură cu Murçay, de și căutar să vorbească numai de chipul de a scapa pe Poutivy, totuși ei se pomeniră că-l uită pe nesimțite bucurîndu se numai de farmecul conversației lor așa de captivante și delicată, așa de variată și foarte bine condusă.

D-na Poutivy căută să lupte însă în potriva acestei pasiuni de care nu s'ar fi crezut capabilă. Și primavara plecă la țară cu d-na de Negon, la țară departe de Paris.

Intr'o după amiază cele 2 femei stăteau în grădină de vorbă cu o doamnă străină.

La plecarea ei d-na Nayon o petrecu iar d-na Poutivy rămase culcată pe o bancă la picioarele unei statui a Amorului, ce părea că-și scutură torța peste ea. Atitudinea ei spune Sainte Beuve — putea fi invidiată de nimfe.

Deodată apare d. Murcay. Ea sare repede și-l primește foarte confuză. El îi spune: „Grație absolută pentru domnul Poutivy nu-i de loc posibilă, el e izgonit".

— Isgonirea! zise ea, și-i arată scrisoarea ce-i sosise de la barbatul ei. Incurajat domnul Murcay de acest gest ia scrisoarea, o citește și vede în ea că în caz de izgonire el îi propune să vie în Spania.

— Și cum, vei pleca? zise el cu un ton mai mult întrebător de cît rugător.

— Ar trebui, răspunse ea — pentru el, pentru mine, pentru fiica mea, care nie legătura; dar nu pot, nu pot.... Și-și ascunse fața în mîni plîngînd.

El se apropie de ea, puse un genunchiu în pămînt — fără să fie văzut de d-na Poutivy — îi luă mîna cu putere și respect și fără a-și ridica ochii spre dînsa îi zise:

— Rămîi sau pleacă; pentru totdeauna îmi ai viața!

*

O eră nouă începe pentru ei. Domnul Murcay își avea moșia lîngă moșia d-nei de Neyon.

Relațiile lor se aranjară fără să lovească pe nimeni, în cea mai mare discreție.

El venia cît de des și rămînea uneori și nopțile. D-na Poutivy era luată drept o eroină conjugală, care nu stîrnia gelozia nimănui. Asemenea legătură era considerată ca o utilitate și alt nimic mai mult.

Acest amor dură ani de zile și nu era turburat de cît prin el singur, prin ușoare necazuri.

Nici o cochetărie, nici o gelozie. Aveau însă discuții totdeauna asupra pasiunei lor, d-na Poutivy mărginindu-se numai la atît..... De aici se înțelege contradicții chiar el arătîndu-i că ar trebui să fie mai puțin rezonabilă și mai puțin gingașă.

Printre aceste piedici însă, își menajau împăcări pasionate. Și atunci în momentele de adevărat delir, ea ar fi fost capabilă de multe.... In tot cazul nu doria de cît să moară cu el.

Intîmplîndu-se să cadă, d-na Poutivy căpătă o lovitură ce-i deranja ființa oi pentru totdeauna.

*

La o serată după ce ei se primblară mult pe sub boschetele încîntătoare, el îi spuse că-i silit să plece la Paris pînă în ziuă avînd o afacere urgentă. Ea se supără că nu preferă să doarmă sub acelaș acoperemînt fără ori care altă putință de gingășie.

In zori el fu îndărăt, dar ea-i zise că în primii ani nu s'ar fi petrecut nimic la fel cu acest fapt.

El recunoscu, îi păru foarte rău, dar doamna Poutivy rămase rece suferind mult.

O discuție cu doamna Nayon pune o răceală și mai mare în relațiile eroilor noștri și vizitele se răresc mărginindu-se numai la scrisori în care se vedea o prietenie calmă.

Reîntorși la Paris, Murcay nu așteaptă de cît un semn ca să-și ree vizitele. Dar nimic nu-l încurajează.

La o serată însă el zărește pe d-nele de Nayon și Poutivy. El se duce lîngă mătușă, mai întîi își încearcă să-și ceară scuze. Apoi se adresează d-nei Poutivy, care era înconjurată de mai multe doamne, și-i spune că ar voi să-i vorbească despre barbatul ei. El se așează lîngă dînsa și cu lacrimile în ochi începu:

„Cum e cu putință? Se poate ca acesta să fie sfîrșitul unui amor ca al nostru? Cum doamnă? încetarea, tăcerea și apoi nimic? Cum? Dacă eu nu aș fi insistat chiar în contra convenienței de mai acum, ași fi perdut după atîtea luni, cea dintăi ocazie să-ți vorbesc? Cum? Inima d-tale nu a avut nici un strigăt la vederea mea? Am fost nedrept, rece, neglijent, — o mărturisesc și-mi pare rău; dar ce sunt acestea pe lîngă ceea ce am în fundul sufletului meu? Și cît mi le-am reproșat! Și cît am suferit! Le-aș fi răscumparat, dar lumea mă constrînse să fac altfel. Credința în d ta însă nu o perdui. Această prietenie, afecție în care cred mai mult de cît ori cînd, eu nu o disprețuesc și nici nu o înlătur; dar nu mă mai poate satisface.

Mă lasă rece și pustiu față cu deliciile de mai înainte. Nu mai voesc să fiu iubit astfel. Și dacă ar fi ca cel din America — d. Poutivy se dusese acolo — să moară, eu n'ași primi o unire în acest fel. Nu! Cer să fiu iubit ca mai înainte, sau nenorocit pentru totdeauna! Voiu pleca departe, voi reveni în acest pămînt plin de d-sa, unde te-am văzut; fie că nu te voi mai vedea niciodată, dar voi trăi dintr'un trecut distrus și viața mea va fi o desolație eternă și fidelă!"

D-na Poutivy atunci, intrerupîndu-l îi zise: „Ei bine, destul! mîine la 11 ore să ne vedem la Chaillot.

A doua zi la ora indicată el reîncepu: „Cum totul sdrobit într'o zi? fără cauză. pentru un cuvînt omis și fără intenție,.. Cu amorul sfărîmat ca un vas de porcelan căzut din mîini! Voiesc să-ți recuceresc inima. Voesc să urc încă odată treptele tronului pe care eram".

El nu-și dădu multă osteneală, amorul care nu era de cît adormit, se trezi de la sine. El își reluă vizitele la d-na de Nayau. Și ori unde se ducea d-na Poutivy, el era primul pe care-l întîlnia și cel din urmă la eșire care o părăsia din privire.

D. Murcay o înconjura pe d-na Poutivy cu o îngrijire afectuasă, cu o dorință vie de tinerețe și sentiment. Ea primia totul cu un surîs convingător ce nu-l avusese nici în timpul ardoarei barbe.

Afecțiunea dintre ei era mai egală, *mai luminată*, deși erau tot în beția sentimentelor. Acum era un schimb de roluri. Ei ajunseseră la fuziunea adevărată, și perfectă a sufletelor.

*

In acest timp barbatul moare. Dar era prea tîrziu. D. Murcay și d-na Poutivy se găseau așa de fericiți, așa de înamorați de trecut, că se temeau să deranjeze o situație așa de frumoasă.

Fata d-nei Poutivy crescuse mare. Ea o mărită, dar muri la primul ei copil. Pentru mamă fu o mare lovitură și durere, legătura cu d. Murcay însă se mai strînse încă, dacă mai era cu putință.

Maria C. Buțureanu

Litere-Științe-Arte

Om de cifre. — Nu numai faimoasa „curbă a lui Haret"—în privința reducerii salariilor profesorale — ne arată că defunctul Haret era un clasic om de cifre și de calcule. „Viața Romînească", odată cu cea de pe urmă scriere literaro-științifică a regretatului, publică și o scrisoare pe care Haret a trimis-o d-lui C. Ibrăileanu, împreună cu articolul despre „Inteligența animalelor". Intre altele cetim acolo:

„Mă tem iar că, chiar în cazul cînd publicarea ar merge, nu ar fi o piedică lungimea articolului, care, după socoteala mea, ar reprezenta vre-o 14 pagine de ale revistei".

Articolul a apărut, el ocupă exact 14 pagini, ceea ce dovedește că defunctul Haret avea în mod perfect intuiția calculului și a rămas pînă la urmă omul cifrelor.

*

Afară de articolul menționat, semnat Spiru Haret, numărul dublu din „Viața Romînească" cuprinde urmarea romanului lui M. Sadoveanu: „Neamul Șoimăreștilor",—vrednică continuare a „Șoimilor", un documentat studiu asupra boalei noastre naționale — Pelagra — de dr. P. Cazacu, un elogios articol al d-lui Galaction asupra sonetelor lui M. Codreanu, un impresionant studiu al d-lui C. Stere despre „Perspectivele unui războiu austro-rus" și care interesează de aproape țara noastră; o analiză curagioasă a lui Hagi-Tudose, făcută de d. T. Arghezi; o altă analiză, tot așa de distrugătoare asupra „Florilor sacre" de Al. Macedonski făcută de d. N. Davidescu; o răfuială critică a articolului consacrat de d. Lovinescu regretatului Caragiale în „Convorbiri literare". In același număr d. Ion Botez se ocupă de proiectul de modificare a orariului școlilor primare, iar bucățile literare propriu zise sunt semnate de I. I. Mironescu, T. Arghezi, G. Topîrceanu, I. Agîrbiceanu, Constantin Marino, Elena Farago, etc.

Un număr foarte bogat și instructiv.

*

Cu ocazia serbătorilor librăria Alcalay a tipărit în „Biblioteca pentru toți." „Pățaniile lui Vasilache sau istoria unei paiatd" localizate de N. Șerban după Collody și o prețioasă culegere romînească de „Cîntece de Stea".

Biblioteca este astăzi singura care apare cu aceeași regularitate ca și de la început.

*

Senatul australian a decis ca bibliotecele puse la dispoziția publicului pe vapoare să servească, în viitor și mateloților.

*

O scriitoare foarte distinsă, d-ra Lotten Kroemer, murind de curînd la Stockholm a lăsat averea sa — un venit anual de 80,000 lei — pentru a se constitui o „academie de nouă" — la fel cu Academia fraților Goncourt din Franța. Vor fi 5 membri bărbați și patru femei. Selma Lagerloef și Ellen Key vor ocupa două din aceste patru din urmă locuri destinate femeilor.

*

STRUNA ZILEI

HOȚUL POCĂIT

In caz de achitare —a zis avocatul—Pantelimon va fi angajat portar al palatului nostru...

Eri — tîlhar de codru, astă-zi
Omul cel mai cum se cade
Va păzi cu zel palatul,
De tîlhari—ca să nu-l prade...

INFORMAȚII

:: Modificarea legei învățămîntului particular. — Profesorii iașani cari funcționează în învățămîntul particular secundar, au primit cîte o adresă din partea direcțiunii învățămîntului particular fiind rugați a răspunde la următoarele 3 întrebări:

1) Cu ce sumă ar trebui să fie plătit un profesor, un institutor ori un maestru de la școlile particulare.

2) Cum să se recruteze acest personal.

2) Păreri asupra îndrumării învățămîntului particulur.

In același timp directorii școlilor primare particulare au fost rugați să răspundă:

1) Cîtă costă un elev într'un an.

2) Cu ce sumă s'ar putea salaria un institutor ori un maestru.

3) Păreri pentru îndrumarea învățămîntului particular.

4) Cum ar trebui să se recruteze învățămîntul particular.

:: Marele incendiu din str. Anastasie Panu. — Mercuri noaptea, la orele 12 jum. a izbucnit un incendiu la imobilul din str. Anastasie Panu No. 48, colț cu str. Pomir No. 1, proprietatea d-nei Paulina Naftuli-Morghenstern din Podul-Iloae. Flacările au isbucnit din podul locuinței ocupate de frații Grün, cu fața spre str. Pomir.

Focul fiind alimentat de vîntul ce bătea, flacările au cuprins și devastat întreg acoperișul și etajul de sus. Grație însă pompierilor cari au sosit la timp și au depus o muncă extraordinară, focul a putut fi localizat după un timp de 3—4 ore.

Un pompier anume Gheorghe Frunză, a alunecat de pe acoperiș și în stare gravă a fost dus și internat în spitalul Militar.

Imobilul era asigurat pentru suma de 170,000 lei din care 90,000 lei se datorează Soc. de credit fonciar urban Iași.

Din primele cercetări ale autorităților pare a reeși, că focul a fost pus. Precis nu s'a putut stabili de oare-ce instrucția e în continuare.

Printre chiriașii cari au suferit pagube și cari sunt asigurați, afară de unul singur, sunt: B.Ițicovici, frații Grün, L. Kohn, M. Godel, precum și magazinul de încălțăminte cu emblema „La gheata roșie" și debitul de tutun.

:: Biurourile Primăriei Comunei Iași, vor fi deschize azi 28 și mîine 29 Decembrie a. c.

:: Azi 28 și 30 cor. au loc în orașul Bacău alegerile pentru colegiul I și II de comună. Sau fixat următoarele candidaturi.

Pentru colegiul I: D-nii Gh. Răileanu, N. Tetoianu, Ion Broșteanu, Alecu Gheorghiu, N. Corivan și N. Muscă (conservatori) și lista independentă compusă din d-nii N. Suțu, I. Chiru. Gh. Berca, A. Enescu, E. Furmarache și M. Hovschian. Pentru col. II Gh. Poiter, M. V. Kogălniceanu, C. Pavelescu. I. Zissu și D. Georgescu (cons.).

:: Confratele și colaboratorul nostru, d. St. Antim, publică în numărul de Decembrie al marei publicațiuni parisiene *Revue internationale de sociologie*, un foarte interesant studiu asupra mișcării sociale de la noi.

:: Simbătă 29 Decembrie se deschide în salonul Hotelului Binder seria Balurilor mascate, date de dl. H. Ducaten și cari va urma în fie care Joi și Simbătă în tot timpul carnavalului.

:: Pe ziua de azi s'au constatat în localitate 2 cazuri noi de anghină difterică.

:: In dosul haltei Nicolina, s'a găsit de către trecători, culcat pe șinele liniei Iași-Vaslui, băețașul Andreescu Emil.

Condus la poliție, a declarat că vroea să se sinucidă din cauză că îl persecutau părinții.

:: Conferințele sanitare ale corpului al patrulea de armată vor reîncepe în aula Liceului Militar, dela 3 Ianuar.

:: Intre 15—20 Ianuarie se vor ține în București examenele orale pentru magistrați stagiari și judecători.

:: Vineri 21 Decembre 1912 d. A. Faure și-a ținut în aula Liceului militar din localitate conferința anunțată mai de mult prin ziare..

Impresiunea pe care tînărul conferențiar a lăsat-o publicului select dar restrîns, care a asistat în acea seară spre a-l asculta; a fost plăcută cum era și de așteptat. D. André Faure fiind cunoscut și ca poet și literat la noi în țară, unde a publicat și o serie de sonete cari au apărut sub semnătura sa în „La Roumanie"

In conferința sa de la 21 Dec. d-sa. a vorBit despre „ideile contemporane franceze după opera lui Paul Bourget conferențiarul a discutat opera academicianului, francez atît din punct de vedere literar și social, cît și din punct de vedere patriotic și a reușit printr'o expunere admirabilă să smulgă aplauzele bine meritate ale publicului present.

Sperăm că tînărul conferențiar va reveni și în altă dată să ne facă cunoscută Franța contemporană, acea care și privește cu încredere viitorul, și că numărul auditorilor săi va fi cît mai mare.

:: **Din Hîrlău.**—*Recensemîntul populației.*—La 24 crt. s'a terminat recensimîntul populației orașului. Populația orașului este de 4352 suflete. Recensimîntul a fost făcut cu multă scrupulozitate de către funcționarii primăriei, judecătoriei și poliției sub conducerea primarului orașului, d. Constantin Deleanu.

Bustul lui Cost. Ghica.—Din inițiativa d-nei Eliza Zarifopol, s'a constituit un comitet compus din primarul orașului, directorul școalei de băeți, d. Toma C. Zaharia și alții, sub președinția d-sale, spre a ridica un bust în Hîrlău, lui Constantin—Ghica—Deleni, în amintirea multor binefaceri, pe cari acesta le-a făcut pentru Hîrlău.

Inițiativa d-nei Zarifopol a fost primită cu multă satisfacție de hîrlăuani, care s'au hotărît să 'i dea tot sprijinul.

De la Corporație.—Corporația din localitate, înființată abia în luna Iunie crt., a dat ajutoare pentru caz de boală, lehuzie și înmormîntare mai multor meseriași cari au ramas plăcut surprinși de ajutoarele date, mai ales că sub legea veche plăteau sumi de bani mai mari și n'aveau nimica 'n schimb.

Ei s'au hotărît să înființeze un cerc al meseriașilor și o bancă populară. Casa centrală a primit cu multă plăcere inițiativa și le-a făgăduit tot concursul.

:: Alaltăeri s'a făcut înmormîntarea căpitanului pensionar Neculai Lăzărescu.

Defunctul făcuse parte din garnizoana locală, ca ofițer al regimentului No. 13.

:: In curînd, d-nul doctor căpitan Veissa, va ținea, în aula universității o conferință, pentru doamnele dela „Crucea Roșie".

5 LEI 100 Cărți postale ilustrate de Crăciun și Anul Nou. Gelatinate cu lustru. Librăria A. Halpern Iași, Golia 51.

Ultime Informaţii

Importanţa declaraţiunilor făcute de fruntaşul nostru, d. Al. Badareu, la clubul conservator-democrat, a fost recunoscută de toată lumea. Toate ziarele, fără deosebire de credinţă politică, au reprodus aceste declaraţiuni, cari aruncă o vie lumină asupra situaţiei noastre externe.

Am aflat astfel că, Bulgaria încearcă să subordoneze chestia compensaţiilor acordate Romîniei chestiunei dobîndirei Andrianopolului, căci numai astfel beneficiile războiului ucigător, dus de dînsa, ar putea să facă să se uite de către poporul bulgar jertfirea unei porţiuni din teritorul său.

Mulţumită întrevederilor, pe care şeful partidului nostru le are la Londra, se speră că pericolul unui război va fi înlăturat şi că faptul că d. Take Ionescu, n'are o misiune specială din partea guvernului nu va împiedica nici stînjeni acţiunea binefăcătoare a marelui om de stat romîn, în grelele împrejurări prin care trecem.

In cazul unei ruperi a tratativelor o mobilizare eventuală nu ne va surprinde. Ea, în cazul cînd s'ar face, ar însemna război iminent şi de sigur că această hotărîre, care ar periclita întreaga pace europeană, nu va fi luată de cît în urma unui sfat a tuturor personalităţilor de seamă din ţară, din lumea politică sau în afară de ea şi dusă la capăt de un guvern în care cît-şi trele partidele de guvernămînt unite în interesul comun al apărărei naţionale 'şi ar avea reprezentanţii lor.

Armata noastră e gata şi suntem siguri de victorie, ori-cînd, necum în circumstanţele actuale, cînd Bulgaria, care rezistă pînă acum în refuzul său de a ne satisface' nu poate opune nici macar o rezistenţă de formă soldaţilor noştri.

In ce priveşte însă situaţia Romînilor din Macedonia, se pare că rezultatul negocierilor noastre este mulţumitor. Din punctul de vedere cultural şi religios Aromînii se vor bucura de deplinătatea drepturilor şi se prevede de pe acum necesitatea unor dispoziţiuni legislative în vederea recrutării corpului sacerdotal romînesc din Macedonia.

Cît despre chestiunile interne, care nu se vor putea lămuri definitiv de cît după ce situaţia externă se va limpezi, s'a luat act cu multă satisfacţie de asigurările d-lui Badareu, cum că cu toate dificultăţile şi obstacolele pe cari unii nemulţumiţi le creează zilnic, partidele conservatoare merg spre o înţelegere definitivă şi o acţiune comună, atît de necesară bunului mers al ţărei.

A. C. Cuza continuă a insulta şi a înjura pe profesorii Universităţei din Iaşi.

Cu toate că un număr de 40 profesori au înaintat o petiţiune Rectorului Universităţei, cerînd să se facă o anchetă şi să se caute prin ori-ce cale a face să înceteze scandalul Universitar, de a vedea pe un profesor insultînd pe colegii săi, totuşi vedem că probabil greutăţile de administraţie prin care trece Rectoratul, au făcut să nu se dea curs pînă acum acestei petiţiuni, în cît Cuza t şi continuă ocupaţia de înjurător, singura sa profesiune prin care a trecut la celebritate.

Ne temem, însă, că, dacă din diferite pricini, Rectoratul nu va interveni în acest scandal, Ministerul de Instrucţie însuşi va trebui să intervină, pentru a face ca Universitatea noastră să fie scutită de de a fi insultată de un om, care în calitate de calomniator şi plagiator, a fost de două ori condamnat de justiţia ţărei.

Sperăm, însă, că soluţia crizei rectorale, ori care va fi ea, va aduce şi soluţiunea eternei chestiuni a lui A. C. Cuza.

Consiliul comunal se va întruni mîine Simbătă la ora 3 după amiază pentru a se constitui.

Primar va fi ales dl. Matei B Cantacuzino, ajutori de primar d-lui G. Tuduri şi Anibal Ciure şi ofiţer al stărei civile d. dr. Ştefănescu-Galaţi.

In vederea alegerei sale ca primar, dl. Matei Cantacuzino va lichida toate afacerile sale de avocătură, pentru a se putea consacra numai intereselor Comunei.

Recensămîntul populaţianei în Iaşi a constatat că oraşul nostru are o populaţiune de 75,000 locuitori.

D. Ştefan Negruţi, prefectul de judeţ, a primit azi înştiinţarea telegrafică din partea minestrului de interne, prin care este invitat, ca delegat al ministerului, de a lua jurămîntul noilor aleşi pentru Consiliul Comunal, de oare ce nu s'a ivit nici o contestaţie.

In consecinţă toţi aleşii Consiliului Comunal, sunt ivitaţi a se întruni, în sala de şedinţe a Primăriei, mîine, Simbătă, la orele 3 p, m.

Dl. N. Xenopol, ministrul Industriei şi Comerţului, soseşte mîine în localitate, pentru a inspecta Camera de comerţ.

Inscrierele la examenele facultăţii de drdpt, sesiunea Ianuarie, se vor putea face de la 8—15 Ianuarie.

Domnul P. Popescu, preparator la laboratorul de chimie analitică la facultatea de medicină din Iaşi a fost înaintat asistent al aceluiaş laborator. Preparator a fost numit d. T. C. Apostol.

CONFLICTUL UNIVERSITAR. — Chestiunea diferendului dintre Senatul universitar şi Rectorul Universităţei n'a făcut nici un pas spre o rezolvare care să asigure Universităţei şi Senatului ei, demnitatea de care are nevoe cea mai înaltă instituţie culturală a Ţărei.

In urma demisiunei a 6 din 8 senatori universitari, pe lîngă jignirea ce s'a adus reprezentanţilor celor 4 facultăţi, s'a făcut, însă, cu neputinţă funcţionarea autorităţei, care, în numele acestor facultăţi, are sub privigherea şi conducerea sa, toată viaţa internă a Universităţei.

In faţa acestei demisiuni, care n'a făcut de cît să repete la Iaşi un conflict al cărui decurs şi urmări le văzusem la Bucureşti, se putea prevede că Senatul neputîndu-se întrnni, rectorul va fi pus în poziţia de a nu putea expedia afacerile curente ale Universităţei, lucru ce se întîmplase la Bucureşti cu urmările ştiute.

Rectorul a înştiinţat atunci pe ministrul Instrucţiunei, că garantează alegerea în locul celor demisionaţi, a altor senatori mai docili şi campania electorală se începuse deja.

Ministrul a răspuns, însă, că la Iaşi conflictul universitar nu poate avea altă încheere de cît soluţia ce s'a dat celui de la Bucureşti. — Demisiile Senatorilor universitari au fost respinse, în cît Rectorul este în situaţia de a nu putea lucra, de oare-ce Senatul universitar va refuza să răspundă la convocările sale.

Atunci Rectorul a raportat Ministrului, că nu va ajunge la această urmare, de oare-ce nu va convoca Senatul universitar de loc, pînă ce Ministrul nu va primi demisiunile senatorilor.

In acest fel conflictul de la Iaşi nu mai urmează drumul celui de la Bucureşti.

Nu ştim în ce mod ministrul va accepta soluţia ce i se impune nici nu ştim în ce mod Senatorii vor primi ştirea care le va face şi mai imposibilă convieţuirea cu Rectorul lor.

Paralel, însă, cu această conduită foarte energică, faţă de senatul nniversitar, suntem informaţi că Rectorul a sfătuit comitetul de studenţi a cărui confirmare a fost cauza conflictului, să demisioneze pentru a se face noi alegeri, conform cu dorinţa Senatului.

Intre aceste două soluţii, din care cea de-a doua pare prin dulceaţa ei faţă de Senatul universitar să îmblînzească efectele celei dintăi, se învîrteşte astăzi conflictul universitar.

Concursul pentru ocuparea catedrei de Enciclopedia Dreptului a fost amînat să se ţie în ziua de 1 Iunie 1913.

La 11 lanuarie se'ntruneşte comisiunea pentru examinarea sanitară a învăţătorilor, cum urmeazâ a fi trecuţi la pensie pe ziua de 1 Aprilie.

Domisiunea se compune din d-nii Prassa, dr. Grigoriu şi dr.Apoteker.

In comunele Miroslava şi Rediu lui Tatar, s'a constatat mai multe cazuri de scarlatină.

Serviciul sanitar a luat cuvenitele măsuri pentru izolarea bolnavilor.

Incercare de sinucidere.

O doamnă din societatea evreirscă din Iaşi, al cărei soţ se află în jenă financiară, a încercat să se sinucidă, luînd o soluţie de sublimat.

Propăşirea Iaşilor.—Societatea pentru „propăşirea Iaşilor" s'a constituit întocmindu-şi Statutele.

Aceste statute vor fi trimise la cît se poate mai mulţi dintre acei, ce au manifestat dorinţa de a pune umărul pentru ca această propăşire să devie o realitate, cu un apel pentru a adera la ele. După ce numărul adesiunilor va fi mai însemnat se va proceda la organizarea societăţii, întocmindu-se secţiunile prevăzute în statute.

Această operaţiune se va putea face în cursul lunei Ianuarie.

Negreşit Statutele, ca ori ce lucru omenesc, pot avea imperfecţiuni, dar dorinţa celor cari le-au subscris e de a se ajunge odată şi cît mai de grabă la înfăptuirea societăţii, iar tot ce se va găsi nepotrivit sau ce ar fi de adaos, se va putea face în urmă şi cu mare uşurinţă.

Domnul C. Grigoriu, consilier la Curtea de Apel din Iaşi, fiind bolnav, a cerut şi obţinut un congediu pe timp de trei luni, stabilindu-se într'un senatoriu din Arco (Tirol).

Diferendul bulgaro-romîn, chestia Silistrei, a dat într'o împrejurare memorabilă, o ocaziune foarte fericită, de a face un important serviciu Pressei d-lui Vespasian Pella, directorul ziarului nostru, care acum 16 ani, ca redactor al ziarului „Adevărul" a întreprins la Silistra cercetări, asupra fortificaţiilor pe care Bulgarii le construiau acolo în contra prevederile tratatului de la Berlin.

In această chestiune directorul nostru, domnul Vespasian Pella, va publica în curînd un articol în ziarul nostru, în care trecutul pe care l'a văzut aşa de aproape, va fi pus în adevărata lumină pe care ne-a arată prezentul relaţiilor noastre cu vecinii noştri Bulgari.

D. dr. P. Zosin a pus bazele unei asociaţii de liberă-cugetare.

Şedinţele se ţin în fie care Joi seară la locuinţa d-sale, din str. Armeană.

Inscrierile la examenele din sesiunea de Ianuarie 1913, iar examenelele începînd de la 15 Ianuarie 1913.

D. profesor I. Peretz face cunoscut d-lor studenţi ai Facultăţei juridice din Iaşi, că cu începere de la Ianuarie 1913, orele de curs la licenţă vor fi de la 8—10 Lunea, şi Vinerea de la 10—11 pentru cursul de doctorat.

In ziua de 11 Ianuarie se va întruni, într'o sală a Universităţii, comisia medicală, sub preşedenţia d-lui inspector şcolar C. Prassa, pentru a cerceta pe învăţătorii şi institutorii, cari urmează a fi puşi în retragere, din oficiu, pe ziua de 1 Aprilie 1913.

Termenul de şase luni pentru concursul de docenţă, de ori ce specialitate, se va calcula de aci înainte după o dispoziţie ministerială, de la data aprobării cererei candidatului de către facultatea respectivă.

D-ra Eleonora G. Radu a fost numită preparatoare la laboratoriul de bacteriologie de la Facultatea de medicină din Iaşi, iar domnul C. Stoian a fost numit asistent tot la acelaşi laborator.

Fostul director al archivei statului din Iaşi, d. G. Ionescu, fiind căzut în stare de inconştienţă, este exploatat de averea ce-o posedă de către o rudă a sa.

Parchetul, în urma reclamaţiilor primite, a pornit cercetări.

Invăţătorul Ramiro Popovici se află arestat de mai multă vreme, pentru faptul că în unire cu un factor postal, a falsificat mandate postale.

Trib. infirmînd acum maudatul de arestare, a făcut apel, la Cameră primul procuror.

Camera se va pronunţa după sărbători.

Toţi ofiţerii în rezervă din Iaşi, au fost invitaţi să participe la conferinţele de jocuri de răsboi ce se vor ţine la cercul militar din Iaşi.

Prima conferinţă, în ziua de 29 Decemb., o va ţine d. maior Gherculescu.

Fraţii Herşcovici au declarat recurs contra procesului verbal al camerei de punere sub acuzure. prin care sunt menţinuţi arestaţi.

S'a făcut termen de judecată la 29 Ianuarie, la s. 2 a Inaltei Curţi.

Preşedinţii de birouri electorale: d. consilier Antonescu la Bărlad, secţia centrală, şi d. G. Sturza la celelalte secţii, în alegerile judeţene, în zilele de 10, 12 şi 14 Ianuarie; d. Em. Cernătescu, la Roman, în zilele de 9, 11 şi 13 Ianuarie şi d. N. Leonescu, la Dorohoi, alegerea senatorială, 27 Ianuarie.

Ministerul instrucţiunei publice a fixat ziua de 4 Aprile 1913 pentru concursul de ocuparea catedrei de arhiologie de la Facultatea de litere din Iaşi.

In noul program al Cinematografului din Sala Sidoli de astă-seară Vineri mai sunt cuprinse:

Primavara vieţei sau Negoţ infam. Măreaţă desfăşurare în trei părţi. Film francez de mare artă. Perfectă interpretare datorită somităţilor teatrale ale scenelor pariziane.

Funeraliile lui Spiru C. Haret, fostul ministru de instrucţie.

Fiul stăpînului (Fidel amor). Film danez de mare artă în două părţi.

Nicu vrea să fie iubit, scene foarte comice.

Noul program viitor se reprezintă poi mîine Duminică 30 Decembre (Matineu şi representaţie serală.)

Duminicile şi sărbătorile vor fi date câte două matineuri: La 3 ore şi la 5¾.

*

D. Leon M. Popescu, editorul marelui film de artă „Războiul pentru independenţa României" (1877—78), executat de armata romînă cu concursul artiştilor Teatrului Naţional din Bucureşti, aduce la cunoştinţa ieşanilor, că măreaţa reconstituire va fi reprezentată pe pînza cinematografului din sala Circului Sidoli, cu începere de Marţi 8 Ianuarie 1913, In fie-care zi vor avea loc Matineuri şi reprezentaţii serale.

ULTIMA ORA

Prin firele Telegrafice şi Telefonice

Bucureşti 28 Decembrie

D. N. Filipescu la Constantinopol
Tratativele între Romînia şi Bulgaria

Petersburg.—S'a publicat o decizie a consiliului de miniştri prin care se interzice aviatorilor străini cu începere de la 14 Ianuarie pînă la 14 Iulie 1913 să treacă graniţa rusă occidentală. In caz de refuz de a se coborâ imediat se vor lua măsuri foarte serioase şi se va trage chiar cu cartuşe de răsboiu în potriva aviatorilor.

*

Sofia.—O informaţiune culeasă în cercurile diplomatice, spune că negocierile cu privire la revendicările Romîniei se vor urma şi la Sofia în cazul cînd la Londra nu s'ar ajunge la nici un rezultat revendicările în acest caz ar fi prezintate direct guvernului bulgar.

*

Londra.—Baza pe care conferinţa pentru pace ar putea fi reluată nu s'a aflat încă. Data viitoarei şedinţe nu se cunoaşte.

Un delegat bulgar de frunte din Londra a declarat unui redactor al agenţiei „Exchange Telegraph Company", că este probabil ca conferinţa să fie continuată la începutul săptămînei viitoare.

*

Constantinopole.—Dl. N. Filipescu, ministrul agriculturei şi domeniilor României a sosit aci însoţit de fostul deputat Seulescu.

*

Constantinopol.—Se svoneşte că o încăerare de avanposturi ar fi avut loc la Tsatldja în spre coasta Dercos. Ar fi răniţi de ambele părţi. O confirmare oficială a ştirei lipseşte.

Intrunirile ligei culturale

Bucureşti.—Duminică se vor ţinea întruniri, provocate de liga culturală, în chestia compensaţiilor Romîniei.

Aseminea întruniri se vor ţinea în toate oraşele şi în 100 de comune rurale.

Moartea lui N. P. Raşcanu

Ploeşti.—Aseară a încetat din viaţă avocatul N. P. Paşcanu, fost prefect şi deputat, fruntaş membru al partidului conservator democrat.

Consfătuirea de la ministerul lucrărilor publice

Mari îmbunătăţiri la căile ferate
Un nou expres Iaşi—Bucureşti
Noile declaraţii ale d-lui Take Ionescu
Mobilizarea Flotei ruseşti
D. N. Xenopol în Iaşi

Bucureşti.—D. Al. A. Badareu, Ministrul lucrărilor publice, a avut azi o conferinţă de 3 ore, cu domnul Cottescu, directorul general al Căilor ferate.

S'a discutat asupra programului de lucrări şi complectarea lucrărilor deja proectate, privitoare la întinderea şi îmbunătăţirea reţelei de căi ferate.

*

In aşteptare ca să punem în vileag întregul program al acestor lucrări mari, menite a provoca o transformare şi o mare îmbunătăţire în căile noastre ferate, putem arata că e vorba în primul rînd a se crea o linie directă Burdujeni—Botoşani—Hîrlău—Iaşi—Galaţi.

Prin aceasta se va face o apropiere mare între frontiera austriacă şi Galaţi, prin Iaşi.

Se va încerca de aseminea a se convinge pe strategii noştri militari, de nevoia urgentă, de a se termina linia Iaşi—Dorohoiu.

*

Aseminea s'a discutat şi hotărît crearea unui nou expres Iaşi—Bucureşti.

Trenul acesta va merge prin Tecuci—Făurei—Urziceni—Bucureşti.

Pe calea aceasta, distanţa se reduce cu 60 kilometri, iar trenul va parcurge drumul cu o vitesă de 60 kilometri pe oră, aşa că durata unei călătorii între Iaşi şi Bucureşti va fi numai de 6 ore.

Prin aceasta se va stabili o mare apropiere între cele două Capitale — în primul rînd va însemna o mare îmbunătăţire pentru Iaşi.

Noile declaraţii ale d-lui Take Ionescu

Londra. — Corespondentul ziarului „Vossische Zeitung" complectează amănuntele convorbirei avute cu d. Take Ionescu.

Intre altele, d. Take Ionescu a zis:

„Voiu mai rămînea aci vr'o 8 zile. Dacă din convorbirile ce voi mai avea cu d. Daneff, nu voiu obţine rezultatul dorit, voi pleca de aci şi mă voi opri cîte-va zile la Berlin, pentru a avea o convorbire cu subsecretarul de stat Zimmerman şi cu succesorul regretatului meu prieten Kiderlen-Wachter".

Cu privire la Silistra, d. Take Ionescu a zis:

„E greşită credinţa, că Silistra e un oraş bulgăresc. Silistra a fost în trecut un oraş românesc şi la sfîrşitul veacului al 14-lea, a fost sub domnia voivodului Mircea".

La întrebarea ziaristului, dacă tratativele nu reuşesc, se va declara răsboiu între România şi Bulgaria, d. Tache Ionescu a răspuns:

„— Sunt aci în misiune pacifică. Nu pot susţine acest limbagiu: cedaţi sau vă declarăm răsboiu.

Guvernul romîn are încă de decis în această privinţă, dar pot să spun următoarele:

Populaţia noastră e foarte surescitată şi prietinii noştri bulgari ştiu bine aceasta. Alianţa balcanică anexează un teritoriu, care e plin de romîni.

In războiul din Balcani au luptat soldaţi de origină romînă.

Regimentul din armata sîrbă, care a luptat întîi la Ueskub, era compus din romîni, om cu om.

Acum anexarea va sili un mare număr de romîni din Macedonia să renunţe la naţionalitatea lor.

Romînia va trebui oare să vadă toate aceste cu indiferenţă? A i se cere aceasta, ar fi o nedreptate.

Repet, poporul nostru e foarte esaltat şi bulgarii ştiu aceasta.

Propăşirea Iaşului

Bucureşti. — In cursul septămînei viitoare, Iaşul va fi vizitat de d-nii miniştri N. Xenopol şi Al. A. Bădărău.

D. Xenopol, ministrul industriei şi comerciului va avea o consfătuire cu fruntaşii comerciului şi industriei în care se va discuta asupra mijloacelor, pentru a asigura propăşirea economică a Iaşului.

Cu prilejul presenţei în Iaşi a d-lui Ministru Xenopol, va avea loc un ceaiu pe care ministrul îl va oferi comercianţilor şi o întrunire la clubul conservator democrat, la care vor rosti cuvîntări importante domnii miniştri Xenopol şi Bădăreu.

Intre altele se va discuta şi un program de activitate pentru propăşirea Iaşului.

Mobilizarea flotei ruse

Constantinopol.—„Monitorul Oriental" afirmă că flota rusă din Marea Neagră a fost mobilizată şi a primit ordinul să plece în apele romîneşti.

*

Bucureşti. — Cercurile guvernamentale desmint categoric ştirea lansată de Monitorul Oriental din Constantinopol despre mobilizarea flotei ruseşti.

România va ocupa quadrilaterul

Londra.—Aseară a avut loc o nouă intrevedere intre d-nii Tache Ionescu şi doctorul Daneff.

Ziarele engleze spun că România a propus Bulgariei o alianţă militară şi publică, ceea ce Bulgaria a respins.

Ziarul „Times" afirmă că România va ocupa quadulaterul bulgar.

MULŢUMIRE

Soţul meu Iacob Friedman fiind asigurat la Societatea de asigurare asupra vieţei şi de rente „Ancora" (Anker) numita societate mi-a liquidat suma asigurată de Lei 6000 (şase mii) în modul cel mai culant deşi asigurarea n'a fost în vigoare de cît un scurt timp.

Prin prezenta îi aduc deci viile mele mulţumiri şi o recomand călduros tuturor părinţilor de familii.

EVA FRIEDMAN.
născuta Ichilovici
Iaşi str. Nicolina No. 1

BYRRH Cel mai bun VIN TONIC ŞI APERITIV

PREMIAT La toate dispoziţiunile din lume şi la expoziţiunea generală romînă din 1906. (82 medalii)

BYRRH

Vînzare anuală 7 Milioane BUTELII

VIOLET FRERES (THUIR) FRANŢA
I. VIOLET Succesor
De vînzare la toate magaziile de consum din ţară

OPINIA

Organul partidului conservator-democra

Cel mai răspîndit

ziar din Moldova

Primeşte anunciuri, reclame etc. pentru pagina III şi IV-a

Se primesc şi de-a dreptul la

M. CA PUBLICITATE

adresa d-lui adm. ziar. «Opinia» str. Prinzy nr. 17,

HIGEYA

APA DE MASA NATURALA ALCALINA
M. MIHAILESCU & I. DAVIDESCU
Izvorul proprietatea M. MIHAILESCU
Dacă vreţi să aveţi un stomac sănătos
BEŢI NUMAI APA ALCALINĂ
„HIGEYA"

„HIGEYA" se recomandă de către somităţile noastre medicale ca CEA MAI BUNA APĂ MINERALĂ pentru combaterea boalelor de Gută, Rinichi şi Vezică.

De vînzare la principalele magazine de consum, droguerii şi farmacii din ţară. *Comenzile de en gros sunt a se adresa:* Domnului I. DAVIDESCU Tecuciu. Reprezentant pentru Oltenia şi Muntenia ISAKKOFFLER BUCUREŞTI

a 1/1 L. 0.85 bani. — a 1 Litru 0.70. — a 1/2 litru 0.50 bani (Preţurile se înţeleg ori unde)

VINUL BRAVAIS Tonic, Nutritiv şi Intaritor
Kola, Cocă, Guarana, Cacao

Spre a aprecia valoarea lor consultati Medicul dumneavoastră

VINUL BRAVAIS
Nervosism, Anemie, Slăbiciune, Surmenaj fisic şi intelectual, Lipsa de sânge, Convalescenţa.

Magazinul Comerţului în Rate

— Iaşi, Strada Lăpuşneanu 25 —

Pune la dispoziţia onor. public un mare

Deposit de Maşini de cusut

pentru industriaşi şi pentru familii, de calitate superioară.
Funcţionare perfectă garantată

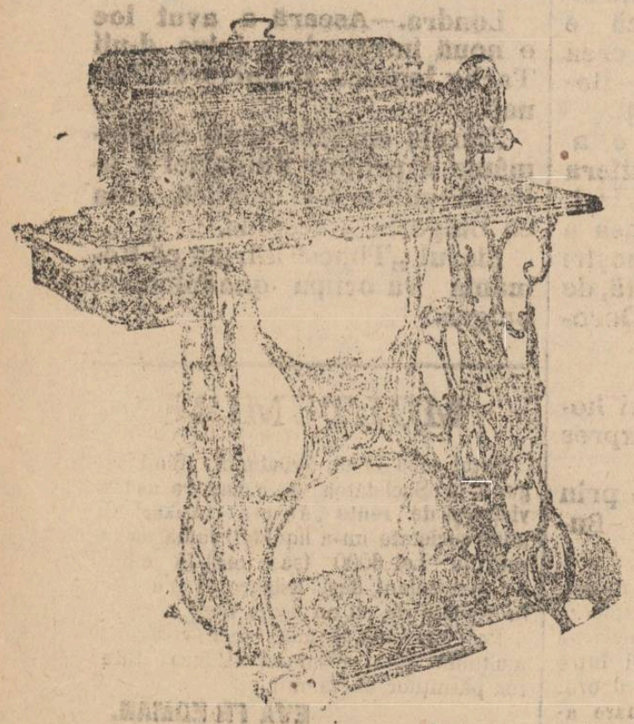

Biciclete BRENABOR
Intrebuinţate de arsenalele armatelor din Europa.

Biciclete Puch şi Dürkopp
Intrebuinţate de artiştii Circurilor Busch, Renz, Henry.

MOBILE
CĂRUCIOARE
PENDULE
şi CASETE

Gramophoane şi Plăci.—Instrumente
Toate se vînd în rate convenabile la
MAGAZINUL COMERŢULUI IN RATE
S. L. Grosmann & M. Marcovici

MEVRALGIE
Hapurile Doctorului Mousette
ADVERTAŢIE: Hapurile Mousette trebue luate la masă. In
Revalenta cele mai gros de tăndări, Mepreate, Cafeaţie, Sucuri,
Afecţiuni reumatismale, de dureri de cap, de nervi, de oase,
Paris remedii.
ADVERTAŢIE: Hapurile Mousette trebue luate la masă. In
doua cea d'dintîi a sapun, unul dimineaţă, unul la dejun, şi unul
la seara, seara. Dacă cineva, n'a simţit vr'o ameliorare, va lua 4 hapuri în doua
zile: unul la dejun, şi unul la cinci seara. Nu trebue să la mai
de 4 zile. Le vînzăm numai la Farmacii.
Cere la toate farmaciile Hapurile Mousette de Olim & Co, de Paris.

BI... TAPIS
Prix ... fr.
R. GARIEL
2me quai de la Mégisserie
PARIS
Envoi franco de Catalogue

PORTE...
En FORTÉ ...
Prix ...
Dépositaire ...
GRILLA..., etc.
Envoi franco ... album sur demande

Inginer I. CANA
Autorizat de Primăria Iaşi
Iaşi—28 str. Cuza Vodă 28—Iaşi
(zisă şi str. Golia 28)
—Apă—Canal—Closete *contra* Ciumei—Băi hygienice—etc.
Instalaţie de Electricitate — Motare—Telefon—Sonerii, etc.
Devize—Consultaţiuni gratuite.
Condiţiuni de plată foarte avantaoase.
Atelier special pentru reparaţiuni
—Proiecte—Supravegheri de Construcţii. *Vile—Hoteluri, etc.*
Se deplasează şi în provincie *cu preţ modest.*
Referenţele cele mai bune la dispoziţie.

Renumitele PLUGURI

intreg de oţel bătut
marca PORC MI TRET
DIN FABRICA
Gebrüder Eberhardt Ulm

a) cu 1, 2 şi mai multe brazde
b) speciale de vie
c) speciale de prăşit

Maşini de secerat de Mc. CORMIC precum şi alte maşini şi unelte agricole, permanent în depozit la

Fraţii Bachstez, Iaşi

Magasinul Conservatorului

IAŞI—Strada Lăpuşneanu 32—IAŞI

NOTE de MUZICA

ASORTIMENT
complect după Programa Conservatorului

Instrumente Muzicale şi Accesorii

Reprezentanţa şi Depositul renumitelor

Piane şi Pianine
— ROSENKRANZ —
Neintrecute în soliditate şi ton frumos
Vînzare şi în rate mici fără aconte —
— *Cataloage gratis* —

INCHIRIERE DE PIANE CU PREŢURI AVANTAGIOASE

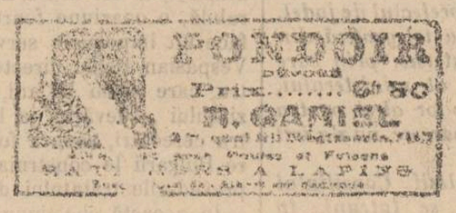

La administraţia ziarului se primesc anunciuri cu preţuri convenabile

Iaşi.—Tipografia H. Goldner, str. Gh. Mîrzescu 17—Instalaţie cu motoare electrice

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . 20 lei
6 luni . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: Iași str Gh. Mîrzescu 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul X — No. 1772 — Duminică 30 Decembrie 1912

Cum trec anii.....

Cum trec anii... Sunt mai bine de 15 ani,—prin Martie 1897, mi se pare, un ziar vienez, într'o notiță, aproape neobservată, spunea, că amicii noștri de peste Dunăre, bunii noștri amici, Bulgarii, fortifică pe sub ascuns Silistra și Medgedie-Tabia.

O anchetă gazetărească la fața locului era ceva de senzație pentru ziarul al cărui redactor eram—dar mai cu seamă, pentru statul nostru, prezenta un deosebit interes.

Tratatul de la Berlin, interzice formal ori ce lucrare de fortificații militare statelor riverane ale Dunărei, pe malurile acestui fluviu.

Ceia ce deci făceau vecinii noștri, constituia o călcare a tratatului—și era îndreptată în potriva noastră; ea țintea Dobrogia pe care dînșii o consideră de provincie bulgărească și la a cărei cucerire visează de multă vreme.

*

Am trecut în Silistra—prin Ostrov, mi-aduc aminte, La vrîsta de 22 de ani —și patima profesiunei ce îmbrățișasem și dragostea de a aduce un serviciu țărei, mă făceau să înfrunt ori ce neajuns ce putea să-mi pricinuiască o asemenea călătorie în țara Bulgărească. Mă duceam acolo—să cercetez, să văd lucrările ce se fac, să *„spionez“* după cum au calificat fapta mea, mai pe urmă ziarele din Sofia—invinuind în ciuda lor,—autoritățile polițienești din Silistra, că nu m'au prins să mă împuște sau să mă arunce în Dunăre!

Cercetările mele—publicate în „Adevărul“ într'o serie de vr-o 3—4 articole, au făcut mult sgomot și au dat naștere și la o serioasă intervenție diplomatică din partea statului nostru.

Mi-adnc aminte, ce haz au făcut ofițerii unui batalion al nostru de vînători, cari făcea pe-atunci serviciul la Ostrov, cînd petrecînd ultima zi a anchetei mele în mijlocul lor, le povesteam că pentru a justifica prezența mea două zile în Silistra, a trebuit să mă dau drept directorul unei trupe de teatru de „varietăți“ venit pentru a da cîteva reprezentații,—ba încă să închiriez și o sală a unei cafenele sau restaurant, de la un Hotel, pare-mi-se „Europa“ — afișînd chiar prima reprezentație. Dar hazul și mai mare, a fost cînd după vre'o 15 minute de la sosirea mea din Silistra, doi agenți polițienești din acel oraș, veniseră în Ostrov pentru a căuta pe un tînăr comptabil al unei bănci din Sofia, pe care—spuneau ei—o prădase cu vre-o cîteva zeci de mii de lei,—și care—grozav ar fi dorit să-l găsească în persoana mea.

Faptele denunțate de mine erau precise și nu sufereau desmințire.

Bulgarii, urcau pe magari la Medgedie-Tabia,—lespezi de peatră — și piese de tun, învălite cu pînze de saci—pentru a nu fi observați de soldații noștri din Arab-Tabia;—și fortificau Silistra, în deosebi în direcția Ostrovului, ca și cum se găseau în ajunul declarării unui războiu.

Li s'au cerut, să înceteze de îndată asemenea lucrări — de provocație și dușmănie vădită la adresa noastră. Să se dărîme tot ce au clădit și ridicat, călcînd dispozițiunile categorice ale tratatului din Berlin.

Nu știu dacă s'au executat atunci. Dar astăzi, cînd citesc telegramele din Londra și văd că reprezentantul bulgarilor de la conferința păcei, d. Dr. Daneff, ne oferă drept compensații sfărîmarea fortificaților Silistrei, și renunțarea definitivă, la Dobrogea, îmi zic, ce generoși și buni amici ne sunt Bulgarii!

Sfărîmarea fortificațiilor Silistrei? Dar asemenea fortificații nu există, nu trebue să existe la un oraș pe malul Dunărei!

Și ceea ce ei ne oferă astăzi, să nimicească, este ceea ce în mod necinstit au reparat și clădit în potriva noastră și a Convenției din Berlin.

Bulgarii, recunosc azi—că au o Silistră fortificată, ceea ce noi i-am denunțat în 1897, că fac, violînd un tratat internațional și provocînd un stat—a cărui prietenie *seculară*, n'a știut și nu știu s'o prețuească. Cît pentru renunțarea lor definitivă, la ori-ce cucerire în viitor, a Dobrogiei!—le foarte mulțumim de o asemenea renunțare. E așa de ușor, să renunți la ceea ce n'ai și mai ales la ceea ce nici-odată n'ai să poți să ai.

Pentru vecinii noștri, această renunțare, este o concesie. Constitue *un dar*—bine înțeles cînd de atîția ani ei se trudesc în școli și cazarmi să învețe pe conaționalii lor, că Dobrogea este o provincie bulgărească și cînd-va, va fi a lor. Dar cine e de vină dacă au hrănit și mintea și sufletul tineritului lor școlar și militar, cu aspirații de cuceriri a unui pămînt, plătit de noi cu atîtea imense sacrificii, cu mii de vieți jertfite pe cîmpiile țărei lor—și cu jumătate din scumpa noastră Basarabiei.

. . . . . .

Atitudinea de azi a vecinilor noștri de peste Dunăre, să ne deschidă bine ochii, să nu vadă în ei, numai pe *ingrații de ieri* —ci pe *dușmanii de mîine*. Să lăsăm vorba la o parte—și să dăm drum faptelor. Aceia ce cerem de la ei—trebue să avem și vom avea!

Regele a spus'o prin mesagiul seu de acum o lună, în mijlocul ovațiunilor representanților întregei națiuni și a spus'o cu o voce fermă și hotărîtă, de a pătruns și în urechile d-lui Danef aflat într'una din tribunele din stînga Camerei, cît și în urechile tuturor diplomaților străini aflați în tribunele din dreapta Camerei—că glasul României va fi ascultat — și dreptele și legitimele ei cereri vor fi satisfăcute.

Dar, nu ne vom putea opri aci. La o Bulgarie mare și puternică, de mîne, noi trebue să opunem o România și mai mare și mai puternică, și pe uscat și pe Mare.

Avem în această privință toate mijloacele. Politica noastră de pace prea adîncă, seamănă a amorțeală.

Cînd Bulgarii ne vorbesc acum de renunțarea lor la Dobrogea, ei ne arată ce au gîndit și cînd se angajează să dărîme fortificațiile Silistrei, ei ne arată ce au voit.

Să gîndim, și să voim și noi—**pentru noi și numai pentru noi**, așa cum interesele mari ale neamului nostru, ne cer acum, așa cum sentimentele vecinilor noștri de peste Dunăre ne impun acum.

Pentru întărirea și desvoltarea cît mai puternică a forțelor noastre naționale și militare — avem și mijloace materiale cu prisosință și pătură politică diriguitoare pricepută — și mai pre sus un șef de stat de primul ordin.

Situația prin care trecem acum, independent de satisfacțiile ce ne va aduce sau vom reuși să le obținem, ori cari ar fi sacrificiile ce vom trebui să facem pentru aceasta să ne fie cel mai mare învățămînt pentru viitor.

Dacă n'am dorit răsboiul, asta nu înseamnă că ne-am temut de el — sau că nu'l știu să facem — și dacă ne-am arătat atît de modești în cererile noastre, asta nu înseamnă că am uitat sau renunțat la toate acele drepturi naționale, pe cari istoria unui popor brav nu știe și nu poate să le prescrie.

Vespasian I. Pella

ECOURI

Yuan-Shi-Kai a fixat printr'un protocol hainele de ceremonie și saluturile de rigoare în China. Ziua la ceremoniele mari bărbații trebuie să îmbrace un fel de redingotă, iar la ceremonii mai mici o jachetă. Seara fracul sau smokingul dar mai largi și păstrînd ceva din moda chineză, ca și pălăria înaltă cu borduri mai puțin rigide ca a noastră. Cît despre salut următoarele șase reguli sunt fixate. 1) Ca să saluți, îți scoți pălăria și închini partea superioară a corpului; 2) în ceremoniele mari oficiale îți scoți pălăria și te înclini de trei ori; 3) în întîlnirile neceremonioase te înclini numai o dată; 4) pe stradă îți scoți pălăria fără să te înclini; 5) militarii și agenții forței publice au un salut special; 6) femeile salută înclinîndu-se ca la numerele 2 și 3, dar fără să-și scoată pălăria. Decretul a produs o vie agitație și se vorbește chiar de nemulțumiți de o contra revoluție.

~

Pastorul E. H. Swem din Washington prevede că, din cauza sporturilor tot mai mult în favoare tipul femenin se va transforma tot mai mult apropiindu-se de tipul bărbătesc și că femeile vor deveni tot mai nalte, late în spete, cu mușchi atari și vînjoși și articulațiuni grosolane.

Nu numai atîta: nasul achilin, nasul aristocratic produs, după părerea pastorului Swem, printr'o lungă inactivitate este destinat să dispară. Atleții și oamenii de acțiune au nasul scurt și drept.

Într'un cuvînt Eva viitoare numai delicată și aristocratică nu va fi.

Neapărat că aceste profeții au stărnit o indignare generală în rîndurile tuturor vestitelor *„american beauties“*. Se adevărește din nou că nimeni nu e profet în țara sa.

PRO MEMORIA

Spre lauda dispărutului, spre proslăvirea celui, care nu mai este, s'au ținut nenumărate cuvîntări, s'au scris multe articole de ziare, s'au indoliat gazete și reviste.

Și s'au vărsat lacrămi sincere și lacrămi prefăcute, lacrămi pentru cel plecat și lacrămi pentru cei rămași, pentru protectorul puternic și pentru protejații lăsați acuma singuri față 'n față cu faptele lor meschine și răutăcioase.

Și foița „Liga Deșteptarea“ a născocit cel mai frumos mijloc de a cinsti memoria celui mort: a publicat în facsimil o scrisoare a lui.

In această scrisoare Spiru Haret, cu sinceritatea adese ori brutală, care-l caracteriza, își arată încrederea în opera ce întreprinsese, convingerea fermă că mișcarea liberalo-poporanistă, începută cu atîtea greutăți și urmată cu atîta energie va reuși în contra tuturor piedicilor și cu toate indoelile celor slabi la suflet și nepătrunși de idealul visat de „omul școalei“.

Căci Spiru Haret nu s'a sfiit nici o dată de a-și spune pe față hotărîrile, chiar nedrepte sau nelegale. In mintea lui el țintea frumosul scop hotărît de mai înainte și trecea cu seninătate peste orice obstacol, numai ca să și-l ajungă și să fie astfel folositor țărei și partidului al cărui stîlp neclintit era.

Spiru Haret nu cunoștea frica de răspundere, nu cunoștea fraza meșteșugită, menită să învăluiască deciziunea luată și s'o ascundă în cutele sale. In scrisorile sale el întrebuința, matematician exact și rece, cuvintele cari exprimau exact gîndirea lui. Convins că face o faptă mare, convins că nu are nimic de tăinuit, el nu tăinuia nimic. Și cel de pe urmă învățător liberal din sate știa precis și limpede, ce-voia capul învățămîntului și ce trebuia el să facă.

E deci o dureroasă profanare din partea celor ce l'au slujit fără să-l prieceapă, adăpostindu-și patimile lor la marea umbră a dispărutului, ca să se redea o scrisoare a lui Spiru Haret tranchiată și cu cuvinte lipsă.

Cui a vroit să facă serviciu d. Spiridon Popescu, ștergînd din scrisoarea lui Spiru Haret cuvinte pe care le-a socotit compromițătoare? De sigur nu marelui ministru liberal, care cît a trăit n'a cunoscut sfiala și teama de răspundere și pe care nimic nu l mai putea atinge acuma. Ce interese meschine se dedeau pe față în rîndurile lăsate în alb? Și dacă nu era cu putință să se publice în plenitudinea ei scrisoarea unui om întreg, pentru ce s'a mai reprodus cu petele albe ce o desfigurează?

Dar cum puteau, cei ce în viață au compromis numele și opera lui Spiru Haret, să nu întineze și după moarte amintirea lui!...

Malatesta

OAMENI ȘI LUCRURI

ACELAȘI DESTIN...

Pe cînd aminteam eri, aci, strofele lui Eminescu asupra lui Știrbei-Vodă, ne-a fost suggerată următoarea reflecție, ajutată, poate, și de o altă întîmplare. Un cetitor necunoscut avu gentileța de a ne trimite la ziar un număr din uitata gazetă „Războiul“ cu data de 11 August 1887 și în care era subliniată o notiță:

„Sănătatea poetului Eminescu a început a se îmbunătăți. El se află încă la băile de la Hall și e de aproape îngrijit de d. Grigorie Focșa, doctorand din Iași. D-r Rabler și d r Pollac sînt medicii care îl tratează.

Dînd această știre îmbucurătoare, rugăm pe toți confrații noștri să îndemne pe cititori la subscripțiile ce circulă prin țară pentru Eminescu, în urma inițiativei elevilor școalei artelor frumoase din Iași. Trebue să facem tot posibilul de a strînge banii necesari, spre a nu întrerupe pe Eminescu de la tratamentul medical, care a început să'i îndrepte sănătatea.

Cei care n'au la îndămînă liste de subscripție, pot trimite bani d'a dreptul către d-ra Cornelia S. Emilian, absolventă a școalei artelor frumoase din Iași și casiera comitetului de subscripții pentru Eminescu“.

Generoasele inițiative iașane n'au fost însă suficiente. Găsim—în același an—numele lui Eminescu în discuția consiliului județean din Botoșani—de unde era originar marele poet—în urma petițiunii a 60 de cetățeni de a se acorda o bursă nefericitului poet și surorei lui, bolnavei Henrieta.

Ce discuție! Ce penibile reflecții! Ce rușinoase tergiversări.

Botoșănenii—oameni practici—au șovăit, s'au ciorovăit.

— „Cînd ni se cer cazarme—să dăm banii în ajutoare, aceasta ar fi incorect“ zicea d. C. Leca.

— „Am fost totdeauna contra ajutoarelor“ zise d. Savinescu.

Și după lungi contraziceri, s'a acordat 100—una sută—lei pe lună lui Mihail Eminescu de către județul pe care-l onorează mai mult de cît merită întîmplarea fericită că genialul scriitor s'a născut în Ipătești.

Dovadă că e onoarea prea mare, este faptul că, acum în urmă, în cazul pensionării familiei Caragiale,—un parlamentar botoșănean fu singurul care reînnoi reflecțiile că n'avem bani pentru trebuințe... militare și se cere pentru familia unui literat!

Războinici—Botoșănenii, pe care Eminescu i-a imortalizat în anecdota cu... ghedemul!

Ori-cum e interesant,—tragic, de interesant. — Cei doi mai mari scriitori ai neamului din ultima jumătate de veac, literații pe care soarta-i unise prin trăsături comune de geniu, au avut destinul comun de a fi în dizgrația neintelectualilor din județul cu care ne învecinăm...

Rodion.

Reclamă Bulgărească

Bulgarii, fideli sistemului unguresc, pîndesc momentul oportun pentru reclamă occidentală. Și fiindcă reclamă fără cheltuială nu se poate, scot bani din plin iar „oameni competenți„ se găsesc îndată cînd e vorba de parale. Un astfel de specimen e și francezul d. de Launay care mai acum cinci ani scrisese o carte voluminoasă „La Bulgarie d'hier et de demain“ și în care — conformîndu-se instrucțiilor de la Tîrnova — apoteozà pămîntul și locuitorii din preajma Mariței, îngrijindu-se a lăsa sistematic în umbră țara romînească și locuitorii ei. Astăzi, odată cu sunetul sfîrșitului de toamnă, începură a suna din nou arginții bulgărești și d. de Launay — firește — publică în un număr din Decembre al revistei galice „Revue Bleue“ un articol închinat bulgarilor. dar de data aceasta, evenimentele fiind mai imperioase, falsifică mai barbar adevărul. iar pe noi Romînii chiar ne înjură „istoricește“, pentru a fi mai de efect.

A combate punct cu punct pe d. de Launay ar fi a ne pierde timpul mai ales că astfel de oameni au încetat de mult a fi luați în serios... și de aceia — departe de a ne alarma — ne mărginim a remarca „civilizatul“ procedeu bulgar alături cu cinstitul și nu mai puțin „civilizatul“ obiceiu al celor ce se dau vînduți de meserie — fie ei și franceji.

Situația în Turcia

Situația politică internă a Turciei nu este actualmente mai strălucită de cît situația externă. Comitetul „Uniune și progres“ a rămas ce e drept fără căpetenii dar cadrele lui sunt încă în ființă. Nu e vorba, e atît de nepopular în cît nu ar putea să se manifeseze în public. Dar totuși el este centrul unei opozițiuni ascunse, de care Marele Vizir e nevoit să ție seamă. Pe de altă parte în armată sunt încă multe elemente fățiș refăitoare păcei. Kiamil Pașa dorește personal să încheie pacea dar știe că și tăiduințele opuse sunt astfel organizate, în cît trebuesc luate în considerație. Se crede într'o nouă combinație ministerială care ar lasa pe Kiamil Pașa în capul guvernului. Sultanul, căruia comitetul „Uniune și Progres“ nu îi dădea atențiune, urmărește acuma de aproape politica și este de perfect acord cu marele vizir.

Și Abdul-Hamid se interesează de e-

Cronică — judiciară

In sala cea mare a Curței publicul nerăbdător discută, comentează declarațiunile acuzaților, subtilitățile și patetizmul teatral al apărătorilor, scontează soarta celor învinuiți de crime, chemați după nenumărate tălhării să răspundă de faptele lor și să-și primească pedeapsa la judecata cetățenească.

Pantelimon și ceata lui au ținut ani de zile drumurile, au prădat călătorii, au terorizat nordul Moldovei, au amăgit vreme îndelungată poterile trimese în urmărirea lor, au făcut școală rodnică, găsind imitatori entuziești din Mehedinți și Prahova până 'n Tutova și Dobrogea, au bătut, au schingiuit...

Și prinși în fine după adevărate expedițiuni întreprinse contra lor, după nenumărate încercări nereușite de evadare au fost aduși în fața juraților.

Dovediți de toate faptele lor rele, convinși înșiși de inutilitatea tăgăduirilor, au recunoscut ca adevărate sarcinile aduse de instrucție, au mărturisit cu glas tare intrînd cu o cochetărie specială în detaliele tălhăriilor lor, răzînd cinic la amintirea izbînzilor tălhărești, descriind cu haz și duh mutrele înfricoșate ale victimelor spre desfătarea auditorilor.

Și acum reprezentanții justiției populare s'au retras ca să răspundă la întrebările puse de Președinte și să declare pe onoarea și pe conștiința lor, că cei ce au mărturisit crimele lor, sunt vinovați de ele.

S'a sfîrșit deliberările. Au ținut mult pentru un proces, în care nu e nici o îndoială nici asupra faptelor nici asupra autorilor. Iată reîntră cetățenii jurați chemați să apere societatea de tălharii cei mai mari. E tăcere în sală. Se aud respirațiile apăsate ale celor ce ascultă răspunsul. Apoi zgomot, vociferări, protestări de indignare. In numele celor doisprezece jurați, pe onoarea și pe conștiința lor, primul jurat declară că Pantelimon și banda lui sunt nevinovați!

La întrebările precise ale Președintelui, întrebări ce păreau aproape inutile în urma mărturisirilor făcute de vinovați; în contra evidenței, în contra rațiunei, jurații botoșeneni destinați să treacă la nemurire au răspuns, fără să-și dea seama de chemarea lor, „nu“!

Și Pantelimon și Iov și alți interesanți criminali au fost redați societății și admirațiunei emulilor lor din toate județele din țară. Și în fața hotărîrei juraților, nedumerită și acuma lumea se întreabă cu mirare: „Oare ce a fost în mintea juraților atunci cînd au achitat niște tălhari?“

Firește. Nu e destul să faci din niște bandiți ordinari, haiducii răzbunători cari țin codrul și răzbună poporul asuprit de liftele și ciocoii străini; nu e destul să-i asemeni cu Tunsul, cu Jianul, cu Grue Grozovanul, cu Groza binefăcătorul; nu e destul să declari jandarmeria vinovată de toate crimele tălharilor. Aceste clișee uzate, învechite sunt bune pentru politicieni nereușiți și pentru avocați însetați de gloria elocinței, dar nu pentru conștiința judecătorilor.

Și nu e cu putință să spui pe onoare și pe conștiință *nu*, atunci cînd însuși banditul spune *da*; nu e îngăduit ca să silești realitatea, să te sperjuri, numai ca să faci dintr'un hoț un portar la „Adevărul“.

Și atunci cum se explică atitudinea juraților?

E nepriceperea lor, e imperfecțiunea legei actuale, care fac din jurați nu o instituție demnă a justiției populare, ci un caraghiozlîc primejdios. In necunoașterea lor de rezultatele răspunsului, în dorința lor de a evita o pedeapsă ce li se pare desproporționată, în remușcarea produsă adesea de afirmări prea cu ușurință făcute în alte ocazii, în hotărîrea de a nu-și mai încărca cugetele cu o osîndă fie chiar dreaptă, în teama lor de o judecată pripită, jurații nepricepuți și nepătrunși de importanța misiunei lor găsesc puterea de a tăgădui adevărul și de a răspunde *nu* sistematic la toate întrebările.

„Mai bine să scape un vinovat de cît să pătimească un nevinovat“ a ajuns lozinca juraților. Și ei o aplică fără discernămînt la delictele de presă ca la crimele de drept comun, la omorurile pasionale ca și la tălhăriile banale.

Și o aplică așa fel în cît chiar atuncia cînd nu mai e o clipă de îndoială asupra faptelor și asupra făptuitorilor, jurații răspund *nu*, îndată ce vinovatul a știut să-i intereseze, de teamă ca nu cumva un alt răspuns să atragă pentru el maximul pedepsei.

Și e neaparată nevoe ca justiția populară să dispară sau să se transforme.

Ion Peretz.

Apollinaris

Apă minerală de cură și de masă, cu o reputațiune mondială

Recunoscută de Statul Prusiei ... apă minerală de întrebuințat de toată lumea.

Medalia Statului Prusiei 1902. Grand Prix Bruxelles, 1910.

venimente în noua sa reședință. Zilele trecute el ar fi exclamat: „Au lasat să se facă alianța balcanică, pe care eu am împiedicat-o toată viața mea". Tot fostul Sultan ar fi adăogat: „In ziua în care am acceptat constituțiunea din 1908 am luat un creion și am tras pe o hartă a Imperiului în fața Șeic-ul-islamului înaintea căruia jurasem credință statului, linia care delimită ce va pierde cu noul regim, îndicînd astfel viitoarea graniță a Turciei încă de acum patru ani și jumătate."

In ce privește situația militară se pare că Turcii s'au convins că nu pot să mai reia ofensiva dar că nici aliați nu mai pot cîștiga nimic de oare ce pozițiunile actuale sunt inexpugnabile pe uscat și pe mase.

Așa fiind se poate spera încă la oare cari concesiuni, cerc ar înlesni încheerea păcei.

Cu toate acestea asupra chestiunei Albaniei și chestiunei insulelor din Marea Egee, nu există nici un dezacord în părerile oamenilor de stat turc. Pentru Albania, Turcia lasă soluția la discreția puterilor refuzînd să discute cu Grecia, cu Serbia sau cu Muntenegreni pentru Ianina, Prizrent sau Scutari. Cît despre Suveranitatea turcească asupra Albaniei, Turcii sunt destul de sceptici în privința aceasta și n'ar face greutăți să renunță la ea.

Tot așa de înțeleși sunt Turcii în ce privește chestia insulelor din Marea Egee. Turcia renunță la insula Creta și la micile insule din Arhipelag, departate de coasta Asiei, dar nu cedează insulele mari apropiate de literalul Australiei, căci pe de o parte acele insule fac parte din Azia Mică asupra căreia nu e discuțiune iar pe de altă parte nu ar mai fi siguranță pentru posturile asiatice dacă acele insule ar deveni Grecești. Se mai adaogă și pericolul contrabandei și statutele speciale la care sunt supuse unele insule și pe care Europa trebue să le mențină. Un schimb s'ar face cele mai mari concesiuni populațiunei insulare.

Chestiunea Adrianopolului e însă discutată și în Turcia. Kiami Pașa crede că ar putea salva Adrianopoli, dar alți miniștri sunt de altă părere. S'au examinat diferite propuneri. Cea mai radicală ar fi împărțirea în două a Adrianopolului lăsîndu-se de graniță Tungia. In ce privește orientarea politică se pare că marele vizir și majoritatea opiniei publice sunt pe față pentru o apropiere de tripla înțelegere. Totuși pînă acuma ambasadorul Germaniei are o situație personală preponderentă și ajutat de colegul său austriac caută să răspîndească în Turcia ideea că Germania și Tripla Alianță sprijinește cererile Turciei.

Cronica — teatrală

Teatrul Național a fost oarecum în sarbătoare, în cele trei spectacole de seară, din săptămîna aceasta s'au reprezentat trei lucrări: două clasice, de Sakespeare și Schiller, a treia e una din cele mai puternice creațiuni a lui Alfons Daudet, maestrul care știe atît de bine să creeze oameni, cu o mare putere de viață și cu trăsături caracteristice bine definite.

Sapho e un simbol al pasiunei amorului.

Jean Gaussin (S. Dragomir) copil orfan, crescut pe malurile Ronului de către mătușa sa Divonna (V. Cuzinschi), un suflet curat și duios de femee de țară, și de unchiul său Cezar (R. Demetrescu) un crai cuminț—se instalează la Paris unde își face studiile în vederea unei cariere diplomatice.

Aci întâlnește, la un bal, pe cocheta Fany Legrand (A. Pruteanu), fiica unui vizitiu (I. Pizone), numită de către unul din foștii ei curtezani Sapho, cu care leagă oarecare prietenie.

Femeea aceasta are o inimă setoasă de o inbire intensă, fără margini, dar pe care n'o află nici la poetul La Borderie (I. Pavlov). nici la sculptorul Caoudal (V. Cuzinschi], care cu toate sacrificiile ce face este părăsit pentru Flamant un gravor, cu care are un copil, pe micul Francisc.

Pentru a putea satisface capriciile adoratei lui, Flamant falsifică monedă,—faptă care-l duce la pușcărie și care atraga și pentru Sapho o prevenție de șase luni...

După această aventură, dînsa își desface tot luxul, hotărîndu-se a duce o viață retrasă și modestă.

Reamintindu-și de Jean Gaussin, pentru care simțise un început de pasiune, îi face propunerea să trăiască împreună cu ea—Jean vrăjit de grațiile ei amețitoare, de evocarea unor amintiri plăcute, primește.

Trăesc fericiți—ei singuri deocamdată, împreună cu micul Francisc mai tîrziu, pe care Jean, după stăruințele lui Sapho îl adoptă, fără să știe însă, al cui e copilul acela.

Indată ce Jean află de la sculptorul Caoudal unele amănunte asupra trecutului de svăpăeată a lui Sapho, în sufletul său blajin se ivește o furtună teribilă pricinuită de chinurile geloziei.

Jean e gelos de trecutul iubitei sale devine harțagaș, fie care evocare a trecutului e prilej de certuri foarte violente.

Sapho face cele mai dureroase sacrificii distrugînd, arzînd: scrisorile, dedicațiile ce-i închinase artiștii admiratori ai ei; versurile pe care ea le inspirase; întreaga comoară, în sfîrșit, în care erau ascunse primile vibrații ale sufletului ei, toată tinerețea ei—Sacrificiu zadarnic, căci nimic nu schimba reaua dispoziție a lui Jean....

Menajul acesta furtunos, trăește în paralel cu al soților Hettema (D. Castriș și Vernescu Vilcea) veseli, vioi, care-și petrec timpul cu sporturile, cu grădinăria... cam inbecili, fericiți însă; cu colajul dintre Alice Doré, fata naivă, extrem de sentimentală și scepticul Déchelette (Gh. Slavnicu) un amic a lui Jean....

Din aceste trei menaje, la care apropiind: legătura dintre viițiosul De Potter (V, Boldescu) cu desuchiata de Rozario (E. Momuleanu); și casnicia rustică, — senină a unchilor lui Jean, — așezate simetric în cadrul acțiunei principale — se degajează puternice efecte dramatice și foarte multă artă.

In casa lui Jean lucrurile iau o întorsătură gravă, din momentul ce el află de la Déchelette că micuțul Francisc e fructul dragostei lui Sapho cu falsificatorul Flamant.

Jean torturat de antipatica ce simte pentru dragalașul Francisc, furios că Sapho îi ascunse, în mod vulgar secretu originei acelui copil, părăsește brusc pe Sapho și Parisul pentru a merge la unchii lui pe malurile Ronului.

Sapho părăsită e în culmea dezolărei, încearcă să se sinucidă, dar n'are tărie. Mistuită, covîrșită de pasiune, caută să revadă pe Jean, să-l înduioșeze, să-l înduplice.

Infruntînd totul, merge la țară de-l întîlnește.....

Jean care e cuprins de afecțiune pentru ingenna Irena (Olga Popovici) vara sa, copilă naivă, sentimentală, sglobie, întîmpină cu răceală pe Sapho și cu toată durerea fără margeni ce o deslănțuește la picioarele lui, cu toată ca în genunchi, și cu lacrimi fierbinți îl imploră să se înroarcă — el o respinge brutal....

Flamant terminîndu-și pedeapsa vine de-și ia copilul și propune lui Sapho să meargă pentru a-l crește împreună. Ea accepta.

Asupra plecărei revine Jean, în inima căruia afecțiunea pentru Irena e biruită, de patima ce o are pentru Sapho cu care ar vrea ca să rămînă deacum înainte.

Sapho stă la îndoială, e nedumerită pasiunea ei — se vede — a început a licări spre stingere. Își simte inima încălzită de tresărirea instinctului de mamă.

Astfel părăsește pe Jean pe care-l iubește, pentru a merge cu Flamant care îi e aproape indiferent. E chestiueea de creșterea, de educația copilului ei din care vrea să facă un om.

. . . . . .

Ce vederi înalte cuprinde piesa aceasta a cărei acțiune se desfășoară într'un mediu de o poezie discretă și dulce! E aer, sînt flori, caminuri de îndrăgostiți, nopți clare, amurguri de iarnă.

Ingrijirea care s'a pus în așezarea piesei în scenă a fost la înălțimea lucrărei.

. . . . . .

Interpretarea s'a făcut fără reproș. Mai presus de toți d-na Aglaea Pruteanu are în Sapho una din cele mai puternice creațiuni ale d-sale.

Sapho, grațioasă și seducătoare, vehementă și răzbunătoare, cochetă și gospodină, fericită, desperată, hotărîtă, nedumerită așa a fost d-na Pruteanu.

Ce temperament puternic trebue să posede d-sa dacă, după atîta vreme de luptă cu indiferența criminală a publicului nostru, a putut să păstreze neatinsă atîta însușire artistică.

Ne-a pastrat și pe Ofelia și pe Amaliea, desevărșite.

Celorlalți interpreți le rămîn dator, în special d-lui Radu Demetrescu.

*

Domnul State Dragomir a interpretat *Hamlet*—acel temperament de abulligios, deja o concepțiune prea covîrșită de realizm—care în definitiv a avut succesul ei—dar care luptă cu o altă concepțiune: cu aceea de a idealiza cît mai mult pe Hamlet, concepțiune, care, la noi, se pare că are mai mult succes. Dl. Profir ne-a dat un Laert foarte corect.

*

In *Hoții* d. Gh, Cîrjă a înfățișat un Frantz Moor clasic.

Chipul în care ne-a fost redată firea completă a monstruosului Frantz, relevă la interpret un remarcabil dar de compoziațiune. D. Slavnicu în Schweitzer au fost bine.

Ionel Păun

Litere-Științe-Arte

Bătrînețe literară. — Ocupîndu-se de insuccesul d-lui Delavrancea ca autor dramatic, d. T. Arghezi scrie, între altele, în cea mai nouă cronică teatrală din „Viața Romînească":

„Se petrece cu scriitorii noștri ceva foarte ciudat. Pe cînd un Tolstoi, un Anatole France, un Ibsen, un Hugo, un Fabre, aduc pînă la adînci bătrînețe partea lor de jertfă și de avuție intelectualității universale și an cu an, îi sporesc cu recolte noui grînarul, autorii noștri și cei mai buni sunt paralizati din tinerețe. Ofeliți la netimp, ei încetează de-a produce la o vrîstă ce trece în alte țări drept cea mai viguroasă.

„La 50 de ani ei au început încă de mult să trăiască din suvenire. Unii dintrînșii fac impresia unor simpli diletanți și e greu, după oare care durată, să faci în opera lor subită și izolată de viața lor întreagă partea talentului și partea adolescenții, Accentele lor, fericite într' un moment, se pierd progresiv. Nu e continuitate în viața scriitorilor noștri, nu-i concentare și exclusivism artistic".

Generalizarea e, poate, în parte nedreaptă, dar constatarea e vrednică de meditat.

*

Versul zilei

In ultimul număr al revistei bărlădene „Freamătul", găsim o bucată poetică a d-lui G. Tutoveanu, intitulată „Grigorescu". Poetul evocă personalitatea marelui artist și încheie astfel frumosul pastel:

...Ne-ai spus un basm cu zări senine
Cu veselii și sărbători,
Ne-ai pus în suflet mîngăere
Și pe obraji senin de flori.

Dar și ce mult ne-ai fost tovarăș
Sub biciul cruntelor nevoi,
Ca să ne cînți cu-atîta farmec
Poema carului cu boi...

Mărire ție. Re 'nviem
Plutind pe-a gîndului tău cale,
Și cînd durerile ni-adorm
In largul cerurilor tale.

INFORMAȚII

Numirea Profesorilor de Religie.— Numirea profesorilor de religie, este o chestiune, care în ultimul timp a preocupat în mod deosebit. Ministerul instrucției publice, din cauza numeroaselor cereri ale profesorilor de religie, cari sunt titulari, cum și ale acelora cari sunt suplinitori.

Profesorii de religie, în mare parte, în afară de cursul de religie, pe care îl au ca obiect principal, mai au și limba romînă ca obiect secundar, în diplomele de capacitate, pentru ocuparea de posturi în învățămîntul secundar.

Pe baza specialității secundare, profesorii de religie au cerut un surplus de ore, în specialitatea limba, romînă pînă la împlinirea de 12 ore săptămînal, sau sporirea orelor de religie, și în acelaș timp egalarea salariului, cu salariul profesorilor celorlalte specialități.

Aceste desiderate, au fost luate în cercetare foarte de aproape de ministerul instrucției publice, fără însă, a primi o soluție definitivă.

*

Chestiunea cea mai grea și asupra căreia, Ministerul instrucțiunei publice s'a oprit, a fost modalitatea, după care ar urma, să se facă numirea profesorilor de religie.

Sf. Sinod, în foarte multe ocaziuni. s'a pronunțat, în mod hotărît, ca să fie numiți preoți de religie, numai teologii hirotoniți, fiind cei mai indrituiți. Ministerul la alcătuirea tablourilor de numiri, a constatat o importantă lacună și asupra căreia, trebuia să ia o hotărîre definitivă.

Foarte mulți preoți, profesori de religie, aveau catedra într'un oraș, și slujeau numai o parohie dintr'un alt oraș.

Ministerul a mai constatat că preoții care erau profesori, mai dețineau și alte funcții clericale, iar funcția de profesor o priveau ca pe un privilegiu cîștigat după urma unui concurs de capacitate.

Pentru a pune capăt, unui nesfîrșit număr de reclamațiuni, domnul C. Dissescu ministrul instrucției publice, și al cultelor a dat o decizie pe ziua de 1 Ianuarie 1913, prin care consideră ca demisionați de drept pe toți preoții profesori de religie, care au biserica într'un oraș, și catedra într'un alt oraș.

Prin acea decizie domnul ministru Dissescu a dispus ca sub nici un motiv, pe viitor, nu vor mai putea fi numiți profesori de religie, de cît acei preoți, care împlinind condițiile cerute de legea învățămîntului secundar sunt și preoți în orașul în care voesc a fi numiți profesori de religie.

Cum peste 14 preoți profesori de religie, sunt în afară de decizia ministerului instrucției publice avînd catedrele într'un oraș și biserica în alt oraș, sunt de drept demisionați din acel învățămînt.

După 1 Ianuarie, cînd decizia de mai sus intră în vigoare, ministerul va publica concurs pentru ocuparea catedrelor vacante.

Am relatat eri, că d. dr. Zosin a întemeiat o societate de liberă-cugetare.

Adevărul este că au loc numai mici consfătuiri periodice privitoare la cultura generală pozitivă.

Cît despre o societate în sensul arătat, nu există, pentru că nu sînt încă spirite îndestul de emancipate și de pregătite ca să poată lucra laolaltă.

Serbarea Revelionului la Societatea de Gimnastică, Sport și Muzică din Iași.— Ieșenii și mai ales iubitorii de petreceri alese vor avea anul acesta o frumoasă surpriză, căci Societatea de Gimnastică, Sport și Muzică pregătește o splendidă serbare în ultima zi a anului 1912—Serbarea Revelionului.

Din timpurile copilăriei ne aducem aminte cu drag de această zi, care ne evocă figura epică a lui Moș Crăciun cu sacul de jucării și ne face să resimțim după ani de zile senzația admirărei amestecată cu curiozitate, cu bucurii, cu o întreagă lume a fantaziei copilărești, care trăește în noi și nu se poate șterge nici odată.

Pe scena nouă, drăguț aranjată în sala aurită ca o bombonieră a Societății de Gimnastică, se va perinda în zina de 31 Decembrie nu numai bătrînul și scumpul nostru Moș Crăciun, ci un întreg cortegiu de reprezentanți ai datinelor strămoșești, atît din Romînia liberă, cît și din țările surori, atît de scumpe nouă în momentele de față, care ca niște personagii legendare din anticile epopei, vor veni și ne vor spune cum simte și cum a simțit în decursul veacurilor sufletul romînesc.

Flăcăi romîni din Ciurchi vor cînta din toată inima *„Plugușorul"* și ne vor dovedi că Alexandri a avut dreptate cînd a zis că:

„Romînul are șapte vieți
In pieptu-i de aramă!"

O splendidă noutate pe care n'am avut ocazia s'o admirăm anii trecuți, va fi și apariția feerică a celor patru anotimpuri: Primăvara, Vara, Toamna și Iarna,—și aceasta din urmă va veni însoțită de un uriaș Pom de Crăciun acoperit de zăpadă și scăldat în lumina orbitoare a mii becuri multicolore.

Aceasta va fi serbarea copiilor care va avea loc între orele 3—5 p. m.

Seara la orele 10 va urma o petrecere ideală a Revelionului, iar dansul va încheia una din cele mai frumoase seri ale acestei ierni, așa că Societatea și mai ales neobositul comitet organizator, va fi foarte fericit cînd va putea spune că Serbarea a realizat trei mari calități: Paradisul copiilor, o grădină înflorită a tinerilor și o mîngîere plină de amintiri a bătrînilor.

Em. C.

O veste bună pentru Gara Podul-Iloaiei

Cunoscutul și vechiul restaurator, care a ținut și mai înainte restaurantul în această Gară, D-l *M. Vasilescu*, după dorința sa, Direcțiunea Căilor Ferate Romîne, cu începere de la 15 Ianuarie 1913, i-a aprobat să fie din nou transferat, tot în această Gară. cu rezerva de a se mări restaurantul cl. I și II.

Pe lîngă Restaurant, veți mai găsi și o secție specială de Delicatese fine, Confiserie și Patiserie aduse din străinătate.

Punem la cunoștința D-lor Călători,—modul de conducere al D-lui M. Vasilescu în această afacere și pentru care a dat probe atît d-lor călători cît și Direcțiunei, că este unul din cei mai buni restauratori al Căilor Ferate Romîne.

M. VASILESCU
Gara-Chitila

O donațiune importantă—Societatea pentru literatura și cultura romînă din Bucovina", a donat „Crucii roșii" austriace o subvențiune de 1000 cor. Aceasta ca dovadă că romînii bucovineni, sunt unii dintre cei mai sinceri aderenți ai casei Habsburgice și că sacrifică cu plăcere totul pentru binele și desvoltarea monarhiei Austriei.

Toate ziarele locale se întrec în a aduce laude unanime romînilor bucovineni cari dovedesc la ori ce prilej că sunt buni și devotați patrioți.

Din Burdujeni.—In fiecare an se sărbătorește în această localitate cu o deosebită solemnitate pomul de Crăciun, Din inițiativa d-lui Bersan, șeful gărei locale și a corpului didactic din Zg.-Burdujeni s'a ridicat un splendid pom de Crăciun, încărcat cu numeroase cadouri destinate elevilor.

In fața unui numeros public, după ce corul școalei primare de sub conducerea d-lui diriginte M. Simionescu, a executat cîteva cîntece frumoase, s'au distribuit haine, ghete și alte obiecte tuturor elevilor săraci.

D-ra învățătoare Lucreția Balan într'o scurtă cuvîntare aduce calde mulțumiri d-lui Bărsan pentru frumoasa sa inițiativă și îndeamnă pe părinți ca să-și dea copiii la școală.

*

A doua zi de Crăciun, *Societatea de bine-facere* din Tg.-Burdujeni, a organizat o serbare populară, pentru mărirea fondului acestei societăți. Balul s'a dat în salonul gărei locale.

Rezultatul a fost satisfăcător.

Un comerciant din Austria arată că criza actuală financiară a avut un mai mare ecou pe piața austriacă de cît în Romînia, unde materia primă ca: grîul, orzul, ovăzul, etc. se prezintă în condițiuni bune. Neexportarea lor se datorește lipsei de capital din toate țările și în special din Austria, care va suferi chiar după încetarea crizei.

In strada Hotin s'a constatat eri un nou caz de anghină difterică.

EPITROPIA GENERALA
a
Casei spitalelor și ospiciilor Sf. Spiridon din Iași

Publică spre cunoștința generală, că în ziua de 14 Ianuarie 1913 ora 2 p. m. se va ține licitație publică, prin oferte sigilate, în cancelaria Epitropiei Generale din Iași, pentru vinderea spre exploatare, a următoarelor parchete și arbori din pădurile Casei:

No. curet	NUMIREA		De pe moșia	SITUATĂ IN		Cîte parchete se vind	Suprafața totală a parchetelor		Arbori de stejar	In cîți ani se va exploata	Garanția provizorie	Se oprese semînceri la hect.
	Pădurei	Zăvoiul		Comuna	Județul		Hect.	m.p.				
1	Băcești	—	Băcești	Băcești	Roman	3	49	5000	—	3	2500	80
2	Blăgești	—	Blăgești	Blăgești	Bacău	3	99	7000	—	3	6000	120
3	Rușii	—	Rușii	Pîrgărești	„	3	25	5000	—	3	800	—
4	—	Cozmești	Cozmești	Cozmești	Tecuci	3	68	—	—	3	1600	—
5	—	Tomulaasa	„	„	„	2	49	1000	—	2	1000	—
6	Borosești	—	Borosești	Scînteia	Vaslui	—	—	—	3300	1½	5000	—
7	Dumești	—	Dumești	Dumești	„	3	90	—	—	3	6000	100
8	Dumbrava	—	Cotnari	Cotnari	Iași	3	51	6300	—	3	1500	—
9	—	Cotofenești-Urechești	Cotofenești-Urechești	Cotofenești-Urechești	Putna	4	100	8700	—	4	1500	—

Condițiunile generale și speciale privitoare la aceste exploatări, se pot vedea în ori-ce zi de lucru între oarele 12—5 jumătate p. m.

Licitația se va ține conform art. 72—83 din Legea Comptabilității Generale a Statului

No. 9571—21 Dec. 1912

Ultime Informaţii

:: Domnul ministru de instrucţie publică a respins astăzi demisiunile celor şase membri ai Senatului universitar din Iaşi.

:: *Ministrul industriei, d. N. Xenopol, va sosi în Iaşi în ziua de 8 Ianuarie, spre a conferi cu comercianţii şi industriaşii Iaşului asupra mijloacelor de rîdicare economică a oraşului nostru.*

Domnul Xenopol va sta două zile în Iaşi.

:: *După socotelile făcute populaţia totală a Romîniei se urcă la 7,250,000 locuitori.*

Populaţia din Nordul Moldovei a scăzut enorm, pe cînd populaţia din Muntenia a sporit foarte mult. In multe din judeţele din nordul Moldovei numărul femeilor este mai mare de cît al bărbaţilor.

:: Ministerul instrucţiei a dispus crearea în Iaşi a unei grădini de copiii.

:: In comuna Popeşti, jud. Iaşi, s'a înfiinţat o societate ce are de scop rîdicarea morală, materială şi intelectuală a săteanului.

:: **Apel.**—D. I. St. Furtună face un călduros apel la corpul profesional pentru încurajarea lăudabilei iniţiative pentru crearea unei flote maritime.

E o datorie sacră pentru ori şi cine, a cărui suflet e încălzit de un nobil patriotism, ca să răspundă acestui apel în măsura posibilităţei

Toţi cari vor să ofere partea lor de contribuţiune împreună cu sumele încasate de la prieteni şi rude să le trimită d-lui N. Ghiorghian, Şef de Serviciu, Divizia Veterinară, 4, str. Visarion — Bucureşti.

:: **Carnetul Teatrului Naţional.**— Cu începere de la acest număr, vom da regulat, numele doamnelor şi domnişoarelor care vor asista la spectacolele Teatrului Naţional.

Să fie ştiut, că ordinea în care sunt puse numele, nu e determinată de altăceva de numărul de ordine al locului ocupat.

D-nele L. Vrabie, Peretz, V. Vranceanu, Stamatiu, A. Vranceanu, E. Pspelnscki, Petrovici, Motăş, Codreanu, Pantaziu, Diamant, Ionescu, Rehler, Cîrjă, Jud. Popovici. Toma, Hulubei, Patraşcanu, Gottesman, Gheorghiu, Mireuţă, Manoliu, Niţescu.

D-şoarele Beceanu Lisette, Georgette şi Marie Vrabie, C. Stamatiu, Motăş, Pantaziu, Ionescu, Neculau, Florescu, Ionescu, Gottesman, Ştefănescu.

:: **Prinderea autorilor îndrăsneţului furt de la d. Calman Fischer.** — Autorii senzaţionalului furt de la biroul fabricei de produse spirtoase Calman Fischer, au fost astăzi prinşi, graţie muncei neobositoare, depusă de serviciul nostru de siguranţă.

Prinderea îndrăsneţilor spărgători s'a făcut în împrejurările următoare ;

Imediat după constatarea furtului de mai sus poliţia a aflat că acum cîte-va zile s'a observat în localitate apariţia unui periculos spărgător anume Marjicki, o veche cunoştinţă a serviciului nostru de siguranţă, care s'a dat drept „inginer", locuind la o amantă a sa, deaseminea foastă soţie a unui pungaş acum dispărut în America. O descindere la aceasta a fost încoronată de un succes deplin. S'au găsit în perine numeroase bancnote a 1000 care au şi mai multe polite ale firmei Fischer, iar asupra ei o sumă relativ colosală (vre-o 15,000 coroane) legată cu nişte basmale de corp. La început n'a voit să dea nici un amănunt dar luată de scurt, a făcut mărturisiri complecte, declarînd că posodă banii de la pungaşul Marjichi care se află probabil la Lemberg- Imediat s'a telegrafiat acolo, iar pungaşul a fost arestat în momentul cînd acesta se plimba pe una din străzile acelui oraş admirînd vitrinele unui giuvaergiu. Asupra lui s'au găsit vre-o 20,000 lei şi coroane a căror provenienţă pungaşul n'a putut'o justifica. El va fi adus zilele acestea in localitate.

In acelaş timp poliţia locală a mai arestat şi alţi pungaşi, cari au fost văzuţi cu Marjicki şi asupra cărora, deaseminea, s'au găsit numeroase bancnote a 1000 coroane aşa că aproape întreaga bandă a fost prinsă. Cercetările însă, continuă cu multă abilitate şi] să crede că în cel mai scurt timp întreaga bandă va fi arestată.

Acum a mai rămas să se descopere dacă şi servitorul biroului arestat chiar în ziua constătării furtului este amestecat în acest senzaţional furt.

Pînă acum suma descoperită este aproape 50,000 coroane.

:: Aflăm cu plăcere că în seara zilei de Sf. Ştefan a avut loc logodna d-rei Florica Bardasare, fiica prietenului nostru Emanoil Bardasare, profesor la şcoala de de Belle-Arte, cu d-nul Alexandru Gh. Pascu, advocat din Galaţi.

Felicitări.

De închiriat 2 odăi, antret, 2 mansarde în curtea caselor Moritz Wachtel strada Lăpuşneanu No. 32.

:: Reducerea de 50 la sută la C. F. R. acordîndu-se tuturor funcţionarilor publici şi avînd necesitate fie care de o fotografie personală bine reuşită fără de care nu mai poate beneficia de reducere.

Fotograful *Weiss* din Iaşi piaţa Unirea, Furnisorul Curţii Regale, vă roagă să bine voiţi a-i încredinţa efectuarea acestor fotografii care vor fi executate prompt şi conform indicaţiunilor onor. Ministerului Lucrărilor Publice cu preţ absolut modest.

:: **Agapa politică de la Fălticeni.** Prietenii noştri din judeţul Suceava au fost ospătaţi în seara sf. Ştefan, de către d-na şi d. Nicu Catargi, prefectul numitului judeţ. D. Nicu Catargi, a cărui spirit de ospitalitate este notoriu, n'a voit să lase să treacă sfintele serbători, fără ca toţi amicii noştri din partea locului să nu aibă ocazie de a fi împreună, de a petrece o seară din cele mai plăcute, şi deci să prilejească şi stabilirea unei stări sufleteşti prietinoasă — atît de prielnică bunului mers al unei organizaţii politice.

Şi deci masa a fost prezidată de distinsa d-nă Margareta Catargi, nu mai puţin agapa n'a fost lipsită de caracterul ei pur politic. Aceasta prezentă, cum foarte bine a spus în toastul său Principele Sebastian Moruzii departe de a-i diminua din menirea agapei, n'a făcut decît să contribue la înalţarea ei estetică.

Au respuns la invitaţia d-nei şi d-lui Catargi, d-nii Sebastian Moruzzi, şeful organizaţiei conservator-democrate din Suceava, Artur Gorovei primarele, N. Rainu, senator, Const. Romanescu, fost prefect, Gh. Măcărescu, proprietar, maior în retragere I. Softa, Ioan Ghiţescu, proprietar, Gh. Gutter, proprietar, V. Oescu proprietar, Th. Bosinceanu, pensionar, Părintele V. Chirilescu, Const. Gutter, avocat, N. Nemţeanu, avocat, V. Ciurea, ajutor de primar, Titus Iooescu, Al. Millo, M. Millo, avocat, Eugen N. Catargi, M. Fait, farmacist, consilier comunal, M. Boldur, avocat Pascană, C. Ciudin, Gh. Iacovlow.

Belşug de toate: mîncări delicioase, vinuri minunate, şampanie în valuri, toasturi... cît n'aş putea rezuma.

Menţionez doar toastul plin de rost şi înţeles politic al amfitrionului şi al principelui Moruzzi. Mai menţionez apoi călduroasele cuvîntări ale d-lor Romanescu, N. Rainu, Nemţeanu, Gutter, părintele Chirculescu, Boldur.

In genere o prietenească petrecere, călduă şi cu siguranţă rodnică în privinţa mersului mereu progresînd al partidului nostru din Suceava.

Constituirea Consiliului Comunal

Sunt prezenţi, d-nii consilieri, Cananău, Anibal Ciurea, Mateiu Cantacuzino, Voluţă, căpitan Gh. Dimitriu, P. Bogdan, Doctor Ştefănescu-Galaţi.

La orele 3 şi un sfert soseşte d. Al. A. Badareu, ministrul lucrărilor publice şi d. Ştefan Negruţi, prefectul de judeţ.

Mai sosesc d-nii consilieri D. Greceanu, Tuduri, inginer Miclescu, C. Cerchez, Adace, Marcopol.

D. inginer Miclescu, fost ajutor de primar, dă citire telegramei prin care ministrul de interne aprobă alegerile comunale

In prezenţa d-lui Prefect de judeţ Ştefan Negruzzi, toţi consilierii mai sus notaţi depun cuvenitul jurămînt.

D. Maior Ionescu, ca cel mai bătrîn, ocupă provizor fotoliul presidenţial.

Se procede la alegerea primarului.

Sunt prezenţi 16 consilieri.

Alegerea Primarului

D. Matei Cantacuzino este proclamat primar, cu unanimitate de 15 voturi şi unul alb.

D. Cantacuzino, ocupă fotoliul de primar.

D. *Grecianu*, în numele consilierilor comunei, asigură pe d. Cantacuzino de tot concursul.

E fericit, că pe această vreme de îngrijorare, se găsesc oameni de valoarea d-lui Cantacuzino, care primesc să se ocupe de trebile publice,

Aţi dovedit că prin energie v'aţi creat o situaţie brilantă în barou şi sper că o veţi dobîndi şi la comună.

Nu avem mari lucrări de edilitate, dar avem de complectat lucrările începute. Avem însă chestiunea străzilor, ce trebue rezolvită, ea fiind ultima ce are a da un aspect modern Iaşului.

D. Greceanu ţine să mulţumească d-lui Gh. Botez, fostul primar, cure a lucrat fără preget pentru binele Comunei.

Termină urînd ca titlul de primar să fie un titlu de stare pentru comună şi partid.

*

D. Ştefan Negruţi, prefectul de judeţ, zice că cel mai frumos cadou, ce guvernul i-a putut face, e ca să aziste la solemnitatea de azi (Aplauze).

Sunt rare clipe în care se poate vedea un consiliu ca cel de azi, care cuprinde în sînul său tot ce poate avea mai de elită, foştii miniştri, profesori, medici şi comercianţi

Primarul nostru, domnul Matei Cantacuzino, este o podoabă a noastră şi să nu mă îndoesc că va isbuti să aducă mîndrie acestui oraş, mai ales că va avea concursul consiliului şi al centrului.

In numele guvernului cerem ca d. Cantacuzino, care ştie moldoveneşte să nu se decepţioneze, şi să-l rugăm ca să se pue mai pre sus de toate şi să ne acorde toată munca şi devotamentul său pentru binele oraşului,

D. Mateiu Cantacuzino, — mulţumeşte de urările ce i s'au adus, mai ales că are nevoe de încurajare în aceste împrejurări.

Dacă am primit sarcina, este un sentiment de fudulie, de onoarea de a mă vedea primar al oraşului meu. Această mulţumire sufletească 'mi dă speranţa că munca mea va fi de folos. Voi pune toată munca, dar 'mi trebue concursul consiliului, al autorităţei locale şi centrale, de care nu mă 'ndoesc, văzînd presenţa aci a d-lui Ministru Badareu. (Aplause prelungite).

Din programul comunal, să vă spun un punct, care urmează a satisface nevoile oraşului. Este o parte din populaţiune care trăeşte într'o stare de insalubritate complectă.

Inainte de cheltueli de lux, să ne gîndim la aceastăă nevoe.

Un alt punct, ar fi ca în preocupările noastre de administraţie să fie exclusă ori ce preocupare politică, ca să ajungem acolo, ca administraţia comunală să fie scoasă de sub stăpînirea politică.

Obţinînd aceasta, mă voi retrage, mulţumit că munca mea a fost ceva de folos.

Alt punct, vă rog să nu uitaţi, că suntem izvoriţi dintr'un guvern de colaborare, să dăm pildă de o conlucrare loială.

O pildă de aseminea natură într'un cerc mic, va avea resunet într'nsul mai mare, Am convingerea că este nevoie de această colaborare, nu numai pentru împrejurările externe, dar şi pentru viitor, pentru binele ţării noastre.,

Ca ultim cuvînt, şi termin cu speranţa că sprijinul guvernului nu ne va fi refuzat şi am chezăşia, că un membru al guvernului, legat sufleteşte de Iaşi, se află în mijlocul nostru.

*

D. Al. A. Badareu, ministrul lucrărilor publice, zice, că fiind-că s'a luat act de presenţa sa, vrea să explice rostul acestei presenţi.

Participă ca ieşan şi ca fost primar.

Cred că voiu putea fi de folos, în guvern nu ca mandatar al guvernului pentru Iaşi, dar ca mandatar al Iaşului în guvern. (Aplauze).

Pentru mine, pornit din acest oraş s'a legat pentru toată viaţa mea o legătură indisolubilă, pe care nu o pot arata, de cît lucrînd pentru binele oraşului.

Ca fost primar, mă interesează administraţia acestui oraş, de a căruia interese n'am rămas străin, şi pe care le-am sprijinit ori de cîte ori mi-a fost cu putinţă.

Ca preşedinte al organizaţiei conservator-democrate, sunt fericit că ambele partide au putut da un acord în persoana D-voastră, Domnule Primar.

Şi cu atît mai mult cu cît am auzit din gura D-voastră, am auzit laude pentru colaborare, care este opera acestui oraş. (Aplauze).

Şedinţa continuă.

:: In noul program al Cinematografului din Sala Sidoli de astă-seară Sîmbătă mai sunt cuprinse :

Primavara vieţei sau Negoţ infam. Măreaţă desfăşurare în trei părţi. Film francez de mare artă. Perfectă interpretare datorită somităţilor teatrale ale scenelor pariziane.

Funeraliile lui Spiru C. Haret, fostul ministru de instrucţie.

Fiul stăpînului (Fidel amor). Film danez de mare artă în două părţi.

Nicu vrea să fie iubit, scene foarte comice.

Noul program viitor se reprezintă mîne Duminică 30 Decembre (Matineu şi reprezentaţie serală.): Trei canarazi, film danez. Scenariu original, interpretare datorită ansamblului artistic al teatrului regal din Kopenhaga. (2 părţi).

Crăciunul la Betleem, interesante scene după natură.

Rodos, (insulă în Arhipel

Trupa Marcantoni, scene artistice de varieteu.

Tîndală comisionar, comdie,—etc.

Duminicile şi sărbătorile vor fi date câte două matineuri : La 3 ore şi la 5¾.

*

D. Leon M. Popescu, autorul marelui film de artă „Războiul pentru independenţa României" (1877—78 executat de armata romînă cu concursul artiştilor Teatrului Naţional din Bucureşti, aduce la cunoştinţa ieşanilor, că măreaţa reconstituire va fi reprezentată pe pînza cinematografului din sala Circului Sidoli, cu începere de Marţi 7 Ianuarie 1913, In fie-care zi vor avea loc Matineuri şi reprezentaţii serale.

ULTIMA ORA

Prin firele Telegrafice şi Telefone

Bucureşti 29 Dembrie

Reluarea tratativelor între Romîni şi Bulgaria

D. Take Ionescu şi anexarea obrogiei

Londra.—D. Take Ionescu a făcut o vizită la ambasanda germană.

*

Londra.—D. Daneff vorbind către reprezentantul agenţiei Reuter, a refuzat de a discuta svonul circulînd la Viena că ar fi cerut înlocuirea actualilor negociatori români, sau felul propunerilor cari se au acum în vedere. Agenţia Reuter a avut acum o intervorbire şi cu d. Take Ionescu, care a confirmat declaraţiunea d-lui Daneff că negocierele au fost reluate.

D. Take Ionescu a adăogat, dacă pe de o parte nu voesc să discut chestiunele cari ocupe atenţiunea noastră, cred că este drept a desminţi unele svonuri cu totul eronate, care circulă relativ la Romînia.

E cu totul falşă afirmarea, că acum cîţiva ani cînd eram membru al opoziţii, Bulgaria ni ar fi oferit Rasciucul, Varna, Şumla sub condiţia ca Romînia să închee cu dînsa o alianţă în contra Turciei. Nicl o ofertă nu s'a făcut, dacă s'ar fi făcut ea ar fi fost respinsă, precum ar fi şi acuma de s'ar face. O altă închipuire este că Romînia ar cere acum Varna, s'a zis că puterile au comis în 1878 o greşală, cînd au dat Romîniei un teritoriu pe malul drept al Dunărei, Dobrogia romînească.

Actul era firesc ca Romînia să primească acest teritoriu de oare ce a perdut Basarabia şi a eşit victorioară din războiu, era deci o diplomaţie greşită dînd Romîniei acces la mare de oparte de oarè ce era lipsită de vechiul ei teritoriu.

In ce priveşte drepturile false istorice în cererile noastre, de şi eu personal nu pun mare temeiu pe drepturile istorice, trebue însă a aminti pe ultimii stăpîni creştini ai Dobrogiei, cuprinzînd şi Silistra, a fost principele romîn Mircea, care la finele secolului al 14-lea, se intitula de ambele partizi ale Dunărei pînă la Marea cea Mare. Dînsul a perdut acest teritoriu, care a căzut în mînele Turcilor.

Petersburg. — Nie Vrejma şi alte ziare văd în demersurile puterilor la Constantinopole ancore de salvare pentru pace dar şi pentru Turcia.

Berlin. — Se dementă ştirea despre iminenta retragere a generalului Moltke şeful marelui stat major.

Reluarea tratativelor

Londra. — D. Take Ionescu va părăsi Londra probabil mîine.

Tratativele continua între d-nii Mişu şi Doff.

Rusia şi Franţa stăruesc ca Romînia să pasoă rectificarea frontierei Dobrogene, pe o linie ce ar cuprinde 18 comune şi distrugerea arturilor de la Silistra.

Situaţia la Silistra

Bucureşti. Adevărul" publică o convorbire cu un personagiu din Sofia, care afirmă că bulgarii au minat terenul, pentru a împiedica o eventuală intrare a trupelor romîne.

Desminţa unei demisiuni

Bucureşti. — Cercuri competente desmint ştirea despre demisia d-luipescu, cît şi versiunea căsta ar fi plecat la Constantinopol într'o misiune diplomatică. Ambele ştiri sunt de domeniul fanteziei.

Contuire

Bucureşti. — Consfătuire a avut loc azi între d-nii C. Cantacuzino, ministrul Bulgariei şi Şabeco, ministrul Rusiei la Bucureşti.

Consiliu de miniştri

Bucureşti.—Aseară s'a ţinut un consiliu de miniştri, sub preşedinţia d-lui Titu Maiorescu. Consiliul s'a ocupat esclusiv cu situaţia externă.

D. Maiorescu a declarat că tratatativele între România şi Bulgaria, au fost reluate.

Un membru din guvern a declarat, că Romînia poate fi optimistă, în ceea ce priveşte regularea diferendului cu Bulgaria.

Asasinarea lui Mehmed-Sucri

Bucureşti.—Aci circulă svonuri grave, cu privire la cele ce se petrec la Adrianopol. Se spune că Mehmed-Sucri, comandantul fortăreţei, a fost asasinat de însuşi aghiotantul său, care apoi s'a sinucis.

Ştirea însă nu e încă confirmată.

România şi Bulgaria

Bucureşti.—Ştirea dată de unele ziare străine, că domnul Daneff ar fi cerut guvernului romîn să numească nuoi delegaţi pentru a trata cu d-sa, este o născocire uşor de înţeles din ce sursă. Adevărul este, că d-nul Daneff a cerut guvernului său ca să-l rechemă, din cauza presiunilor făcute asupra d-sale de delegatul Romîn cît şi din cauza tulburărei în care ar fi fost pus prin pretinsa noastră mobilizare.

Scopul cererei d-lui Daneff era probabil trăgînarea trativelor până la încheerea păcei între Turci şi statele balcanice.

In urma intervenţiunei guvernului la Sofia şi a unora din ambasadorii puterilor pe lîngă d-nul Daneff la Londra, guvernul din Sofia a răspuns d-lui Daneff că nu-l poate desărcina şi l'a invitat să continue tratativele în spiritul cel mai larg şi mai conciliant.

*

Toată lumea consideră că situaţia s'a ameliorat mult şi pe ziua de eri, s'a desfăşurat între Londra, Bucureşti şi Sofia o mare activitate diplomatică.

In timpul consiliului de miniştri s'a prezentat la ministerul de interne la ora 4 p. m. ministrul Turc la ora 5 ministrul Bulgar pentru a conferi cu d-nul Maiorescu.

La ora 6 domnul Maiorescu a conferit cu ministrul Rus iar la ora 7 a fost primit în audienţă de M. S. Regele.

MULŢUMIRE

Soţul meu Iacob Friedman fiind asigurat la Societatea de asigurare asupra vieţei şi de rente „Ancora" (Anker) numita societate mi-a liquidat suma asigurată de Lei 6000 (şase mii) în modul cel mai culant deşi asigurarea n'a fost în vigoare de cît un scurt timp.

Prin prezenta îi aduc deci viile mele mulţumiri şi o recomand călduros tuturor părinţilor de familii.

EVA FRIEDMAN.
născută Ichilovici
Iaşi str. Nicolina No. 1

GRATIS! GRATIS!

Cine doreşte să albă o surprindere plăcută de sărbători să-şi trimită imediat adresa la

—Casa de export N. Raifler—

— Cernăuţi (Bucovina) —

„Francarea corespondenţei este : o scrisoare 15 b., o c. p. 10 b."

Dr. I. BRENER

Specialist în boale de femei

MAMOŞ

Str. Lăpuşneanu 25

— Cons. 1—6 —

Grigore Dimitrescu

profesor universitar, fost magistrat

AVOCAT

ALEEA PRINCESA MARIA — IAŞI

Salon de Mode

I. MARCOVICI

Casele d-lui avocat Cristofor, strada Cuza-Vodă 42

1984

BYRRH Cel mai bun VIN TONIC ŞI APERITIV

PREMIAT La toate dispozițiunile din lume și la expoziția generală romînă din 1906. (82 medalii)

BYRRH

Vînzare anuală 7 Milioane BUTELII

VIOLET FRERES (THUI FRAN)
I. VIOLET Succesor
De vînzare la toate magazii de consum din țară

OPINIA

Organul partidului conservator-democra

Cel mai răspîndit ziar din Moldova

Primește anunciuri, reclame etc. pentru pagina III și IV-a

Se primesc și la agenții lu

MICA PUBLICITATE

a se adresa d-lui administrator al ziarului «Opinia» strada Prinț 47

HIGEYA

APA DE MASA NATURALĂ ALCALINĂ
M. MIHAILESCU & I. DAIDESCU
Izvorul proprietatea M. MIHAILESCU
Dacă vreți să aveți un stomac sănătos
BEȚI NUMAI APA ALCALINĂ
„HIGEYA"

„HIGEYA" se recomandă de către somitățile noastre medicale ca CEA MAI BUNA APĂ MINERALĂ pentru combaterea bolelor de st. Gută, Rinichi și Vesiciere

De vînzare la principalele magazine de consum, cîrciumi și la hanii din țară

Domnul DAVIDESCU Bucureșci Reprezentant pentru Olt și Muscel IEHOVA LEA CURȘȚI

a 1/2 L. 0.85 bani. — a 1 Litru 0.70. — a 1 L. 0.50 b.
(Prețurile se înțeleg ori unde)

VINUL BRAVAIS Tonic, nutritiv și Intăritor
Kola, Coca, Guarana, Cacao

Spre a aprecia valoarea lor consultați Medicul dumneavoastră

VINUL BRAVAIS
Nervosism, Anemie, Slăbiciune, Surmenaj fisi intelectual, Lipsa de sânge, Convalescența.

Magazinul Comerțului în Rate

— Iași, Strada Lăpușneanu 25 —

Pune la dispoziția onor. public un mare

Deposit de Mașini de cusut

pentru industriași și pentru familii, de cea superioară.
Funcționare perfectă garantă

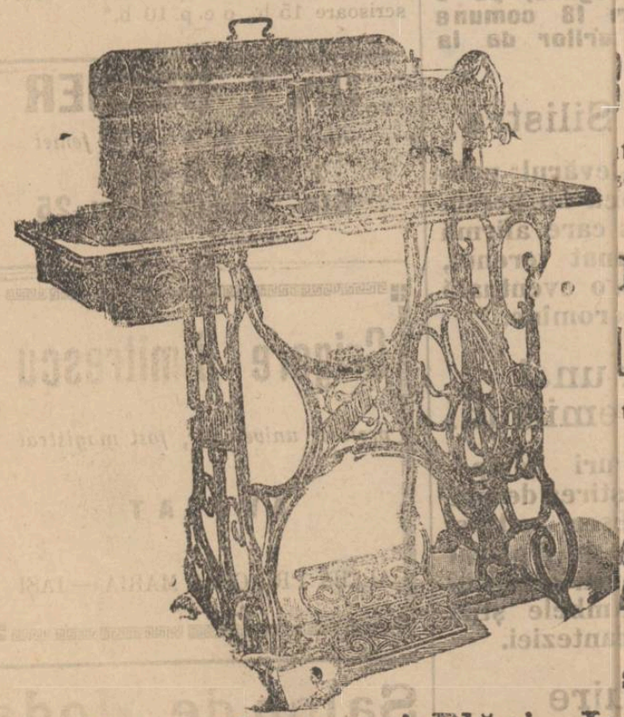

Biciclete BRENABOR
trebuințate de arsenalele armatelor din Europa.

Biciclete Buch și Dürkopp
trebuințate de artiștii Circurilor Busch, Renz, Henry.

MOBILE ARUCIOARE PENDULE și CASETE

Gramophoane și Plăci.—Instrumente
vînd in rate convenile la
MAGAZINUL COMERȚULUI RATE
S. L. Grosmann & Harcovici

Bi
Prix
R. GAR
2me quai de la Me
PARIS

Inginer I. CANA
Autorizat de Primăria Iași
Iași—28 str. Cuza Vodă 28—Iași
(zisă și str. Golia 28)
—Apă—Canal—Closete *contra* înghețului—Băi hygienice—etc.
Instalație de Electricitate — Motoare—Telefon—Sonerii, etc.
Devize—Consultațiuni gratuite.
Condițiuni de plată foarte avantaoase.
Atelier special pentru reparațiuni
—Proiecte—Supravegheri de Construcții. *Vile—Hoteluri, etc.*
Se deplasează și în provincie *cu preț modest.*
Referencile cele mai bune la *dispoziție.*

Renumitele PLUGURI

Intreg de oțel bătut
marca PORC MI TRET
DIN FABRICA
Gebrüder Eberhardt Ulm

a) cu 1, 2 și mai multe brazde
b) speciale de vie
c) speciale de prăsit

Mașini de secerat de Mc. CORMIC precum și alte mașini și unelte agricole, permanent în depozit la

Frații Bachstez, Iași

Magasinul Conservatorului

IAȘI—Strada Lăpușneanu 32—IAȘI

NOTE de MUZICA

ASORTIMENT
complect după Programa Conservatorului

Instrumente Muzicale și Accesorii

Reprezentanța și Depositul renumitelor

Piane și Pianin
— ROSENKRANZ —

Neintrecute în soliditate și ton frumos
Vînzare și în rate mici fără acont —
— *Cataloage gratis* —
INCHIRIERE DE PIANE CU PREȚURI AVANTAGIOASE

La administrația ziarului se primesc anunciuri cu prețuri convenabile

Iași.—Tipografia H. Goldner, str. Gh. Mîrzescu 17—Instalație cu motoare ele